

๙๓๙
ท ๒๑๙๑
๑๖

สารมณัชนัในวรณกร รรรอยแก้วของไทย
ระหว่าง พ.ศ.๒๔๕๓-๒๕๑๖

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตลุมพุก ๑๑ ตระโชนง กรนทพพา ๑๑ โทร ๑๑๒๑๖๑. ๑๑๑๑๑๑

ปริญญานัพนท

ของ

ทศนัย์ กระท่ายอินท

เสนอทอมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อบัเป็นส่วนหนึ่ของการศึกษาคามหลักสูท
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กฤษณานัพนท ๒๕๒๑

๑๕ ส.ย. ๒๕๒๑

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

.....*ประจักษ์ วัฒนพงศ์*.....ประธาน
.....*ศิวกรณ์ งามระดม*.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ เพราะผู้เขียนได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ กระจ่าง มาลัยภรณ์ และอาจารย์สุวคนธ์ จงตระกูล ประธานและกรรมการที่ให้แนวคิด ให้คำแนะนำ สละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องจนปริญญานิพนธ์สำเร็จด้วยดี ผู้เขียนรู้สึก ซาบซึ้งในน้ำใจและความกรุณาของท่านทั้งสอง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์คอริส วิบูลย์ศิลป์ อาจารย์สุภิกทร อนุศาสน์ อาจารย์สมัย รื่นสุข อาจารย์วัลลภ สวัสดิ์วัลลภ และคุณพรณี อุกมศิลป์ ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณพิภพ วังเงิน คุณณงลักษณ์ แจ่มโชติและเพื่อนๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่หอสมุดต่างๆ ที่ช่วยเหลือในการค้นคว้าหาเอกสารและให้คำแนะนำ

อนึ่ง ปริญญานิพนธ์เรื่องนี้จะไม่สำเร็จล่วงด้วยดี ถ้าหาก "พ่อและแม่" ผู้คอย ให้กำลังใจและสนับสนุนตลอดมา ผู้เขียนขอจารึกพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ทัศนีย์ กระจ่างอินทร์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ข้อตกลงเบื้องต้น	5
	วิธีดำเนินการค้นคว้า	7
	ค่านิยมศัพท์เฉพาะ	7
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	8
2	อารมณฺ์ชั้นในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทยโดยทั่วไป	11
	ความหมายและลักษณะของอารมณฺ์ชั้น	11
	ลักษณะวรรณกรรมร้อยแก้วที่มีอารมณฺ์ชั้นแทรก	17
	นักเขียนหรือนักประพันธ์	22
	ผู้อ่าน	24
	จุดมุ่งหมายในการสร้างอารมณฺ์ชั้น	25
	โครงเรื่องและเนื้อหา	30
	รูปแบบของวรรณกรรม	43
3	วิเคราะห์อารมณฺ์ชั้นในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทย	50
	กลวิธีในการสร้างอารมณฺ์ชั้น	50
	ตัวละคร	53
	เพศ	55
	ลักษณะอุปนิสัย	58
	บุคลิกภาพ	71
	สติปัญญา	78
	โครงเรื่อง	88

เนื้อหา	92
๑ 1. เรื่องสั้นคน	94
2. เรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจ	95
3. เรื่องทางสังคมและวัฒนธรรม	97
4. เรื่องการเมือง	101
5. เรื่องสั้นเพเหระ	104
กลวิธีต่างๆในการเขียนเรื่องให้เกิดอารมณ์ขัน	111
1. เสียดสี เหน็บแนม	111
2. ล้อสังคม	115
✓ 3. สร้างเรื่องให้เกินจริง	118
✓ 4. ทำให้เป็นเรื่องสั้นขบ	122
5. นำวรรณคดีหรือรูปแบบทางฉันทลักษณ์มาเขียนในแนวชำชน	127
6. นำเรื่องของตนเองแทรกไว้ในเรื่อง	137
7. สร้างเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์ให้ไม่สัมพันธ์กัน	140
8. ใช้สัญลักษณ์ (Symbols)	142
9. ใช้ภูมิหลังทางสังคมประกอบเรื่อง	145
✓ 10. ทำให้เรื่องจบแบบฝึกความคาดหมาย	148
✓ 11. กำหนดให้บุคคลในเรื่องตีความประสบการณ์ผิด	151
12. สร้างความขัดแย้งในตัวเอง	153
13. ลวงให้คิด	156
14. ใช้ตรรกวิทยาผิดๆ	158
15. ใช้ความรู้ความสามารถทางภาษาวិพากษ์วิจารณ์การใช้ภาษาอย่าง มีศิลปะ	160
การใช้ภาษา	164
การใช้คำและความหมาย	164

บทที่	หน้า
การบรรยายและการพรรณนา	180
สำนวนโวหาร	185
4 ความสัมพันธ์ของอารมณ์ขันกับสภาพสังคมและพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ..	199
1. การเมืองและการบริหารประเทศ	200
2. เศรษฐกิจ	206
3. วัฒนธรรม-อารยธรรม	211
4. พันธะกรณีของแต่ละบุคคล	219
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	227
บรรณานุกรม	230
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. (ผู้แต่ง)	236
ภาคผนวก ข. (เรื่องย่อ)	240
บทกึ่งย่อ	
Abstract	

บทที่ 1

บทนำ

คนไทยรักสนุกและมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ จนจัดว่าเป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่ง สุพัตรา สุภาพ กล่าวถึงลักษณะของคนไทยว่า "คนไทยส่วนใหญ่ไม่ว่ามีหรือยากจน จะมีรอยยิ้มปรากฏบนใบหน้าเสมอ จนชาวต่างประเทศต้องขนานนามว่าดินแดนแห่งรอยยิ้ม (Land of Smiles) การยิ้มจึงเป็นวิถีชีวิต (Way of life) ที่ปฏิบัติจนเกิดความเคยชินติดเป็นนิสัย จนกลายเป็นแบบที่ทำได้โดยไม่รู้ตัว"¹ ลักษณะเด่นเช่นนี้จะปรากฏโดยทั่วไป ไม่ว่าจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สงบสุขหรือสิ่งแวดล้อมที่น่ารำคาญใจ เพราะ"คนไทยมีธรรมชาติที่มีอารมณ์ขัน รักสนุกและความเพิกเฉยไม่ว่าจะอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีธรรมชาติงดงามสดใส ภูเขาเขียวขจี แสงสีอันเรืองรองของดวงอาทิตย์ในยามเช้าหรือยามเย็น หรือจะเป็นภาวะที่ห้อมล้อมไปด้วยเสียงเครื่องยนต์ กวั้นคำมึทจากรถยนต์คลั่งไปทั่วถนน"² และแม้สังคมปัจจุบันยังอยู่ในภาวะที่เรียกว่า"คิง เครียด" แต่คนไทยก็ยังมีอารมณ์ขันต่อชีวิตของตนเอง เพื่อจะได้ปรับสภาพชีวิตให้สมดุลกับสภาวะแวดล้อม ดังนั้นอารมณ์ขันจึงปรากฏในลักษณะต่างๆกัน ม.ล. คุ้ม ชุมสาย กล่าวไว้ว่า "อาการหัวเราะไม่จำเป็นต้องเกิดจากอารมณ์สำรวลเสมอไป อาการหัวเราะอาจเกิดจากความรู้สึกแยหยั่นก็ได้ แม้แต่บางทีคนก็อาจหัวเราะเพราะความแค้นใจ"³ ลักษณะของอารมณ์ขันนี้เราจะพบในสังคมตลอดเวลา โดยเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ได้แก่ ลักษณะท่าทาง บุคลิกของบุคคล เหตุการณ์ในสังคม ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาโฆษณา การแสดงภาพวาดและสื่อสารมวลชนต่างๆ

✓ วรรณคดีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ต้องอาศัยจินตนาการและความสามารถพิเศษในการใช้ถ้อยคำ เพื่อสร้างภาพพจน์ขึ้นในความนึกคิดของผู้อ่านหรือผู้ฟัง นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องมือในการบันทึกสภาพสังคม สิ่งที่ดีที่แสดงออกมาย่อมจะ "...เป็นสิ่งที่หันหน้าเข้าหาชีวิต เพื่อสะท้อน

¹สุพัตรา สุภาพ สังคมและวัฒนธรรมไทย หน้า 10

²รัฐจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมวิจารณ์ ตอนที่ 2 หน้า 147

³ม.ล. คุ้ม ชุมสาย วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา หน้า 139

ชีวิตและในการสะท้อนภาพชีวิตนั้น ปัญหาสังคมและสภาพความเป็นอยู่ใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมยุคสมัยนั้นย่อมปรากฏอยู่ชัดเจน" ¹ เพราะวรรณคดี "เป็นเสมือนกระจกเงาฉายให้เห็นชีวิตและความเป็นอยู่ซึ่งซ่อนเร้นอยู่ในร่างกายของคนและในชาติ" ² /

ด้วยเหตุที่คนไทยมีอารมณ์ขันพุ่มเฟือยดังกล่าวดังนั้น จึงปรากฏในวรรณกรรมทุกรูปแบบนับตั้งแต่วรรณกรรมมุขปาฐะ เช่น นิทานพื้นบ้าน เราจะพบมุขตลกจากนิทานหรืรชาทั้งแบบหยามโหล่นและไม่หยามโหล่น³ จนกระทั่งวรรณกรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบต่างๆกัน ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ดังที่ วิลาศ มณีวัต กล่าวไว้ว่า "ถ้าท่านอ่านวรรณคดีไทยจะเห็นว่ามามีอารมณ์ขันแทรกอยู่มาก เพราะคนไทยเราออกจะมีเส้นชั้นอุดมคติกว่าชาติอื่นๆ แม้ฝรั่งก็สู้เราไม่ได้ แม้ในศาสนาซึ่งเราแทนที่จะเคารพและถือเป็นเรื่องเคร่งขรึมที่สุดแล้ว แต่เราก็เปิดช่องไว้ให้ขันกันได้ เช่น เทศน์สองขรรมาสน์ ก็เป็นเรื่องที่มีจุดอยู่ที่ตรงความขบขัน" ⁴ นอกจากนี้วรรณกรรมประเภทขับร้อง ได้แก่ เพลงชาวบ้าน ซึ่งนับว่าใกล้ชิดกับชีวิตชาวบ้านมากที่สุด ก็แสดงให้เห็นลักษณะคนไทยว่าเป็นคนรักสนุก มีปฏิภาณในการโต้ตอบ ดังตัวอย่าง

ชาย....โอ้แม่ฝรั่งข้างรั้ว	แม่จะสุกคาข้าว-คอยไกร
สักก็เคื่อนก็ปี	แม่ถึงจะมี -น้ำใจ
หญิง....มีลูกกวนตัวมีตัวกวนใจ	อยู่เป็นลาวหน้าขาวเป็นโย
ถึงจะแก่กาบ้าน	ก็ไม่หนัก - - หัวใจ" ⁵

¹วิทย์ สีวะศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ หน้า 134

²พระยาอนุমানราชชน การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์ หน้า 19

³กิ่งแก้ว อัครถาวร วรรณกรรมจากบ้านใน หน้า 36-42

⁴วิลาศ มณีวัต โฉมหน้าของนักประพันธ์ หน้า 76

⁵กุหลาบ มัลลิกะมาส "การสอนวิชาวรรณคดี" คู่มือครูวิชาภาษาไทย เล่ม 3

เค็มสิริ บุญยสิงห์¹ กล่าวว่าวรรณกรรมอะไรก็ตาม ถ้าหากจะให้แทรกซึมถึงจิตใจคนไทย ทั้งมวลได้นั้นต้องมีลักษณะ "วัฒนธรรมพื้นบ้าน" อันเป็นหลักวัชธรรมของสังคมเกษตร เช่นเมืองเราแล้วจะต้องมี "อารมณ์ขัน" ประกอบด้วย

นี้แสดงให้เห็นว่าคนไทยกับอารมณ์ขันเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ได้ อารมณ์ขันไม่ใช่สิ่งเหลวไหลไร้สาระประโยชน์ เพราะนอกจากจะทำให้สุขภาพจิตดีแล้ว ยังไปคดหรือขอกคิดบางอย่างด้วย ดังนั้นวรรณกรรมที่สามารถให้อารมณ์ขันแก่ผู้อ่าน จะต้องมียุติธรรมพิเศษเฉพาะตัว และผู้แต่งจะต้องมีความสามารถพิเศษ ทั้งที่ กระแสร์ มาลา야ภรณ์ กล่าวไว้ว่า "การแต่งเรื่องหรือบทกวีไม่ใช่เรื่องเหลวไหล ผู้แต่งจะต้องมีความสามารถสูงและยังผู้อ่านสามารถตามเรื่องได้มากเท่าไรก็ยิ่งสนุกยิ่งขึ้น"² ทั้งนี้ผู้แต่งต้องคำนึงถึงด้วยว่าอารมณ์ขันจะต้องสัมพันธ์กับสังคม "ลักษณะความขบขันจะเป็นไปตามวัฒนธรรม เช่น ฝรั่งเศสในอเมริกาจะรู้สึกตลกในเรื่องลูกเขยและแม่ยาย แต่คนไทยจะเป็นลูกเขยกับพ่อตา หรือเรื่องหัวล้านเป็นสิ่งที่คนไทยเห็นขบขัน ในขณะที่ชาวต่างประเทศไม่เห็นขบขัน"³

✓ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการสร้างอารมณ์ขันก็คือผู้เขียน ซึ่งจะต้องมีแรงบันดาลใจ มีจุดมุ่งหมายในการเขียน ตลอดจนกลวิธีในการเขียนต่าง ๆ กัน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสนุกสนานตามความต้องการของตน นักเขียนบางคนมุ่งให้อารมณ์ขันเพียงอย่างเดียว บางคนมุ่งให้แนวทฤษฎี คติ โดยอาศัยอารมณ์ขันเป็นสื่อ วรรณกรรมที่จะให้อารมณ์ขันจึงมีลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น ล้อเลียน เหน็บแนม เสียดสี ประชดประชัน ส่วนเนื้อหาและจุดที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันนั้น ได้แก่ บุคลิกลักษณะ พฤติกรรมของบุคคล เหตุการณ์ในสังคมหรือสิ่งที่ผิดไปจากค่านิยมของคนในสังคม บางครั้งนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ผู้แต่งยังต้องการจะแก้ไขสภาพสังคมให้ดีขึ้นด้วย การสอดแทรกอารมณ์ขันและกลวิธีในการสร้างอารมณ์ขันจึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง

¹ เค็มสิริ บุญยสิงห์ "อ้อ ! วรรณกรรมมวลชน" ปากไถ่ฉบับวรรณกรรมวิพากษ์ หน้า 119

² กระแสร์ มาลา야ภรณ์ วรรณคดีเปรียบเทียบเบื้องต้น หน้า 61

³ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ อภิปรายเรื่องอารมณ์ขัน ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ทัพแก้ว วันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2519 เวลา 19.00-23.00 น.

วรรณกรรมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา แนวความคิด มีวิวัฒนาการขึ้นตามสภาพสังคม วัฒนธรรม ความนิยมและอิทธิพลที่ได้รับจากต่างประเทศ วรรณกรรมไทยจะมีวิวัฒนาการมากขึ้นทีละน้อยๆจนแทบจะไม่สามารถสังเกตเห็นได้ จนกระทั่งถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว วรรณกรรมไทยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก ทั้งในด้านกาพย์เห่สรรเสริญ คือ มีการพิมพ์ การจัดจำหน่าย แนวความคิดและรูปแบบของวรรณกรรม ทำให้ในยุคนี้มีวรรณกรรมรูปแบบใหม่ๆ ได้แก่ บทละครพูด บทละครร้อง และสิ่งที่เป็นผลสืบเนื่องสำคัญของงานเขียนในปัจจุบันมากที่สุด คือ นวนิยายและเรื่องสั้น นับได้ว่ายุคนี้เป็นหัวเลี้ยวสำคัญของวรรณกรรมไทย¹ จนกระทั่งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลถึงลักษณะการเขียนด้วย กล่าวคือวรรณกรรมในยุคก่อนนี้ นิยมในเรื่องอรรถรสและความรู้สึกสะเทือนใจมากกว่าทางปัญญา ต่อมาเมื่อได้รับอิทธิพลตะวันตก ความคิดดังกล่าวจึงเปลี่ยนไป ความนิยมในเรื่องอรรถรสน้อยลง ประกอบกับวรรณกรรมรูปแบบใหม่ๆ คือ เรื่องสั้น นวนิยาย บทละครพูด ฯลฯ เป็นวรรณกรรมร้อยแก้ว จึง"ทำให้วรรณกรรมในระยะหลังอยู่ในรูปร้อยแก้วมากขึ้น มีผู้นิยมวรรณกรรมร้อยแก้วมากยิ่งขึ้นตามธรรมชาติของพฤติกรรมสังคม เมื่อมีคนช่างคิดมากขึ้น การเขียนก็เพิ่มมากขึ้นและมีคนอ่านจำนวนมากขึ้น คนอ่านก็แยกแยะออกจากกันเป็นหลายเหล่าหลายชั้น การแสดงความนึกคิดก็เป็นไปในทำนองนั้น นักเขียนจะเลือกเอาร้อยแก้วเป็นพาหะมากกว่าร้อยกรอง วรรณกรรมประเภทร้อยแก้วจึงขยายตัวมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกที"² จนกระทั่งในปัจจุบันวรรณกรรมประเภทร้อยแก้วมีมากกว่าร้อยกรอง

จากที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมา วรรณกรรมส่วนใหญ่เขียนด้วยร้อยแก้ว และจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การสอดแทรกอารมณ์ขันและกลวิธีในการสร้างอารมณ์ขันเป็นสิ่งที่น่าศึกษายิ่ง ดังนั้นผู้เขียน

¹ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ "หัวเลี้ยวของวรรณกรรมไทย" วรรณไวทยาการ: วรรณคดี หน้า 55-156

²ค. หน้า 83

จึงสนใจที่จะศึกษาอารมณฺ์ชั้นในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทย ตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมา แต่เนื่องจากช่วงเวลาตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจนถึงปัจจุบัน เป็นช่วงที่มีระยะเวลายาวนาน และวรรณกรรมมีการเปลี่ยนแปลงในบางระยะ ผู้เขียนจึงเลือกศึกษาในระยะ พ.ศ.2453 ถึง พ.ศ.2516 ซึ่งเป็นช่วงที่วรรณกรรมมีลักษณะใกล้เคียงกัน และเป็นระยะที่ใกล้เคียงกับปัจจุบันมากที่สุด

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- ✓ 1. เพื่อศึกษาจุดมุ่งหมายในการสร้างอารมณฺ์ชั้น
2. เพื่อศึกษาเนื้อหาและโครงเรื่อง
3. เพื่อศึกษารูปแบบของวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทที่ให้อารมณฺ์ชั้น
- ✓ 4. เพื่อศึกษากลวิธีในการสร้างอารมณฺ์ชั้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ผู้อ่านเข้าใจลักษณะและศิลปะในการสร้างอารมณฺ์ชั้นในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทยระหว่าง พ.ศ.2453-2516
2. เป็นประโยชน์ในการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบันที่มีอารมณฺ์ชั้นแทรกอยู่

ข้อตกลงเบื้องต้น

เนื่องจากวรรณกรรมร้อยแก้วของไทยระหว่าง พ.ศ.2453-2516 มีเป็นจำนวนมาก การนำวรรณกรรมทั้งหมดมาศึกษาย่อมเกินความสามารถของผู้เขียน ผู้เขียนจึงอาศัยวิธีศึกษาวรรณกรรมที่มีอารมณฺ์ชั้นแทรกอยู่เพียงบางเล่ม โดยเลือกจากงานของนักประพันธ์บางท่านที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. วรรณกรรมที่นำมาศึกษาครั้งนี้ เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วระหว่าง พ.ศ.2453 ถึง 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 เหตุที่ไม่นำวรรณกรรมในช่วงหลัง 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 มาร่วมศึกษาค้นคว้า เพราะวรรณกรรมในช่วงหลังนี้จะเปลี่ยนไปเป็นอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งมีแบบเฉพาะสมัยที่น่าจะนำมาศึกษาค้นคว้า
2. วรรณกรรมที่นำมาศึกษาครั้งนี้ เป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีและสารบันเทิง

ในรูปแบบ เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทละครพูดและบทความ

3. วรรณกรรมที่นำมาศึกษาครั้งนี้เป็นวรรณกรรมที่มีได้แปลมาจากต่างประเทศ
4. วรรณกรรมที่ประกอบภาพล้อ การ์ตูน มีวิธีการสื่อสารอีกลักษณะหนึ่ง จึงจะไม่นำมาศึกษาค้นคว้า
5. วรรณกรรมที่นำมาศึกษา มีดังนี้
 - 5.1 วรรณกรรมในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้แก่ บทละครพูด เรื่องกลแตก ขนมสมกับน้ำยา จักการรับเสด็จ เจ้าข้า, สารวัด ความดีมีไชย น้อยอินทเสนและหมื่นประมาทศาล
 - 5.2 วรรณกรรมของพระราชวรวงศ์เชว กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้แก่ จดหมายจากวางหว้า นิทานของน.ม.ส. และประมวลนิทานของน.ม.ส.
 - 5.3 วรรณกรรมของพระพิสิษฐ์พิทยาภรณ์ ได้แก่ บทละครพูดเรื่อง คิดนึก อำนางเสือโคร่ง วันชัย สัตว์บังคับ อานาจยาควินิน หมอต้องทันสมัยและเรื่องสั้นเรื่องเด็กวัดควนซันนอน
 - 5.4 วรรณกรรมของหลวงนัยวิจารณ์ (ศรีสุวรรณ) ได้แก่ เรื่องสั้นเรื่องผีทะเล สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ ทำไมเด็กจึงหกล้มบ่อยๆและเป็นข่าวใครแน่
 - 5.5 วรรณกรรมของหลวงบุญมานพพานิช (แสงทอง) ได้แก่ เรื่องสั้นชุดคุณถึก
 - 5.6 วรรณกรรมของปรีชา อินทรปาลิต (ป.อินทรปาลิต) ได้แก่ เรื่องสั้นชุดสามเกลอ เรื่องเขยใหม่ เจ้าบ่าวแก้ว ตีนกรง ทายาทคุณเตี้ย เทวรูปมหากาฬ ผู้ตีตกยาก เลื่อนคนกั๊ก วันทัฬฟ้า สามเกลอไปอเมริกา และอยากเป็นพระเอก
 - 5.7 วรรณกรรมของอบ ไชยวสุ (อิวิเมอริสต์, E.G.S.) ได้แก่ ชุดอารมณ์ขันของอิวิเมอริสต์ อิวิเมอริสต์ในอารมณ์ขัน หัสคดีสัญจรและ"โปปรี" ในถ้วย'คุณ ปีที่ 2 เล่มที่ 7 เดือนมีนาคม และเล่มที่ 10 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2516
 - 5.8 วรรณกรรมของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้แก่ เรื่องสั้นเรื่อง เรื่องสั้นสมัยหิน สารคดีชุดถกเขมร และบทความในหน้า 5 สยามรัฐ ประจำวันที่ 26,27 กุมภาพันธ์ 2 เมษายน, 16 มิถุนายน พ.ศ.2512 วันที่ 22 มกราคม, 5 กุมภาพันธ์, 6 มิถุนายน, 13, 18 กรกฎาคม และวันที่ 27 มกราคม พ.ศ.2513
 - 5.9 วรรณกรรมของประหยัค ศ. นาคะนาท ได้แก่ หัสคดีชุดเรื่องอย่างว่าและ

เรื่องอย่างว่าชุดใหม่

5.10 วรรณกรรมของเอื้อม รุจกิชฐ์ (อ.ร.ค.) ได้แก่เรื่องสั้น เรื่องเมื่อผู้ชายไม่ยักเป็นผู้ชาย, Portable p.c.อินไซด์สามก๊กและอินไซด์ขุนช้างขุนแผน

5.11 วรรณกรรมของเปลื้อง ณ นคร (นายคำรณ ณ เมืองไค้) ได้แก่ อนุวนิยาย ชุดนายเลากะงังซ์

วิธีดำเนินการค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) และเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

2. ข้อมูลที่ใช้ศึกษาค้นคว้า เป็นข้อมูลที่ไต่จากเอกสารชั้นรอง (Secondary Sources) จากหอสมุดต่างๆและไต่จากการอภิปรายเรื่องอารมณ์ขัน ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ทั้บแก้ว เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ.2519 เวลา 19.00-23.00 น. มีผู้ร่วมอภิปรายคือ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ คร.เจตนา นาควิธระ และคร.วิภา เสนานาญ

3. วิเคราะห์กลวิธีในการสร้างอารมณ์ขันตามแนววรรณศิลป์ (Literary Art) และวิเคราะห์จุดที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันตามแนวพินิจเชิงสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural Approach)

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

✓ กลวิธี หมายถึง วิธีการที่ผู้แต่งนำมาใช้ในการถ่ายทอดความคิดหรืออารมณ์สะท้อนใจ บทชา้ขัน หมายถึง เรื่องชา้ขันสั้นๆที่มักมีจุดชา้ขันในตอนท้าย

รูปแบบของวรรณกรรม หมายถึง ลักษณะรูปแบบของการประพันธ์ที่ผู้แต่งใช้เป็นเครื่องมือในการแสดงความคิดหรือความรู้สึกของคน

เรื่องล้อ หมายถึง เรื่องที่แต่งขึ้นเพื่อล้อเรื่องที่แต่งกันจนแพร่หลายโดยใช้อารมณ์ขัน เป็นสื่อ

✓ เรื่องเหน็บแนมที่ให้อารมณ์ขัน หมายถึง งานประพันธ์ที่เขียนขึ้นเพื่อเสียดสี เหน็บแนม จุกอ้อน ข้อดีดพลากของบุคคลหรือสังคม โดยหวังปรับปรุงให้ดีขึ้น มิใช่การจับผิดแต่ประการเดียว

ห้สคดี หมายถึง งานประพันธ์ประเภทบทความ สารคดี ที่เป็นเรื่องคลกหรือชวนหัว

ที่นักเขียนมุ่งให้ผู้อ่านเกิดความบันเทิง หรือให้แนวคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง

ทัศนียาย หมายถึง งานประพันธ์ประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน มหละครพูด ที่นักเขียนมุ่งให้เกิดความขบขันเป็นจุดสำคัญ มักมีแง่คิด จุดเด่นของเรื่องคือความขบขัน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

กระแสร มาลายาภรณ์¹ กล่าวถึงลักษณะเด่นของวรรณคดีไทยว่ามี "อารมณ์ทรรษา" ประกอบอยู่ด้วย และกล่าวถึงกลวิธีในการสร้างอารมณ์ขันว่ามี 4 ลักษณะ คือ แบบขรรคมคาแบบสมลมหรือวีวีว แบบให้เกิดความขัดแย้งในตัว และแบบยังให้เกิดความประหลาดใจ

กิ่งแก้ว อัครถาวร² กล่าวถึงอารมณ์ขันในนิทานชาวบ้านว่าเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะประเภททรรษา ซึ่งมีมุขตลกทั้งแบบหยาบโหลและไม่หยาบโหล

ม.ล. ตูย์ ชุมสาย³ กล่าวถึงอารมณ์สำรวลและหลักเกณฑ์ในการสร้างอารมณ์สำรวลว่ามีหลายวิธี ได้แก่ การเปลี่ยนทิศทางอย่างกระทันหัน ทำให้ผู้อ่านคิดถึงสิ่งที่ปกปิดที่คนสนใจอยู่แล้ว เล่าเรื่องเกินความจริงที่เป็นไปได้ (possible) แต่ไม่น่าจะเป็นขึ้นได้ (improbable) คือความประสพการณ์ผิด เห็นมแนมเพราะไม่ถูกเส้นกัน เล่าเรื่องเหลวไหลลวงให้คิด คำที่มีเสียงคล้ายๆกันแต่มีความหมายไปอีกอย่างหนึ่ง สัญชานไร้รูป (incongruous percept) ทรรกวิจารณ์ผิดๆ ล้อสังคม ความคิดไร้สำรูป (incongruous thought) และเรื่องสัปดน

ทิพย์สุเนตร นาคชน⁴ กล่าวถึงอารมณ์ขันในบทละครพูดรัชกาลที่ 6 ว่ามักจะถูกเกิดจากตัวตลก บุคลิกของตัวละครและเนื้อหบบางตอน

¹กระแสร มาลายาภรณ์ วรรณคดีเปรียบเทียบเบื้องต้น หน้า 59-62

²กิ่งแก้ว อัครถาวร วรรณกรรมจากบ้านใน หน้า 35-42

³ม.ล. ตูย์ ชุมสาย วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา หน้า 138-156

⁴ทิพย์สุเนตร นาคชน บทละครพูดร้อยแก้วพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หน้า 122-128

นิยะดา สาริกภูติ¹ กล่าวถึงอารมณ์ขันในบทละครสั้นสกุลควาที่มีตัวละครเรียกว่า "วิบูลยะ" คอยติดตามตัวเอกและคอยแทรกบทตลก เช่น เป็นพราหมณ์แต่งกายประหลาด และในละครไทยมักแทรกบทของตัวละครในการเดินทางผจญภัยของตัวเอก

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ² กล่าวถึงเรื่องสั้นชวนขันชุดนายเลากะงังซ์ ของนายคำรา ณ เมืองไค้ ว่าเป็นเรื่องที่ชอบเรื่องและคลี่คลายดี เป็นเรื่องชวนขันอย่างคนเจนจัดโลกจะขัน ไม่ใช่ "ตลกหัวล้านชนกัน"

ประกาศ วัชรภรณ์³ สัมภาษณ์ออบ ไชยวสุ ถึงวิธีการแต่งเรื่องให้ขบขัน พบว่าผู้เขียนเรื่องขบขัน คือผู้เห็นชั้นในสิ่งธรรมดาสามัญ แล้วสามารถถ่ายทอดความขบขันให้ผู้อ่านเห็นชั้นได้ และการเขียนเรื่องขบขันควรจะต้องถึงความจริง แต่ต้องเป็นเรื่องที่เกินจริง หย่อนความจริง หรือผิดความจริง

ยุพร แสงทักษิณ⁴ กล่าวถึงอารมณ์ขันในงานพระนิพนธ์ของพระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ว่าจัดได้ว่าเป็นอสังการที่สำคัญอย่างหนึ่งในงานพระนิพนธ์ ความขบขันบางครั้งก็อยู่ในรูปของการใช้ภาษา บางครั้งก็เป็นค่านื้อเรื่องและทรงสร้างอารมณ์ขันต่างๆ ได้หลายวิธี

แย้ม ประพัฒน์ทอง⁵ กล่าวถึงอารมณ์ขันในการสร้างวรรณกรรมว่าต้องพรรณนาอาการของบุคคลในเรื่องอย่างผิดปรกติ เช่น คนโง่คิดจะปกปิดความโง่ของตนด้วยการแสดงความฉลาดออกมา หรือคนฉลาดพยายามแสดงความกล้า เป็นต้น

¹นิยะดา สาริกภูติ ความสัมพันธ์ระหว่างละครไทยกับละครภารตะ หน้า 210

²ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ "หัวเลี้ยวของวรรณกรรมไทย" วรรณไวทยาการ : วรรณคดี หน้า 85

³ประกาศ วัชรภรณ์ นักประพันธ์ หน้า 221-234

⁴ยุพร แสงทักษิณ "อสังการในบทพระนิพนธ์ของพระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์" ชีวิตและงานของ น.ม.ส. หน้า 145-234

⁵แย้ม ประพัฒน์ทอง รสวรรณคดี หน้า 109

รัฐจวน อินทรกำแหง¹ กล่าวถึงอารมณ์ขันของ ป.อินทรปาลิต ว่านิยายชุด "สามเกลอ" จะทำให้ผู้อ่านหัวเราะขำขันบาน สนุกสนานกับความสมนุรค์พูนสุขที่เหลือเชื่อ ความเก่งกาจและความทะลึ่งตึงตังที่เกินจริง อันเป็นโอกาสให้ผู้อ่านได้มีจังหวะ "ปล่อยวาง" จากชีวิตที่เกร็งเกรียด อันจัดว่าเป็น "ยาอายุวัฒนะ" ได้อย่างหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะของสังคมปัจจุบัน

ลาวัญย์ โชคามระ² กล่าวถึงอารมณ์ขันของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ว่าเป็นผู้ที่มีอารมณ์ขันทั้งในคำกล่าวและการเขียน จะพบมากในงานเขียนตอบปัญหาประจำวันและรองลงมาคือ นวนิยาย อารมณ์ขันของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นไปในทำนองยั่วเย้า ไม่ใช่การเยาะเย้ย จึงทำให้ได้ผลดีในงานเขียน

✓ สิทธา พินิจภูวดล³ กล่าวถึงกลวิธีในการสร้างอารมณ์ขันที่ปรากฏในวรรณกรรมไทยว่ามีทั้งแบบตรงไปตรงมาและเย้ยหยัน โดยผู้อ่านไม่คงต้องใช้สติปัญญามากนักก็สามารถเข้าถึงวรรณกรรมนั้นได้ เพราะความขบขันส่วนใหญ่มักเกิดจากกิจวิธทำทางของตัวละครซึ่งมักเป็นตัวร้ายในเรื่อง

สุพรรณี วราทร⁴ กล่าวถึงหสนิยายในช่วง พ.ศ.2463-2467 คือนิยายชุดคุณเด็ก สีชาทรของหลวงบุญฆวนพพานิช(แสงทอง)ว่าได้รับอิทธิพลจากนักเขียนต่างประเทศ เรื่องล่อนิยายอิงพงศาวดารจีนซึ่งตกโดยโครงเรื่อง ส่วนนวนิหารและชื่อเรื่อง คือเรื่องก๊กโฮ ของหลวงสันทัตอักษรสาระและสอจ่ายของสมุห์หอม

อนันต์ แจงกลีบ⁵ กล่าวถึงการเล่าเรื่องตลกให้ตลกกว่า การเล่าเรื่องตลกจะต้องมีจุดจีเส้น (punch line) ในตอนจบที่ผู้อ่านคาดไม่ถึง ต้องใช้ภาษาอย่างมีศิลปะและฟังเข้าใจ เรื่องตลกมักสัมพันธ์กับเพศ วัยและสติปัญญาของผู้ฟัง

¹รัฐจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมวิจารณ์ ตอนที่ 2 หน้า 162

²ลาวัญย์ โชคามระ "คึกฤทธิ์ผู้มีอารมณ์ขัน" กวาง'คุณ 4:1-9 พฤษภาคม 2518

³สิทธา พินิจภูวดล ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย หน้า 415

⁴สุพรรณี วราทร ประวัตินวนิยายตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ 5 ถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง หน้า 214-222

⁵อนันต์ แจงกลีบ "วิธีเล่าเรื่องตลกให้ตลก" ชาวกรุง 23:62-69 กรกฎาคม

อารมณ์ขันในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทยโดยทั่วไป

ความหมายและลักษณะของอารมณ์ขัน

✓ อารมณ์ขัน (Humour) เป็นความรู้สึกทางอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นบุคคล เหตุการณ์หรือวรรณกรรม ม.ล. ตูย์ ชุมสาย กล่าวว่า การหัวเราะเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่เห็นได้ง่ายที่สุดของอารมณ์ขัน อารมณ์ขันมีการหัวเราะเป็นพฤติกรรม แต่การหัวเรานั้นมิได้เป็นพฤติกรรมของอารมณ์ขันแต่อารมณ์เดียว เพราะการหัวเราะอาจเกิดจากความรู้สึกขี้หยั่นก็ได้ เกิดจากความแค้นก็ได้ หรือเกิดจากความเศร้าก็ได้ ลักษณะการหัวเราะแบบนี้เรียกว่า หัวเราะเทียม¹ เช่น จากส์ (Jaques) ตัวละครตัวหนึ่งของเชกสเปียร์ ได้พรรณนาความเศร้าของตนใน *As You Like It*. ว่า

"Jaques. I have neither the scholar's melancholy,
which is emulation, nor the musician's,
which is fantastical, nor the courtier's,
which is proud, nor the soldier's,
which is ambitious, nor the lawyer's,
which is politic, nor the lady's,
which is nice, nor the lover's,
which is all these:
but it is a melancholy of mine own,
compounded of many simples, extracted
from many objects, and indeed the
sundry's contemplation of my travels,
in which my often rumination wraps me
in a most humorous sadness."²

¹ ม.ล. ตูย์ ชุมสาย วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา หน้า 138-139

² William Shakespeare, "As You Like It," Complete Works of William Shakespeare, p.230.

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแปลตอนนี้ว่า

"ฉันไปเหงาอย่างนักปราชญ์
 ซึ่งเป็นการตามแบบแผน ; ไม่เหงาอย่างนักดนตรี,
 ซึ่งเป็นของแสรังทำให้แปลก , ไม่เหงาอย่างสาวก,
 ซึ่งเป็นเพราะถือตัว , ไม่เหงาอย่างทหาร ,
 ซึ่งเป็นเพราะมักใหญ่ , ไม่เหงาอย่างหมอกฎหมาย,
 ซึ่งเป็นอุบาย , ไม่เหงาอย่างนารี,
 ซึ่งเป็นของชวนชม , ไม่เหงาอย่างผู้หลงรัก ,
 ซึ่งมีลักษณะทุกอย่างที่กล่าวมาแล้ว :
 แต่ฉันมีความเหงาแบบของตัวเอง,
 ซึ่งผสมด้วยสรรพคุณหลายอย่าง, กลั่น
 จากวัตถุต่าง ๆ นานา และแน่นอนที่เดียว
 การรำพึงบอข ๆ ถึงการเคเหินทางของฉันทัน
 ย่อมจะทำให้จิตใจของฉันทันเต็มไปด้วย
 ความสดคอดอย่างแปลกที่สุด " ¹

✓ พฤติกรรมที่เกิดจากอารมณ์ขันนี้ได้อยู่ที่การหัวเราะเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะ
 อุปนิสัยของ "แต่ละบุคคล" : เด่นต้น - เส้นลึก : เพียงใด และเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันว่ามีมาก
 น้อยเพียงใด บางคนหัวเราะเสียงดังลั่นกึกก้อง เสียงหายไปเป็นครู่แล้วกลับมีเสียงดังขึ้นใหม่เป็น
 ช่วง ๆ อย่างที่เรียกว่า " งอหาย " บางคนหัวเราะเสียงกึ่ง บางคนหัวเราะเบา ๆ บางคน
 ก็ยิ้ม บางคนก็ไต่ขมขื่นที่ดวงตา คือ ตาเข้ดเป็นประกาย และบางคนก็ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่
 สามารถสังเกตเห็นได้ เพียงแต่เกิดความรู้สึกพอใจอยู่ภายใน จูเลียส โนวิค (Julius Novick)
 กล่าวถึงพฤติกรรมภายในนี้ว่า เป็นการ " หัวเราะเงิบ " ² และนับว่าเป็นแบบอย่างของอารมณ์ขัน
 ที่เหมาะที่สุด และน่าพอใจที่สุด

¹ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, ทรงแปล, ตามใจท่าน จาก As You Like It. ของ Shakespeare. หน้า 150

² บ.ล. ตูย รุณสาย วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา หน้า 139

คำว่า อารมณ์ขัน หรือ Humour¹ (นิยมใช้ตามภาษาอังกฤษ, ภาษาอเมริกัน ใช้ Humor) เป็นคำที่ใช้ในตำราจิตวิทยาโบราณ กล่าวว่ามี Humor 4 ชนิด แต่ละชนิดจะมีคุณสมบัติต่อบุคลิกภาพต่างกัน คือ

Excess	Type of Personality	Traits
Blood	Sanguine	kindly, joyful, amorous
Phlegm	Phlegmatic	cowardly, unresponsive, lacking intellectual vitality
Yellow bile	Choleric	obstinate, vengeful, impatient, easily aroused to anger
Black bile	Melancholic	excessively contemplative, brooding affected, gluttonous, satiric

จะสรุปได้ดังนี้

จำนวน	บุคลิกภาพ	คุณสมบัติ
เลือด	ร่าเริง	สุภาพ สนุกสนาน เจ้าชู้
เสมอก	เซื่องช้า	ขี้ขลาด ไม่ตอบสนอง ขาดการริเริ่มปัญญา
น้ำดีเหลือง	ร้อนรน	คิดริ้น ผูกพยาบาท โกรธง่าย
น้ำดีดำ	เกรี้ยวกราด	ช่างคิด ช่างไตร่ตรอง-มากจนเกินไป บางทีเย้ยหยันผู้อื่น

คนปรกติและเป็นแบบอย่างของคนที่ดีๆ จะมีส่วนผสมของวัตถุเหลว 4 ชนิดนี้อย่างใดสักส่วน แต่ถ้ามี่ชนิดใดมากเกินไป ก็จะทำให้มีบุคลิกภาพเกินตามชนิดของวัตถุนั้นตามตารางข้างต้น

¹ Karl Beckson and Arthur Ganz. Literary Terms. pp. 99 - 102

คำว่า Humour เปลี่ยนความหมายจากเดิมตามกาลเวลา ระยะเวลาหนึ่งหมายถึงภาวะอารมณ์ การจัดการ ความกลิ้งกลิ้งหรือวิปริตของกบ จนในที่สุดก็ใช้ในความหมายว่า อะไรก็โง่ที่สามารถทำให้คนหัวเราะได้

นักปรัชญาหลายท่านได้ศึกษาและโต้แย้งกันถึงสาเหตุที่ทำให้คนหัวเราะ ต่างก็มีความคิดไปคนละอย่าง บละสามารถใช้ได้ทุกเหตุผล เช่น

- อริสโตเติล (Aristotle) กล่าวว่า เรื่องของสุขนาฏกรรมคือความบกพร่องหรือความน่าขง แต่ไปร้ายกาจถึงขนาดที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดครวครว ผู้หัวเราะจะอยู่ในสถานะที่เหนือกว่า

โทมัส ฮอบบ์ (Thomas Hobbes) กล่าวว่า การทำให้พอใจในตนหรือความพึงใจที่ได้รับในฉับพลัน ทำให้เกิดการหัวเราะ

แอนโทนี ลูโดวิกิ (Anthony Ludovici) เห็นด้วยกับโทมัส ฮอบบ์ ในเรื่องความพึงใจในตน (Self Glory) ทั้งนี้สนับสนุนถึงการปรับตัวเพราะภาวะที่ต่ำต้อยกว่าด้วย

อองรี แบร์กซง (Henri Bergson) กล่าวว่า การหัวเราะเปรียบเสมือนอาวุธที่ใช้ลงโทษพวกตัวเก่าในสังคม

คานท์ (Kant) โชเพินฮาว์ (Schopenhauer) เฮร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer) กล่าวว่า การถูกปลดปล่อยจากภาวะแห่งความขัดแย้ง ความเครียดหรือความฉืดหวังในบางสิ่งบางอย่างทำให้คนหัวเราะ

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) กล่าวว่า การผ่อนคลายภาวะบีบคั้นทางเพศหรือการแสดงถึงความก้าวร้าว (ในบางกรณี) จากภาวะควบคุมทางจิตทำให้คนหัวเราะ

จากความคิดของนักปรัชญาทั้งหลาย ทำให้เกิดทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์ขัน¹ ขึ้นทฤษฎีนี้แบ่งความคิดของนักปรัชญาเป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ

1. เห็นว่าอารมณ์ขันเป็นการก้าวร้าว คุณหมิ่น
 2. เห็นว่าอารมณ์ขันเป็นสิ่งบริสุทธิ เป็นความสนุกสนาน ไม่มีพิษ ไม่มีภัย
- ความคิดทั้ง 2 ลักษณะนี้ ทำให้เกิดทฤษฎีเกี่ยวกับอารมณ์ขัน 3 ทฤษฎี คือ

¹

Bernard S. Coyne, "Theory of Humor," Encyclopedia Americana,

1. Superiority and Degradation. (ความเหนือกว่าและการลดชั้น)

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่เก่าแก่ที่สุด และยังคงใช้ได้ถึงปัจจุบัน ถือว่าผู้หัวเราะจะมีความรู้สึกว่าการคงอยู่ในตำแหน่งที่สูงกว่า สิ่งที่น่ามา หัวเราะจะอยู่ในตำแหน่งที่ได้รับการดูหมิ่น เสียเกียรติยศ ดังที่ ฮอบบ์ (Hobbes) กล่าวว่า ความสนุกสนานเห็นสาเหตุทำให้เกิดการหัวเราะ เขาเห็นว่าความสนุกสนานอยู่ที่ความรู้สึกมีชัยของผู้หัวเราะ มนุษย์จะหัวเราะในจังหวะที่ผิดไป (mischance) ในความไม่เหมาะสมโดยไม่ทันคิด โดยไม่มีการล้อเลียน บางครั้งก็หัวเราะตนเองที่กระทำบางสิ่งบางอย่างโดยไม่ทันคิด และจะหัวเราะความอวสานทางกายภาพของผู้อื่นโดยเปรียบเทียบกับความสามารถของตน

ผู้ที่มีความคิดตรงกันกับทฤษฎีนี้ ได้แก่ เพลโต (Plato) อริสโตเติล (Aristotle), โจนาธาน สวิฟต์ (Jonathan Swift) และอองรี แบร์กซอง (Henri Bergson) โดยเฉพาะแบร์กซอง เห็นว่าเรามีความรู้สึกเหนือกว่าเพื่อเราเห็นความเป็นเครื่องจักรกลอยู่ในสิ่งที่มีชีวิตและกล่าวถึงความรู้สึกของฮอบบ์ ว่าคลุมไปถึงการหัวเราะที่กึ่งใจจะทำให้เกิดความอับอายและมีผลในการแก้ไข ปรับปรุงตนเองของผู้ที่ถูกหัวเราะ

แต่ก็มีผู้คัดค้านทฤษฎีนี้เหมือนกัน เช่น วอลแตร์ (Voltaire) กล่าวว่า การหัวเราะเกิดจากความรื่นเริงของการจัดการอะไรบางอย่างที่ไปด้วยกันไม่ได้ กับความรู้สึกดูถูกหรือความขุ่นเคือง นอกจากนี้ก็ยังมีแมกซ์ อีสต์แมน (Max Eastman) และ ยัง ปอล ริชเทอร์ (Jean Paul Richter)

2. Incongruity, Frustration of Expectation, and Bisociation.

(ความไม่เหมาะสม ความผิดหวังจากสิ่งที่คาดหวังและความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่ไปด้วยกันไม่ได้)

ทฤษฎีนี้ได้รับความนิยมน้อยกว่ากว้างขวาง แม้จะเกิดขึ้นหลังทฤษฎีแรก นักปรัชญา เช่น ฟิลิป ซิดนีย์ (Philip Sidney) เชื่อในความไม่ตรงรอยกัน (incongruity) กล่าวว่า ความขบขันมักเกิดจากสิ่งที่ไม่ได้สัดส่วนกัน เบลส ปาสกาล (Blaise Pascal) เชื่อในเรื่องความล้มเหลวในการคาดหวัง (frustration of expectation) กล่าวว่า ไม่มีอะไรที่ทำให้คนหัวเราะได้เท่ากับความไม่เหมือนกันอันน่าประหลาดระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่พบ และอิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) ไคส์มีย์ฮุนนาศาสทาค นักปรัชญาที่มีความเห็นตรงกันกับทฤษฎีนี้ ได้แก่ ซิดนีย์ สมิธ (Sydney Smith) และวิลเลียม ฮาซลิตต์ (William Hazlitt)

นอกจากนี้ เฮอร์เบิร์ต สเปนเซอร์ (Herbert Spencer) และ ทีโอดอร์ ลิปส์ (Theodor Lipps) ยังเสริมถึงทฤษฎีนี้ไปอีกว่า การหัวเราะโดยปรกติเป็นผลเกิดจากจิตสำนึกไม่รับรู้การถายความคติใหญ่ไปสู่ความลึกลับยว ที่เรียกว่า descending incongruity และ อาร์เทอร์ โกวเอสต์เลอร์ (Arthur Koestler) กล่าวว่า ความไม่สัมพันธ์กันระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งที่หวัง ทำให้ความเครียดถูกปล่อย และทำให้เกิดอารมณ์ขันขึ้น

3. Relief of Tension and Release from Inhibition

(ความโล่งใจและการปล่อยวางจากความยับยั้งชั่งใจ)

นักปรัชญาที่มีความคิดตรงกับตามทฤษฎีนี้ ได้แก่ จอห์น ดีวีย์ (John Dewey), ชาร์ล เบร์นาร์ด เรนคูเวีย (Charles Bernard Rencuvier) และออกุสต์ เพนจอน (Auguste Penjon) ทั้งสามเชื่อว่าการหัวเราะเป็นสัญญาณว่าความพยายามกดดันสู่จุดลงแล้วอย่างสมหวัง ทำให้เกิดความโล่งใจ ทั้งนี้เป็นผลมาจากความคิดของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เรื่อง Wit and Its Relation to the Unconscious. ที่กล่าวว่า การหัวเราะเป็นพลังงานจิต (physic energy) ที่เป็นอิสระจากการสะกดกลั้น ความกีดขวางห้าม มีแนวโน้มไปในทางก้าวร้าว ที่เกิดในจิตไร้สำนึก (unconscious) และจะเกิดตามลำดับขั้น คือ ความสนุกสนานเกิดจากการประหยัดความยับยั้งชั่งใจ เรื่องขวนหัวเกิดจากการประหยัดจากการใช้ความคิดและอารมณ์ขันเกิดจากการประหยัดความรู้สึก

จากที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่ามีเหตุทำให้เกิดอารมณ์ขันมากมาย และบางสาเหตุก็ทำให้ผู้ถูกหัวเราะถึงวាយชายหน้า ฉะนั้น ผู้ถูกหัวเราะจะต้องปรับตัว ไปเกี่ยวกับชีวิตจนเกินไป ดังที่ ดร. วิทย์ กิระกริยานนท์¹ กล่าวว่า ชีวิตเป็นสิ่งที่เรียดอยู่แล้ว มนุษย์จึงไม่ควรเรียดกับสิ่งต่าง ๆ จนทำให้ขาดความสุข ควรจะมีอารมณ์ขัน เช่น นักจำอวดประเภทหัวโต ตัวเล็ก หรือไม้ก่ เป็นคนขี้ลัทธิ คนที่มีอารมณ์ขันจะต้องยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น คือ สามารถหัวเราะผู้อื่นได้ และสามารถหัวเราะของผู้อื่นเกี่ยวกับตนเองได้ มีหัวเราะแก่คนอื่น แต่พอถึงตนเองกลับไม่หัวเราะถึงเท่ากับไม่สามารถปรับตนเองได้

¹ วิทย์ กิระกริยานนท์ "อารมณ์ขัน" เอกทัศน์ไทย 1 (2) : 73 - 75

ลักษณะวรรณกรรมร้อยแก้วที่มีอารมณ์ขันในแทรก

อารมณ์ขันเป็นสิ่งที่ปรากฏขึ้นชั่วครู่ขึ้น ๆ กระจุกเดียวและเกิดเป็นห้วง ห้วงละไม่นานนัก บทประพันธ์ที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันจึงมักไม่ยาว¹ ดังนั้น วรรณกรรมที่สามารถสร้างอารมณ์ขันให้กับผู้อ่านได้ จึงมักเป็นเรื่องสั้น ๆ ถ้าเป็นเรื่องขนาดยาวนักประพันธ์มักจะแทรกจุดที่สร้างอารมณ์ขันที่ใดที่หนึ่ง นักประพันธ์จะต้องสร้างอารมณ์ขันผู้อ่านทีละน้อย ตามลำดับขั้น (gradient) จนถึงจุดสุดยอด เรื่องสั้น ๆ มักมีจุดที่ทำให้เกิดอารมณ์ขันเพียงจุดเดียว ส่วนเรื่องยาว ๆ นี้มิได้หมายความว่า จะไม่ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันตลอดเวลา แต่จะมีเรื่องที่สร้างอารมณ์ขันเป็นตอน ๆ ไป แต่ละตอนมักจบในตัวเอง มักประพันธ์แต่ละท่านมีท่วงทำนอง (Style) ในการแต่งต่างกัน จึงทำให้วรรณกรรมประเภทนี้มีลักษณะต่างกันคือ

1. บทขำขัน

เป็นเรื่องสั้น ๆ มีความยาวประมาณ 4 - 5 บรรทัด มีจุดสุดยอดอยู่ตรงประโยกสุดท้าย วรรณกรรมประเภทนี้จะปรากฏมากกว่าประเภทอื่น เพราะสร้างง่าย สามารถดัดแปลงให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ใ้คงง่ายและเรียกอารมณ์ของผู้อ่านได้ไว เช่น " ไป - ปูรี " ของ " ฮิวเมอริสต์ " หรือ " L.G.S. " บทขำขันของ " ตวย " " กระจุกฝ้า " " ฦ็กจื้อ " " ฦ้ม " " จอสยาม " " ทางเครื่อง " " แวม " ฯลฯ เช่นเรื่อง " เมโทรสิงห์โตเทา " ² ของ " ฦ้ม "

ชายขี้เมาสองคนเข้าไปเที่ยวที่เขาดิน ทั้งสองเดินสะเงาะสะแงะถึงหน้ากรงสิงห์โต ซึ่งถือเป็นเจ้าป่า ขณะนั้นก็พอคือเจ้าป่าส่งเสียงกำรามขึ้น

" เฮ้ย กลับกันเถอะวะ " ชายขี้เมาคนแรกชวน

" เอ็งอยากกลับก็กลับไปก่อนเถอะ " ชายขี้เมาอีกคนตอบ " ข้าจะรอคุณั่งเมโทร "

¹ ม.ล. ตวย ชุมสาย วรรณกรรมนิจุเชิงจิตวิทยา หน้า 147

² " ฦ้ม " (นามแฝง) " ปิ่นเปื้อนหน้า " ตวย'ตูน 2 (7) : มีนาคม 2516

หรืออีกบทหนึ่ง "ตกลงร้าย"¹ ของ "ฉุย้ง"

กรรยา คุณชา หมอคูทำงานว่าฉันจะอายุสั้น
สามี่ ไชโย

หรือตอนหนึ่งใน "ไป - ปูรี" เป็นบท "ประกาศ(โฆษณา)สงกรานต์"² ว่า

"ตามปฏิทินของคนต้องทำงานวันจันทร์ ซึ่งยังไม่หายมีน รวมทั้งอังคาร พุธ พฤหัส ศุกร์ นับเป็นอุมาทวาร วันเสาร์งานหลวงหรืองานรามเกียรติ์ หยกครึ่งวันมีแข่งมากก็เป็นวันอธิษฐาน วันอาทิตย์หยุดสบายฟรีเต็มวันจัดเป็นวันรัฐมนตรีหรืออะไรก็ได้ วันสิ้นเดือนจ่ายเงินเป็นวันธงชัยต่างก็ใจลั่นร้องไชโยตามสุราการ ครั้นกลับถึงบ้านแล้วสดากก็หมดวันไหนวันนั้นก็เป็วันโลกาวินาศ เป็นอันจบ(โฆษณา) ประกาศใหญ่เรื่องสงกรานต์ (ปีี่หรือปีไหนก็ได้) เพียงเท่านั้นเท่านั้นเอง"

2. หัตถนิยาย

เป็นงานประพันธ์ประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย นิทานและบทละครพูด นักประพันธ์มีจุดมุ่งหมายให้เกิดอารมณ์ขันเป็นจุดใหญ่และให้แนวคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง

วรรณกรรมประเภทหัตถนิยายนี้ มักจะเป็นเรื่องสั้น ๆ เช่น "ผีทะเล" ของ "ศรีสุวรรณี" "แก้กวีคควนซีหนอน" ของพระพิสัยหิพิทยาภรณ์ "หางแมว" ของ "น.ม.ส." "หนุ่มอายุสี่สิบห้ากับรองเท้านั่งสีแดง" ของ "อิวิเมอริสต์" ถ้าเป็นบทละครก็มักจะเป็นบทละครพูดองค์เดียว เช่น "จัดการรับเสด็จ" "ศิษย์ประมาทกาล" พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและ "อำนาจเสือโคร่ง" ของ พระพิสัยหิพิทยาภรณ์

ถ้าเป็นเรื่องที่มีความยาวมาก ๆ ก็มักจะแบ่งเป็นตอน ๆ แต่ละตอนจบในแก้วและแทรกเรื่องที่ทำให้อารมณ์ขันเป็นตอน ๆ เช่นเดียวกัน เรื่องประเภทนี้นิยมใช้ตัวละครชุดเดียวกันเพียงแต่เปลี่ยนโครงเรื่อง (Plot) ใหม่ เรื่องที่เข้าลักษณะประเภทนี้ ได้แก่

¹ "ฉุย้ง" (นามแฝง) "ฉีกยิ้ม" ต่วย'ตูน 2 (7) : 53 มีนาคม 2516

² อบ ไชยวสุ "ไป - ปูรี" อิวิเมอริสต์ในอารมณ์ขัน อิวิเมอริสต์ (นามแฝง)

2.1 ชุดคุณเด็ก ของ " แสงทอง " มีตัวละครสำคัญคือ คุณเด็ก สีขาว, คุณเจ้าหญิง เบญจมางกุฎ, ขุนนิยตยุกติภรต์, ขุนสุวัธโธดม บางครั้งก็มี " อาพง " เพิ่มด้วย

2.2 ชุดสามเกลอ ของ " ป๋อ. อินทรปาลิต " มีตัวละครสำคัญ คือ พล พัตรารภรณ์ นิกร การุณวงศ์, กิมหงวน ไทยเดียม, ดร. คีเรก ณรงค์ฤทธิ, เจ้าคุณปัจจนิกนิภา และเจ้าแห้ว

2.3 ชุดนายเลากระงิว ของ " นายคำราม เมืองไต่ " มีตัวละครสำคัญ คือ นายเลากระงิว นายพิค นายบู และนายมโหฬาร

อารมณ์ขันที่ปรากฏในหัตถ์นิยายนี้ อาจจะแทรกในการบรรยายเนื้อเรื่องหรือตัวละคร หรือแทรกในบทสนทนาตอนใดตอนหนึ่ง เช่นเรื่อง " เป็นความ " ¹ ในชุดคุณเด็ก ของ " แสงทอง " มีตอนหนึ่งในบทสนทนา คือ นายซึก ซักพยานก่อ อาพง ดังนี้

" เอละนะ อาพง "

อาพง " เอาก็เอาสิ อานายฉีก

" แกเป็นลูกจ้างนายฉีก จำเลยในคดีนี้ใช่ไหม ? พุคคัง ๆ "

" พุคคัง ๆ หรือ ได้มี ? อาพงตอบเต็มเสียง " ผมเป็นลูกจ้างคุณเด็กสิ

นายฉีก ๆ ยังงี้หายาก "

" เห็นจะได้เงินเดือนมาก แต่ทำงานนิดหน่อยเท่านั้นกระมัง ? ทนายสัพพอก

" มากสิ งานก็มากสิ "

" ลือทำงานอะไร ทำงานอะไร ? "

" ทำอาไล - อาไลสิ ลือผ้าสีดเสื่อสิ "

ทนาย " ระวังตัวสิ ๆ นะ

" ผมลาวังสิ ๆ ทุกตัวสิ ลาวังไปดีเสื่อใหม่ทุกตัวสิ "

หรือใน อินช็อคสามก๊ก บรรยายกรมโจโฉหนีตัวเอง ดังนี้

ขณะนั้นโจหงทหารเอกใจไว มีน้ำมาทัน ก็ไล่พันทหารตัวเองแตกไปช่วยโจโฉไว้ได้ โจโฉหวงใจเสียใจโจกรางอุย ๆ อยู่ตลอดเวลา ก็ถามว่าท่านเป็นอะไร โจโฉก็ว่า เราถูก เกาทัณฑ์ฆ่า ปวดเหลือเกิน ถ้าจะตายเสียเป็นแน่แท้แล้ว ท่านจงรีบหนีเอาตัวรอดไปบอกแก่เตียวเถิด

¹ หอวงมุลขมมานพพานิธ " เป็นความ " รวมเรื่องคุณเด็ก แสงทอง (ขามแปง)

โจทองจึงว่า ท่านหัวหน้าอย่าพูดคังนั้น ข้าพเจ้าจะปล่อยให้ท่านตายอย่างไรก็ได้ หากเจงเวามาของ
ข้าพเจ้าขึ้นไปเกิด ข้าพเจ้าจะคอยคุ้มภัยไปแทนเอง โจโงจึงว่า ท่านไม่มีบ่าที่จะวิ่งทันข้าพเจ้าอย่างไร
โจทองว่า ไม่เป็นไร ข้าพเจ้าเคยชนะวิ่งมาราธอนมาแล้ว โจโงก็ขึ้นม้า และโจทองก็ถือง้าววิ่ง
เหยาะ ๆ ความไป พอถึงยามสามก็เจอแม่ผู้ช่วยหนึ่งขวางหน้าอยู่

โจโงก็ท้อคอาลัยว่า เราเห็นจะเสร็จอยู่ตรงนี้เอง วายน้ำก็ไม่เป็น จะทำอย่างไรดี
โจทองจึงว่าไม่เป็นไร ข้าพเจ้าโจทองจะไป ท่านชี้หลังไป โจโงก็ว่า นั้นแน่ ท่านที่เก่งเหมือนปลา
ครั้งนี้โจทองจะถูกตอไปว่า ข้าพเจ้าเคยเป็นแม่เลี้ยงนายน้ำฟรีสไตล์ ก็พอจะได้ยินเสียงโหระงของ
ทหารที่เองไล่ความมา โจทองก็ถอดเสื้อและกางเกง เหลือซากวัยเพียงตัวเดียว เอาโจโงก็บอก
วายน้ำ จนถึงฝั่งตรงข้าม พอตีทหารที่เองมาถึงก็ระดมยิงด้วยเกาทัณฑ์ โจทองก็รีบเอาโจโงหนีเข้าไป
เดินไปใกล้สามสิบเสน ซึ่งเองขี้นมาหาทหารข้าพเจ้าไปทันทีเขาล้อมไว้ "1

ถ้าไม่สร้างเรื่องที่ไม่ให้อารมณ์ขี้ก็สร้างตัวละครให้มีลักษณะต่างจากคนธรรมดา ให้มีปมค่อย
อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เจ้าคุณเบ๊จันนี่ก็ขี้มาก ในทุกสามเกลอ มีที่รับมะดันเป็นลักษณะเด่น แต่
เจ้าคุณไปชอบนำหลักวาทถึง หรือรูปลักษณะของนายเลากะจิ้งซี ที่เราไม่สามารถหาตัวจริงได้ ผู้เขียน
ได้สร้างให้นายเลากะจิ้งซีมีลักษณะคังนี้

รูปร่างของนายเลากะจิ้งซี ยปอกเหมือนชื่อของเขา คือ อ้วน เตี้ย กีรษะใหญ่ ผมสั้น
ตาเล็ก และมักหรีมีอาการง่วงอยู่เสมอ ดูเก๋ๆ น่าไดยากกว่าแก่เป็นมนุษย์เหล่าไหน แม้ศาสตราจารย์
ทางมนุษยวิทยาก็ไม่กล้าลงความเห็นว่ นายเลากะจิ้งซีเป็นมนุษย์เผ่ามงโกล หรืออริยัน ที่รู้จักกันแน่
ก็ว่าแกมีสัญชาติเป็นไทย เพราะแกจดทะเบียนตามมะโนครัวคังนั้น แกแต่งกายตามสมัยนิยม แกเทศต์
ของแกจะตึกเพื่อนฝูงอยู่บ้าง เช่น ในเรื่องเกาไท แกมีเนคไทนั้บร้อย ทุก ๆ อันไม่แกมีอนกับของใคร
บางอันก็มีลวดลายอย่างทางกระเบบผ้าลาย บางอันคล้ายสีธงชาติ หมวกที่แกใช้เป็นเมวกกะโล่สีเทา
และแกมีใบเตยวเท่านั้น หมวกของแกปีกแคบ โดยเหตุที่ศีรษะแกใหญ่ เวลาที่แกสวมหมวกแกเดินอยู่
โกล ๆ ทำให้แลเห็นคล้ายกลับลับลว่า เวากะทะกรอบหัวมา " 2

1 เอื้อม รุจิทิน อินไซค์สามก๊ก อ.ร.ค. (นามแฝง) หน้า 169 - 170

2 เปลื้อง ณ นคร โรคนงไพบ อนุวินนิยายชุดนายเลากะจิ้งซีและกุ๊กลักษณะ

นอกจากนี้ นักประพันธ์บางท่านยังสร้างอารมณ์ขันที่ใคร่เรื่องอีกด้วย เช่น จักการรับเสด็จ " น้อยอินทเวบ " บทพระราชนิพนธ์ในระบอบสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ " หมอทองทันสมัย " " สัญญาบังกับ " " อำนาจเสือโคร่ง " ของพระพิสัยพิทยากุลและ " เทวรูปมหากาฬ " ของ " ป. ฉัตรปาณิต " ฯลฯ

3. หัตถ์

เป็นงานประพันธ์ประเภทการกวี บทความที่เป็นเรื่องตลกหรือชวนหัว นักประพันธ์มุ่งให้เกิดความขบขันเป็นจุดสำคัญ ทั้งนี้ ได้แก่วรรณกรรมที่คิดอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ด้วย มักจะเขียนในทำนองเสียดสี เสียดสี โดยเจตนาที่หวังว่าเรื่องที่น่ามาเหน็บแนมนั้นจะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น เช่น " ฮิวเมอริสต์ " เห็นว่ามีเกร็ดไวกว่า " ทักนัจร " กันมาก จึงเขียนเรื่องทักนัจรขึ้น คือ หัตถ์ที่ตัวจรร ตุ๊ก " เอาที่ไซค์โดยบลัด กุณนเขมร " " เอาที่ไซค์บางกอกคู่ตบของปิ่นแตก " " ทักนัจรสู่เป็องกาญจน์ " และ " ทักนัจรสู่เลอรคูเกาะไผ่ " หรือเมื่อสมัยหนึ่งมีการเปิดป้ายสถานที่สำคัญ ๆ (ที่สร้างใหม่) บวช ๆ เวชการเชิญคนใหญ่คนโตมาเปิด ปีก่อนอ่านรายงานและกล่าวสุนทรพจน์ตาม จึงดูเหมือนเป็นการทำกวี เป็นพิธีเท่านั้น " ฮิวเมอริสต์ " ก็เขียน " สุนทรพจน์เปิดสวนควารณะ " ล้อเลียนขึ้น

นักประพันธ์ที่เขียนเรื่องประเภทนี้ก็ไม่มีมากนัก เช่น ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช " นายรำกาญ " " ฮิวเมอริสต์ " วชิร " เศรษฐบุตร นักประพันธ์เรื่องประเภทนี้ต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่เฝอชีวิต สามารถนำเรื่องราวหรือกอนข้างรายมาเขียนให้เป็นเรื่องตลกและผู้อ่านก็ได้แนวคิดจากข้อเขียนด้วย

เรื่องประเภทหัตถ์ จะใช้ภาษาและเนื้อเรื่อง เป็นสื่อในการสร้างอารมณ์ขันให้กับผู้อ่าน เช่น " ฮิวเมอริสต์ " ใช้ 5555 " บดบดเสียงหัวเราะะ ดังตัวอย่าง

เฮอะ ! เสียเวลา ข้าพเจ้าอย่างลึกก็เอาแป้งราคาถูกละลายน้ำประปา แล้วทำไมจะต้องไต่ขันเงิน ข้าพเจ้าละลายดังใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเลขที่เดียว แล้วทำไมจะต้องคิด ทำไมจะต้องพรหม ข้าพเจ้าสาคโกรมเลย ! " แล้วก็ต่างปากหัวรอ 5555 " ถ้าคนถูกสาคเป็ยกปอนเลอะเทอะมาก เกรื่อแง่งตัวสวยสวยหายหลอหลอมค ก็บึงหัวรอ 5555 " ถายังคำให้กึ่งหัวรอ 5555 " ถึงขึ้นอีกอะ อะ ! จะเขามาทำไมตม ? " 1

1 อวย ไชยวสุ " ไป - ปรี่ " ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง)

ง นักเขียนหรือนักประพันธ์เป็นบุคคลที่อยู่ในสังคม ดังนั้นเรื่องที่นำมาเขียนจึงต้องเกี่ยวข้องกับสังคม แล้วแต่ว่านักเขียนหรือนักประพันธ์จะหยิบยกเรื่องใดเรื่องหนึ่งในสังคมมาเขียนตามความสามารถของตน บางคนเขียนเรื่องเศรษฐกิจ บางคนเขียนเรื่องศีลธรรม วัฒนธรรม บางคนเขียนเรื่องการเมือง ฯลฯ ซึ่งล้วนแต่แสดงให้เห็นปัญหาและความเป็นอยู่ในสังคมทั้งสิ้น ยิ่งสังคมนี้ลักษณะซับซ้อนมากเพียงใด ปัญหาในสังคมก็จะยิ่งมากเพียงนั้นเองตามตัว จนทำให้สังคมอยู่ในภาวะที่เรียกว่า " กึ่งเกรียค " ภาวะที่สังคมถึงกล่าวจึงมีนักเขียนหรือนักประพันธ์กลุ่มหนึ่งเขียนเรื่องเพื่อ " ผดุงกลาย " ความเครียดนั้นด้วยการเขียนเรื่องที่ให้อารมณ์ขันในรูปบทกวีสั้น หัสนิยายและหัตคดี เรื่องประเภทนี้นอกจากจะให้อารมณ์ขันแล้ว ยังให้ข้อคิดบางอย่างด้วย เพราะจากสภาพสังคมที่ปัญหา นักเขียนหรือนักประพันธ์จะเขียนปัญหานั้นออกมาในรูปวิพากษ์วิจารณ์ ปิ๊งที่ขอมรับและโต้แย้ง บางทีเห็นแบบม เสียดสี ประชดประชัน ทำให้เรื่องที่ " หนัก " นั้นผดุงกลายลง

นักเขียนหรือนักประพันธ์ที่เขียนเรื่องประเภทนี้อยู่ในแวดวงจำกัด ไม่มีมากเหมือนนักประพันธ์ประเภทอื่น ที่เด่นๆ ได้แก่ " ศรีสุวรรณ " " ฮิวเมอริสต์ " " นายร่ากาญ " " ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช " อ.ร.ค. พระวิสิษฐ์พิทยาภรณ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชวรรังสรรค์ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.) ประยูร จรรย์ยาวงษ์ (เขียนประกอบภาพ) วสิษฐ์ เกษกฤษฏ์ รุ่นใหม่ๆ ก็มี อนันต์ แจงกลีบ ชาตรี อนุเชียร " มนัญญา " " ทยันต์ " (บางเรื่อง) " ศศิวิมล " และที่รู้จักกันแพร่หลายที่สุด หนังสือได้รับการพิมพ์หลายครั้ง คือ " ป. อินทรปาลิต "

นักเขียนหรือนักประพันธ์เรื่องขำขัน ไม่จำเป็นต้องมีนิสัยสนุกสนาน กุ้ยแคงเสมอไปเพราะบางคนขำขบขมขื่น บางคนค่อนข้างเศร้า แต่เป็นกคนมีอารมณ์ขันและชอบแสดงออกในงานเขียน เช่น เอ้อม รุจิวิบูลย์ (อ.ร.ค.) นักเขียนเรื่องพระราชชั้นครู ที่สำนักพิมพ์ก้าวหน้าแนะนำว่า

" โดยปรกติคนเขียนเรื่องตลกขบขันได้ชาวบ้านอ่านหัวเราะอย่างครั้นเกรงกัน มักจะเป็นคนขี้มขำก หัวเราะขำมาก อ.ร.ค. เป็นบุคคลประเภทนี้ "

พวกของ อ.ร.ค. กลาย ราวี แซปคิน แทรูปร่างเกกกว่า เป็นคนพูดขบขม เขียน " อินใจดีงามก " รอยความขบขมไม่จบ " 1

1 สำนักพิมพ์ก้าวหน้า " อ.ร.ค. หัวเราะตลอดเวลาปรมาลาภา หน้า 376

อาหรับเรื่องที่น่ามาเขียนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องใกล้ตัว ในสังคมปัจจุบัน เช่น "นายร่ากาญ" เขียน เรื่องอย่างว่า และ เรื่องอย่างว่าชุดใหม่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการประกวดนางสาวไทย เรื่องของรัฐบาล เรื่องการครองชีพ รถเมคเบน ฯลฯ "ฮิวเมอริสติก" เขียนเรื่อง ทักษนาจร ม.ร.ว. กึกกฤษดิ์ ปราโมช เขียน สยามรัฐหน้า 5" ต่อมาเด็กเขียนเพราะต้นมาเล่นการเมือง หลังจากนั้นก็มาเขียน "ชาวโลก" มาเพื่อความเหมาะสมก็เขียน "กล้าใจกล้า" ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่อยู่ในวงสังคมปัจจุบันทั้งสิ้น บางเรื่องเป็นเรื่องเก่าทว่าไม่เคยอ่านสมัยเพราะนำมาใหม่แบบมนุษย์โคทุกยุคสมัย เช่น "เรื่องสั้นสมัยหิน" เป็นต้น

ผู้อ่าน

ผู้ที่สามารถรับเรื่องที่ทำให้อารมณ์ขันได้นั้น จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตัว ทั้งนี้มิได้หมายความว่าทุกคนไม่สามารถอ่านเรื่องประเภทนี้ได้ แต่หมายถึงผู้ที่สามารถรับเรื่องประเภทนี้ได้ก็ ควรจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ความชอบหรือความพอใจ ผู้ที่สามารถรับเรื่องที่ทำให้อารมณ์ขันได้ก็ควรมีนิสัยชอบเรื่องขำขัน มีความพอใจที่จะรับฟังหรืออ่านเรื่องประเภทนี้ แต่ละคนมีความสนใจหรือชอบเรื่องที่แตกต่างกัน บางคนชอบเรื่องตลกขบขัน บางคนชอบเรื่องโศก บางคนชอบเรื่องผี บางคนชอบเรื่องตลกขบขัน ฯลฯ ความชอบนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อเรื่องนั้น ๆ คนที่ชอบเรื่องที่ทำให้อารมณ์ขันมักกล่าวว่า การอ่านเรื่องประเภทนี้ช่วยผ่อนคลายประสาทที่ตึงเครียดได้ก็ ทำให้ชีวิตเบิกบาน มีความสุข

2. อายุ เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้สามารถเข้าใจเรื่องนั้น ๆ ได้ก็เพียงใด ผู้มีอายุมากมักจะเข้าใจเรื่องราวได้มากกว่า และรวดเร็วกว่า เพราะได้อาศัยประสบการณ์ เช่น เรื่องตลกขบขันเรื่อง โดยเฉพาะเรื่องแนว เรื่องสัปดน ผู้อ่านต้องใจความกิดหลายจึงหวังจะสามารถเข้าใจเรื่องเหล่านั้นได้ หรือเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ผู้ใหญ่ย่อมเข้าใจได้มากกว่าเด็ก

3. ความรู้ ผู้ที่สามารถเข้าใจเรื่องราวและสามารถตีความเรื่องที่ทำให้อารมณ์ขันบางเรื่องต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องนั้น ๆ เป็นพิเศษ เช่น เรื่องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง วรรณคดี ฯลฯ ผู้อ่านต้องทราบความเป็นไปในสังคมในระยะเวลาอันนั้น เช่น ถ้าอ่านเรื่อง "สุนทรพจน์เปิดสภาสภาฯ" ถ้าไม่ทราบเหตุการณ์ระยะนั้นก็ไปทำให้เกิดอารมณ์ขัน หรือเกิดแต่ไม่ขำนัก หรือถ้าอ่านเรื่อง "สิ่งพิสดารของคอลลีฟ" ถ้าไม่รู้เรื่องสิ่งพิสดารมาก่อน ก็จะไม่ได้อารมณ์และสาระเท่าที่ควร

4. ประสบการณ์ เป็นสิ่งสำคัญมากในการอ่านหนังสือทุกประเภท ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องใดบางอย่างย่อมสามารถเข้าใจเรื่องนั้นได้ยาก เช่นผู้ที่เคยได้ฟังเรื่องธรรมามาก ยอมรับเรื่องที่ไม่อาจจินตนาการได้เร็ว สามารถเข้าใจทันที ไม่ต้องคิดนานจนไม่เกิดอารมณ์ ส่วนผู้มีประสบการณ์น้อยอาจจะไม่เข้าใจ บางเรื่องกองอธิบายไว้จะรู้เรื่อง แต่บางครั้งผู้มีประสบการณ์นี้มาก ได้ยินเรื่องที่เกี่ยวข้องมาก่อนก็จะไม่เกิดอารมณ์ขึ้นเหมือนกัน ผู้เล่าหรือผู้เขียนก็ไม่สามารถชักจูงได้ เรียกว่าเกิด "ตลกคาน" ได้เช่นเดียวกัน

5. อารมณ์ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการอ่าน เพราะอารมณ์จะช่วยให้เข้าถึงเนื้อหาได้ง่าย เช่น คนที่อยู่ในระยะที่กำลังเศร้าโศกเพราะมีปัญหาในชีวิต จะอ่านเรื่องชีวิตเรื่องเศร้าได้อย่างซาบซึ้ง ขณะเดียวกันถ้ามาอ่านเรื่องที่อารมณ์ขันก็จะไม่เกิดความรู้สึกตามเรื่องที่อ่าน แม้จะมีองค์ประกอบ 4 อย่างดังกล่าวแล้วก็ตาม ทั้งนี้ผู้อ่านจะเข้าถึงเรื่องที่ให้อารมณ์ขันได้ ก็ต้องมี "ความพร้อม" ทางอารมณ์ด้วย

✓ จุดมุ่งหมายในการสร้างอารมณ์ขัน

การร่างวรรณกรรมทุกชิ้น ผู้สร้างจะต้องมีเหตุผล มีจุดมุ่งหมายในการสร้างวรรณกรรมว่าสร้างเพื่ออะไรหรือเพื่อใคร บางคนสร้างขึ้นเพราะมีแรงบันดาลใจอย่างหนึ่งอย่างใด บางคนสร้างเพื่อความเสียดสี บางคนสร้างขึ้นเพราะความจำเป็น ฯลฯ วรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขันนี้ นอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว เนื้อหาบางส่วนยังมีความประนีประนอมและเป็นจุดสำคัญของเรื่องที่ผู้แต่งต้องการสะกิดให้ผู้อ่านรู้สึก ให้หันมาสนใจจุดนั้น ความขำจะเป็นปัญหาในสังคม จุดมุ่งหมายในการสร้างวรรณกรรมประเภทขำขันมีดังนี้

1. เพื่อความบันเทิงใจ

วรรณกรรมส่วนใหญ่จะให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่าน และไม่เคยปรากฏว่ามีวรรณกรรมประเภทใดให้ความบันเทิงใจได้มากกว่าวรรณกรรมประเภทขำขัน วรรณกรรมประเภทเรื่องลึกลับ ขำขัน ตีเล่น ท้าให้ผู้อ่านมีอารมณ์เรียวไปตามไปด้วย ถ้าเป็นเรื่องชีวิตเก๋ๆ ผู้อ่านก็จะมีอารมณ์หม่นหมองตามตัวละครในเรื่อง แต่วรรณกรรมประเภทขำขัน ท้าให้ผู้อ่านรู้สึกปลดปล่อย สบายใจ คั่งที่หลินยูถึง กล่าวถึงอารมณ์ขัน ในที่ประชุมนักเขียนนานาชาติ ครั้งที่ 37 ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อ พ.ศ. 2512 ว่า "ถ้าคุณไม่ขำขัน เหมือนกับสายฝนอันชุ่มฉ่ำที่ไปรยปรายลงมาจากสวรรค์ ทำให้พวกเราทั้งหมดอยู่ในบรรยากาศแห่งความเป็นเพื่อนมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดความสบายใจ

เปรียบเหมือนธารน้ำไหลเอื่อย หรือดวงตะวันฉากแสงลงบนทุ่งหญ้าอันเขียวขจี" ¹ วรรณกรรมที่มี
จุดมุ่งหมายเพื่อให้ความบันเทิงเป็นสำคัญ โดดเด่น ชุดสามเกลอ ของ "ป. อินทรปาลิต ชุดคุณเด็ก
ของ "แสงทอง" อารมณ์ขันของฮิวเมอริสต์ ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์เบ่ง อายเปี้ยคว้น
ของ "ฮิวเมอริสต์" เรื่องอย่างว่า ของ "นายรำคาญ" ฯลฯ ดังตัวอย่างที่ "ฮิวเมอริสต์"
บรรยายถึงพระอินทร์ในเรื่อง "สังข์ทองตอนตีโกดัพ" ดังนี้

ฉากหนึ่ง

พระอินทร์ (แต่งชุดเขียว หน้าไม้ทองเขียว เพราะไม่ได้ถูกบีบ นั่งเก๋าก้นวม มีเครื่อง
รับวิทยุโทรภาพตั้งบนโต๊ะหนึ่งเครื่อง ข้างฝาปีสังวาล ด้หวางและชฎา
แขวนอยู่ เครื่องแต่งวิชานอย่างอื่นไม่มีอีก เป็นห้องที่พระอินทร์ออกมา
เพื่อแสดงละครตอนนี้อย่างเดียว เพอร์นิเชอร์อย่างอื่นจึงไม่จำเป็น นอก
หน้าต่างวิมานจแลเห็นกระต่ายเขียนและคักเป็นกอนเมฆแขวนเฉยเฉย
อยู่สองกวน ไม่ลดยเพราะลดยไม่ได้)" ²

หรือ "อ.ร.ค." บรรยายถึงลิโป้แวบคู่ตั้งโต๊ะนอนหลับ ดังนี้

ลิโป้วิ่งกอย ๆ จรดปลายเท้า แต่ไม่ถึงกับเตนระบำบัลเลต์ คอย ๆ ย่องเข้าไปถึง
ห้องนอนมหาอุปราช ก็ได้ยินกรนดังสนั่นหวั่นไหวออกมาจากในห้อง ลิโป้ก็ในใจว่าเสียงกรนดังนี้
ต้องเป็นเสียงมหาอุปราช เพราะยอครักของเขาคงไม่นอนตั้งยังกะเดี้ยงว้าวเสียงกวายเช่นนี้
ลิโป้ก็จรดปลายเท้าใกล้เข้าไป ตามธรรมดาตั้งโต๊ะมหาอุปราชนั้นเป็นคนไม่แคร์ และนอนไม่ปิด
ประตูมานานแล้ว ลิโป้ก็ย่องเข้าไปในห้องนอน และห้องนั่งเล่นของตั้งโต๊ะ มีแต่ภาพศิลป์และรูปไป
ประดับไว้เก็บฝาห้อง พอเข้าไปถึงหน้าห้อง ลิโป้ก็เห็นมหาอุปราชนอนพุงอืดอยู่บนเตียง มีผ้าชะม
พันพุงอยู่ผืนเดียว เหมือนพวกที่ไปอาบน้ำตามสถานที่อาบน้ำแบบญี่ปุ่น หายใจกรนกรึก - กรอก
กรึก - กรอก ทำให้หนวดที่ริมฝีปากเพียบไปพยามมา นาน ๆ ก็พลิกตัวแล้วผายลมถึงปากออกมา
ดังสนั่นเสียทีหนึ่ง แล้วก็กรนต่อไปใหม่ มีลักษณะประหนึ่งว่าโลกนี้เป็นของกูแล้วไว้อย่างดีจริง" ³

¹ ม.ล. กุญ ฐนสาย วรรณกรรมพินิร เชิงจิตวิทยา หน้า 139

² อม ไชยวสุ "สังข์ทองตอนตีโกดัพ" อารมณ์ขันของฮิวเมอริสต์ ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 425 - 426

³ เอ็ดม รุจิจิม อินไซค์สามก๊ก อ.ร.ค. (นามแฝง) หน้า 288

✓ 2. เพื่อให้เห็นจุดบกพร่องของสังคม

การกล่าวถึงจุดบกพร่องของสังคมโดยตรงไปตรงมา จะทำให้เรื่องนั้นรุนแรง เป็นจริงเป็นจังมากขึ้น อาจทำให้เกิดเรื่องราวใหญ่โต ผู้อ่านจะรู้สึกหนักหรือเครียด แต่ละผู้ถูก กล่าวถึงจะไม่พอใจอย่างยิ่ง นักเขียนอาจอยู่ในสถานะเกือบครอน แต่ถ้านักเขียนใจความสามารถ ในการเขียนทำให้เรื่องที่รุนแรง เป็นจริงเป็นจังกลายเป็นเรื่องที่ให้อารมณ์ขันในตัวเอง "ที่เล่นทีวริง" หรือ "หยิกแกมหยอก" จะทำให้เรื่องนั้นไม่น่าหนักอึ้งลง ผู้อ่านจะอ่านด้วยความ รู้สึกสนุกสนาน ขณะเดียวกันก็สนใจหรือสะใจ ผู้ถูกกล่าวถึงจะมีความรู้สึกเหมือนมีกบมาตะกิด "แผลบैया" ที่ยังไม่หายก็ให้รู้สึกเจ็บ ๆ ก้น ๆ ไม่ถึงกับปวดแสบปวดร้อน เรื่องทำนองนี้จึงมีผู้นิยม อ่านกันมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ชอบคุยเขี้ยวหรือชอบพูดถึงบุคคลอื่น พรรณกรรมประเภทขำขันนั้นนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังสามารถชี้จุดบกพร่องของสังคมได้ อย่างดี ทั้งนี้ก็ได้อธิบายความว่าเนื้อเรื่องทั้งหมดจะชี้จุดบกพร่องของสังคม อาจกล่าวหากฟังถึง เพียงเล็กน้อย เช่น เรื่องของ "นายรำลาชู" และ "ฮิวเบอริสต์" ส่วนมากที่จุดบกพร่องใน สังคมเป็นโครงเรื่องสำคัญ เช่น บทความ "สยามรัฐ หน้า 5" ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช บทความวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2513 กล่าวถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลต้อง แก้ไขโดยการเก็บภาษีของฟุ่มเฟือยเพิ่มขึ้น ราษฎรต่างก็โวยวายว่าเกือบครอน เพราะเห็นว่าสิ่งที่ รัฐบาลเพิ่มภาษีนั้นเป็นของว่าเป็น ไม่ใช่ของฟุ่มเฟือย ผู้เขียนท่านโดยกล่าวพูดของราษฎรไว้ด้วย ดังนี้

"... ลิปส์ติกไม่จำเป็นหรือไง ไม่น่าแล้วฉันไม่กล้าออกจากบ้านหรอก เหมือนแถมา เคนถนน เกอ้อที่ขึ้นไปเท่าไรแล้วรู้ไหม หน้าอบ ..."

"โอ๊ย นั้นมันเรื่องโบราณ คุณหนูใหม่มาเดี๋ยวนี้ใครมันใช้ซาเน็ด ฉันคบกับกุฎ ฉันก็ลด ราคับลงบาเป็นมันน้อยอยู่แล้ว อย่าให้เป็นถึงกระหรีเลยคะ"

"ไอ้โฮ คาคิดแอกคั่นนี้เหลือหลายนะครับ นายห้าง, ครับ ก็พอซี เฟ็งไค้เมื่อวานขึ้น นี้เอง, ซื่อเมื่อภาษขึ้นแล้วหรือกรับ, ไซ่ ทัชชือไว่ก่อนมันก็เสียเชิงเกรษฐู"¹

¹ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช จากหน้า 5 สยามรัฐ หน้า 388 - 392

บางครั้งการชี้ให้เห็นจุดบกพร่องของสังคม ก็ออกมาในรูปแบบแนมเสียดสี เช่น "นำเที่ยวไทยแลนด์ (สยาม)" ของ ฮิวเมอริสต์ กล่าวถึงคำว่า "ไทย" ว่า

ควรจะได้ทราบเสียก่อนถึงรายละเอียดของไทยแลนด์ คำว่าไทยแปลว่า ฟรี พลเมืองไทยฟรีจากการทำงาน เว้นแต่จำเป็นจริง ๆ นอกนั้นให้แจกทำ หนังสือพิมพ์คาร์ดิบาลได้ฟรี แล้วหนังสือพิมพ์รายวันคาร์ดิบาลก็ตอบได้ฟรี เหมือนกัน! คนสำคัญมากและสำคัญน้อยที่มีเมียแล้ว สามารถจะมีอีกภรรยาหนึ่งฟรี หรือยังไม่ถนัดนักก็ทำไปเรื่อยมาพลาถ่วงพลาถ่วงก่อน ผู้มีอิทธิพลซึ่งมีกับภรรยาเยอะเยะคำฉิ้นได้ฟรี ผู้ไม่มีอิทธิพล ไปชักใจ ชักคอหรือชักประโยชน์ผู้มีอิทธิพลเขา ก็ตายฟรีไปไม่ยากนัก¹

หรือขณะที่มีผู้นิยมเขียนตำรากับชาว แทนอ่านไม่สามารถทำได้ เพราะมีเกรื่องปรุงมากมายยุ่งยากในการหา บางคนก็ไม่มีเวลาทำ บางคนก็ขี้เกียจทำ "ฮิวเมอริสต์" จึงเขียนตำรากับชาวบ้าง เป็นอาหารที่ทุกคนสามารถทำได้ อาหารนี้คือ "รัตกุนโกชน" โดยบรรยายไว้ดังนี้

เกรื่องปรุง - ตัวข้าราชการเบียดข้าราชการแต่งงานใหม่หนึ่งคู่ ทำกับชาวกินยังไม่เป็น หรือเป็นก็ไม่มีเวลาทำ หรือมีเวลาก็ขี้เกียจทำ ชนม์ตรปลัดคนละสามบาท

วิธีทำ - ไปที่ร้านแจกแถวบางลำพู เฮยชาวหมแดงสองจาน

ชาวครัวประทาน - รองทองคนละจานพอกจน เตอะนะเซอ ไว้ออกจากโรงหนังก้อยไปกิน ชาวคมกั้นอีก²

* 3. เพื่อกระตุกความคิดของผู้อ่าน

นักเขียนจะเป็นผู้แนะนำให้อ่านเห็นความบกพร่องของสังคม แต่มิได้เสนอความคิดในการแก้ไขเพียงแต่กระตุกให้อ่านนึกทว่าควรจะทำอย่างไร ควรจะแก้ไขอย่างไร หรือมีความรู้สึกอย่างไรกับสิ่งที่เกิดขึ้น เป็นการเปิดโอกาสให้อ่านแสดงความคิดเห็นเป็นการหยั่งเสียงหรือลองเชิงโดยไม่ต้องการคำตอบที่แท้จริง จุดมุ่งหมายสำคัญคือต้องการให้อ่านมีความนึก เช่นกล่าวถึงประการของรัฐบาลที่สั่งจำกัดเวลาทำบางภารกิจของสามล้อ โดยมีใจจำกัดจำนวนกิโลของสามล้อ และลูกเมียสามล้อ ผู้เขียนได้เขียนถึงกรณีนี้ว่า

¹ อ. ไชยวสุ "นำเที่ยวไทยแลนด์ (สยาม)" อารมณ์ขันของฮิวเมอริสต์ ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 109

² ก. "บริมาโสภาส" หน้า 176

"...ความลำบากจะตกหนักอยู่กับผู้หาคะแนนเสียงแล้วทั้งคราวนี้ ที่จะก่อให้เกิดสัญญาภัยสามล่อว่าจะต้องให้ลำบากลำบากนควยการหาใจปากเข้าไปเลี้ยงทองตัวเอง เลี้ยงทองลูก เลี้ยงทองเมีย ถึงจะได้คะแนน---แต่ก็คงไม่เป็นไร เพราะ คำสัญญาของผู้แทนราษฎร โดยไม่นอนนั้นมักจะทำได้สำเร็จแต่ในทางตรงกันข้ามกับสัญญาเท่านั้น หรือมิฉะนั้นก็ล้มคำสัญญาไปเลย ก็คงล้มอยู่เอง เมื่อใดที่ผู้บ้านสวยสวยได้ชรัถยณคที่พรรคหาให้ชี้แล้ว จะมีมานั่งจำคำสัญญาอยู่ไต่ยังงใจไหว"¹

4. เพื่อเสนอแนวคิดในการแก้ไขจุดบกพร่องของสังคม

เมื่อสังคมมีจุดบกพร่องและนักเขียนชี้ให้เห็นจุดบกพร่องนั้นแล้ว บางครั้งทุกคนก็ผ่านปัญหานั้นไป เหมือนกับไม่มีอะไร เกิดขึ้น ดังที่นักเขียนบางคนจึงเสนอแนวคิดในการแก้ไขจุดบกพร่องนั้น ถึงแม้อาจจะมีใครออกโดยตรง แต่ผู้อ่านก็สามารถจับใจว่าควรแก้ไขอย่างไร เช่น เรื่อง "ทางแมว" ของ "น.ม.ส." แสดงให้เห็นสภาพของคนขาดการศึกษา เป็นคนโง่ เชื้อคนง่าย เชื่อถือในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ หรือ "เรื่องหงส์" ทำให้เห็นโทษของสุราที่ทำให้คนดี ๆ กลายเป็นคนพุกไม่รู้อะไร เป็นคน ในบางครั้งนักเขียนจะเสนอปัญหาที่ทุกคนยังไม่นึกถึงเพื่อจะใคร่ร่วมมือกันแก้ไข หรือผู้รับผิดชอบหาทางแก้ไขก่อนที่ปัญหานั้นจะเกิดจริง ๆ เช่น "นายรำคาญ" เขียนถึงรถเมล์ปรับอากาศที่รัฐบาลใจแก่ปัญหาารถเมล์แนวนี้อาจจะเกิดปัญหานี้ได้คือ

"ปัญหาต่าง ๆ อันจะเป็นอุปสรรคของการเดินรถเมล์เย็นเท่าที่ข้าพเจ้า निकออกก็เห็นมีอยู่สักสามประการเท่านั้น ประการแรกก็คนที่คนโดยสารหัวปลาเค็มหรือกะปิหรือปลาร้าติดมือขึ้นไปควย ซึ่งโดยมารยาทหรือโดยหน้าที่ก็ตาม เด็กกระเป๋าทูหรือผู้ใหญ่กระเป๋าย่อมไม่มีอำนาจจะไปชี้คขวางไม่ให้เขาขึ้นหรือแม่แต่จะควยกำลังที่เป็นเสียงตะโกนวิหามซึ่งตั้งมาจากที่หนึ่งคนซึบก็ตาม แล้วที่นี้พอกลิ้นปลาเค็มหรือกะปิหรือปลาร้าเหม็นอบอวลไปทั่วรถก็คงจะสนุกละ ข้าพเจ้าก็ยังไมรู้อาหากางจรจรรถเมล์เย็นจะเป็นแบบปิดตายหรือเลื่อนเปิดปิดได้ ถ้าเป็นแบบปิดตายคนโดยสารก็คงต้องนั่งกลิ่นหายใจกันจนตาย แต่ถ้าเป็นแบบเลื่อนเปิดปิดได้ คนโดยสารที่ทนไม่ไหวเลยเลื่อนหน้าต่างเปิดออก ก็คงจะถูกเด็กกระเป๋าทูหรือผู้ใหญ่กระเป๋ายอมเอาจนตายเหมือนกัน..."²

¹ อิบ ไชยวสุ "ความเป็นอยู่ในกรุงเทพฯ" ชีวเมอริสต์ในอารมณชั้น ชิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 494

² ประหยัด ก. นาคะนาท "รถเมล์เย็น" เรื่องอย่างว่าชุดใหม่ นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 437 - 438

5. เพื่อลววรรณคดี

วรรณคดีบางเล่มได้รับความนิยมแพร่หลาย นักเขียนบางท่านอาจจะเห็นว่าถ้านำเรื่องที่แพร่หลายนี้มาดัดแปลงเสียใหม่ก็จะทำให้เกิดของใหม่ขึ้นอีกชั้นหนึ่ง ยิ่งกว่านั้นการดัดแปลงให้เข้ากับสมัยนิยมก็จะทำให้กรีกกรั่นยิ่งขึ้น เช่น "อิ๋วเบอริสต์" เขียน "สังข์ทองตอนตีกอล์ฟ" ล้อเรื่องสังข์ทองตอนตีกอล์ฟ มีความน่าดังนี้

สังข์ทองมีหลายฉบับ แต่ละฉบับก็ต่ออะไรต่างต่างกันฉบับละอย่าง เช่น ตีกอล์ฟ ตีกอล์ฟที่เหนืง ตีปิงปอง ตีกองยาว ตีตะโพน ตีกองเพล ตีกระเชียง ตีโก่ ตีตัว ตีปีก ตีแปลง ตีผี ตีขี้ ตีลังกา ตลอดจนตีของหน้า ตีเสมอ ตีฉวนและตีพริก--- ตอนตีกอล์ฟนี้เขียนเมื่อ พ.ศ. 2494.¹

โครงเรื่องและเนื้อหา

โครงเรื่องและเนื้อหาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของวรรณกรรมไทย ถ้าขาดโครงเรื่อง หรือขาดเนื้อหาก็คงจะไม่ทำให้เกิดวรรณกรรม โครงเรื่องและเนื้อหาของวรรณกรรมแต่ละชนิดไม่เหมือนกัน วรรณกรรมโศกนาฏกรรม เช่น พระลอ เงาะป่า โรมิโอ - จูเลียต จะมีโครงเรื่องและเนื้อหาอย่างหนึ่ง วรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติ เช่น ขุนพ่าย ตะเลงพ่าย จะมีโครงเรื่องและเนื้อหาอีกอย่างหนึ่ง วรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขันก็เช่นเดียวกัน จะมีเนื้อหาและโครงเรื่องเป็นแบบอย่างเฉพาะตัวอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งก็จะกล่าวถึงรายละเอียดต่อไป

โครงเรื่อง

โครงเรื่องหมายถึงแนวที่ผู้แต่งวางไว้ว่าจะดำเนินเรื่องไปในรูปใด ทำนองใด กระแสมาลาภรณ์² กล่าวถึงโครงเรื่องของนวนิยายว่ามี 2 ชนิด คือ

1. โครงเรื่องใหญ่ (Main-Plot)
2. โครงเรื่องย่อย (Sub-Plot)

ในเรื่อง ๆ หนึ่งจะมีโครงเรื่องใด อย่างเดียวก็ได้ หรือมีทั้งโครงเรื่องใหญ่และโครงเรื่องย่อยก็ได้ ถ้ามีโครงเรื่องเดียวหรือเหตุการณ์เดียว เรื่องนั้นจะเป็นเรื่องสั้น ทั้ง ๆ ที่มีขนาดยาวถ้ามีโครงเรื่องย่อยแทรกอยู่ด้วย เรื่องนั้นจะเป็นเรื่องยาวที่เรียกว่า "นวนิยาย"

¹ อม โขยวตุ "สังข์ทองตอนตีกอล์ฟ" อารมณ์ขันของอิ๋วเบอริสต์ อิ๋วเบอริสต์ (นามแฝง) หน้า 423

² กระแส มาลาภรณ์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หน้า 64

สำหรับเรื่องที่ให้อารมณ์ขันนั้น เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นเรื่องสั้น ๆ ซึ่งเป็นบทละครพูด นิทาน เรื่องสั้น ฉะนั้นจึงมักมีโครงเรื่องใหญ่เพียงอย่างเดียว เป็นโครงเรื่องที่ไม่สลับซับซ้อนนิยมจบแบบ สุขนานุกรม (Happy Ending) โครงเรื่องของวรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขันมีหลายแบบ ดังนี้

1. เรื่องของการปลอมตัวเป็นคนต่ำศักดิ์ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ได้รับความดูหมิ่นเหยียดหยาม แต่เป็นคนดี ชนาะใจคนทั่วไป ภายหลังจึงปรากฏว่าเป็นผู้สูงศักดิ์ มีฐานะดี เช่นเรื่อง "นอຍอินทเสน" พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง "วันชัย" ของพระพิสิษฐ์พิทยาภรณ์

2. เรื่องของคนร้ายรายใจเงี้ยวไมนาเป็นไปไค แต่ก็ไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ ผู้ใด เช่น ซุกสามเกลอ ของ "ป. อินทปาลิต"

3. เรื่องของบ้านนอกเขากรุง บดขยี้ความเป็น เช่น "ลุงเซยเขากรุง" ของ "ป. อินทปาลิต" เรื่อง "ไปไคยา" "ขี้วิธา" ในซุกคุณถักของ "แสงทอง"

4. เรื่องของการประจบสอหลอวไคไค เช่น "เรื่องสั้นสมัยหิน" ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช

5. เรื่องของความกะนอง ไม่รู้ที่ต่ำที่สูง เช่น ซุกสามเกลอ ของ "ป. อินทปาลิต" เรื่อง "เวาซา, สารวัด" บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

6. เรื่องคนโง่ชอบเชื่อข่าวลือ เชื่อถือสิ่งจลัลล บางครั้งก็อวดฉลาดจนทำให้เดือดร้อน เช่นเรื่อง "หางแมว" "ท่าคามเนิน" ของ บ.ม.ส" เรื่อง "อำนาจเสือโคร่ง" "หมอกองพันสมัย" ของ พระพิสิษฐ์พิทยาภรณ์

7. เรื่องความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ ความผิดปรกติของมนุษย์ ทำให้เกิดเหตุ รุนวาย เช่นเรื่อง "Portable W.C." "เมื่อผู้ชายไม่ยกเป็นผู้ชาย" ของ "อ.ร.ค"

8. เรื่องความรู้เท่าไม่ถึงการถูกลอกทำให้ รุนวาย กว่าจะรู้ตัวก็เกือบสายเกินแก้ เช่นเรื่อง "จักรการรับเสด็จ" "ขนมสมกับไคยา" บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง "สัญญาบังคับ" ของพระพิสิษฐ์พิทยาภรณ์

เนื้อหา

เนื้อหา คือ เนื้อเรื่องที่ เป็นรายละเอียด เนื้อหาของวรรณกรรมที่ให้อารมณ์ชั้นแก่ผู้อ่าน จะเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนเรา นักเขียนจะเลือกเพียงบางเรื่องมาเขียนให้ผู้อ่านเห็นชั้น ควบคู่กับคนไทยเป็นคนรักสนุก มีอารมณ์ขันและอารมณ์ขันก็เป็นจุดเด่นอย่างหนึ่งของวรรณกรรมไทย ดังที่ สิทธา พินิจภูวนท กล่าวถึงลักษณะเนื้อเรื่องของวรรณกรรมไทยว่า "เนื้อเรื่องของวรรณกรรมไทย โดยเฉพาะวรรณกรรมพื้นบ้าน เช่น สังข์ทอง คำขวัญ ชุนช่างขุนแผน ฯลฯ มักจะมีบทกลหรือที่เรียกว่าอารมณ์ขันปรากฏอยู่เสมอ แม้แต่วรรณกรรมทางศาสนา เช่น มหาเวสสันดรชาดกก็มีเรื่องขบขันปนอยู่ด้วย อารมณ์ขันที่ปรากฏในวรรณกรรมไทยมีลักษณะทั้งที่เป็นแบบตรงไปตรงมาและแบบเย้ยหยัน แต่ทั้งสองแบบนี้ก็มีลักษณะที่ผู้อ่านสามารถเข้าถึงได้ โดยไม่ต้องใช้สติปัญญามากนัก"¹ ดังนั้นเนื้อหาของวรรณกรรมไทยส่วนใหญ่จึงให้อารมณ์ชั้นแก่ผู้อ่านด้วย ยิ่งผู้แต่งใช้ความสามารถและตั้งใจสร้างใจเป็นวรรณกรรมประเภทขำขันด้วยแล้ว ก็จะทำให้วรรณกรรมนั้นให้ความหยรษาแก่ผู้อ่านมากขึ้น เนื้อหาดังกล่าวเป็นเรื่องตั้งแต่เรื่องที่ไม่มีความสำคัญ เป็นเรื่องที่ไม่ถึงหรือเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีผู้ไปถึง เช่น เรื่องการกิน การพูด กริยาท่าทาง ฯลฯ จนกระทั่งถึงเรื่องที่มีความสำคัญทั้งในส่วนตัวและสังคม เช่น เรื่องทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ ฉะนั้นนักเขียนจึงสามารถนำเรื่องทุก ๆ เรื่องมาเขียนให้อารมณ์ชั้นได้ เรื่องดังกล่าวจะมีลักษณะดังนี้

1. เรื่องการเสียดสี - เหน็บแนม

เป็นการเสียดภาพของบุคคล หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ เป็นการกล่าวถึงจุดบกพร่อง จุดอ่อนหรือข้อผิดพลาด ในลักษณะให้อารมณ์ขันและชี้แนะให้ปรับปรุงแก้ไข โดยผู้ถูกกล่าวถึงไม่เค็กร้อน เช่น ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนเรื่อง เหน็บแนมคนชอบวางอำนาจและคนชอบประจบสอพลอ ไป "เรื่องสั้นสมัยใหม่" ดังนี้

"พระเจ้าสุริยวงษ์มันประทับอยู่หนึ่ง ๆ อย่างเบื้อหนาย ในพระทัยนั้นก็อยู่ว่าถ้าฉันเป็นคนก็จะจับมา เขียนหลังเสียดให้เข็ด เพราะบังอาจมาตักผิดเวลา ขณะที่หันพระพักตร์ไปทางมุมมืดของมลายโอยสะลานั้น ฟักก็แลบขึ้นอีกแปดบหนึ่ง นาอัปสรของนายโอยสะลาก็สว่างขึ้นมา ชั่วพริบตาเดียว

¹ สิทธา พินิจภูวนท ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย หน้า 451

"อูย" พระเจ้าสุริยวงมณีน้องชั้นของที่สุดองค์พระองค์ พ่อไต่บินพระสุรเสียง ข้าราชการ
บริพารนับร้อยหมอบเรียงรายอยู่ที่สะคั่งขึ้นพร อมกัน

"โค . . .โคไปเอาพหูตึงขายขึ้นไว้มัก ๆ" พระเจ้าสุริยวงมณีนับสั่งต่อ
ข้าราชการบริพารเหลียวหน้าดูกันเล็กเล็ก แต่ไม่มีใครตอบโค

"จุกคบซี" พระเจ้าสุริยวงมณีนับสั่ง "จุกคบไฟเดี๋ยวนี้ ฉันเห็นกับตาฉันเอง"

ในทันใดนั้นคบยี่สิบกว่าดวงก็ลุกขึ้นขึ้นราวกับนัด ทำใ้บริวารระเบียบและแม่ในนมมิด
ของนายโอยสะลาสว่างราวกับกลางวัน พระเจ้าสุริยวงมณีนับสั่งพระเนตรโพล่ง จ้องมองดูที่รูป
นางอัปสรของนายโอยสะลา แล้วก็ก้าวพระบาทเข้าไปหารูปนั้นซ่า ๆ พอก้าวเข้าไปใกล้รูปนั้น
ขนาดเอื้อมพระหัตถ์ถึง พระเจ้าสุริยวงมณีนับสั่งพระหัตถ์ทั้งสองขึ้นปิดพระพักตร์ แล้วร้องว่า
"อูย ! อูว ! บรีอว ! ซี ! ฉับดูไม่ไหว ฉันทนไม่ไหวจริง ๆ อูย ! ใครสลักรูปนี้
ไปเอาตัวมาเดี๋ยวนี้"

นายโอยสะลา รู้สึกว่ามีมือกำขำของนายช่างใหญ่มาลากคอเขา แล้วเขาก็ถูกโยนไปหมอบ
ตัวลั่นนอญแพพระบาทพระเจ้าสุริยวงมณีนับสั่งเสียงตำรวจ ทหารและราชทัณฑ์ที่ตามเสด็จขยับทรวน
ขยับหวายและหอกคาบอยู่กริ่งกร่าง นายโอยสะลา รู้สึกว่าอวสานของเขามาถึงเสียแล้ว

"เรารึเป็นคนสลักรูปนี้ ?" พระเจ้าสุริยวงมณีนับสั่งถามนายโอยสะลา

"ซา . . .ซาพระพุทธรเจ้า . . ." นายโอยสะลาพูดตอบได้เท่านั้นแล้วก็หมกแครงกมหน้า
หมอบตัวลั่นต่อไป

"พระอาญาไม่พบนเกล้า" เสียงนายช่างใหญ่พูดขึ้น "ซาพระพุทธรเจ้าโคสั่งเกิดเห็นว่า
ไอ้เด็กหนุ่มคนนั้นมันไร้ฝีมือ จึงโคส่งตัวเขามาคอยปิดกวดคะฉนหินภายในปราสาท แต่มันก็ยังบังอาจ
เขามาสลักผนังให้ระคายเคืองพระบุคลบาท โทษมันถึงตายพระเจ้าซา !"

"แน่ ! ทิ้ง !" พระเจ้าสุริยวงมณีนับสั่ง "เค้าไม่ได้พูดกับตัวสลักหนอยพวมายวนคี่
เดี๋ยวเหอะ" แล้วก็ตรัสต่อไปกับนายโอยสะลาว่า

"อย่างเราไม่น่าจะมาเป็นลูกน้องเขาอย่างนี้ เราชื่ออะไรนะ ?"

"ชื่อโอยสะลา พระพุทธรเจ้าซา นายโอยสะลาซึ่งบัดนี้หายใจทั่วท้องแล้วพูดตอบ

"อ้อ... ชื่อเพราะ" พระเจ้าสุริยธรรมันทรรัตน์ ฝ่ายเสนามาตย์ราชบริพารและทหาร ตำรวจก็กระซิบกระซาบกันกึ่ง ๆ หัวไปว่า เพราะจริง! เพราะจริง! จริง ๆ นะ เธอ ตั้งแต่ฉัน เกิดมาเป็นตัวยังไม่เคยได้ยินคนชื่อเพราะยังงี้เลย ไม่เคยจริง ๆ ! ใ้ฉันตายไปซิ เธอ ชั้นกลับไปนี่ ฉันจะไปเปลี่ยนชื่อที่อำเภอให้ชื่อว่าโอยสะลานะ เธอนะ"

"เอา ยังงี้ดีกว่า โอยสะลา! พระเจ้าสุริยธรรมันทรรัตน์ตอบไป "ฉันจะตั้งเธอเป็นราชกิลบิน มีตำแหน่งอยู่กับฉันในวัง! เธออยากได้อะไรฉันจะให้ ถ้าฉันไม่วางขอบอกเด็ก ๆ ในวังมันก็ แล่งกัน ฉันจะสั่งมันไว้ แทะอะแถม! พระเจ้าสุริยธรรมันทร หงุดหงิดครุ่นหนึ่งแล้วตรัสตอบว่า "แต่... ฮี! ฮี! คนที่เป็นนางแบบให้เธอสลักรูปนางอัปสรรูปนี้ เธอพามารู้จักกับฉันหน่อยนะ"

นายโอยสะลาได้ยินดังนั้นก็ตัวเห็บวาบ เพราะราชาสลักรูปนางอัปสรด้วยวิชัยกเมฆเอา ความตำรับครุฑบแต่ ๆ ไม่มีนางแบบหรือเงอะไรที่จะหามาดูตัวใด เพราะส่วนประกอบของนาง อัปสรนั้นมาจากคนโน้นคนนี้หน่อยอย่างว่า เขากราบทูลไปว่า

"พระอาญาไม่พนเกล้า รูปนี้เกิดจากมโนภาพของข้าพระพุทธเจ้าเอง ข้าพเจ้ามิได้มี นางแบบพระเจ้าชา"

"หนอย ทำหวงไปได้" พระเจ้าสุริยธรรมันทรรัตน์ "เขารู้หลอกว่า รูปสลักราวกับหายใจ ได้อย่างนี้จะไม่มีการนางแบบอย่างไรได้ เธอละโอยสะลา เธอกลับไปในวังกับฉัน ฉันให้เวลาเธอ เจ็ดวันสำหรับไปตามตัวนางแบบมาพบฉัน รีบไปพาตัวมาหน่อยนะ โอยสะลานะ เราพวกเดียวกัน อย่าหวงกันขึ้นมาชอกกันมากกว่านี้... แต่..." พระเจ้าสุริยธรรมันทรเปลี่ยนพระสุรเสียง "ถ้าเธอหาตัวผู้หญิงที่เหมือนนาง อัปสรรูปนี้มาให้ฉันไม่ได้ภายในเจ็ดวัน เธอกับฉันก็โกรธกัน ใ้อัน นะไปเป็นไรหรือ ใครอยากโกรธฉันก็โกรธไป ฉันก็ประสาชิปไตยพอเหมือนกัน แต่ลูกน้องฉันนี่ สิเธอ ฉันไม่กล้ารับรองมัน ๆ กันทั้งนั้น ไม่กอยมีการศึกษาเสียด้วย พอมันรู้ว่าใครโกรธกับฉัน มันก็จะทำเอาคือ ๆ ฉันก็หนักใจเสียจริง ว่ากล่าวมันก็ไม่ฟัง มันรักฉันนี่เธอทำยังไงได้ เอ้า ฝนชาแล้ว กลับไปเสียด้วยกันเดี๋ยวนี้แหละ เฆลลองคิดดูให้ดี ๆ นะโอยสะลา"¹

¹ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช "เรื่องสั้นสมัยหิน" หัวเราะทุกเวลา ประมวลภา

นอกจากนี้ยังเห็นแนมผู้ว่าระกับบริหารที่สนใจแต่ความสะดวกสบายของคนโดยไม่คำนึงถึงความสะดวกของคนชรา จากเรื่อง อินไซค์สามก๊ก กล่าวถึงลิโป้วว่า

“คันท่งที่ปรึกษาและนายทหารทั้งปวงของลิโป้วก็ว่า แยะแล้วครั้งนี้ ชาวก็แพง ไม่มีจะกินกันแล้ว น้ำก็ท่วมไรนาเสียหาย ครั้นนี้จะใคร่ชาวที่ใหม่กินกันต่อไปอีกเล่า

และนั่นก็จะท่วมสูงขึ้นทุกที ระกับน้ำวัดโคกที่หน้าอำเภอเมืองเหนือ สูงถึง 10.5 เมตร และยังจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ พวกเสมียนอำเภอต้องยกโต๊ะขึ้นไปนั่งทำงานกันบนหลังคา ราษฎรต้องใช้เรือสัญจรไปมา ที่ไม่มีเรือก็ต้องแกว่งแกว่งว่ายน้ำไป แล้วขึ้นไปนั่งเอาที่โน่นไปใคร่รับความสะดวกอันยิ่งนัก

ลิโป้วจึงเรียกนายกเทศมนตรีเมืองเหนือไปพบแล้วว่า เทศบาลยังงั้น เหตุใดจึงไม่ทำการฝังท่อให้ถูกต้องตามลักษณะเทศบาล นายกเทศมนตรีเมืองเหนือส่ายหน้าแล้วว่า ฝังท่ออะไรใคร่รับ ก็ใจโฉมมันทำเชื่อนักกันน้ำไว้รอบเมืองเหนือ น้ำมันไหลมาท่วมเมืองนอกเสียจากเราจะทำลายเชื่อนใจโฉเสียได้ น้ำก็จะไหลไป

ลิโป้วว่า นั้นจะทำอย่างไรกันดี นายกเทศมนตรีเมืองเหนือว่า การมีน้ำท่วมอยู่นาน ๆ เช่นนี้ เป็นการทำให้สุขภาพของพลเมือง อาจเกิดโรคระบาดได้ และทำให้กลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง เพราะวารราษฎรพลเมืองชาวเหนือ น้ำท่วมส้วมซึมหมด ไม่มีที่ถ่าย ก็ต้องถ่ายลงไป ในน้ำ ไรทั้งอาบทั้งกินกลางถวยขาม แลยังล้างอย่างอื่นลงไป ในน้ำด้วย ทำให้น้ำเน่าเสีย เวลานี้พลเมืองพากันร้องทุกข์ว่าขุมกัถราษฎร กลายเป็นโรคฉี่คันชนิดหนึ่งส่งกันไปทั่วเมืองเวลาเขาเข้าก็กลายเป็นน้ำเหลืองเสีย แล้วยนายกเทศมนตรีเมืองเหนือก็เลิกสี่ข้างให้ลิโป้วว่า ดูซิครับผมเองยังถูกมันกัดสี่ข้างเป็นตุ่มแดง ๆ ไปหยด

นอกจากนี้แล้วราษฎรอาจจะป่วยเป็นโรคบิด ไช้รากสาคน้อย และที่ร้ายแรงที่สุดคือ อหิวาตกโรค ตายไปหลายสิบแล้ว

ลิโป้วฟังรายงานนายกเทศมนตรีเมืองเหนือ แล้วยกคิ้วใจจึงหันไปล่อ หลาววิกก็กัหนึ่ง แล้วสั่งให้นายกเทศมนตรีไปจัดการป้องกันและช่วยเหลือราษฎรเทาที่จะช่วยได้

แต่นั้นมาลิโป้วก็ไคแต่นิ่งกินเหล้าแล้วนั่งดูน้ำที่มีระกับสูงขึ้นเรื่อย ๆ แล้วยวนนางเดียวเสียนมาตกลากันเลน ไคปลาหมอปปลาชอน ก็เอาบาทมยาแก้ลมเหล้าเป็นที่สหายหาไคเอาธุระการสิ่งใดไม่”¹

¹ เอื้อม รุจิษฐ์ อินไซค์สามก๊ก อ.ร.ค. (นามแฝง) หน้า 676 - 677

2. เรื่องลอสังคม

เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนไป ในทางที่วัตถุเจริญมากขึ้น แต่ความเป็นอยู่ของคนในสังคมไม่ได้ดีขึ้น ทุกคนต้องเผชิญปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ค่าของเงินเปลี่ยนไป มีอาชีพใหม่เกิดขึ้นเพื่อความอยู่รอดของปากท้อง ลักษณะการต่อสู้ของบุคคลในสังคมมีมากมาย ค่านิยมก็เปลี่ยนไปจากเดิม เรื่องเหล่านี้ก็เขียนได้น่ามาเขียนให้เป็นเรื่องที่ผู้อ่านสนใจ ตามธรรมดาคนที่มีความเครียดเกี่ยวกับเรื่องบางเรื่อง และมีนักเขียนนำมาเขียนระบายแทนก็ทำให้ความเครียดนั้นลดลงได้ ความรู้สึกก็จะเปลี่ยนไป อาจ "เห็นชัด" ในเรื่องเหล่านั้น เช่น "นายตำรา ณ เมืองใต้" เขียนเรื่อง "ชีวิตอินสทอลเมนต์" ในชุด นายเลากะจิ้งฉี่ กล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับระบบ "มอนสง" ของ นายเลากะจิ้งฉี่ ดังนี้

"แล้วใจ เคือนละ 170 นั้งรดสวย ๆ มีบ้านอยู่ มีเฟอร์นิเจอร์งาม ๆ เวลานี้เดือนหนึ่งให้กาออสกิน 50 เสียตอก 15 ให้เจ้าบางกอกเฮาส์ 40 ตูยัน 12 เหลือ 53 เป็นค่าเช่าคาบินพออย่างสบาย ๆ"

"เจ้าเฟอร์นิเจอร์ของแกนี่เบ็ดเสร็จเท่าไร ?"

"400"

"400 ชื่อ ไม่ใช่เล่น นี่อายุที่เรานั่งนี่เท่าไร ?"

"อ้อ ชู่นหรือ เขาคิด 70"

"70 ก็กันเห็นเขาชื่อ 45 ?"

"45 ไค้ แต่มันต้องสด ๆ นี่เราอินสทอลล์"

"แปลว่าเราต้องซื้อของแพงขึ้นอีกเกือบเท่าตัว ?"

"มันไม่ใช่ของแปลก ชีวิตเราต้องการความสุขความสมบูรณ์อย่างมากที่สุดที่จะเป็นได้ อะไรที่จะให้ความสะดวกสบายแก่ชีวิต เราต้องรีบฉวย จะไปเสียค่ายอะไรกับถูกแพงนี้ แกอยากลองโซคา วิสกี และโกอบจากตูยันใหม่ละ..."¹

¹ เปลื้อง ณ นคร อนุวนิยายชุดนายเลากะจิ้งฉี่และกุกลักษณ์ นายตำรา ณ เมืองใต้ (นามแฝง) หน้า 18 - 19

หรือเมื่อมีการซื้อลูกสาว พ่อแม่ของฝ่ายหญิงก็จะเรียกสินสอดแพง ๆ เช่น ลิโป้เรียกค่าตัวของนางลิโอบุตรสาว เป็นเงินเจ็ดแสนค่าเง เป็นค่าเลี้ยงดู หันอื่นผู้มาซื้อขอก็จะจ่ายเป็นเงินผ่อน "อ.ร.ค" ได้บรรยายดังนี้

"หันอื่นไคฟังก็หว่าเสีย นึกในใจว่า รูปราชมันยังกะรตฤคังเก่า ๆ ก็เรียกตั้งเจ็ดแสน แต่ต้องเอาเนื้อความไปบอกอ้วนสุคนายเราให้ทราบ แลว่าหันอื่นก็ถามว่าเจ็ดแสนค่าเงที่ท่านเรียกเป็นค่าลูกสาวท่านนี้ ตำระเงินที่เคียวหรืออินสคอดเมนท์ เงินผ่อน ?"

ลิโป้ทำหน้าที่แล้วว่า ขอลูกสาวไปเงินผ่อนมีเหรอ ลูกสาวข้าพเจ้าไม่ใช่เครื่องโทรทักนี้ แลว่ากัน " 1

หรือแสดงให้เห็นว่าชีวิตปัจจุบันขึ้นอยู่กับเงินมากกว่าสิ่งอื่น ดังที่ "อ.ร.ค" บรรยายให้นางพิมเกี่ยงค่าตัวเมื่อขุนช้างมาขอ ดังนี้

"กุดแม่มรับ ผมขอวิงวอนอีกสักครั้ง กรุณาช่วยเถอะ ถ้าผมได้แต่งงานกับคุณพิม ผมยินดีจะจ่ายเงินสคให้หนึ่งแสน "

"เงินระอะพอช่าง ?" ศรีประจันต์คาถูก ยื่นหน้าเข้าไปในทอง "หนูพิม หนูพิม พอช่าง เขาให้หนึ่งแสน"

ลายทองกระซิบว่า "อย่าเอา บ้องพิม คูชี มาซื้อเรายังกับผักปลา เขาที่ราคาเราเท่ากับคาคิแลคเท่านั้นเอง"

พิมส่ายหน้า "หมายกะ "

ศรีประจันต์หันกลับออกมา "พอช่างยะ เขาบอกว่าหมาย"

"งั้น ผมให้สองแสน" ขุนช้างว่า

ศรีประจันต์ยื่นหน้าเข้าไปใหม่ "แม่หนู เขาขึ้นสองแสนแล้ว"

"เอ . ก็เหมือนกันนะพี่ส่ายทอง" พิมหันมาพูดกับแม่สื่อเอก

"ไม่เอา ! " นางซักหุนและกลไกว่า "อย่าเอาน้องพิม เกี่ยงไว้ก่อน ถ้าตาช่างแกร็กจริง ๆ แกร็กขึ้นให้อีก เกี่ยงไว้น้องพิม - เกี่ยงไว้ ของ ๆ เราดี ๆ ทั้งไว้ราคามันก็ขึ้นเอง ตามกระแสเงินคอลลาร"

"ไม่ตกลงคะ คุณแม่ -"

ศรีประจันต์หันกลับมาบอกขุนช้างอย่างเสียใจ "เขาไม่ตกลง"

ขุนช้างควักผ้าเช็ดหน้าขึ้นมาซับเหงื่อ

"โธนี่แม่เคราะห์ร้ายจริง สามแสนเอา คุณแม่ ฌมสูบิบตาละ"

"สามแสนจะ ลูกแม่" ศรีประจันต์ตะโกนเข้าไปข้างใน "เอ้อ สามแสนไม่เอา จะไปเอาอะไร - ลูกเอ๊ย"

"สามแสน สามแสน -" พิมพ์ทวนก่ำเสียงกระเส่า ๆ "พี่สายทอง สามแสน แหม คำหน้าอกหนูคูซี้ พี่สายทอง ออกมันเต็น -"¹

✓ 3. เรื่องเกินจริงที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้

ผู้อ่านจะเห็นว่า เป็นเรื่องเกินจริง เหลวไหล เป็นไปไม่ได้ แต่ก็มีความรู้สึกว่า เรื่องเกินจริงนี้สร้างอารมณ์ขันได้ดี ถ้าต้องการความขำขากก็ไม่ควรคำนึงถึงความจริง เช่น เรื่อง "ประจักษ์" ของ "น.ม.ส." กล่าวถึงนายป่วน บัญญาอิง กับนายปลอด บัญญาอิง แซ่กันเล่าถึงความโง่ของตน นายป่วนเล่าว่า

"ฝ่ายข่าวข้างบ้านนายป่วน เมื่อเห็นนายวิ้งมาแต่ไกล กิริยาท่าทางแปลกประหลาด ก็ตกใจวิ่งไปบอกมารดานายป่วนว่า นายป่วนมีญาติตัวเฒ่าเฒ่าวิ้งมาตามถนน สองมือทาบเท้ากระต๊อบเตนหรับ ๆ เหมือนคนบ้าคงจะเกิดเหตุใหญ่โตขึ้นแล้ว

มารดานายป่วนได้ฟังก็วิ่งออกจากห้องร้องไห้ ลุกสาวหลานสาวและข่าวไพร่ไต่ย็น ก็ตกใจอลหม่าน ต่างคนวิ่งเกรียวกราวร้องไห้กระหืดกระหอบออกไปที่ประตูบ้าน พอนายป่วนวิ้งเข้ามาใกล้ก็ยิงโฮกันใหญ่

ฝ่ายนายป่วนวิ้งมาถึงหน้าบ้าน เห็นมารดาและผู้คนในบ้านร้องไห้เกรียวกราวกัน แก้โฮโฮขึ้นมาบ้าง คนอื่น ๆ ยิ่งเห็นนายป่วนโฮ ตกโฮ ๆ ลั่นก้องไปหมด ชาวบ้านใกล้เคียงไต่ย็นเสียงเกรียวกราว และได้ย็นวิลาปคร่ำครวญก็ตกใจวิ่งพลวันกันมาโกลาหล บางก็ช่วยร้องไห้ บางก็ช่วยปลดบโยน จะฟังเอาอะไร เป็นตัวมิได้

¹ เอื้อม รุจิติบุรุษ ลิ้นชักขุนช้างขุนแผน อ.ร.ค. (นามแฝง) หน้า 53 - 54

อีกสักครู่หนึ่งท่านสมภารกระหึกระหือรือมาถึง ถามว่า "อะไรกันโยม ไกรทายหรือ"
มารดา นายป่วนตอบว่า "พอป่วนเราวิ่งร้องไห้มาเจาคะ"

ท่านสมภาร "พอป่วนร้องไห้ทำไมละ"

นายป่วน "ผมก็ยังไม่ทราบเรื่องอะไรกัน"

ตั้งแต่นั้นมาคนทั้งหลายก็ขนานนามบ้านนายป่วนว่าสันนิบาตคนโง่ และนายป่วนเป็นที่หนึ่งในสันนิบาตนั้น"¹

4. ชี้แนะให้ผู้อ่านคิดถึงเรื่องตัวคนหรือสิ่งที่พยายามปกปิด หรือสิ่งที่ไม่อยากพูดถึง เพราะเห็นว่าไม่สุภาพ

ความจริงทั้งผู้เขียน ผู้อ่านก็สนใจเรื่องท่านองนี้เหมือนกัน แต่ไม่กล้าแสดงออก เมื่อมีผู้ชี้แนะจะรู้สึกขำขันที่ เช่น คำบางคำที่มีหลายนัย หรือเป็นคำที่มีนัยประหวัดถึงเรื่องทางเพศ เช่น "อีว เมอริสต์" เขียนถึงอาหารชนิดหนึ่งว่า

"อาหารที่คุณประยูรทำให้อินไม่ได้นั้นมีอยู่สองสามอย่าง อย่างหนึ่งคือหอย เรียกว่า เอสซาร์โกท เป็นอาหารพิเศษนอกรายการ คุณชายสั่งมาให้ทดลองกินกัน เจ้าพวกขอยนัยถือกันไปแล้ว ที่รู้จักสั่งอาหารชอกแซกที่ฝรั่งเศสชอบ คือเป็นหอยรูปร่างเหมือนหอยสังข์ ตัวโตกว่าหอยขมสักสองเท่า ด้ดีได้ใบอะไร ไม่รู้กลิ่นเหมือนกระเพาะ เวลากินต้องเอาคีมจับแล้วเอาส้อมจิ้มเนื้อมันออกจากรูเปลือก แต่มันไม่ได้ออกยากออกเย็นอะไรหรอก เพียงแต่มันยึดเนื้อไว้เล็กน้อยที่ว่ายึดเนื้อไว้ก็เพราะว่าหอยนี้ (ห้ามชวน) เป็นหอยที่มีแต่ในเมืองฝรั่งเศส พวกฝรั่งเศสชอบกินกันนัก ทีนี้เมื่อพวกฝรั่งเศสไปอยู่ที่ไหนก็จะต้องเอาหอยนี้ตามไปให้กินกันให้จงได้"²

¹ พระราชวรพงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "ประจวบใจ" ประมวลนิทานของ น.ม.ส
น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 164 - 165

² ออบ ไชยวสุ เอทีไซด์ไทยแลนด์ยูเคเนอเมอร์ "หัตถ์คีลีจักร" อีว เมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 39

หรือเมื่อ "ฮิวเมอริสต์" ไปเที่ยวเมืองเขมร แล้วเล่าถึง "ปลาชุก" ว่า

'ปลาชุกเป็นอย่างปลาร้า แต่เป็นปลาร้าที่อ่อนเกลือเพราะปลาที่นั่นหาง่ายกว่าเกลือ-- ปลาร้ากลิ่นเป็นยิ่งงักก็งักอยู่แล้ว ส่วนปลาชุกนั้นกลิ่นอ่อนกว่าปลาที่ไซร้คนพญานิคมหมอบ - - แต่สำหรับผู้ที่ประสาทจุกที่ไม่สุนทร อ่อนละเอียดย่อมไม่สามารถจำแนกแยกคิกริชิตชั้นของกลิ่นที่แมงชอยถึยออกไปไคแล้ว ก็วากลิ่นเดียวกันนั่นเอง"¹

5. ไซ้ทรกรวิจารณ์ผิด ๆ

โดยการนำของสิ่งหนึ่งไปไซ้กับอีกสิ่งหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่นำไปไซ้ด้วยกันไม่ได้ โดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม แต่ส่วนมากมักเป็นเจตนาของผู้เขียนที่ต้องการให้เป็นเช่นนั้น แสดงให้เห็นความเข้าใจผิดความสามารถของผู้ประพันธ์ เว้น "น.ม.ส" ทรงให้คุณผลเป็นคนช่างกึกช่างพูด เขาช่างตนเองว่าทำอะไรถูกต้องเสมอ คุณผลมักจะพูดกับเพื่อนในทำนองว่าเพื่อนโง่ แต่คนฉลาดและสอนว่า

"ขออย่าให้แกปลอมเป็นคนฉลาดกว่าแกไม่ไซ้คนฉลาด และคำที่แกพูดเช่นนั้นไม่เหมาะกับเวลา ไซ้ไม่ได้ อนึ่งการแสดงความฉลาดนั้นไม่เป็นเกียรติภาพ เพราะไม่มีใครชอบด้วยถ้าแกไปพูดฉลาดกับคนที่โง่กว่าแก คนนั้นก็ถึงโกรธที่แกพูดไม่เข้าใจ ถ้าพูดกับคนที่ฉลาดกว่าแกเช่นตัวกัน ๆ ก็ไม่มีอัน นอกจากสมเพชที่แกพูดโง่ฉลาดกว่านั้นไม่ได้ ส่วนคนที่ฉลาดพอไล่เลียกับแกนั้นก็เป็นธรรมดาที่เป็นศัตรูของแกในทางที่อวดฉลาดต่อกัน ย่อมไม่ชอบฟังแกพูดฉลาดเหมือนกัน การทำสิ่งที่ไม่ไม่มีใครชอบนั้นเป็นเกียรติภาพไม่สุภาพ เพราะฉะนั้นความฉลาดคือความไม่สุภาพนั่นเอง"²

✓ 6. เรื่องคนโง่

มักเป็นคนโง่ชอบอวดฉลาด คนโง่ถูกหลอก หรือคนไม่รับผิดชอบตนเอง แสดงกิริยาอาการน่าขัน เป็นที่น่าสมเพชแก่ผู้พบเห็น หรือเป็นเรื่องคนฉลาดวางอุบายทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนประสบความสำเร็จ เช่นในเรื่อง "ผีทะเล" ของ "ศรีสุวรรณ" แม่หวงภรรยาทิดกอยเห็นว่าสามีชอบดื่มสุรา และกลัวผี จึงวางอุบายให้นายแก่นเพื่อนทิดกอยปลอมเป็นผีมาหลอก บังคับให้ทิดกอยออกสุรา

¹ อย ไชยวสุ "เจ้าชู้ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" หัตถ์คดีสัญญา ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 43

² พระราชวรพงศ์เชอ กรมเขียนพิทยาลงกรณ์ "ความกึกคุณผล" นิทานของ น.ม.ส. น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 416

"ศรีสุวรรณ" บรรยายถึงตอนที่ผู้ชายแก่หลอกทิดกอยว่า

"ปีศาจ...กอยเอ๋ย ข้าสังเกตุเห็นว่าเจ้านี้มันซักจะไม่ได้การเสียแล้ว เจ้าจะตายก็เพราะเหล่าไมรุฎา ?"

ทิดกอยตัวลั่นตากาง "อะ...อะ...อะ...ข้า...มะ...มะ...มะ...ไมรุฎาเลย ต่อไปนี่ข้าจะลองนอนไหนอยลงบาง...ขอบใจที่เอ็งคักเตือนเมื่อไหร่ เอ็งถึงง่าจะ...ปะ...ปะ...ปะ...ไปเสียทีเล่า ?"

ปีศาจได้ฟังดังนั้นก็ทวาดด้วยเสียงอันดังว่า "ไม่ไค้! เอ็งคองเล็กซาด นอนเล็กทีละน้อยไม่ไค้ คือต่อไปนี่ เอ็งจะกินเปียร์ตาบาหรั้นเหล่าเจกเหล่าไทยเหล่าฝรั่งเหล่ายวนไม้ไค้ทั้งสิ้น ตลอดจนกระทั่งนำตาลเมา หยกเตี้ยวกักกินไม้ไค้จนตลอดชีวิต เจ้าใจเมะซาวา ?"

เพื่อจะให้ไค้ยินซัดด้วยซัดคำทิดกอยเล็กไปงตามว่า "แปลว่า...แปลว่า...เหมือนยังกะจะใส้แทรกง่า...เป็นจ่าน้ำกระสายยากไม้ไค้เชียววี ?"

ปีศาจ "มายค้าย' บอกว่าหยกเตี้ยวกักไม้ไค้ เอ็งคองสุมมา สบมมาว่าจะไม่กินเหล่าอีกต่อไป ทาไม้กุ้หักคอกเตี้ยวนี้อี !"

ทิดกอยไม่ทราบว่าจะทำประการไค้ให้พนหักคอกได้ ก็สยดให้แลวนอนตาเหลือกคอบฟังดูว่าต่อจากนั้นจะเกิดอะไรขึ้นอีกบ้าง

ปีศาจ "ถ้าเอ็งทวนสมถขึ้นกินเข้าไปเพียงครึ่งถ้วยตะไล ข้าจะมาหลอกเอ็งอีก ปะเหมาะจะเลยแแกกอกควย ถ้าเอ็งเห็นข้าเป็นที่ที่สองแล้ว เอ็งคองตายเหมือนถูกฟ้าผ่า ไม่ว่าไค้ไร ๆ ถ้าเห็นข้าถึงสองหนคนนั้นคองตายอยู่ไม้ไค้"

ทิดกอยได้ฟังดังนั้นก็เหงื่อโทรมกายเป็นเม็ดฝน "แนะ แะ แกนไว้อย...ง่า...ง่า เอ็งจำไว้ให้คี่ว่า เอ็งมาเฝ้าเห็นหนหนึ่งแล้วนา หนึ่งแล้ว !"¹

ในเรื่อง "ทางแฆว" "น.ม.ส." บรรยายความอยากรู้อยากเห็นของเจ้าเซ่งว่า "เจ้าเซ่งไค้ฟังคำสั่งพอกก็รีบออกไป แม้อยังคองเซยกก็อุคสาหึ่งเหยา ๆ ไค้ ภาคูกูอาการที่มันออกจากห้องแฉว ก็กูเหมือนจะตั้งใจรีบไปรีบมา แดครั้นไปพบหมากักักัน ก็หยุดคู้เสียพิคใหญ่

¹ หลวงนัยวิจารณ์ "ผีทะเล" วิวาระทุกเวลาปรมา ลาก ศรีสุวรรณ (นามแฝง)

เพราะเป็นของเหลือเว้น ท่อไป ๆ พม เจก ลากรด เตียงกับยายแมแปรต เรื่องคางจิ้งที่เจกยื่นยัน ว่าไหนอยกว่าอัครา ยายแมแปรตว่าไ้ตามที่ตกลงกันไว้ เจกเห็นแกเป็นหญิงก็กล่าวคำหยาม แต่ แกไม่ใช่ผู้หญิง แกเป็นแมแปรตก็เกิดความโมใหญ่ เจาเซงหยุกจูงใจเตนตัก ๆ ไม่ใช่กลัวเขาจะเกิด คีรันพันแทงกันขึ้น มันกลัว เขาจะไม่ตีกันจริง"¹

7. เรื่องศาลการณผิด

ผู้เขียนนิยายอนาคตกเหตุการณ์ไปอย่างหนึ่ง แล้วกลับคำเป็นเรื่องเป็นอีกอย่างหนึ่ง ในทำนองที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ เช่นเรื่อง "ข้าพเจ้าพบตัวที่ตีบนถนนเจริญกรุง" ของ "นายรำคาญ" กล่าวถึงนายประทุทหอมขงที่ภรรยาชื่อรุงรังจุมเกือบถูกรธชนตาย ภรรยาไม่ตามถึงความเคื่อครอน ของนายประทุทแมแต่คำเดียว นายประทุทก็ไม่โกรธภรรยาแมแต่นอยที่หวงข้าวของมากกว่าตน เมื่อ ภรรยาพูดว่า

"โอ ข้าของเสียหายหมกใหม่กะ - ประทุท ?" "ก็แล้วละ - ก็กว่าถูกรธชนตี ถ้า ถูกรธชนตี โอ พวกน้ำหอมกแตกหมด เบิงแตกแตกวยกแว" แล้วหันมาทางข้าพเจ้า "นี่โงกะ ประโศก - ประทุท ประทุทกะ - นี่ประโศกกะ"²

และหลังจากนั้นนายประทุทก็เอาใจภรรยาที่ตนได้ทำด้วยแตกควยการ เดินไปซื้อผ้ามา ให้อีกควย

8. การใช้ภาษา

นักเขียนมักจะมีใจกำวน คำหยาม คำที่มีหลายนัย หรือคำที่ผู้พูดมีเจตนา "เล่นลิ้น" แสดงถึงความสามารถทางภาษา ไหวพริบ ปฏิภาณของผู้เขียน เช่น "อ.ร.ด." ให้ชุนเทียนสาบานกับอ้วนเสี้ยว เรื่องชุนเทียนไม่ยอมรับว่ามีตราหยกอยู่ในครอบครอง ดังนี้

"เรารู้ว่า ท่านเก็บได้ !" อ้วนเสี้ยวเสียงดังขึ้นมาทันที
"ไม่ได้ ไม่ได้เก็บ !" สิ่งทั้งหมวกก็เสียงดังขึ้นมาบ้าง
"เอามา !" อ้วนเสี้ยวมีสีหน้าแดงกำควยโทสะ "เอามาเสียที ๆ"

¹ พระราชมารวงศ์เชอ กรมหมื่นวิศิษฐานกรม "หางแมว" นิทานของ น.ม.ส. น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 26

² ประหยัด ศ. นาคะนาค "เมื่อข้าพเจ้าพบตัวที่ตีบนถนนเจริญกรุง" เรื่องอย่างว่า นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 207

"ไม่คี่" " ชุน ก็ยื่นปฏิเสศและว่าต่อไป "เพราะว่าไม่มีอะไรจะคี่ ข้าพเจ้าไม่ได้เก็บไว้"

"สาบานมา : อ้วนเสี้ยวหุบโตะบัง

ชุน ก็ยื่นก็หุบโตะบัง เหมือนกันแล้วลุกขึ้นยืนสาบาน "ถ้าข้าพเจ้าได้ตราหยกมาแล้วขอให้

ตายตามสบถ ! "

"ไม่เอา" อ้วนเสี้ยวส่ายหน้าทำปากเบ้ "สาบานยังงี้ไม่เอาโว้ย : ขอให้ตายตามสบถ

ก็แปลว่าตายตามสบายเท่านั้นเอง ไม่เอา" " อ้วนเสี้ยวตะโกน "สาบานใหม่"¹

รูปแบบของวรรณกรรม

วรรณกรรมร้อยแก้วที่ให้อารมณ์ขึ้นกับผู้อ่าน มีทั้งบทกวีชั้นสั้น ๆ หนังสือนิยายและหัตถคดี การกล่าวเช่นนี้เป็นการกล่าวถึงลักษณะใหญ่รวม ๆ กัน โดยมีใ้กล่าวถึงรูปแบบอย่างละเอียด คั้งนั้น เพื่อความชัดเจนเกี่ยวกับการศึกษาวรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขึ้น ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรูปแบบของ วรรณกรรมถ้อย เพราะรูปแบบเป็นเครื่องเื่อแสดงความคิดหรือความรู้สึกของผู้แต่งใ้โดย่างหนึ่ง วรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขึ้นจะมีรูปแบบต่าง ๆ กันตามความเหมาะสมของเรื่อง ตามความถนัดและ ตามความสามารถของผู้แต่ง คั้งนี้

๑. นวนิยาย (Novel)

เป็นรูปแบบของวรรณกรรมที่ไทยรับมาจากตะวันตก เป็นวรรณกรรมที่ใช้ภาษาร้อยแก้ว ในการเขียนเพื่อบรรยายความเป็นอยู่ การกระทำและผลของการกระทำของมนุษย์ ที่นักเขียนใ้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นในลักษณะสมจริง นวนิยายมีลักษณะรวมที่เหมือนกัน คือ "สิ่งที่เหมือนกันในนวนิยายทุกเรื่อง คือ ชรรษาชาติชาติแท้ของคน (human element) โดยเฉพาะภาวะอารมณ์ของคน แม้ในนวนิยายที่มีตัวละครเป็นสัตว์ เช่น จิ้งจก อิงอ่าง หมัด สุนัข ลิง สัตว์ เหล่านี้ก็ถูกเร่กสรรปั้นแต่งใ้มีชีวิตจิตใจเยี่ยงคน

นวนิยายทุกเรื่อง แพบจะไม่มีข้อยกเว้น ก็จะมีเรื่องวนเวียนอยู่รอบ ๆ อารมณ์ความรู้สึก และบางที่สัญชาตญาณของคน ทั้งที่ใ้เป็นอารมณ์ลามัญ เช่น รัก เพศรส เกลียด โกรธ อิจฉา หึง พยายาม ใ้เห็นเด่น ฯลฯ และอารมณ์แยบยล (subtle) เช่น น้อยเนื้อต่ำใจ หึงรักทั้งแค้น พิฆังแกมขมเซบ เย้ยหยัน ยิ้มเยาะ ซอกรู้ใ้ใจ เกรงกลัว กระตักอาย

¹ เอ้อม รุจิรินทร์ อินไซด์สามก๊ก อ.ร.ท. (นามแฝง) หน้า 176

และถ้าวิเคราะห์ลงไปให้ถึงแก่นสาร นวนิยายจะมีโครงสร้างเหมือนกันหมด ก็เป็นการเล่าถึงภาวะขัดแย้ง (conflict) ระหว่างกันกับสิ่งแวดล้อม (ซึ่งทำให้เกิดทุกข์) และคนแก่เอาตัวเองให้หลุดพ้นออกมาจากภาวะขัดแย้งหรือไม่อย่างไร ภาวะขัดแย้งอาจเป็นระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติกายภาพ คนกับสังคม หรือภาวะทางเศรษฐกิจ คนกับสัตว์และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ

ถ้าคนแก่เอาตัวเองให้หลุดพ้นออกมาจากภาวะขัดแย้งไม่ได้ ต้องคงอยู่ในสภาพนั้นต่อไป หรือตัวเองถอยหลังชีวิตสาปสูญไป นวนิยายนั้นก็ใ้ชื่อว่า นวนิยายโศกสยองขวัญ

ถ้าคนแก่เอาตัวเองให้หลุดพ้นจากภาวะขัดแย้งได้และหลุดพ้นออกมาอย่างสันนิบาทรหรานา นวนิยายนั้นก็ใ้ชื่อว่า นวนิยายรมเกียรติ

ถ้าการที่คนหลุดเข้าไปในภาวะขัดแย้งอย่างน่าขัน และแก่ตัวเองให้หลุดพ้นออกมาจากภาวะขัดแย้งได้อย่างน่าขันและสนุกสนาน นวนิยายนั้นก็ใ้ชื่อว่า นวนิยายสำรวล¹

จะเห็นได้ว่า นวนิยายมีลักษณะที่เหมือนกัน ต่างกันตรงที่นักเขียนจะเลือกจุดใดจุดหนึ่งมาเขียนและดำเนินเรื่องให้จบแบบใดแบบหนึ่ง องค์ประกอบของนวนิยายมีดังนี้

1. แนวคิด (Theme) จะต้องมึแนวคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. โครงเรื่อง (Plot) มีทั้งโครงเรื่องใหญ่ (Main-Plot) และโครงเรื่องย่อย (Sub-Plot) ประกอบกัน ทำให้ผู้อ่านสนใจจนถึงจุดสุดยอด (Climax)
3. ตัวละคร (Character) จะต้องมึอุปนิสัยสัมพันธ์กับโครงเรื่อง
4. บทเจรจา (Dialogue) เป็นไปตามลักษณะนิสัยของตัวละครและโครงเรื่อง
5. ฉาก (Setting) จะต้องมึลักษณะสมจริงตามเรื่อง

นวนิยายเป็นเรื่องราวที่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องกัน เป็นเรื่องสมมุติที่ใกล้ความจริง มีความจริงแฝงอยู่ มีการพรรณนายืดยาวเท่าไรก็ได้ มีตัวละครมาก มีเหตุการณ์หลายอย่างและระยะเวลาในเรื่องมักจะนาน ๆ จะมีความยาวประมาณ 40,000 คำ

เนื่องจากนวนิยายเป็นเรื่องยาว ๆ เป็นเรื่องที่มีเหตุการณ์สลับซับซ้อน จึงเป็นวรรณกรรมที่ให้อารมณ์หรานาน้อยกว่าชนิดอื่น จะมีแทรกอารมณ์ขันบ้าง เป็นบางตอน เช่นในบทสนทนา การ

¹ ม.ล. ฑูย ฑูมสาย วรรณกรรมนิเวจเจจติวิทยา หน้า 107

บรรยายตอนใดตอนหนึ่ง หรือลักษณะตัวละคร แต่ที่จะให้อารมณ์ขื่นล้น ๆ ทั้งเรื่องมีน้อยมาก เช่น เรื่อง อายเปียวาน ของ "ฮิวเมอริสท์" /

2. เรื่องสั้น (Short-Story)

เป็นเรื่องเล่าสั้น ๆ กลายเวาเวียายแต่มีความยาวนานน้อยกว่า เรื่องสั้นของไทยเริ่มมีเมื่อกรมหลวงพิชิตปรีชากร นิพนธ์สุนทรภู่ขึ้นนิพนธ์สมัชพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาก็แพร่หลายขึ้น เรื่องสั้นเมืองก็ประกอบเพิ่มขึ้นนวนนิยาย ก็มีแนวคิด โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา และฉาก จุดเด่นของเรื่องสั้นอยู่ที่เนื้อเรื่อง มีไคลแมกซ์ที่ตัวละครหรือการบรรยาย เพราะนักเขียนต้องเขียนเรื่องให้จบในเนื้อที่ที่จำกัด ดังนั้นเรื่องสั้นจึงมีเหตุการณ์สำคัญเพียงเหตุการณ์เดียว กฎเกณฑ์ของเรื่องสั้น¹ มีดังนี้

1. มีความยาวประมาณ 1,000 - 10,000 คำ
2. อ่านรวดเดียวจบหรือชั่วเวลาหนึ่งครั้งหนึ่งประมาณ 5 - 50 นาที
3. มีตัวละครเอกหนึ่งและมีตัวละครประกอบไม่เกินห้า
4. ประหยัดคำ
5. เหตุการณ์เดียว สถานที่และระยะเวลาในเรื่องน้อย
6. โครงเรื่องนั้นจะต้องมีจุดหมายเดียว ผลเดียวและให้อารมณ์เดียว
7. โครงเรื่องจะต้องมีความขัดแย้งกันอยู่ แล้วจึงไปถึงจุดสุดยอด
8. จบอย่างธรรมดาก็ได้หรือจบแบบชวดยาย Surprise ending หรือ Twist.

เราจะพบว่าวรรณกรรมที่ได้อารมณขื่นมักอยู่ในรูปเรื่องสั้นมากที่สุด เพราะมีรูปแบบ

เหมาะสมกับการสร้างอารมณ์ขื่น ซึ่งมักเกิดเป็นช่วงสั้น ๆ เช่น ชุด "สามเกลอ" ของ "ป. อินทรปาลิต"

"เรื่องดีเยี่ยมหิน" ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช "เด็กวัดควนที่นอน" ของ พระพิสิษฐ์พิทยาภาน

"เมื่อผู้ชายไม่อีกเป็นผู้ชาย" และ "Portable W.C." ของ "อ.ร.ค" เป็นต้น

¹ กระแส มาลาภรณ์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หน้า 47

นอกจากนี้เรื่องสั้นบางเรื่องมีขนาดยาวกว่าเรื่องสั้นธรรมดา แต่มีความยาวและลักษณะไม่ถึงกับเป็นนวนิยาย ผู้แต่งเรียกว่า "อนุนวนิยาย" คือ "อนุนวนิยายชุดนายเลากะงังมู" ของ "นายคำรา ฤ เมืองใจโต" ก็พอจะจัดเข้าประเภทเรื่องสั้นได้ เพราะแบ่งเป็นตอน ๆ แต่ละตอนจบสมบูรณ์เหมือนชุด "คุณถึก" และชุด "สามเกลอ"

3. นิทาน

เป็นเรื่องเล่าที่มีการบรรยายเป็นพื้น ตั้งแต่ต้นจนจบ มิได้ใช้เทคนิคในการแต่งมากนัก แต่เก๋ไก๋นิยมกันมาก เป็นเรื่องเล่าที่ช่วยปากที่เรียกว่า มุขปาฐะ ต่อมาจึงมีการบันทึกเป็นหลักฐาน เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป

เนื้อเรื่องของนิทานไม่ค่อยสมจริง เหมือนเรื่องสั้น นวนิยาย ตัวละครส่วนใหญ่เป็นมนุษย์ที่มีความสามารถเป็นพิเศษ เป็นสัตว์ที่พูดภาษามนุษย์ เป็นเทพเจ้ามีฤทธิ์มาก ต้องต่อสู้ผจญภัยกับสิ่งชั่วร้าย แต่ด้วยความดีก็เป็นผู้ชนะและความสุขในที่สุด เนื้อหาสาระที่สำคัญของนิทานคือ มุ่งอบรมสั่งสอนผู้ฟัง ผู้อ่าน ให้ประพฤติดีตามตัวอย่างของเรื่อง

นิทานมีวิวัฒนาการขึ้นเรื่อย ๆ ในระยะหลังได้รับอิทธิพลตะวันตก นิทานมีลักษณะใกล้เคียงกับเรื่องสั้น นวนิยาย เช่น นิทานของ "น.ม.ส" นิทานพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้น วรรณกรรมประเภทนิทานสามารถสร้างอารมณ์ขึ้นให้กับผู้อ่านได้หลายวิธี เช่น ตัวละครตลก เนื้อเรื่อง หรือการบรรยายเหตุการณ์ตอนใดตอนหนึ่ง

4. บทละครพูด

เป็นรูปแบบวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมจากตะวันตก ผู้ที่ริเริ่มคือพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในระยะแรกบทละครพูดมีจุดมุ่งหมายแต่งขึ้นเพื่อโชว์แสดง ต่อมาผู้นิยมอ่านและเห็นว่าการแสดงทำให้สิ้นเปลืองและยุ่งยาก บางเรื่องก็โชว์แสดงไม่ได้ จึงแต่งบทละครพูดขึ้นสำหรับอ่าน

บทละครพูดมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ โครงเรื่อง ตัวละคร ฉากและบทสนทนา มีความยาวขนาดต่าง ๆ กัน บางเรื่ององค์เดียวจบ บางเรื่องก็ยาวหลายองค์ บทละครพูดที่ผู้แต่งมักบอกไว้ว่าเป็นละครพูดชนิดใด ถ้าเป็นเรื่องที่อารมณ์ขันจะบอกไว้ว่าเป็นบทละครพูดขวนหัว

เช่น บทละครพูดชวนหัวเรื่อง "อำนาจเสือโคร่ง" บทละครพูดชวนหัวเรื่อง "สัญญาบังคับ" ของ พระพิสัยพิทยากุล บางเรื่องเป็นบทละครพูดธรรมดา แต่ก็แทรกอารมณ์ขันไว้อย่าง การสร้าง อารมณ์ขันในบทละครพูดมักสร้างที่ไโรจเรื่อง ตัวละครและบทสนทนา เช่นเรื่อง "หมอกองตันสมัย" "จัดการรับเสด็จ" "กลแตก" "ชนมสมกับน้ำยา" และ "เจ้าข้าสารวัด" เป็นต้น

5. บทซ้ำชั้น

เป็นเรื่องตลกสั้น ๆ มีถ้อยยาวตั้งแต่ประโยคเดียว จนกระทั่งมีความยาวถึง 5 - 6 บรรทัด มุ่งแสดงคำพูดที่คมคาย เนื้อเรื่องที่มีแง่คิด ตลกขบขัน จุดซ้ำชั้นมักอยู่ตรงกับ ประโยคสุดท้ายของเรื่อง บทซ้ำชั้นบางเรื่องไม่ต้องมีตัวละคร ถ้ามีตัวละครมักมีไม่เกิน 2 ตัว ไซบทยเจรจาไม่มากนัก เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นเรื่องตลกที่ไม่น่าเป็นขื่นได้ หรือ เป็นคำพูดที่ชวน ให้คิดตามหลักตรรกวิทยาที่ซ้ำชั้น เช่น "ไป - บูรี" ของ "ฮิวเมอริสต์" บทซ้ำชั้นของ "ตวย" "กระจกเฝ้า" "ญูญู" "จอยยาม" "ทางเครื่อง" หรือคำบรรยายประกอบภาพของ ประยูร จรรย์ยาว เช่น "ตุ๊กตา" "ฝรั่ง" ฯลฯ

บทซ้ำชั้นสามารถสร้างอารมณ์ขันให้ผู้อ่านได้ที เพราะเป็นเรื่องสั้น ๆ สามารถพูด ตรงประเด็นได้ในทันที เขาก็มีลักษณะการสร้างอารมณ์ขันไคงายกว่าวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ ผู้อ่านก็นิยมเพราะไม่ต้องใช้เวลาอันก็ยาวมาลเข้าใจเรื่องราวได้

6. สารคดี

เป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นไปในทำนองวิพากษ์วิจารณ์ เสียคดี เหมิ่นแหม หรือ เป็นการเล่าเรื่องธรรมดา ให้ทั้งความรู้และความบันเทิง กระแส มาลาขารณ์¹ แบ่งสารคดีเป็น 3 ชนิด คือ

6.1 บทความ หมายถึงความเรียง ข้อคิดเห็นหรือบทบรรณาธิการ บทความ เขียนไคงอย่างกว้างขวางตั้งแต่เรื่องตลกขบขันปากคอกจนถึงเรื่องที่ลึกซึ้ง เช่น "ปลุกใจเสือป่า" "เมืองไทยจึงคืนเด็ก" บทความชุด เรื่องอย่างว่า เช่นเรื่อง "วาทกรรมการประกวดนางสาวไทย" "สมาคมโกหกแห่งประเทศไทย" ฯลฯ

¹ กระแส มาลาขารณ์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หน้า 96 - 108

6.2 บันทึกทองเที่ยว เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในที่ต่าง ๆ ให้ทั้งความรู้และความบันเทิง เรื่องที่เล่านั้นอาจเป็นการให้ความรู้โดยตรงและเกร็ดต่าง ๆ ที่ผู้เขียนทราบ นับตั้งแต่สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความเป็นอยู่ สังคม วัฒนธรรม เช่น ถกเขมร ฉากญี่ปุ่น ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช สวรรค์เวียนนา ของ "เรือใบ" หัตถ์คีตัญจร ของ "ฮิวเมอริสต์" ฯลฯ

6.3 ชีวิตประวัติ อรรถชีวประวัติและจดหมาย เป็นบันทึกเกี่ยวกับประวัติ พฤติกรรม ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญ หรือเป็นบุคคลที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษ เพราะได้รับความสำเร็จในชีวิต ถ้าเจ้าของประวัติเป็นผู้บันทึกเอง เรียกว่า อรรถชีวประวัติ เช่น เกิควังปารุสก์ ของ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ ถ้าเป็นจดหมายมักเป็นจดหมายของผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น สาส์นสมเด็จ เป็นจดหมายโต้ตอบระหว่างสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ และสมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

สารคดีทั้ง 3 ประเภทนี้ บางเรื่องนอกจากจะให้ความรู้แล้วยังให้ความมหรรษาหรืออารมณ์ขันอีกด้วย เช่น บทความ "ไถหน้า 5 สยามรัฐ" ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช บทความชุด เรื่องอย่างว่า ของ "นายร่ำกาญ" หัตถ์คีตัญจร ของ "ฮิวเมอริสต์" ฯลฯ เรื่องที่ให้อารมณ์ขันนี้ผู้เขียนกองกิจกลวิธีในการเขียนเป็นพิเศษ ต้องสามารถทำเรื่องที่อยู่อื่นเห็นเป็นเรื่องธรรมดาเขียนให้ขันได้ และรูปแบบของสารคดีก็เอื้อในการสร้างอารมณ์ขันเป็นอย่างดี เพราะผู้เขียนจะเขียนให้สั้นยาวเท่าไรก็ได้ จะสร้างหรือแทรกอารมณ์ขันตอนใดก็ได้ เราจึงพบวรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขันในรูปสารคดีเป็นจำนวนมาก

7. เรื่องประเภท "อินไซด์"

คือเรื่องที่น่าวรรณคดี หรือ ตัวเอกในวรรณคดีที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมาเขียนใหม่ โดยการเล่าเรื่องวรรณคดีนั้น ๆ หรือเล่าเรื่องตัวเอกในวรรณคดีนั้น ๆ ในทำนอง "ย่อย" วรรณคดีมักบรรยายหรือกล่าวถึงรายละเอียดเพิ่มเติมเข้าไปอีก บางครั้งก็นำสภาพสังคมหรือเหตุการณ์ปัจจุบันแทรกเข้าไปด้วย มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างอารมณ์ขันเป็นสำคัญ

เรื่องประเพณีมีน้อยมาก นักประพันธ์มีไม่กี่ท่าน ผู้มีชื่อเสียงในการเขียนเรื่องประเพณี ได้แก่ "อ.ร.ค." เขียนเรื่อง อินไชคสามกก อินไชคขุนตรงขุนแผน อินไชคสามล อินไชคลงกา และ อินไชคพระอภัยมณี

เท่าที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่าการสร้างอารมณ์ขึ้นในวรรณกรรมร้อยแก้ว สามารถสร้างได้ในวรรณกรรมทุกรูปทุกแบบ และสร้างได้ง่ายกว่าวรรณกรรมร้อยกรอง เพราะไม่ต้องคำนึงถึงฉันทลักษณ์

วิเคราะห์อารมณ์ชั้นในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทย

ในปัจจุบันวรรณกรรมร้อยแก้วได้รับความนิยมมากกว่าวรรณกรรมร้อยกรอง เนื่องจากสภาพสังคมทำให้คนส่วนใหญ่มีภาระกิจ มีเวลาว่างน้อย ฉะนั้นทั้งผู้ประพันธ์และผู้อ่านจึงจำเป็นต้องใช้เวลา น้อยกับการเขียนและการอ่านด้วย วรรณกรรมร้อยแก้วเป็นวรรณกรรมที่คล่องตัว ไม่ต้องคำนึงถึง ฉันทลักษณ์¹ ฉะนั้นผู้ประพันธ์จึงสามารถเขียนเรื่องราวได้ตามความต้องการและเขียนได้รวดเร็วกว่า ร้อยกรอง เพราะไม่ต่องกังวลถึงฉันทลักษณ์อันอาจทำให้เนื้อความเปลี่ยนไปหรือเสียไป

วรรณกรรมร้อยแก้วมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบสามารถสร้างอารมณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้อ่านได้ ตามความต้องการของผู้ประพันธ์ แต่จะใช้หลักการใดมากเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถและกลวิธี ในการแสดงออกของผู้ประพันธ์ด้วย

วรรณกรรมร้อยแก้วที่ให้อารมณ์ชั้นในเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่ผู้ประพันธ์ต้องใช้เทคนิค ในการบ่งเป็นพิเศษเพื่อสร้างอารมณ์ให้กับผู้อ่าน ทั้งนี้ผู้ประพันธ์จะต้องเข้าใจเนื้อหา เข้าใจสภาพ บุคคล สภาพสังคม ตลอดจนลักษณะการเกิดอารมณ์ชั้นในว่าควรจะมีในช่วงใด อย่างไร ผู้ประพันธ์จะต้อง มีกลวิธีที่สามารถสื่อความหมายตามที่ต้องการ "กลวิธี" จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะต้องศึกษาอย่างยิ่ง

กลวิธีในการสร้างอารมณ์ชั้น

กลวิธีหมายถึงวิธีการที่ผู้แต่งนำมาใช้ในการถ่ายทอดความคิดหรืออารมณ์สะเทือนใจ ซึ่ง ผู้แต่งแต่ละคนจะใช้กลวิธีต่าง ๆ กันในการสร้างเรื่อง ตัวละคร เนื้อหา ตลอดจนการใช้ภาษาให้ เหมาะสมกับเรื่องที่แต่งขึ้น เช่น เรื่องที่สร้างอารมณ์ตื่นเต้น หวาดเสียว จะใช้กลวิธีหนึ่ง เรื่องรัก เรื่องชีวิตโลกเร่าจะใช้อีกวิธีหนึ่ง เป็นต้น สำหรับเรื่องที่สร้างอารมณ์ชั้น ผู้แต่งก็จะต้องใช้กลวิธี หนึ่งซึ่งต่างจากเรื่องตื่นเต้น เรื่องชีวิตหรือเรื่องรักโลก ทั้งนี้ผู้แต่งต้องทราบว่า "อารมณ์สำรวล เป็นสิ่งที่ปรากฏขึ้นชั่วครู่สั้น ๆ กระทบและเกิดเป็นห่วง ๆ ห่วงละไมนานนัก"¹ และต้องสร้าง เรื่องที่ให้อารมณ์ชั้นในให้เหมาะสมกับกาลเทศะด้วย

¹ ม.ล. ศุภ ชุมสาย วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา หน้า 147

นอกจากนี้การสร้างเรื่องที่ทำให้อารมณ์ขึ้น ผู้แต่งคงคำนึงถึงลักษณะของเรื่องและวิธีการเล่าเรื่องด้วย ม.ล.ศุภ ชุมสาย¹ เรียกวิธีการเช่นนี้ว่าเป็นเงื่อนไขของโครงสร้างของบทสำรวจ และเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดอารมณ์สำรวจ และกล่าวว่ามีดังนี้ คือ

1. ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในบทสำรวจจะต้องถูกต้องและเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ แต่จะเข้ามารวมหน่วยกันเป็นเรื่องสกรวนแบบนั้นไม่ได้ ภาษาของจิตวิทยาเรียกว่าสกรวนไร้สำรูป (incongruous pattern) เช่น การตุนที่แสดงภาพผู้หญิงงามแรมงนมนมปลอมหลุดกระเด็นออกมาลอยในอากาศ และ "ขอเชิญท่านผู้เป็นประธานถายเป็นประมุข" เป็นต้น

2. สกรวนไร้สำรูปต้องปรากฏขึ้นมาให้เห็นทันทีทันใด โดยผู้อ่านถูกวางใจให้คิดไปทางหนึ่งแล้วถูกเบี่ยงใจกลับมาเป็นอีกรูปหนึ่ง ถ้าผู้อ่านหรือผู้ฟังมองไม่เห็น ไม่เข้าใจ ต้องอธิบายอารมณ์สำรวจก็ไม่เกิด

3. อารมณ์สำรวจจะอ่อนลงทันที ถ้าหากผู้อ่านหรือผู้ฟังเห็นล่วงหน้าไว้ก่อนว่า สกรวนไร้สำรูปจะมีลักษณะเป็นอย่างไร จะเป็นเพราะเหตุใดหรือเป็นเพราะไฉนได้บ้างมาก่อนแล้วแต่

4. การติดตามถ้อยคำในบทพูด ต้องเป็นไปตามความหมายเชิงจิตตวิสัยของถ้อยคำนั้น ๆ ถ้าทำให้ลึกลับลงไปเพื่อจะดูว่าเป็นตามเหตุตามผลหรือถูกต้องข้อเท็จจริงหรือไม่ อารมณ์สำรวจก็ไม่เกิดขึ้น

5. เรื่องที่จะเล่าให้ชันหรือกำกวมที่เราอารมณ์สำรวจ จะต้องไม่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกยากเว้าปวดของใคร หรือคำเหน็บแนมให้เกิดความเสียหายกับคนในเรื่องหรือทำให้ผู้ฟังสะเทือนใจ

6. ถ้าเงื่อนไขของโครงสร้างของบทสำรวจและเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดอารมณ์สำรวจตั้งแต่ข้อ 1 - 5 มีคุณภาพเท่า ๆ กันหมด ทิศทางของความคิดของผู้ฟังตอนเริ่มฟังเปลี่ยนไปมากเพียงใดเมื่อตอนจบเรื่อง ผู้ฟังก็จะยึดมั่นมากเพียงนั้น

7. คนฟังจะฟังบทสำรวจดีให้ชัน จะต้องไม่โต้แย้งกับเหตุผลที่เอามาพัฒนาขึ้นเป็นบทสำรวจ แม้จะเป็นเหตุผลที่เหลวไหลไร้รูปแบบเพียงใดก็ตาม นั่นคือต้องปล่อยอารมณ์ให้โลดแล่นชยับเส้นให้ทันขึ้นมา พร้อมทั้งจะหัวเราะอยู่ก่อนแล้ว

¹ ม.ล.ศุภ ชุมสาย วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา หน้า 144 - 146

3. มีบทสำรวจเป็นอันมากที่สร้างขึ้นจากภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจของท้องถิ่น หรือของบุคคลในท้องเรื่อง ซึ่งผู้อ่านหรือผู้ฟังจะคงทราบอยู่ก่อน เช่น จะคงทราบว่าชาวสกอตนั้น^๑ ซึ่งเหนียวแรม ชาวอียิปต์มาก ชาวญี่ปุ่นเอาเปรียบ และชาวรัสเซียไม่ยอมแพ้อเมริกัน

๑. บทสำรวจที่เกี่ยวกับเรื่องซึ่งสังคมปิดปากคนไว้ไม่ให้พูด หรือกักกันสมองไม่ให้คิด ถ้าได้พูดได้คิดก็ทำให้สบายใจและครึกครื้นอารมณ์ เพราะฉะนั้นการพูดเรื่องสัปคนแต่พองามและใหม่แก่คิดนึกน้อยไม่ถึงกับโจ่งครึมหมยาบโหล่น จะคงปลุกอารมณ์สำรวจขึ้นมาได้เสมอ บทสำรวจที่สัปคนไม่ต้องเข้าหลักเกณฑ์ใดที่กล่าวมาแล้ว และเห็นจะมีมากกว่าแบบอื่นใดทั้งสิ้น ทั้ง ๆ ที่อวัยวะที่จะพูดสัปคนได้ก็มีอยู่ไม่กี่อย่าง

จะเห็นได้ว่าเรื่องประเภทที่ให้อารมณ์เช่นนี้ จะสร้างอารมณ์ขึ้นได้มากเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับทั้งผู้แต่ง (ผู้เล่า) เรื่องและผู้อ่าน (ผู้ฟัง) และในฐานะที่ผู้แต่งเป็นองค์ประกอบแรกในการสร้างอารมณ์ขึ้น ดังนั้นผู้แต่งจะต้องมี "กลวิธี" ในการสร้างเรื่อง กระแส มาดยาภรณ์^๑ กล่าวถึงการสร้างอารมณ์ขึ้นว่ามี 4 ลักษณะ คือ

1. แบบธรรมดา
2. แบบสมลมหรือฉิววิว คือเรื่องขบขันล้วน ๆ แต่ผู้ที่จะขบขันนั้นต้องคล่องวรรณคดีอยู่บ้าง
3. แบบเกิดความขัดแย้งในตัว
4. แบบยังให้เกิดความประหลาดใจ คือ การพูดถึงสิ่งหนึ่ง ซึ่งเราคาดให้ถึงเหตุการณ์ต่อไปของสิ่งนั้น แต่แล้วกลับไม่ใช่กลายเป็นสิ่งอื่น

และ ม.ล. ชูย์ ชุมสาย^๒ กล่าวถึงหลักเกณฑ์การสร้างบทสำรวจว่ามี

1. เปลี่ยนทิศทางไปอย่างกระทันหัน
2. ผู้อ่านคิดถึงสิ่งปกปิดที่คนอ่านไว้อยู่แล้ว
3. เล่าเรื่องเกินความจริงที่เป็นไปได้ (possible) แต่ไม่น่าจะเป็นขึ้นได้

(improbable)

4. ที่ความประสพการณ์เกิด

¹ กระแส มาดยาภรณ์ วรรณคดีเปรียบเทียบเบื้องต้น หน้า 59 - 62

² ม.ล. ชูย์ ชุมสาย วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา หน้า 152 - 155

5. เห็นบนนมเพราะไม่ถูกแดดกับ
6. เล่าเรื่องเหลวไหล (สำหรับเด็กเท่านั้น)
7. ลวงใจให้คิด
8. ใจคำที่มีสัมผัสเสียงคล้าย ๆ กัน แต่มีความหมายไปอีกอย่างหนึ่ง
9. สัญชานไร้รูป (incongruous percept)
10. ตรรกวิจารณ์ผิด ๆ
11. ลอสังคม
12. ความคิดไร้สารรูป (incongruous thought)
13. เรื่องลับคน

และอนันต์ แจงกลีบ¹ กล่าวถึงกลวิธีในการเล่าเรื่องตลกให้ตลกกว่า การเล่าเรื่องตลกจะต้องมีจุดจ๊วเส้น (punch line) ในตอนจบที่ผู้อ่านคาดไม่ถึง ต้องใช้ภาษาอย่างมีศิลปะและฟังเข้าใจ เรื่องตลกขบขันมักสัมพันธ์กับเพศ วัยและสติปัญญาของผู้ฟัง

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าการสร้างวรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขันนั้น ผู้แต่งจะต้องมี "กลวิธี" ให้เหมาะสมกับเรื่อง ซึ่งล้วนแต่เกี่ยวข้องกับตัวละคร โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และการใช้ภาษาทั้งสิ้น ดังนั้นเพื่อความชัดเจนในการศึกษากลวิธีในการสร้างวรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขันดังกล่าว ผู้วิจัยจึงจะศึกษาสิ่งที่สร้างอารมณ์ขันให้กับผู้อ่าน 4 ประการ คือ

1. ตัวละคร
2. โครงเรื่อง
3. เนื้อหา
4. การใช้ภาษา

ตัวละคร

ตัวละคร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ หนึ่งของวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทละครพูดและสารคดีบางเรื่อง เพราะถ้าไม่มีตัวละครก็จะทำให้ไม่มีเรื่อง คือเรื่องจะ

¹ อนันต์ แจงกลีบ "วิธีเล่าเรื่องตลกให้ตลก" ชาวกรุง 23 : 62 - 69
กรกฎาคม 2517

ดำเนินไปไม่ได้โดยไม่มีนาฏการ ผู้แต่งจะสร้างตัวละครขึ้นจากชีวิตจริงและบางทีก็เป็นชีวิตจริงของผู้แต่ง โดยที่ผู้แต่งจะมีเจตนาหรือไม่ก็ตาม แต่ลักษณะของตัวละครจะต่างจากลักษณะของคนธรรมดาไปบ้าง ในด้านความคิด ความรู้สึก อุปนิสัย ฯลฯ ซึ่งความแตกต่างนี้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงจนแทบไม่รู้สึกถึงความแตกต่าง เช่น ผู้อ่านจะมีความรู้สึกว่า " นายดาบสูง สุราสีวดี " คือ อวยไชยวสุ " นายประโลก " คือ ประหยัด ก. ภาคะนาท เป็นต้น และด้วยเหตุเดียวกัน เพราะความรู้สึกของผู้อ่านเป็นเช่นนั้น ประกอบกับความรู้สึกของผู้แต่งที่นำชีวิตของตนไปใส่ในตัวละคร ก็เลยทำให้ผู้แต่งถือว่าตัวละครนั้นเป็นตนเองได้เหมือนกัน

ตัวละครในวรรณกรรมจะมีบุคลิก ลักษณะ แตกต่างกันตามเรื่อง คือ เรื่องรักโศก ตัวละครมีรูปร่างสวยหรือหล่อ จริงจังกับชีวิต รักเดียวใจเดียวหรือไม่ก็เจ้าชู้หลายใจ ถ้าเป็นตัวร้ายจะเจ้าเล่ห์แสนกล เรื่องผู้ตื่นเต้นผจญภัย ตัวละคร เป็นนักต่อสู้ มีรูปร่างแข็งแรง บึกบึน มีความสามารถทำอะไรเองเกี่ยวกับเรื่องที่ทำให้อารมณ์ขันตัวละครก็จะมีบุคลิกอีกอย่างหนึ่ง เช่น เป็นคนรักสนุก ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยอย่างไม่น่าเป็นไปได้อะไรไม่สนใจการทำงาน ชอบทำอะไรที่คนอื่นไม่ทำ ฯลฯ แต่ก็มีใครทำ ความเคืองกรอนให้แก่ผู้ใด ตัวละครในวรรณกรรมประเภทข่าวขันที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายมากที่สุด คือ ตัวละครจุกสามเกลอ ของ "ป. อินทรปาดิต" ได้แก่ พล นิกร กิมหงวน คร.ดิเรก เจ้าคุณปัจจุบันนี้กพิบาท เจ้าแห้วและลุงเชย และจากการศึกษาวรรณกรรมประเภทข่าวขัน ผู้วิจัยพบว่ายังมีตัวละครอีกหลายตัวที่สร้างอารมณ์ขันให้ผู้อ่าน ตัวละครเหล่านั้นมีลักษณะน่าศึกษาอย่างยิ่ง แม้จะมีลักษณะร่วมกัน คือ "สร้างอารมณ์ขัน" แต่บุคลิก ลักษณะการสร้างอารมณ์ขันนั้นจะเป็นแบบเฉพาะตัว ตัวละครบางตัวอาจมีบุคลิกลักษณะเหมือนกันบ้าง แต่บางตัวก็จะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นเพื่อความชัดเจนในการศึกษาตัวละคร ผู้วิจัยจะพิจารณาลักษณะที่ประกอบกันขึ้นเป็นตัวละคร ตลอดจนลักษณะของตัวละคร ได้แก่

1. เพศ
2. ลักษณะอุปนิสัย
3. บุคลิกภาพ
4. สติปัญญา

เพลง

ตัวละครที่สร้างความเข้มข้นให้แก่ผู้อ่าน (ตัวละครตลกหรือตัวตลก) ส่วนใหญ่จะเป็นตัวละครฝ่ายชาย ส่วนตัวละครตลกหญิงนั้นเป็นเพียงตัวประกอบที่ทำให้ตัวละครชายสามารถทาบท "ตลก" ได้เต็มที่ มีตัวละครหญิงบางตัวที่พอจะจัดเป็นตัวละครระดับแนวหน้าได้ คือ นันทา ประภา ประไพ และ นวลละออ ในชุดสามเกลอของ "ป. อินทรปาลิต" เป็นตัวละครที่มีลักษณะตรงข้ามกับฝ่ายสามี คือ พล นิกร กิมหงวน และ ครุฑิเรก ฝ่ายหญิงจะจำกัดการใช้เงินของฝ่ายชาย คอยตาม "หิ้งหวง" ขณะที่สามีแสนจะเจ้าชู้ แต่บทบาทของตัวละครตลกหญิงนี้ก็ไม่เด่นเท่าตัวละครตลกชาย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่มีตัวตลก ก็ปรากฏว่ามีตลกชายมากกว่าตลกหญิง เช่น

เจ้าคุณปัจจุบันนี้พินาศ ลุงเซย เจ้าแห้ว	จากเรื่อง	ชุดสามเกลอ
ขุนประกาศกิจกรร	จากเรื่อง	กลแตก
อายมิ่ง	จากเรื่อง	จัดการรับเสด็จ
หลวงวิสุทธิอักษร	จากเรื่อง	ชนมสมกับน้ำยา
เตอ	จากเรื่อง	เจ้าขา, สรวัด
นายจูน	จากเรื่อง	ทำตามฝัน
เวาเซง	จากเรื่อง	หางแมว
ภอทานจับ	จากเรื่อง	เด็กวัดควนหินนอน
นายสุก สุราสวัต	จากเรื่อง	อารมณ์ขันของชีวเมอริสต์
นายประโตก	จากเรื่อง	ชุดเรื่องอย่างว่า
เจ้าคุณมเหศวร	จากเรื่อง	Portable W. C.
คุณเด็ก คุณฉู้รุ้ ขุนสุวรรณโฒคม ขุนนิยดา	จากเรื่อง	ชุดคุณเด็ก
นายเลากะงั้งฉ ปู่ นายทิต นายมโหฬร	จากเรื่อง	ชุดนายเลากะงั้งฉ
ขุนบุษบันบัวรุ่ง	จากเรื่อง	สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ
หมอตอง	จากเรื่อง	หมอตองทันสมัย
เมาเซอร์	จากเรื่อง	ยาแก้โรครัก
พระเจ้าสุริยะวรมันนายโอยสะกา กงวอบสะเรต	จากเรื่อง	เรื่องสั้นสมัยจีน

ส่วนตัวละครหญิงใดแก่

นันทา ประไพ ประภา นวลละออ	จากเรื่อง	ชุดสามเกลอ
แม่ม่า	จากเรื่อง	อำนาจเสือโคร่ง
แมสรอย	จากเรื่อง	ขนมสมกับน้ำยา
แมสงวน	จากเรื่อง	เจ้าซ่า, สาร์วัต
แมหวง	จากเรื่อง	ทำตามฝัน
กณณา	จากเรื่อง	เมื่อผู้ชายไม่รักเป็นผู้ชาย

๑ ๒ ๓

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นว่าตัวละครตกชายนอกจากตัวละครหญิง นอกจากนี้ในเรื่องความ
 คุ้นเคยและความแพร่หลาย ก็จะพบว่าตัวละครชายเป็นที่รู้จักมากกว่าตัวละครหญิง ทั้งนี้เนื่องมาจาก

๑. ค่านิยมในเรื่อง "เพศ"

คนส่วนใหญ่มักมีความเชื่อว่า ผู้หญิงจะต้องรักนวลสงวนตัว มีกิจกรรมารยาทเรียบร้อย
 สมเป็น "กุลสตรี" ถึงแม่จะมีความสามารถหาช่ายก็ตาม ดังนั้นถ้าจะให้ผู้หญิงแสดงกิริยาอาการ
 "น่าชัง" จึงเป็นการไม่สมควรหรือไม่เหมาะสม เพราะขัดกับค่านิยมของคนไทยโดยทั่วไป ส่วน
 ผู้ชายนั้นถึงแม้สังคมจะนิยมในความเป็นสุภาพบุรุษ แต่อาจจะประพฤตินอกกรอบ มีกิจกรรมารยาท
 ไม่เรียบร้อยบ้างก็ไม่เสียหายอะไร ดังนั้นการสร้างตัวละครตกฝ่ายชายจึงสร้างไถ่จายกว่า

๒. โอกาสในการแสดงออก

ตัวละครตกหญิง มีโอกาสในการแสดงออกน้อยกว่าตัวละครชาย ทั้งในค่าน

๒.๑ บุคลิกภาพ กิริยาทาท่าง เพราะความสำคัญในความเป็น "หญิง" และ
 ค่านิยมในเรื่อง "เพศ" ดังที่กล่าวมาแล้ว ทำให้หญิงต้องระมัดระวังกิริยาทาท่างให้เรียบร้อย
 ไม่เก๋ไก๋หรือแสดงกิริยาหุกหลัก ลุกลี้ลุลน หรือกิริยาอาการที่ไม่สมควรต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถ
 เรียก "อารมณ์" ได้อย่างเต็มที่ เราจะยกตัวละครหญิงบางตัวจากการแสดงบนเวที จากภาพยนตร์
 หรือจากโทรทัศน์ ที่พยายามแสดงออกอย่างเต็มที่เหมือนฝ่ายชาย แต่ก็กลับทำให้ผู้ชมมองตัวละครหญิง
 นั้นว่าเป็นคน "หน้าค่าน" บ้าง "ใจถึง" บ้าง และอารมณ์ขันที่ควรจะได้ก็กลายเป็น "ปลงสังเวช"
 ไปในทำนองถูกดูถูก ถูกหมิ่น เหยียดหยาม ฉีกกับตัวละครฝ่ายชายที่สามารถแสดงกิริยาอาการได้ทุกอย่าง

จะทำตัวยืต ๆ หค ๆ โป่งเข้าโป่งออกเหมือนกิ่งก้อไล่เดือนได้ สามารถกางแขน กางขา ทาถลน
 ฝ่าปากจนเห็นลิ้นไก่ แลยลิ้นเกือบถึงหน้าอก ฯลฯ ได้โดยไม่มีใครว่า ทำให้เรียก "อารมณ์" ได้
 ต่างกัน

2.2 คำพูดหรือบทสนทนา เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะเป็นสื่อในการเรียกอารมณ์ขึ้น
 ซึ่งตัวละคร ฝ่ายชายมีโอกาสใช้ได้มากกว่าตัวละคร ฝ่ายหญิง ไม่ต้องระมัดระวังมากเทก ไม่ว่าจะเป็
 การพูดประกอบกริยาท่าทาง พูดคำหยาบ พูดสองแง่สองงุม ฯลฯ ขณะที่ฝ่ายหญิงเกือบจะทำไม่ได้เลย
 จะทำบ้างก็ต้องใช้กลวิธีต่าง ๆ หรือความรู้พื้นฐานที่ผู้ชมรู้จักตัวละครนั้นมาประกอบด้วย ผู้ที่แสดงได้
 จะต้องมีความสามารถจริง ๆ

2.3 การแต่งกาย ตัวละคร ฝ่ายหญิงจะต้องแต่งกายอยู่ใน "กรอบ" ที่ตั้งงาม
 คั้งนั้นการจะใช้เครื่องแต่งกายประกอบการสร้างอารมณ์ขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ผิดกับตัวละคร
 ฝ่ายชายที่จะแต่งกายอย่างไรก็ได้ ไม่ขัดต่อกฎศีลธรรมก็แล้วกัน อาจจะถอดเสื้อ นุ่งผ้าชะมา นุ่งไบไม้
 แต่งกายเป็นหญิง เป็นกระเทย แต่งหน้าให้หน้าเกลี้ยงคนากแล้ว ฯลฯ อย่งไรก็ได้

จากสาเหตุดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ทั้งค่านิยมในเรื่องเพศและโอกาสในการแสดงออก
 ทำให้ฝ่ายหญิงแสดงเป็นตัวตลกได้น้อยกว่าฝ่ายชาย ซึ่งเราจะสังเกตเห็นได้ชัดจากการแสดงทั่วไป
 ทั้งในค่านิยมและความนิยม ในปัจจุบันจะพบว่า มีคณะที่แสดงตลกเป็นชายหลายคณะ เช่น คณะของ
 ล้อตอก คณะสี่สี่ สี่ลิง สี่โพธิ์ สี่ชาย ฯลฯ แต่จะไม่มีคณะตลกเป็นหญิงเลย นอกจากจะมีตลกหญิง
 บางคนรวมกับคณะตลกชาย ซึ่งมีเค่น ๆ เวียง 2 - 3 คนเท่านั้น

ลักษณะดังกล่าวนี้ถึงแม้จะมุ่งไปในการแสดง แต่ก็ปรากฏในด้านวรรณกรรมเช่นเดียวกัน
 ถึงแม้ว่าวรรณกรรมจะใช้เพียงสัตัวหนังสือบรรยาย แต่ตัวหนังสือนั้นก็เกิดจากบุคคลและผู้อ่านซึ่งยังมี
 ค่านิยมในเรื่องเพศเหมือนกับผู้อ่านการแสดง และการแสดงออกในวรรณกรรมก็เหมือนกับการแสดงออก
 บนเวที คั้งนั้น "โอกาส" ในการแสดงออกทั้งในวรรณกรรมและการแสดงจึงเหมือนกัน ทำให้เรา
 พบว่ามีตัวตลกฝ่ายหญิงน้อยกว่าตัวตลกฝ่ายชาย

ลักษณะอุปนิสัย

ตัวละครที่ให้อารมณ์ขันหรือตลกๆ จะมีลักษณะอุปนิสัยส่วนรวมใกล้เคียงกัน จะต่างกันในส่วนละเอียดปลีกย่อย ลักษณะอุปนิสัยนี้จะทำให้ตัวละครแสดงกิริยาอาการหรือใช้คำพูดให้เป็นพฤติกรรมที่ "น่าขัน" บางครั้งก็เป็นความขบขันที่บอกไม่ได้ว่าขันเพราะอะไร บางครั้งขันเพราะเห็นใจ สงสาร บางครั้งก็ขันเพราะความบกพร่องในเรื่องกิริยามารยาทที่ชวนให้หัวหมิ่น เหยียดหยาม แสดงถึงความไม่มีมารยาทที่ดี แต่ผู้อ่านก็มีไต่คำนึงถึงจุดนี้มากจนทำให้ "เสียอารมณ์" กลัวยกใจพฤติกรรมนั้นด้วยพฤติกรรมและเรื่องราวของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านทราบอุปนิสัยของตัวละครตลอดว่าเป็นอย่างไร

อุปนิสัยของตัวละครตลอดมีลักษณะดังนี้

1. เป็นคนรักสนุก อารมณ์ดี ชอบเที่ยวเตร่เฮฮา

ลักษณะนี้เป็นลักษณะเด่นที่สุดของตัวละครที่ให้อารมณ์ขัน โดยไม่จำกัดด้วยว่าตัวละครนั้นจะหนุ่มหรือแก่ ไม่จำกัดฐานะว่าจะเป็นนายจ้างหรือคนรับใช้ ไม่จำกัดยกฐานะบรรดาก็ถือว่าเป็นเจ้าคุณหรือพลทหาร ฯลฯ ฉะนั้นตัวละครตลกทุกตัวจะมีอารมณ์ดี รักสนุก ชอบเที่ยวเตร่เฮฮา ที่รู้จักกันดีที่สุดคือ พล นิกร กิมหงวน ในชุดสามเกลอ ของ "ป. อินทรปาลิต" ตัวตลกเหล่านั้นมีฐานะในระดับเศรษฐี ไปถ้อยถ้อยศักดิ์ ชอบเที่ยวเตร่ ไม่เคยมีความทุกข์กับใคร เช่น

นิกร เป็นตัวละครที่ชอบกินและนอนเป็นชีวิตจิตใจ ยามว่างก็ร้องลิเก เป็นผู้ไม่เคยมีความทุกข์ ไม่เคยสนใจว่าใครจะเดือดร้อนหรือไม่ อย่างไร ขอแต่ให้ตัวเองกินอิ่มและได้กระเช้าเยาแหยผูกบาง นิกรมีความสามารถพิเศษกว่าคนอื่น ๆ คือเป็นนักลวงระเป่าระดับโลกและสามารถร้องลิเกเหมือนลิเกอาชีพ ฉะนั้นกรปรากฏตัวเมื่อใด ผู้อ่านก็จะพบกลอนลิเกเมื่อนั้น เมื่อนิกรไปอวยพรว่ามีไหมเจ้าคุณปัจจนิกพินาท ก็ร้องลิเกใส่เสียงนำตัวเข้าไปก่อน

กระดิ่งทองแสนจะจิตใจ วันขึ้นปีใหม่ให้ปรีดา พาเพื่อนมารคนนำอิตาหัวล้าน อยากจะรดกบาลก็กลัวถูกคา เราเป็นเค็กรดแก้มือท่านก็พอตา ตะรุเหรงเตรังเตรง ตุรุเรงเตงเตรัง"¹

¹ ปรีชา อินทรปาลิต เขยใหม่ ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 35

เมื่อจะขอเงินภรรยาไปเที่ยว ก็ร้องลิเกว่า

"อนิจจาแม่ขานหีบ ตัวของพี่นี้แสนจะกรุณา วิญญาณ พี่ขอซุ้ยสักสิบบาท จะได้ไปฝากสุรา- -
ตูเหรงเต็งเตรง ตูเรงเต็งเตรง"¹

หรือเมื่อก่อนไม่มีทุกข นิกาก็ใช้ลิเกเป็นเกราะช่วยผ่อนคลายเป็นทุกขให้ โดยการถามว่า

เออเอ็งเฮ --- เซอซุนของหมองคุรา เรื่องอะไรเล่าหนาจว่าขาน จะได้ช่วยแก้ไข
ให้ทันการ ตูเหรง เต็งเตรง ตูเร็งเตรง ----"²

และเมื่อถูกคว่า นิกาก็ไม่โกรธเคือง จนทุกคนยอมรับในความทะลึ่งของเขา

กิมหงวน เป็นเศรษฐีระดับโลกที่แสนจะใจดีกับญาติมิตร เพื่อนฝูงและคนรับใช้จึงถูก
นิกรหลอกให้เสียเงินมอ ๆ เมื่อคราวทะเลาะกับภรรยา ทั้งพล นิกร กิมหงวน ต่างไม่มีเงินใช้
กิมหงวนมีเรื่องระดับราชาดี นิกรจึงหลอกเอาไปจำหน่าย กิมหงวนก็ให้ด้วยความใจดี ทั้ง ๆ ที่
รู้ว่าเสียเปรียบ "ป. อินทปาลิต" ได้เขียนบรรยายตอนนีว่

นิกรพูดจกัความมือซ้ายกิมหงวน รุกเอาแหวนเพชรเม็ดเบ้อเริ่มออกมา "ตกลงนะ
เอาของแก่กันแล้วกัน" เสียหงวนถอนหายใจเอืออกใหญ่

"เอา - เอาวะ อ้ายขานี้ ไม่เคยได้เปรียบแก่สองคนเลยตั้งแต่คบกันมา"

"เอา - ก็แรวยกว่านี้หว่า แลวกนอย่างแก่ะใคร ๆ เขาก็รู้ว่าใจสปอรัท กันกับ
อ้ายพลเคยผูกกันเสมอแก่สปอรัทที่สุด เป็นเพื่อนนารักที่สุด" กิมหงวนอมยิ้มแก้มคู้ย

"จำหน่ายไว้พันบาทเลย แกจะได้อะไรไว้ส่วนตัวสักสองสามร้อย"

นิกรหัวเราะ "ใหม่ละ แกมันปากร้ายใจก็อย่างงี้แหละ ฉันทูนี้สี่ยของแก่คี่นี้นา"

กิมหงวนถอนหายใจ "ลองยืม" ส่งให้อ้ายเดื่อมือถ้าว

เอา - ถ้ากลัวว่าเงินจะไบพลใช้ เอานาฬิกาไปอีกหนึ่งเรือน"

กระดิ่งทองแก้มจะกลั่นหัวเราะไม่ได้ คับนาฬิกาให้เพื่อน"³

เมื่อเจ้าแห้วแต่งงาน กิมหงวนก็ให้ของขวัญราคาแพง คือ แจกกันทองคำหนักถึง 30 บาท ทั้ง ๆ

1 ปรีชา อินทปาลิต ผู้คัดลอก ป. อินทปาลิต (นามแฝง) หน้า 20

2 ก. หน้า 113

3 ก. หน้า 103

ที่เจ้าแห้วเคยหลอกเอาเงินไปขบอย ๆ

ทั้งสามสหาย คือ พล นิกร กิมหงวน จะไม่เคยโกรธกันจริง ไม่เคยถือสาหาความกันเลย แม้จะถูกชกปาก เขกหัว เตะกัน แต่ก็อภัยให้กันเสมอ ด้วยความเป็นคนอารมณ์ดีจึงกล่าวทำให้ทั้งสามคบกันไต่ตลอด

ลักษณะของตัวละครที่เป็นคนรักสนุก อารมณ์นี้เอง ทำให้มีเพื่อนฝูงมากมายและนัดเที่ยวเตร่กันเสมอ ถึงแม้จะไม่มีเงินก็พยายามหาทางไปเที่ยวกันให้ได้ ตัวอย่างที่ดีที่สุดเรื่องการเดินทางเที่ยวเตร่คือ นายเลากะ จึงมีเพื่อน กราวหนึ่งตกลงกันไปเที่ยวหัวหิน แต่ไม่มีใครมีเงินเลย นายทิดจึงเสนอบัญชีหา งว่าดังนี้

1. นาฬิกาอีเลกชั่น กันน้ำ กันแม่เหล็ก กันกระเทือน 300 บาท (ของปู่ รายการนี้ชายขาด)
2. เครื่องเมส 1 ชุด 200 บาท (ของปู่เหมือนกัน ชายขาด ปู่ว่าหมกสมัยเมสไม่ต้องการเก็บ)
3. ไม้เท้าหัวเหลี่ยมมาก แดงทองคำ 500 บาท (ทั้งสองอย่างของนายมโหธร นายมโหธรบอกว่าของบรรพบุรุษเป็นที่หวงแหนมากจึงไม่ขายขาด คอกร้อยละ 15)
4. แหวนทับทิม 1 วง 500 บาท (นายเลากะจึงขำว่าอ่อนวอนแม่หรืออยู่หลายวัน มีสัญญาว่าจะซื้อใหม่ อย่างฝังเพชรไว้แทน รายการนี้ชายขาด)
5. รายการสิ่งละอันพันละน้อย ที่พอจะขายแจกขายแลกได้ บอกไม่ถูกว่ามีอะไรบ้าง เป็นของวาทมาเอง 500 บาท รวม 2,000 บาท เป็นอันว่าไปกันได้สำเร็จ¹

และในที่สุดก็สามารถไปเที่ยวกันได้ จนทำให้เกิดเรื่องราวที่คนอื่น "ขบขัน" แต่ นายเลากะ จึงมีกับเพื่อนขบขันไม่ออก

นอกจากชุดนี้แล้ว ก็มีชุดคุณเล็กกับเพื่อนซึ่งนัดไปเที่ยวเตร่กันเสมอ เช่น ไปเที่ยวป่า ไปเที่ยวเขตรบุรี ไปไชยา ไปดูการแสดง ฯลฯ จนเป็นที่เลื่องลือว่าเป็นคนเจ้าสำราญและเป็น ที่รู้จักกันทั่วไป ขนาดหนีเข้าไปอยู่ในหลุมหลบภัย ยังมีหญิงคนหนึ่งไปตามสามีมาดูคุณเล็กกับสหาย โดยไม่เกรงอันตรายของสงคราม เพราะทั้งหมดมีกิตติศัพท์ชวนให้รู้จัก

¹ เปลื้อง ณ นคร อนุวนิยายคุณนายเลากะจึงมีและคุณลักษณะ นายคำรา ณ เมืองใต้ (นามแฝง) หน้า 183 - 189

จะเห็นได้ว่าตัวละครที่ให้อารมณ์ขันต่างก็มีอุปนิสัยตรงกัน คือ รักสนุก อารมณ์ดี ชวนเที่ยว เทร่เฮฮา และด้วยความรักสนุกนี้เอง บางภณก็ว่าสิ่งที่คนอื่นไม่ทำกัน จ๊ะ. ได้ว่าชอบสิ่งที่ "พิสดาร" เช่น คุณถึกกับเพื่อนทดลองยิงสายบอกลัญญาตรีไฟพายุท หั่ง ๆ ที่รู้ว่า จะถูกปรับและเสียเวลาคนอื่น เพื่อพิสูจน์ว่าไฟจะหยุดจริงหรือไม่ หรือนายเลากะจึงซึ้งกับเพื่อน ชอบเอะอะโวยวาย จนเป็นจุดสนใจของคนอื่น โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะ จึงพอสรุปได้ว่า ตัวตลกทุกตัวเป็นกนรักสนุก อารมณ์ดี ชวนเที่ยวเตร่ โดยไม่คำนึงถึงอะไรทั้งสิ้น

2. ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ การงาน

ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการเป็นกนรักสนุก จึงทำให้ไม่สนใจสิ่งที่เป็น "ภาระ" ไม่รับผิดชอบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยเฉพาะภรรยา ดังนั้นภรรยาจึงมีลักษณะก่อนไปในทาง "ชู้หึง" และจำกัดการใช้เงินของสามี นอกจากนี้ยังทำตัวให้ภรรยาต้องคอยเป็นห่วง ตัวตลกที่อยู่ในระดับเศรษฐี เช่น กิมหงวน มิได้เอาใจใส่กิจการของห้างร้านมากกว่าการเที่ยวเตร่ จนบิดาเป็นห่วงเกรงว่าจะผลาญทรัพย์สินสมบัติที่ทิ้งไว้ให้

พระเจ้าสุริยวงษ์มณีน "เรื่องสั้นสมัยหิน" ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช สนใจอิศตริมากกว่าความรับผิดชอบในกิจการบ้านเมือง ถึงกับไม่เสด็จออกว่าราชการถึง 7 วัน ก็มี และพระองค์โปรดปรานให้ความดีความชอบ ตำแหน่งสำคัญแก่คนที่ประจบสอพลอมากกว่าคนที่ทำงานจริงจัง โดยมีคำนี้ถึงว่าบ้านเมืองจะเป็นอย่างไร

ส่วนนายเลากะจึงซึ้งไม่มีความรับผิดชอบตั้งแต่เป็นนักเรียน ต่อเรียน ป.ม. ถึง 7 ปี ทั้งที่หลักสูตรมีเพียง 3 ปี เพราะไม่เคยมีสมุดหนังสืออย่างคนอื่น แต่ใช้ชีวิตที่รักความรู้ ก็อพิงจากคนโน้นคนนี้เป็นสำคัญ เมื่อออกจากมหาวิทยาลัยมีภรรยาก็ยังชอบเที่ยวเตร่ เมื่อคิดจะทำงานก็เป็นงานที่แปลกประหลาด ตั้งสำนักงานจิตมักถูตตัก รับปรึกษาคนที่มีปัญหาทั่วไป มีวิธีการทำงานที่แปลกประหลาด ห้ามคนพูดคุยกัน ให้ทำแต่งงานโดยไม่มึงงานอะไร และให้ลูกน้องทุกคนสนับสนุนว่าความดีของตนถูกต้องที่สุด ในที่สุดก็ต้องปิดสำนักงานโดยปริยายและสูญเงินทุนอีกมากมาย นอกจากนี้เขายังเป็นกนที่ทำอะไร "ไม่ไค้ความ" อีกด้วย เช่น ซื้อเรือในราคาแพงขณะที่น้ำลดแล้ว ชื่อของในระบบขนส่งจนไม่มีเงินจะส่ง เพราะไม่คำนึงถึงฐานะของตน เป็นต้น

3. เจ้าชูและกั้วเมีย

ตัวละครตลกส่วนใหญ่ที่ตั้งอยู่ในวันท่มและแกมมีความเจ้าชูเป็นคุณสมบัติประจำตัวอย่างหนึ่ง และแก้มักจะเป็นไปตามคำกล่าวที่ว่า "คนเจ้าชูมักกั้วเมีย" เพราะบรรดาเจ้าชูส่วนมากกั้วภรรยา เหมือนหนูกั้วแมว บางคนอาจจะกั้วจริง แต่บางคนอาจแก้งกั้วเพื่อเป็นการเอาใจ (น่าจะเป็น อย่างหลังมากกว่า เพราะถ้ากั้วจริงคงไม่กล้าเจ้าชู) และสามารถใช้ความ "กะล่อน" หนีไปเที่ยว เทรหาความสำราญกับหญิงอื่นโดยมิได้คำนึงถึงภรรยา และพยายามปกปิดอย่างสุดความสามารถ เมื่อ ภรรยาจับได้ ก็สามารถแก้ตัวได้ทุกครั้งที่ไป เว้น พล นิกร กิมหงวน ใน "ชุดสามเกลอ" ของ "ป. อินทรปาลิต"

ตายังไม่มีภรรยา เช่น เจ้า"ด้ว"ซึ่งเป็นคนรัยิช มีเจ้านายคอยว่ากล่าวตักเตือนก็หาทาง หลบหลีกเจ้านายไปเที่ยวเตรหาผู้หญิง และคอยใช้ "ลมปาก" ให้เป็นประโยชน์ในการหารายได้ พิเศษจากบรรดาเจ้านายอีกด้วย

ถ้าเป็นคนแก่ก็เป็นคนแก่ประเภท "วัวแกชอบหญ้าอ่อน" คือ เห็นสาว ๆ ไร้ไร้ไม่ต้องแสดง ท่าทีกรุ่มกริม หรือถ้าเป็นหม้ายก็คิดจะมีภรรยาใหม่ ซึ่งต้องวางแผนหาทางให้ลูกสาวแต่งงานไป เสียก่อน เช่น ขุนนุชนันท์บำรุง ในเรื่อง "สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ" ของ "ศรีสุวรรณ" เป็นต้น

ตัวละครที่เด่นในเรื่อง "ความเจ้าชู" ที่ควรจะกล่าวถึงอีกตัวหนึ่ง คือ พระเจ้าสุริยะ วรมัน ใน "เรื่องสั้นสมัยหิน" พระองค์จะดูหลงอิสตรีและโปรดปรานให้ความดีความชอบกับผู้ที่ หาผู้หญิงมาบำเรอพระองค์มากเกินความจำเป็น จนมีลักษณะเป็นกษัตริย์ที่มีัวเมาอยู่กับสตรี เพศ คังที่ตรัสกับโอยสะลาว่า

"โอยสะลา ! ฉันตั้งให้เธอเป็น"วรมหาราชกิลินมีเงินเดือนเป็นทองคำเดือนละพันตั้ง อยากรู้อะไรอีกกับออกฉัน ฉันจะปลุกปราสาทให้เธออยู่หลังหนึ่ง ไปไหนก็เสด็จทองกั้นกลดของ เจ้าคน -----ต่อไปนี้เธอมีหน้าที่สร้างนางอัปสรให้ฉันคนเดียวเข้าใจไหม-----อย่างที่คุณทำ มาแล้ว-----นางอัปสรจริง ๆ ไม่ใช่หิน-----มีเนื้อหนัง มีหัวใจ-----วิเศษจริง โอยสะลา ที่จริงจริง โอยสะลา ก็เหลือเกินโอย-----" ¹

¹ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช "เรื่องสั้นสมัยหิน" หัวเราะทุกเวลา ประมวลมา

4. ขอบกิมสุรา

ข้อนี้เป็นคุณสมบัติที่ขาดไม่ได้คืออย่างหนึ่งของตัวละครที่ให้อารมณ์ขัน เหตุที่ขอบกิมก็เพราะเป็นคนรักสนุก ไม่รับผิดชอบ มีเพื่อนฝูงมากมาย ก็ชักชวนกันเที่ยวเตร่ และดูจะเป็นเรื่องธรรมดาของผู้ชาย ในการเที่ยวเตร่ร่วมกัน สิ่งที่เขาไม่ได้คือร่วมวงดื่มสุรา ดังนั้น จึงทำให้ตัวละครเป็นนักดื่มจนบางครั้งเหมือน "ขวดเหล้าเคลื่อนที่" และทำให้มีเรื่องฉาววุ่นเกิดขึ้นเสมอ เช่น

"นายฮุก" ในชุด อารมณ์ขันของฮิวเมอริสต์ เป็นบุคคลที่เอยถึงสุรามากที่สุด และสามารถขอกเวลาได้โดยใข้มาตราใหม่ ก็ขอเป็นแก้ว ๆ และด้วยความเชื่อวางใจในทางสุรานี้เอง ทำให้พบผีที่มากตามครุฑทุกคืน ๆ ทำให้ นายฮุกต้องเสียดสุราเป็นอันมาก จึงวางอุบายหลอกผีจนไม่ต้องเสียดสุราอีก แต่สุราก็ทำเหตุอีกจนได้ ก็ทำให้ นายฮุกเดินตามผีออกมานอกบ้านโดยนุ่งกางเกงในเพียงตัวเดียว จึงถูกตำรวจจับ และเมื่อนายฮุกรู้ความลับของผี ก็จะทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นถ้าผี "สุรา" เป็นเครื่องปิกปาก

"ทิดกอย" ในเรื่อง "ผีทะเล" ของ "ศรีสุวรรณ" รักสุรามากกว่าแม่หวงภรรยา แม่หวงพยายามหาทางแก้แค้นไม่สำเร็จ ทิดกอยรู้ว่าสุราเป็นของไม่ดี แต่ก็อดไม่ได้ ดังที่ "ศรีสุวรรณ" บรรยายไว้ว่า

"... แม่ทิดกอยเองก็รู้สึกเหมือนกันว่า เสพสุรายาเมาเป็นของชั่ว มีวันตายหลายประการ แต่อดไม่ได้ คราวหนึ่งได้ลงทุนออกอุบายว่า วันไหนแม่หวงเห็นตน "เอยม" กลับมา จะยอมให้แม่หวงทดลองเอาน้ำเย็นทั้งถึงสาคน้ำ เพื่อจะได้เซ็ดหน้าไม่ประพดติดตนเป็นนักแสดงสุราอีกต่อไป แม่หวงฟังก็เห็นว่าขยับจะเป็นวิธีแยบคายอยู่ ทั้งแต่ทดลองดูหนหนึ่งมีผลให้แม่หวงจำเป็นต้องหอบที่นอนหนีไปอาศัยเพื่อนบ้านตลอดครึ่ง แม่หวงก็ไม่ได้ทดลองอีกเลย

ยิ่งแก่ตัวขึ้นทิดกอยก็ยิ่งเลวลง ถ้าหมกทุนเขาก็ถึงแก่เกียจตะเกียจลานบ้าง ชนลงหินบ้าง ไปจ่านำเอาเงินซื้อเหล้า แม่หวงจะกล่าวตามปรามสักเท่าใด ๆ ก็ไม่เชื่อฟัง ถ้าพูดแถมไปหยอ ทิดกอยก็หาเหตุอ้าง ว่าแม่หวงจะตองชายตัวเพราะห่วยสักวันหนึ่งบาง แม่หวงแกลงปล่อยให้เรือชานกรู้งรังไม่นำพานาราคาญ จึงตองหนีความรำคาญไปนั่งเสียดตามโรงเหล้าบ้าง ปะเหมาะก็ทาวาแม่หวงจะมีบุญบ้าง การจึงสงบเรื่อย ๆ มาจน จนไม่ซาทิดกอยก็มีนิสัยเพิ่มขึ้นใหม่ถึงสองอย่าง กล่าวคือ มีท่าจะกระทำอาเจียนะกิจ เมื่อเกิดบ้านรำนที่มีชิงแดงอย่างหนึ่ง เมื่อจะดื่มเหล้ามือมักสั่นจนเหล้าไหลด้วยกระดกเสียดตั้งแถมหนึ่งด้วย

ของถ้วยอีกอย่างหนึ่ง"¹

นายเลากะงังมี" ของ "นายคำรา ฒ เมืองใต้" ก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่นิยมดื่มสุรา โดยพรรคพวกมารับจากบ้าน ไปยังร้านขายสุราขาประจำ คราวหนึ่งนายเลากะงังมีเมามากถึงขนาดเข้าบ้านผิด จึงต้องตกเป็นจำเลย ฝ่ายโจทก์ไต่ถามฟ้องต่อศาลว่า

"ด้วยในคืนวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2485 เวลาตีสองตี จำเลยได้บุกรุกขึ้นไปบนเรือนนางจำปาทองในขณะที่สามีของนางไม่อยู่ และด้วยอาการที่จำเลยได้เสพสุราเข้าไปจนเมึนเมา (เพื่อให้อใจห้าวหาญ) จำเลยมีเจตนาอันมิชอบ มีความมุ่งหมายอย่างแรงกล้าที่จะกอบกรรมอันไร้ที่ลธรรม หากว่านายภคสมสามีของนางจำปาทองได้มาทัน จึงไต่กระชั้นเหตุอันจะนำความเสียชื่อเสียงมาสู่ตนไว้เสียได้ แต่ถึงกระนั้นจำเลยยังไต่เถียงเจ้าของบ้านด้วยถ้อยคำอันรุนแรงต่าง ๆ หากเจ้าหน้าที่ได้เขาระงับเหตุ การอันรุนแรงจึงมิได้เกิดขึ้น เมื่อจำเลยถูกควบคุมตัวที่โรงพักก็ยังคงอาการเมามากมาย เชื่อว่าจำเลยได้เสพสุราเข้าไปเกินขนาด (จนเจ้าหน้าที่ยิงชำนานูทางสุราเป็นพิเศษไม่อาจสำรวจกลิ่นไคว่าจำเลยได้กินเหล้าอะไรเข้าไปบ้าง) ดังนั้นขอให้ศาลตัดสินลงโทษจำเลยตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา 246 และมาตรา 329 เพื่อจะได้เช็ดหลาบและเป็นเยี่ยงอย่างแก่เหล่าพวกรุ่นต่อไป"²

จะเห็นได้ว่า นายเลากะงังมีเมามากขนาดคุมสติไม่อยู่ จนต้องตกเป็นจำเลย ต้องขึ้นศาลในที่สุดถูกภาคทัณฑ์ เพราะไม่เคยต้องโทษมาก่อน ส่วนเรื่องเขาหานางจำปาทองศาลให้ข้อโทษนายภคสมและนางจำปาทองต่อหน้าศาล เพราะเห็นว่าจำเลยไม่ได้เจตนาจริง

"คุณตึก" ในชุดคุณตึก ของ "นางทอง" ก็ชอบดื่มสุราเป็นกิจสัน คราวหนึ่งคุณตึกและสหายไปดื่มสุราที่บ้านมหาหิงคุ ทกคึกรื่องเพลงและสงเสียงเอะอะไว้ววาย จนเจ้าของบ้านเขาซึ่งอารมณ์ไม่ดีอยู่แล้วเพราะเก็บค่าเช่าบ้านไม่ไต่ต้องออกปากไล่ อีกครั้งหนึ่งคุณตึกเมาแล้วเข้าห้องผิดไปนอนในห้องนางสาวแถมจนเกิดการเข้าใจผิดขึ้น นายลอมกูร์กนางสาวแถมเข้าใจว่า คุณตึกจะประจานคูร์กของตน ฝ่ายแม่แถมก็เกรงว่านายลอมกับคุณตึกจะฆ่ากันตาย จนต้องเตือนรอนถึงตำรวจ ตอนที่คุณตึกและสหายพากันหลบภัยทางอากาศในหลุมหลบภัย ก็ยังไม่ลืมชอบสุราไปด้วย

¹ หลวงนิยวิจารณ์ "ผีทะเล หัวเราะตลอดเวลา ปรมาลาภ ศรีสุวรรณ (นามแฝง)

หน้า 237 - 238

² เปลื้อง ฒ นคร "ลิเบอตินิลิม" อนุวินิยายทุกนายเลากะงังมีและทุกลักษณะ

นายคำรา ฒ เมืองใต้ (นามแฝง) หน้า 47

นอกจากนี้ พล นิกร กิมหงวน กร.ดิเรก ในชุดสามเกลอของ "ป. อินทรปาลิต" และ คร.ชกิล มูนิคาสและสหาย ใบเรื่อง "Portable W. C." ของ "อ.ร.ค." นักวิทยาศาสตร์ ผู้ประสบความสำเร็จในการประดิษฐ์เครื่องมือต่าง ๆ ก็นิยมเสพสุราอาหารเป็นการพักผ่อนและฉลองความสำเร็จอยู่เสมอ

5. ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย อวดมั่งวอดมีหรือไม่ว่าที่หนี้เงินเกินไป

ตัวละครที่มีอุปนิสัยชอบใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายนี้จะเป็นตัวละครระดับเศรษฐี ที่เป็นที่เลื่องลือมากที่สุด คือ "กิมหงวน" ใน "ชุดสามเกลอ" ของ ป. อินทรปาลิต" กิมหงวนเป็นเศรษฐีติดอันดับโลก สามารถใช้จ่ายโดยไม่ตอค่าหนึ่งถึงอะไรทั้งสิ้น ขอให้ถูกใจเป็นยินดีจ่าย และประการสำคัญ คือ ชอบแสดงตัวว่ามีผู้ช่วยการฉีกแบงก์เงิน 1 ทับที่อยากได้น้ำลายไหลตาม ๆ กัน ตอนที่สี่สี่หายและลุงเซยเคินทางไปอเมริกา หนังสือพิมพ์หลายฉบับต่างก็ลงข่าวมหาเศรษฐีแห่งประเทศไทยกับเพื่อน ๆ มาถึงฮาไว มีการลงภาพและสัมภาษณ์กันอย่างยืดยาว ตอนหนึ่งกล่าวว่า

"... มิสเตอร์กิมหงวน เป็นมหาเศรษฐีที่นาลัวยิ่ง เขาฉีกธนบัตรปีกเบือเริ่มไปรย หึ่งตอหน้าคุณหนังสือพิมพ์ ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าเขาไม่สบายเขาก็ต้องมั่งมีอย่างฉฉฉฉ เพราะเป็นมนุษย์คนแรกในโลกที่ฉีกฉีกธนบัตรเลย"

หรือเมื่อจะให้เงินพิเศษแกบอย กิมหงวนก็จะจ่ายเป็นสิบ ๆ เหรียญ ทำให้ฝรั่งต้นเต้นในความมั่งมีของเขา

เมื่อกิมหงวนไม่พอใจเจ้าคุณปัจจุฉีกพินาศ เพราะเจ้าคุณกล่าวว่าจะมาให้หรือมาขอทานกันแน่ ความมีเงินทำให้เขาไม่โหมมาก "ป. อินทรปาลิต" บรรยายว่า

"คำว่า"ขอทาน" เหมือนกับคะดุมผู้ฟาดท้ายทอยกิมหงวน เลือดแห่งความมีศตางค์เดือดพล่าน กิมหงวนจุกแดง หูแดง นัยน์ตาแดง

"คุณอาครับ" เสียงทวนพูดเสียงสั้น "ที่พวกผมมาขอเงินแต่ละเอียนนั้นก็ด้วยการพรอกนะครับ" แล้วกิมหงวนก็หันมาทางเพื่อนเกลอ "ลาทานกลับเถอะโว้ยพวกเรา"

ประมุขของบ้าน "กิริสวัสดี" ยิ้มแป้น เอนหลังฟังพนักเก้าอี้อย่างสบายใจ

¹ ปรีชา อินทรปาลิต สามเกลอไปอเมริกา ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 36

‘ใจน้อยจริงนี่ อ้ายเสีย’

‘อ - เปล่าครับ แต่ผมไม่ยากก็หาคุณเอาเข้าใจว่าพวกผมมาขอทาน ผมกราบลาละครับ

เฮอะ - นายกิมหงวนมหาเศรษฐีมาขอทาน ฮะ - ฮ้า - อ้ายเสียกิมหงวนขอทาน โธะโธ - นำหัวร่อ
นำชั้น พับแผ่นี่ เล่าให้ใครฟังก็เป็นเรื่องชวนหัวขนาดหนัก ฮี - ฮี ”¹

ด้วยเหตุที่เป็นเศรษฐีดังกล่าว บางครั้งก็ทำให้กิมหงวนลืมตัว ตอนเฝ้าแก่กิมเบ่ตายใหม่ ๆ
กิมหงวนก็หลงอำนาจ คัดแปลงบ้าน “ไทยเทียม” ใหม่ให้มีลักษณะคล้ายพระราชวัง กิมหงวนทำตัว
เป็นจักรพรรดิ มีผู้คนคอยปรนนิบัติ รับข้าว แม้เพื่อนสนิทเช่น พล นิกร จะเข้าไปหากก็ต้องผ่านด่าน
หลายด่าน แต่ในที่สุดพลกับนิกรก็สามารถตักเตือนกิมหงวนได้

ในชุดสามเกลอนี้ นอกจากจะมีกิมหงวนแล้ว เจ้าคุณปัจจุบันก็พินากก็เป็นอีกคนหนึ่ง ที่
บางครั้งใช้เงินโดยไม่จำเป็น เช่น คราวหนึ่งมีการประมูลขายรถยนต์ใช้แล้ว เจ้าคุณอยากได้
ก็ประมูลแข่งกับคู่แข่งในราคาถึง 5,000 บาท ทั้งที่รถคันนั้นราคาไม่ถึง 3,000 บาท ขณะที่ออก
จากคูใหม่ ๆ

การทำตนเป็นคนฟุ่มเฟือย อวดมั่งอวดมีดี กล่าวทำให้ทั้งกิมหงวนและเจ้าคุณปัจจุบันก็พินาศ
ชอบคนเอาใจหรือประจบสอพลอ จึงถูกหลอกเอาเงินไปโขบถอย ๆ

ส่วนตัวตลกอื่น ๆ ที่มีได้มีฐานะก็เท่านี้ ก็ยังจัดได้ว่าใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายเช่นเดียวกัน แม้
จะไม่สามารถฉีกแบงก์ เฒ่าแบงก์ หรือประมูลของแข่งกัน แต่ก็ชอบเที่ยวเตร่จนเกินความจำเป็น
รายจ่ายหมดไปกับสุราอาหาร ผู้หญิง ค่าเดินทาง โดยที่ทางบ้านไม่มีโอกาสได้รับเงินเท่าที่ควร

ตัวตลกน้อยตัวมีลักษณะต่างไปจากนี้โดยตรงกันข้าม เช่น “ลุงเซย” ในชุดสามเกลอ
เช่นเดียวกับ ลุงเซยจะตระหนี่ถี่เหนียวจนน่าขัน เพราะการหาเงินของลุงเซยได้มาด้วยความยาก
ลำบาก ดังนั้นในการใช้เงินแต่ละครั้งลุงเซยจะต้องคิดแล้วคิดอีก จนบางครั้งไม่ยอมจ่ายคือ ๆ เช่น
เมื่อลุงเซยเดินทางจากนครสวรรค์มาบ้านเองสาว ก็ไม่ยอมจ่ายค่าสามล้อโดยอ้างว่า

¹ ปรีชา อินทรปาลิต เขยใหม่ ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 57 - 58

"อย่าเพิ่ง ซักถามอะไรฉันเดี๋ยวนี้มา---เอ๊ย - ขอโทษคุณหญิง ฉันเผลออกไป แะ แะ
 อย่าว่า ยังโง่งยังงี้เลย ขอเงินปลี๊กให้ฉันก็ักสิบบาทก่อนเหอะ ให้อายแห้วเอาไปให้สามล้อเขา
 ฉันมากับทิดยอชคถูกผู้ใหญ่อย นิ่งสามล้อกันมากนละคัน จากสะเตแชนมานี่สามล้อเขาเรียกฉันละห้าบาท
 สองคันเป็นสิบบาท ฉันมีแต่แบงก์ใบละร้อย เจ้าคนที่สามล้อเขาบอกว่าเขาไม่มีทอน"¹

ซึ่งคุณหญิงวาคณองสาวก็รู้ว่าลุงเชยซีเหี้ยมว มากกรุงเทพฯ ที่ไรต้องมาเอาค่าสามล้อ
 ที่บ้านทุกครั้ง แม่แต่คาอาหารตอนเคินทางลุงเชยก็ไม่ยอมเสียบ อุตสาห์หิ้วทองมากินที่บ้าน เมื่อนั้นทา
 ตามลุงเชยมารับประทานข้าวมาหรือยัง ลุงเชยรีบตอบว่า

"เออตั้งอกตั้งใจฟังคำถามประโยคนี้อยู่นานแล้ว ไม่มีใครปริปากถามเลย ท่องมันก็ร้อง
 จอก ๆ เคยเวลามาเกือบ 2 ชั่วโมง ซ้ำยังไม่ไดกินหรอกอีหมา บนรถไฟอาหารมันแพงจะตายโหง
 แล้วยังไม่เห็นมีอะไรนอกจากข้าวผัดแกงจืด"²

ลุงเชยยอมรับอย่างหน้าชื่นตาบานว่า

อายฉันมันเป็นคนชอบกลคุณหญิง เป็นโรคไม่จ่ายทรัพย์ คิดว่ามาถึงนี้คงจะมีกับข้าวกันด้วย
 เหลืออยู่นกรัวบ้าง ก็เลยหิ้วทองนึ่งสามล้อมา แะ แะ ไม่ตอบมากมายอะไรหรอกคุณหญิง ขอ
 เพียงนำพริกสักถ้วย ผักนึ่งสักสองกำก็พอ ฉันกับทิดยอชเป็นคนกินง่ายนอนง่ายไม่มีพิธีรีตองอะไร"³

แต่ลุงเชยก็ถูกหลาน ๆ หลอกให้จ่ายเงิน ซึ่งลุงเชยสามารถใช้ไหวพริบหลีกเลี้ยงได้
 บ่อยครั้ง

จะเห็นได้ว่าตัวละครตลก มีลักษณะตรงกันข้ามในเรื่องการใช้จ่าย คนสุรุษสุรายก็ใช้เงิน
 จนเกินเหตุ เกินความจำเป็น คนตระหนี่ถี่เหนียวก็จะตระหนี่จนน่าท้อร่อ ไม่มีความพอดีในเรื่องนี้เลย
 ลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะที่สร้างอารมณ์ขันให้ได้อย่างหนึ่ง

¹ ปรีชา อินทรปาลิต เลือกนี้ก็ดู ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 5

² ดู. หน้า 15

³ ดู. หน้า 16

6. ตกลงจะมองจนดูเป็นคน "ชาคมารยาท"

ควยความเป็นคนรักสนุก ทำให้ตัวละครตกลงเห็นทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเล่นไปเสียหมด ไม่น่าถึงกาลละเหาะหรือความเป็นเด็กเป็นผู้ใหญ่ ดูเป็นคนชาด "มารยาท" ทั้ง ๆ ที่ได้รับการศึกษาอบรม อยู่ในวงสังคมที่ดี จนจัดไควว่าเป็นสังคมระดับสูง ที่เห็นเด่นชัดคือ พล นิกร กิมหงวน ใน "ชุดสามเกลอ" ของ"ป. อินทรปาลิต" ผู้ประพันธ์มักเรียกสามสหายว่า "นายลิง" บ้าง "ทะโมน" บ้าง ตัวละครทุกตัวจะพูดจาเป็นเล่นโดยไม่คำนึงถึงที่ต่ำที่สูง เช่น เมื่อพลอากาศโทหลวงอึกทีกเวทามาพบเจ้าคุณปัจจนิกพิณาดและสามสหาย สามสหาย เริ่มเอ่ยถึงพลโทหลวงอึกทีกเวทา ดังนี้

"กิมหงวนหัวเร่ กาก"นี้ไควว่าไกรที่ไผ่หน่อ นายเกาของเรานั้นเอง ถ้าท่านกงจะมาเยี่ยมพวกเรา"

พลพยักหน้าเห็นพ้องควย "ไปไวย รีบไปต้อนรับท่าน กันยั้งนึกถึงบุญคุณของท่านเสมอ เราเป็นเสื่ออากาศที่ยิ่งใหญ่ก็ เพราะท่านกรุณาฝึกหัดสั่งสอนเราทั้งสามคน"

นิกรทำหน้าที่เบ "เห็นหน้าท่านที่ไร ท่านเป็นทองเทศนาเราเสมอ เพราะท่านว่าเรานะเหมือนลูกหลานของท่าน อ้อ - นึกว่าตายกายไปนานแล้วที่แท้ยังอยู่"¹

หรือเมื่อกิมหงวนพูดถึงเตี้ยของเขาขณะที่ท่านไม่สบายมากกว่า

วาการของเตี้ยมันเข้าศรีษะเสียแล้ว เมื่อคืนนี้ หลังจากทำพินัยกรรมให้ผมแกชัก

นัยน์ตาตั้งราวสิบครึ่ง แทะนทะมัตยาคเจียว "กชักพรวด ๆ แลวกั้หลับไป ตื่นขึ้นมาชักอีกแลวกั้หลับแลวกั้ชัก จนกระทั่งผมเห็นเป็นของธรรมดา เลยปล่อยให้แกชักตามสบาย"² และ"หากเตี้ยไม่ตาย พินัยกรรมที่ทำให้ผมก็เท่ากับเกษกระดาชแชนหนึ่ง ผมนะไม่ใช่ลูกออกตัญญูหรืออกกรับ แต่ผมเห็นว่าคุณอย่างเตี้ยอยู่ไปกรกโลก ทำความรำภาฎาให้คนอื่น อายุเกือบแปดสิบแล้ว ทำอะไรก็ไม่ได้ หูตาฝ้าฟาง ชีหลังขี้ลม แลวกั้ค่าเก่งชะมัด ชีเหี่ยววกั้เท่านั้นเอง"³

¹ ปรีชา อินทรปาลิต วันพิฟ้า ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 6 - 7

² ปรีชา อินทรปาลิต ทายาทกุงเตี้ย ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 8

³ ก. หน้า 11

เมื่อลุงเซยพูดจาผิด ๆ ถูก ๆ เพราะเป็นคนบ้านนอก นิกกรก็จะว่าลุงเซยอย่างไม่เกรงใจ
เช่น เมื่อลุงเซยพูดถึงรุ่นของนักมวยผิด

"นิกกรก็แหกปากหัวเราะลั่น นึกถึงเวทศรย์ ไม่ใช่ลิทเฟินเวค เขาหมายถึงขนาดของ
นักมวย เรียกเป็นภาษาฝรั่ง คุณลุงไม่รู้เรื่องก็นั่งเฉย ๆ เอะ เอะ เสียใจเป็นที่สุด มายังปล่อย
ไถยอ ย ๆ"¹

สามสหายทราบว่าเจ้าคุณบ๊องบึกพิฆาตไม่ชอบให้ใครเอ่ยถึงที่ระชาน เพราะที่ระชาน
ทุกคนก็ชอบพูดจาเกี่ยวข้องกับที่ระชานของเจ้าคุณอยู่เสมอ เช่น คราวหนึ่งเมื่อกลับจากนครสวรรค์
พลกับนิกกรก็มากราบเจ้าคุณ แล้ว...

"พลก็หันมามองคุณนิกกร ทำมุกย่นหน้ายู่ กระทบพูดกับนิกกรเบา ๆ "เหม็นกลิ่นอะไร
ทะแม่ง ๆ ออกล"

เจ้าคุณสะกึ่ง ยกมือดูบคล่าที่ระชานของท่าน "เหม็นอะไรที่ไหน ? อ่าไม่เห็นได้กลิ่นเลย"

พลหัวเราะแหยง ๆ "คุณอ้าวจะเคยชินก็ได้ครับ"

"หา ! นี่แกหมายความว่าแกเหม็นเขียวหัวล้านฉินละซี ?"

พลทำหน้าเจื่อน ๆ "โฮ---คุณอาครับ ผมเป็นเด็กจะกล่าล่อดวงเกินผู้ใหญ่ถึงเพียงนี้
เขียวหรือครับ ง่า --- ถึงแม้ว่าจะเหม็นเขียวจริง ๆ ผมก็คงไม่กล่าพูด"

"พอไวย ! " เจ้าคุณตวาด ฉับปะเห็นหน้าแกสองคนแล้วรู้สึกหนาว ๆ ร้อน ๆ
ไม่สบายใจเลย"

นิกกรทะเล้นขึ้นตามนิสัย "นั่นเพราะความอ่อนระโหยเมื่อตื่นนอนหรือ คุณพ่อควรลอง
ดื่มชอลิกซ์ " เจ้าคุณหัวเราะเบา ๆ"²

ลักษณะความไม่รู้ที่ค่าที่สูง ไม่รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ จนดูไม่มีมารยาทนี้จะพบมากในชุด
สามเกลอ และอารมณ์ขันที่ไต่สวนใหญ่ก็เกิด เพราะลักษณะนี้ แต่เนื่องจากตัวละครฝ่ายผู้ใหญ่
เป็นคนใจดี เล่นหัวกับเด็กก็เลยช่วยดวงความไม่เหมาะสมเรื่องมารยาทให้ลดน้อยลง อีก
ประการหนึ่งคือ พื้นฐานของตัวละคร ที่สร้างมาตั้งแต่ต้นเรื่องให้สามสหายเป็นลูกคนมีเงิน

¹ ปรีชา อินทรปาลิต เลือกนักสู้ ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 13

² ปรีชา อินทรปาลิต อยากเป็นพระเอก ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 54 - 55

ได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างดี ได้รับการเอาใจใส่อใจ พอแมกัตามใจเล่นหัวด้วยโดยมิได้ถือความเป็น "ทะโมน" แดกดับพอใจและเกินคุณ ส่วนตัวตกในเรื่องอื่น ๆ มิได้กล่าวถึงตัวละครในลักษณะนี้มากนัก ถึงจะมีบ้างก็ไม่เด่นเท่าที่ควร

7.- ไม่รอบคอบ ใจร้อนวู่วาม

อุปนิสัยอย่างหนึ่งของตัวละครตก ก็คือไม่มีความรอบคอบ ไม่ไตร่ตรอง ไม่ศึกษาเหตุผล ไครครวญให้ตีเสียก่อน ชอบทำให้เกิดเรื่องวุ่นวาย เขาทำนอง "ฟังไม่ได้ศัพท์จับเอาไปกระเดียด" ซึ่งมีผลทำให้คนอื่นพลอยเดือดร้อนไปด้วย หรือไม่ก็เป็นที่ขบขันแก่ผู้พบเห็น ที่น่าขันที่สุดก็คือ "ทิดกอย" ในเรื่อง "ผีทะเล" ของ "ศรีสุวรรณ" ทิดกอยเป็นโรค "กลัวผี" จนไม่กล้าหาญหลังไม่รอบคอบ ถูกภรรยาถือแม่หวงและเพื่อนคือทิดแก่นหลอกผีเพื่อให้เลิกดื่มสุรา ซึ่งทำให้เสียเงินเป็นประจำทุกเดือน ๆ ทิดกอยไม่พิจารณาว่าผีที่มาหลอกนั้นเป็นผีจริงหรือไม่

ตัวละครอีกกลุ่มหนึ่ง คือ คุณตึกกับเพื่อน เป็นคนมีนิสัยใจร้อนวู่วามเช่นเดียวกัน คราวหนึ่งไปกินเลี้ยงกันที่บ้านขุนนิยตฤกษ์ อาสารในวันนั้นมีเห็ดเพาะจานหนึ่งรวมอยู่ด้วย ขณะกำลังกินกันนั้น ก็เผลอเผื่อให้เจ้าแถมสุนัขที่บ้านโลกินเห็ดด้วย ต่อมาสักครุณายเจ็งก็เข้ามาบอกว่าเจ้าแถมตายแม่ประไพตามมาเป็นอะไรตาย นายเจ็งก็ทวงว่า "เห็ดเพาะ----" ทุกคนในวงสุราพากันตื่นตะลึงเข้าใจว่าเป็นเพราะ "เห็ดเพาะ" ที่กินเข้าไป จึงรีบโทรศัพท์ไปตามหมอมารักษา หมอฉึกฉึกยาให้อาเจียน นายเจ็งสงสัยว่าทำไมกินไปแล้วทวงทำให้อาเจียนออกมา ทั้งหมคกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า ก็เพราะเจ้าแถมตายเพราะ "เห็ดเพาะ" ตามที่นายเจ็งบอก นายเจ็งต้องบอกว่า "ผมว่าได้แก่ตาย เห็ดเพาะลยงทั้" นายเจ็งเป็นจีนจึงพูดไทยไม่ชัด ส่วนคุณตึกกับเพื่อนฟังไม่ชัดและช่วยความกลัวตาย จึงรีบตามหมอมารักษา ทำให้ตองมานั่งอาเจียนกันเกือบเป็นเกือบตาย

นายเลากะงั้งกับเพื่อนก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน คราวหนึ่งไปเที่ยวหัวหิน นายทิดนำเนื่อกระป๋องไปถวาย อ้ายหมนสุนัขแถวนั้นมาขโมยเนื่อกิน นายทิดก็ไล่อ้ายหมนไป แล้วนำเนื่อที่เหลือไปปรุงอาหารรับประทานกัน สักครุณายเจ็งก็เดินส่งเสีย ร้องและพยายามกักทางจนตัวหมนมานอนอยู่กับที่ น้ำลายฟูมปาก ทั้งหมคเข้าใจว่าเพราะเนื่อกระป๋องก็ยไว้นานคงจะเป็นพิษ จึงรีบไปหาหมอให้ช่วยแก้ไข เหตุการณ์ทั้งหมดนี้อยู่ในสายตาของคูริชองนายเลากะงั้งทั้งสิ้น คูริชองนายเลากะงั้ง

ก็สหายว่าเป็นอะไร ปู่เป็นคนอธิบายให้เขาฟัง คุณริ. ลมบอกว่า เขาเห็นสุนัขตัวนี้ถูกรถยนต์ทับที่หน้า
โรงแรม ทับตรงขึ้นเอาพอดี มันจึงวิ่งกั๊กกลางร่องครวญครางมาตายที่บ้านนี้ และรถที่ทับก็เป็นรถของ
เขาเอง ทำให้นายทิดถึงกับกล่าววาทะเราฉบับเกิดมาเป็นกั๊กกันแท้ ๆ จะบอกก่อนก็ได้

เพราะความใจร้อนวู่วามนี้เองเป็นเหตุให้ตัวละครเหล่านี้ได้รับความเดือดร้อนตาม ๆ กัน
ทั้งที่ไม่ควรได้รับความเดือดร้อนนั้นเลย

บุคลิกภาพ

บุคลิกภาพหมายถึงลักษณะส่วนรวมที่เป็นแบบอย่างเฉพาะตัวของบุคคล บางกนอาจจะมี
บุคลิกภาพบางอย่างใกล้เคียงกัน แต่ส่วนมากมักจะต่างกันจนสามารถสังเกตเห็นได้ ตัวละครที่ให้
อารมณ์ขันถูกจำลองมาจากบุคคลจริง ๆ คั้งนั้นจึงมีบุคลิกต่าง ๆ กัน พอจะแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ
ใหญ่ ๆ ก็ือ

✓ 1. มีบุคลิกภาพดี

กล่าวคือไม่มีสิ่งบกพร่องทางร่างกาย อวัยวะส่วนประกอบของร่างกายครบถ้วนอย่าง
ใกล้ชิดส่วน จัดใความีรูปร่างหน้าตาดี ถ้าเป็นชายก็เรียกใคว่า "หล่อ" ถ้าเป็นหญิงก็เรียกใคว่า
"สวย" นอกจากนี้สภาพความเป็นอยู่ ฐานะ การศึกษา ไหวพริบ สติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ เป็นผู้ที่
มีความสุขอย่างน่าอิจฉา จนแทบไม่น่าเชื่อว่าจะมีบุคคลแบบนี้ในชีวิตจริง ไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดที่จะ
ถือใคว่าเป็น "ปม-ค้อย" ตัวละครประเภทนี้จะสร้างอารมณ์ขันจากความว้าวนของเขานั้นเอง
และยังมีความสามารถพิเศษในค่านใดค่านหนึ่ง หรือมีบางสิ่งบางอย่างที่จัดใคว่าเป็น "ปม-เชื่อง"
อีกด้วย ใน "ชุดสามเกลอ" ของ "ป. ดินทร-ป. ลิต" มีตัวละครที่สร้างอารมณ์ขันที่จัดใคว่ามี
บุคลิกภาพดี ก็ือ

พล เป็นหนุ่มรูปหล่อ ร่างสมาร্থ มีความสามารถในการต่อสู้และจับผู้หญิงเป็นพิเศษ

นิกร เป็นผู้มีเกมมีความทุกข์ มีความสุขอย่างน่าอิจฉา ชอบร้องลิเกพอ ๆ กับการกิน
การนอน มีความสามารถในการลวงกระเเฝ้า

กิมหงวน เทรนรู้หนุ่มร่างโย่ง คาสั้นสวมแว่นตากว อบกระ ชอบฉีกแขนงก็เพื่อแสดง
ความเป็นเกรนรู้ระดับโลก

คร. ทิเรก นักเรียนนอกมีการึกเกมาสูง รูปหล่อ ชอบพูดไทยปนฝรั่งและคึกใจมหาราชา
จินทกุมารจนกล่าวถึงบอย ๆ

สำหรับตัวละครที่มีบุคลิกภาพดีนี้ นักเขียนไม่กล่าวถึงบุคลิกมากมายนัก เพราะเป็นสิ่งที่ไม่เรียกรวบรวมขึ้น

2. มีบุคลิกภาพไม่ดี

เป็นกรณี "ปมค้อย" เกี่ยวกับสภาพหรืออวัยวะบางส่วนของร่างกายหรืออาจเป็นปมค้อยทางใจก็ได้ ความจริงเรื่องที่ตัวละครถือเป็นปมค้อยนั้นก็เป็นเรื่องธรรมดาสามัญ แต่บางคนก็ถือเป็นเรื่องใหญ่ ใครจะกล่าวถึงไม่ได้ บุคคลประเภทหลังนี้เองที่นักเขียนนำมาเขียนสร้างอารมณ์ขึ้น ตัวละครที่สร้างอารมณ์ขึ้นให้ผู้อ่านมีบุคลิกภาพไม่ดีหลายลักษณะ คือ

2.1 หัวล้าน ตัวละครที่ทำให้ผู้อ่านขบขันเกี่ยวกับเรื่องหัวล้านมากที่สุด ก็คือ เจ้าคุณปัจจุปัจปิณฑาท ใน "ซุกสามเกลอ" ของ "ป. อินทรปาลิต" เจ้าคุณมีความเป็นอยู่ดี มีเกียรติ บรรดาก็กี่สูง มีข้าวไพร่ค้อยเอาออกเวลาใจ "ละมีความรู้สึกไวเป็นพิเศษเกี่ยวกับ "กั๊วะนะ" ของตนเอง เขาตำราหัวล้านมักใจน้อย โหมโงาบ ใครจะกล่าวถึงตรง ๆ กล่าวพาดพิงถึงหรือกล่าวคำที่มีความหมายในทางล้อเลียน เตียน โลง คิ่น มัน วาว ฯลฯ ไม่ได้เป็นอันขาด เจ้าคุณจะโกรธเป็นพื้นเป็นไฟ ถ้าผู้ใดเป็นบุคคลใกล้ชิด เช่น ลีสหายหรือเจ้าแหวกก็จะตองเจ็บตัว แต่ทุกคนก็มักหาเหตุให้กล่าวถึง "ปมค้อย" ของท่านเสมอ เช่น นิกรแก่งคูกิมหงวนกระะทมเจ้าคุณปัจจนิกพิณฑาทว่า

"เสือกไม่เขาเรื่อง อ้ายนี้ แกละเขาทำนองตาบอดอยากได้หัว"

เจ้าคุณหันควับมาทางนายหน้าทะเลเคน ขึ้นเอ่ยถึงหัวล้านละกอพอเตะจริง ๆ นะจะบอกให้"

"นั่นแน่ะ" นิกรพูดยิ้ม ๆ "ผมยังไม่ทันพูดถึงหัวล้านสักคำ"

"พอ ๆ ๆ ๆ ไม่ตองอภิปรายต่อไปอีก" พุดจบเจ้าคุณก็คอนควับ "1

หรือเมื่อนิกรกลับจากอเมริกา ก็บอกผู้ไปรับที่คอนเมืองว่า

"จำได้แต่เจ้าคุณพอดตากรับ เห็นไกล ๆ กลางสนามบิน ผมจำได้ แต่ตาสวบทวมก

ผมก็จนใจ"²

1 ปรีชา อินทรปาลิต เขยใหม่ ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 11

2 ปรีชา อินทรปาลิต สามเกลอไปอเมริกา ป. อินทรปาลิต (นามแฝง)

แม้แต่ลุงเซยซึ่งอาจุโสกว่าจะกล่าวถึงหัวล้านก็ไม่ได้ เจ้าคุณจะโกรธถึงขนาดทำต้อยที่เดียว
เช่น คราวที่โกรธโรงพนันลุงเซย เจ้าคุณโกล่เกลี่ยในท่านอะเขาข้างนิกร ลุงเซยไม่ได้รับบอกว่า
อย่าทำพูดคั้นะ กำลังหัวเสียนะจะบอกให้ เดี่ยวผมล่อหัวล้านเลย"
เจ้าคุณปัจฉินิกา สะกุกโฮยง "อ้าว ขึ้นล่อพี่เซยกับฉันก็จะได้ปากกันเท่านั้นเอง"¹

2.2 ลักษณะรูปร่าง ท่าทางและการแต่งกาย ตัวละครที่สร้างอารมณ์ขันมักจะมี
รูปร่าง ท่าทางและการแต่งกาย ผิดจากขนธรรมเนียมเป็นที่ขบขันแก่ผู้พบเห็น แม้ว่าตัวเองจะไม่ใคร
สนใจสิ่งเหล่านั้นก็ตาม ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะไม่ทราบว่าสิ่งนั้นจะสร้างความขบขันแก่ผู้อื่น หรือ
เป็นเพราะมีความคิดแฉง ๆ อยากทำสิ่งที่ไม่เหมือนคนอื่นก็เป็นได้ เช่น "นายเลากะงังขี้" ชอบ
แต่งตัวผิดเพี้ยนยิ่ง ใครห้ามปรามก็ไม่ฟัง จึงมีลักษณะดังนี้

นายเลากะงังขี้มีมือทั้งสองเรี เพราะชาวของต่าง ๆ คิดอยู่กับตัวหมด หัวมีหมวก
กันแดดสีฟ้าคาด ตัวมีเสื้อเชิ้ตเวสปอยนต์ กระเป่าเสื้อบรรจุน้ำสีฟัน แปรง สบู่ และของจุกจิกต้อย
ทั้งสองกระเป่า ทอนกลางขาสั้นสีกากี เทารองเท้าบูตสูงสั้น สะพายยามทางขวา กระติกเบื่องซ้าย
ที่เฉลียงท้ายไหล่นั่นคือ ผ้าแดงเก็บมวนยัดเสื้อ ผ้าขาวมา กางเกงอาบน้ำไว้วงใน ปลายมวน
สองข้างมีเชือกผูก ตั้งแต่ออกจากบ้านแม่เรีเองก็ต้องปิดตากุไม้ได้ พรรคพวกห้ามปรามก็แล้ว แก
ก็ไม่ฟัง บอกว่าแต่งอย่างนี้ ถึงจะเป็นเคิบทางแพ่ อีตอนขึ้นรถไฟใคร ๆ หยุดพูด กำลังทำอะไรก็
วางมือ หัวมาจ้องนายเลากะงังขี้กันเป็นตาเดียว ดูเหมือนนายเลากะงังขี้จะพอใจเพราะได้
แกล้งทำให้เป็นที่น่าหมั่นไส้ยิ่งขึ้น"²

อีกคนหนึ่งที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายก็อลุงเซย เพราะความเป็นคนบ้านนอกจึงทำให้แต่งกาย
อย่างที่เกยแคงเมื่ออยู่บ้านนอก ท่าทางเป็น ลูกลี้ลูกสน เพราะไม่เคยพบเห็นสิ่งที่เจริญมาก่อน ความ
ไม่เคยประจักษ์กับความอยากดูอยากเห็น ทำให้ลุงเซยมีกิริยาท่าทางและคำพูด เป็นที่น่าขบขัน นับว่า
เป็นตัวแทนของ "บ้านนอกเขากรุง" ได้เป็นอย่างดี "ป. อินทรปาลิต" บรรยายตอนที่พลกัสนันทา
ไปรับลุงเจยที่สถานีรถไฟ ดังนี้

¹ ปรีชา อินทรปาลิต เลือกนักดู ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 35

² เป็ลื่อง ณ นคร อนุวณิยายตลกนายเลากะงังขี้และฤกษ์ลักษณะ นายตำรา ณ เมืองใต้
(นามแฝง) หน้า 119

ที่รถโดยสารชั้นที่หนึ่ง ชายชราคนหนึ่งโผล่หน้าต่างออกมามองดูรอบ ๆ สถานที่ด้วยใบหน้า
 คับแค้น ชายผู้นั้นคือลุงเชยนั่นเอง

ลุงลุงนั่งเฝ้าพิงกลาง เก้ากกลางใจผิ สวมเสื้อก๊วยเฮงสีคำมีผ้าขาวม้าคาดพุง ท่าทางของแก
 กระจ่างระรามา ลุงเชยอธิบายไม่ถูกกว่า แกก่าตั้งคั่นเตนสักเพียงใด นี่เป็นครั้งแรกในชีวิตที่แกมา
 เหยียบบางกอก

ลุงกับหลานต่างจ้องมองดูกัน แล้วลุงก็ตะโกนขึ้นสถานี

"อ้ายหมา! เออะ-เออะ กูจำมึงเกือบไม่ไค้เชียวเว้ย พอมีงบบายคี่หรืออะ?" พูคจบ
 แกก็ข่วนน้ำตมากลงบนชานชาลาสถานี¹

เมื่อพลและนันทาพาลุงเชยออกจากสถานี ลุงเชยก็ทำความอับอายชายหน้าอีกครั้งหนึ่งเพราะ

ความตื่นตาตื่นใจไค้บังเกิดขึ้นแก่ลุงเชยเสียเหลือที่จะกล่าวได้ ประชาชนที่อัคแอะและ

ยวดยานพาหนะซึ่งวิ่งขวักไขว่หน้าสถานีหัวลำโพงนั้น ทำให้ลุงเชยต้องย่นตะลึงมองดูบางกอกใหญ่โต

มหึมาดังอย่างนี้ เป็นครั้งแรกที่ลุงเชยได้เห็นรถยนต์เก๋ง รถยนต์ของบริษัทเดินอากาศ ซึ่งเป็นรถยนต์

ขนาดใหญ่ ลุงเชยมองตึกโรงแรมคานซายมีว มองดูอะไรแทบไม่กระพริบตา จนกระทั่งรถรางสองคัน

แล่นผ่านหน้าแกไป ลุงเชยยิ้มเงิน ๆ ร้องตะโกนขึ้นคัง ๆ

อ้ายหมา! อ้ายหมาไว้ย รถไฟสองคันนั้นไม่มีปล่อง ทำไมถึงแล่นไค้ไว้ย ฮ่า - ฮ่า

สนุกจังไว้ย ไชโย"

พลกอย ๆ หลับตาทำคอยน

ลุง - เขาเรียกรถรางไม้ไคร้รถไฟหรือก แล้วก็อย่าแหกปากไปซี โห"

แกก็หรือ เออ - พิลึกแอะ เบน - ร้องคังเลี้ยควย แกง ๆ ๆ ๆ จุย ๆ ๆ ๆ ๆ บางกอก

นี้มีเมืองสวรรค์เรากี่ ๆ นี้เอง" แล้วลุงเชยก็เปลี่ยนสายตากรถรางมองมาพบตำราวจจรจร

คนหนึ่งซึ่งยืนอยู่บนแป้น กำลังยกมือทั้งสองข้างรด แล้วหมุนป้ายแล้วโบกให้รถทางป้ายเชียวแล่นไค้

ลุงเชยกอย ๆ แผอยิ้มที่ละนอย "อ้ายหมา! บางกอกมันก็วิไลซ์จนกระทั่งมีไปลิกยื่นรำละคร

ให้คนดูเชียวครือนี้ บะ - วิเศษจริง เออ! นะ พอมหาจำเริญ ท่าทางหน่วยกานที่รำเฉวเมื่อไทร

สำคัญ - สำคัญมาก" แล้วก็หัวเราะลั่น

¹ ปรีชา อินทรปาลิต คืนกรุง ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 31

กาที่ยืนอยู่ข้าง ๆ ลุงเซยต่างพากันหัวเราะคิกคัก พลกับนั้นทาละอายอย่างยิ่ง นายพัชรภรณ์ถนัดมือเรียกคนรถของเขาให้นำรถเข้ามารับ ลุงเซยทรุดตัวนั่งขัดสมาธิอย่างสมายอกสบายใจ มองดูขลุ่ยขานพาหนะและผู้คนที่ผ่านมา¹

✓ 2.3 ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นปมค้อยที่น่าสงสารของตัวละครที่ให้อารมณ์ขัน ตัวละครที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะเป็นคนไม่กล้าตัดสินใจหรือเกิดความไม่มั่นใจที่จะแสดงออกเกรงว่าสิ่งที่ทำหรือพูดนั้นจะทำให้คนชายหน้าหรือเป็นที่ขบขันแก่ผู้อื่น เช่น นายเลากะงังมพยายามไม่บอกนามสกุลแก่ภรรยาเพราะกลัวนามสกุลของตนแปลกจากธรรมดา จนกาลคิดว่าโยกโยกขณะที่กำลังชกนายเลากะงังม นายตำรา ณ เมืองใต้" บรรยายดังนี้

"ว่าเคยมีรูปร่างอ้วนเตี้ย คาทรี คัดผมเกรียน ลูกขึ้นทำสีหน้าหงอย ๆ และให้การต่อศาลว่า "ข้าพเจ้า นายเลากะงังม อายุ 35 ปี ตั้งบ้านเรือน ---

กาล "นามสกุลอะไร ทำไมถึงขโมย"

นายเลากะงังม "จำเป็นควยตรีกรับ"

กาล "แล้วกัน ทำตามที่ศาลสั่งชี่ หรือไม่มีนามสกุล"

นายเลากะงังม "มี"

กาล "มีก็ว่ามา ว่าไรจริง"

นายเลากะงังม "โซ่ขอความกรุณาศาล โปรดชี้แจงว่าจำเป็นหรือไม่ก่อน"

กาล "ชี่ ชี่ บอกว่าจำเป็น เสียเวลาแท้ ๆ"

นายเลากะงังมเหลียวไปทาคาตะรอยที่คอกพยาน ซึ่งมีทรายสีและหญิงหนึ่ง แล้วกวาดตาไปที่ผู้พิพากษา เมื่อเห็นหญิงที่คอกพยานวางปากเป็นสมการที่หาผลลัพท์ไม่ได้ ก็หันกลับมามองศาลแล้ววว่า "ข้าพเจ้านายเลากะงังม นามสกุลว่า --"

กาล "นามสกุลอะไรบอกไป"

นายเลากะงังมกระซิบ "โงะดังกั้ง"

ศาลอาปากสึมตากว้าง ร้องว่า "หา - หา อะไรนะ"

¹ ปรีชา อินทรปาลิต' ต้นกรุง ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 38 - 39

"โงะลังกั้ง" นายเลากะงั้งแมกเดี่ยว

ทันทีที่นั้น หองเบิกความก็มีเสียงขำใหญ่เกิดขึ้น บางคนก็เกรงกลัวกาลก็พยายามกลั้นหัวเราะอย่างเต็มที่ แต่ถึงกระนั้นก็มีเสียงขำอีก - อีก - อีก และก่อความขบขันให้แกผู้ที่เห็นอีกต่อหนึ่ง

.....

.....

ทำไมมีนามสกุลพิศการอย่างนี้ ลอการรี"

"โธ เป็นความลับ" จำเลยรีบตอบพลางย่อตัว "พอผมบอกว่าตระกูลนี้สืบมาจากขงเบ้ง

และผมเป็นหลานของหลานของหลานของขงเบ้ง"

.....

กาลทำหน้าที่เป็นนายเต็มที่ "เอาให้การต่อไป ไม่ติดใจเรื่องนามสกุลของจำเลยอีกละ"¹

ผู้ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองอีกคนหนึ่งคือ "นายจุ่น" ในเรื่อง "ทำตามฝัน" ของ "น.ม.ส" นายจุ่นเป็นบุตรชายคนโตของอำแดงสุค ฐานะมีอันจะกิน นายจุ่นรักแม่หวงซึ่งมีฐานะค้อยกว่า กิดจะพาแม่หวงหนี แต่แม่หวงนั้นถึงจะเป็นคนจน ก็รักนวลสงวนตัวไม่ยอมหนีตาม นายจุ่นไม่ทราบจะตัดสินใจอย่างไร ด้วยความที่เกย์ปรึกษาอำแดงสุคตลอดมา แม่แม่จะเชื่อเรื่องฝันเขาก็เชื่อด้วย ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้เขาไม่ได้แต่งงานกับแม่หวงทั้ง ๆ ที่รักกัน ยิ่งอำแดงสุคแนะนำว่าควรจะแต่งงานกับคนที่มีฐานะดี เขาก็ยังตัดสินใจไม่ได้ มีความรู้สึกทั้งรักทั้งเสียกาย "น.ม.ส" บรรยายความรู้สึกของนายจุ่นว่า

.....

¹ เป็ลื่อง ณ นคร อนุวนิยายคุณนายเลากะงั้งแมกเดี่ยวและศุภลักษณ์ นายตำรา ณ เมืองใต้

กรณีหน้าที่หนักขึ้นมาได้ว่าการแต่งงานนั้น ผู้รักกันแนบหนานัก ถ้าแต่งงานเสียแล้วไปพบ ลูกสาวใคร เขามั้งมีสมควรกัน จะไปขออีกที่ที่ไหนเขาจะให้ และนายคำอำแดงมาก็เป็นคนจน ๆ หากว่าที่นายจุนจะยอมรคนำกับลูกสาวไม่ เมื่อกิดคังนี้ก็กลับเปลี่ยนใจว่า เลิกกันเสียดีกว่า"¹

ลักษณะของตัวละครที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองนี้ นอกจากจะสร้างอารมณ์ขันเพราะการ ตัดสินใจอะไรไม่ได้แล้ว ยังแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่น่าขบขันอีกด้วย โดยที่นักเขียนจะจับจุดบกพร่อง ของตัวละครที่แสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น "นายจุน" จากเรื่อง "ทำตามฝัน" จะเห็น ได้ว่าเขาไม่สามารถตัดสินใจแต่งงานกับแม่หวงได้ ยิ่งฝันว่าถ้าแต่งงานจะมีลูกสองหัว เขาก็ยังไม่กล้า ตัดสินใจ จนกระทั่งแม่หวงเกิดฝันว่าจะเป็นทายาทเศรษฐีมีมรดกมากมาย เขาจึงตัดสินใจเลือกยอม มีลูกสองหัวและเป็นทายาทเศรษฐี จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของนายจุน เป็นสิ่งที่เกี่ยวเนื่องกับความ ไม่เชื่อมั่นในตนเองทั้งสิ้น จะตัดสินใจทั้งทีก็มีใค่ก้ำนึ่งถึงความเหมาะสมหรือตนเอง แต่กลับคิดถึง เรื่องที่ยังไม่แน่นอนมากกว่า

2.4 ความผิดปกติทางเพศ โดยธรรมชาติเรื่องความผิดปกติทางเพศ เป็น

เรื่องธรรมชาติที่อาจจะเกิดขึ้นกับใครก็ได้ เพราะการขาดความสมดุลระหว่างกายกับใจ หนึ่งอาจจะ มีความรู้สึกอยากเป็นชาย ชายมีความรู้สึกอยากเป็นหญิง แล้วแสดงพฤติกรรมในทางที่ไม่เหมาะสม กับร่างกาย ก็หญิงมักจะมีพฤติกรรมแข็งกร้าว ชายจะมีจริต ผู้พบเห็นสามารถบอกได้ทันทีว่ามีลักษณะ เป็น "กระเทย" ลักษณะดังกล่าวนี้ผู้ที่มีความผิดปกติก็ไม่อยากเป็น เพราะถูกกล่าวถึงในทางไม่ดี ความผิดปกติทางเพศนี้นับว่าเป็นปมด้อยทางบุคลิกภาพอย่างหนึ่ง ซึ่งนักเขียนสามารถนำมาเขียนใน แนวชำชนได้และสามารถให้อารมณ์ขันแก่ผู้อ่านอย่างดีด้วย เพราะเป็นเรื่องที่คนส่วนมากเห็นเป็นเรื่อง "น่าขัน" อยู่แล้ว ยิ่งนำมาสร้างให้มีพฤติกรรมแปลก ๆ มากขึ้น ก็จะสร้างอารมณ์ขันมากขึ้น เช่น เรื่อง "เมื่อผู้ชายไม่ยกเป็นผู้ชาย" ของ "อ.ร.ค." เป็นเรื่องของกรรมกับภพ ซึ่งเป็นเรื่องกันตั้งแต่ เรียนมหาวิทยาลัย เมื่อจบแล้วก็แต่งงานกัน แต่มีปัญหาเพราะ กรรม เกวตกรบ่ารุง เป็นคนเปราะบาง และค่อนข้างง่าย เมื่อแต่งงานกับภพภพก็ยังงกแยกห้องนอน จนภพต้องทำตามคำแนะนำของคุณป้า ของเธอ และทราวยอย่างแน่ชัดว่ากรรมผิดปกติทางเพศ ดังที่เธอเขียนจดหมายเล่าให้ภพป้าฟังว่า

¹ พระราชวรพงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "ทำตามฝัน" ประมวลนิทานของ น.ม.ส.

“มันเป็นลูกไม้ของกันต่างหาก กันยอมสละแหวนเพชร ของกันหนึ่งวงถอดออกจากนิ้วใสมัน ลงไปในกระเป๋ากางเกงเจ้านายคานันนั้น เครื่องตรวจเพชรมันก็ทำงานของมันตามหน้าที่”¹

กวยความฉลาด ตัดสินใจเร็วของนิกรในครั้งนั้น ทำให้กิมหงวนมีรายได้อีกหลายล้านบาท และอีกคราวหนึ่งเมื่อลุงเชยถูกโจรอเมริกันจับตัวเรียกค่าไถ่ นิกรก็สามารถนำตัวลุงเชยกลับมาได้ อย่างปลอดภัย โดยไม่เสียเงินค่าไถ่แม้แต่บาทเดียว เมื่อกลับมาถึงที่พักต่างก็ซักถามกันเป็นการใหญ่ “ป. อินทรปาลิต” ได้บรรยายไว้ว่า

“กราวนี้สี่สหายหัวเราะลั่น คร.ก็เร่ยกยื่นมือให้นิกรจับ

“แกล้งมาก หายไปครึ่งชั่วโมงเท่านั้นเอง แกล้งผู้แทนของอำมมิกที่จัตุรัส ถนน สีลมสองหรือ ๓”

นิกรพยักหน้า “ถูกแล้ว พบตัวเจ้ามิกก็มันเลยพากันไปสำนักของมันซึ่งอยู่ในตรอกแคบ ๆ และอยู่ที่คันทัน มอบเงินห้าหมื่นเหรียญให้มัน เจ้ามิกก็พาคุณลุงออกมาจากห้องขังมอบตัวให้กันเลย มีหน้าซำยังเอาเบียร์อย่างก็มาเลี้ยงกันอีก มันใจก็ไว มันเปิดจานเสียงเต้นรำกับมันเพลงหนึ่ง เต้นไปเต้นมาดวงประเป่าเอาเงินห้าหมื่นเหรียญกลับคืนได้” พูดยจนนิกรก็ดวงกระเป่ากางเกงหยิบ ธนบัตรรายการร้อยเหรียญทั้งปีก็ออกมาส่งให้เสียหงวน “เอา - เอาคืนไป”

สามสหายและลุงเชยอาปากกาง “แจกร ! ” อาเสียร้องลั่น

นิกรยกนิ้วแฉลบ บัดมือทั้งสองข้างไปมา

“ชั้นนี้แล้วไม่มีเสียที่ใครทรอกระวะ แล้วก็อาปากทวดัง ๆ”²

อีกคนหนึ่งคือ “เจ้าแห้ว” กนรับได้ผู้ถือสิทธิ์ของสามสหาย ถึงแม่เจ้าแห้วจะเป็นคนมีการศึกษาหน่อย มีฐานะเป็นเพียงคนรับใช้ บทความความซื่อสัตย์ ฉลาด มีไหวพริบ จึงเป็นที่รักใคร่ของเจ้านายทุกคน เมื่อเจ้าแห้วมีอายุมากขึ้น กุหลาบ วาดอยากให้มีครอบครัว จึงเรียกมาถาม

¹ ปรีชา อินทรปาลิต ตามเกลอไปอเมริกา ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 58

² ก. หน้า 102 - 103

คุณหญิงวาด "อ้ายแห้ว ปีนี้อឹងอายุเท่าไรแล้ววะ"

เจ้าแห้วนิ่งคิด แล้วตอบนอนนอม

"รับประทาน 32 ครับ "

คุณหญิงวาดจุกปาก

"ยังงั้นวะ ปีกลายขำตามเอ็ง เอ็งก็บอกว่อายุเอ็ง 32 ปีนี้อายตามเอ็งอีก เอ็งก็บอก

ว่ 32 อีก"

เจ้าแห้วขมวดก๊วยน

"รับประทานกระผมไม่ใช้คนผูกกลับกลอกนี่ครับ รับประทานเคยพูดอย่างไรก็ต้องพูดอย่างนั้น"¹

จะเห็นได้ว่าเจ้าแห้วมีความคิดไว สามารถแก้ตัวได้อย่างรวดเร็ว และเมื่อเจ้าแห้วพบนิกร

จึงต้องไขว่ไหวพริบอย่างเต็มที่ เอน คราวหนึ่งเจ้าแห้วไม่มีเงินเลย จึงขอเงินพลกับกิมหงวน เมื่อ

ไม่ได้ก็มาขอนิกร เจ้าแห้วแทบจะตองวิ่งหนีเพราะนอกจากจะไม่ได้เงินแล้ว นิกรยังขอเงินเจ้าแห้ว

คยร้องเป็นลิเกอีกว่

เออ - เอ็งเงย เงินทองของข้า ที่เอ็งปรารถนาข้าก็ไม่มี เงินของเอ็งมีเท่าไร

ว่ให้ข้าขี่มกวนขี่ดูเหรงเต็งเตรง ดูเร้งเต็งเตรง"²

นอกจากสองงอนนี้แล้ว กิมหงวนเป็นตัวละครที่มีไหวพริบที่อีกคนหนึ่ง แม้จะถูกหลอกเพราะ

ความขวยขอมว่ ๆ ก็ตาม เช่น คราวหนึ่ง กิมหงวนสาธิตการตอยพันซึ่งบอไลให้นายยอกคู แต่พลาดทำ

นซึ่งบอไลกลับมาโดนหน้าเขาอย่างแรง ทำให้เขาแงง แต่ก็รีบแก้ตัวไคทันทีว่

"จำไว้ ฉันทรงให้แกควว่ ถาธกไมระวังพันซึ่งบอไลมันจะทรยศต่อเรา"³

¹ ปรีชา อินทรปาลิต เจ้าบ่าวแห้ว ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 9 - 10

² ปรีชา อินทรปาลิต ผู้ตกยาก ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 4

³ ปรีชา อินทรปาลิต เด็กคนรักผู้ ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 20

1.2 ฉลาดมีเล่ห์เหลี่ยม แต่เป็นเพราะสภาพแวดล้อมจึงทำให้ดูเหมือนว่าเป็นคนโง่ ถูกหลอกขมขย ๆ เช่น "ลุงเซบ" ใน "ชุดสาวเกด" ซึ่งเป็นคนบ้านนอก เพิ่งเข้ากรุงเทพฯ ครั้งแรก เห็นอะไรก็ตื่นเต้น ทำให้ถูกหลอกของอับอายขมขย ๆ ลุงเซบเป็นคนกินหมากจึงต้องบ้วนน้ำหมากทิ้งเสมอ ทำให้หลานชายต้องหลอกว่าถ้าวบน้ำหมากจะถูกจับ มีคราวหนึ่งตำรวจนำตัวนักฉกชิงวิ่งราวเดินทางผ่านไป สามสหายก็หลอกว่าเป็นเพราะบ้วนน้ำหมากลงบนถนน จะต้องถูปรับและติดตารางแน่ ๆ ทำให้ลุงเซบเคืองกรอนมาก แล้วสามสหายก็แกล้งลุงเซบต่าง ๆ นานา ยิ่งเห็นว่าลุงเซบเป็นคนตระหนี่ก็ยิ่งพยายามหลอกให้ใช้เงิน โดยมักกันไปกินเหล้าที่ "แฮปปี้ฮอลล์" แล้วจะให้ลุงเซบจ่าย แต่ลุงเซบเป็นคนมีไหวพริบดีจึงหนีกลับบ้านก่อน และยังไม่ไปบอกภรรยาของสามสหายให้มาตามอีกด้วย

ตัวละครประเภทนี้ถ้าจะดูเป็น ๆ จะเห็นว่าไม่ค่อยฉลาด จนกว่าจะแสดงความสามารถให้เห็นเด่นชัด โดยเฉพาะลุงเซบ ทุกคนมักจะลงความเห็นว่าเป็น "เซ่อ" ที่เดียว ซึ่งความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น ทั้งนี้เพราะลุงเซบไม่เคยกับสภาพสังคมเมืองหลวงนั่นเอง

นอกจากลุงเซบแล้ว ยังมีตัวละครจากเรื่องอื่นอีกที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ก็มิได้แสดงความฉลาดนัก แต่ทำตัวเป็นคนไม่ค่อยรู้อะไร เช่น "คนในดึก" เช่น "ขุนประกากกิจการ" ในเรื่อง "กลแตก" "เคอ" ในเรื่อง "เจ้าซ่า, สารวัค" ฯลฯ

2. โง่ หมายถึงคนที่ชอบทำอะไรผิดจากคนธรรมดา เป็นที่น่าหัวเราะเยาะเพราะกิริยาอาการ การกระทำ การพูดที่ไม่รู้เรื่องหรือรวมแสดงว่าตนฉลาด ตัวละครที่มีสติปัญญาอ่อนช้า โง่หรือโง่แฉ่งเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 โง่อวดฉลาด ชอบแสดงตนว่าเป็นคนฉลาด รู้ทันคน รู้มากกว่าคนอื่น ชอบคุยโวโอ้อวดในสิ่งที่ไม่ควร หรือพยายามทำตัวให้เป็นคนทันสมัยอยู่เสมอ โดยมิได้คำนึงถึงความเป็นอยู่หรือสภาพของตนเอง เช่น "หลวงภิรมย์ฤดี" ในเรื่อง "ขนมสมกับน้ำยา" ชอบคุยโวโอ้อวดว่าภรรยาอยู่ที่อำนาจของตน เพราะยอมเสียตัวก่อนแต่งงาน เรื่องเช่นนี้เป็นเรื่องส่วนตัวซึ่งไม่ควรให้ผู้อื่นทราบ นอกจากเป็นการประจานภรรยาแล้ว ยังเป็นที่น่าดูถูกอีกด้วย แต่หลวงภิรมย์ฤดีคิดว่าเป็นเรื่องโก้เก๋ที่ภรรยาเกรงกลัว โดยไม่คำนึงว่าตนจะถูกหัวเราะเยาะ จนกระทั่งภรรยาทราบเรื่องเข้า หลวงภิรมย์ฤดีจึงถูกคณิสัย

อีกคนหนึ่งที่มีชื่อว่า เป็นตัวอย่างของตัวละครประเภทนี้ได้ คือ "หมอตอง" ในเรื่อง "หมอตองทันสมัย" ของ พระพิสันต์พิทยาภรณ์ หมอตองเป็นหมอรักษาโรคต่าง ๆ อย่างไทย เป็นคนไม่คงแก่เรียน แต่ชอบทำตนให้เป็นคนทันสมัย เก็บเอาความรู้ความเห็นของคนอื่นมาเป็นความรู้ของตนโดยไม่เข้าใจองแท้ คราวหนึ่งไตชาววาแพทย์ในทวีปอเมริกาและออสเตรเลียแนะนำให้รัฐบาลทำท่าอากาศยานทุกเมืองทุกคนเพื่อป้องกันไม่ให้คิดโรคติดต่อ ในการรักษาพยาบาลแพทย์ก็ควรมีหน้ากากสำหรับตัวควย หมอตองจึงสั่งเจกเกาให้ทำหน้ากากเป็นการใหญ่ เวลารักษาไข้หมอตองก็ใส่หน้ากากไปควย จนตัวเองต้องวิ่งหนีสู่อากาศที่โล่งดี ตกลงไปในห้องรองข้างถนน เวลาตอนฟื้นคนไข้ตอนติดเพราะใส่หน้ากากมองไม่ถนัด ทั้งคนไข้และหมอบาดเจ็บตาม ๆ กัน จนมีข่าวว่าใส่หน้ากากไม่ได้ผล หมอตองคิดจะเลิกจ้างเจกเกาทำหน้ากาก เจกเกาไม่ยอมเพราะลงทุนไปมากแล้ว ในที่สุดหมอตองต้องเสียเงินให้เจกเกา เสียค่าทำขวัญให้คนไข้และตนเองก็ต้องเจ็บตัว ทั้งนี้เพราะเข้าใจว่าตนเองฉลาดนั่นเอง

ตัวละครที่จัดอยู่ในประเภทนี้อีกคนหนึ่งได้แก่ "คุณผล" ในเรื่อง "ความคิดคุณผล" ของ "น.ม.ส." คุณผลมีความคิดประหลาด ๆ และเข้าใจว่าเพื่อนจึงพยายามขยายความคิดให้เพื่อนฟัง เช่น คราวหนึ่งคุณผลคุยกับเพื่อนเรื่อง "แรงม้า" ที่เป็นมาตรากำกำลังเครื่องยนต์ว่าไม่ควรเรียกแรงม้าเพราะ

อายุกว่าห้าร้อยปีไม่มีกำหนด นี้คุณมันยังโง่งอยู่มิรู้ ตามตำราฝรั่งว่าแรงม้าคือกำลัง 31,000 ฟุตปอนด์ ... เมื่อพูดถึงเครื่องจักรเรือมิกาซา 15,000 แรงม้า ทำไม่ไม่เรียก 495,000,000 ฟุตปอนด์ให้สะใจเล่า การที่เรียกว่า 15,000 แรงม้าก็เพื่อให้สั้น ไม่ต้องพูดหรือเขียนเลขตั้ง 100 ล้าน และถ้ามองการให้สั้นเช่นนั้นทำไมไปหยุดที่เพียงแรงม้า ทำไมไม่เอาสัตว์อื่นที่แรงกว่ามาช่วยควย ข้างเป็นไร เอาลงมาตรากันเสียก็แล้วกัน ... ในยุโรป ข้างมันไม่มีสัตว์ที่มีแรงที่สุดคือม้า หากจะมีสัตว์ที่มีแรงกว่าม้า ก็หาใช้ประโยชน์อย่างเราใช้ข้างไม่ อนึ่ง มาในยุโรปชนิดที่ไซ โดนาตัวมันใหญ่กว่าควยเป็นกองขนมันปลูกพืชโตขึ้นโตยังกะอะไรดี ฝรั่งไม่มีสัตว์อะไร แรงกว่ามัน จึงจับปัญญาอยู่เพียงกับหัวว่าแรงม้า ฝ่ายเรามีสัตว์ที่แรงกว่ามาถมไป อายาวาแตมาตัวกระจัดหรืออย่างของเรา ถึงอายุมาชนปลูกพืชก็ยังชักกะเย่ออยู่ข้างของเราที่ไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราควรตั้งมาตรากำหนดแรงเครื่องจักรไว้สำหรับบ้านเมืองของเรา เช่น 2 แรงม้า

เป็น 1 แรงควาย 10 แรงควายเป็น 1 แรงช้าง เป็นต้น"¹

เพื่อน ๆ ก็ได้แต่ขอบพระคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ไม่บันดาลให้คุณผลเป็นต้นคิดเรื่องดังกล่าว

(2.2) โง่แบบงมงาย เจ็ดคนง่าย เชื่อถือสิ่งลึกลับหรือโง่แบบคักคาน ไม่พยายาม

ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ไมมองโลกภายนอกกว่าขณะนี้ เขาก้าวหน้าไปถึงไหนกันแล้ว นักเขียนจะเขียนให้ตัวละครประเภทนี้ต้องได้รับความยากลำบาก เค็ดครอน บุ่งยากใจ เพราะความโง่ของตนเอง แต่เป็นที่ขมขื่นแก่ผู้อ่านหรือผู้พบเห็น ตัวละครประเภทนี้ ที่เด่นที่สุดคือ "นายป่วน บัญญาอิง" กับ "นายปลอด บัญญาอิง" สองพี่น้องในเรื่อง "ประจวบโง่" ของ "น.ม.ส." ทั้งสองอยากจะเป็นผู้ชนะเพื่อแสดงความเป็นคนโง่ที่สุด จึงเล่าถึงความโง่ของตนให้ยายแก่ฟัง นายป่วนเล่าถึงความโง่ของตนว่าเห็นที่บ้านเอะอะโวยวาย ต่างร้องไห้ให้เห็นคนวิ่งมาบ้านตัวเองก็ร้องไห้บ้าง ทั้ง ๆ ที่ต่างไม่รู้เรื่องกันเลย ไม่ได้ไต่ถามกันให้รู้เรื่องเสียก่อน ส่วนนายปลอดก็เกรงว่าตนจะโง่น้อยกว่า จึงเล่าเรื่องของตนบ้างว่า เมื่อเขาไปขอยุ้งที่หัวเมือง จะกินข้าวให้อิ่มก็เกรงใจ จึงแอมมากินในเวลากลางคืน เผลอคนในบ้านคิดว่าเป็นขโมย จึงต้องรีบหนีเข้าห้องนอน คนในบ้านนั้นก็ตามมาเห็นนายปลอดแก้มขุ่ยทั้งสองข้าง พูดไม่ได้ ก็คิดว่า เป็นผีจึงเรียกหมอมายาตัด นายปลอดก็ไม่มีปัญญาจะบอกว่ายที่แก้มขุ่ยเพราะอมไขไ้ทั้งสองข้าง จึงต้องเจ็บตัว ผู้พบเห็นได้ปลงสังเวยว่าช่างมีปัญญาสมชื่อ นามสกุลจริง ๆ

ตัวละครประเภทนี้นอกจากจะโง่แล้ว บางคนยังมีลักษณะ "ฟังไม่ได้ก็พท์จับเอาไปกระเดียด" อีกด้วย คือได้ฟังเรื่องมาเพียงนิดหน่อย ก็มาคิดต่อให้เป็นเรื่องราวใหญ่โต จนทำให้ทำงานตามปกติไม่ได้ ไ้แก่ "นายดี" กับ "นางคิน" ในเรื่อง "อานาจเสือโคร่ง" ของ พระพิสันต์พิทยาภูน ทั้งนายดีและนางคินสามีภรรยาได้ข่าวว่ามีเสืออาละวาด ก็หวาดระแวง วันหนึ่งมีเสียงเอะอะหน้าบ้าน นายดีก็รีบขึ้นไปยุมนชื่อ นางคินรีบหนีไปอยู่ในโถง เมื่อตำรวจเข้ามาพบก็เข้าใจว่าทั้งสองเป็นผู้ร้ายหนีมา จะจับไปโรงพัก กว่าจะชี้แจงกันรู้เรื่องก็ทำให้ทั้งตำรวจและสองสามีภรรยาเหนื่อยตาม ๆ กัน

¹ พระราชวรพงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "ความคิดคุณผล" นิทานของ น.ม.ส.

คำพิภรษาอีกคู่หนึ่งซึ่งมงายเชื่อสิ่งลึกลับโดยไม่พิจารณาว่าเป็นไปได้หรือไม่ คือ "หมอแสง ยิ้มเขียว" กับ "อ่าแดงอน" ในเรื่อง "หางแมว" ของ "น.ม.ส." เมื่อขรัวเขียวพูดถึงสรรพคุณของหางแมว ทั้งหมอแสงและอ่าแดงอนก็อยากกรวย พยายามอ่อนวอนขอหางแมวจากขรัวเขียว แต่ขรัวเขียวจะพูดอย่างไรก็ไม่เชื่อ เพราะความอยากได้เงิน 200 บาท จากหางแมวในคราวนั้น ทำให้หมอแสงและอ่าแดงอน ต้องสูญเสียเจ้าเซ่งบุตรชาย ซึ่งตายเพราะถูกรถทับ

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับตัวละครทั้งหมดที่ให้อารมณ์ขัน จะเห็นได้ว่าตัวละครจะมีบุคลิก ลักษณะ อุปนิสัย ระดับสติปัญญาต่าง ๆ กัน ซึ่งจะสรุปลักษณะเด่นของตัวละครได้ดังนี้

ขุนประกาศกิจการ	กลแตก	ฉลาด มีไหวพริบ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
อ้ายมั่ง	จัดการรับเสด็จ	ชื่อจนๆ เหมือนเซอ
นายบัว	หมิ่นประมาทศาล	ฉลาด พูดทันคน แม่แต่ดูพิพากมายังยอมแพ
เถอ	เจ้าชา, สารวัค	ฉลาด มีปฏิภาณดี ตัดสินใจรวดเร็ว
หลวงภิรมย์ฤดี	ขนมสมกับน้ำยา	โง่ ชอบคุยโวโอ้อวด
น้อยอินทเสน	น้อยอินทเสน	ฉลาดแต่ทำตัวเหมือนไม่มีอะไรดี
พล	ซุกสามเกลอ	ฉลาด มีความสามารถ รักสนุกจนขาดกิริยามารยาท
นิกร	ซุกสามเกลอ	มีไหวพริบปฏิภาณดี เอาตัวรอดได้ดี
กิมหงวน	ซุกสามเกลอ	ชอบโอ้อวดและชอบการประจบสอพลอ
คร.ทิเรก	ซุกสามเกลอ	มีการศึกษาสูงแต่มีปฏิภาณสู้เพื่อนฝูงไม่ได้
เจ้าแห้ว	ซุกสามเกลอ	ฉลาด มีไหวพริบ มีเล่ห์เหลี่ยมกลโกง
เจ้าคุณปัจจุวิภพินาศ	ซุกสามเกลอ	ใจน้อย เพราะมีปมค้อยเรื่องหัวล้าน
ลุงเขย	ซุกสามเกลอ	ชายชราบ้านนอก ฉลาดแต่ถูกหลอกเป็นประจำ
คุณถึก ภู'วิภู	ซุกคุณถึก	} เป็นคนรักสนุก อยากรู้อยากเห็น ชอบเที่ยวเตร่ เฮฮา แต่ขาดความรอบคอบ จมบางครั้งที่ง เคื่อครอน
ขุนสุวัณไฉนคม	ซุกคุณถึก	
ขุนนิยตยุกคิกจร	ซุกคุณถึก	

ลักษณะแก่น

นายเลากะจังซี่	ชุดนายเลากะจังซี่	มีที่อนามสกุลแปลก รูปร่างแปลกและชอบทำอะไรแปลก ๆ
เจ้าเซ่ง	หางแมว	โง่ ชอบเถลไถล สนใจคนอื่นมากกว่าตนเอง
นายฮุก	ชุดอารมณ์ขันของ ฮิวเมอริสต์	รักสนุก ชอบคิมสุรา มีปฏิภาณดี
นายประโศก	ชุดเรื่องอย่างว่า	หนุ่มรูปร่างผอมสูง รักสนุกและชอบทำอะไรแปลก ๆ
นายป่วน, นายปลอด	ประกวักโง่	โง่จนไม่มีอะไรเปรียบ
นายจุ่น	ทำตามฝัน	ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะเชื่อความฝันมากเกินไป
คุณเฉล	ความกตัญญูเฉล	คิดว่าตนเองฉลาด จึงมีความคิดแปลก ๆ อยู่เสมอ
จางวางหว่า	จดหมายจางวางหว่า	เฉลียวฉลาด รอบคอบ มีความสามารถ เป็นเด็ก
คุณฉิน	เรื่องหงส์	พยายามหลีกเลี่ยงงาน เพราะเป็นโรคสารพัด ชอบเที่ยวเตร่ และคิมสุราจนมีเรื่อง
หมอตอง	หมอตองทัตสมัย	พยายามทำตัวให้ทันสมัย จนเกือบร่อน
นายคี, นางกิน	อำนาจเสือโกร่ง	เชื่อข่าวลือจนเกือบจะตกเป็นผู้ต้องหา
พอทานจับ	เคี้ยวควั่นขึ้นนอน	สมภารผู้เคร่งระเบียบ แต่พูดคิตฉางจนศิษย์ล้อเลียน
กฤษณ	เมื่อผู้ชายไม่ยกเป็น ผู้ชาย	อยากเป็นหญิง ถึงกับผ่าตัดแปลงเพศ และในที่สุด ต้องเป็นภรรยาของภรรยาตนเอง
กรรณิการ	เมื่อผู้ชายไม่ยกเป็น ผู้ชาย	มีลักษณะคล้ายชาย จนต้องผ่าตัดแปลงเพศมาเป็น สามีของสามีตนเอง
เจ้าคุณเมงเฝ้า	Portable W. C.	ประธานสภาวิทยากาศตร์ ผู้ต้องขายหน้าเป็นประจำ เพราะความผิดพลาดทางเทคนิค

ตัวละคร	เรื่อง	ลักษณะเด่น
คร. ชฎิล	Portable W.C.	นักประดิษฐ์มีความสามารถ แต่ไม่ก้าวหน้าในอาชีพ เพราะทำให้ประชาชนสภากาชาดของชายหน้าบอย ๆ
พระเจ้าสุริยวงศา	เรื่องสั้นสมัยหิน	ชอบการประจบสอพลอ หลงหญิงจนลืมราชกิจ
โอบยสะลา	เรื่องสั้นสมัยหิน	กิลปินเอก มีฝีมือทางแกะสลักภาพหญิงใหญ่มีชีวิตจริง ๆ
ครูอบยสะเรค	เรื่องสั้นสมัยหิน	เฉลียวฉลาด มีไหวพริบดี ทำให้วิชัยได้ตี
พิศกอบ	ผีทะเล	กลัวผีจนถูกหลอกให้ขี้ขี้มึนสุราโดยเด็กซาด
นายแกน	ผีทะเล	มีไหวพริบ ทำได้ทุกอย่างถ้าได้เงิน
แม่หวง	ผีทะเล	มีปัญญาเป็นเลิศ วางอุบายจนประสบความสำเร็จ
ขุนบุษบับบัวรุ่ง	สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ	ทำตัวเป็นคนฉลาดจนถูกซ่อนกล
แสง เปรมารมณ์	สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ	ปลัดหนุ่มผู้มีความ "คมในฝัก"
พีรพล	เป็นข่าใครแน่ ?	มีปฏิภาณดี จนเป็นที่โปรดปรานของเอมเปอเรอร์

การสร้างตัวละครที่ให้อารมณ์ขันดังกล่าวนี้ นักเขียนจะมีกลวิธีในการแสดงออกให้ผู้อ่านทราบถึงลักษณะอุปนิสัย บุคลิกภาพ สติปัญญาของตัวละคร ได้ 2 วิธี คือ

1. บรรยายให้ผู้อ่านทราบโดยตรง มักจะบอกไว้ในตอนต้นเรื่อง เช่น "น.ม.ส."

บรรยายลักษณะนายป่วนและนายปลอดในเรื่อง "ประกวดี" ดังนี้

นายป่วน ปัญญาชิง เป็นคนเขลาสมชื่อ ถ้าชื่อปัญญาชิงเฉย ๆ ก็เป็นที่ว่าฉลาด แต่นี่แกป่วนปัญญาชิง ก็ต้องว่าตรงกันข้าม สหายของแกซึ่งเป็นผู้หนึ่งกับ ชื่อนายปลอด ปัญญาชิง ก็อย่างเดียวกันอีก ปัญญาแกปลอดเป็นอย่างยิ่งทีเดียว¹

¹ พระราชวรพงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "ประกวดี" ประมวลนิทานของ น.ม.ส.

ส่วนลักษณะ "อำแดงสุก" "น.ม.ส." บรรยายไว้ดังนี้

คุณแม่สุดแกลเป็นคนที่เก็บหอมรอมริบคือนี่. พวกที่เป็นมิตรเรียกว่าแกลเป็นคนรู้จักเก็บจักเขี่ย พวกที่เป็นศัตรูเรียกว่าแกลเป็นคนขี้เหนียวยิ่งกว่าแแดงแม่ และที่เรียกว่าแแดงแม่ ก็เป็นด้วยนึกไม่ทันว่ามีอะไรที่เหนียวกว่านั้นบ้าง อนึ่งคุณแม่สุดเป็นภรรยาจักเวลาที่ดีควรได้ ซึ่งผู้ที่เป็นมิตรเรียกว่าเข้าใจ ทำมาหากิน แต่ผู้ที่เป็นศัตรูเรียกว่า ละโมภ, มกิด, คาเหลืออก, เงินบาทเทาหัวเขา, และค่าต่าง ๆ ที่มีใจความอย่างเดียวกัน.¹

✓ (2) ผู้อ่านทราบโดยการจับความจากเนื้อเรื่องหรือบทสนทนาของตัวละคร นักเขียนจะไม่บรรยายให้ผู้อ่านทราบโดยตรง แต่จะแสดงออกทางเนื้อเรื่อง พฤติกรรมหรือบทสนทนาของตัวละคร ผู้อ่านจะทราบถึงลักษณะของตัวละครนั้น เช่น ทราบว่าปลัดแสง เปรมารมย์ จากเรื่อง "สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ" ของ "ศรีสุวรรณ์" เป็นคนฉลาดมีไหวพริบ เพราะแกล้งผลักขุมนุชบันนำรุ่ง ตกน้ำ แควกระโดดลงไปช่วย จนแม่สังวาลเห็นใจและยอมแต่งงานด้วย ซึ่งเป็นการชอนกลขุมนุชบันนำรุ่งอีกทีหนึ่ง

หรือจากบทสนทนาของตัวละครทำให้เราทราบลักษณะของตัวละคร เช่น ทราบว่า คร.ดิเรก จาก "ชุดสามเกลอ" ของ ป. อินทรปาลิต" เป็นคนเรียนเก่งแต่ไม่มีความสามารถจับผู้หญิงเลย จากบทสนทนาตอนนี้

คุณภรรยาให้ - ให้เวลาผมเกี่ยวกับคุณสักห้าห้าที่ใดไหมครับ ?"

ประกาศะคั่งโหยง กำพูดประโยคนี้ทำให้หลอนทั้งชั้นและชกฉิว แมงวามแกล้งทำเป็นโกรชหันมาทำตาเขี้ยวกับดิเรก แล้วพูดเสียงหวับ ๆ

"คุณดิเรก - คุณเข้าใจดิฉันยังงัยกับ ? ผู้หญิงอย่างดิฉันนะเป็นผู้หญิงสำหรับคุณเกี่ยวกับเล่นยั้งงั้นหรือคะ หะ ?"

ดิเรกอกสั้นขวัญหาย รีบเลื่อนตัวจากม้านหินอ่อน กราบลงแทบเทาประกาศ

"ผม - เป็นขอโทษครับ" เราพูดเกือบไปไคยีน

¹ พระราชนิพนธ์ของ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "ทำตามฝัน" ประมวลนิทานของ น.ม.ส.

ประกายเอื้อมมืออุกแขนเขา ความวังสารถเกิดขึ้นทันที "อุบตaylor ลูกชิ้นเดอะกะ... ดีเรก"

บายแพทยหนุ่มยิ้มแหย ๆ "คุณหายโกรธผมแล้วหรือครับ ?"

กะ... หลอนพุกยิ้ม ๆ ดีเรกถอนหายใจคั่งเอือก หันหน้าไปมองรอบ ๆ เหนือแตกซิก

เขารู้สึกว่าการสารภาพความรัก มันเป็นเรื่องยากเย็นที่สุด

"อ่า - คุณ - คุณครับ ผม - ง่า - คือว่า... อะ... ๆ เมื่อเห็นคุณกินข้าวกะอะไรครับ ?"

ประกายหัวเราะตึก"¹

โครงเรื่อง

โครงเรื่องหมายถึงแนวที่ผู้แต่งวางไว้ว่าจะดำเนินเรื่องไปในรูปใด ทำนองใด วรรณกรรม
เรื่องหนึ่ง ๆ จะต้องมีโครงเรื่องสำคัญ (Main- Plot) เพียงโครงเรื่องเดียวและอาจมี
โครงเรื่องย่อย (Sub- Plot) ประกายอีกก็ได้ วรรณกรรมที่สร้างอารมณ์ขันส่วนใหญ่มักจะเป็น
เรื่องสั้น ๆ ดังนั้นจึงมีโครงเรื่องใหญ่หรือโครงเรื่องสำคัญเพียงอย่างเดียว เช่นเรื่อง "จัดการ
รับเสด็จ" "เจ้าขา, สารวัค" "นอยอิมหเสบ" "หมิ่นประมาทกาล" "ขนมสมกับย่ายา"
"เมื่อผู้ชายไม่รักเป็นผู้ชาย" "หมอกตองนั้นสมัย" "อำนาจเสือโครง" ฯลฯ จะมีส่วนน้อย
ที่มีทั้งโครงเรื่องใหญ่และโครงเรื่องย่อย เช่นเรื่อง "นี่ทะเล" "จุกสามเกลอ" "แก้กวดควน
ช้หนอน" ฯลฯ

วรรณกรรมร้อยแก้วประเภทให้อารมณ์ขันซึ่งแต่งระหว่างพ.ศ. 2453 - พ.ศ. 2516
มีโครงเรื่องเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. โครงเรื่องที่ให้อารมณ์ขันโดยตรง

หมายถึงเรื่องที่สร้างอารมณ์ขันให้กับผู้อ่านโดยใช่โครงเรื่องเป็นสื่อ โครงเรื่อง
ประเภทนี้มักเป็นเรื่องที่คาดไม่ถึง เรื่องเข้าใจผิด ผู้คนไม่รู้เรื่อง หรือเป็นเรื่องที่แปลกจาก
ธรรมดา นอกจากจะสร้างอารมณ์ขันที่โครงเรื่องแล้ว นักเขียนอาจสร้างตัวละคร บทสนทนาหรือ
เนื้อเรื่องให้ขบขันได้อีกด้วย แต่ "จุกข้าขิ้น" ที่สำคัญอยู่ที่โครงเรื่อง

¹ ปรีชา อินทรปาลิต เขยีนอย ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 2 - 3

โครงเรื่องที่ให้อารมณ์ขันโดยตรง เป็นเรื่องเกี่ยวกับ

1.1 การปลอมตัว จนทำให้เกิดการเข้าใจผิด ตัวละครจะเปิดเผยตัวจริงในตอนจบ การที่ตองปลอมตัวนี้อาจเป็นเพราะความจำเป็นบังคับหรือมีแผนการอย่างใดอย่างหนึ่ง เห็นได้จากเรื่อง "น้อยอินทเสน" พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้ตัวละครเอกของเรื่อง ซึ่งเป็นเจ้าราชบุตรเมืองเชียงใหม่ ปลอมตัวเป็นน้อยอินทเสนคนรับใช้ของหลวงราชภักดี ห้างเจ้านาย และคนรับใช้ต่างก็รักนางสาวมาลัย ใบที่สุก รอยอินทเสนก็ประสบความสำเร็จและเปิดเผยตนเอง

อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่อง "วันชัย" ของพระพิสมัยพิทยาภรณ์ ให้ตัวละครคือ "สัมฤทธิ์" ได้รับความคุ้มครองหนีภัยเพราะความจน จนต้องหนีออกจากบ้าน ภายหลังตั้งตัวได้เป็นเศรษฐีทางภาคใต้ ก็ปลอมเป็นขอทานแกมาอาศัยอยู่กับลูกและภรรยา คอยช่วยเหลือญาติพี่น้องที่เคยรังแกมาก่อน จนทุกเรื่องเรียบร้อยจึงเปิดเผยตัวจริง

1.2 การพูดกันไม่รู้เรื่อง เป็นเพราะต่างวัยและความช่างซักช่างถามของคนหนึ่ง หรือเป็นเพราะไม่ได้พูดกันให้เข้าใจเรียบร้อย ตอนท้ายจึงรู้ว่า เป็นเพราะความเข้าใจผิดและไม่พูดกันให้รู้เรื่องนั่นเอง เช่น เรื่อง "ยอชวอชิงตันกับชวาน" ของ "น.ม.ส." เรื่องนี้กล่าวถึงลุงเลา เรื่อง ยอชวอชิงตันกับชวานให้หลานฟัง หลานก็ช่างซักช่างถาม ตามวกไปวนมาจนลุงเลาไม่จบ คั่งตัวอย่าง

ลุง "นี่แน่หลาน ลุงจะเล่าให้ฟังถึงเรื่องยอชวอชิงตันกับชวานของเขา"

หลาน "ใครนะลุง"

ลุง "เขาเป็นคนมีชื่อเสียงมาก"

หลาน "ใครมีชื่อเสียงนะลุง"

ลุง "ยอชวอชิงตันนะซี"

หลาน "อ้อ..."

ลุง "และเมื่อเขาเป็นเด็กอยู่นี้ ---"

หลาน "อ้าว... เป็นเด็กด้วย เด็กอย่างไรถึงมีชื่อเสียงเล่าลุง"

ลุง "ไม่ใช่... ในเวลานั้นเขายังเป็นเด็กอยู่"

หลาน "เวลาไหน"

ลุง "เวลาที่ลุงกำลังเล่าอยู่นี้แหละ"

หลาน "เล่าอะไรนะลุง"

ลุง "เล่าเรื่องขอขวอชิงตันและชวานขอ เขานะซี"

หลาน "ชวานของขอชหรือลุง"¹

อีกเรื่องหนึ่งได้แก่ "สัญญาบังคับ" ของพระพิสันห์พิทยาภรณ์ มีโครงเรื่องดังนี้คือ พระเอกกับนางเอกรักกัน แต่นางเข้าใจว่าพ่อแม่มบังคับให้แต่งงานกับคนอื่น พระเอกต้องทำสัญญามังคัมภีร์ให้แต่งงานแทน มาทราบความจริงภายหลังจึงขอแก้สัญญานั้น ในที่สุดก็ได้แต่งงานกับ

1.3 ความฉิบพรกติทางเพศ เช่น ผู้ชายอยากเป็นผู้หญิง ผู้หญิงอยากเป็นผู้ชาย ทำให้เกิดเรื่องวุ่นวายถึงกับชาติคักแปลงเพศ ในที่สุดสามีต้องกลายเป็นภรรยาและภรรยาต้องกลายเป็นสามี ได้แก่เรื่อง "เมื่อผู้ชายไม่ยกเป็นผู้ชาย" ของ "อ.ร.ค"

1.4 เรื่องคนโง่ ได้แก่

1.4.1 คนโง่อวดฉลาด พยายามทำตัวให้เป็นคนฉลาดทั้ง ๆ ที่ไม่เข้าใจอย่างตอ้งแต่ จนต้องเคืองครอนที่สุดในได้แก่เรื่อง "หมอตองตันสมัย" ของพระพิสันห์พิทยาภรณ์ หรือการพยายามทำตัวให้ฉลาดโดยการสอนนกที่ฉลาดกว่า ได้แก่เรื่อง "สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ" ของ "ศรีสุวรรณ"

1.4.2 คนโง่เชื่อถือข่าวลือโดยไม่พิจารณาให้รอบคอบ มีผลให้ทองทนทุกซัหมาน ได้แก่เรื่อง "อำนาจเสือโคร่ง" ของพระพิสันห์พิทยาภรณ์

1.4.3 คนโง่เชื่อถือผี-ลี้กลับ หวังไ้ลาภยกโดยอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จนต้องสูญเสียของรัก ได้แก่เรื่อง "หางแมว" ของ "น.ม.ส"

1.4.4 คนโง่ชอบแสดงตนว่าเป็นคนโง่ ทั้ง ๆ ที่ทุกคนรู้ว่าเป็นคนโง่ จนไม่สามารถจะหาอะไรมาเปรียบได้ ได้แก่เรื่อง "ประกวดโง่" ของ "น.ม.ส."

¹ พระราชวรพงศ์เชษฐ ทรบดมีพิทยาลงกรณ์ "ขอขวอชิงตันกับชวาน" ประมวลนิทาน ของ น.ม.ส. น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 174

1.5 เรื่องความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ มีการประดิษฐ์เครื่องมือที่อำนวยความสะดวกสบายจนสำเร็จ แต่เกิดผิดพลาดทางเทคนิคในวันแสดงผลงาน จึงไม่เป็นที่ยอมรับและยังทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องของทองชายหน้าอีกด้วย ใจแก่เรื่อง "Portable W.C." ของ "อ.ร.ค"

1.6 เรื่องการแก้แค้น เพราะได้รับความเดือดร้อนจึงคิดแก้แค้น เพื่อให้ผู้ที่ทำความเดือดร้อนรู้สึกตัวหรือได้รับความอับอาย แมวากนที่ถูกแก้แค้นจะทำตามหน้าที่ก็ตาม ใจแก่เรื่อง "หมิ่นประมาทกาล" พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ผู้ร้ายแก้แค้นผู้พิพากษาเพราะคดีสินจ้างคุกทยอย ๆ โดยการย่องเข้าไปในบ้านแล้วบังคับให้ผู้พิพากษาทำตามคำสั่ง ผู้พิพากษาคงอ้อนวอน แต่ไม่สำเร็จเพราะผู้ร้ายทำตัวเหมือนผู้พิพากษาขณะคดีสินลงโทษคนที่กาล

1.7 เรื่องการทำนิคฤเทศ นิคระเบียวินัย ต้องพยายามหลีกเลี่ยง มิให้ผู้รักษากฎเกณฑ์นั้นจับได้ เช่นเรื่อง "เจ้าชา, สารวัตร" พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระเอกเอาใจนางเอกโดยการแต่งกายแบบพลเรือนออกนอกกรมทหารซึ่งถือเป็นการผิดวินัยต้องหนีผู้บังคับบัญชา หนีสารวัตร กองวางอุบายร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องกว่าจะเรียบร้อยก็ต้องเหนื่อยทั้งใจและกาย

1.8 เรื่องการประจบสอพลอจนไค้ ผู้ประจบสอพลอนั้นทำเพราะเป็นนิสัยก็มีและทำเพราะตกบันไดพลอยโจนก็มี ขณะเดียวกันผู้ที่มีอำนาจก็แสดงความมีอำนาจจนเป็นที่น่าสมเพชแก่ผู้พบเห็น เช่น "เรื่องสั้นสมัยหิน" ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ให้ตัวเอกของเรื่องไค้ เพราะเจ้านายชอบผู้หญิง ชอบประจบสอพลอ ตัวเอกจึงต้องประจบสอพลอทั้ง ๆ ที่ไม่เคยคิด

1.9 เรื่องขานนอกเขาคู้ง เป็นเรื่องของความไม่เคยพบเห็นความเจริญด้านต่าง ๆ แล้วแสดงกิริยาตื่นเต้น จนเป็นจุดสนใจของผู้อื่น เช่นเรื่อง "คืนกรุง" ของ "ป. อิศเรศปาลิต" กล่าวถึงสูงเสียดฟ้าเพียงเคยเขาบางกอก ตื่นเต้นกับความเจริญของกรุงเทพฯ และแสดงความ "เป็น" ตลอดเวลา อีกเรื่องหนึ่งคือ "ไปไซยา" ใน "ชุดคุณถึก" ของ "แสงทอง" กล่าวถึงคุณถึกและคณะซึ่งเป็นชาวกรุงไปเที่ยวไซยา ด้วยความไม่เคยชินกับยวดยานพาหนะและสถานที่ จึงต้องเดินทางอย่างทุลักทุเล และเกือบถูกตำรวจจับอีกด้วย

✓ 1.10 เรื่องเกินจริง เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้หรือเป็นเรื่องที่น่าจะเป็นได้แต่ไม่สมควรจะเกิดขึ้น เพราะขัดกับสังคม วัฒนธรรมและความเหมาะสม ได้แก่เรื่อง "สุนทรพจน์เปิดสมาคมสาธารณะ" ของ "อีวเมอริสต์" กล่าวถึงพิธีเปิดสมาคมสาธารณะ มีการอ่านรายงาน การกล่าวสุนทรพจน์และท้ายสุดเชิญประธานในพิธีถ่ายเป็นปฐมฤกษ์ หรือเรื่อง "ข้าพเจ้าสนทนากับลิง" ของ "นายร่ากาญ" ให้คนสนทนากับลิงเกี่ยวกับเรื่องการเมือง เป็นต้น

2. โครงเรื่องธรรมดา

หมายถึงโครงเรื่องที่มีโครงสร้างอารมณ์ขึ้นโดยตรง แต่ใช้ส่วนประกอบอื่น ๆ ของเรื่องสร้างอารมณ์ขึ้นแทน อาจจะใช้ตัวละคร เนื้อหาหรือการใช้ภาษาเป็นสื่อในการสร้างอารมณ์ขึ้น โครงเรื่องแบบนี้มากกว่าแบบแรก เพราะจะสร้างอารมณ์ขึ้นตอนใดตอนหนึ่งในเรื่องก็ได้ ผิดกับแบบที่ให้อารมณ์ขึ้นโดยตรง ที่จะต้องอ่านไปจบเรื่องเสียก่อนจึงจะเข้าใจได้ตลอด และในบางครั้งผู้อ่านก็สนใจกับตัวละคร เนื้อหาหรือการใช้ภาษามากกว่าโครงเรื่อง จนทำให้เข้าใจว่าเป็นโครงเรื่องธรรมดาที่มี จะเห็นได้ว่าการสร้างโครงเรื่องแบบนี้ให้อารมณ์ขึ้นโดยตรงทำได้ยากกว่าแบบธรรมดา

จากที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขึ้นนี้ นักเขียนจะมีกวีซีในการสร้างโครงเรื่อง 2 แบบ คือ แบบที่ให้อารมณ์ขึ้นโดยตรงและแบบธรรมดา แต่ส่วนใหญ่นิยมสร้างแบบธรรมดามากกว่า

เนื้อหา

เนื้อหา คือ เนื้อเรื่องที่ดำเนินตามโครงเรื่อง - เพื่อให้เรื่องนั้นจบสมบูรณ์และมีเรื่องราวตามที่นักเขียนต้องการ วรรณกรรมแต่ละเรื่องอาจจะมีเนื้อหาเพียงเรื่องเดียว หรือหลายเรื่องประกอบเป็นเรื่องเดียวกันก็ได้ เนื้อหาของวรรณกรรมร้อยแก้วที่ให้อารมณ์ขึ้นมี 3 ลักษณะคือ

1. เป็นเรื่องที่ทุกคนพร้อมที่จะ "รับ" อยู่แล้ว ได้แก่เรื่องตลก เรื่องสัปดน เรื่องที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องทางเพศ ฯลฯ

✓ 2. เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือเหตุการณ์ในสังคม ได้แก่ เรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ

3. เป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีผู้นึกถึงเพราะเห็นว่าไม่สำคัญ ไรสาระหรือไม่มีประโยชน์แต่นักเขียนนำมาเขียนในหน้าสนใจโดยการใช้อารมณ์ขึ้นเป็นสื่อ ได้แก่ เรื่องอาหารการกิน การเที่ยวเตร่ งานอดิเรก ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าเรื่องที่นักเขียนนำมาเขียนให้อารมณ์ขึ้นนั้นจะมีเนื้อหาอย่างไรก็ได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ นักเขียนสามารถนำเรื่องต่าง ๆ มาเขียนให้เป็นเรื่องซ้ำซ้อนได้ทั้งนั้น นับตั้งแต่เรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งจัดว่าเป็นเรื่อง "หนัก" จนกระทั่งเรื่อง "เศร้า" ก็คือเรื่องความตาย ก็เขียนให้ซ้ำซ้อนได้ เช่น "ป. อินทรปาลิต" บรรยายตอนเถาแกกิมเบกกำลังจะตายว่า

กิมเบสค์งสุดตัว ชมวดกิ้วนิ่วเว เก นำลายพุ่มปก ทุกคนใจหายวาว

"เกี่ย ! " กิมทงวร่องเสี้ยงฉั้น "พนมมือจะเตี้ย, พระอรหัน - พระอรหัน พุคซีเตี้ยจา

พุดพระอรหันเตี้ยจะไคไปสวรรค์"

เถาแกกิมพ้อออกมาเบา ๆ

"พระอรหัน"

"ไม่ใช่เตี้ย, อรหัน - พุคซีใหญ่"

"พระอรหัน" คนเจ็บผืนพูคอีก

"โธ - เซอฉิมหายเลย พระอรหัน"

"ออร่าหาง" กิมเบยื่นกราน

"เวา - ตามใจ ออร่าหางก็ออร่าหาง"

นายพานิชย์ผู้สูงอายุน้ำปากปะแห้ง ๆ เขาสะกึ่งเข็อกอีกครั้งหนึ่ง แล้ววิญญานก็ล่องลอยออกจากร่าง¹

เรื่องที่นำเบื่อหน่าย เช่น ความรู้เกี่ยวกับภาษา นักเขียนก็สามารถนำมาเขียนในหน้าสนใจและให้อารมณ์ขึ้นด้วย เช่น

"ภาษาเขมรอีกคำหนึ่งที่นักลุ่มใจก็คือคำว่า "ราชพูต" คำว่า "ราช" นั้นเขมรเรียกไปเป็น "เรี่ยช" แต่ที่ข้างเถอะ เพราะทองหอบปากหอคอมนำหมากอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่

¹ ปรีชา อินทรปาลิต ทายาทกณเตี้ย ป. อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 25

คำว่า "ซุก" นั้นสื่อออกจะหนักเอาการอยู่ เพราะเขมรไม่ออกเสียงตัว "ท" เป็น "ต" อย่างเราอ่านคำไทย หรือออกเสียงเป็น "ค" อย่างเราอ่านมาลี แต่ไปออกเสียงเป็นตัว "ค" ฉะนั้นคำว่า "ซุก" เขาก็ออกเสียงเหมือนคนตรวจปรุฟตรวจฉีกโดยเอาตัว ต มาไว้ข้างหน้า ท ก่อให้เกิดความพิลึกพิอวนขึ้นไม่น้อยเลย ในเมืองเขมรนั้นถ้าใครเป็นซุก เขาก็เอาคำว่าซุกใส่ไว้ข้างหน้าชื่อ คนชื่อเขื่อนชื่อหงวน เขาก็เรียกว่าซุกหงวน แต่ตาคนที่ชื่อซุมบังเวิญไปเป็นซุก เขาก็เป็นกรรมเพราะคนทั้งเมืองจะเรียกว่า "ซุกซุม" กลายเป็นคนมีโรคริดสีดวงทวาร ไปโดยไม่รู้ตัว"¹

ทั้งที่ขึ้นอยู่กับนักเขียนเป็นสำคัญว่าจะใช้กลวิธีอย่างไรในการสร้างเรื่องที่ไม่เข้ากันให้ "น่าขัน" ไปได้

จากการศึกษาวรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขันซึ่งเขียนขึ้นระหว่าง พ.ศ. 2453 - 2516 พบว่าเรื่องที่นักเขียนนำมาเขียนให้เกิดอารมณ์ขัน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ

1. เรื่องสัปคน

การกล่าวถึงเรื่องสัปคน คือการกล่าวถึงเรื่องที่ควรปกปิด เรื่องเพศ เรื่องที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศ หรือเรื่องที่มีน้ำเสียงชวนให้คิดถึงเรื่องเพศ เป็นการเรียกอารมณ์ขันได้ดี และการกล่าวถึงเรื่องแบบนี้จะมีมากกว่าเรื่องอื่น ๆ ดังที่ ม.ล. ฑูย ฑูบสาย กล่าวไว้

บทสำรวจที่เกี่ยวกับเรื่องที่สังคมปิดปากคนไว้ไม่ให้พูด หรือกักกันสมองไม่ให้คิด ถ้าใครพูดได้คิด ก็จะทำให้สบายใจและครึกครื้นอารมณ์ เพราะฉะนั้นการพูดสัปคนแต่พองามและให้มีแง่คิดนิดหน่อย ไม่ถึงกับโจ่งครึมหยาบโจน จะต้องปลุกอารมณ์สำรวจขึ้นมาได้เสมอ บทสำรวจที่สัปคนไม่ต้องเข้าหลักเกณฑ์ใด และเห็นจะมีมากกว่าแบบอื่นทั้งสิ้น ทั้ง ๆ ที่อวัยวะที่จะพูดสัปคนได้ก็มีอยู่ไม่กี่อย่าง²

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ นักเขียนจึงเขียนเรื่องให้มีเนื้อหาทำนองนี้มาก แต่ทั้งนี้จะต้องมีกลวิธีในการเขียน ไม่ทำให้เรื่องนั้นกลายเป็นเรื่อง "หยาบโจน" ไป คือบทประพันธ์ที่เขียนนั้นต้องไม่ใช้คำอย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับเรื่องสัปคนที่กล่าว แต่อาศัยกลวิธีในการเขียนที่แนบเนียนก่อให้เกิดความคิดสัปคนในจิตใจได้จากความหมายของถ้อยคำบางคำ เช่นตอนหนึ่งจากเรื่อง "สังข์ทองตอนตีกลอง" ของ "ฮิวเมอริสต์" บรรยายว่า

¹ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ถกเขมร หน้า 50

² ม.ล. ฑูย ฑูบสาย วรรณกรรมพื้นใจเชิงจิตวิทยา หน้า 146

นางมณฑ (ป่องปากเรียกทางในโรง) - หนูฮู! หนูฮู! อีหนูหนูเอ๋ย! เรียกตัวของหนู
มานี่เร็ว!

เสียงร้องตอบในโรงหลายเสียง - เกี้ยวคำ ยังเพ็ลยอยู่คำ!

นางมณฑ - เร็วเร็วเถอะ! จะเดียบ้านเดี่ยวเมืองอยู่แล้ว อยามัว--- (พูดยังไม่ทันจบ)

ท้าวสามล (กลัวนางมณฑจะพูดจกปากเปลือก ก็ยัดแขนไว้) - โฮ! พูดอะไร! อายเขา

แม่ลาเปล่า (ตะโกนบ้าง) - มาเร็วเร็ว! ทยอยเว้ย! (หันพูดกับพระอินทร์) - พวกเขยเขยมันแยะ

ไปหมด คั้งหกคนจำชื่อไม่ไคต้องเรียกเบ๊นเบอร์ (ตะโกนอีก) - มาเร็วเร็ว มาที่นี้ทั้งหกเบอร์

เขย (ออกมา คิคเบอร์คนหนึ่งถึงหกคนละเบอร์ที่สี่อั้งหน้าและหลัง เหมือนเล่นฟุตบอล)

ลูกสาว (ออกมา คิคเบอร์เหยื่อขัว ต่างประคองตัวออกมาโดยเบอร์ครงกัน)

เขย (ค่านับคนดู ค่านับพอกตา กาบับแมขยาย แล้วเซโยเ)

ท้าวสามล - อีหนู ตัวเอ็งเป็นอะไรไป เมาทังวันเซียวรี ?

ลูกสาว - ไคไคเมาคะ โดเเะ! เมาคิ้นคิ้นขึ้นมาแต่คี่สี่เพคะ"¹

อีกตัวอย่างหนึ่งจาก อินไซค์ขุนช้างขุนแผน ของ "อ.ร.ค." เมื่อขุนแผนพาวันทองหนี
ขุนช้าง ก็ทออนุญาตมาสี่หมอกสี่หลังทั้งสองคน มาสี่หมอกก็อนุญาตแล้วพูดว่า

"ก็เอาซี" มาสี่หมอกยิงพันตอขย ซีกี่ซีไปเฉย ๆ ก็แล้วกัน อยามาเล่นสปีคนกันบนหลังฉัน

ก็แล้วกัน เพราะหลังฉันไมไคโรงแรม เข้าใจ"²

2. เรื่องเกี่ยวกับเกรษธุรกิจ

เรื่องปากเรื่องทอง เป็นปัญหาสำคัญที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต้องประกาศว่าจะต้อง
แก้ไขอย่างรีบด่วน ส่วนจะแก้ไขไคหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ไม่เกี่ยวกับสิ่งที่แดงไปแล้ว ผู้ประสบ
ปัญหาคั้งกล่าวมากที่สุดคือประชาชน เพราะต้องกมหนารับภาระทาง เกรษธุรกิจควยด้วยภาระจ่ายอม
แต่ขณะเดียวกันก็มีเสียงโวยวาย เสียงบ่นพึมพามาจากทุกสารทิศ ทั้งรัฐบาลและประชาชนต่างก็มี
ภาระทั้งสองฝ่าย ซึ่งทั้งสองฝ่ายต้องร่วมมือกันแก้ปัญหานี้

¹ อย ไซยวสุ "สังข์ทองตอนที่กลัฟ" อารมณ์ขันของอีวเมอริสท์ อีวเมอริสท์
(นามแดง) หน้า 433 - 434

² เอ้อม รุจิกิษฐ์ อินไซค์ขุนช้างขุนแผน อ.ร.ค. (นามแดง) หน้า 301

เรื่องเศรษฐกิจที่กล่าวมานี้ นับเป็นปัญหา "หนัก" ของทุกคน นักเขียนที่สติจึงนำเรื่องนี้มาเขียนในเล่มนี้ให้เห็นและเข้าใจปัญหา ไม่โทษฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ขณะเดียวกันก็ทำให้เรื่องที่ "หนัก" นี้เบาลงคลายลง เช่น ขณะที่กำลังมีปัญหาเศรษฐกิจ รัฐบาลก็คิดแก้ไขโดยการเพิ่มภาษีของฟุ่มเฟือย แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เพราะประชาชนแต่ละคนต่างก็เห็นว่าของสิ่งนั้นจำเป็นสำหรับตน จนทุก ๆ อย่างมีความจำเป็นหมด ดังที่ บ.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนว่าอะไรคือของฟุ่มเฟือย เพราะเป็นสิ่งที่คอยถามมาก แต่ละคนมีความนึกไม่เหมือนกัน พร้อมกับยกตัวอย่างว่า

“เมื่อวันก่อนนี้ตอนกินข้าวกลางวัน

“ช่วยหยิบหอยเลย สี่ รดไปลครุ่ใหม่ไว้คั้น พอรดเกือบถึงเมืองไทยภาซึกี่ขึ้นพอดี หมดไปอีกสองหมีน”

“ไม่ซิมับเดียวเลยไม่ได้หรือ”

“ก็ได้ แต่ก็ต้องเลิกทำมาหากินไปกล้วย ทุกวันนี้ เงินเดือนจากโรงพยาบาลไม่พอค่าเล่าเรียนลูกอยู่แล้ว ถ้าไม่มีคลีนิกส่วนตัว ไม่มีคนใช้รักษาประจำคงอดตาย”

ก็จริง ----”

“จริงเสียยิ่งกว่าจริงอีก หมอไปไต่รยนต์เที่ยวสิบหุบ สามยามคนไข้โทรก็ห้มาตาม ถ้าไม่มีรยนต์ก็ไปไม่ถึงคนไข้ตายไปแล้วจะเวากับใคร ไม่ต้องพูดเรื่องเงินทองกันละ พูดถึงการรักษาโรกภัยไข้เจ็บ และมองทางค่านิยมยธรรมมันก็เห็นกันอยู่แล้ว”¹

หรืออีกคนหนึ่งบอกกับเพื่อนว่า

“ตทางคี่เคยได้เตียวนี้ไม่พอใจแล้วกะ เพราะมันแพงขึ้นมากเหลือกัน”

“มันก็น่าจะพอกินนี่นา ชาวปลาก็ไม่เห็นกินเท่าไร เห็นบอกวากลัวอ้วน เสือผ้าก็แค่นั้น กระโปรงขนาดนี้มันก็ไม่เปลืองผ้าอะไรนัก กาเขายานเท่าเกะ ค่าน้ำค่าไฟก็เท่าเกะ”

เครื่องสำอาง เกียวนี้แพงขาดใจเลย”

“มันจะไม่จำเป็นละมั้ง”

¹ บ.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช จากหน้า 5 สยามรัฐ หน้า 389 - 390

“นี่แหละเขาว่าพูดว่า ‘คนไม่รู้เรื่อง ลิปส์ติกไม่จำเป็นหรือใจ ไม่ทาแล้วฉันไม่กล้าออกจากบ้านหรอก เหมือนแกลมาเคินถนน เมคอัปขึ้นไปเท่าไรแล้วรู้ไหม น้าออบ ---”

ก็อย่าไปใส่ใจที่มันแพงนักซี”

“แน กูพูดเข้าซี ไซของเลว ๆ ฎุก ๆ ฉันจะได้หน้าซาคไปปะไรเล่า”¹

ในที่สุดปัญหาทางเศรษฐกิจก็ยังเรื้อรังต่อไป จนกลายเป็นปัญหาที่ไม่มีที่สิ้นสุด และนักเขียนก็สามารถนำเรื่องนี้มาเขียนได้บ่อย ๆ

3) เรื่องทางสังคมและวัฒนธรรม

เรื่องทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นเรื่องของมนุษย์ นับตั้งแต่การแสดงพฤติกรรมสภาพความเป็นอยู่ ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม แสดงถึงระเบียบ ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของสังคมนั้น รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วย เมื่อสังคมเปลี่ยนจากสังคมแบบเกษตรกรรม ซึ่งมีลักษณะความเป็นอยู่ยุ่งยาก สลับซับซ้อนขึ้น ก็ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ยิ่งประเทศไทยได้รับอารยธรรมจากประเทศทางตะวันตก ก็ยิ่งทำให้มีการเปลี่ยนแปลงจากขั้นอีก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมี 2 ลักษณะคือ

3.1 เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

3.2 เปลี่ยนแปลงในทางที่เลวลง

การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่น่านิยมชมชอบ น่าจะช่วยให้เปลี่ยนแปลงและไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด แต่การเปลี่ยนแปลงในทางที่เลวลงเป็นปัญหาใหญ่หลวง ที่จะต้องร่วมมือกันช่วยกันแก้ไข นักเขียนจะนำเรื่องเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมนี้มาเขียนได้ทั้งสองลักษณะ สิ่งที่เขียนนั้นจะให้ความรู้สึกต่างกัน คือ ถ้าเขียนถึงสิ่งที่ดีขึ้น ทั้งนักเขียนและผู้อ่าน จะเกิดความรู้สึกชื่นชม ตบยใจ แต่ก็ไม่สามารถเรียกอารมณ์ขันได้มากนัก ถ้าเขียนถึงสิ่งเลวลง ก็จะมีความรู้สึกร่วมกันในทางห่อเหี่ยว นักเขียนมักจะนำเรื่องเช่นนี้มาเขียนให้เป็นเรื่องที่มีบรรยากาศดีขึ้น โดยการใส่อารมณ์ขันเป็นสื่อทำเรื่องที่ ‘หนัก ใจ’ อ่อนลงและยังเป็นการชี้แนะให้เห็นปัญหานั้นด้วย เรื่องประเภทนี้สามารถเรียกอารมณ์ขันได้ดีกว่าประเภทแรก

เรื่องหา สังกมวัตรนที่นักเขียนมักจะเขียนถึงบ่อย ๆ ได้แก่ เรื่องการแต่งกาย การ
คมนาคม ความเป็นอยู่ การศึกษา ขอบเขตของบุคคลหรือเหตุการณ์ในสังคม ความนิยมในบาง
เรื่อง เช่น การประกวดนางสาวไทย การจัดตั้งสมาคม การเรียกชื่อย่อ การจัดงานวันเกิด
การประจบสอพลอ การเชิญผู้ใหญ่เปิดอาคารสถานที่ การทำตามอย่าง ฯลฯ ดังตัวอย่าง

นายร่ำคาญ" เขียนเรื่องแค้นสมัยหนึ่งซึ่งผู้หญิงนิยมนุ่งกระโปรงสั้น ดังนี้

ชาวเจ้าไม่เคยนี้มากจนเลยเป็นความสัสควาผู้หญิงสาววัยรุ่นและที่เลยวัยรุ่นไปแล้ว
เป็นอันมากไปประเทศนี้จะเอากระโปรงสั้น ๆ แบบคัตเย็บง่าย ๆ และแก่ง่าย ๆ อย่างที่เหมาะสม
สำหรับเด็กผู้หญิงอายุไม่เกินสิบขวบที่มันยังไม่ขึ้นในนุ่งกันอยู่ มานุ่งไปไหนมาไหนกันทั่วเมืองอย่าง
ที่กำลังเป็นอยู่ในเวลานี้ แต่มันก็ได้เป็นไปแล้วโดยที่ไม่มีใครจะยับยั้งได้

ผู้ที่อาจได้รับความเดือดร้อนบ้างตามสมควร กับสมัยนิยมผู้ใหญ่ผู้หญิงกระโปรงเด็กก็เห็นจะ
เป็นคชชายตา แตะข้างตัดกระโปรงผู้หญิงคงจะพอใจและสนุกพอสมควร เพราะกระโปรงแบบ
ที่เวลานี้คัต ร่ายเป็นมา เธอก็ไม่ต้องมี สวมตัวคุดเขาไปแล้วให้ชายมันสั้นยาวแคไหนก็ให้มันได้ขนาด
ตามที่คนนุ่งต้องการก็แล้วกัน

๑ ๑ ๑

เมื่อก่อนนี้ ซึ่งผู้หญิงยังไม่ได้เอากระโปรงเด็กมานุ่ง ผู้หญิงที่นุ่งไปนคร ๑๒ ประจำทางก็มัก
เอากระโปรงเดือหรือถุงกระต่ายปิดหัวเขาเอาไว้มือให้เขาพเจ้าดู แต่เดี๋ยวนี้ผู้หญิงที่เอากระโปรง
เด็กมานุ่งนุ่งไปนคร ๑๒ ประจำทางโดยไม่ควงกอยเอากระโปรงหรือถุงกระต่ายปิดหัวเขาแต่อย่างใด
เพราะถึงเอาจะปิดหัวเขาไว้ได้ ชาวเจ้าก็สามารถมองเห็นส่วนที่สูงขึ้นไปกว่าที่กระโปรงหรือถุง
กระต่ายของเธอสามารถปิดไว้ได้ ดังนั้นจึงไม่แปลกอะไรที่นคร ๑๒ ประจำทางที่มีคนแนวพอสมควร
ขนาดที่ผู้โดยสารต้องยื่นกันบ้างลึกสี่ห้าหก แจกแปดคนนั้น ผู้โดยสารฝ่ายชายจึงมักไปยื่นออกกันอยู่
เป็นที่ ๆ ไม่กระจายกันไปทั่วคันรถอย่างที่ควร ก็อีกสุดแล้วแต่ว่าที่ตรงไหนมีผู้หญิงรูปร่างหน้าตา
ดีหน่อย ที่เอากระโปรงเด็กมานุ่งนุ่งอยู่ที่ตรงนั้น ก็มีผู้โดยสารฝ่ายชายมายื่นออกกันอยู่ และบางที
เด็กกระโปรงฝ่ายชายก็เข้ามายื่นตะบอยชายตัวอยู่แถวนั้นด้วย"¹

¹ ประหยัด ก. นาคะนาท & ภูมิจึงกระโปรงเด็ก" เรื่องอย่างว่ายุคใหม่

"ฮิวเมอริสต์" เขียนถึงปัญหาของการศึกษาว่าควรจะเรียกว่าเป็น "วิทยาทานหรือ วิทยาพาณิชย์" คือเพราะ

ผมมีลูกที่กำลัง เรียนอยู่เมื่อ (ปีการศึกษา) ที่แล้วทำคน พอมาปี (การศึกษา) นี้ ท่านหาทางลัดให้ผมได้มีลูกที่กำลังเรียนเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวเป็นสิบคน ท่านนี้กว่าผมชอบ แต่ท่านคืออย่างที่ไม่ได้เพิ่มจำนวนขึ้นมาให้จริง ๆ ท่านเพียงแต่เพิ่มค่าเรียนที่จะต้องเสียให้สำหรับท่านเดิมนั้นเอง เป็นจำนวนเท่ากับที่จะต้องเสียให้แก่ลูกสิบคน เวลานี้รถเมล์ที่จะขึ้นไปโรงเรียนนั้นแน่นเหลือเกิน ลูกมันก็ออกจากบ้านแต่มีคเดินไป และเวลาหัววิชาที่กำลังระบาค การกินอาหารกลางวันนอกบ้าน นอกห้อง ทางให้ได้กินอาหารเข้าไปง่ายก็ มันก็เลยงดอาหารกลางวัน และต่อไปถึงเมื่อหัววิชา จะหยุดระบาคหายกำเริบ ความเคยชินที่งดกินอาหารกลางวันก็ไม่ทำ หลำปากอะไร บังอาจปฏิบัติได้ สบายไป เพราะมันรู้ว่า การงดอาหารและงดอะไรอะไรอีกหลายค่านั้น โรงเรียนใกล้ซึ่งเอาของมัน ไปบำรุงอา เรอบำรุงโรงเรียนเสียแล้ว¹

และอีกตอนหนึ่ง "ฮิวเมอริสต์" เขียนถึงสภาพการคมนาคมในเมืองไทย ที่มีผู้นิยมปนกันมากที่สุด ก็รถเมล์ประจำทาง "ฮิวเมอริสต์" เขียนถึงมารยาทของกระเป่ารถเมล์ ดังนี้

มีอีกคนหนึ่งที่เคยเบียดเบียนเข้ามาว่าทำเหมือนจะเป็นพ่อผม หรือมีเงินนั้นก็ช่างตัดผม คนที่วานนี้คือกระเป่ารถเมล์ แต่ก็ไม่ใช่ความดีความถูกของใครเลย เหตุเกิดขึ้นเช่นนั้นได้ก็โดยที่กระเป่ารถเมล์ถือธรรมนิยมประเพณีอยู่ว่าต้องยืนเก็บสตางค์ ถ้ากระเป่าคนใดถึงแก่ถูกเขาลง ขอบรับค่าโดยสารแล้ว ยอมจะถูกตี ถมกระเป่าตีเตียนหนัก โดยประการที่ทำให้เกิดการ เกะกะ เก่งก้างขึ้นในรถเมล์โดยใช่เหตุ หรือโดยไม่ใช่เหตุอันควรทำ กระเป่าจึงต้องยืนขายตัว ถ้า ผู้โดยสารเห็นกระเป่าเดินมาข้างหน้า รีบส่งสตางค์ให้เสียแต่โดยดี เรื่องก็ยุติเพียงแค่นั้น ที่นี้ ขอลำบากอยู่ที่กระเป่าเดินมาข้างหลัง ผู้โดยสารไม่สามารถจะเห็นการมาของเขาได้ กระเป่า ก็ไม่สามารถยอมมายืนก้านับอยู่ตรงหน้า ยื่นขอค่าโดยสารได้ กระเป่าจะตะโกนให้ผู้โดยสาร รู้ตัวว่า เขามาถึงและหยุดอยู่ในที่ใกล้พอที่จะส่งสตางค์รับสตางค์กันได้แล้วเช่นนั้น ก็ตะโกนไม่ได้ เพราะผู้โดยสาร ก็จะพากันเหลียวหลังหมดทั้งกับรถ กระเป่าจึงต้องใช้วิธียื่นมือมาสะกิด

¹ อ. ไชยวสุ "วิทยาทานหรือวิทยาพาณิชย์" ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 241

ที่นี้สำคัญตรงตำแหน่งโคนสะกิด กระทบย่อมไม่ปรับหรือไม่เปลี่ยนความสูงค่าของร่างกายของเขาเพียงให้เหมาะแก่การสะกิดผู้โดยสาร เขาย่อมสูงแค่นั้นก็ตั้งแต่วันที่เขาเก็บค่าโดยสารอยู่ เขาจะยื่นแขนออกยกสูงประมาณเลยเอวของเขาและต่ำกว่าไหล่ของเขา ระยะเวลาที่ผู้โดยสารผู้ถูกสะกิดยืนอยู่ ตำแหน่งที่โคนสะกิดก็มักเป็นขนาดข้อศอกหรือคั่นแขน ถ้าผู้โดยสารนั่งอยู่ตำแหน่งนั้นก็เลื่อนเป็น หัวไหล่หรือใบหู

ผู้ที่ทำหน้าที่มาเป็นพ่อผมหรือช่างตัดผมผู้นี้ ก็เข้าไปใกล้การจับหัวผมเข้าไปอย่างหวุดหวิดเต็มที่ ผมตองคอยระวัง เวลาเคราะห์ที่โกนบ้างก็จะนั่งอย่า ยึดคอกและยึดคอกที่สุด ถ้าผมลอนั่งงอหลัง หคคอกแล้ว รัศมีที่ไหลหรือใบหูผมซึ่งเป็นตำแหน่งที่โคนสะกิดก็จะกลายเป็นกลาง กระทบผมหรือกระทบโลกก็ระไปทันที¹

หรือ "น.ม.ส." เขียนถึง "ความรัก" ว่ามี 3 ประเภทคือ ความรักอย่างเทวดา ความรักอย่างไทย และความรักอย่างทาส "น.ม.ส." บรรยายความรักประเภทแรกว่า

"ความรักประเภทที่ 1 เป็นความรักอย่างเทวดา เกิดเพราะหมายถลงการซึ่งเล็งเอาเมถุนโดยเฉพาะ ถ้าจะพูดไม่อ้อมค้อม ความรักชนิดนี้คือความรักของหมาในเคื่อน 12 นั้นเอง ไม่เป็นของประจำใจยังยืน เป็นความประดังชั่วแล่นเท่านั้น การที่ตั้งชื่อความรักประเภทนี้ว่าเป็นความรักอย่างเทวดานั้น ก็เพราะปรากฏว่าความรักในหมู่เทวดาเป็นไปเพื่อเมถุนล้วน เห็นได้จากข้อที่นางฟ้าเป็นผู้ริสุดชื่ออย่างสาวพรหมจารีอยู่เป็นนิตย์ และเทพบุตรกับเทพธิดาเป็นผู้เมียกันทั่ว ๆ ไปไม่ประจำคู่ เพราะมีข้อที่นางฟ้าเป็นสาวพรหมจารีอยู่เสมอ นั้น เป็นเครื่องป้องกันความแกงแยงอยู่แล้ว ถ้าจะกล่าวอย่างไม่เกรงใจเทวดา ความรักชนิดนี้ก็มีชื่ออื่น คือศฤงคารอย่างหมานั้นเอง"²

ความรักประเภทที่ "น.ม.ส." บรรยายนี้ เป็นความรักชนิดที่มีมากในสังคมปัจจุบัน ผู้อ่านจะรู้สึก "สะใจ" กับการเปรียบเทียบเช่นนี้ และผู้ที่ประพฤติดนเช่นนี้ก็คงจะตั้งแสบทั้งร้อนที่เกี้ยว

¹ อย ไชยวสุ "ถ้อยหัว" ชีวเมอริสต์ในอารมณชั้น ชิวเมอริสต์ (นามแฝง)

หน้า 375 - 376

² พระราชวรรังษีเชต กรม มณีพิทยาลงกรณ์ จดหมายจากวางหว่า น.ม.ส.

(นามแฝง) หน้า 98

4. เรื่องการเมือง

เรื่องการเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวพันระบอบการปกครอง การบริหารประเทศ รัฐบาล และนักการเมือง เรื่องการเมืองนี้เป็นที่สนใจของคนในประเทศและต่างประเทศ เป็นเรื่องที่น่าสนใจ นิยมเขียนถึง ผู้อ่านก็นิยมอ่าน นักเขียนเรื่องประเภทนี้จะต้องระมัดระวังข้อเขียนของตนมิให้เป็น "กีดหน้าขวางตา" หรือ "ขัดขวาง" ผลประโยชน์ของใคร โดยเฉพาะผู้กุมอำนาจทางการเมือง เพราะเป็นอันตรายถึงชีวิต อาจถูกสั่งปิดโรงพิมพ์ไปเลยก็มี ถ้าเขียนถึงผู้ที่มีอำนาจวาสนาก็อาจถูกฟ้องร้องได้ ดังนั้นการเขียนเรื่องการเมืองจึงเป็นเรื่องยากที่สุด แต่เนื้อหาสาระของเรื่องนี้ "ทาทาย" ความรู้สึกมาก จึงยังมีนักเขียนเขียนเรื่องประเภทนี้เป็นจำนวนมาก

การเขียนเรื่องดังกล่าว นักเขียนจะต้องใช้ความสามารถสูง ในการทำเรื่องที่น่าอันตราย ให้เป็นเรื่อง "น่าขัน" เรื่องในแนวนี้เรียกเสียงหัวเราะได้มาก เนื่องจากผู้อ่านส่วนใหญ่อยากทำเช่นนั้นมานานแล้ว แต่โอกาสไม่อำนวย เมื่อมีผู้ทำหน้าที่รู้สึกครั้งแรก นักเขียนที่ได้รับความนิยมในการเขียนเรื่องประเภทนี้ คือ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เจ้าของคอลัมน์ "สยามรัฐหน้า 5" ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อคอลัมน์ตามความเหมาะสมเป็น "ข่าวไกลนา" "คลื่นใต้น้ำ" และ "ข้างสังเวียน" ในที่สุด

ในการเขียนเรื่องการเมือง นักเขียนมักจะใช้วิธีเห็นแบบ เสียดสี เปรียบเปรยจนแทบไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นการ "กระทบ" ไปถึงใคร บัดผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ตลอด เช่น "นายรำคาญ" กล่าวถึงรัฐบาลสมัยหนึ่ง เมื่อ พ.ศ. 2493 ดังนี้

"ครั้งนั้นไซเรนเผด็จการข้าพเจ้า เสียแทบย่ำแย่ไปเลย นึกถึงที่ไรชนลุกพองด้วยความชยะแขยง เหมือนเหยียบลงไปบนสิ่งโสโครกที่ดูดีที่จะพึงมีอยู่ในโลกนี้ ข้าพเจ้า เคยทราบว่าเขาทำสงครามที่ทรอย เพื่อชิงเฮเลน เขาทำสงครามกันที่ทุ่งบางปะหันเพื่อชิงช้างเผือกของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เขาทำสงครามกันที่นาบิงเพื่อชิงน่านบิง แต่เขาทำสงครามกันครั้งนั้นที่บ้านของข้าพเจ้าเพื่อชิงแมวหรือชิงอะไร ข้าพเจ้าบอกไม่ถูก จะว่าชิงประชาธิปไตยก็ไม่ใช่ เพราะประเทศของข้าพเจ้าครั้งนั้นถูกปกครองด้วยระบอบเผด็จการครั้งจะว่าชิงเผด็จการก็ไม่ใช่อีก เพราะผู้ยิ่งใหญ่ในครั้งนั้นซึ่งได้อำนาจในครั้งนี้อีกครั้งหนึ่ง กลับประกาศตัวเป็นนักประชาธิปไตยที่แท้จริงไปฉิบ"¹

¹ ประหยัด ฤ. นาคะนาท "สงครามชิงแมว" เรื่องอย่างว่า นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 100

เรื่องหนังสือพิมพ์ไม่มีเสรีภาพในการเขียนเท่าที่ควร "นายรำคาญ" ก็สมมุติตนเองเป็นคน
ระดับผู้บริหารให้สัมภาษณ์นักข่าวเกี่ยวกับการ "เซ็นเซอร์" หนังสือพิมพ์ ดังนี้

ชายเจถาม "คุณจะเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ไหม ?"

ชายเจตอบ "ไม่ - เกิดขาด"

ชายเจถาม "เพราะอะไร ?"

ชายเจตอบ "ฮา - ฮา จะต้องเซ็นเซอร์กันด้วยหรือน้องชาย ? เคียวนี้คุณกล้า
เขียนกล่าวผู้คออะไรทุก ๆ อย่างหรือเปล่า ? ฮา - ฮา"

ชายเจถาม "ฮา - ฮา เปล่าครับ"

ชายเจตอบ "ก็นั่นซี ฮา - ฮา"¹

ในขณะที่กำลังมีการใช้กลอุบายการถก และจะจัดให้มีการเลือกตั้ง "ฮิวเมอริสต์" ก็คาด
การณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งครั้งนี้และกล่าวถึงอำนาจของฝ่ายรัฐบาลในขณะนั้น ดังนี้

"และทั้งที่มีกลอุบายการถกนี้ การเลือกตั้งที่ว่าจะงัดคือจะยึดอายุสมาชิกสภาผู้แทนออกไป
อีกนั้น มหาคไทยชี้แจงว่าไม่มีมูลเลยที่เคียว ยังไงยังงั้นก็ต้องเลือกตั้งจนได้ กลอุบายการถกก็ถก
อุบายการถกไปซีไม่เกี่ยว นอกจากจะเกี่ยวไปข้างดี"

เรื่องไม่ยึกไม่ทั้น นายควง อภัยวงศ์ บอกแกหนังสือพิมพ์ว่า แนนอนเหลือเกินไม่มีอะไร
จะแนยยิ่งกว่านี้อีกละเพราะเมื่อเลือกตั้งทั้งที่ยังมีกลอุบายการถกอยู่นี้ พรรคฝ่ายค้านก็เห็นจะเหลืออยู่แต่
นายควง อภัยวงศ์ กับหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เท่านั้น เรื่องนี้ที่จริงนายควงกับหม่อมเสนีย์
ควรจะมีมือถักสร้างอะไรใหม่ใหม่ขึ้นในโลกสักอย่าง คืออย่าสมัครรับเลือกตั้ง ถึงสมัครก็อย่า
เอาคะแนน และถึงใครให้คะแนนก็อย่าเอา แล้วฝ่ายค้านที่ว่าจะมีเพียงสองคน ก็จะได้ไม่มีเลย
แล้วก็เป็นของใหม่เกิดขึ้น คือประชาธิปไตยที่ไม่มีฝ่ายค้าน "²

¹ ประหยัด ก. นาคะนาท "ข้ามเจ้าเตรียมตัวเป็นคนสำคัญของชาติ" เรื่องอย่างว่า
นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 50

² อ. ไชยวสุ "คุยกันด้วยเรื่องใต้หลังค้ำ" ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 498

ทั้งนี้ เพราะตามปรกติสภาผู้แทนราษฎรในระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน แต่ในยามที่มีการใช้กฎอัยการศึกประชาธิปไตยก็มิได้เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงรัฐบาลก็คือ "ประชาธิปไตย" ที่ยังเป็นแค่กิจการนั่นเอง ดังนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงเป็นเพียง "หุ่น" ที่ถูกเชิด

นอกจากนี้ สภาผู้แทนราษฎรบางสมัย ยังไม่ทำหน้าที่ที่เหมาะสมกับที่ได้รับเลือกตั้งจนทำให้ "นายรำคาญ" ต้องสอนเรื่อง "การเมือง" ให้ฟังดังนี้

ข้าสนทนากับพวกเจ้ามาเป็นอันมากมายจนชักเมื่อยปากแล้ว พวกเจ้าจะรู้สึกขึ้นมาบ้างสักนิด ๆ หนอย ๆ หรือเปล่าหากไม่รู้ ถ้ายังเฉื่อยเมื่อยรู้สึกขึ้นมาบ้างก็ดีแล้ว ถ้ายังไม่รู้สึกเพราะพวกเจ้ามันชาเสียหมดแล้วก็แล้วไป ข้าไม่รู้จะพูดอย่างไรกับพวกเจ้าให้ดีกว่านี้อีก แต่เอาเถอะข้าไม่ทิ้งพวกเจ้าหรอก เอาไว้โอกาสหนาและโอกาสดี ๆ ข้าจะมาสนทนากับพวกเจ้าอีก ที่นี่จะสอนวิธีเล่นการเมืองให้พวกเจ้าบ้าง เพราะกลัวว่าประเดี๋ยวพวกเจ้าจะค้นเข้าไปเล่นการเมืองกับเขาแล้วค้นไปสับสนุนเขาตลอดกาล ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลเขากำลังจะปิดโปสเตอร์จำหน่ายประชาธิปไตยกันอยู่ล่ะก็ข้าจะพลอยถูกหัวเราะคิกคักไปกล้วย ๆ¹

อีกเรื่องหนึ่งที่มีผู้สนใจกันมาก ก็เรื่อง "การเงิน" เพราะ "คอร์ปชั่น" ได้จ่ายรัฐบาลทุกสมัยกับขยับ "กู" ทำให้ "นายรำคาญ" ต้องเขียน "คำปราศรัยของบุคคลสำคัญที่สุดของชาติ ว่าด้วยความเจริญของบ้านเมือง" ตอนหนึ่งคือ

"สำหรับความไว้วางใจในด้านการเงิน ซึ่งโลกมีต่อประเทศไทย อันเป็นที่รักของเรานั้น ได้เป็นไปอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่ง จนถึงปี พ.ศ. 2500 เราสามารถกู้เงินจากธนาคารโลกได้ถึงแปดหมื่นล้านบาท ซึ่งทั้งนี้ข้าพเจ้าหวังใจว่าท่านพี่น้องทั้งหลายคงจะมีความภูมิใจโดยทั่วกันโดยเหตุที่เราสามารถทำหนี้สินให้แก่ชาติอันเป็นที่รักของเราได้เป็นจำนวนมากมายเช่นนี้ ก็คือการสะสมรูดกำไรให้ลูกหลานของเรานั้นเอง เมื่อลูกหลานของเราเติบโตขึ้น เขาก็ย่อมจะได้รับการสั่งสอนอบรมและได้รับการศึกษาเล่าเรียน จนทราบว่ชาติมีหนี้สินที่จะต้องชำระอยู่มากมายเพียงใด เขาก็จะไค้ชะม้กเขม้นประกอบอาชีพอย่างเป็นล่ำเป็นสัน เพื่อเพิ่มพูนภาวื้อากรให้แก่อชาติ เพื่อชาติจะได้นำไปชำระหนี้ของชาติสืบไป"²

¹ ประหยัด ค. นากะนาท "ข้าพเจ้าสนทนากับลิง" เรื่องอย่างว่า นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 58 - 59

² ล. "คำปราศรัยของบุคคลสำคัญที่สุดของชาติว่าด้วยภาวะเจริญของบ้านเมือง" หน้า 38

5. เรื่องศัพท์เพทระ

หมายถึงเรื่องนอกเหนือจากเรื่องสัปดน เรื่องเศรษฐกิจ เรื่องสังคมวัฒนธรรมและเรื่องการเมือง เป็นเรื่องที่มีจุดมุ่งหมายให้อ่านสนุก ๆ โดยมีโคให้แก่อีกอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้อ่านอ่านแล้วก็ผ่านไป แต่บางเรื่องก็อาจจะมีแง่คิดอยู่บ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิจารณ์ของผู้อ่านแต่ละคน เป็นสำคัญ เรื่องประเภทนี้มีทั้งเรื่องจริงและเรื่องเกินจริง แล้วนักเขียนจะนำจุดใดจุดหนึ่งมาเขียนให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขัน ใดแก

5.1 เรื่องของคนขี้เกียจ โดยปรกติคนขี้เกียจไม่ชอบทำงาน มักอ้ำโน่นอ้านนี้อยู่เสมอ เพื่อเป็นข้อแก้ตัว "น.ม.ส." เขียนถึงตัวละครสำคัญใน "เรื่องหงส์" ว่ามีอาการดังนี้ที่เป็นเช่นนี้มีใจความชั่วร้ายเลวทรามอะไรของเรา เรามีโคกินเหล้าเล่นเบี้ยหรือหมกมุ่นในทางเจ้าชู้ กล่าวคือมีโคกินหรือเล่นหรือหมกมุ่นเกินเขตปราศอันตราย เหตุที่ทำความเลื่อมให้เกิดแก่เรา ก็คือร่างกายอันเต็มไปด้วย ยาพิษ เมื่อโรคของเรา (เว่นแต่กลิลิก) รวมกันเข้ากับเหมือนจะมีชีวิตมากกว่าที่ระบุไว้ในตำราแพทย์ชั่วช้า คุณนิพนธ์ว่าพวกศิระมะมัวมีอยู่เสมอ ๆ ถ้าวันไหนไปกินเลี้ยงมาก็ยิ่งหนักขึ้น คุณนิพนธ์มีโรคสำคัญคือตับพิการ และที่ทราบที่ตับพิการก็เพราะอ่านไบแจ่งความชายบารักษาโรคตับของทางเขา เจงฮวดเวชรมณฑลการ ได้ความว่า ถ้าใครตับไม่ปรกติก็มีอาการอย่างนั้น ๆ ซึ่งจารในแลบบรรยายไว้อย่างละเอียด ก่อนที่อ่านไบแจ่งความนั้น คุณนิพนธ์สบายคืออยู่ กรันไปอ่านอาการโรคตับเข้าดี อาการบรรยายไว้ในหนังสืออย่างไร คุณนิพนธ์รู้ว่า มีหมค รวมทั้งอาการที่ว่า "รู้สึกไม่ใครอยากทำงาน" นั้นด้วย"¹

และยังกล่าวถึงคนที่วิตกกังวลกับอาการของตน และเชื่อตามไบแจ่งความหรือตำราแพทย์อีกว่า จะรู้สึกมีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียนทุกโรค ดังนี้

... วันหนึ่งข้าพเจ้าเห็นสมุดเล่มหนึ่งที่บ้านเพื่อนเรียกว่า "หมอประจำบ้าน" นึกอยากจะอ่านเรื่องโรคชนิดหนึ่งซึ่งเข้าใจว่าข้าพเจ้าเป็น จึงยืมสมุคินั้นกลับบ้าน ... เมื่ออ่านทราบเรื่องโรคที่กองการทราบแล้ว เผลอเป็นเวอว่าง ข้าพเจ้าก็พลิกดูโรคอื่น ๆ โรคแรกที่อ่านจำไม่ได้ว่าอะไร จำได้แต่ว่าเป็นโรคร้ายกาจมาก พออ่านอาการที่บ่งให้ทราบเมื่อจับจะเป็น อ่านยังไม่ทันถึงครึ่งก็ทราบเสียแล้วว่าเป็น ข้าพเจ้านั่งตกตะลึงอยู่ครู่หนึ่ง แต่ยังไม่เป็นมาก ยังพออ่านหนังสือได้

¹ พระราชวรวิงก์เขอ กรมหมื่นนิตยาลงกรณ์ "เรื่องหงส์" ประมวลนิทานของ น.ม.ส.

ก็พลิกอ่านไปอีก ถึงโรคที่ 2 เรียกว่าไ้ลามทุ่งก็เริ่มจะเป็นอีก โรคที่ 3 อีสุกอีใสเคยเป็นแล้ว แต่
ทำไมมีอาการบอกลวงหน้าว่าจะเป็นอีก ในวันนั้นข้าพเจ้าเป็นโรคต่าง ๆ มากมายจนพลิกอ่าน
ไปเป็นนาบ ได้ความว่าโรคที่ข้าพเจ้าไม่ได้เป็น ก็มีเทคนิคที่เป็นไ้แต่ผู้หญิง ผู้ชายเป็นไม่ได้เท่านั้น"¹

5.2 เรื่องผู้หญิงกับผู้ชาย มักเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย อาจ
เป็นเรื่องชายแก่กับหญิงสาว หญิงสาวกับชายหนุ่ม สามีกับภรรยา พ่อตากับลูกเขย ฯลฯ

เป็นที่ยอมรับกันว่าเรื่อง "ตาแกอยากมีเมียสาว" หรือ "วัวแก่เห็นหญ้าอ่อน"
เป็นเรื่องที่เรียกความหรรษาได้ดี เมื่อเอ่ยถึงเรื่องนี้ทุกคนก็มักจะคาดการณลวงหน้าถูก เช่น
สามสหายใบ "ซุกสามเกลอ" ของ "ป. อินทรปาลิต" พาเจ้าคุณปัจจุบันักพินาศหรือลุงเฉยทอง
ราตรี เป็นต้น หรือเมื่อมีข่าวว่ารถไฟเสนา ในอังกฤษและเยอรมันมีสภาพ "เหลวแหลก" เพราะ
พนักงานรถไฟ ทุลการักษ์ ต่างก็ละเลยหน้าที่ไปยุ่งกับสาว ๆ จนถึงกับต้องแก้ปัญหาโดยการเอา
คนแก่เป็นพนักงานรถไฟสายนั้น ม.ร.ว. กึกาทุณี ปราโมช เขียนไว้ใน "สยามรัฐหน้า 5" ประจำ
วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2513 ว่า "นับว่าถูกถูกคนแก่มาก" ทำให้ผู้อ่านนึกถึงเรื่อง "วัวแก่เห็น
หญ้าอ่อน" ด้วย

ส่วนเรื่องหญิงสาวกับชายหนุ่ม ก็มักเป็นเรื่องรัก ๆ ใคร่ แสดงความ "เป็น"
ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งขณะกำลังสารภาพรัก หวังนี้อาจมีพี่เลี้ยงคอยเอาใจช่วยอยู่ข้างหลังด้วย เช่น
ดร.ดิเรก ธรรมกฤษดิ์ สารภาพรักกับประภาในเรื่อง "เขยใหม่" ของ "ป. อินทรปาลิต"

เรื่องระหว่างสามีภรรยา มักเขียนมักสร้างเรื่องให้สามีเจ้าชู้ แล้วให้ภรรยา
คอยตามหึงหวงจนมีเรื่อง เช่น "ซุกสามเกลอ" ของ "ป. อินทรปาลิต" หรือให้ทั้งสามีและภรรยา
มีข้อบกพร่องสมกับ เป็นคู่สร้างกันจริง ๆ เช่น ให้สามีชอบดื่มสุรา ภรรยาชอบเล่นการพนัน เช่น
เรื่อง "ผีทะเล" ของ "ศรีสุวรรณ" หรือให้สามีภรรยาตีกันเป็นที่รักใคร่กันของเพื่อนบ้านใกล้เคียง
เพราะไม่ถองนอนกันทั้งคืน กล่าวคือ คู่แรกทะเลาะกันเสร็จเรียบร้อย คู่ที่สองก็ทะเลาะกันต่อ
คู่ที่สามก็รบ จนเขาต่างก็ออกไปทำงาน เช่นเรื่อง "ศิลาบิณฑกอลงยีเก" "ฮิวเมอริสต์" บรรยายไว้
ดังนี้

¹ พระราชวรพงศ์เชอ กรมหมื่นวิฑฒาลงกรณ์ "เรื่องหงส์" ประมวลนิทานของ น.ม.ส.
น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 69 - 70

"สาวเฮียะถามว่า เสร็จงานแล้วหรือ เห็นกลับเร็วนัก พ่อโกสินทร์ว่างงานอะไร ไม่รู้ว่า เขาเกิดอะไรกันขึ้น เสียงออกตาม โรงหนัง โง่เก๋เปิดหมดไม่มีคนดู ไปตระเวนตั้งเต๋ายาย เลย คิดหนักอยู่บ้าน กลับข้ามสะพานพุทธไม่ได้เลยไปข้ามเรือจ้างเอาบางรักโน่น แล้วเดินมารถราไม่มีจะขึ้น โหนดเอาขามาให้พี่กินซี หิวจะขาดใจอยู่แล้ว ..."

หา ? ทำไมมึงไปขายเขาเสีย ? ฎึให้เงินไว้สองบาท ให้แกงให้ถูกกิน บ้างเป็นพ่อมึงรี ? หรือเป็นผัวมึง ? อี --- ฯลฯ ฯลฯ ฯลฯ ฯลฯ ฯลฯ ฯลฯ ฯลฯ ฯลฯ ฯลฯ ... แล้วชาวบ้าน แถวหลังรัถนโกสินทร์โดยรอบรัถมีหนึ่งใบสี่กิโลเมตร ก็รู้กันทั่วว่าพ่อโกสินทร์อาละวาด ค่าเมีย หุบตี เครื่องถ้วยชามอีกแล้ว แต่คราวนี้ชาวบ้านเห็นว่าไม่ควรจะแข่งกับเสียงปั้งปั้งเลย มีข้อที่ชาวบ้านท้าวอาการเข้าใจผิดในข้อปลุกย่อยอยู่สองข้างก็อ คือพ่อโกสินทร์ไม่ได้อาละวาดเพราะเมา แต่เพราะหิว และเสียงเบรื่องปร่างโครมครามนั้นไม่ไ่เป็นการทำลายข้าวของถ้วยชามโดยกินเชิง เพราะสาวเฮียะก็หิวเหมือนกัน เพียงแต่ไม่ได้เคี้ยวเดินกลับบ้านด้วยเท่านั้น ได้ใช้ความมืดเป็นฉากกำบัง ลอบเอาหนวข้าวกับหม้อแกง ที่ยังมีน้ำแกงเกลือกันหม้ออยู่นั้น เอาไปซ่อนซุกไว้ในที่ปลอดภัย คอยหนีถ้วยชามวิถีไหนไม่ต้องเจ็บตัวเท่านั้น ไม่ไ่เคียดังไม่ปฏิเสธไม่รับสารภาพไม้อะไรทั้งนั้น

พ่อโกสินทร์ คาคะทบกระเทียบเปรี้ยบเปรยเอาคนข้างห้องว่า เป็นอะไรอะไรหลายอย่าง และเป็นทุกอย่างนอกจากคนและโดยที่พ่อโกสินทร์ เป็นศิลปินที่ไม่มีบทร้อง จึงไม่สันทัดในการสรรหาคำแปลกแปลกออกไปในความหมายเดียว จึงไ่แต่คำซ้ำคำซ้ำจนชวนเวียนหูอยู่แล้ว เพียงแต่เปลี่ยนระดับเสียงเท่านั้น วนไปก็เวียนมาว่า เมื่อก่อนไม่ทำให้เกิดสติปัญญาแก่ผู้ใดขึ้นเลย

กบข้างห้องเงี้ยบกริบ ทั้งตัวทั้งเมียไม่เอ่ยปากเลย เสียงปั้งปั้งไกลบางไกลบางก็ยัง คำเนิ่นประชันกับเสียงคำ เสียงข่างปาดรัพย์สมบัติส่วนตัวและส่วนเมียอยู่เรื่อยไป ปีนมีน้ำยกขึ้น ข้างไม่ไหว พ่อโกสินทร์ก็ฉลากลพอที่จะแห้วถึงหมดเสียก่อนจึงข่าง และโดยเสียงมันกระแทกค้ำกักก้องตี จึงฉายข่าวร้ายการปีนบอย มาถึงเกาะนั้น เป็นฟุตบอลมาง โยนขึ้นไปให้มันตกลงบนพื้นมาง แต่ถึงจะท้าวมันยังงั้น มันก็คงใจเป็นปีนตักน้ำใกล้สืบไป ไม่พึ่งงายเหมือนถ้วยชาม

ตั้งแต่หาพุมจนตีสอง พ่อโกสินทร์ คางและข่างปาดไม่ขาดระยะสลัดกันเรื่อยไป จนอ่อนเปลี้ยเปลี้ยแรง ก็ปิดฉากหยุดเงี้ยบไปเฉยเลยโดยไม่ประกาศบอกล่วงหน้า

ฝ่ายคนข้างห้อง ซึ่งนั่งฟังนอนฟังอย่างแสนรำคาญอยู่ตลอดเวลา ครั้นเห็นพ่อโกสินทร์เงย
ก้นขึ้นบ้างที่เคี้ยว ให้คิดตอกกันไปไม่เว้นระยะ

เวลาละนะ กุณฑิมาสามชั่วโมงเต็มเต็มแล้ว ถึงที่กุ้งแกงบ้างละ แล้วก็เอาปื้บตักน้ำบ้าง
คอนบ้าง กรกหินบ้าง เหวี่ยงกระบี่เข้าห้องคานพ่อโกสินทร์ โครมครามตึงตึงผสมผสานกับคำคาอย่าง
เปิดเปิงไปเหมือนกัน แต่รู้จักเปลี่ยนสำนวน ยักย้ายไม่ให้เบื่อหู

พ่อโกสินทร์มีหน้าที่เงยกริบบ้าง ตัวเอี้ยะเห็นพ่อโกสินทร์สิ้นฤทธิ์แล้ว ก็ขยายเอาหม้อ
ข้าวหม้อแกงออกมาคคข้าวลงคลุกเกล้านมหม้อแกง รวมกับแกงหางปลาทุเค็มแล้วบอกให้พ่อโกสินทร์
กินเสีย ทายเสียหน่อยซีคะพี่ ถ้าพี่ไม่ทานเสียบ้าง ก็จะไม่มีความแรงไปหาเงินมาซื้ออะไรทานอีกได้
พ่อโกสินทร์เห็น พองควย ก็เปิบข้าวคลุกน้ำแกงตักกินหม้อเอร็ดอรอยไป ในท่ามกลางเสียงคำและ
เสียงวัตุตุที่ไม่มีวันแตกกระพบข้างเข้าคานของตนอย่างโครมคราม

ตั้งแต่ตีสองถึงตีสี่ บพบาทขวางกนข้างห้องคานที่ซ้อแกงเนื้อจึงจบลงเสียกริบ

เวลาละนะ กุณฑิมาอายุสองห้องนี้มาห้าชั่วโมงเต็มเต็มแล้ว คินนืออย่าหลับยานอนกันเลยวะ
ถึงที่กุ้งแกงละ แล้วเสียงทั้งคำที่ระดมขว้างว่าศัตรูแข็งไม่รู้จักแตกก็ตั้งขึ้นจากห้องที่ติดต่อกับห้อง
โกสินทร์ทางอีกคานนั้น ดังสาหัสยิ่งกว่ารายการของพ่อโกสินทร์เอง และของห้องคานที่เพิ่งหมด
รายการไป --- จนย่ำรุ่ง! "1

เรื่องระหว่างสามภรรยา เป็นเรื่องที่น่าเขียนนำมาเขียนได้ทุกยุคทุกสมัย ในทัศนะ
ต่าง ๆ กัน เช่น

- ภรรยาขมขูสามมี
- สามมีกลัวภรรยาแค้นเอาชู
- สามมีชอบขมขูภรรยา
- สามมีคุ้มสุราภรรยาเอณการพนัน
- สามมีภรรยาชอบทะเลาะกัน

๑๑๑

1 อบ ไชยวสุ "ศิลปะคนกองยี่เก" รวมเรื่องสั้นบางเรื่องของฮิวเมอริสต์
ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 78 - 81

นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องความไม่สมมูลกันระหว่าง ลูกเขยกับแม่ยาย แม่ตัวกับลูกสะใภ้ จนกระทั่งถึงเรื่องเมียหลวงกับเมียน้อย เรื่องที่เด่นเกี่ยวกับรักสามเส้า คือ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน "อ.ร.ค." นำวรรณคดีเรื่องนั้นมาเขียนเป็น อินโชคขุนช้างขุนแผน บรรยายตอนเมียหลวง เมียน้อย ก๊อ วันทองกับลาวทอง ทะเลาะกับทอหนาขุนแผน ดังนี้

วันทองนัยน์ตาถูกโพลง พยายามวังกับเสียงมิให้สิ้น แล้วตามขุนแผนว่า

"ใครคะ พี่ผู้หญิงคนนี้"

ขุนแผนยิ้มแห้ง ๆ แล้วว่า

"อ้อ! แะะ ๆ เขาชื่อแม่อลาวทองเป็นลูกสาวนายบ้านจอมทอง พี่ไปรบ พ่อเขายกให้พี่-อ่า"

อ้อ!" วันทองร้องแหว "นี่ศรีธมาเทณีพี่ไปรบชนะ ชะ ๆ อู๋ตาย! แม่บรอนซ์สตาร์"

ลาวทองสะอึกเฮือก เอามือสะกิดหลังขุนแผน

"พี่คะ พี่แผนคะ พี่ขุนคะ ?"

"หึหึ ?"

คูนิคะ มาว่าอีนัน อีบรอนซ์สตาร์

"อ้อ ไม่เป็นไรนา ไม่สีกหรืออะไรหรอก"

"ไม่สีกจะไคคะ เชนาชี อีโตเกี้ยว -" ลาวทองหันมาว่ากับวันทอง

"แนะ มาว่าฉนนีโตเกี้ยว! " วันทองร้องเสียงหลง

"แล้วกัน - แล้วกัน -" ขุนแผนร้องแล้วยกมือห้าม "ขอที เลิกกัน นี่แนะ พี่พามากีเพื่อ

จะให้ลาวทองมาไหวนอง แล้วแนะนำใหญ่จักกับ -"

"อ้อ ไม่ตอง" วันทองปฏิเสธ "ที่น้องมานี้มาหาพี่เล่าความเดือดร้อนทุกข์ยากให้พี่ฟัง

ไม่ไรมารับไหวของใคร ไม่ใช่วิ่งโรตามเขามา แล้วอวคสะเออะหนาจะมากัดศีลความเสียเอง

รูคีรูชัวอะไรนะ ?"

ลาวทองทำหน้าเงา แล้วว่า

"อู๋ตาย ฟังซีคะ พี่แผน อยู่คีคี พี่แผนจะลุกขึ้นค้าขณฉันคน จะไม่ให้หนูห้ามยังงักไคละคะ

หนูไม่ใช่คนสองใจนี่คะ พี่แผน จะไคอยู่ซามาไคพราสองเล่มงาม หนูไม่ใช่ไม้ปักเลน เคียวก็เงิน

ไปทางโบนเคียวก็เงินไปทางนี้ เห็นตัวโกะฉ ก็จะทำออเขาะ อีสันไม่ใช่ชาวบางกอก เป็นชาว

บ้านนอกชวกหน้า ก็ยังสุธรรมเนี่ยมนะคะคุณยายเมียหลวง ตัวให้ไหวก็ไหว ยังไม่ทั้จะไหว

คุณนายก็มาส่งเสียงแว่ว ๆ เสียงกอน อีสันไหวกาะคุณนายเมียบล่อง อย่าโกรธอีสันเลย ไม่มีอะไรมาฝากคุณเธอ เนื้อไม้กษณา ซาซางก็ไม่ได้เอามา¹

เรื่องความไม่สมมูลย์กันเช่นนี้ เป็นเรื่องที่สามารถเรียกเสียงหัวเราะได้ทุกเมื่อ ถึงแม้จะเป็นเรื่องส่วนตัว แต่ก็ยังเป็นเรื่องส่วนตัวที่ผู้คนสนใจเป็นอันมาก เขาทำนองมีความสุขที่เห็นผู้อื่นเค็ดคร้อน ซึ่งตรงกับทฤษฎีอารมณ์ชั้นใน เรื่องความเหนือกว่าและการลดชั้น (Superiority and Degradation) นั้นเอง

5.3 เรื่องเหลวไหล เกินจริง เป็นเรื่องเหลือเชื่อที่อาจจะเป็นไปได้ แต่ไม่น่าจะเป็นในกาละเทาะเช่นนั้น เหมาะสำหรับเล่าให้เด็กฟังหรือใช้หลอกเด็ก แต่ผู้ใหญ่จำนวนไม่น้อยก็ชอบเรื่องแบบนี้เหมือนกัน เช่นเมื่อ "สามเกลอไปอเมริกา" ความร่ำรวยของภิมหงวนเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป จึงมีโจรจับตัวลุงเซบไปเรียกค่าไถ่ บ.อินทราปาลิต² ให้โจรมาหลอกลุงเซบ ดังนี้

ผมตั้งใจจะมารับคุณลุงไปชมโรงงานของผมเจริญศรีครับ ... โรงงานของผมทำเครื่องกระป๋องทุกชนิด คุณลุงเห็นแล้วจะแปลกใจว้าวเป็น ๆ ทั้งตัวใส่เข้าไปในเครื่อง พอออกมาบรรจุกะป๋องเสร็จเรียบร้อยเลย ... หมูแฮมเราก็ทำได้ จับหมูเป็น ๆ ใส่เข้าไปในเครื่องจักร มีเครื่องตัดกอดหมู เครื่องยาตัด คั่วกและล้างใส่ลูกขนหึ่ง แล้วแยกเป็นชนิด ๆ ซาหมูเป็นหมูแฮมเนื้อ หมูทำเค็มแบบเบคอน หมูบรรจุกะป๋อง หรือทำเสร็จแล้วถาไม่ชอบใจ ใส่เข้าไปในเครื่องอีกกับเครื่องใดก็ได้กลับ หมูแฮมและเบคอนหลุดออกมาจากเครื่องกลายเป็นหมูเป็น ๆ ตามเดิม"²

5.4 เรื่องการใช้ภาษา ภาษาเป็นสื่อในการติดต่อทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน แต่บางครั้งความบกพร่องในการใช้ภาษาทำให้เกิดความเข้าใจผิด หรือไม่เข้าใจกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นภาษาถิ่น เป็นความคึดคึงเอาแก่ใจตนเอง หรือเป็นคนต่างชาติ นักเขียนจะนำความบกพร่องทางภาษานี้มาสร้างเป็นเรื่องราวในนาชั้น ตัวละครที่สามารถสร้างความขบขันได้ก็มีมักจะ

¹ เอื้อม รุจิษฐ์ อินไซด์ซุหว่างซุนแผน อ.ร.ค. (นามแฝง) หน้า 166 - 188

² ปรีชา อินทราปาลิต สามเกลอไปอเมริกา ป. อินทราปาลิต (นามแฝง) หน้า 82

เป็นคนจีนพูดไทยไม่ชัด ไต่แก๋ อาหง ในชุด "กณดิศ" ของ "แสงทอง" นายคก กอฮ้อ ในเรื่อง "อำนาจเสือโคร่ง" และ จีนแสด ในเรื่อง "กณดิศ" ของ พระพิสัยหิพิทยาภูน หรือเป็นแขกพูดภาษาไทย เช่น หมอติละกะ ในเรื่อง "กณดิศ" หรือการใช้ภาษาถิ่น เช่น เรื่อง "เด็กวัดควนซันนอน" ของ พระพิสัยหิพิทยาภูน และ อินไซค์ขุนช้างขุนแผน ของ อ.ร.ค. เป็นต้น

ความบกพร่องทางภาษาที่สร้างอารมณ์ขันได้คือ ไต่แก๋ การพูดไม่ชัดและการเข้าใจความหมายไม่ถูกต้อง เช่นในเรื่อง "อำนาจเสือโคร่ง" ของ พระพิสัยหิพิทยาภูน ให้ นายคก กอฮ้อ สนทนากับนายกินและนางคี ดังนี้

- คก (ถือข้าวโพดต้มสุกแล้ว 2 - 3 ดอก แขนจับพันผ้าขาว)
 อาแม่ลี อ้าวชาวชาวโพกมาห้ายลื้อดองดู 2 - 3 แฉง หวางมั่งสิจิจิๆมีลูกหลกหลายๆ
 คิน ชาวโพกของลื้อเป็นแฉง ๆ ยังกะเนื้อเค็มเหี่ยวนะ ไหนลองสงมาแฉงเถอะ
 กก (สงให้) แฉงนี้จิงดววย ๆ มีลูกหลกหลายโล้ยตัว
 คิน อืม--- แฉงนี้ลูกคกพอไว ลูกตัวโต ๆ นั้งเบียดกันเป็นแถว ๆ (ตะข้าวโพก)
 คี ขอบใจมาก - อากก
 กก อาแม่ลี ลื้อจะอาวดิมาขวาว
 คิน (เลียน) ลื้อจะห้ายอาลายวะ - อากกไว้ย
 กก อาวชาวโพกชี อ้วสอยไวโล้ยแฉงกว่า ๆ
 คี เอาชี อ้วจะเอาไปสงเขาที่ตลาด เขาสงอ้วไว
 กก ฮอ - อาวดิ ปูเห็ดยอ้วจะเอามาห้าย แฉงงาม ๆ สวย ๆ หั้งลั้ง
 คิน ชาวโพกของลื้อสูงมากดิงกับตองสอยเหี่ยววี อากก ?
 คก ฮอ - ตองสอยชีอาลิ่ง อ้วตองสอยทุกแฉง (ทำมือหักข้าวโพกจากถัน)
 คี นั้นเขาเรียกหักตางหาก ไก่ไซสอย
 กก ออ - หักมายช่ายสอยสะ ภูณาห้ายพุกยาก อ้วมายลื้อ เหม - แฉงโต ๆ สวย ๆ
 งาม ๆ อ่วง ๆ คาย ๆ เห็งกัซอกใจ
 คิน (ป้อง) มันพุกคราวกับลูกอาวดววย ๆ
 คี เอามาเถอะ อ้วทำงานเสร็จแล้ว จะไต่เอาไปให้เขา

กค ฮอ - ปู่เหลียวจะมา (กับดิน) อาลิ่ง - อาลิ่ง - ล้อ --

ดิน อ้ายนี่มันเรียกคนยังใจของมันี่หว่า

ที (หัวเราะ) พูคให้ซัดหนอยบี - อากก

กค ฮอ - ซักซี ทามลายไมซัก อาลิ่ง - อาลิ่ง - ล้อ

ดิน เฮย - จะว่ากระไรก็ว่าเกิดวะ ไม่ต้องเรียกชื่อหรือ กูไม่ใช่สิ่งนี้หว่า"¹

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นว่านักเขียนสามารถนำเรื่องราวทุก ๆ เรื่องมาเขียนให้เป็นเรื่องซ้ำกันได้ ทั้งนี้ก็เขียนจะต้องใช้กลวิธีเป็นพิเศษในการสร้างเรื่องให้เกิดอารมณ์ตามที่ต้องการ เรื่องที่มีเนื้อหาเดียวกัน แต่นักเขียนต่างคนกัน ใช้กลวิธีต่างกัน อาจจะทำให้อารมณ์ของผู้อ่านต่างกันก็ได้ เช่น เรื่องเกี่ยวกับความตาย การสูญเสีย การพลัดพราก นักเขียนเรื่องประเภทหัลส์คี หัลส์นิยาย เขียนให้เป็นเรื่องหรธา ขณะนี้นักเขียนเรื่องชีวิตให้เป็นเรื่องเกร้าโศก เป็นต้น

กลวิธีต่าง ๆ ในการเขียนเรื่องให้เกิดอารมณ์ขึ้น มีดังนี้

1. เสียดสี เหน็บแนม

การเขียนแบบเสียดสี เหน็บแนม จะใช้กับเรื่องที่กล่าวถึงตรง ๆ ไม่ได้ เพราะจะทำให้เกิดความเคียดแค้น จึงต้องเขียนแบบ "วางแวน" หรือ "แอบแฝง" โดยการกล่าวถึงทางอ้อม ผู้อ่านหรือผู้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สามารถเข้าใจได้ แต่ทั้งนี้จะต้องมีพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องนั้นพอสมควร เรื่องที่เขียนโดยใช้กลวิธีเช่นนี้ มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองหรือขอบกพร่องเฉพาะบุคคล นักเขียนจะมีความรู้สึก ปลดออก ระบาย ระบาย ระบาย เพราะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถฟ้องร้องได้ เนื่องจากเป็นเรื่องไม่ชัดเจนแจ่มแจ้ง และเป็นวิธีที่ "สะใจ" สมกับความต้องการ เช่น

ในสมัยหนึ่งมีปัญหายิ่งใหญ่สำหรับรัฐบาล คือ การปราบยุ่ง รัฐบาลใช้งบประมาณจำนวนมากสำหรับปราบยุ่ง แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จึงไม่ทราบว่าเป็นเพราะงบประมาณไม่พอหรืองบประมาณหายไปประหวางทาง หรือยุ่งขยายพันธุ์เร็วจนปราบไม่ทัน "นายรำคาญ" จึงสมมุติตนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดของชาติ กล่าวคำปราศรัยต่อประชาชน ดังนี้

¹ พระพิณห์พิทยาภรณ์ "อำนาจเสือโคร่ง" บทละครคดีคดี อำนาจเสือโคร่ง

"สำหรับสุขภาพอนามัยของราษฎรทั่ว ๆ ไปนั้นก็ปรากฏว่าแข็งแรงดี โรคภัยที่ร้ายแรงบางอย่าง เช่น โรคไข้จับสั่น เราก็สามารถปราบได้อย่างราบคาบแล้ว ทั้งนี้ก็ด้วยความร่วมมืออย่างแข็งขันของเทศบาลนครหลวงเป็นแห่งแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 ซึ่งในขณะนั้นเมื่อเทศบาลนครหลวงได้เสนอของบประมาณเป็นจำนวนเงินสามร้อยล้านบาทแก่ต่อรัฐบาล เพื่อดำเนินการปราบยุงในเขตเทศบาลนครหลวง ก็เป็นเหตุให้มียุงสงสัยของใจกันอยู่เนือง ๆ ว่าเทศบาลนครหลวงจะมีวิธีปราบยุงได้อย่างไร ซึ่งทั้งนี้ก็น่าจะเป็นเพราะราษฎรยังอ่อนการศึกษา และมองอะไรกันแต่เพียงผิวเผินนั่นเอง สมมุติว่าคณะกรรมการองค์ควบคุมยุงลงาย ๆ เช่น เอาเงินสามร้อยล้านบาทนั้นมาแตกได้เป็นสตาจกหา ก็จะไต่สตาจกหาถึงหกพันล้านอัน เพียงแต่เทศบาลนครหลวงเอาสตาจกหาอันหนึ่งขว้างยุงหนึ่งตัวให้ตายไป และพร้อมที่จะเอาสตาจกหาหกพันล้านอันขว้างยุงในเขตเทศบาลนครหลวงให้ตายไป ก็จะปรากฏว่าหลังจากที่ไต่มายุงในเขตเทศบาลนครหลวงจนหมดสิ้นแล้ว ก็จะมีสตาจกหาเหลืออยู่อีกหลายล้านอัน เพราะจำนวนยุงในเขตเทศบาลนครหลวงมีจำนวนหาถึงห้าพันหรือหกพันล้านตัวไม่ ดังนั้นก็จะเห็นได้ว่าเพียงแต่คิดกันเล่น ๆ เท่านั้น ก็ยังเป็นที่น่าสนใจได้ว่าเราสามารถจะปราบยุงได้จริงจังเสียแล้ว ดังนั้นจึงไม่เห็นเป็นที่น่าประหลาดใจเลยแม้แต่น้อยที่ปรากฏว่าด้วยการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ในปี พ.ศ. 2500 นี้ โรคไข้จับสั่นได้สาบสูญไปจากประเทศไทยอันเป็นที่รักของเรา โดยที่ยุงซึ่งเป็นสื่อสำคัญในการแพร่เชื้อโรคนี้ได้ถูกฆาตกรรมไปจนหมดแล้ว"¹

จากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า "นายรำกาญ" มิได้ต้องการกล่าวถึงการปราบยุงเป็นสำคัญ สิ่งที่สำคัญก็คือ งบประมาณในการปราบยุงครั้งนี้นั่นเอง

หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง คือ เมื่อมีข่าวว่าทนายผู้จะหวนกลับมาครองอำนาจวาสนาอีก "นายรำกาญ" สมมุติตนเองเป็นราษฎรสามสิบห้าประเภทแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

นักหนังสือพิมพ์

โอ๊ย! ไม่เอาแล้ว! ชี้แจงยกป้าย "เชื่อนผู้นำชาติพันธุ์" พุทโธ! แขนงป้ายอย่างนั้นมันทำให้เราต้องกลายเป็นคนกบฏสัตย์หรือโกหกตัวเอง ก็ว่าติดป้ายไปแล้วก็กลับ Satire ให้จนนี้กว่าเจ็บถึงกระดูก แต่เปล่า! พวกสาวกเข้าใจเสียเมื่อไหร่ละ

¹ ประหยัด ศ. นาคะนาท คำปรากฏของคนที่สำคัญที่สุดของชาติว่าด้วยความเจริญของบ้านเมือง เรื่องย่อว่า นายรำกาญ (นามแฝง) หน้า 29 - 30

นักประพันธ์

โอโย! จะให้ "ฉันรักท่านเหลือเกินจะ" อีกนะหรือ? รับประทานไม่ลงแล้ว จะรักกันดูดีฉันคิดว่าตัวเมียก็ไม่ได้เหมือนกัน นิดก็ธรรม วัฒนธรรมและมนุษยธรรม ที่ไปกันทั้งชาติกลับว่าเป็นผู้สูงควยวัฒนธรรม

าตา

กบฏสามล่อ

ได้โปรดเดิชอบรับ เขาจ้างผมไปส่งที่สถานีหัวลำโพงมีเวลาเหลืออีกสิบนาทีรถไฟก็จะออก แต่เขาจำเป็นต้องรีบพาหมอขึ้นไปรักษาคุณตาเขาซึ่งกำลังจะตายอยู่ รอมรอ เขาให้ผมตั้งหลายบาท ผมก็เบงเสียนองแทบขาด พอถึงสามยานก็เจ็ด น. แปด น. อะไรนั่นแหละประเทศไทยทั้งประเทศต้องยื่นรางวัลตรง ผมเลยต้องหามล่อนาคะมา คนโดยสารหัวขบวนกันตั้งไปกแล้วต้องกระโดดลงมายืนยึดยึดค้ำหัวป้อยอยู่ข้าง ๆ ผม พอถึงหัวลำโพง ผมโง้งโค้งมองดูเห็นตุ๊กตไฟไหว ๆ ภายหา! ผมเลยถูกคนโดยสารคาแมกระทบ หัววามัวแต่กะบอยอยู่ เรื่องมันยังงี้แหละคุณนา

ชาวานา

เรื่องแข่งทอง กระตึงกอ กิ่ง - หือ - มาเป็นชั้น - หา - ญา - ออกทุ่งนาทำฮัมงาน! แต่ขอเลื้อสาংเทวดาช่วยบัดเป่าอย่าให้มาเลย เจ้าประคุณ! สักวันหนึ่งพวกผมจะต้องนุ่งโอเวอรอลและใส่ท่อพุกเลี้ยงกวาย แล้วจะต้องถอดท่อพุกออกแมงกุกโคลน!

าตา

ข้าราชการ

พวกเราเป็นข้าราชการประจำ จะออกความเห็นเกี่ยวกับการเมืองก็ไม่ถูก แต่พวกเรายังจำความคับแค้นใจเมื่อถูกเผด็จการกดขี่ได้ไม่มีวันลืม ยังจำได้ถึงการ ถูกจูงจุ่มกีให้ทกรกหมกใหม่ เหมือนเป็นวัวเป็นควาย ยังจำได้ถึงการ ถูกบีบคั้นหักเงินเดือนเอาคือ ๆ ยังจำได้ถึงการ ถูกทรมาณให้เดินขบวนทั้งหลายก็โล แดกเปรี้ยว ๆ เพื่อไปเล่นกีฬาเพื่อให้ครอบครัวของผู้เผด็จการได้ภริมย์กัน แล้วก็เดินแถวผ่านพระเชษฐพระคุณกับครอบครัวตอนพลบค่ำ ยังจำได้ถึงการ ถูกจำใจจำไซให้ทอดเมื่อยจูบเมื่อยเคล้าเคลียกันก่อนออกจากบ้านไปทำงาน ยังจำได้ถึงการ ถูกกดหัวให้รำโหนกี่ยวกันระหว่างข้าราชการหญิงชาย ยังจำได้ว่าข้าราชการหญิงคนไหนบ้างได้ถูกทำลายย่อยยับไปในสมัยกามารมย์เฟื่องฟู ยังจำได้ถึงการ ถูกกดหัวให้ว่าสวนครัว ถึงแม่ไม่มีที่ก็ให้ปลูกในกระถาง เลี้ยงกบ

เสียงดังอย่างจีปาละ ยังจำได้ถึงการกรอกหูทุกคืนทุกวันด้วยบทเพลงยกยอเรามีและบทความพลามาถึง
เมื่อยรักของผู้เผด็จการ โอ๊ย! ยังจำได้ ยังจำได้

นางลัดดาหรือกรีหรือฉวี

อู๋! คีชีคะเผด็จการ! ออกค่าก็งามแข่งเดือน มาเขียนส่งหล้า งามในหน้า---

อู๋! เผด็จการคีคะ หากินงาย - งาย! เอา! โกลเซามาอีกนิก อู๋! จิตเซามาอีกนอย

ววย! ขาหวั่นนอย ๆ อยู่ในวงพ่อนรำ----

การเขียนแบบเสียดสี เหน็บแนมนี้ นอกจากจะใช้เขียนเรื่องเกี่ยวกับการเมืองแล้วอาจ
เขียนถึงบุคคลใดก็ได้ก็ช่วย เพราะการกล่าวถึงชื่อบุคคลโดยตรง ง่ายต่อการถูกขอหา "หมิ่นประมาท"
บุคคลที่ถูกเหน็บแนม เสียดสี มักเป็นบุคคลระดับบริหาร ผู้นำประเทศ ผู้มีชื่อเสียงในวงสังคม ผู้
ประสบความสำเร็จในชีวิตค่านิดค่านึง ฯลฯ เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เรื่องที่เขียนอาจมีสาระสำคัญ
ตรงการเหน็บแนมเสียดสีนั้น หรือ เป็นเรื่องอันแล้ววมาถึงเรื่องที่เหน็บแนมเสียดสีก็มี เช่น
"ฮิวเมอริสต์" เล่าถึงการไปเที่ยวเมืองเขมรว่าท่านอุปทูตพาไปดูการละเล่นที่เรียกว่า "ชะรัง
รำคน" แล้วกล่าวถึงเพลงที่เล่นว่า

บางเพลงทั้งรำวงและเพลงโฉวแล้ว---มีเพลงโฉวเหมือนกันเป็นพิณหรือเปลาก็ไม่รู้
กิลปินสาวขุมเสียงซีกคนนั้นร้องบ่วย -- นึกอยากจะตีเขมรอยู่ในใจกับคุณประหยัดด้วยกันสองคน แต่
ปรึกษาพร้อมกันที่จะงดการตีเสีย ในกรณีเขมรยกป้าท่านองเพลงไทยรำวง เพลงไทยสากลบางเพลง
ที่จำได้ดี เอาไปใส่เนื้อร้องภาษาเขมร เพราะเราตีหรือห้ำหรือเยาะเขมร เราก็กำลังถูกฝรั่งเศส
ญี่ปุ่นตีหรือห้ำหรือเยาะอยู่เหมือนกัน เพลงฝรั่งเศสบ้างญี่ปุ่นบ้างเนื้อร้องเขาคีชี มีเกี่ยวแกมมโนบาง
รักบางเราเอาท่านองของเขามาใส่คำของเราลงไปใหม่ เป็นเรื่องไม่ได้ความไปหมด -- กำลัง
ลงเรือไปญี่ปุ่น เห็นผู้ชายฟู้เข้าก็เกิดจรรโลงใจแต่งเพลง "ไทย" ขึ้นเพลงหนึ่ง เอามาร้องกัน
แข่งแฉฉรรเสริญกันซุซาไปหมด พอแผนเสียงญี่ปุ่นเข้ามาถึง เสียงแข่งแซ่ซุซาก็เงียบกริบ เพราะ
ท่านอง "เหมือน" กับเพลง "ไทย" ไม่ผิดเลยซักท่อนเดียว แต่คำร้องเป็นญี่ปุ่น"²

¹ ประหยัด ศ. นาคะนาท "ท่าที่ทุกหยอมหยูตอผู้เผด็จการกระเป่า" เรื่องอย่างว่า

นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 209 - 218

² อนุ ไชยวสุ "เอาที่ไซค์ไทย" ลนคัสตูแกนเขมร " หัลลคคีส์ญูจ ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 168 - 169

การเขียนของ "ฮิวเมอริสต์" ตอนนี้ ผู้อ่านจะทราบว่า "ฮิวเมอริสต์" หมายถึงใครทันที เพราะเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง มีความสามารถเป็นที่ยอมรับ

การเขียนวิธีนี้ "โคโยมารยาท" แล้ว นักเขียนจะไม่นำเรื่องเจ็บแค้นส่วนตัวมาเขียนให้ผู้อื่นเสียหาย หากแต่เป็นการเขียน "ทิ" เพื่อ "กอ" เพื่อให้บุคคลปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น อันมีผลต่อสังคมส่วนรวมด้วย แต่ปัจจุบันจะพบว่าไม่ว่าเรื่องส่วนตัวหรือส่วนรวม นักเขียนก็สามารถเขียนได้ทั้งสิ้น เพราะสภาพสังคมเปลี่ยนไป การเขียนถึงเรื่องส่วนตัวมีลักษณะเหมือน "สาวได้ให้กากิน" ฝ่ายตรงข้ามจะเป็นเคียดเป็นแค้น และผู้อ่านหรือผู้รับรู้เป็นเพียงผู้คอย "หัวเราะ" แค่ออย่างเดียว

2. ลอสังคม

เนื่องจากสังคมหรือบุคคลในสังคมมีความบกพร่องหรือผิดพลาด แต่ไม่สามารถจะชี้แจง ทักเตือนตรง ๆ ได้ เพราะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น ถ้าปล่อยให้ผ่านไปก็ยิ่งทำให้สังคมหรือบุคคลเสื่อมลง นักเขียนจึงต้องหาวิธีบอกทางอ้อม โดยการลอสังคม ในผู้อ่านทราบว่าเรื่องเช่นนั้น เป็นสิ่งไรสาระประโยชน์ ถ้าจะกระทำต่อไปก็จะทำให้ "น่าขัน" ยิ่งขึ้น แล้วต่อไปสังคมก็จะรับรู้เองว่า สิ่งทีกระทำไปนั้นเป็นความบกพร่อง ควรจะช่วยกันแก้ไขต่อไป เช่น สมัยหนึ่งมีการเปิดป้ายสถานที่สำคัญ ๆ (ที่สร้างใหม่) บอย ๆ จนอดจะเพ้อ เฒ่าคนใหญ่คนโตมาเปิด มีคนอ่านรายงาน และกล่าวสุนทรพจน์ตอบ ซึ่งดูเหมือนทำกันเป็นพิธีเท่านั้น "ฮิวเมอริสต์" จึงเขียนเรื่อง "สุนทรพจน์เปิดส้วมสาธารณะ" เพื่อล้อเลียนความนิยมนี้ขึ้น นับว่าเป็นเรื่องที่มีชื่อในเรื่องลอสังคมมาก เรื่องนี้ "ฮิวเมอริสต์" เขียนให้เป็นคนายงานและมีคนกล่าวสุนทรพจน์ตอบ ตอนหนึ่ง ผู้รายงานเชิญประธานเปิดส้วม ดังนี้

บัดนี้ได้ฤกษ์อันดีงาม จึงขอเชิญใต้เท้า เปิดกระดาก่างคลุมป้าย แล้วเข้าไปนั่งถ่าย เป็นปฐมฤกษ์ โดยมีทองหยอดสรวงศ์ เพื่อเป็นสวัสดิมงคลเจริญรุ่งเรืองวัฒนาถาวร เป็นกวีพระนคร สืบไป¹

หรืออีกเรื่องหนึ่ง ก็เรื่อง "ท้าวจิ้ง" "ฮิวเมอริสต์" เขียนลอสังคมสุภาพสตรีที่ชอบแต่งกายตามแฟชั่น ทั้ง ๆ ที่ไม่มีความจำเป็นเลยว่

¹ อย ไทยวสุ "สุนทรพจน์เปิดส้วมสาธารณะ" รวมเรื่องสั้นของฮิวเมอริสต์
ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 9

หน้าหนาวก็คือห่านที่ผู้หญิงวิ่งไล่ก่อนหน้ากันหนาวของผู้ชายออกมาจากก้นตู้ เธอมาสะบัดสะบัดให้หมดฝุ่น แล้วตากแดดให้หมกเหม็น และพร้อมกันนั้น หรืออาจจะก่อนนั้นก็ได้ หลังจากนั้นหน่อย ผู้หญิงอีกแหวะ ก็รอสตาจ้อออกมาจากก้นกระเปาะของผู้ชาย หรือของผู้หญิงเองอันเป็นจำนวนที่ผู้ชายให้เก็บเอาไว้ ไปซื้อเสื้อหนาวหน้ากันหนาวของผู้หญิงมาใหม่ -- ถ้าผู้ชายรวบรวมความกล้าไว้มากพอที่จะตามใครแล้วก็ตามว่าไหนจะต้องซื้อใหม่ละ ก็ได้รับคำตอบซึ่งไม่มีทางจะใคร่จะแนบเต็มแม่จะขี้เกียจช่วยเหลือกันซักเพียงไรว่า ก็ตัวเก๋ามันกินตัวของมันเองจนพรวดไปหมดแล้วนี่นา ก็เลยแฉกแจกเอาเป็นอาจอุมิเปี่ยมมาใส่เสียแล้วนะซี -- และถ้าผู้ชายซักต้อไปตามแบบกระตุตามในลภาว่า แล้วยังงั้นมันถึงจำเพาะเจาะจงกินตัวแต่เสื้อผู้หญิง เสื้อผู้ชายก็เกี่ยวด้วยกันไม่เห็นเป็นอะไรยังงั้นละ ต่อคำถามที่จึงคำตอบได้เป็นสองนัย และไม่ว่าขี้ไหนก็กวนโทโสเท่ากัน -- นัยหนึ่งนั้นตอบว่า ของผู้ชายก็กินตัวเหมือนกัน หากแต่ว่าผู้ชายใส่เสื้อกันหนาวที่ทะลอะกินตัวเองเช่นนั้น ไม่น่าเกลียดอันใด กลับยิ่งดูมีสง่าขึ้น ส่วนผู้หญิงนั้นใส่เสื้อกินตัวไม่ได้ น่าเกลียดนัก โทครายเหลือกำลัง ทารุณอย่างจริงจังนัยหนึ่งตอบได้ว่า เห็นจะเป็นเพราะเสื้อผู้ชายไม่สวยไม่น่ากินกระมัง -- แต่จะตอบนัยไหนหรือไม่ตอบสักนัยเดียว หรือผู้ชายไม่ไถ่กล้าที่จะตามเลยก็ตาม ผลก็เท่ากัน ก็ผู้ชายใส่เสื้อตัวเก่าจากปีกลาย ซึ่งเก่าจากปีก่อน ซึ่งเก่าจากปีโน้น ซึ่งเก่าจากปีนู้นอีกที่ ส่วนผู้หญิงใส่เสื้อใหม่เอี่ยมรุ่นพ.ศ. หรือ ก.ศ. หรืออะไร ก. ใหม่สดสด ยังก้อนอุณอุณจากแพชั่นของฝรั่งนี่เอง -- แล้วใครจะทำไม่วีร¹

และอีกตัวอย่างหนึ่ง "ฮิวเมอริสต์" ลอสส์ คมที่นิยมชมชอบกับการประกวดประชันเพื่อหวังถ้วยรางวัล ผู้ที่ได้รับรางวัลหรือผู้ที่โดนขำใครๆ เป็นเพียงผู้จัดการดำเนินเรื่อง แต่มิได้มีส่วนเห็น้อยยากในการจัดทำหรือสร้างงานนั้นเลย ดังที่ว่า

ในสมัยพลาสติกนี้ วิทยาศาสตร์คือปศาศตร์ได้เปลี่ยนระบบชีวิตของใครเสียหมดแล้ว เมื่อก่อนมันอยู่กับดินอยู่เพียงอยู่เฉยๆ เกี่ยวนี้มีอยู่โรงแรมห้องละตัวมีเบอร์ติด อาหารการกินล่ออยู่ที่ปากไม้ทองกุยไม้ทองเขี่ย เจ็บป่วยมีนายแพทย์ปริญญามาแต่เมืองนอกมาจับชีพจรแตกตาแตกปากแตกที่อื่นอื่น แล้วเอาซากรอกบางทาบ่างฉิบบางให้หายบ้างให้ตายบ้าง--ตัวเมียมีเท้าที่ไข่ออกมาเท่านั้น -ไข-ไข-ไข-ไขออกมาแตะๆ ไม่มีใครเขาวางกระไรหรือยิงไขได้วันละสองสามใบได้ยิ่งดี

¹ อบ ไชยวสุ "หนาวจัง" ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง)

ชื่อเสียงเกียรติคุณด้วยทองคำชุบเงิน ด้วยเงินชุบทองคำของ พญาท่านโนน พญาท่านนี้ ก็ต้องตกเป็นของคนซึ่งไม่ได้ช่วยแบ่งไขด้วยเลยสักใบเดียว "1

นักเขียนเรื่องประเภทล้อสังคมที่เด่นที่สุด คือ "อิ้วเมอริสค์" และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เรื่องที่เขียนมีทั้งเรื่องเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม สังคมบางสังคม ฯลฯ วิธีเขียนเรื่องประเภทนี้มีทั้งแบบแทรกในเรื่องอื่นๆ และเป็นแบบที่เป็นเรื่องล้อสังคมโดยตรง เรื่องที่นักเขียนใช้กลวิธีแบบล้อสังคมที่เด่นๆ ได้แก่

1. "สุชานาคะกัม" ของ "อิ้วเมอริสค์" ล้อวัฒนธรรมไทยสมัยหนึ่ง คือสมัย"วิรัชชัย" วิรัชชัย มาล่านำไทยไปลุ่มหาอำนาจ" โยเน้นเรื่องภาษาเป็นพิเศษ

2. "นำเที่ยวไทยแลนด์ (สยาม)" ของ "อิ้วเมอริสค์" ล้อความเป็นอยู่ของสังคมไทยสมัยหนึ่ง เมื่อประมาณ พ.ศ.2493

3. "ศิลปินกลองยี่เก" ของ "อิ้วเมอริสค์" ล้อสังคมชาวบ้านตามห้องแถว ที่ชอบทะเลาะกันโดยไม่เกรงใจใคร

4. "สุนทรพจน์เปิดส้วมสาธารณะ" ของ "อิ้วเมอริสค์" ล้อสังคมที่นิยมเชิญคนใหญ่คนโตมาเปิดป้ายอาคารสถานที่ที่สร้างใหม่ มีการอ่านรายงานและกล่าวสุนทรพจน์ตอบ

5. "เรื่องสั้นสมัยหิน" ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ล้อสังคมชนชั้นปกครองที่ชอบวางอำนาจ และผู้น้อยที่ชอบประจบสอพลอ

ฯลฯ

การสร้างเรื่องให้เป็นแบบเห็นแบบเสียดสีและล้อสังคมเป็นกลวิธีที่ใกล้เคียงกันมากจนคล้ายกับเป็นวิธีเดียวกัน แต่ก็มีวิธีสังเกตเห็นได้ คือถ้าเป็นเรื่องล้อสังคม นักเขียนจะกล่าวรวมๆกันไป ไม่เจาะจงว่าเป็นบุคคลใดหรือเหตุการณ์ใด มักจะเป็นความนิยมเฉพาะสมัย ลักษณะเฉพาะตัวของสังคมใดสังคมหนึ่ง ส่วนเรื่องเสียดสีเห็นแบบมักจะเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล เฉพาะเหตุการณ์ ผู้อ่านสามารถทราบในทันทีว่าหมายถึงใคร อยู่ในเหตุการณ์ใด และจะรู้สึกถึงการ "ประชดประชัน" อยู่ในที่

¹อบ ไชยวสุ "กุกกุกกุกกุก" อิ้วเมอริสค์ในอารมณณ์ชั้น อิ้วเมอริสค์(นามแฝง)

เพราะเหตุที่กลวิธีทั้งสองใกล้เคียงกันมากนี่เอง บางครั้งผู้อ่านไม่สามารถตัดสินอย่างเด็ดขาดได้ว่านักเขียนใช้กลวิธีอย่างใด เพราะบางทีนักเขียนก็ใช้ทั้งสองวิธีร่วมกัน จึงต้องพิจารณาจากเนื้อหาส่วนใหญ่ ประกอบกับการใช้ภาษาในเรื่องนั้นๆ ถ้าอย่างใดมีน้ำหนักมากกว่าก็คงจะต้องถือว่าเป็นอย่างนั้น ในกรณีเช่นนี้ควรจะพิจารณาเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ไปว่า ตอนใดใช้วิธีใด แต่อย่างไรก็ตามทั้งสองวิธีนี้ก็เป็นวิธีที่เรียกอารมณ์ขันได้ดี และมีคุณค่าในการที่จะช่วยให้สังคมดีขึ้นเช่นกัน

3) สร้างเรื่องให้เกิดจริง

เป็นกลวิธีที่สำคัญอีกวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างอารมณ์ขันได้ดี นักเขียนจะสร้างเรื่องให้ไม่สมจริง มีลักษณะเกินจริงหรือเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ผู้อ่านจะ"หัวเราะ"กับสิ่งที่เกินจริงนี้ โดยไม่ต้องคิดถึงเหตุผล เพราะ "คนฟังจะฟังบทส้ารวลให้ขัน จะต้องไม่โต้แย้งกับเหตุผลที่เอามาพัฒนาขึ้นเป็นบทส้ารวล แม้จะเป็นเหตุผลที่เหลวไหลไร้สารูปเพียงใดก็ตาม นั่นคือต้องปล่อยอารมณ์ให้เป็นเสรี ชยยับเส้นให้คืนขึ้นมา พร้อมทั้งหัวเราะอยู่ก่อนแล้ว "1 ดังนั้นทั้งนักเขียนและผู้อ่านจึงเป็นอิสระจากเรื่องเหตุผลโดยสิ้นเชิง ถ้าจะยังพะวงถึงเรื่องเหตุผล ก็จะไม่ทำให้เกิดอารมณ์ขันขึ้น การสร้างเรื่องให้เกิดจริงนี้ นักเขียนมีกลวิธีในการสร้างเรื่องได้ 2 วิธีคือ

3.1 สร้างเรื่องเหลวไหล เรื่องประเภทนี้เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลย และไม่
มีโอกาสจะเป็นไปได้ด้วย เรื่องประเภทนี้เหมาะสำหรับเด็ก มักเป็นเรื่องจักรวาลศาสตร์หรือนิทานเจ้าหญิงเจ้าชาย มีการแสดงอิทธิทธิปาฏิหาริย์ มีความสามารถทางเวทมนต์คาถาหรือใช้ความเจริญทางวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือทำให้เหลือเชื่อ ผู้อ่านจะรู้ทันทีว่าถูกหลอก แต่ผู้นิยมเรื่องประเภทนี้ก็ยินดีให้หลอก เช่น เรื่อง"นางจันทลีลา" ของ"น.ม.ส." เรื่องนี้กล่าวถึงนางจันทลีลา ถูกแม่เลี้ยงและพี่สาวลูกแม่เลี้ยงกลั่นแกล้งเสมอ วันหนึ่งพระราชจางงานเลี้ยงเพื่อให้เจ้าชายราชโอรสเลือกคู่ พี่สาวแค้นกายสวयงามไปงานเลี้ยง นางจันทลีลาไปร่วมงาน

ไม่ได้เพราะไม่มีเสื้อผ้าสวยๆ นางวิทยากรจึงเนรมิตเสื้อผ้าและพาหนะให้ นางจินตลีลาจึงไปร่วมงานนั้นได้ นางเพลิกเพลินกับงานนั้นจนลืมเวลาที่นางวิทยากรสั่ง ทำให้เสื้อผ้าเนรมิตกลายเป็นเสื้อผ้าสกปรกตามเดิม นางจึงรีบวิ่งออกจากงานเลี้ยง ทำให้รองเท้าข้างหนึ่งหลุด เจ้าชายหลงใหลความงามของนางจินตลีลา จึงประกาศหานางที่สวมรองเท้านั้นได้ ในที่สุดทหารก็ตามตัวนางจินตลีลาได้ นางจึงไถ่อภิเษกกับเจ้าชายมีความสุขสืบมา

หรืออีกเรื่องหนึ่งคือเรื่อง"ยาแก้โรครัก" ของ"ณ.ม.ส." กล่าวถึงยาขนานหนึ่งทรงคุณวิเศษ สามารถป้องกันโรครักได้ ถ้าใครคิมยานั้นจะไม่เกิดความรักโดยเค็ดชาก แต่ไมมาเซอร์ตัวเอกของเรื่องทำยาหาย จึงไปหลงรักลูกกัศู ทำให้งานที่คนรับอาสาไปทำต้องผิดพลาดและเสียที่เกือบเอาชีวิตไม่รอด,

อีกตัวอย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดคือ เรื่องสามเกลอไปอเมริกา ของ"ป. อินทรปาลิต" ตอนหนึ่งกล่าวถึงโจรเรียกค่าไถ่ จะจับตัวลุงเซยไปเรียกค่าไถ่ จึงมาหลอกลุงเซยให้ไปดูโรงงานของเขาซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษดังนี้

"โรงงานของผมทำเครื่องกระป๋องทุกชนิด คุณลุงเห็นแล้วจะแปลกใจว่าเป็นๆทั้งตัวใส่เข้าไปในเครื่อง พอออกมาบรรจกระป๋องเสร็จเรียบร้อยเลย ... หมูแฮมเราก็ทำได้ จับหมูเป็นๆใส่เข้าไปในเครื่องจักร มีเครื่องตัดคอหมู เครื่องผ่าคัต ควักและล้างไส้ชุกขนทิ้งแล้วแยกเป็นชนิดๆ ขาหมูเป็นหมูแฮม เนื้อหมูทำเค็มแบบเบคอน ตับหมูบรรจุกระป๋อง หรือทำเสร็จแล้วถ้าไม่ชอบ ใส่เข้าไปในเครื่องบังคับเครื่องให้เดินกลับ หมูแฮมและเบคอนหลุดออกมาจากเครื่องกลายเป็นหมูเป็นๆตามเดิม "1

และอีกตัวอย่างหนึ่ง คือเรื่อง" Portable W.C. "ของ"อ.ร.ค." กล่าวถึงดร.ชฎิล นักวิทยาศาสตร์เอก สามารถผลิตส้วมซึมแบบพิเศษได้ ส้วมซึมมีคุณสมบัติดังนี้

"... รูปร่างก็เป็นตุ้งยางคล้ายตุ้งนํ้าร้อน แต่ใบย้อมกว่า ปากตุ้งพอเหมาะกับท่เราจะถ่าย ในตุ้งยางนี้มีเครื่องกลั่นกรองหลายชั้น มีท่อระบายอากาศ ท่อลมและท่อนํ้ายา

¹ ปรีชา อินทรปาลิต สามเกลอไปอเมริกา ป.อินทรปาลิต(นามแฝง) หน้า 82

ฆ่าเชื้อ ... ภายในดูยงยังมีเครื่องกลั่นกรองหลายชั้น และทำงานโดยอัตโนมัติ เมื่อกากอาหารตกลงไปถึงดูยงยง เครื่องเคมีภัณฑ์และยาฆ่าเชื้อที่อยู่ในนั้นจะเริ่มทำงานทันที กล่าวคือทำการดับกลิ่นและแปรธาตุอย่างรวดเร็วให้กากอาหารนั้นกลายเป็นผงและปั่นให้แห้ง เหมือนแป้งผงโอวัลตินหรือกาแฟในมัทคค เครื่องกลั่นกรองอัตโนมัติจะทำงานอย่างรวดเร็ว จนผู้ถ่ายเองไม่รู้สึกรู้ว่าทำอะไรเกิดขึ้นในดูยงยง "ปอร์เทเบิล คัมลิว.ซี." ของตน นอกจากจะทำหน้าที่ถ่าย ก็ถ่ายไปอย่างเดียว เสร็จกิจเมื่อใด จะผูกติดไว้กับตัวต่อไปก็ได้หรือจะแกะพับออกใส่กระเป๋าตามเค็มก็ไม่เกะกะ และกากอาหารที่กลายเป็นผงไปแล้วนั้น เมื่อกลับมาถึงบ้านจะเปิดปากดูยงยงเททิ้งเสียหรือจะนำเอาไปใช้เป็นปุ๋ย สำหรับต้นไม้ ก็จะได้ประโยชน์อีกทางหนึ่ง ตลอดเวลาการถ่าย รับรองว่า ไม่เกิดกลิ่นออกมามากมายนอก ไม่เกะกะ ไม่ประเจิดประเจ้อ จะสะดวกสบายยิ่งกว่าใช้ชักโครกหรือส้วมซึมมาก "1

เรื่องเหลวไหลนี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "เรื่องโม้" ก็ได้ เรื่องชนิดนี้มุ่งให้อารมณ์ขันมากกว่าแนวคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ยิ่งใช้กลวิธีอื่นประกอบด้วย เช่น คำละคร การใช้ภาษา ก็จะยิ่งทำให้เรื่องเด่นขึ้น กลวิธีนี้ใช้ได้ทุกสมัย แม้ปัจจุบันก็ยังนิยมกันอยู่ ถือว่าผ่อนคลายอารมณ์ได้ก็

3.2 สร้างกระสวนไร้สารูป (incongruous pattern) หมายถึง เรื่องที่นักเขียนนำมาเขียนนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ มีข้อเท็จจริงถูกต้อง แต่เป็นเรื่องที่นำมารวมเป็นหน่วยเดียวกันไม่ได้ หรือเป็นหน่วยเดียวกันได้แต่ไม่เหมาะสมกับสังคม ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ถูกต้องทำให้เรื่องนั้นมีลักษณะเกินจริงหรือไม่มีทางที่จะเป็นจริงได้ เช่น เรื่อง "บริมาโสภาส" ของ "ฮิวเมอริสต์" กล่าวถึงวิธีการทำอาหารชนิดหนึ่งที่เรียกว่า "พระรามเข้าโกศ" ดังนี้

"เครื่องปรุง- บอนตันงามงามห้าตัน เนื้อพะหนึ่งปอนด์ เนื้อโคหนึ่งปอนด์ คันหอมหนึ่งกำมือ ข้าวสารหนึ่งลิตร เกลือครึ่งลิตร มะกรูดหนึ่งโหล ผักโหมสองกำ ผักบุ้งสอง

1 เอ็ดมุนด์ รูจิกิชส์ "Portable W. C." หัวเราะทุกเวลา ปรมา ลาภา
อ.ร.ค. (นามแฝง) หน้า 388-389

พ่อน พริกไทยหนึ่งกำมือ อายิโนะโมะโต๊ะหนึ่งกระป๋องกลาง คีน้ายหนึ่งกำ สาคุหนึ่งลิตร น้ำตาลปีบหนึ่งกิโลกรัม ไข่ไก่หนึ่งโหล ไข่เบีคหนึ่งโหล ปลาช่อนขนาดโคนขาห้าตัว ปลา ดุกขนาดคละกันหนึ่งตะกร้า มะขามเปียกหนึ่งกิโลกรัม มันเทศสิบหัว กลอยหนึ่งกิโลกรัม กะปิหนึ่งช้อนโต๊ะ เค้าเจียวสองถ้วยชา ถั่วฝักยาวห้าสิบฝัก พริกบางข้างสองโหลเม็ด ตะไคร้หนึ่งตะไคยสองชามกวยเตี๋ยว เป็คย่างหนึ่งตัว หัวกะทิสองชวคเบียร์ ทุนเชียงสิบคู่ เห็ดหอมครึ่งชั่ง ปลาร้าห้าสิบกกรัม มะนาวครึ่งโหลลูก ถั่วเขียวครึ่งลิตร ใบกระเพรา หนึ่งกำ แดงโมนขนาดใหญ่หนึ่งลูก ปลากรอบหนึ่งไม้ หมูสามชั้นครึ่งกิโลกรัม ปลาทุสห้า สิบหัว ตะพานน้ำครึ่งตัว ขนมปังป่นสามถ้วยแก้ว กล้วยน้ำว่าสุกสองหวี ลูกตาลสดสามโหล เลือคหมูสดสองชามแกง ส้มูผงตราอะไรก็ได้ครึ่งกิโลใหญ่ เบียร์ตราอะไรก็ได้ครึ่งโหล ปูนขาวสองช้อนโต๊ะ ปูนซีเมนต์สองช้อนโต๊ะ ทรายสองช้อนโต๊ะ

วิธีทำ- เป็คเบียร์ห้าชวค เทลงอ่างซัคผ้าขนาดใหญ่ เอาเครื่องปรุงที่คองหั่นกั้หั่น เสียก่อน ที่คองสับกั้สับเสียก่อน ใส่ลงไปในอ่างกวนให้เข้ากัน เอาผ้าขาวคลุมปิดทิ้งไว้สาม คีน แล้วเอาอ่างตั้งไฟ เคียวไปคนไปจนและเป็นเนื้อเคียว ยกลง ไม่คองชิม

ขนาดรับประทาน- รับประทาน ถ้าเป็นพระรามก็เข้าโกศจริงจริง ถ้าเป็น หลวงรามหรือขุนรามก็เข้าโลง เพราะฉะนั้นจึงกินเบียร์ที่ซัคไว้ชวคหนึ่งนั้นเสียก่อน แล้วยก อ่างเทลงท้อไป "1

หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง คือเรื่อง "สุนทรพจน์เปิดส้วมสาธารณะ" ของ "ฮิวเมอริสต์" ผู้รายงานได้รายงานถึงความจำเป็นในการสร้างส้วมสาธารณะและการดำเนินการในการสร้าง จนเสร็จเรียบร้อย และเพื่อเป็นไปตามประเพณีนิยมที่คองเชิญผู้เป็นประธานในพิธีทำกิจกรรม ก่อนผู้อื่นเพื่อเป็นสิริมงคล จึงเชิญประธานเปิดป้ายและกระทำปฐมกิจกรรมดังนี้

"บัดนี้ได้สุกฤกษ์อันดีงาม จึงขอเชิญได้เท้าเปิดกระต่ายพวงคลุมป้าย แล้วเข้าไป

¹ ออบ ไชยวสุ "บริมาโสภาส" อารมณ์ขันของฮิวเมอริสต์ ฮิวเมอริสต์

นั่งถ่ายเป็นปฐมฤกษ์ โดยมีต้องหยอดสตาจก์ เพื่อเป็นสวัสดิมงคลเจริญรุ่งเรืองวัฒนาถาวร เป็นศรีพระนครสืบไป "1

การเชิญประธานถ่ายเป็นปฐมฤกษ์ และตำราอาหารชนิดพิสดารเช่นนี้ เป็นเรื่องเกินจริง อาจจะเป็นไปได้ แต่ไม่มีทางเป็นไปได้ เพราะตามปรกติของการเปิดป้ายอาคารสถานที่ ประธานมักจะต้องทำกิจกรรมเกี่ยวกับอาคารนั้นเป็นคนแรก เช่น ถ้าเปิดธนาคาร ออมสิน ก็จะเป็นผู้ฝากเงินรายแรก ถ้าเปิดร้านอาหารก็เป็นผู้บริโภครายแรก ฯลฯ ในทำนองเดียวกันถ้ามาเปิดส้วมสาธารณะ ก็น่าจะถ่ายเป็นคนแรกได้ แต่การกระทำเช่นนั้นไม่เหมาะสมกาลเทศะ, อาจจะเป็นไปได้เหมือนกัน แต่คงไม่มีใครทำเช่นนั้น จึงไม่มีทางเป็นไปได้ ส่วน "พระรามเข้าโกศ" นั้นใช้เครื่องปรุงส่วนใหญ่แบบธรรมดาคา แต่วิธีการและขนาดในการปรุงผิดจากอาหารธรรมดา จึงไม่มีใคร"บ้าจี้"ปรุงตามนี้เป็นแน่

4. ทำให้เป็นเรื่องสัปคน

เป็นวิธีการที่นักเขียนสามารถเรียกเสียงหัวเราะจากผู้อ่านได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ จัดว่าเป็นวิธีเรียกอารมณ์ขันได้ดีที่สุด เพราะเป็นเรื่องที่ทุกคนสนใจ พร้อมจะรับรู้ เรื่องที่เขียนนั้นก็สามารรถเขียนได้ทันที ไม่ต้องปูพื้นฐานมาแต่ต้น

การเขียนเรื่องให้สัปคนเป็นกลวิธีในการเรียกอารมณ์ขันได้ง่าย เรื่องที่เขียนนั้นอาจเป็นเรื่องอื่นที่ไม่ใช่เรื่องทางเพศ แต่นักเขียนสามารถโยงความคิดผู้อ่านให้นึกถึงเรื่องทางเพศ หรืออวัยวะที่ควรปกปิดได้ เพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ จากเรื่องที่เคร่งเครียดหรือน่าเบื่อหน่าย ให้น่าสนุกขึ้น ดังคำกล่าวของนักเขียนการ์ตูนล้อคนหนึ่ง คือ ประยูร จรรยาวงษ์ว่า "สัปคนวันละนึกจิตแจ่มใส"

การกล่าวถึงเรื่องสัปคน หมายถึงการกล่าวถึง กล่าวพาดพิงถึงหรือชี้แนะให้นึกถึงเรื่องทางเพศ อาจจะเป็นกิจกรรมทางเพศ อวัยวะบางส่วนหรือเรื่องที่ควรปกปิด ไม่ควร

1 ออบ ไชยวสุ "สุนทรพจน์เปิดส้วมสาธารณะ" รวมเรื่องสั้นบางเรื่องของ
อิ้วเมอริสค์ อิ้วเมอริสค์ (นามแฝง) หน้า 9

กล่าวถึง แต่ทั้งนี้ก็เขียนจะต้องคำนึงถึงจรรยาบรรณ คือเรื่องที่จะเขียนนั้นจะต้องไม่สื่อเจตนา ลามกอนาจารหรือหยาบโจน แต่จะใช้ความสามารถในการเขียนให้ผู้อ่าน "คิดลึก" จากข้อความตอนใดตอนหนึ่ง หรือคำใดคำหนึ่ง ประกอบกับเนื้อเรื่อง ดังตัวอย่าง

เมื่อ "ฮิวเมอริสต์" ไปเที่ยวเขมร ก็ไปชมโบราณสถานหลายแห่ง แล้วเล่าถึงสถานที่แห่งหนึ่งว่า

"... เราเห็นแท่นหินอะไรไม่รู้แยะไปหมด เป็นรูปสี่เหลี่ยมก็มี รูปไข่ก็มี ตรงกลางมีร่องรอยว่ามีอะไรเป็นแท่งกลมกลมตั้งอยู่ รอบแท่งกลมนี้มีทางที่น้ำจะไหลได้รอบไปบรรจบกัน และที่ตรงบรรจบกันนี้ก็มีร่องที่จะนำให้น้ำไหลต่ำลงไปจากแท่นหิน -- แท่นอย่างนี้มีอยู่ทุกใ้โคมทุกห้องทุกแห่ง -- คุณชายอธิบายว่าอ้ายที่มีร่องรอยว่ามีอะไรตั้งอยู่ แต่ถูกถอนไปเสียบ้าง ถูกหักไปเสียบ้าง ถูกทำลายย่อยยับไปเสียบ้างนั่นคือศิวลึงค์ เป็นสิ่งเคารพบูชาในลัทธิศาสนาที่นำมาจากชมพูทวีปสู่เขมร ผู้บูชาเอาน้ำรดบนยอดศิวลึงค์ แล้วน้ำก็จะไหลลงไปยังทางโคยรอบ และไหลไปบรรจบกันตรงร่องน้ำที่พาให้ไหลลงต่ำลงไปจากแท่นหิน ที่ตรงร่องน้ำนั่นก็คือพระอุมา ผู้บูชากรองน้ำที่ไหลลงจากแท่นนี้ไปอาบไปกิน เป็นสิริมงคลลาภมุลย์พูนผลหายโรคปราศภัย -- เที่ยวได้มองหาดูสักอันก็ไม่เห็น ไม่รู้ใครเอาไปเสียที่ไหนหมด จำได้ว่าที่วัดโพธิ์มีอยู่อันหนึ่ง เคยเห็นเมื่อเด็กเด็ก ยังออกอุทานในใจว่าไอ้โฮ ตอนผมโตจนกระทั่งแก่แล้วนี่ยังไม่ได้ไปดูอีกเลย อาจจะทำให้เล็งลงหน่อยก็ได้ เพราะผมเองโคซัน"¹

หรือเมื่อ "ฮิวเมอริสต์" ไป "ทัศนทะเลจรสู่เกาะไผ่" ก็เล่าเรื่องสัตว์ทะเลชนิดหนึ่งที่ใช้เป็นอาหารได้ด้วย คือ

"หอยนมสาวนั้น รูปร่างไม่เหมือนนมสาว แต่ไปเหมือนกับยกทรงสาว เพราะนมสาวจริงจริงนั้นรูปร่างยังง้างต่างหาก (ดูของจริงประกอบ) ส่วนหอยที่ขอยืมชื่อมาตั้งให้มัน แข็งโป๊กแหลมเปี้ยบ เหมือนอย่างยกทรงหรือนมยกเด็กที่กระเทยเพศที่สามของไทยแก่ใช้น่ะแหละ หอยที่เรียกว่าหอยนมสาว โดยคงจะเป็นคนไม่เคยเห็นนมสาวนึกว่านมสาวรูปร่างเป็นยังกะ

¹ ออบ ไชยวสุ "เอาท์ไซค์ไทยแลนด์สู่คนเขมร" ทัศคติสัญจร ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 54-55

พระเจดีย์ยังงั้นจึงตั้งชื่อไว้ให้มัน ผมแบ่งของผมเองออกเป็นสี่เกรด คือ นมสาว นมคุณนาย นมแม่มาย แล้วก็นมแม่มด และไม่ใช่เพียงแค่แบ่งตามเกณฑ์ขนาด ที่ขนาดนมสาวเท่าขวดหมึกแล้วใหญ่ขึ้นตามลำดับจนขนาดนมแม่มดเท่านาฬิกาปลุก แต่ว่าถือตามเกณฑ์ความเหนียวของเนื้ออีกด้วย คือเมื่อใครเก็บเอามาย่างก็ไม่รู้ และใครเอาไปให้ถูกต้มใส่จานมาตั้งไว้กลางโต๊ะในเรือก็ไม่รู้มันแล้ว ก็มีผู้กล้าหาญสามท่านซึ่งจะเรียกว่าวีรบุรุษก็ไม่ถูกต้อง เพราะมีผู้หญิงรวมอยู่ในจำนวนสามนั้นด้วยได้ชวนกันหรือเปล่าไม่ทราบ ปรากฏว่าลงมือด้วยวิธีต่างต่างตามถนัดพร้อมกัน ในอันที่จะทำยังไงให้ไค้เนื้อของมันออกมาสู่กันกิน ... ผมได้ทดลองกินทุกเกรดที่ผมแบ่งไว้ นมคุณนายเนื้อก็ยังนุ่มอยู่ อร่อยน้อยลงนิด และอาจจะยังสดชื่นถ้าเมื่อไม่ได้กินนมสาวเข้าไปก่อน นมแม่มายกระด้างหมคอร่อยและไม่สดชื่น แม้จะไม่ได้กินนมสาวและนมคุณนายมาก่อนเลย นมแม่มดเนื้อเหมือนยางลบ เคี้ยวก็เหมือนเคี้ยวยางลบ กลืนก็เหมือนกลืนยางลบ ผมเคี้ยวด้วยฟันและกรามที่ยังเหลืออยู่นิดหน่อย แล้วก็ไม่กลืน ผมแบ่งเกรดนี้ก็แบ่งอย่างที่รู้จักเคี้ยว เพราะฉะนั้นถ้าบังเอิญมีขนาดเล็กกว่านั้นเท่าเม็ดบัวเนื้อนุ่มและลื่นละลาย หรือขนาดใหญ่กว่านั้นเป็นนมผีเสื้อสมุทร เนื้อเหนียวเหมือนยางตันรถบรรทุกละก็ ต้องขอโทษด้วย "1

นักเขียนอีกท่านหนึ่ง คือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช สามารถเขียนเรื่องภาษาที่น่าเบื่อหน่าย ให้เป็นเรื่องสนุกสนาน โดยการยกตัวอย่างดีคำที่ไม่น่าจะพูดถึง ใค้อย่างไม่น่าเกลียดอะไรเลย เช่นใน ถูกเขมร เขียนถึงภาษาเขมรคำหนึ่งว่า

"ภาษาเขมรอีกคำหนึ่งที่น่าจะสนใจก็คือคำว่า "ราชชุต" คำว่า"ราช"นั้นเขมรเรียกไปเป็น "เรีซ" แต่ก็ข้างเถอะ เพราะต้องห่อปากห่อคอบมน้ำมากอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่คำว่า"ชุต"นั้นสื่อออกจะหนักเอาการอยู่ เพราะเขมรไม่ยกออกเสียงตัว"ท"เป็น"ท"อย่างเราอ่านคำไทย หรือออกเสียงเป็น"ต"อย่างเราอ่านคำบาลี แต่ไฟล้ไปออกเสียงเป็นตัว"ต" ฉะนั้นคำว่า"ชุต" เขาก็ออกเสียงเหมือนกับคนที่ตรวจปฏิพตรวจฉึกโดยไปเอาตัว ต มา

1 อป ไชยวสุ "ทัศนทะเลจรสู่เกาะไผ่" หัตถคดีสัญจร ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง)
หน้า 478-480

ข้างหน้า ท ก่อให้เกิดความพิ้อกพิว่่นขึ้นไม่น้อยเลย ในเมืองเขมรนั้นถ้าใครเป็นซุก เขาก็เอาคำว่าซุกใส่ไว้ข้างหน้าชื่อ คนชื่อเขื่อนชื่อหงวนเขาก็เรียกว่าซุกหงวน แต่ถ้าคนที่ชื่อซุ่ม บังเอิญไปเป็นซุก เขาก็เป็นกรรม เพราะคนทั้งเมืองจะเรียกว่า"ซุกซุ่ม" กลายเป็นคนมีโรค ริดสีดวงทวารไปโดยไม่รู้ตัว "1

อีกตอนหนึ่งในเรื่องเดียวกัน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช อ้างถึงรายงานของ"เจียว ค้ากวน" เกี่ยวกับวัฒนธรรมเขมร ซึ่งกล่าวว่าหญิงชายชาวเขมรมักมากในกามคุณ ถึงแม้เรื่อง นี้จะเป็นเรื่องธรรมดาของชาวเขมร แต่ซีกกับวัฒนธรรมไทย จึงทำให้คนไทย "หัวเราะ" สภาพเช่นนั้น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนไว้ว่า

"ผู้ชายเมืองนี้มักจะแต่งงานกับผู้หญิงที่เคยเป็นนางบำเรอของกนมาก่อน ประเพณี เช่นนี้ไม่มีใครเห็นว่าน่าอับอายขายหน้าหรือแปลกประหลาดอย่างไร และผู้หญิงเมืองนี้นั้นเขา ว่ากันว่าใจง่ายมิใช่เล่น เมื่อตัวมีธุระจะต้องออกจากบ้านไปกางคินที่อื่น ทุกอย่างก็จะเรียบร้อยเป็นปรกติคินในสองสามคินแรก หากตัวไปจากบ้านสักสิบคิน เมื่อก็จจะต้องบ่นว่า 'ฉันเป็นคนแต่ๆไม่ใช่เจกฏุต ธุระอะไรฉันจะต้องนอนคนเดียว' ความเหลวไหลนั้นเป็นไปไค่ถึงเพียงนี้ ในเมืองนี้มีพวก 'นางไม้' เป็นจำนวนมาก เทียวจับกลุ่มอยู่กลุ่มหนึ่งๆมากกว่าสิบ คนตามสถานที่ที่มีกนสัตยูจรไปมา มาก แม้พวกเหล่านี้ชอบชกชวานคนจีน เพราะต้องการบำเหน็จรางวัล นำชยะแขยงและนำบัลลีเหลือทน :-"1

และอีกตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า

"คนเมืองนี้เจ็บไข้ก้นบ่อยๆ เป็นเพราะชอบอาบน้ำและสระผมกันมากเกินไบนั่นเอง โรคเรื้อรอนนั้นเป็นกันมากกว่าโรคอื่นๆ ครั้งหนึ่งเคยมีพระเจ้าแผ่นดินเป็นขี้เรื้อรอน แต่ก็มีไค่มีใครรังเกียจ แต่ตามความเห็นของผู้เขียนที่มีสติปัญญาอันน้อย เข้าใจว่าเหตุสำคัญนั้นอยู่ที่ ความมักมากในกามคุณและการอาบน้ำบ่อยนั้นเองที่ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ เขาว่่ากันว่าคน

1 ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ลกเขมร หน้า 50

2 ก. หน้า 71

เมื่อนี้เสร็จธุระทางประเวณีก็อาบน้ำ พอขึ้นจากน้ำก็เริ่มการประเวณีต่อไปอีก เวียนกันไป
 ดังนี้ ! ทุกคนที่นี้ชำระกายมากจนเกินไป เพราะอากาศนั้นร้อนจนคนไม่สามารถจะอยู่ไปได้
 ทั้งวันโดยไม่อาบน้ำหลายๆหน แม้เวลากลางคืนก็รู้สึกว่าจะจำเป็นต้องลุกขึ้นอาบน้ำครั้งหนึ่งหรือ
 สองครั้ง --" ¹

และอีกเรื่องหนึ่งคือ "นุ่งผ้ากันทำไม ?" ของ "นายรำคาญ" เป็นเรื่องที่ทำให้ผู้อ่าน
 คิดถึงอวัยวะบางส่วนของสตรี ทั้งๆที่ผู้เขียนก็ได้ออกตัวไว้ว่า

"การเริ่มเรื่องเช่นนี้นับว่าหมิ่นเหม่ต่อการที่จะถูกหาว่าเขียนเรื่องโป๊อยู่มากทีเดียว
 แต่ข้าพเจ้าไม่วิตก เพราะการที่จะเขียนเรื่องให้เป็นเรื่องโป๊นั้นน่าจะตั้งต้นด้วยการให้ตัวละคร
 นุ่งผ้าเสียก่อนแล้วจึงให้แก่นั่นออก จะให้แก้ที่ละเล็กทีละน้อยหรือจะให้แก้ทีเดียวทั้งหมดก็สุด
 แล้วแต่บรรยากาศและความจำเป็น แต่ตัวละครของข้าพเจ้าไม่ได้นุ่งอะไรเลย และกำลัง
 ลงมือทำอะไรต่ออะไรนุ่งให้มิดชิดต่อไปต่างหาก " ²

แต่จากน้ำเสียงบางส่วน ก็ทำให้ผู้อ่านคิดเลยไป เพราะ "นายรำคาญ" กล่าวไว้ว่า
 "อย่างไรก็ดี ถ้าจะให้ชี้ถึงความสำคัญอันยิ่งหย่อนกว่ากันระหว่างการนุ่งกับการหมิ่น
 แล้ว ข้าพเจ้าก็ขอชี้ลงไปที่การนุ่ง เพราะการนุ่งส่งผลไปยังการปกปิดร่างกายส่วนที่จำเป็นต้อง
 ปกปิดเอาไว้ตั้งแต่สองคนแรกของโลก เริ่มรู้ตัวรู้ตัวและรู้อาย ส่วนการหมิ่นนั้นถ้าจะว่ากันไป
 ตามความจริงแล้ว ข้าพเจ้าก็นึกไม่ออกว่าหมิ่นทำไม ถ้าผู้ชายเป็นผู้หมิ่นขึ้นก่อน ก็เห็นจะต้อง
 ปรับเป็นความผิดอย่างหนักที่ได้ไปกระทำการอันไม่ควรแก่การกระทำ เป็นเหตุให้ผู้หญิงพลอย
 หมิ่นไปด้วย ซึ่งทำให้ผู้ชายต้องเสียค่ายกันอยู่จนตรามเท่าทุกวันนี้ แต่ถ้าผู้หญิงเป็นผู้หมิ่นขึ้นก่อน
 ก็เห็นจะต้องปรับเป็นความผิดเท่ากับผู้ชายอย่างหนักเช่นเดียวกัน เพราะหาอย่างไรเสียผู้ชาย
 ก็ต้องไปทำอะไรเข้า จนผู้หญิงเหลือออก จึงต้องหาผ้ามาหมิ่นเสีย ซึ่งทำให้ผู้ชายต้องเสียค่าย
 กันอยู่จนตรามเท่าทุกวันนี้ " ³

¹ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ถกเขมร หน้า 72

²ประหยัด ศ. นาคะนาท "นุ่งผ้ากันทำไม ?" เรื่องอย่างว่า ชุดใหม่
 นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 77

³ค. หน้า 81-82

การคิดเลยไปถึงสิ่งที่น่าปกปิดนี้ มิใช่ความบกพร่องของผู้ใดผู้หนึ่ง แต่เป็นเพราะธรรมชาติของมนุษย์ ดังที่ สมศรี สุกมลนันท์ กล่าวไว้ว่า โดยปรกติแล้ว แนวโน้มความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ในเรื่องการแต่งกายมักจะมองไปในทางเปลือย (Nude Lock) อยู่แล้ว ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติ¹ ดังนั้นจึงไม่แปลกอะไรที่ทั้งนักเขียนและนักอ่านจะ "กิดลิก" ไปถึงบางสิ่งบางอย่างได้

5. นำวรรณคดีหรือรูปแบบทางฉันทลักษณ์มาเขียนในแนวชำชน

การนำวรรณคดีหรือรูปแบบทางฉันทลักษณ์มาเขียนใหม่ให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันกับสิ่งที่เขียนนี้ เป็นกลวิธีในการสร้างอารมณ์ขันวิธีหนึ่ง ที่นักเขียนต้องมีความรู้ความสามารถทางวรรณคดีและฉันทลักษณ์เป็นอย่างดี จึงจะสามารถจับจุดบางจุดมาเขียนให้เห็นชัดได้ วิธีนี้จัดว่าทำได้ยาก เพราะนอกจากนักเขียนจะต้องมีความรู้ทางวรรณคดีและฉันทลักษณ์แล้ว ผู้อ่านก็ต้องมีความรู้เช่นเดียวกัน จึงจะตามความคิดนักเขียนได้ทัน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้พบวรรณกรรมที่สร้างอารมณ์ขันด้วยกลวิธีนี้น้อย และมีนักเขียนที่ใช้กลวิธีนี้ไม่กี่คน ถึงแม้จะเป็นวิธีที่ยากและพบน้อย แต่ก็ปรากฏว่านักเขียนสามารถทำได้ดีและทำได้หลายแบบคือ

5.1 ล้อวรรณคดีหรือที่เรียกว่าเรื่องล้อ (Parody)

นักเขียนจะนำวรรณคดีเก่าหรือวรรณคดีที่เป็นที่นิยมแพร่หลายมาเขียนใหม่ โดยมุ่งให้อารมณ์ขันเป็นสำคัญ อาจแทรกความคิดบางอย่างเข้าไปด้วยก็ได้ การล้อวรรณคดีสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ ล้อเนื้อเรื่อง ล้อบุคลิกพฤติกรรมของตัวละคร ล้อการใช้ภาษาและล้อเลียนขนบ (Tradition) ของวรรณคดี วรรณกรรมร้อยแก้วที่ล้อวรรณคดีมีน้อยมาก เช่น เรื่อง "สังข์ทองตอนทีกอัลฟ" ของ "ฮิวเมอริสต์" เรื่องนี้ล้อบทละครนอกเรื่อง สังข์ทองตอนทีกอัลฟ พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และล้อหลายวิธีคือ

5.1.1 ล้อเนื้อเรื่อง สังข์ทองเรื่องเดิมมีความว่าพระอินทร์เห็นว่าพระสังข์

¹ประหยัด ศ. นาคะนาท "อย่าลืมหกทรง" เรื่องอย่างว่า ชุกใหม่ นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 106

ไม่ยอมถอดรูปเงาะ รจนาก็ได้รับความลำบาก เพราะท้าวสามลและชาวเมืองไม่ยอมรับสามมีเงาะของนาง พระอินทร์จึงมาทำท้าวสามลให้ตีคสิณัน โดยเอาบ้านเมืองเป็นเดิมพัน ทกเขยรับอาสาแต่สู้พระอินทร์ไม่ได้ ท้าวสามลจึงตามตัวเจ้าเงาะมาตีคสิณันกับพระอินทร์ ทำให้ได้ทราบความจริงว่าเจ้าเงาะคือพระสังข์ปลอมตัวมา เมื่อตีคสิณัน พระสังข์ก็ได้รับราชสมบัติ "อิ๋วเมอริสต์" ได้แปลงเนื้อเรื่องใหม่ให้พระอินทร์มาทำท้าวสามลตีคสิณัน ซึ่งเป็นที่พาดพิงตามสมัยนิยม และดำเนินเรื่องตามเรื่องเดิม ทั้งนี้ "อิ๋วเมอริสต์" ได้กล่าวไว้ว่า

"สังข์ทองมีหลายฉบับ แต่ละฉบับก็ทำอะไรต่างต่างกันฉบับละอย่าง เช่น ตีคสิ ตีคสิณัน ตีคสิณีส ตีปิงปอง ตีกลองยาว ตีตะโพน ตีกลองเพล ตีกระเชียง ตีไก่ ตีควัว ตีปีก ตีแปดง ตีผี ตีผึ้ง ตีลังกา ตลอดจนตีสองหน้า ตีเสมอ ตีอวนและตีพริก -----ตอนที่กลองนี้เขียนเมื่อ พ.ศ. 2494"¹

แต่ละฉบับที่ "อิ๋วเมอริสต์" บรรยายไว้ก็ปรากฏว่ายังไม่มีใครเขียน มีฉบับตีคสิณันของ "อิ๋วเมอริสต์" ซึ่งลวดตอนตีคสิณัน

✓ 5.1.2 ลักษณะพฤติกรรมของตัวละคร พระอินทร์จากเรื่องเดิมเป็นเทพที่ทรงคุณธรรม คอยสอดส่องความทุกข์สุขของประชาราษฎร์ มีกิจริยามสง่า มีความคิดก้าวไกล ตั้งบทพระราชนิพนธ์ว่า

มาจะกล่าวบทไป	จึงหาว่าศไนยไกรศรีงษา
ทิพอาศน์เคยอ่อนแ่ก่อนมา	กระต้างตั้งศิลาประหลาดใจ
จะมีเหตุมันแมนโนแคนดิน	อมรินทร์เร่งคิดสงไสย
จึงสอดส่องทิพเนตรดูเหตุภัย	ก็แจ้งใจในนางรจนา
แมนมิไปช่วยจะม้วยมอก	ค้ายสังข์ทองไม่ถอดรูปเงาะป่า
จำจะยกพหลพลเทวา	ลงไปล้อมภรรจาสามลไว้

¹อบ ไชยวสุ "สังข์ทองตอนตีคสิณัน" อารมณชั้นของอิ๋วเมอริสต์ อิ๋วเมอริสต์

นอกจากนี้ตัวละครอื่นๆ เช่น ท้าวสามล นางมณฑา หกเชย ต่างก็มีบุคลิกแปลกๆ แสดงพฤติกรรมต่างจากเรื่องเดิม เช่น หกเชย เดิมมีลักษณะ "หน้าจ้อยหงอยเหงา" แต่ในเรื่อง "สังข์ทองตอนตีกอัลฟ์" กลับแสดงท่าทางหยิ่งยะโส ทะนงตัวว่าเก่งกล้า เป็นต้น

5.1.3 ลัทธิการใช้ภาษา บทละครประเภทต่างๆนั้น ผู้แต่งจะบอกกำกับไว้ว่าเป็นบทละครชนิดใด เช่น ละครนอก ละครใน ละครพันทาง ฯลฯ "อิ๋ว เมอริสต์" ก็บอกไว้เช่นเดียวกันว่า

"เรื่องนี้ไม่ใช่ยกต่อท่านคอมมิวนิสต์ เพราะไม่มีตัวโกงที่จะอุปลงโลกนี้ให้เป็นคอมมิวนิสต์ ถึงฝ่ายค้านของรัฐบาลท้าวสามลก็ไม่มี เมื่อไม่มีตัวที่จะเป็นคอมมิวนิสต์ได้สักตัว เช่นนี้จึงเป็นไต่อย่างมาเพียงละคร 1000 ทาง คำ 100 แก้วโดยอิ๋ว เมอริสต์ คำ 100 กรองโดย ศุขเล็ก"¹

และคำว่า "ตัวละคร" ก็ใช้คำว่า "กายละคร" แทน

5.1.4 ลัทธิเลียนขนบ (Tradition) ของวรรณคดี บทละครโดยทั่วไปนั้นก่อนจะเปิดฉากปล่อยตัวละครออกแสดง ผู้แต่งจะต้องบอกผู้อ่านก่อนว่าบทละครเรื่องนั้นมีใครแสดงบ้าง และบอกตามลำดับความสำคัญของตัวละคร ถ้า "อิ๋ว เมอริสต์" จะทำตามแบบแผนที่มีมาแต่เดิม ก็จะเป็นเรื่องธรรมดาสามัญ จึงต้องบอกตัวละครตามลำดับความไม่สำคัญ ส่วนตัวสำคัญก็ใส่ในวงเล็บเหมือนกับเป็นตัวประกอบ ดังนี้

"กายละคร

1. ตำรวจ
2. ตำรวจอีกคน
3. ตำรวจอีกคน

¹อม ไชยวสุ "สังข์ทองตอนตีกอัลฟ์" อารมณ์ขันของอิ๋ว เมอริสต์ อิ๋ว เมอริสต์

4. ตำรวจอีกคน
5. ทหาร
6. ทหารอีกคน
7. ทหารอีกคน
8. แคคคิ
9. แคคคิอีกคน
10. รัฐมนตรีที่มาทำหน้าที่แคคคิ
11. รัฐมนตรีที่มาทำหน้าที่แคคคิอีกคน
12. ชาวเมืองที่มาชะเง้อดูคนใหญ่คนโต เขาคีก็กอล์ฟกัน
13. ชาวเมืองที่มาชะเง้อดูคนใหญ่คนโต เขาคีก็กอล์ฟกัน
14. ชาวเมืองที่มาชะเง้อดูคนใหญ่คนโต เขาคีก็กอล์ฟกัน

(นอกจากนี้ยังมีพระอินทร์ ท้าวสามล นางมณฑา เขยทั้งหก ลูกสาวทั้งหก เจ้าเงาะและนางรจนาก็ตามสมควร) ¹

และก็ปรากฏว่าตัวละครทั้ง 14 ไม่มีบทแสดง มีแต่ตัวละครที่ผู้แต่งจัดไว้ในลักษณะที่เป็นตัวประกอบเท่านั้นที่มีบทแสดง

5.2 ล้อรูปแบบทางฉันทลักษณ์

คือการนำลักษณะบังคับทางฉันทลักษณ์มาเขียนให้ผู้อ่านเห็นชั้นในจุดใดจุดหนึ่ง อาจจะเป็นจำนวนคำ สัมผัส วรรค เอกโท ฯลฯ วิธีนี้ค่อนข้างจะยากมาก แต่ก็ก็เป็นวิธีหนึ่งที่เรียกอารมณ์ขันได้ก็มาก และแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เขียนจริงๆ ความจริงลักษณะเช่นนี้ไม่น่าจะปรากฏในวรรณกรรมร้อยแก้ว เพราะวรรณกรรมร้อยแก้วไม่ต้องการถึงฉันทลักษณ์ หากนักเขียนเขียนโดยใช้ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองร่วมกัน แต่ร้อยแก้วมีน้ำหนักมากกว่า จึงพอ

¹อบ ไชยวสุ "สังข์ทองตอนตีกอล์ฟ" อารมณ์ขันของอิ๋ว เมอริสท์ อิ๋ว เมอริสท์
(นามแฝง) หน้า 424-425

จะอนุโลมจัดให้เข้าเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วได้ เรื่องที่ใช้วิธีจัดรูปแบบทางฉันทลักษณ์ ได้แก่ "ไปบุรี" ของ "ล.ก.ธ." ดังนี้

"94. □□ โคลงสุภาพ ผمก็แต่งได้ ไม่เห็นยากอะไร ให้มีเอก 7 โท 4 และสัมผัสถูกที่ก็แล้วกัน นี่ใจครับ

ชมเพลินเกิน <u>ดู</u> พรณ	พดกษา
มากมายในวนา	เหลือจำ
เห็นดวงคอกผกา	กรองส่วย จริงโวย
เก็บมันเอามาทำ	เป็นพวงมาลัย

ถอดความออกเป็นร้อยแก้วก็ไม่ยากอะไร เพียงแต่เอาเอกทั้ง 7 แห่งและโททั้ง 4 แห่งออกเสีย ก็เป็นภาษาคนธรรมดา ที่จริงคำที่ผมใส่เอกโทนั้น เติมมันก็ไม่ต้องมีหรอก แต่กฎเกณฑ์ของโคลงบังคับให้ตรงนั้นมีเอกมีโท ผมก็ใส่ให้ตามใจกฎเกณฑ์ ไม่ใส่มันก็ไม่เป็นโคลงเสียด้วย กฎเกณฑ์มันช่างยุ่งเสียจริง มีไว้ทำไมก็ไม่รู้ ล่าบากเปล่าเปล่า อนึ่ง คำสร้อยท้ายบาทสามนั้น ผมลองใช้ 'จริงนอ จริงนา จริงฮา จริงแฮ' พังดูมันโบราณไป ไม่ทันสมัย พอใส่ 'จริงโวย' ลงไปเท่านั้น ผมตีปีกเลย ผมทันสมัยแน่แล้ว □"¹

"ไปบุรี" บทนั้นนอกจากจะลัดฉันทลักษณ์ในเรื่องเอกโท คำสร้อยแล้ว ยังลัดสำเนียงชาวสุพรรณบุรีด้วย และอีกบทหนึ่งลัดวรรณกรรมประเภทกลอนเปล่า (Blank Verse) ดังนี้

¹ อบ ไชยวสุ "ไปบุรี" ก้วยดูน L.ก.ธ. (นามแฝง) 2 (10):

"66. □ □ ผมเรียกเป็นส่วนตัวของผมว่า กลอนเปลือย
 ชายคนหนึ่งไปเที่ยวน้ำตก
 ถ้าน้ำเป็นเพียงน้ำ เขาก็ไม่ตาย
 แต่น้ำมันตก
 เขาก็จกไปกับน้ำ
 ตาย

อีกบทก็ยังไหว :

ชายคนหนึ่งเห็นรถบรรทุกศพ
 อยากรู้ว่าใครตาย
 ถามคนนั่งหน้ารถ
 ตอบว่าไม่รู้ ผมเป็นแค่คนขับ
 บ่นว่าคนขับก็รู้อะไร
 คนขับว่าก็รู้อยู่บ้าง
 ว่าไม่ใช่ผม
 แล้วก็ไม่ใช่คุณ "1

5.3 นำวรรณคดีเรื่องเก่าๆมาเขียนใหม่เป็นเรื่องประเภท"อินไซด์"

เป็นอีกกลวิธีหนึ่งแต่นักเขียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องที่จะนำมาเขียน แล้วนำประเด็นที่เห็นว่าน่าสนใจหรือเป็นที่สนใจของคนทั่วไปมาเขียนใหม่ มุ่งเล่าเรื่องและให้อารมณ์ขันเป็นสำคัญ นักเขียนมักจะแทรกสภาพสังคมปัจจุบัน ความรู้สึกนึกคิดและแนวคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขบขันจะอยู่ที่การใช้ภาษา บุคลิกลักษณะตัวละครที่ต่างจากเดิม และเนื้อเรื่องนี้อาจจะคัดแปลงจากเดิมบ้าง นักเขียนใช้วิธีบรรยายโดยละเอียด ทำให้ผู้อ่าน

1 ออบ ไชยวสุ "ไปบุรี" ถ้วย'ตุน L.ก.ธ. (นามแฝง) 2 (7) : มีนาคม

ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับวรรณคดีเรื่องนั้นๆ อย่างชัดเจน บางตอนละเอียดมากกว่าเรื่องเดิม จนคล้ายกับเป็นนิทานหรือตำนาน หรือเป็นเรื่องที่นักเขียนแต่งขึ้นเอง ถ้าพิจารณาจากวิธีแบบนี้ อย่างผิวเผินจะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย ใครๆ ก็อาจทำได้ แต่จะทำให้ได้ดีนั้นมันน้อย จึงปรากฏว่ามีวรรณกรรมประเภทนี้น้อย นักเขียนที่เด่นมีคนเดียวคือ "อ.ร.ค." ผู้เขียนเรื่อง อินไซค์ขุนช้างขุนแผน อินไซค์สามก๊ก อินไซค์พระอภัยมณี อินไซค์สามอ และ อินไซค์ ลงกา

การนำวรรณคดีมาเขียนใหม่เป็นเรื่องประเภทอินไซค์นี้ นักเขียนสามารถแทรกอารมณ์ขันในเรื่องได้ทุกตอน จนเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าวรรณกรรมประเภทอินไซค์คือวรรณกรรมที่มุ่งให้อารมณ์ขันนั่นเอง เช่นในเรื่อง อินไซค์ขุนช้างขุนแผน ตอนนางศรีประจันต์ บังคับวันทองให้แต่งงานกับขุนช้าง "อ.ร.ค." บรรยายไว้ดังนี้

"ศรีประจันต์คัดค้านให้แน่ใจ เอ๊ะลูกอะโรมันไม่กลัว พุคคี่ๆ ไม่ชอบ ชอบทารุณ ศรีประจันต์หันหน้าใจขุนมัว ฉวยได้ไม้เรียว หวดเคียวไปทั้งตัว

"โอ๊ย คุณแม่ขา คุณแม่จะฆ่าลูกเสียแล้วหรือ?" วันทองร้อง "โอ๊ย! ฮือๆ"

โอด เห่งคิ่งตูม! ตูม! ตูม!

ขุนช้างกำลังหมอบอยู่บนเตียงตกใจ โดดลงจากเตียงตะโกนเรียกพวกพิณพาทย์

"เฮ้! คุณชิต นี่วันแต่งงานของผม วันมงคล ปีพาทย์ของคุณทำไมมาทำเพลงโอดเล่า?"

"ไม่ทราบ" นายชิตหัวหน้าพิณพาทย์มือเอกว่า "เห็นข้างในเขาร้องตะโกนบอกมาให้โอด ผมก็เลยโอด"

ศรีประจันต์พยายามเคี่ยว เชื้อลูกสาวให้ขึ้นเตียงรคน้ำกับขุนช้างเท่าไร วันทองก็ไม่ยอมออกมาทำเตียง ศรีประจันต์จนปัญญาเลยโมเม ให้รักขุนช้างคนเดียว แยกบางคนเห็นยุ่งกันนัก เลยทะยอยกันกลับหมด บางคนเลยพาลถือของขวัญกลับไปเสียด้วย

ขุนช้างนั่งคอตกท้อแท้ ถึงเวลากินเลี้ยง เพื่อนฝูงก็ร้อยทรอ มีเหลือไม่กี่คน เจ้าสาวไม่เคยปรากฏตัวเลย กินกันเสร็จแล้ว เพื่อนฝูงจะลุกขึ้นกล่าวคำอวยพร ขุนช้างสั่นหัวแล้วว่า

"ไม่ต้องละไว้ อ้าวกลุ่มใจจริงๆ"

ศรีประจันต์ปลอมว่า

"ทำใจดีๆเถอะพ่อข้าง ไม่เป็นไรถึงมันไม่ยอมออกมารคน้ำ แม่จะบังคับให้มันเข้า
หอกับพ่อข้างให้ได้"

ขุนข้างค่อยมีกะใจนิกหน่อย แล้วขุนข้างก็ไปนอนคอยและเฝ้าหอกอยู่สามวัน "1

หรืออีกเรื่องหนึ่งคือ อินโชกสามก๊ก มีตอนหนึ่งกล่าวถึงลิโป้ลอบเข้าไปหานางเดี่ยว
เสียนภรรยาของมหาอุปราษตั้งโตะ ซึ่งเคยเป็นคนรักของตนมาก่อน เดี่ยวเสียนเกรงว่า
ตั้งโตะจะตื่นมาพบเข้า จึงให้ลิโป้กลับมาก่อน แต่ลิโป้กลับแอบดูมหรักของเดี่ยวเสียนกับตั้ง
โตะ "อ.ร.ค."บรรยายไว้ดังนี้

"ลิโป้เห็นตั้งโตะจะตื่นจริงๆ ก็ถอยออกไปข้างนอก ตั้งโตะใช้มือไขว่คว้าอยู่บนาน
ก็ล้มคาซัน "เดี่ยวเสียน", "ซา"

"อ้อ ยืนอยู่นั่นเอง แหม ฆานเสียงหวานเหลือเกินยังกะโอวัลติน มานี้ แม่ทูนหัว
ขอฎุมอร์นึ่งสักทีเถอะ"

ตั้งมือเดี่ยวเสียนเข้ามาใกล้

"อู๊ อะไรก็ไม่รู้อะ ท่านนี่แหละ " เดี่ยวเสียนสาวทีน-เอจ ทำชะม้อยชะม้ายชาย
คา "ยังไม่ทันสี่พันเลย"

"เหอะน่า ขอหอมที เข้าๆเขามากให้ท่านโอวัลติน แต่ได้หอมเธอครึ่งหนึ่งก็
เหมือนได้ดมโอวัลตินตั้ง 5 แก้ว ฮะๆ"

"หมั่นไส้ ! " เบบี้ออลล์ค้อนควัก

"มา มาเสี่ยคี้ๆ" (ฟอคๆๆ)

ลิโป้ยืนฟังอยู่หลังฉาก ได้ยินเสียงเหล่านี้อย่างชัดเจน เขายืนกัศพันอย่างพยายาม
ระงับโทสะ

"เอะ เสียงอะไรรอกๆหนู? " มหาอุปราษถาม แล้วมองมาดูทางฉาก

1 เอื้อม รุจิธิษฐ์ อินโชกขุนข้างขุนแผน อ.ร.ค. (นามแฝง) หน้า 174-176

"มอดกักไม้กระมังเจ้าคะ" เบบี๋คอลลว่า

ลีไปคำรามในคอ "มอดกักไม้ ซ้ำๆ อี๊กักพันจนโยกไปหมดทั้งปากแล้ว"

"มอดกักไม้" มหาอุปราชหัวเราะ "ช่างมัน หูหนู โลกนี้เป็นของเราทั้งสอง อย่าไปสนใจอะไรกับมันทั้งหมด มอดหรือไม้อะไรก็ช่างมัน เธอเป็นของฉัน ฉันเป็นของเธอเรา มาร้องเพลงฉลองบรมสุขกันดีกว่า ยอดคยาใจ เอาเพลงอะไรก็?"

"ร้องเพลงกึ่งแค่งยังไม่สีพันเที่ยวหรือคะ?"

"อ่า จะเป็นอะไรไป ฉันมันเป็นคนมีความสุข เอาเพลงสักซีแม่บิงเลย"

"นั่นแน่!" เดียวเสียนร้อง "ท่านร้องได้หรือคะ"

"แล้วกัน เดียวเสียนอย่าดูถูก ฉันเป็นมหาอุปราชก็จริง แต่เป็นมหาอุปราชนักร้อง เอาเถอะ เอาเพลงสักซีแม่บิง ร้องคู่กันเลย ฉันร้องบทของผู้ชาย เธอร้องบทของผู้หญิง"

"อู๋ตาย"

ก่อน"

ตั้งโต๊ะ "โอ้กุศล คลที่มาพบเจ้า ใจพี่ยังร้อนเผา หลงรักเจ้าคลังไคล"

"อู๋ตาย" เดียวเสียนหัวเราะ "มหาอุปราชร้องเพลงได้"

"เป็นไง เพราะไหม?" ตั้งโต๊ะซ้อบค่าง "อะแหมๆ เสียงฉันเป็นยังงัยบ้าง?"

"นี่ถ้าไม่เห็นคัมมหาอุปราช หนูคิดว่าไอ้เผือก"

"ไอ้เผือกไหน?"

"ควาย เจ้าคะ"

"อู๋ตาย!" มหาอุปราชสะอึกเฮือก "1"

1 เอื้อม รุจิษฐ์ อินโซต์สามก๊ก อ.ร.ค. (นามแฝง) หน้า 292-295

6. นำเรื่องของตนเองแทรกไว้ในเรื่อง

นักเขียนนำเรื่องของตนเองแทรกไว้ในเรื่องที่เขียนเพื่อให้ผู้อ่านเกิดการมั่งคั่งกับเรื่องของตน เป็นการผ่อนคลายบรรยากาศจากเนื้อเรื่อง เรื่องที่นำมาเขียนนี้มักเป็นข้อบกพร่องหรือปมข้อหรือปมเด่นของตนเอง เช่น "ฮิวเมอริสต์" มักจะพูดถึงเรื่องตนเองกับสุราอยู่เสมอ เรื่องที่นำมาเขียนนี้ แม้เป็นเรื่องส่วนตัวแต่ผู้อ่านก็สนใจ ยิ่งนักเขียนทำตัวให้เหมือน "ตัวตลก" มากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ผู้อ่านเกิดการมั่งคั่งมากขึ้นเท่านั้น เช่น เมื่อ "อ.ร.ค." เขียน อินไซด์ขุนช้างขุนแผน ถึงตอนที่กล่าวถึงพลาญชุมพลทอนเป็นหนุ่ม ก็กล่าวถึงตนเองประกอบดังนี้

"เวลาล่วงไป-ล่วงไป วันอาทิตย์-จันทร์-อังคาร ฯลฯ ประเดี๋ยววันอาทิตย์เวียนมาอีกแล้ว เราก็นั่งเขียนหนังสือไป เขียนไป-เขียนไป พอเห็นหน้าเจ้าหน้าไฉไลมาที่โต๊ะหนังสือ

"คุณครับ วันนี้หวังว่าคุณคงจะไม่ฉลัดก่อนต่อไปนะครับ ?"

"ฮ่า ! " เราสะดุ้ง "ก็เมื่อวานนี่ฉันให้ไปแล้วนี่นา"

"นั่นมันเคื่อนก่อนนี่ครับ นี่ขึ้นเคื่อนใหม่แล้ว"

"อ้าว นี่ขึ้นเคื่อนใหม่อีกแล้วหรื ?"

"ครับ วันนี้วันที่ 1 อีกแล้ว"

"อู๊ยะ เร็วจริง" เรารู้ว่า

วันคืนช่างรวดเร็วเหลือเกินอย่างว่า เด็กอะไรคนหนึ่งข้างบ้านเคยเห็นเป็นต้นมะม่วง ยิกๆ ยังไว้หางเป็ย 2 ชาย เผลอแวบเดียว แต่งงานไปแล้วเมื่อวันศุกร์ที่แล้วนี่เอง แล้ววันคืนจะไม่ล่วงไปอย่างรวดเร็วอย่างไร ?

ฉันโคกัฉันนั้น พอแสนสุขออกทอมาอีกสองอาทิตย์ พลาญชุมพลก็มีอายุได้ 18 ปีพอดี"¹

นักเขียนบางคน เช่น "ฮิวเมอริสต์" หรือ " L.ก.ธ." มักแทรกเรื่องสุราไว้ด้วย

¹ เอื้อม รุจิณัฐ อินไซด์ขุนช้างขุนแผน อ.ร.ค. (นามแฝง) หน้า 603

เพราะตนเองเป็น "คอสุรา" ฉะนั้นนักอ่านที่ทราบเรื่องราวส่วนตัวของนักเขียนก็มักจะโยง เหตุการณ์ในเรื่องให้เข้ากับชีวิตของนักเขียนด้วย ทำให้มีความรู้สึกว่่านักเขียนผู้นั้นมีความสามารถพิเศษในทางสุราจริงๆ ส่วนผู้อ่านที่ไม่มีพื้นฐานเกี่ยวกับนักเขียนก็จะทราบทันทีเหมือนกันว่่านักเขียนผู้นั้นมีอะไรเด่นเป็นพิเศษ ซึ่งนักเขียนก็ออกจะภูมิใจและเขียนถึงบ่อยๆในลักษณะต่างๆกัน เช่น เมื่อ "เอ๋อท์ไซค์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" "ฮิวเมอริสต์" เล่าถึงตนเองไว้ว่า

"พอลืมจากเที่ยวชมและกินครวัคินบ่ายวันที่ไปถึงเสียมราฐนั้น เราก็รีบขึ้นไปชั้นสามห้องที่ทักสิบกับทักสิบสองซึ่งอยู่ติดกันอันเป็นที่พักของเราสองคู่ทันที เพราะอยากจะเอาเสื้อที่มันถูกเหงื่อไว้จนชุ่มโชกออกเสียบโดยด่วน -- อามน้ำอย่างสบายเหมือนเป็นเด็กอีกครั้งหนึ่งคือลงไปนั่งไปนอนแช่ในอ่าง ผิดกันแต่เมื่อมองดูร่างกายในอ่างแล้วก็เห็นว่าเป็นเด็กไม่สำเร็จ เพราะใหญ่กว่าเด็กมาก แล้วก็ไม่มีใครมาดูตัวให้ด้วย -- แต่งตัวชุดใหม่มาและตามกันไปนั่งในห้องบาร์ของไฮเต็ล คุณชายสังเอนเนสซ์โชคามา พอเห็นแก้วเข้าก็รู้สึกเป็นงานเป็นการทันที ไม่ใช่ทกลองกินกันเล่นเล่นเป็นการชิมของตัวอย่างเป็นแน่แล้ว เพราะแก้วนั้นสูงขนาดเกือบสองเท่าของที่เราเคยใช้กินในบางกอก พอใส่เฮนเนสซ์ลงไปหนึ่งถ้วยตรงซึ่งไม่รู้ว่่าเท่าไร เอาน้ำแข็งใส่ก้อนหนึ่ง โชคาควดเล็กขวนึ่ง และช้อนจ๋ามยาวอันหนึ่งแล้วก็เต็มปรีชอบแก้วพอดี อ้ายช้อนนั้นมีไว้ให้คน เป็นการแก่คนอย่างยิ่ง -- อะไรอะไรก็ให้คนทั้งนั้น แม้แต่โชคาคเปลาใส่หน้าแข็งก็มีว่อนใส่มาให้คน -- เรานั่งชดเฮนเนสซ์โชคาคเข้าไปไม่รู้กี่รอบต่อกี่รอบ -- ชอบกลแก้วว่่าสั่งมาทั้งชวดแถมไม่ขาย แยกอมล่ำปากรินควงมาให้ทีละถ้วยทีละถ้วยยังงี้แหละ -- จนกระทั่งหัวหน้าบ๋อยห้องอาหารต้องมาเชิญให้ไปกินข้าวเสียบที่เดอะครับ --"¹

หรืออีกตอนหนึ่งเล่าถึง "คุณประหยัค" (หมายถึง ประหยัค ศ. นาคะนาท) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่่าสายคาสัน "ฮิวเมอริสต์" เล่าไว้ว่า

¹อบ ไชยวสุ "เอ๋อท์ไซค์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" ทัศคติสัญจร ฮิวเมอริสต์

"... ส่วนคุณประหยัคนัยน์ตาสั้น หรือที่ถูกควรเรียกนัยน์ตากุด แต่ที่ยังขึ้นเรียกผิด ผิดว่านัยน์ตาสั้นอยู่เสมอก้เพราะขึ้นเรียกที่ถูก คุณประหยัดคงจะโกรธเอา -- กุดเป็นคำไม่ดี ไม่ว่าจะไรกุด ไม่ดีทั้งนั้น นอกจากจะเสียยาวเป็นสระดูออกไปหน่อย แล้วประคัมไม้ตรี เข้าให้เป็นกุด -- คุณประหยัคนัยน์ตาสั้นต้องใส่แว่น และโดยที่แว่นไม้ไซของคิดตัวมาแต่กำเนิด เวลานอนจึงจำต้องถอดออก ส่วนอะไรที่คิดตัวอยู่ที่ไหนอย่างไร ก็ทิ้งไว้ที่เค็มและอย่างเค็ม -- ครั้นเมื่อถอดแว่นออกแล้ว คุณประหยัดก็ยอมไม่เห็นจึงสังเกตไม่ได้ว่ามีความร้อนอยู่ในห้อง นั้นด้วยหรือเปล่า ต่อเข้าชั้นความหาแว่นตาตามที่ต่างต่างจนพบ และเอามาใส่แล้วจึงรู้ว่า เหงื่อท่วมตัวที่เคียว รีบเข้าห้องน้ำเพื่อที่จะทำจุกหลอดยาสีฟันกลิ้งหายเข้าไปใต้อ่างอาบน้ำ แล้วก็ลดยอดในอ่างจนเหงื่อหมด เพราะจะเอาคอดลงไว้ก้นอ่าง ลอยตากุ่มขึ้นมาแทน ย่อม เป็นท่าอาบน้ำที่ไม่สบายเลย " 1

การนำเรื่องของตนเองไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ นักเขียนจะมีวิธีผสมผสานให้ เรื่อง ของตนเข้ากับเรื่องที่เขียนอย่างเหมาะสม มิฉะนั้นจะพูดเรื่องของตนเองก็พูดออกมาเฉยๆ แต่จะใช้ตนเองช่วยในการดำเนินเรื่องอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เมื่อ"อ.ร.ค." จะพูดถึงพลาญ ชุมพลที่โคเป็นหนุ่มอย่างรวดเร็ว ก็ใช้ตนเองเป็นสิ่งเปรียบเทียบว่าไค้แต้เง็งเขียนหนังสือ จน สิมวันสิมคืน สิมแม้วันที่จะต้องจ่ายเงินชำระหนี้ เหตุการณ์ในเรื่องก็รวดเร็ว เช่นเดียวกัน ส่วน "ฮิวเมอริสต์" แม้จะเป็น "กอดสุรา" แต่ก็กล่าวถึงเพราะเนื้อเรื่องอ่านวยให้ เนื่องจากจะเล่า เรื่องเครื่องกิมในเขมร และที่เล่าถึง"คุณประหยัด" ก็เพราะในเขมรอากาศร้อนมาก (ตามคำ บอกเล่าของคุณประยูร) แต่"ฮิวเมอริสต์" ไม่ได้สังเกตเลยไม่ทราบ และอ้างถึงคุณประหยัด ซึ่งไม่รู้ร้อนไม่รู้หนาวเหมือนกันเพราะตอนนอนไม่ได้สวมแว่น จึงทำให้หมองไม่เห็นและสังเกต ไม่ได้ว่ามีความร้อน การใช้กลวิธีนี้เป็นวิธีที่เรียกอารมณ์ขันได้ดีจากผู้อ่านที่มีความคุ้นเคยกับ นักเขียน ส่วนผู้อ่านที่ไม่คุ้นเคยจะเกิดอารมณ์ขันน้อยกว่า

1 ออบ ไชยวสุ "เอาท์ไซด์ไทยแลนกว่าแคนเขมร" ทัศนะที่สังขจร ฮิวเมอริสต์

7. สร้างเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์ให้ไม่สัมพันธ์กัน

นักเขียนจะเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจเป็นอย่างหนึ่ง แล้วเขียนให้เข้าใจเป็นอีกอย่างหนึ่งในภายหลัง แสดงว่าเรื่องนั้นยังไม่มีข้อยุติ ไม่ลงรอยกันและยังหาข้อสรุปไม่ได้ ผู้อ่านจะเกิดอารมณ์ขึ้นกับความไม่สัมพันธ์กันนั้น เช่น "ฮิวเมอริสต์" เล่าถึงหนุ่มสาวชาวเขมร ซึ่งดูแล้วเหมือนกับเป็นนักเรียน นักพบกันเป็นคู่ๆ พอเสร็จธุระต่างคนก็แยกย้ายกลับและทำเหมือนไม่รู้จักกัน มีคู่หนึ่งหาจดหมายหล่นไว้ และจดหมายนี้เองที่ผู้แปลแต่ละคนต่างแปลได้ใจความไม่เหมือนกัน ไปคนละทิศคนละทาง "ฮิวเมอริสต์" เขียนถึงตอนนี่ว่า

"ระหว่างที่ไปคูมันขึ้นจากน้ำนั้น คุณพาเที่ยวเก็บจดหมายที่เจ้าผู้ชายทำตกไว้ เป็นตัวอักษรโรมันที่มีเครื่องหมายบนล่างพะรุงพะรังให้อ่านเป็นหนังสือฉนวน ซึ่งผมจะพิมพ์ใส่ลงไปก็รู้ว่าวายเครื่องหมายบ้าบอเหล่านั้น หาไม่ได้ในโรงพิมพ์นี้ จึงเอาคำแปลที่คุณพาเที่ยวไปให้ใครแปลมาให้อ่านได้ดังนี้

"ยอกชีวิตของน้อง -- น้องขอให้เป็นการพบครั้งสุดท้ายเถิดนะคะ หรืออย่างน้อยก็ครั้งสุดท้ายชั่วคราว ผู้ใหญ่ของน้องซักจะสงสัยเสียแล้ว ถ้ารู้ความจริงเข้า การติดต่อของเราก็จะสะบั้นลง พบที่เค็มนะคะ ครึ่งสุดท้าย"

ที่จริงจดหมายไทกอพรรค์ยังงั้นน่าจะนำมาลงให้หนักก็โลไปเปล่าเปล่า เหตุที่เอาลงก็คือว่า พอกลับมาถึงสถานทูตก็มีเพื่อนไทยคนหนึ่งมาคุยกัน เล่าให้ฟังถึงเรื่องนี้ เพื่อนคนนั้นขอลูกจดหมาย แล้วก็เลยพิมพ์เอาไปให้ใครไม่รู้แปลจดเอามาให้อ่านดังนี้

"ผ้าเช็ดหน้าที่น้องส่งให้คราวก่อนนั้นเอาไปไหนแล้ว เก็บให้ดีกว่านี้น้องขอส่งให้อีกใบหนึ่ง เป็นฝีมือที่ปะอย่างดีของน้องคล้ายกับดวงชีวิตของน้อง ขอให้เก็บให้ดี เป็นของขวัญในความรักรักสุดชีวิต"

นี่มันเป็นอย่างนี้แหละ จึงลงไว้ทั้งสองส่วนวน เป็นเครื่องเตือนใจว่า ใครอย่าไปรับจดหมายสาวฉนวนเข้าเทียบวนา อ่านได้เป็นสองส่วนวน ไม่รู้จะเชื่อส่วนวนไหน ปวดหัวเปล่าเปล่า นี่จนบัดนี้ผมยังไม่กล้าให้ใครแปลอีกสักคน กลัวจะได้คำแปลอีกส่วนวนหนึ่ง

หรือจะสองเอาไปแปลถูกก็เอา จดหมายยังजूที่ดม "1

หรืออีกตอนหนึ่ง "คณะพรรค" ที่ไปเที่ยวเขมรคราวนั้น ซึ่งประกอบด้วย ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ประหยัด ศ. นาคะนัท ประยูร จรรยาวัจนและอบ ไชยวสุ ต่างก็ขนานนามไถ่กันตามความพอใจและตามความคิดเห็นของตน ต่างไม่ยอมรับชื่อที่คนอื่นตั้ง "อีวเมอริสต์" กล่าวถึงตอนนั้นว่า

"ตอนที่พวกไทยวัดรอบพุงและอายุขนาดผมนี่เองเป็นไถ่ที่น่าเที่ยว แก่ชื่อ บุศ สอร์ ซึ่งคุณประหยัดเรียก บุศร ศ. เพื่อนับเนื่องเข้ามาเป็นเครือญาติ เพราะคุณประหยัดไม่ได้ประหยัดเฉยเฉย แต่เป็นประหยัด ศ. -- ส่วนคุณชายเรียก พุคซัน เพื่อให้เป็นไทยไทย เข้ามาหน่อย ผมเรียก พุทรา ซึ่งอ่านว่า 'พุท-ซา' เพื่อให้ตรงกับตัวโรมันที่แกให้การ์ดชื่อผมไว้ โดยตัวโรมันสะกดว่า Buth Sar. แล้วที่ตรงข้างบนตัว a มีหมวกเจ๊กครอบอยู่ด้วย โดยผมไม่เข้าใจประโยชน์ของหมวกเจ๊กนั้น -- ส่วนคุณประยูรไม่ได้ประดิษฐ์หรือประพันธ์ชื่ออะไรให้แกให้วิปลาสคลาดเคลื่อนต่อไปอีก มีหน้าที่แต่คอยจำไว้ให้คิดว่าใครเขาเรียกชื่อตากคนนี้ว่าอะไรเท่านั้น แล้วคอยเรียกให้ถูกตามผู้เรียก เช่นจะเอ่ยถึงตาพุคซันกับผม ผมก็ไม่รู้ว่าใคร เพราะตาไถ่ของผมแก่ชื่อพุทรา และจะเอ่ยถึงตาพุทรากับคุณประหยัด คุณประหยัดก็ไม่รู้ว่าใคร เพราะตาไถ่ของคุณประหยัดแก่ชื่อ บุศร ศ. โดยทำนองเดียวกันตามวิชาชื่ออเมริกัน ซึ่งเรียนเกือบตายไม่รู้เรื่อง จะเอ่ยถึงตา บุศร ศ. หรือตาพุทรากับคุณชาย คุณชายก็ไม่รู้ว่าใคร เพราะตาไถ่ของคุณชายแก่ชื่อ พุคซัน -- คุณประยูรเป็นคนฉลาดที่จะไม่เสียเวลามัวอาชยานอยู่ โดยไม่มีหวังได้คะแนนสอบได้ จึงเรียกเป็นสากลเสียว่าตาไถ่ ซึ่งทุกคนก็ไม่มีทางจะเข้าใจเป็นอย่างอื่นได้ "2

อีกตัวอย่างหนึ่ง "อีวเมอริสต์" สร้างความไม่ลงรอยกันจนไม่รู้เรื่องเพราะความ

¹อบ ไชยวสุ "เอาที่ไซค์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" หัสคดีสัญจร อีวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 157-158

²ค. หน้า 26-27

ไม่เข้าใจภาษา ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจหลังจากที่ตนเองเข้าใจแล้ว ดังนี้

"ถึงแม้ท่านออกญาจะพูดไทย แต่ก็ไม่ใช่ล้นร้อยเปอร์เซ็นต์ ยิ่งแทรกฝรั่งเศส อยู่บางอย่างพอเคาไค้ก็มี เคาไมไค้ก็มี ถ้าเคาไมไค้ดมก็กระซิบถามคุณประหยัด -- เวลา เริ่มจะกินเนอร์ ท่านออกญาบอกว่า "ปลาเขมรก็เหมือนกับปลาไทย จึงจะเลี้ยงกันด้วยปลา ฝรั่งเศส และในตอนท้ายจะมีปลาไทย ถ้าไช้ก็บอกว่าไช้ ถ้าไม่ไช้ก็บอกว่าไม่ไช้ " คุณชาย สังเกตเห็นผมพั้งงง เพราะมีภาษาฝรั่งเศสปนอยู่คำหนึ่ง ซึ่งเป็นคำสำคัญของประโยค เหล่านั้นเสียด้วย จึงกระซิบอธิบายว่าคำว่า "ปลา" นะไม่ใช่ปลา แต่เป็น "ปลาต์" คือ PLAT หรือ DISH ในภาษาอังกฤษ หรือแปลอย่างเสรีก็คือ "กับข้าว" นะเอง -- ลอง ย้อนไปอ่านอีกทีโดยเปลี่ยนคำว่า "ปลา" เป็น "กับข้าว" เสีย ก็จะมีเรื่องเท่ากับที่ผมรู้ ตอนคุณชายกระซิบอธิบายให้ฟังแล้วนั้น "1

การสร้างความไม่สัมพันธ์กันหรือไม่ลงรอยกันนี้ เป็นกลวิธีที่เรียกอารมณ์ขันได้ดี แต่บางครั้ง ก็อาจจะทำให้ผู้อ่านไม่ค่อยรู้เรื่องบ้างก็ได้ ถ้าผู้อ่านมิได้ติดตามเรื่องอย่าง ละเอียดยก

8. ใช้สัญลักษณ์ (Symbols)

นักเขียนจะใช้สัญลักษณ์แทนความคิด (idea) หรือลักษณะบางประการของสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นความคล้ายคลึงหรือความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กับสิ่งที่ถูกแทนหรือ ความเป็นตัวแทนของสัญลักษณ์นั้น ในกรณีที่ไม่สามารถกล่าวถึงสิ่งนั้นได้อย่างตรงไปตรงมา เพราะเป็นการขัดต่อกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น อาจจะผิดกฎหมาย ขัดต่อค่านิยมบางประการ ทำความเคืองครอนเสื่อมเสียให้ผู้อื่นหรือตนเอง ฯลฯ และการใช้สัญลักษณ์จะทำให้ได้น่าหนัก ตีความการกล่าวถึงตรงๆ เพราะสัญลักษณ์จะให้ทั้งความหมาย ความรู้สึกซึ่งกว้างไกล และมีความสำคัญในตัวเอง

1 ออบ ไชยวสุ "เอาท์ไซค์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" หัสคคีส์เจอร์ ฮิวเมอริสส์

(นามแฝง) หน้า 225-226

สัญลักษณ์¹ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. สัญลักษณ์ตามแบบแผน (traditional symbols)

หมายถึงสัญลักษณ์ที่เป็นสากล เป็นที่ยอมรับ ไม่เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด ชาคติหนึ่งชาคติใด แต่เป็นที่เข้าใจความหมายกันโดยทั่วไป เช่น ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์ของหญิง แมลง เป็นสัญลักษณ์ของชาย กางเขน เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาคริสต์ นกพิราบ เป็นสัญลักษณ์ของความอิสระ ฯลฯ

2. สัญลักษณ์ส่วนตัว (private symbols)

หมายถึงสัญลักษณ์ที่ใครคนใดคนหนึ่ง ใช้แทนสิ่งที่ตนต้องการกล่าวถึง เป็นลักษณะเฉพาะคน บางครั้งก็ยากในการทำความเข้าใจหรือเข้าใจไม่ตรงกัน ถ้าเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับ สัญลักษณ์ชนิดนี้ก็ใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่มักจะนิยมกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง สังคมใดสังคมหนึ่งเท่านั้น แล้วก็หายไป ไม่เหมือนกับสัญลักษณ์ตามแบบแผนที่คงที่แน่นอน เช่น เออร์เนส เฮมิงเวย์ (Ernest Hemingway) ใช้สัญลักษณ์ในนวนิยายเรื่องเก่าฉงทะเล (The Old Man and the Sea) กล่าวถึงชายชราหาปลา จับปลาไม่ได้เป็นเวลานาน วันหนึ่งพบปลาใหญ่มาก แต่กว่าจะจับได้ก็ต้องฉงงกับคลื่นลม ดินฟ้าอากาศที่แปรปรวน ถึงเจ็ดวัน ในที่สุดก็ลากปลาเข้าฝั่งได้สำเร็จ แต่ปลาใหญ่นั้นถูกปลาเล็กปลาน้อยกัดกินเนื้อหมดเหลือแต่กระดูก ชายชรานั้นจึงไม่ได้ทำอะไรเลย เรื่องนี้จะคิดเป็นเรื่องอ่านเล่นธรรมดาก็ได้ หรือคิดเป็นสัญลักษณ์ก็ได้ คือ ชายชรา หมายถึงมนุษย์ที่คงแก่ปัญหา ปลาหมายถึงหน้าที่การงาน คลื่นลมในทะเลหมายถึงอุปสรรค ผลคือไม่ได้ทำอะไรคิดทั่วไป เพราะมนุษย์มากับความว่างเปล่า ก็ต้องกลับพร้อมกับความว่างเปล่าเช่นเดียวกัน² หรือ อังคาร กัลยาณพงศ์ ใช้ "หนอน" เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งค่าในบทกวีนิพนธ์ของเขา เป็นต้น

นักเขียนวรรณกรรมร้อยแก้วบางคนใช้สัญลักษณ์ในการสร้างอารมณ์ชั้น เพราะ

¹ Wellek and Warren, Theory of Literature, pp.189-190

² กุหลาบ มลลิกะมาส ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย หน้า 12

สัญญาลัทธินั้นมีความหมายลึกซึ้ง และสัมพันธ์กับสิ่งที่ไร้แทนเป็นอย่างดี เช่น ประหยัค ศ. นาคะนาท (นายรำคาญ) เขียนเรื่อง "ข้าพเจ้าสนทนากับลิง" ให้นายประโดกมีโอกาส สนทนากับลิง แล้วจึงถือโอกาสสั่งสอนลิง ให้มีกิริยาในการกิน ไม่ให้กินอัฐ หิน ปูน หวาย หรือถน และให้ความหวังกับลิงไว้ว่าถ้ามีโอกาสจะมาสนทนาด้วยอีก ก่อนกลับนายประโดก ก็ย้ำเรื่องที่สนทนากับลิงอีกว่า

"ข้าสนทนากับพวกเจ้ามาเป็นอันมากมายจนชักเมื่อยปากแล้ว พวกเจ้าจะรู้สึกชั้น บ้างสักนิดๆ หน่อยๆ หรือเปล่าข้าก็ไม่รู้ ถ้าบังเอิญมีอันรู้สึกขึ้นมาบ้างก็ดีแล้ว ถ้ายังไม่รู้สึก เพราะพวกเจ้ามันชาเสียหมดแล้วก็แล้วไป ข้าก็ไม่รู้จะพูดอย่างไรกับพวกเจ้าให้ดีกว่านี้อีก แต่เอาเถอะ ข้าไม่ทิ้งพวกเจ้าหรอก เอาไว้โอกาสหน้าและโอกาสดีๆ ข้าจะมาสนทนา กับพวกเจ้าอีก หินนี้จะสอนวิธีเล่นการเมืองให้พวกเจ้าบ้าง เพราะกลัวว่าประเดี๋ยวพวก เจ้าจะกันไปเล่นการเมืองกับเขาเข้าแล้ว ค้นไปสนับสนุนเขาตลอดกาลทั้งที่รัฐบาลเขา กำลังจะปิดโปสเตอร์จำหน่ายประชาธิปไตยกันอยู่ละก็ ข้าจะพลอยถูกหัวเราะคิกคักไปด้วย วานรสวัสดิ์ " 1

การที่ "นายรำคาญ" ให้นายประโดกสนทนากับ"ลิง"นี้ ตามความเป็นจริงนาย ประโดกสามารถคุยกับลิงถึงเรื่องอย่างนี้ได้ ถ้านายประโดกเป็นโรคการเมืองชั้นสมองหรือ มีสติสัมปชัญญะไม่ค่อยสมบูรณ์ แต่นายประโดกก็เป็นคนที่มีสุขภาพจิตดี ดังนั้น"ลิง" ในที่นี้จึง มิได้หมายถึงลิงที่เป็นสัตว์ระคนหนึ่ง แต่หมายถึงคนที่มีลักษณะเหมือนกับลิง คือ หน้าไหว้หลัง หลอก มีเล่ห์เหลี่ยม และคนในความหมาย"ลิง"นี้ก็คือ บรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ ราษฎรเลือกตั้งเข้ามา แล้วได้รับตำแหน่งใหญ่โต ใช้ตำแหน่งทุจริตในหน้าที่ ฉ้อราษฎ์บัง หลวงเป็นที่อื้อฉาว ชนิด"กินไม่เลือก" เมื่อเข้าไปนั่งในสภาผู้แทนราษฎรก็ไม่ทำตัวให้สมกับ ที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามา เพราะแทนที่จะค้านเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน กลับยก มือสนับสนุนรัฐบาลโดยตลอด เนื่องจากได้ค่าตอบแทนในการยกมือ แสดงให้เห็นว่าเห็นแก่

1 ประหยัค ศ. นาคะนาท "ข้าพเจ้าสนทนากับลิง" เรื่องย่อว่า นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 58-59

ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ไม่มีความรับผิดชอบต่อทางการเมือง

ถ้า "นายรำคาญ" จะให้นายประโศกสนทนากับคน หรือสนทนากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และยั้งบังอาจสั่งสอนอีกด้วย นับว่าเป็นอันตรายแก่ผู้เขียนอย่างยิ่ง เพราะในช่วงนั้น คือ พ.ศ. 2492 เป็นระยะเบ็ด็จการ มีจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และพล.ต.ท.เผ่า ศรียานนท์ เป็นอธิบดีกรมตำรวจ รัฐบาลมีคำสั่งห้ามนักเขียนเขียนเรื่องที่มีความคิดเห็นตรงข้ามกับรัฐบาล หรือแสดงให้เห็นว่าไม่พอใจรัฐบาล การทำงานของรัฐบาลนักเขียนไม่สามารถเขียนเรื่องอย่างตรงไปตรงมาได้ จัดได้ว่าเป็นยุคมืดของวงวรรณกรรมในสมัยนี้มีการ "เซ็นเซอร์" หนังสือพิมพ์ บางครั้งเจ้าหน้าที่เซ็นเซอร์ปล่อยปลละละเลยบ้าง นักเขียนก็ยังไม่กล้าเขียน เพราะกลัวโรงพิมพ์ถูกปิด ถึงแม้รัฐบาลจะพยายามปิดหูปิดตาประชาชน แต่ก็ไม่สามารถปิดกั้นความคิดได้ ดังนั้นนักเขียนจึงต้องใช้ความสามารถแสดงความคิดของตนออกมาจนได้ การใช้สัญลักษณ์แทนบางสิ่งบางอย่างจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเหมาะสมยิ่ง เช่น "นายรำคาญ" เขียนเรื่อง "ข้าพเจ้าสนทนากับลิง" นี้ นอกจากจะปลอดภัยแล้ว คำว่า "ลิง" ยังเป็นตัวแทนที่ "สะใจ" อีกด้วย เพราะความหมายที่เด่นและอย่างน้อยๆ คนเราก็ยังมีสามัญสำนึกว่า "คนเหนือลิง" อยู่ดี

การสร้างอารมณ์ขันโดยการใช้สัญลักษณ์มีไม่มากนัก นักเขียนมักจะใช้สัญลักษณ์เมื่อเขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งอ่าวมาอันตรายมาสู่ตนดังกล่าวดแล้ว วิธีการเช่นนี้เป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน ดังเราจะพบสัญลักษณ์ต่างๆ ที่สื่อสารมวลชนชอบใช้ เช่น รัฐบาล หอย สภาอ่าวหอย เสือกระตาบ เทือกไก่อให้ลิงดู รัฐบาลมะเขือเผา สภาทรายาง เป็ดอกหอย ฯลฯ

๑. ใช้ภูมิหลังทางสังคมประกอบเรื่อง

นักเขียนจะนำภูมิหลังอย่างใดอย่างหนึ่งของบางสังคมมากล่าว ภูมิหลังของสังคมนี้อาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชนบประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม เศรษฐกิจ ศาสนา ฯลฯ นักเขียนจะโยงภูมิหลังดังกล่าวให้สัมพันธ์กับเรื่องที่กำลังจะกล่าวถึง ผู้อ่านจะต้องทราบภูมิหลังดังกล่าว จึงจะเกิดอารมณ์ขัน เช่น ชาวอินเดียนกย่องโค อิสลามไม่กินหมู ชาวสกอตซ์ขี้เหนียว ยิวรู้มาก ญี่ปุ่นเอาเปรียบและชาตินิยมจัด ฯลฯ การสร้างอารมณ์ขันด้วย

กลวิธีนี้จึงสามารถเรียกอารมณ์ขึ้นจากผู้อ่านได้เพียงบางคนเท่านั้น เช่น "ฮิวเมอริสต์" เล่าถึงตลาดเสียมราฐ ดังนี้

"แล้วเราก็ข้ามถนนมายังตลาด จะตระเวนตลาดกันให้สำคัญเสียทีดูว่ามีอะไรขายบ้าง ก็พอได้ยินเสียงคนถามว่าหมูย่างไหมครับ เหลียวไปดูเห็นเจ๊กกำลังสับหมูย่างอยู่ เออ เจ๊กมันดูบ๊องก็รู้ว่าคนไทยที่เคียว เราไม่พร้อมที่จะกินหมูย่าง และไม่ได้อยู่ในอารมณ์ที่จะกินหมูย่าง จึงปฏิเสธไป -- คุณชายบอกว่าเจ๊กยังงี้แหละซีดู ที่วันนี้ขายหมูย่างที่นครเสียมราฐ เดือนหน้าอาจจะขายหมูหยิ่งที่นครกรุงเทพฯ เดือนโน้นอาจจะไปขายหมูสะเต๊ะที่นครสิงคโปร์ละ -- ผมไม่รู้ว่าคุณชายหมายถึงการเมืองหรือการค้าหมูประเภทต่างๆ ตามนครต่างๆอย่างธรรมดา แต่คิดไว้ในใจว่า เจ๊กคนนี้มีน้ออาจจะไปขายหมูอะไรอะไรอีกในนครต่างๆได้อีกหลายอย่างและหลายนคร -- แต่เมื่อไหร่ นายไม่ศึกษาภูมิศาสตร์ เผลอไปนครเมกกะละก้อ นายเป็นเจ๊กกลับมาแน่ "1

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนถึงทหารคนหนึ่งใน ถกเขมร ว่า

"ในระยะเวลาต่อมาผมได้ทราบข่าวว่านายคาบชวนได้เข้าสวามิภักดิ์คือพระเจ้ากรุงกัมพูชา จึงโปรดให้ตั้งนายคาบชวนเป็นพันโท มีตำแหน่งเป็นผู้นับบัญชาการทหารในเขตทหารอิสระ ตั้งแต่เมืองเสียมเรียบไปจนจดแม่น้ำกั้น เคี้ยวนี้ "พันตรีคาบชวน" ก็ใช้นามว่า "พันโทชวน เข้มเพชร" ฟังดูก็เป็นไทยๆเรานี่เอง ซึ่งก็ไม่แปลกประหลาดอะไร เพราะพันโทชวน เข้มเพชร นั้น ถ้าจะว่าไปก็เป็นคนไทยเรานี่เอง ถ้าไม่ไปทำเขมรอิสระเสียที่เมืองเขมร. แต่อยู่ในเมืองไทย คอยทำรัฐประหารให้ถูกจังหวะ ป่านะนี่จะเป็นพลโทชวน เข้มเพชร ไปแล้วก็ได้ "2

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนเรื่องนี้เมื่อ พ.ศ.2496 ซึ่งเป็นระยะที่ประเทศไทย

1 อบอุ่น ไชยวสุ "เอาที่ไซค์ไทยแลนด์สู่แคนเขมร" หัตถ์คดีสัญญา ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 75

2 ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ถกเขมร หน้า 95

เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นประชาธิปไตยได้ 21 ปี บรรดา ผู้ที่รักชาติและรักระบอบประชาธิปไตย ต่างก็ทำรัฐประหารกันเสมอ รัฐบาลเปลี่ยนอยู่เรื่อยๆ ผู้ที่กระทำรัฐประหารสำเร็จต่างก็เพิ่มศรัทธาบรรดาศักดิ์ให้ตนเอง ถ้าเป็นฝ่ายทหารก็มักจะได้ เป็น "นายพล" ได้ง่ายๆ การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลก็ทำโดยวิธีรัฐประหาร จนทำให้รัฐประหาร เป็นของคู่บ้านคู่เมือง การกล่าวถึงพันโทชวน เข้มเพชร ตอนที่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้นำภูมิลำเนาการเมืองของไทยใส่ไว้ด้วย ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันอีกแง่หนึ่งต่างจาก ตัวอย่างแรก

อีกตัวอย่างหนึ่ง "ฮิวเมอริสต์" เล่าถึงความเป็นอยู่ของคนไทย สมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีความสุขสาน เบิกบานเป็นนิจ คังนี้

"ไทยแลนด์มีวิธีทำให้คนสบายใจ และยิ้มกริ่มอยู่ได้ด้วยความหวังทั่วกันอย่างน้อย วิกละทวัน โดยมีลอคเตอร์ออกทุกวันพฤหัสบดี และทั้งยังมีชนิดพิเศษเดือนละครึ่งบำรุงการ ฤศลอีกบ่อยบ่อย ส่วนในตรอกในซอย ก็ยังมีห่วยเถื่อนไว้ให้ชาวบ้านมีหวังวันละครึ่งอีกด้วย ทางฝ่ายการบันเทิงนั้นเล่า ก็มีลิเกทางวิทยุกระจายเสียง ร้องให้สะอึกสะอื้นอย่างวิกลจริต หัวร่ออย่างแกล้งทำและอย่างจริงใจเดียวกัน ทำให้เกิดความครึกครื้น"¹

"ฮิวเมอริสต์" เขียนเรื่องนี้เมื่อ พ.ศ. 2493 ซึ่งเป็นระยะที่รัฐบาลประกาศแผนมหา อานาจ ส่งเสริมความสามัคคีโดยการใช้วิทยุเป็นสื่อ ในรูปของเพลงบ้าง ลิเกบ้าง พยายาม สร้างชาตินิยมและเสริมสร้างเศรษฐกิจของประชาชาติ ทำให้คนไทยในยุคนั้นสมบูรณ์พูนสุข (ตามความเห็นของท่านผู้นำ) แต่เป็นที่ทราบโดยทั่วกันว่าระยะนั้นเป็น "เผด็จการ"

¹อบ ไชยวสุ "นำเที่ยวไทยแลนด์ (สยาม)" รวมเรื่องสั้นบางเรื่องของ

10. ทำให้เรื่องจบแบบผิดความกาดหมาย

เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่นักเขียนใช้ในการสร้างวรรณกรรมประเภทขบขัน วิธีนี้นักเขียนจะดำเนินเรื่องตามธรรมดา ผู้อ่านก็จะติดตามเรื่องนั้นและมีความคิดล่วงหน้าว่าเหตุการณ์ต่อไปน่าจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แต่นักเขียนจะเปลี่ยนทิศทางของเรื่องให้จบอีกลักษณะหนึ่ง อารมณ์ขันจะเกิดตรงที่นักเขียนเปลี่ยนทิศทางของเรื่องนี่เอง และมักจะเป็นตอนจบเรื่องด้วย เช่น เรื่อง "ทำไมเด็กจึงหกล้มบ่อยๆ" ของ "ศรีสุวรรณ" กล่าวถึงคุณแม่คนหนึ่งวิตกต่ออาการป่วยของบุตรชาย จึงรีบไปตามหมอมาตรวจ หมอก็ซักถามอาการ ทราบว่าเด็กเพิ่งจะมีอาการเมื่อเช้าวานนี้เอง หลังจากที่คุณแม่อาบน้ำแต่งตัวให้ เด็กก็เริ่มหกล้มทั้งๆที่เดินแข็งแรงแล้ว หกล้มหลายครั้งจนคุณแม่ตกใจ คุณหมอจึงลงมือตรวจแล้วลงความเห็นว่าเด็กเป็นโรคเหน็บชา อวัยวะตอนล่างขาหดรูดอย่างที่เราเรียกว่าอัมพาต แต่แล้วทั้งคุณแม่และคุณหมอก็แทบจะเป็นลม เพราะคุณแม่ตรวจอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง พบว่า

"หมอ ... นั้นอะไร แล้วกัน, นี่มันยังงัยกัน ทำไมคุณนายถึงได้เผลอเผลอ
ทำให้เด็กเป็นโรคเหน็บชาขึ้นนี้ ?

คุณนาย อะไรคุณหมอ..... ?

หมอ หกล้มนะซี, ก็เมื่อคุณนายเอาขาแกทั้งสองข้างยัดลงไปในซากรางเกง
ข้างเดียวยังงี้ คุณนายจะให้แกทำงัยงิงนอกจากหกล้ม "1

อีกตัวอย่างหนึ่งคือเรื่อง "ไปป่าหาอะไร" ของ "นายรำคาญ" คุณหมอบุญส่ง เลขะกุล ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องป่าหาคณะบุกว่า วันหนึ่งผู้เขียน ครูอบและคุณประหยัด เอี่ยมศิลาเป็นยามเฝ้าเค็นท์ จึงหาวิธีแก้เหงาด้วยการยิงกึ่งยางแข่งกัน ครูอบกับผู้เขียนเป็นคนยิง ให้คุณประหยัดเป็นกรรมการ แต่แล้วก็เกิดปาฏิหาริย์ขึ้นเมื่อผู้แข่งขันยิงปืนคนละนัด "นายรำคาญ" บรรยายว่า

¹ หลวงนิยวิจารณ์ "ทำไมเด็กจึงหกล้มบ่อยๆ" ศรีกรุง ศรีสุวรรณ (นามแฝง)

"กึ่งยางกึ่งน้ำมันกระเทือนเลยจนนึกเดียว ลูกป็นของข้าพเจ้านั้นเฉไปทางขวาคิด เป้าหมายไปตั้งศอก เพราะเท่าหลังพลากจากที่ที่ยันพร้อมกับนเหนียวไกเป็นพอดี เพราะคุณ ประหยัดแกไม่เปิดโอกาสให้เตรียมที่เตรียมทางสำหรับยื่นให้ถนัดเลย แกจะรีบไปกินตราค่า ทาเดียว

คำว่า.....นั่นอะไร ! นักตัวหนึ่งล่อยลิวๆหล่นตุ้มจากยอคยาลงมาแหลกอยู่ ค่อหน้าค่อตา ! ลูกป็นโคนชมองหลุดหายไปทั้งซีกเลย ! พอเห็นซีกก็รู้ว่าเป็นนกขุนทอง!

พอรู้ว่าอะไรเป็นอะไรข้าพเจ้าก็กรากเข้าไปจับมือกรูบข้างที่ไม่ได้ถือป็นสั้นๆปาก ก็ร้องว่า "แหม! ครูแมนจัง ! "

ถ้า "นายร่ำคาญ" จบเรื่องแค่นี้ ผู้อ่านก็จะต้องคิดว่ากรูบมีฝีมือในการยิงปืนอีก อย่างหนึ่ง นอกจากจะชำนาญในเรื่องสุราแล้ว และก็เป็นสิ่งที่เป็นไปได้เพราะคนเก่งหลาย หลายทางก็มีมากมาย แต่"นายร่ำคาญ" กลับพลิกเรื่องเป็นอีกอย่างหนึ่ง ด้วยการบรรยายว่า

"กรูบสะบัดมือจากข้าพเจ้าพลางเดินหนีร้องลั่นว่า "เปล่า ! ผมไม่ได้ยิงมันนะ ! มันอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ ! ผมเล็งยิงไปที่ไอ้กึ่งยางกึ่งน้ำมันนะ แต่โหงมันไหลไปโคนเอาไอ้ขุนทองที่ เกาะอยู่ที่กิ่งโน้นเข้าผมก็ไม่รู้นะ ! ตอนที่เล็งปืนนะผมไม่เห็นมันจริงๆนะ ! " ²

อีกเรื่องหนึ่ง "นายร่ำคาญ" เขียนเรื่อง "ว่าด้วยการประกวคนางสาวไทย" โดย รวบรวมความคิดเห็นของอดีตนางสาวไทยว่าสมควรจะมีการประกวคนางสาวไทยหรือไม่ อย่างไร และได้สรุปความคิดเห็นของตนว่า

"ข้าพเจ้าเป็นสุภาพบุรุษที่เป็นนักกีฬา คัมตัวกับเขาผู้หนึ่งเหมือนกันจึงเห็นด้วยกับ สามนางสาวไทยทุกประการ แม้แต่ที่คุณอาภัสราไคมีเมตตาคถามว่า "แล้วใครเล่าคะที่ไม่ ชอบดูผู้หญิงสวยๆ " ข้าพเจ้าก็เห็นด้วยและขอรับสารภาพว่าข้าพเจ้าก็ชอบดูผู้หญิงสวยๆหาก

¹ประหยัค ศ. นาคะนาท "ไปป่าหาอะไร" เรื่องอย่างว่า ชุดใหม่ นายร่ำคาญ (นามแฝง) หน้า 222

²ดู หน้า 223

แต่ถ้าจะให้ข้าพเจ้าไปนั่งดูผู้หญิงสวยๆ ที่เกือบจะแก่ๆ อยู่รวมพร้อมๆ กับคนอื่นๆ นั้น ร้อยนับพันแล้วละก็ ข้าพเจ้าไม่ชอบ เพราะข้าพเจ้าอายุ "1

และอีกตัวอย่างหนึ่ง "นายรำคาญ" เก่าถึงแห้วขึ้นงูสิ้น มองไปทางไหนก็เห็นแต่ชาวอนูหญิง ผู้ชายก็นิยมขึ้นรถเมล์เพื่อหาอาหารตา วันหนึ่งผู้เขียนขึ้นรถเมล์พร้อมกับนึกในใจว่า "ซาหังนั้น" แล้วก็นั่งวิพากษ์วิจารณ์ (ในใจ) ถึงชาคนโน้นคนนี้ มีซาคนหนึ่ง ผู้เขียนสนใจมากเป็นพิเศษ ตั้งใจว่าจะดูให้ถนัด แต่ถูกบังเสียดก่อน ลักประเดี้ยวหนึ่งก็มีเสียงบอกให้รถหยุด แล้ว "นายรำคาญ" ก็ต้องใจหายวาบทั้งหลายครั้ง เพราะ

"ข้าพเจ้าใจหายวาบ "โถ ! น่าสงสาร ! เสียงก็ห้าวเหมือนผู้ชาย ! ซาคิก่อนทำกรรมอะไรไว้ละคุณคล้ำ มีชนหน้าแข็ง แล้วก็เสียงยังห้าวเหมือนผู้ชาย ! " ข้าพเจ้ารำพึงแต่ไม่ได้รำพัน

ซาคนั้นจุกขึ้นยืน

ข้าพเจ้าใจหายอีกความหนึ่ง ! เธอไม่ได้งูมีนิสเก็ท ! แต่ทว่านุ่งกางเกงซาสั้นที่สั้นเหลือเกิน ! ผู้ชาย ! โอ้หมอนั้นคั้นนุ่งกางเกงซาสั้นเข้าไปนั่งปนอยู่กับผู้หญิงได้ ! "2

การทำให้เกิดการคาดการณณ์ผิดโดยการเปลี่ยนทิศทางนี้ อาจเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการสร้างภาวะเปรียบเทียบต่าง (contrast) ในแนวความคิดของผู้อ่าน อารมณ์ขันจะมากหรือน้อยขึ้นกับสถานการณ์ในเรื่อง ถ้านักเขียนใช้วิธีเปลี่ยนทิศทางอย่างกระทันหัน ผู้อ่านจะเกิดอารมณ์ขันได้มากในทันทีทันใด แต่การเปลี่ยนทิศทางอย่างรวดเร็วอาจทำให้ผู้อ่านงงงวย คิดไม่ทันก็จะยังไม่เกิดอารมณ์ขัน จนกว่าจะคิดได้จึงจะเกิดอารมณ์ขัน ถ้านักเขียนค่อยๆ เปลี่ยนทิศทางในเรื่อง ผู้อ่านจะตามทันโดยตลอดและก็จะเกิดอารมณ์ขันทันที ทั้งนี้ไม่คำนึงถึงปริมาณในอารมณ์นั้น จึงพอสรุปได้ว่านักเขียนจะใช้กลวิธีที่ให้ผู้อ่านคาดการณณ์ผิดโดยการเปลี่ยนทิศทางของเรื่องเป็น 2 ลักษณะ คือเปลี่ยนทิศทางอย่างกระทันหัน มักจะใช้กับบทขำขันสั้นๆ หรือบทความบางเรื่อง กับค่อยๆ เปลี่ยนทิศทางในเรื่องในบทความทั่วไป

1 ประหยัด ศ. นาคะนาท "ว่าด้วยการประกวดนางสาวไทย" เรื่องอย่างว่า
ชุดใหม่ นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 121

2 ค. "เห็นแต่ซา" หน้า 98

11. กำหนดให้บุคคลในเรื่องที่ความประสมการณณ์

นักเขียนจะสร้างเรื่องให้ตัวละครหรือบุคคลในเรื่องแสดงความ"เป็น" เพราะขาดประสมการณณ์ในเรื่องนั้นๆ เช่น ให้น้านอกเข้ากรุงไวยวายเป็นไฟไหม้เมื่อเห็นไฟจุดในกระทะขณะที่ถูกกำลังประกอบอาหาร เพราะไม่เคยเห็นสภาพเช่นนี้มาก่อน การที่ความประสมการณณ์ผิดมักจะเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคมต่างกัน และภาษาที่มีเสียงเหมือนกันแต่ความหมายต่างกัน ที่เรียกว่า "คำพ้อง" ผู้อ่านเรื่องที่ใช้กลวิธีนี้ต้องมีความรู้และรู้จักคิดพอควรจึงจะเข้าใจเรื่องราวได้ เช่น เรื่อง"ขี้ม้าไม่เห็นยาก" ของ "ฮิวเมอริสต์" ผู้เขียนบรรยายวิธีขี้ม้าจากประสมการณณ์ของตนเองว่า การขี้ม้ามี่อุปกรณณ์สำคัญสองอย่างคือ ม้ากับคนขี้ การขี้ม้ามี่สองวิธีคือ จับคนให้ขี้ม้ามกับจับม้าให้คนขี้ สรุปได้ว่าการขี้ม้าไม่เห็นยากตรงไหน ความจริงถ้า "ฮิวเมอริสต์" เล่าเรื่องเพียงแค่นี้ก็ประสบความสำเร็จในการเรียกเสียง"หัวเราะ" ได้มากพอสมควร แต่"ฮิวเมอริสต์" สามารถเรียกเสียงหัวเราะได้มากกว่าเดิม เพราะได้บรรยายต่ออีกว่า

"ต่อมาระหว่างสงคราม ผมประกอบงานอุตสาหกรรมเล็กเล็กอย่างหนึ่ง เพราะถ้าไม่อุตสาหกรรมก็จะไม่เป็นกรรมของผมนเอง ผมจ้างอิม่วยมาทำเพราะค่าแรงถูกดี กำลังทำอยู่ก็อิม่วยคนหนึ่งมาบอกผมว่า คุณคะ ผมลาไปขี้ม้า ผมก็ท้วงว่า อะ ลือเป็นผู้หญิงทำไมพูดผม มันก็เปลี่ยนสรรพนาม แต่ไม่เปลี่ยนเรื่องราวว่า อีวลาไปขี้ม้า ผมท้วงและให้โอวาทว่าการขี้ม้ามี่ไม่เห็นยากอะไรเลยก็จริง อีวก็เคยขี้มาแล้ว แต่อีวก็เช็ดแล้วไม่ขอขี้อีก เพราะมันเป็นที่ฟ้าที่ไม่เหมาะสำหรับอีว แล้วมันเป็นที่ฟ้าที่เหมาะสำหรับลือหรือ ลือทำงานได้สตรงค์จะมีดีกว่าไปขี้ม้าไม่ได้สตรงค์หรือ อย่าไปดีกว่านะ เชื้ออีวเถอะ อิม่วยนั่งร้องไห้บอกว่าอีวไม่ได้ไปขี้ม้า อีวจะไปขี้ม้าทะเลาก อิม่วยคนหนึ่งเข้ามาอธิบายว่า อีพูดไม่เป็นอกนาย อีจะกลับบ้านไปขี้ม้าที่บ้าน ให้อีไปเถอะอย่าถามว่าไรเลย ผมก็อนุญาตให้ไปโดยไม่เห็นความจำเป็นที่อิม่วยจะสนใจก็ฟ้าอันตรายขาแข็งหัว ในเวลาที่ควรหาสตรงค์เลย "1

¹อม ไชยวสุ "ขี้ม้าไม่เห็นยาก" ฮิวเมอริสต์ในอารมณณ์ขัน ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 179

หรืออีกเรื่องหนึ่งคือเรื่อง "โทรทัศน์" ของ "ฮิวเมอริสต์" ประชาชนกับตำรวจ
เกือบจะชกต่อยกันเพราะความเข้าใจผิด เนื่องจากประสมการณ์ต่างกัน ดังนี้

"มีชายคนหนึ่งไปถามโปลิศคนหนึ่งว่าไป ส.ป.อ.ทางไหน โปลิศก็ทำแผนที่บนถนน
ให้ดู บอกทางให้ไปยัง ส.ป.อ. ชายคนนั้นค่านับลาขึ้นแท็กซี่ไปยัง ส.ป.อ. ชักครู่หนึ่งก็
กลับมายังโปลิศคนเก่าอีก ลงจากรถบอกว่า ว่าคุณทำไมถึงท้มผม ซี้ทางให้ผมไป ส.ป.อ.
ผมจะไป ส.ป.อ.ตะหาก โปลิศก็ว่าจะไปรู้เระอะ ผมเป็นโปลิศ ได้ยินค่าย่อยังงี้ผมก็ซี้ไปที่
ส.ป.อ. ศูนย์ป้องกันอาชญากรรมตามถนนี่ซี้ ใครจะไปรู้ใจคุณว่าคุณอยากจะไป
ส.ป.อ. สนธิสัญญาป้องกันอาชียะตะวันออกเฉียงใต้นั้นละ "1

อีกตัวอย่างหนึ่งแสดงถึงการขาดประสมการณ์ ทำให้จัดการเรื่องต่างๆไม่ถูกต้อง
ประกอบด้วยเป็นคน"เซ่อ" ทำให้ปฏิบัติไม่ถูกเพราะความเข้าใจผิดอยู่เสมอ เช่นเรื่อง"จัดการ
รับเสด็จ" พระราชชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงดำเนินเรื่องให้นาย
มั่ง คนรับใช้ของพระยาศรีบุรีรัมย์ เป็นคนเซ่อ ไม่ว่าจะทำอะไรหน้อยก็ต้องถามเจ้านายจนเป็น
ที่นาราคาญ บางครั้งก็ไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดในคำพูดของเจ้านาย ดังนี้

"มั่ง (สะกิดพระยาศรีและพุดซ้อนขึ้นมา) ไ้เท้าขอรับ ถ้าอย่างนั้นบ่าไม่ต้อง

ตึกหรือขอรับ

พระยาศรี อู๊วะ! อ้ายผีทะเลนี้ ไม่รู้จักจบเลย ไป!

มั่ง ไม่ต้องตึกหรือ

พระยาศรี ก็ไม่มีบ่าจะเอาอะไรคิดได้เล่า มั่งละก็ไม่มีคอมมันเซ็นส้อย่างนี้

มั่ง พุทโซ่ นายใช้ให้ผมมาเรียน แล้วไ้เท้าจะว่าผมเป็นมันเทศอย่างไร

พระยาศรี อู๊วะมั่งเมื่อไรว่ามันเทศ อู๊วะมั่งนะไม่มีคอมมันเซ็นส

มั่ง มันเทศหรือมันเซ็นอะไรผมก็ไม่ทราบ แต่นายให้ผมมาเรียนเช่นนั้น

ฯลฯ

1อบ ไชยวสุ "โทรทัศน์" ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง)

พระยาศรี มาอีก ! มาทำไม ! ไ้มั้ง !
 มั้ง คุณขจรให้มาเรียนคุณหลวง ว่ามันเซ็นทำไมไม่เห็นส่งไปที่ครัว
 พระยาศรี อะไรนะ
 มั้ง คุณขจรวามันเซ็นทำไมยังไม่ส่งไปที่ครัว
 พระยาศรี นี่อะไรกัน อ้ายนี้บ้าหรืออย่างไร
 มั้ง คุณขจรว่าไม่มีมันเซ็นจะทำเครื่องฝรั่ง
 พระยาศรี อ้อ ! มันเทศนะหรือ
 มั้ง นั่นๆๆ !
 พระยาศรี ชีๆ พุคภาษาหมาอะไรก็ไม่รู้ " 1

12. สร้างความขัดแย้งในตัวเอง

กลวิธีนี้นักเขียนจะสร้างตัวละครหรือบุคคลในเรื่องให้แสดงกิริยาอาการ มีความนึกคิดหรือกระทำบางสิ่งบางอย่างตามลักษณะนิสัยและบุคลิกของตน แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป ตัวละครหรือบุคคลในเรื่องมาสำนึกว่าสิ่งที่ตนเคยคิดเคยทำไปนั้นไม่น่าจะเกิดขึ้น หรือมีบางสิ่งที่ยังคาดไม่ถึง ความคิดที่เปลี่ยนไปจากเดิมและความรู้ที่เพิ่งจะได้รับใหม่จะเป็นจุดสร้างอารมณ์ขันได้ก็ เช่น "ฮิว เมอริสท์" เขียนเรื่อง "สามมหาอะไรกับค่าน้ำเชื้อ" เล่าว่าครั้งหนึ่งเคยช่วยชีวิตชายคนหนึ่งทั้งๆที่เขาช่วยตัวของเขาเอง ชายคนนั้นก็ชอบใจเป็นการใหญ่ วีรกรรมในครั้งนั้นเกือบจะทำให้มีเรื่องมีราว เพราะ

"พอขึ้นท่าปากคลองสาน ชาวที่เรียกผมว่า "พี่ตุ๊ก" ก็คุกกันเข้ามารับอย่างแข็งแะ รุนววย เพื่อนร่างใหญ่เมามากของผมนักรายงานข่าวและให้สัมภาษณ์พร้อมกันไปเลยว่า "ครูตุ๊ก" เป็นผู้ช่วยชีวิตเขาไว้ กลุ่มที่เรียกผมว่า "พี่ตุ๊ก" ก็ถามว่าคนไหนคือ "ครูตุ๊ก" คนนี้คือ "พี่ตุ๊ก" ตะหาก อย่ามาทำเรียก "ครูตุ๊ก" หน่อยเลยนะ ขอเสียที่เถอะ -- เพื่อนที่ควรจรม

¹พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว "จัดการรับเสด็จ" บทละครพูดเรื่อง
เจ้าคุณเจ้าชูและจัดการรับเสด็จ หน้า 159-161

น้ำตายแต่ไม่ตายเพราะความที่ไม่ได้ช่วยเหลือของฉม ซึ่งเขานึกว่าฉมช่วย ก็บอกว่าคนนี้แหละคือ "ครูตุก" อย่มาทำเรียก "พี่ตุก" หน่อยเลยนะ ขอเสียที่เถอะ เมื่อต่างฝ่ายต่างขอเสียที่เถอะฝ่ายละหลายหลายที่เข้า ก็ชักจะอยากชกกันขึ้นมา

เป็นอันว่าฝ่ายพระนครที่เรียกฉมว่า "ครูตุก" ไม่ยอมให้ฝ่ายธนบุรีเรียก "พี่ตุก" เพราะจะเป็นการลดเกียรติ -- เมื่อตกลงกันไม่ได้และพร้อมที่จะชกกันระหว่างคนตักน้ำมาแล้วหยกหยกกับคนที่กินน้ำยังงั้นเข้าไปเยอะเยอะหยกหยกเช่นนั้น ฉมก็เห็นว่าเด็กแถวนั้นมันจะมีโอกาสไต่หัวเรือเฮฮาครั้งใหญ่ในรอบปีเสียเป็นแน่แล้ว จึงหย่าทัพพระงับศึกโดยเอามือขวาของทั้งสองฝ่ายมาจับกันและสั่นกันเป็นอันดี แล้วจูบเขาทั้งสองฝ่าย ซึ่งทั้งสองฝ่ายก็จูบตอบฉมและจูบกันเองด้วย เป็นอันเรียบร้อยสันติภาพถาวรอย่างง่ายดาย -- ซึ่งเมื่อเอามานึกถึงทีหลังแล้วเหมือนจะเมาคลื่น "1

ในเรื่อง "แล้วกัน" "นายร่ำคาญ" ก็ใช้กลวิธีแบบเดียวกันคือ เล่าชีวิตในวัยเด็กของตน ครั้งหนึ่งเคยประสบอุบัติเหตุถูกม้าชนจนหกล้มสลบไป เพราะมีคนอุทริเอามาเลี้ยงแล้วให้วิ่งบนถนน ทำให้คุณย่า คุณแม่และคุณอา คือคร้อน คุณอาโกรธเป็นพื้นเป็นไฟถึงกับจะเอาปืนไปยิงเจ้าของม้า คุณย่ากับคุณแม่ต้องพูกจากหว่านล้อม ปลอดภัยนอนอยู่นาน คุณอาจึงยอมเชื่อฟัง "นายร่ำคาญ" เล่าถึงเหตุการณ์ต่อมาว่า

"คุณอาได้ไปพูกจาปรับความไม่เข้าใจกับเจ้าของม้าในวันต่อมาอย่างไค้ผล เพราะอีกไม่กี่วันต่อมา ม้าตัวนั้นก็หายไปจากฝั่งชนา แล้วก็ไม่มีใครอุทริเอามาเลี้ยงไว้หัดขี่อีก

อีกหลายปีต่อมาขณะที่ข้าพเจ้านึกถึงเหตุการณ์อันน่าหวาดเสียวในวันนั้นอยู่นั้นเอง ข้าพเจ้าก็นึกขึ้นมาได้ว่าที่คุณอาข้าพเจ้าโกรธเจ้าของม้ารายนั้นเป็นพื้นเป็นไฟจนถึงกับจะไปยิงถ้าหากพูกจากกันไม่รู้เรื่อง แต่แล้วคุณอาของข้าพเจ้าก็ไปออกไปยังนั้น นอกจากคุณย่ากับคุณแม่ของข้าพเจ้าได้ช่วยกันห้ามปรามไว้แล้ว ก็ยังมีเหตุซัดซ่องอยู่อีกอย่างหนึ่ง นั่นก็คือ

1 อย ไชยวสุ "สำมะหาอะไรกับกำน้ำชื่อ" อิวิเมอริสค์ในอารมณชั้น อิวิเมอริสค์

ว่า คุณอาของข้าพเจ้าไม่มีป็น "1

นอกจากนี้นักเขียนยังอาจเขียนให้ตัวละครหรือบุคคลในเรื่องมีความขัดแย้งในตัวเอง ในขณะนั้น โดยที่ไม่ต้องอาศัยเวลาเลยก็มี โดยการสร้างความขัดแย้งระหว่างการพูดกับการกระทำ ซึ่งมักจะพบบ่อยๆในสังคมปัจจุบัน เช่น เมื่อพบเพื่อน ก็มักจะมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดถามว่า ไปไหนมา ผู้ตอบก็มักจะตอบไว้ก่อนว่า "เปล่า" แล้วก็ตอบต่อไปว่าไปโน่นไปนี่ และคำว่า "เปล่า" ก็จะใช้เป็นคำตอบได้ทุกๆสถานการณ์ "นายร่ำคาญ" ให้นำเรื่องเช่นนี้ มาเขียน แสดงให้เห็นความขัดแย้งระหว่างคำพูดกับการกระทำ ในเรื่อง "อะไรก็ได้" กล่าวถึงตนเองกับเพื่อนว่า ครั้งหนึ่งเพื่อนนำสุรามาให้ แล้วถามว่าจะเอาตราอะไร เพราะมีมาหลายขวดแต่จะให้ขวดเดียว ผู้เขียนก็ตอบว่าอะไรก็ได้ เพื่อนผู้นั้นก็พูดในทำนองว่าเพื่อคำว่า "อะไรก็ได้" เพราะได้ยื่นมาบ่อยๆ และผู้พูดก็ไม่ปฏิบัติคนเหมือนคำพูดสักคน ถึงกับยกตัวอย่างถึงเพื่อนอีกคนหนึ่ง เมื่อเพื่อนทำตามคำพูดของเขาแต่เขากลับไม่สนใจเลยสักอย่างเดียว แล้วก็วกมาถึงเรื่องที่กำลังพูดถึงว่าจะเอาสุราตราอะไร เพราะผู้เขียนก็มักจะตอบว่า "อะไรก็ได้" เหมือนกัน "นายร่ำคาญ" เขียนถึงตอนนี้อย่างนี้

"... แล้วจะเอาตราอะไรไม่ทราบ ? จะได้ลงไปเอามาให้"

"ก็บอกแล้วว่าอะไรก็ได้"

"ถ้างั้นเอาตราขาวก็แล้วกันนะ" ว่าแล้วเขาก็ลุกขึ้นจะไปเอาเหล้ามาให้ข้าพเจ้า

"เดี๋ยวก่อน ! " ข้าพเจ้าร้องตามไป

"อะไรอีกล่ะ ? " เขาชะงัก แล้วเหลียวมาถาม

"ตราค่ามีไหม ?" ข้าพเจ้าถาม

"มี" เขาบอก

"ถ้างั้นเอาตราค่าก็ได้ "2

¹ประหยัค ศ. นาคะนาท "แล้วกัน" เรื่องอย่างว่า จุกใหม่ นายร่ำคาญ
(นามแฝง) หน้า 19-20

²ค. "อะไรก็ได้" หน้า 31

13. ลวงให้คิด

กลวิธีนี้นักเขียนจะสร้างเรื่องให้น่าสนใจ ชวนติดตาม ผู้อ่านก็จะติดตามเรื่องนั้น พร้อมกับคิดว่าจะต้องเป็นอย่างโน้นอย่างนี้ หรือน่าจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แก่นักเขียนจะจบเรื่องเหมือนอย่างไม่มีอะไรเกิดขึ้น คือไม่มีเหตุการณ์คืบหน้า มีตัวละครเท่าเดิม เป็นการลวงให้ผู้อ่านคิด แล้วผู้อ่านจะ "หัวเราะ" กับความคิดของตนเองที่ไม่น่าจะต้องคิดให้เสียเวลาเลย เช่น "โปปูรี" ของ " L. ก. ส."

"63. □□ "ยืมสิบซี"

"เข้า เอาไปห้า"

"ก็พอจะมีให้ถึงสิบได้นี่นา ห้ามมันพอเมื่อไหร่"

"พอจะให้ได้ถึงสิบนะมันพอหรอก แต่เพื่อความยุติธรรมก็ให้เพียงห้า คือให้ผิดหวังกันคนละห้า ลื้อหวังจะได้สิบ แต่ได้เพียงห้า ลื้อผิดหวังห้า ส่วนอิวหวังว่าลื้อยืมไปห้า คงจะเอามาคืนให้ห้า แต่คงไม่ได้คืน ก็ผิดหวังห้าเหมือนกัน ยุติธรรมไหมละ"

64 □□ อูสิคซ์ (ชื่อสมมุติ) เขาถึงจะแน่ แม้เขาจะได้คืบไคคี้แล้วก็ยังปฏิบัติต่อเพื่อนฝูงอย่างเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง คือเมื่อก่อนที่เขาจะรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี (ตำแหน่งสมมุติ) ก็ไปยืมเงินเขาห้าดอลลาร์ เขาไม่ให้ พอเขาได้เป็นประธานาธิบดีแล้ว ก็ไปยืมเงินเขาห้าดอลลาร์ เขาก็ไม่ให้เหมือนเดิม "1

อีกตัวอย่างหนึ่งจาก "โปปูรี" ของ " L. ก. ส." เช่นเดียวกัน

"60. □□ พอออกจากโรงละครแห่งชาติราวบ่ายสี่โมง กระบวนการลูกชิ้นแป้งชุบน้ำจิ้ม ก็เปิดนิทรรศการและสาธิตให้ชมเรียงรายเป็นแถว นอกrimรั้วโรงละคร มีชายอายุกลางคนคนหนึ่ง เรียกสุภาพบุรุษเห็นจะ

¹อบ ไชยวสุ "โปปูรี" ควย'คุณ L. ก. ส. (นามแฝง) 2(7): มีนาคม 2516

คิดว่า เพราะการกระทำของผู้นั้นควรแก่การจะเรียกยั้งทั้งเป็นสุภาพที่
 นุชอย่างเห็นถนัดด้วย เดินออกมาจากโรงละครหลังดมเล็กน้อย มมา
 หักคืบยืนคอยคนข้างเคียงอยู่ตรงหัวแถวของนิทรรศการลูกชิ้นปิ้ง สุภาพ
 นุชผู้นี้เห็นลูกชิ้นปิ้ง ก็ปรากฏหน้าตาเคร่งเครียดเป็นทุกข์เป็นร้อน ห่วง
 ไยในสุภาพและฐานะของผู้อื่น ทรงเข้าไป --

ทรงเข้าไปทำอะไร เดียวก่อน --

คือลูกชิ้นปิ้งที่ปิ้งเสร็จแล้วและชุบน้ำจิ้มแล้วก็วางแบอยู่ในจาน
 ส่วนที่กำลังสาธิตปิ้งให้ดูสักร้อนๆก็ปิ้งอยู่บนถาดน ที่ปิ้งแล้วชุบน้ำจิ้มแล้ว
 และเย็นแล้ว ก็ถึงดูเอาแมงวันจากที่ไหนไหนไปชุมนุมอยู่เยะ ตามกอง
 ขยะอาจจะบางตาไปบ้าง

--ทรงเข้าไปปักแมลงวันให้ หน้าตาท่าทางเป็นห่วงลูกเป็นห่วง
 หลานซึ่งเป็นลูกเป็นหลานของใครก็ตาม ที่จะมาซื้อของแมงวันทอมหึ่ง
 ยั้งนินเข้าเข้าไป บัดร้านนี้ไปหมดแล้ว เดินไปอีกสามก้าวก็ปักให้อีกร้าน
 หนึ่ง เหลียวมาดูร้านแรก มันกลับมาทอมกันเต็มอีก ก็เดินถอยหลังมา
 โบกไล่ให้ร้านแรกอีก แล้วก็เดินต่อไปปักร้านที่สอง ร้านที่สาม ที่สี่
 ที่ห้า ดูหน้าตาสุภาพนุชนี้ไม่สบายใจเลย หน้าแบ่ยังคงจะร้องไห้ ปาก
 ยังคงจะตะโกนออกมาว่าช่างอะไรเลย เจ้าของร้านมั่วสาละวนปิ้งอยู่
 อย่างเดียว จะปักแมงวันหน่อยก็ไม่ได้ แล้วเด็กเด็กมาซื้อไปกินมีตาย
 กันแยะไปหรือนี่

เมื่อพ้นร้านที่ห้าร้านสุดท้ายของกระบวนนิทรรศการลูกชิ้นปิ้ง
 กลุ่มนี้แล้ว ก็เหลียวมาดูด้วยความเป็นห่วง ตัดใจทิ้งธุระอาสาสมัคร
 เพื่อสุขภาพอันนี้เสีย รีบเดินสายหน้าสั้นหน้าไป "1

การใช้กลวิธีที่ลวงให้ผู้อ่านคิดนี้ นักเขียนจะใช้กับบทกวีสั้นๆ เป็นส่วนใหญ่ จะปรากฏในเรื่องยาวบ้างเป็นส่วนน้อย ซึ่งจะเป็นบทที่แทรกในเรื่องยาวนั่นเอง มิได้เป็นจุดสำคัญของเรื่อง และปรากฏในบทความยาวๆ บ้างในคอนจบ

14. ใช้ตรรกวิทยาผิดๆ

นักเขียนจําว่าความรู้ทางตรรกวิทยา คือวิชาที่ว่าด้วยเหตุและผล มาใส่ในเรื่อง เพื่อสร้างจุดให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขัน โดยการบิดเบือนจากที่ควรจะเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ เน้นความฉงนงงงวยของตัวละครในการโยงเหตุการณ์ให้สัมพันธ์กันทั้งๆที่ไม่สัมพันธ์กันเลย เช่น ตอนที่ในเรื่อง "กล้องคัน" ของ "น.ม.ส." เรื่องนี้เป็นการพบกันโดยบังเอิญของชายหนุ่มหญิงสาวคู่หนึ่ง ฝ่ายชายมีโอกาสไปส่งฝ่ายหญิงถึงบ้านพัก เมื่อเดินถึงประตูบ้านปรากฏว่าถนนโรยด้วยกรวดปนทราย เป็นทางเดินไปสู่นับโคบ้าน หญิงสาวไม่ได้สวมรองเท้า จึงเกรงว่าทรายจะบาดเท้า ชายหนุ่มเข้าใจว่าเป็นมารยาทหญิงต้องการให้เขาอุ้ม แต่หญิงสาวปฏิเสธ เธอต้องการเพียงให้เขาช่วยลากกระดานมาทอดเป็นทางเดิน แต่เขาก็ยังไม่อยากจะอุ้มหญิงสาว จึงอ้างถึงอันตรายที่จะได้รับ "น.ม.ส." บรรยายตอนนีว่

"ข้าพเจ้า "ไม่น่าไว้ใจเลย ถ้าคุณเหยียบกระดานหลาดลุ่มลง องค์กรนั้นก็จะต้องคว้านพุง เป็นที่น่าเสียดายชีวิต อนึ่งการทอดสะพานนั้น คตินุราธท่านว่า "ทอดสะพานให้นางหนูเดิน นางหนูไม่เดิน ไปเดินทางเก่า" นี้ทางเก่าก็ไม่มี มีแต่ทางใหม่ซึ่งโรยด้วยทรายคมเหมือนมีดโกน ถึงจะเห็นกรวดมากกว่าทราย ก็ควรทราบว่าทรายแอบอยู่ในกรวดมากกว่ากรวดบังทรายก็เหมือนเส้นผมบังภูเขานะคุณ"

แม่สาว "กรวดกับภูเขาคือเป็นดินด้วยกัน จะเทียบกันก็พอฟังได้ แต่คุณจะทำอย่างไรกับเส้นผมไปเทียบกันยังงี้"

ข้าพเจ้า "เขาเทียบกันมาแต่บูรณพราหมณ์ไม่เคยได้ยินรี ลิงมันมีผมเต็มตัว เขาจึงเรียกลิงว่าอ้ายหอยยังงี้ละคุณ"

พระราชาทรงตั้งเธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "กล้องคัน" ประมวลนิทานของ

การที่ชายหนุ่มอ้างว่า "กรวดบังหอยก็เหมือนเส้นผมบังภูเขา" นั้น เป็นสิ่งที่ไม่สัมพันธ์กันอยู่แล้ว เพราะมีกรวดมากกว่าหอย กรวดย่อมบังหอยได้ ซึ่งไม่ใช่ลักษณะเดียวกับเส้นผมบังภูเขา เมื่อหญิงสาวสงสัย ชายหนุ่มก็อาศัยปฏิภาณโยงให้สัมพันธ์กันทั้งๆ ที่สิ่งมิได้มีลักษณะคล้ายหอยเลย ถึงแม้จะไม่ถูกต้องตามหลักของเหตุผล แต่ชายหนุ่มก็สามารถเอาตัวรอดได้

อีกตัวอย่างหนึ่งจากเรื่องเดียวกัน เมื่อชายหญิงคู่นั้นเดินเข้าไปถึงบ้านก็เปิดประตูไม่ได้ เพราะไม่มีกุญแจ ชายหนุ่มจึงอวดว่ามีมนต์เสคาจะกุญแจ แต่ก็ยังเปิดไม่ได้ หญิงสาวก็บอกว่า แต่ชายหนุ่มก็สามารถแก้ตัวได้อีก ดังนี้

ชายหนุ่ม "ข้าพเจ้า "โกรบอกคุณละว่ามนต์ไม่มี ฉันยังมีมนต์เปิดประตูโกรลาศอีกทั้งบทโอมสิทธิสรวงศรีแก้ว แ้วมฤตยู ฯลฯ"

แม่สาว "นี่เรื่อนไม้ยางหรือไม้ตะแบก หลังคากระเบื้องซีเมนต์ ไม่ใช่โกรลาศที่คุณ จะร่ายมนต์เปิดประตูโกรลาศ มันจะเป็นเอาลูกกุญแจไขกุญแจหอยโข่งคอกกระมัง"

ชายหนุ่ม "อ้อ โกรลาศแปลว่าขาวนะคุณ เรื่อนนี้ก็ทำสี่ขา ส่วนมนต์นั้นถ้าเปิดประตูโกรลาศได้แล้ว ประตูอื่นๆ ก็เปิดหมด..."¹

การโยงความสัมพันธ์ระหว่างประตูโกรลาศกับเรื่อนสี่ขาทำให้ชายหนุ่มรอดตัวอีกครั้งหนึ่ง

อีกตัวอย่างหนึ่งใน "โปนุรี" ของ "ฮิว เมอริสต์"

"ฝรั่งคนหนึ่งหารือกับเมียว่า "ลูกเราก็อายุสิบขวบเข้าไปแล้ว ฉันเห็นว่าเราต้องให้มันได้ยากทางไปเรียนวิชาชีพตามที่มันสนใจ ถ้าจะถามมัน มันก็คงยังบอกไม่ได้ว่า มันจะชอบอาชีพอะไร เราจึงจะต้องใช้วิธีทดลองดู" เมียฝรั่งเห็นชอบด้วยในการทดลองและถามว่าจะทดลองด้วยวิธีไร

ฝรั่งนั้นอธิบายว่า "ฉันจะต้องเอาคัมภีร์ไบเบิลเล่มหนึ่ง แอบเปิดผลหนึ่ง และเหรียญคอลลาร์หนึ่งเหรียญวางไว้ แล้วฉันจะคอยแอบอยู่ไม่ให้มันรู้ เพื่อจะดูว่า เวลาลูก

¹ พระราชวรพงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "กล้องตัน" ประมวลนิทานของ

มันเข้ามาในห้อง มันจะเลือกเอาสิ่งใด แล้วเราก็วินิจฉัยตามสิ่งที่มันเลือก ถ้ามันเลือกเอาคัมภีร์ไบเบิล เราก็จะให้มันเรียนไปในทางหมอสอนศาสนา ถ้ามันเลือกเอาผลแอปเปิ้ล เราก็จะให้มันเรียนไปในทางเพาะปลูก ถ้ามันเลือกเอาเหรียญคอลลาร์¹ เราก็จะให้มันเรียนไปในทางการค้า"

เมื่อหารือกันแล้ว ฟรังค์ัวก็ดำเนินการทดลอง ฟรังค์ัวก็ไปทำตุ้ระที่เมียฟรังค์ัวทำ ครั้นการทดลองเสร็จสิ้น ฟรังค์ัวก็มาบอกเมียว่า "พออายุลูกเรามันเข้าไปในห้อง มันก็ตรงเข้าไปนั่งบนคัมภีร์ไบเบิล มือขวาก็คว้าแอปเปิ้ลกัดกร่วม พร้อมกับมือซ้ายหยิบเหรียญคอลลาร์ใส่กระเป๋ากางเกง มันโง่งนั่นคือ"

เมียจึงถามว่า "แล้วจะให้มันเรียนวิชาอะไร"

ฟรังค์ัวตอบว่า "ให้เรียนเป็นนักการเมือง"¹

การที่ฟรังค์ัวไปถึง "นักการเมือง" มาเกี่ยวข้องกับควยในกรณีนี้ จะเห็นได้ว่าไม่เป็นไปตามข้อเท็จจริงที่กำหนดไว้ แต่การประพฤติกของลูกชายเข้าลักษณะนักการเมือง เขาก็สามารถโยนให้เรื่องสัมพันธ์กันได้ เป็นการสร้างอารมณ์ขันได้ดีและเสียดสีเหน็บแนมนักการเมืองไปควยในตัว

15. ใช้ความรู้ความสามารถทางภาษาวิพากษ์วิจารณ์การใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ

นักเขียนที่ใช้กลวิธีนี้จะต้องมีความรู้ความสามารถทางภาษาเป็นพิเศษ และเป็นผู้ที่พบเห็นการใช้ภาษาอย่างผิดๆไม่ได้ จึงวิพากษ์วิจารณ์การใช้ภาษานั้น โดยหวังว่าอาจจะทำให้การใช้ภาษาดีขึ้น การวิพากษ์วิจารณ์จะทำอย่างมีศิลปะ ไม่ถือว่าสิ่งที่ผิดพลานั้นรุนแรงจนแก้ไขไม่ได้ และสิ่งที่เสนอไว้เป็นของวิเศษสุด แต่เสนอแนวคิดอย่างกลางๆโดยใช้อารมณ์ขันเป็นสื่อให้ผู้อ่านคิดเอง กลวิธีที่ใช้คือการเลือกสรรคำในทำนองเดียวกันมารวมไว้เป็นหมวดหมู่ นักเขียนที่ใช้กลวิธีนี้มากที่สุดคือ "ฮิว เมอร์ริสท์" เช่น เมื่อพบว่ามิถุนิยมิใช่คำ "เฉพาะอย่างยิ่ง" อย่างแพร่หลาย โดยไม่จำเป็น ก็แสดงความคิดเห็นไว้ว่า

¹อบ ไชยวสุ "ไปนูรี" ฮิว เมอร์ริสท์ในอารมณ์ขัน ฮิว เมอร์ริสท์ (นามแฝง)

"เมื่อตอนที่มิคา "เฉพาะอย่างยิ่ง" ไซกันขึ้นใหม่ใหม่นั้น อะไรอะไรก็ "เฉพาะอย่างยิ่ง" เออะอะก็ "เฉพาะอย่างยิ่ง" ประเดี้ยวประเดี้ยวก็ "เฉพาะอย่างยิ่ง" เสียทีหรือสองที่ติดติดกัน ในคาปราศรัยของคนใหญ่ใหญ่โตโต จะมี"เฉพาะอย่างยิ่ง"อย่างน้อยนาทีละหน ใช้เป็นเครื่องประมาณความยาวนานของคำปราศรัยได้ที่เคียวว่าดำนับ "เฉพาะอย่างยิ่ง"ได้สามสิบหนละก็ คนไ้ทนฟังคำปราศรัยอยู่ครึ่งชั่วโมงแล้ว ในบทความที่ได้ความน้อยและไม่ได้ความเลย ในข้อเขียนที่มีสาระนึกเคียวและไม่มีสาระเลย ของผู้รู้มากผู้รู้ปานกลางและผู้รู้พออวดได้ ก็เต็มไปด้วย "เฉพาะอย่างยิ่ง" ประมาณห้าบรรทัดต่อครั้ง -- ตอนที่ผมก็พลอยรำคาญเต็มที เพราะผมรู้้อย คือผมเห็นว่ามันจืดจืด แล้วก็ไม่มีลำดับอุปมานเป็นขั้นขึ้นเสียเลย มีอยู่ขึ้นเคียวกระไรได้ ผมจึงเต็มเป็น 'เฉพาะอย่างยิ่งกว่า' สำหรับเปรียบเทียบ และ 'เฉพาะอย่างยิ่งที่สุด' สำหรับความเป็นผู้ชนะเลิศ แล้วผมมาเห็นว่าเมื่อมี เฉพาะอย่างยิ่ง ได้ ก็ควรจะมีเฉพาะอย่างอื่นได้อีกหลายอย่าง ผมจึงประมวลเข้ามาไว้ให้หลายหลายอย่างมี เฉพาะอย่างหย่อน- เฉพาะอย่างยาน- เฉพาะอย่างแย- เฉพาะอย่างยุ่ง- เฉพาะอย่างย่อย- เฉพาะอย่างยับ- เฉพาะอย่างยาก- เฉพาะอย่างย่น- เฉพาะอย่างยวน- เฉพาะอย่างย่อ- เฉพาะอย่างยอกย่อน- เฉพาะอย่างยองยอง- เฉพาะอย่างยอก- เฉพาะอย่างยอม- เฉพาะอย่างยาว- เฉพาะอย่างเยอะ- เฉพาะอย่างแยะ- เฉพาะอย่างแยงแย- เฉพาะอย่างโยกโย้- เฉพาะอย่างแยบยล- เฉพาะอย่างยงโย้- เฉพาะอย่างโยเย- - พร้อมทั้งให้คำแปลไว้ สร็จ " 1

การเสนอแนวคิดดังกล่าว มิได้หมายความว่าต้องการให้ผู้อื่นใช้ตาม แต่ต้องการชี้ให้เห็นความบกพร่องในการใช้คำบางคำเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่าคำ ที่เสนอมานั้นล้วนแต่ให้อารมณ์ขันเพราะความ ขาย และก็คงจะไม่มีใครใช้ตามเป็นแน่

อีกตัวอย่างหนึ่งจากเรื่องเดียวกัน "ฮิวเมอริสต์" ราคานุการ ใช้คำ "ทัศนจักร" โดยไม่แยกประเภทว่าจรไปไหน จึงลองคิดคำอื่นๆบ้าง ดังนี้

1อบ ไชยวสุ "ทัศนวนาจรสู่เมืองกาญจน์" หัตถ์คดีสัญจร ฮิวเมอริสต์(นามแฝง)

"มาตอนนี้ คำที่แพร่หลายได้ยืมไปฟังได้อ่านได้เห็นทุกครึ่งชั่วโมง ก็คือ "ทัศนาวจร" ซึ่งเขาถือกันว่าแปลมาจากฝรั่งที่ว่า Tourist พอแปลหรือบัญญัติศัพท์เสร็จแล้ว โหงมมันกลายเป็นกริยาไปได้ทั้งที่คำฝรั่งเป็นนาม ถ้าบอกว่าแปลจาก Touring ยังน่าเชื่อถือกว่า แต่ช่างเถอะ ไม่เชื่อท่านแล้วจะไปเชื่อใครหรืออะไรที่ไหน ก็ต้องเชื่อต้องใช้ แต่ผมมันก็อย่างว่าคือรู้อยู่แล้วที่พลอยรำคาญ รำคาญที่ "ทัศนาวจร" อยู่อย่างเดียว ไม่แยกประเภทออกไปให้ชัดเจนว่าจริงไปไหน และด้วยวิธีไหนและทัศนาวจรอะไร ผมก็ได้ไปเที่ยวดูอะไรอะไรในป่ามาหยกหยกจะเรียกว่า ทัศนาวจร เหมือนกับไปเที่ยวดูอะไรอะไรในทะเลยังงี้ได้ ผมก็เลยเรียกของผมว่า ทัศนาวจร ถ้าผมนั่งเรือบินไปเที่ยวในอากาศ ผมก็จะใช้ว่า ทัศนาวจร หรือ ทัศนาวจรบิน ถ้าผมเที่ยวไปโดยวิธีเดินเท้าไม่ขึ้นรถลงเรือ ผมก็จะใช้ว่า ทัศนาวจรจรล หรือ ทัศนาวจรบาท หรือ ทัศนาวจร หรือ ทัศนาวจร ถ้าผมไปเที่ยวตามพื้นราบไม่ขึ้นเขาลงห้วย ผมก็จะใช้ว่า ทัศนาวจรล ถ้าผมรอนแรมเที่ยวไปเป็นเวลานานไม่ต้องเป็นหน่วยงานการบ้านของสภากลาง ผมก็จะเรียกว่า ทัศนาวจรล่า ถ้าผมไปเที่ยวเป็นระยะทางไกล ผมก็จะใช้ว่า ทัศนาวจรลี้ ถ้าผมเที่ยวไปตามทางหลวง ไม่ผูกป่าผ่ารกทึบโคลนโจนเขา ผมก็จะใช้ว่า ทัศนาวจรคู่ ถ้าผมเที่ยวไปโดยวิธีเดินเยื้องกรายอย่างพระเอกลิเกผมก็จะใช้ว่า ทัศนาวจรลี ถ้าผมเที่ยวไปโดยไม่มีทะเบียนสำมะโนครัวไม่มีบัตรประชาชนไม่มีใบต่างต่าง ผมก็จะใช้ว่า ทัศนาวจรจก ถ้าผมเที่ยวซัทเซหรือไซเซไปเดินไม่ตรงทาง ผมก็จะใช้ว่า ทัศนาวจร ถ้าผมเที่ยวไปยืนดูตำรวจตรวจใบขับขี่หรือดูตำรวจโบกมือให้รถหยุด ผมก็จะใช้ว่า ทัศนาวจรจร ซึ่งฟังดูแต่ละคำ ก็บ้าจี้ปานปานกับ ทัศนาวจร บางคำไม่ต้องจี้ก็บ้า คำของคุณประหยัดมีอยู่คำหนึ่งคือ ทัศนาวจร แปลว่าดูสิ่งลามกสกปรกอนาจารโดยไม่ต้องเที่ยวไป เช่นกะนั่งดูหนังโป๊"¹

และอีกตัวอย่างหนึ่ง "ฮิวเมอริสท์" พูดถึงการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ ที่ผู้อ่านจะต้องรู้จัก "ตีความ" เพราะใช้ภาษาที่เกินจริง คั่งนี้

"หนังสือพิมพ์ยอมใช้ภาษาพิเศษเฉพาะของหนังสือพิมพ์ ผู้อ่านจะเอาภาษานั้นนั้นมาใช้

¹อบ ไชยวสุ "ทัศนาวจรคู่เมื่อกองกาญจน์" หัตถ์กีสัญจร ฮิวเมอริสท์(นามแฝง)

ในการพูดการคุยประจำวันบ้างก็ได้ แต่ผู้ฟังจะเข้าใจผู้ใช้ว่าเป็นหนังสือพิมพ์เกินได้

คำว่า "ยิง" หนังสือพิมพ์ย่อมรังเกียจที่จะใช้ ถ้าไม่จำเป็นจริงจริงแล้วจะไม่ใช้ "ยิง" เลย เพราะมีคำใช้แทนอยู่แล้ว คือ สาคกระสุน กระหน่ำลูกตะกั่ว รัวกระสุน ป้อนลูกตะกั่ว แล้วถ้าคนคนเดียวยิงปืนตั้งแต่สองนัดขึ้นไป ก็ใช้ ชัลโว (บางทีนักเดี่ยวใช้ชัลโวก็มี) ซึ่งอย่าเข้าใจว่าจะเหมือนกับชัลโวตามความหมายของการยิงปืนใหญ่ หลากหลาย กระบอกพร้อมกันอย่างที่ทหารเข้าใจ คือถ้าอ่านหนังสือพิมพ์แล้วฟังเข้าใจว่าการยิงกระบอกเดี่ยว แต่ซ้อนซ้อนกันหลายนัด (หรือแม้แค่นัดเดี่ยวโดยไม่ซ้อน ก็เพื่อจะให้ดูเกิดขึ้น) ก็ใช้ ชัลโว เป็นภาษาส่วนตัวเฉพาะหนังสือพิมพ์

... คำว่า "ตาย" อย่างธรรมดาที่ชาวบ้านเขาคายกันกลุ่มกลุ่ม ในหนังสือพิมพ์ จะต้องเป็นตายอนาถบ้าง คับสยของบ้าง ม่อยกระรอกบ้าง คือถ้าใครจะตายในหน้าหนังสือพิมพ์แล้วจะต้องตายให้ออกรสหน่อย

... การจะไปไหน จะเร็วหรือไม่เร็วก็ตาม ถ้าเป็นคำรวจ ทหาร รัฐมนตรี หัวหน้ากอง สารวัตรอะไรพวกนี้แล้ว จะใช้ "ไป" ธรรมดาไม่ได้ ในหนังสือพิมพ์ต้องให้กิริยาชอบกลแก่อาการไปของคนเหล่านี้ คือใช้ว่า "รุก" เช่น "นายกรุกไปสอบค้นเพลิง" (คนอ่านเป็น นาย กรุก ไปสอบค้นเพลิง ก็มี)"¹

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นวิถีในการสร้างอารมณ์ขันที่เกี่ยวกับเนื้อหาหรือเนื้อเรื่อง 15 วิธี แต่ละวิธีจะเหมาะสมกับเนื้อหาต่างกันดังกล่าวแล้ว เนื้อหาบางเรื่องนักเขียนจะใช้หลายทุกวิธีประกอบกันก็มี ทั้งขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเขียนเป็นสำคัญ

¹อบ ไชยวสุ "การอ่านหนังสือพิมพ์" อิวิ เมอริสต์ในอารมณขัน อิวิ เมอริสต์

การใช้ภาษา

การใช้ภาษานั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับวรรณกรรมที่ให้อารมณ์ชั้น เพราะภาษาจะเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของนักเขียนมายังผู้อ่าน นักเขียนจะต้องมีศิลปะในการใช้ภาษาเพื่อให้ผู้อ่านรับสารได้ตามความต้องการ ถ้านักเขียนใช้ภาษาไม่ดี เรื่องที่ตกลงอาจกลายเป็น "ตลกค่าน" ไม่สามารถเรียกอารมณ์ชั้นได้ ดังนั้นนักเขียนจะต้องใช้กลวิธีต่างๆ เกี่ยวกับภาษาในการเรียกอารมณ์ชั้นหรือช่วยสร้างอารมณ์ชั้น ซึ่งจะพิจารณาจากองค์ประกอบการใช้ภาษา 3 ประการ คือ การใช้คำและความหมาย การบรรยายและการพรรณนาและสำนวนโวหาร

การใช้คำและความหมาย

องค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ชั้น คือ ความเข้าใจความหมาย เรื่องราวความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของนักเขียน สื่อในการทำความเข้าใจคือการใช้ภาษา และสิ่งแรกที่ควรคำนึงถึงเกี่ยวกับการใช้ภาษา คือการใช้คำและความหมาย นักเขียนจึงต้องเลือกใช้คำและความหมายให้ตรงตามต้องการ กำนันอาจมีความหมายตามพจนานุกรม (Surface meaning) ซึ่งทุกคนเข้าใจ หรือบางคำอาจมีความหมายระดับลึก (Deep meaning) ซึ่งผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจจากเนื้อความที่นักเขียนบอกทางอ้อม ดังที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิพงษ์ประพันธ์ ทรงกล่าวถึงความหมายของภาษาวรรณคดีว่า ภาษาในวรรณคดีเป็นเครื่องหมายแสดงภาพแห่งความรู้สึกนึกคิดของกวี กวีมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรก็ตั้งภาพนั้นขึ้นมาด้วยจินตนาการของตนเสียก่อน แล้วจึงแสดงภาพเหล่านั้นออกมาด้วยถ้อยคำ เพื่อให้เข้าไปเป็นภาพในจิตของผู้อ่านอีกชั้นหนึ่ง และด้วยเหตุนี้ภาษาในวรรณคดีจึงมีความหมายกว้างขวางกว่าตามหลักไวยากรณ์หรือตามพจนานุกรม¹ ด้วยเหตุนี้กล่าวจึงมีใช้หน้าที่ของนักเขียนแต่ละฝ่าย เกี่ยวที่จะต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้อ่าน แต่ผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจด้วย ซึ่งจะเกิดได้จากการอ่านตีความ (interpretative reading) โดยพิจารณาบริบท (content) เป็นส่วนประกอบ การใช้คำและความ

¹พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิพงษ์ประพันธ์ วิทยาวรรณกรรม หน้า 62

หมายเพื่อสร้างอารมณ์ขึ้นนี้ นักเขียนใช้กลวิธีต่างๆ ดังนี้

1. ใช้คำง่าย

คำง่ายหมายถึงคำที่มีความหมายตรงตัว ไม่ต้องการการทำความเข้าใจเป็นพิเศษ นักเขียนจะใช้คำชนิดนี้บรรยายหรือพรรณนาให้ผู้อ่านทราบเรื่องราว พฤติกรรมของบุคคลหรือตัวละคร ถึงแม้ว่าคำง่ายจะมีได้สร้างอารมณ์ขึ้นโดยตรง แต่ก็ช่วยทำให้เรื่องราวธรรมดา น่าขึ้น เพราะการใช้คำง่ายๆบรรยายให้ผู้อ่านเห็นภาพ เช่น "ฮิวเมอริสต์" บรรยายความรู้สึกของตนเมื่อนั่งสามล้อเขมร ดังนี้

"นั่งสามล้อยังงี้ หัวใจไปอยู่ที่ตีนมากกว่าที่อื่น เพราะตีนเราก็อวอยู่ด้วยกันจนอันเป็นส่วนแรกที่สุดที่จะไปชนกับใครใครเขาได้นั่นเอง ชนกับอะไรก็ช่างมันเถิด ถ้าไปชนกับรถยนต์เข้า ตีนของเราจะเป็นตำแหน่งรับเคราะห์ก่อนที่อื่น ความหวาดเสียวอยู่ที่ตรงรถที่นั่นมันแล่นทางขวา หลีกกันไปทางขวาของแต่ละฝ่ายเป็นการเผินความเคยชินของเราที่แล่นทางซ้ายหลีกทางซ้าย - - ดูอาการเหมือนกับยืนอยู่หน้ากระຈກเงา เมื่อเรายกมือซ้ายขึ้นอ้ายบ้าในกระຈກซึ่งมายืนจ้องมองดูเราอยู่นั้นมันยกมือขวายังงั้นแหละ แต่คุณประหยัคบอกว่าเหมือนฉายหนังกลับ - - รถที่เรานั่งไปด้วยกันจะสวนกับรถยนต์ เฮ้ออ้ายดีทำไมไม่หลีกเขา รถจี๊ปทหารฝรั่งเศษหมวดแดงหน่วยกล้าตายเสียด้วย มันกล้าตายเองหรือมันกล้าทำให้คนอื่นตายก็ยังไม่รู้เลย - - ยังไงกัน : ไม่หลีก ล้วยยังแอบเข้าไปซิดชิดถนนทางขวาเสียอีก เฮ้ยเคียวได้ตายโหงกันละดู- ทั้งสองดูเสียด้วยซี - พอใกล้เข้ามาจะเอาหน้าจอกันอยู่แล้ว อ้ายจี๊ปนั้นก็เคียวไปทางขวาของมัน คือทางซ้ายของเรา เฮอ ! พันเคราะห์ที่ไปที่ ลืมไปว่ามันแล่นกันทางขวา " 1

การใช้คำง่ายเป็นสื่อที่สามารถสร้างความเข้าใจได้ดีที่สุด ผู้อ่านไม่ต้องตีความ ไม่ต้องใช้ความนึกคิดเป็นพิเศษ ถ้าเรื่องที่นักเขียนเขียนเป็นเรื่องขำขัน การใช้คำนี้ไม่เป็นอุปสรรคต่อเรื่องแต่อย่างใด

1 ออบ ไชยวสุ "เอาท์ไซท์ไทยแลนด์สู่แกนเขมร" หัตถ์คดีสัญจร ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 118-119

2. คำที่มีนัยประหวัด (association)

คำที่มีนัยประหวัด หมายถึงคำที่มีความหมายอีกอย่างหนึ่งแฝงอยู่ในคำที่มีความหมายตามหลักไวยากรณ์หรือพจนานุกรม เป็นความหมายที่ต้องใช้สถานการณ์หรือเหตุการณ์ประกอบ นักเขียนจะใช้คำที่มีนัยประหวัด สร้างความหมายให้ผู้อ่านเกิดภาพในจิต ให้ผู้อ่านนึกถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือนำให้คิดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้อง ในทำนองที่ทำให้เกิดอารมณ์ขัน เช่น ใน "เรื่องหงส์" ของ "น.ม.ส." มีตอนหนึ่งกล่าวว่

"คืนที่ฉันฝันกับหงส์นั้น เกิดของน่าพิศวงอย่างหนึ่ง คือเมื่อคุณมนกับข้าพเจ้าจะขึ้นไปบนวัดนั้น บร่นตี้อยู่เต็มชวด เมื่อเรากลับลงมาสิ เห็นมีแต่ชวดเปล่าเท่านั้น การไปเที่ยวครั้งนั้นเรามีชวดเหล้าไปเท่านั้นเอง จึงเป็นเครื่องประกันมิให้คุณฝันเห็นหงส์อีก

ต่อมาในคราวเลี้ยงดูกันหรือในโอกาสอื่นๆก็ดี เราเพียรช่วยกันระวังคุณฝัน เพราะถ้าปล่อยให้แกลเห็นหงส์บ่อยนักก็ไม่ดี "1

คำว่า "เห็นหงส์" ในที่นี้มีได้มีความหมายตามรูปศัพท์ แต่หมายถึงการเมาสุราจนพุดจาเพื่อเจ้อ ไปได้เรื่องราว

การใช้คำที่มีนัยประหวัดนี้ จะใช้เฉพาะเรื่อง เฉพาะบุคคล คำที่นักเขียนใช้ให้มีความหมายเหมือนกัน อาจจะใช้คำต่างกัน หรือคำๆเดียวกันนักเขียนอาจจะใช้ให้มีความหมายต่างกัน การใช้คำเช่นนี้จะไม่เป็นที่แระหลาย เพราะจะเหมาะกับความเข้าใจเฉพาะเรื่อง เช่นในเรื่อง ถกเขมร ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ตอนที่เขียนถึงค่ายทหารในพนมเปญว่า

"ที่เมืองพนมเปญขณะที่เราไปรั้ เห็นค่ายทหารใหญ่ๆของฝรั่งเสสหลายค่าย ในนั้นมีทหารอัฟริกันอยู่หน้าตา และป้ายที่ติดไว้บอกเขตทหารก็ดูน่ากลัวกว่าในเมืองไทย อย่างในเมืองไทยเราบั้นบอกแต่เพียงว่า "เขตทหารห้ามเข้า" แต่ของเขากลับว่า "เขตทหารห้ามเข้า เข้ามาตายไม่รู้ควย" แต่พลเรือนที่เข้าไปในเขตทหารฝรั่งเสสแล้วไม่ตายก็เห็นจะได้

1 พระราชนิพนธ์ของ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "เรื่องหงส์" ประมวลนิทานของ
น.ม.ส. น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 78

แก่แม่ผู้หญิงพวกหนึ่ง ซึ่งผมเห็นเขาบรรทุกเข้าไปเต็มรถบรรทุกใหญ่ๆ ส่งเสียงกันเจี๊ยวจ๊าวไปหมด แต่ละคนรูปร่างล่ำสัน แข็งแรง นุ่งผ้าถุงดำใส่เสื้อแดง คนที่นั่นเขาบอกว่าแม่พวกเหล่านี้เป็นหน่วย "สวัสดิการ" ทหารแขก ครั้นผมถามเขาว่าทำไมต้องนุ่งผ้าถุงแดงเหมือนกันหมด จะเป็นเครื่องแบบหรืออย่างไร เขาก็บอกว่าการนุ่งผ้าถุงแดงนั้นจำเป็น เพราะทหารแขกชอบสีกักกันเช่นนั้น ถ้าหากผู้หญิงนุ่งผ้าสีอื่น ทหารแขกไม่ปรารถนาจะ "สวัสดิการ" ค่าย " ¹

คำว่า "สวัสดิการ" เป็นคำที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ใช้ในความหมายหนึ่งแทนความหมายว่า อนุเคราะห์หรือให้ความช่วยเหลือตามรูปศัพท์เดิม

การใช้คำที่มีนัยประวัตินี้ บางคำก็เป็นที่นิยม เป็นที่เข้าใจและใช้กันทั่วไป จนกลายเป็นคำสะแลง (slang) ก็มี โดยไม่ทราบว่าใครเป็นผู้ริเริ่มใช้ก่อน เช่น "ฮิวเมอริสต์" ใช้คำหนึ่งใน "เอาท์ไซด์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" ดังนี้

"ครั้นตื่นขึ้นมาจากนอนกลางวัน ก็พบความลับเข้าว่า เหลือแต่คุณชายกับผมสองคนเท่านั้น อีกสองคนหายไป ความลับที่พบนั่นก็คือว่า คุณประหยัดไม่ยกได้นอนหรอก แต่ได้หนีไปเที่ยวกับคุณประยูรและคุณพาเทียวเพื่อหาความรู้ทางภูมิศาสตร์ตามวัยและสังขาร ตอนนั้นคุณประหยัดขายังไม่หัก จึงหนีผมไปได้อย่างว่องไวและเงิบเงียบ ไม่ถูกกักแก๊งก้างเหมือนเคียวนี้ ได้ยินกระซิบกระซาบชอบแซบไตตามกันภายหลังเรื่องไปถึงไซ่ง่อนอะไรก็ไม่ทราบเรื่องละเอียดเห็นจะต้องให้คุณประหยัดขยายเองจะดีกว่า " ²

คำว่า "ถึง" เป็นคำที่ใช้กันแพร่หลาย มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง และเรียกอารมณ์ขันได้ดี นักเขียนคนหนึ่งคือ "รพีพร" เขียนถึงคำนี้ไว้ว่า

"ที่มาของคำๆนี้ ไม่มีใครรู้ แต่ที่มันดำรงคงอยู่ยาวนานและเป็น "รู้กัน" ในหมู่ผู้ชายไทยทุกคน ก็เพราะมันเป็นคำกระทัดรัด อมเอาความหมายที่ชวนให้สับอารมณ์ผู้ชาย

¹ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ถกเขมร หน้า 133

²อบ ไชยวสุ "เอาท์ไซด์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" หัสคีสัญจร ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 198-199

เข้าใจ ผู้คนจึงพากันนิยมชมชื่น ซึ่งเท่ากับยอมรับคำว่า "ถึง" เอาไว้ในพจนานุกรมศัพท์ "สะแลง" ของไทยเรา ความเป็นประชาธิปไตยที่เด่นชัดอย่างหนึ่งในสังคมไทยเรา เห็นจะได้แก่ "ภาษา" ทั้งพูดและเขียน กล่าวคือ ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ ยอมรับ "ภาษา" ไม่ว่าพูดหรือเขียนคำนั้น ก็เปรียบที่ยอมรับว่า "ถูกต้อง" มีสิทธินำตัวเองเข้าไปสถิตอยู่ในพจนานุกรมหรือสารานุกรมฉบับต่างๆ ได้

ในสังคมไทยเรา โดยเฉพาะพวกผู้ชาย ใครมีโอกาสเดินทางไปต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ เมื่อกลับมา คำแรกที่เพื่อนฝูงนำมาทักทาย ได้แก่คำๆ นี้คือ "ถึงที่นั่น ถึงที่นี้ ไหม" ซึ่งเป็นที่รู้กันว่ามันหมายถึงอะไร รู้กันมากเสียจนแพร่เข้ามาให้ผู้หญิงรับรู้อีกด้วย "ถึง" จึงเป็นคำที่มีเสน่ห์านุภาพอีกคำหนึ่ง

รู้กันมากกับคำว่า "ถึง" ได้แก่คำว่า "กะหรี่" ถ้าไม่มีคำหลัง คำหน้าก็ไม่มี ความหมายอะไร เพราะไปทีไหนขึ้นไป "ถึง" คนดีๆ ที่เขามีพ่อแม่ลูกตัวเข้า ก็เท่ากับหาตระวางมาใส่ตัว "กะหรี่" ก็ไม่ใช่คนเลวร้ายอะไร เธอมีพ่อแม่เหมือนกัน บางคนมีลูกมีตัวแล้วค่อยเข้าไป แต่เพราะสังคมไม่เปิดโอกาสให้เธอมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพอย่างอื่น เธอจึงจำต้อง "ขายตัว" เพื่อแลกเอาความมีชีวิตอยู่อย่างคนเข้ามาไว้ แล้วสังคมที่แสนใจแคบไม่ยอมเปิดโอกาสแก่ผู้หญิงพวกนั้น ก็ประณามเธอเป็น "คนชั่ว" หรือ "ผู้หญิงขายตัว" ไปมันเป็นเรื่องชวนเศร้าเมื่อคิด พร้อมกับก็เบ้ เรื่องชวน "พิศ" เมื่อเกิดความรู้สึกตามธรรมชาติของผู้ชายขึ้นมา

"กะหรี่" มีที่ไหน คำว่า "ถึง" ก็ตามไปอยู่ที่นั่นด้วย "1

จากข้อเขียนนี้จะทำให้เข้าใจความหมายของคำว่า "ถึง" อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังเป็นตัวอย่างของคำที่มีนัยประหวัดที่นำไปให้อ่านคิดถึงเรื่องหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอีกด้วย

และอีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่านักเขียนใช้คำที่มีนัยประหวัดสร้างอารมณ์ขันให้กับผู้อ่าน คือ ตอนหนึ่งจากเรื่อง "นำเที่ยวไทยแลนด์ (สยาม)" ของ "ฮิวเมอริสต์"

¹ สุวัฒน์ วรดิลก "นกขมิ้นบินถึงหิมาลับ" สกุลไทย รพีพร (นามแฝง)

"รดสามล้อบางคน มีผู้หญิงที่ดูไกลไกลยังสวย นั่งอยู่ด้วย ถ้าท่านเข้าไปใกล้ เห็น ยังพอดูได้อยู่ ไม่ทุเรศนักยกาเหมือนมัมมีซุบซิบซึ้งย้อมสีแล้ว ท่านก็แสดงความสนใจได้ และแล้วสามล้อนั้น ก็จะนำท่านไปยังซาร์โคลบริคจ์ (ภาษาไทยแปลว่าสะพานถ่าน ไม่ใช่ที่ชุมนุมชายถ่าน ชายเหมือนกัน แต่ไม่ได้ขายถ่าน) ถ้าท่านสนใจที่หน้าตูกว่านี้ ก็มีที่อื่นอีกมาก ซึ่งบอกให้ไกด์พาไปก็ได้ และถ้าอยากจะสนใจที่คึกคัก ให้จำประโยคที่ว่า "บาง-กา-ปี-อว-ตัว-ไม-ไม" เมื่อบอกอย่างนี้แล้วก็จะได้สมประสงค์ แต่ก็อย่าวางใจ รุ่งเช้าให้ไปหาตอกเตอร์ เสียหน่อยดีกว่า มิฉะนั้นจะพาเอาตัวโรคเมืองไทยขึ้นเรือบินไปเมืองฝรั่งด้วย " 1

คำว่า "ซาร์โคลบริคจ์" หรือ "สะพานถ่าน" หมายถึงสถานที่ที่เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในสมัยหนึ่งของผู้ชายไทย มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า "ถึง" ส่วนคำว่า "บาง-กา-ปี" นั้น หมายถึงสถานที่อย่างเดียวกัน

3. ใช้ภาษาต่างประเทศ

นักเขียนจะนำภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาจีน ฯลฯ มาประกอบเรื่อง ในกรณีที่จะบรรยายเรื่องให้ละเอียด หรือแสดงพฤติกรรมของตัวละคร การนำภาษาต่างประเทศมาใช้จะเป็นสื่อในการเรียกอารมณ์ขันได้ดี นักเขียนจะใช้ภาษาต่างประเทศในลักษณะต่างๆกัน เช่น "ป.อินทรปาลิต" จะใช้ภาษาจีนกับเจ้าสัวกิมเบ่ กิมหงวน ซึ่งเป็นคนจีน และให้กิมซึ่งเป็นคนไทยพูดล้อเลียน ดังนี้

"เลี่ยะ ! " เสียงนี้ตึกก็ลึลึลึมากเงียบกริบทันที

"เลี่ยะใคร อ่าแป๊ะ " กิมหงวนถาม

"เลี่ยะทุกคนมีหยิ่งที่ไหนวะ พูกกังเหมือนนกก็จอกจอกแจ๊กๆๆ อ้าวจะพูkmั่งไม่ได้ พูกรู ยังสิ่งเฉยเปี้ยวปาก คายท่าเลี้ยวกั๊ง ป่อยให้อ้าวพูkmั่งซี"

สี่นางยกมือปิดปากหัวเราะคิกคัก ท่านเจ้าสัวค่อยๆเปลี่ยนสีหน้าเป็นยิ้มแยมแจ่มใส เขามองดูสี่สหายด้วยความรัก แล้วพูดเป็นภาษาจีน

1 ออบ ไชยวสุ "นำเที่ยวไทยแลนด์ (สยาม)" รวมเรื่องสั้นบางเรื่องของฮิวเมอริสต์
ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 60

"ซึ่งชื่อหอชื่อ ว่ายอ้งม้อจาโบ้เหงียเจียโฮ้อาแป๊ะเท้ย"

กิมหงวนพยักหน้ารับทราบ

"ฮ้อ อิวอ้ายเฉยเจ็กแป๊ะนี้้ง เหงียเจีย จ้าบ๊ะ อ้ายหม่าย ฮาแป๊ะ ? "

"เกาเจิง "

เจ้าคุณัจฉินึกๆ กล่าวถามสี่สหายทันที "นี่แกจะไปอเมริกาหรือเมืองจีนวะ ? "

นิกรสันคีรีชะ คักจริตพูดเจ๊กบ้าง "อิวอ้อมปัก เสียมล้ออ้วย อิวชินคั้ง อ้าฮาแห่งนี้"¹

และเมื่อสี่สหายและลุงเซยเดินทางถึงอเมริกา ก็ให้ลุงเซยพูดภาษาอังกฤษ แสดง
ความ "เป็น" ให้น้อยรู้ว่าพูดภาษาอังกฤษไม่เป็น ทั้งนี้

"ท่านให้กระผมมาเชิญลงไปข้างล่างขอรับ"

ชายชราพยักหน้า แล้วพูดหน้าตาเฉย

"เยส โอ.เค. ชิคาแร็ค"

เจ้าบอยรีบกวักกระเป๋าส่งของมูหรีไม้ซีกไฟให้ ลุงเซยยิ้มแห้งๆ

"โนๆๆ"

"ท่านต้องการอะไรหรือครับ ? "

"เยส เยส เยส"

บอยหน้าตื่น ยกมือเกาศีรีชะ

"ท่านเป็นบ้าหรือครับ ? "

"เยส เยส ออไรท์ โอ.เค. ชิคาแร็ค "²

นักเขียนบางคน เช่น ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช จะใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อแสดง
ความสามารถของบุคคลในเรื่อง แต่เป็นความสามารถที่น่าชื่น เพราะคนคนเดียวกันรู้หลาย
ภาษา เลยพูดหลายภาษาในโอกาสเดียวกัน แต่ก็ได้รับความชัดเจนถูกต้อง เมื่อกล่าวถึงไก่อ้
คนหนึ่งที่น่าเที่ยวในเขมร ดังนี้

¹ปรีชา อินทรปาลิต สามเกลอไปอเมริกา ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) หน้า 8-9

²ค. หน้า 37

"... ทุกครั้งที่แกหันมาพูดกับผมแกก็พูดรวมกันไปทั้งสี่ภาษาในประโยคเดียวกัน เป็น
 ันว่าแกเห็นผมเดินเหม่อจะไปสะดุดรากไม้เข้า แกก็ร้องบอกว่า

"ประหยักรากไม้หน้อยคุณ ' il est on the right ' "

แปลเป็นภาษาไทยว่า "ระวังรากไม้หน้อยคุณ มันอยู่ข้างขวา"

บางที่แกก็อธิบายอะไรต่ออะไรให้ฟัง เป็นภาษาปนๆกันว่า

"Voici, monsieur, est le monument Brahmanique called
 Baksei Chamkrong นกจำกรงใจกะ"

ฯลฯ

"แล้วกัน! นายพูดซ้อน! " ผมร้องอย่างหมดปัญญา "แล้วใครเอาเด็กมาใส่ไว้ใน
 กรง? แล้วนกอะไรมาจับกรงคอยรักษาเด็ก? "

" C'est le Roi. " นายพูดซ้อนแกว่า "เสด็จเอาเด็กใส่กรง นกมารักษาเด็ก"

"เสด็จเอาเด็กใส่กรงทำไม? Et pourquoi นกมารักษาเด็ก? Dites moi
 why ?

" Alors - - " นายพูดซ้อนเริ่มอธิบายอย่างนักปราชญ์ แต่จบประโยคลงอย่างน่า
 อัจฉรย์ว่า "เอ - - แคว - - ผม ก ไม่รู้เหมือนกัน C'est une legende
 ancienne. An old story, vous savez."¹

การใช้ภาษาต่างประเทศสร้างอารมณ์ขัน อาจจะถูกจากความขัดแย้งระหว่างภาษา
 สองภาษา ทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเข้าใจไขว้เขว ซึ่งนักเขียนสามารถนำมาประกอบ
 เรื่องอย่างเหมาะสม เช่น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนถึงพระนามเจ้าชายเขมรพระองค์
 หนึ่งใน ถกเขมร ว่า

"... ชื่อคนที่เป็นผู้ให้ในเมืองพนมเปญก็ฟังดูโกล้ำไทยจนสะดุ้ง เป็นต้นว่าพระราช
 วงศ์ผู้ใหญ่ฝ่ายในพระองค์หนึ่ง เจิมทรงพระนามว่า "ระองค์เจ้าหญิงมัลลิกา ต่อมาเมื่อก่อนสิ้น
 พระชนม์ ได้รับสถาปนาเลื่อนพระอิสริยยศ ขึ้นเป็น "สมเด็จพระสว่างวัฒนา" นอกจากนั้นก็มีการ
 พระมณีพงศ์ พระองค์เจ้าหญิงรัศมีโสภณ ออกญาปัญญาวิจิฉัย ซึ่งพระนามและราชทินนาม

¹ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ถกเขมร หน้า 26-28

เหล่านี้จะมาใช้ในเมืองไทยได้สนิท ไม่มีใครรู้ว่ามาจากที่อื่น แต่ที่นั่นแหละ หลักเดิมที่ว่า เมืองเขมรนั้นหากพิจารณาให้ละเอียดแล้วก็ต้องร้องว่า "ไม่ใช่" อีก ตัวอย่างเช่นพระนาม เจ้าหญิงเบ็ญจกัญจนธร เวลานี้คำทรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ครั้งหนึ่ง พระองค์เจ้าหญิงพระองค์นี้เสด็จมาประพรมยูเนสโกที่กรุงเทพฯ เขียนพระนามเป็นอักษรโรมัน แบบฝรั่งเสแล้ว " Sa Altesse Royale Princesse Pen Pak Yukantor" หนังสือพิมพ์ไทยเห็นพระนามเข้าก็เขียนแปลงเป็นไทยไปต่างๆกัน บางฉบับก็เขียนว่า "เจ้าหญิงเพ็ญพักตร์กัญจนธร" บางก็เขียนว่า "พระองค์เจ้าหญิงเพ็ญภาคกัญจนธร" ว่ากันไปต่างๆ เพราะเหมือนแล้ว "ไม่ใช่" อย่างที่ว่ามา วันหนึ่งพระองค์เจ้าหญิงพระองค์นี้รับสั่งกับผมว่า "ขอช่วยบอกกันต่อไปที่เถิดว่าฉันไม่ได้ชื่อเพ็ญพักตร์ ฉันไม่ได้ชื่อเพ็ญภาค ฉันชื่อเบ็ญจกัญจน แปลเป็นไทยว่า มะเขือเทศ ! " ¹

การใช้ภาษาต่างประเทศในการประกอบเรื่องตอนใดตอนหนึ่งนี้ นักเขียนมิได้ใช้ เพื่อแสดงภูมิปัญญาหรือความสามารถทางภาษา แต่ักเขียนจะใช้อย่างมีจุดหมายอย่างใดอย่างหนึ่งแฝงอยู่ เช่น เป็นการให้ความรู้ทางภาษา แสดงลักษณะนิสัย บุคลิก พฤติกรรม ของตัวละคร ขณะเดียวกันก็ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อในการสร้างอารมณ์ขันอีกด้วย

4. ใช้ภาษาถิ่น

ภาษาถิ่นหมายถึงภาษาที่ใช้พูดกันในประเทศไทย แต่มีสำเนียงหรือโครงสร้างทางภาษาต่างจากภาษากลาง หรือที่เรียกว่าภาษามาตรฐาน เช่น ภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นใต้ ภาษาถิ่นอีสาน การใช้ภาษาถิ่นในวรรณกรรมอย่างเหมาะสม เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับคนทางใต้ ก็ให้ตัวละครพูดภาษาถิ่นใต้ ฯลฯ จะช่วยสร้างบรรยากาศพื้นบ้าน (local colour) ในเรื่องเป็นอย่างดี นอกจากนี้โครงสร้างทางภาษาและน้ำเสียงที่ต่างจากภาษากลางประกอบกับเนื้อเรื่อง ผู้อ่านจะตัวเรากับสิ่งที่แตกต่างจากธรรมดา เช่น ลาวทอง ใน อินโชดขุนช้างขุนแผน ของ "อ.ร.ค." ผู้แต่งจะให้ลาวทองพูดภาษาถิ่นเหนือ ซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอน ดังนี้

"อุบะตาย พังซีคะ พี่แฉน อยู่คีตี พี่แฉนจะลุกขึ้นค้าขนไ้นคน จะไม่ให้หนูห้าม ยังไงได้ละคะ หนูไม่ใช่คนสองใจนี่คะ พี่แฉน จะไคอยู่ซ้าซ้าไคพร้าวสองเล่มงาม หนูไม่ใช่ไม้ปักเลน เดียวก็เจ่นไปทางโน้นเดียวก็เจ่นไปทางนี้ เห็นตัวโกรธ ก็จะทำอเฮาะ อีสันไม่ใช่ชาวบางกอก เป็นชาวบ้านนอกชอกน้า ก็ยังอูธรรมเนี่ยมนะคะคุณนายเมี้ยหลวง ตัวให้ไหว้ก็จะไหว้ อีสันไหว้ค่าคุณนายเมี้ยหลวง " ¹

อีกตัวอย่างหนึ่งจากเรื่อง "เด็กวัดควนซี้หนอน" ของ พระพิสิทธ์พิทยาภาน เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกิดทางภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช ศึกษ้วัดเล่าถึงเหตุการณ์ในอดีตที่ถูกพ่อท่านจับทำโทษเพราะทำสิ่งที่ท่านห้าม ตอนหนึ่งผู้เขียนถามว่าทำไมต้องกั้วพ่อท่านจับ เพราะท่านเหมือนเสือพันหัก กัดคนไม่เข้า นายศรีนุ้ยคินย้วักกรับอธิบาย พระพิสิทธ์พิทยาภานเขียนไว้ว่า

"นายศรีนุ้ยคานและอธิบาย อ้า เจยเมี้ย อ้าเจยปะหมบๆเมี้ยนเคี้ยวหะเมี้ย ผาดอ้วเรากวยไม้เท้าอ้วงอ ก็ไม่คี่อ้วแหล่งซีกเลย ไม่เฮ้นคน เฮ้นลักเท้าก็กร้ามเซี้ย หลัว เครี้ยเกินคานคังถูกเป็นโคนแหคะ โคนอ้วงอลักเท้าเพราะตำม พ้มโคนเข้าคุณเอี่ยมันเจ็บจัน"

"อะ! คีราวกับคี่ฆ้องคี่ระฆังเทียวนะ" ข้าพเจ้าหัวเราะและพูดคิตลกเสริมโทยอดสนุกไม่ได้

"เขื่อนหนะเมี้ยนคี่ซังจริงแหละ แคมันเมยคังเมี้ยนฆ้องซัง ฆ้องซังมันคังโหลง เหน่ง هنگห่ง ' แคมันคังเปกๆ อ้าเพราะเมี้ย คาคุ่มลันเปรี๊ยะๆที่เคียว " ²

¹ เชื้อม รุจิธิษฐ์ อินโซ่ขุนช้างขุนแผน อ.ร.ค. (นามแฝง) หน้า 167

² พระพิสิทธ์พิทยาภาน "เด็กวัดควนซี้หนอน" หัวเราะทุกเวลา ประมา ลากา

5. เลือกใช้คำบรรยายให้เกิดภาพพจน์

เป็นกลวิธีหนึ่งที่นักเขียนนำมาใช้เพื่อช่วยสร้างภาพพจน์ให้กับผู้อ่าน โดยการเลือกใช้คำที่มีเสียงและความหมายตามความรู้สึกนึกคิดของนักเขียน ใ้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดตามไปด้วย เช่น "ฮิวเมอริสต์" บรรยายถึงชนมจีนเขมร ใน "เอาท์ไซด์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" ดังนี้

"... ส่วนชนมจีนนั้น เห็นอยู่สองชนิด คือหยิบชนมจีนจากกระจาดใส่ชามแล้วเอาปลาปนโรยเป็นเสริ์การนั้นชนิดหนึ่ง และหยิบชนมจีนจากกระจาดใส่ชามแล้วตักน้ำอะไรไม่รู้ในหม้อที่ตั้งบนเชิงกรานราคกลงไปเป็นเสริ์การอีกชนิดหนึ่ง -- อ้ายน้ำที่ราคนั้นแหละ หากสมมุติเรียกเป็นน้ำยากก็พอสมมุติได้ แต่จะให้กินละก็ไม่ได้แน่ นอกจากจะจ้างผดด้วยอัตราแพงมากจริงจริง และกำคังร้อนเงินจริงจริง นั้นแหละจึงเห็นจะพอปิดหูหลับตาจับจ้างกินเข้าไปได้ แต่ไม่รับรองว่าจะแอบกายถึงเสียหรือไม่ ถ้าไม่ทำสัญญาผูกมัดกันอีกเปลาะหนึ่งซึ่งต้องเพิ่มค่าจ้างอีกอย่างน้อยยี่สิบเปอร์เซ็นต์ -- เพราะมันเป็นน้ำสี่เหลืองเหลืองและและ ขะขะกลืนปลาชุกฟุ้ง ลักษณะโดยทั่วไปไม่มีผิดกับที่อ๊แมวทัวโหนไม่รู้อันทำสกปรกทิ้งไว้ในตอนกลางคืน โดยที่เมื่อเย็นมันไปกินอะไรผิดสำแดงมาจนท้องมันปฏิเสธไม่ยอมรับไว้ย่อยยังงัยงั้นเทียว "

ความรู้สึกเช่นนี้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็บรรยายไว้ใน ถกเขมร เช่นเดียวกันว่า

"... ร้านที่ขายของกินที่กินได้ทันทีโดยรอบตลาดนี้หากดูแต่ไกลๆก็อาจนึกว่าเป็นร้านขายชนมจีน เพราะมีชนมจีนใส่กระจาดวางไว้และมีหม้อกินใบใหญ่ๆตั้งอยู่บนเตา พอจะสังเคราะห์ได้ว่าเป็นหม้อน้ำยา แต่กรันเข้าไปดูใกล้ๆเข้าจริงก็ไม่ใช่ เพราะถึงชนมจีนนั้นจะเป็นชนมจีนแน่ แต่หน้าอะไรที่ตักขึ้นมาราคชนมจีนนั้นมีลักษณะสี่เหลี่ยม ๆมีอะไร ขะๆผสมอยู่ เหมือนกับว่าแมวคายไว้ไว้เมื่อตอนกลางคืน ²

¹อบ ไชยวสุ "เอาท์ไซด์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" ทัศคติสัญจร ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 43

²ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ถกเขมร หน้า 81

การใช้คำว่า "น้ำสี่เหลืองเหลืองละละและละละละ" กับ "ลักษณะสี่เขียวๆซุ่นๆมีอะไรละละๆสมอยู่" นั้นจะทำให้ผู้อ่านวาดภาพน้ำยามเมืองเขมรได้อย่างทะลุปรุโปร่ง พร้อมกันนั้นก็รับเอาความรู้สึกของนักเขียนมาเป็นความรู้สึกของตนได้อย่างประหลาด เพราะคำที่นักเขียนใช้นั้นให้ทั้งภาพและความรู้สึก และเมื่อประกอบกับข้อความที่เป็นบริบทก็ยิ่งเห็นสภาพที่เป็นจริงเป็นจังมากขึ้น ในความรู้สึกแรกผู้อ่านจะกระอักกระอ่วน แต่เมื่อนึกได้ว่าไม่ได้เป็นผู้บริโภคอาหารนั้น ความรู้สึกแรกจะเปลี่ยนไปในทำนองขบขันว่าช่างรับประทานกันเหลือเกิน

อีกตัวอย่างหนึ่ง "นายรำคาญ" เขียนถึงแพชั้นไม้ไผ่ชั้นใน แล้วใช้คำบางคำให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์ คือ

"... แต่เวลาออกนอกบ้านนั้นถ้าไม่ใส่ยกรงแล้วละก็ส่วนมากคงไม่ค่อยน่าดูเพราะอาจทำให้ผู้อื่นมองเห็นโลกไปในทางซำๆเกินๆ หรือมองเห็นแต่ความไม่เสมอภาคอันจกน้า ไปสู่ความรู้สึกเศร้าหมองก็ได้ "1

การใช้คำที่ให้ภาพพจน์นี้บางคำจะใช้ในที่ที่ไม่เคยใช้มาก่อน จะให้ทั้งอารมณ์ขันแปลก เห็นจริงและเห็นว่าเหมาะสม เช่น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนถึงบริเวณสนามหลวงตอนหนึ่งว่า

"... พวกเราก็เดินเลาะลัดไต้ต้นมะขามทุ่งพระเมรุไปยังกระทรวงการต่างประเทศระหว่างทางนั้นก็แวะชมพระเครื่องที่เขาวางขายเป็นทาบๆ และพระบรมสารีริกธาตุที่เขาวางขายกันเป็นกิโลๆนั้นเสียด้วย "2

การใช้คำ "ทาบๆ" กับพระเครื่อง และ "กิโลๆ" กับพระบรมสารีริกธาตุ ทำให้เห็นความเกลื่อนกลาด มากมายอย่างไม่น่าเชื่อว่าของศักดิ์สิทธิ์จะมีมากถึงขนาดค้าขายกันเป็นอาชีพจนดูเป็นสิ่งไร้ค่า ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นของที่ผู้ขายประคิษฐ์ขึ้นเอง

1 ประหยัด ฤ. นาคะนาท "อย่าลืมยกรง" เรื่องอย่างว่า ชุดใหม่ นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 109

2 ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ถกเขมร หน้า 10

6. ใช้คำที่มีความหมายเฉพาะเรื่อง

กลวิธีนี้นักเขียนจะใช้คำที่มีความหมายไม่ตรงกับความหมายตามรูปศัพท์เดิม แต่จะ
ใช้ในความหมายใหม่แทนที่คำที่ไม่ต้องการกล่าวถึง เพราะเห็นว่าไม่สุภาพ ไม่เหมาะสม
ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อความได้โดยไม่ต้องอาศัยนัยประหวัด คำที่มีความหมายเช่นนี้จะใช้
เฉพาะเรื่องนั้นเรื่องเดียว เช่น "ฮิวเมอริสต์" บรรยายถึงการหนีเที่ยวเมื่อเป็นนักเรียน
และไปทำกิจกรรมอย่างหนึ่งเป็นที่น่าขบขันว่า

"เมื่อเราไปศึกษาภูเขาทองให้หนักชัดเจน ก็ต้องใช้วิธีปีนป่ายไปตามทางที่ไม่ใช่
กะโตะตรงกะโตะเวียน เหนื่อยมากสนุกมากก็หิว แล้วก็กิน แล้วก็ทำอะไรละ มันจะรวม
อยู่ด้วยกันทั้งใหม่ทั้งเก่าในที่จำกัดขังใจ เมื่อมาใหม่แล้ว เกาก็ต้องไปตามทางตามวิธีที่มัน
เคยไปซื้อ สถานที่รกรกปกคลุมมีมดเถไปในถ้าโน่นก็ได้ ตรงเหว那儿ก็มีที่นั่งก็ ว่าตรงหน้าผา
นั่นยิ่งโก่งใหญ่ แต่ตรงไหนที่เห็นว่าดีว่าเหมาะว่าโก่งนั้นย่อมมีร่องรอยน้อยมากของผู้พบก่อนอยู่
แล้วเสมอ ผู้พบก่อนอาจจะจะเป็นชาวบ้านชาววัดชาวเจ๊กแถวนั้นหรือที่ผ่านมาเห็นเหมาะเข้าก็
ได้ - - บางที่เราเห็นไหล่เขาผาสูงลิบลิบโน่นท่าทางจะไม่มีใครเคยปีนขึ้นไป ใครแข็งแรง
กว่าขึ้นไปได้ก่อนชั้นหนึ่ง ก็รังแซบคนที่อยู่ต่ำกว่าขึ้นไปด้วย รังไม่คอยไหวตัวมันใหญ่กินจุ
คนข้างล่างก็ช่วยดันอีกแรงหนึ่ง เอ้าช่วยกันสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อจะได้ชื่อเสียงได้
เหรียญได้สายสะพายอย่างคนปีนยอดเอเวอเรสต์บ้าง - - พอถึงที่หมายคือยอดผาที่สูงชัน ไม่
มีท่าว่าใครจะไถ่เคย่างเหยียบขึ้นมาได้ ก็พบว่าม็ร่องรอยคนขึ้นไปถึงเสียก่อนแล้ว เราไม่
ใช้เชอร์เช็กมันด์ฮิลแลร์กับเทนซิงคนอร์คียเสียแล้ว อ้ายคนขึ้นไปได้ก่อนก็ไม่ยกปากทงไว้เป็น
เครื่องหมายความบากบั่นจนบรรลุผลสำเร็จของคน ทั้งแตร่องรอยไว้เป็นอนุสรณ์ย์ เราก็
เหยียบอนุสรณ์ย์นั้นเข้า เช็กกับหญ้าพลาจกลาง - -ภูเขาทองเป็นส่วนสาธารณะในสมัย
โน้นด้วยประการดังนี้ " 1

การใช้คำว่า "อนุสรณ์ย์" แทนคำว่าจุจจาระนี้ ผู้อ่านทุกคนเข้าใจความหมายและ
ไกร่บอารมณ์ขัน ซึ่งถ้าจะเปรียบเทียบกับการใช้คำตรงๆก็จะเห็นว่าสร้างอารมณ์ขันได้มากกว่า

1 อบ ไชยวสุ "เอาท์ไซค์ไทยแลนด์สู่แคนเวบร" ด้สก็ลัฏจ ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 182-183

อีกตัวอย่างหนึ่ง "ฮิวเมอริสต์" ใช้คำว่า "อริญเทวา" แทนชาย. มีคนหนึ่งที่มีอาชีพ
ตัดไม้ขาย และ "อริญเทวี" แทนภรรยาของชายชื่อเขาคนนั้น เมื่อบรรยายถึงความหลังตอนหนึ่ง
ดังนี้

"วันหนึ่งเป็นวันกำหนดกลับจากป่า อริญเทวาก็เพียงแต่เปลี่ยนที่จากป่ามาเม
ในบ้านสำเร็จรูป คือ กะบะรดมุงจากนั้นเท่านั้นเอง พอมาเป็นอันดีแล้วก็อย่างอริญเทวีว่า
คือพูดเป็นเครื่องอัตโนมัติไม่รู้จักหยุด แล้วก็ค้นพบที่ที่จะมีผู้ฟังชุดใหม่ได้ง่าย จากแสงตะเกียง
สว่างจ้าของแคมป์คณะสืบหาพรานแห่งขบวนการรุกฆาต" ¹

ผู้อ่านรู้จักทั้งอริญเทวีและอริญเทวา เพราะ "ฮิวเมอริสต์" แนะนำไว้ในตอนต้นว่า
"อริญเทวีนี้มีอริญเทวาแล้ว ข้ามีอริญเทวาทะจำนวนเท่าไรแล้วก็ไม่รู้ และที่จริง
การที่แม่ของลูกและแม่ของบ้านกนหนึ่งอยู่ในเมืองก็ดีเป็นที่สุขสบายจะกลายเป็นอริญเทวีไปนั้น
ก็เนื่องด้วยพ่อเจ้าประคุณตัวเท่านั้นเอง คือเกิดจะดำเนินอาชีพทางตัดไม้ขายขึ้นมา" ²

7. ใช้คำหรือตัวเลขแทนเสียง

วิธีนี้เป็นกลวิธีพิเศษเฉพาะบุคคล นักเขียนจะใช้คำแทนเสียงจริงๆ หรือใช้สัญลักษณ์
หนึ่งแทนของสิ่งหนึ่ง นักเขียนที่ใช้วิธีนี้คือ "ฮิวเมอริสต์" เมื่อต้องการจะให้ผู้อ่านทราบว่า
เกิดการหัวเราะเสียงดัง "ฮา ฮ่า ฮ่า" ก็จะใช้ตัวเลขแทน ถ้าหัวเราะมากจำนวนเลขก็มาก
ถ้าหัวเราะน้อยตัวเลขก็น้อย เลขที่ใช้คือเลขที่มีเสียงใกล้เคียงกับเสียงหัวเราะ คือเลข 5
เช่น

"5 : 5 : 5 : 5 . (ข้าพเจ้าหัวเราะ) สงกรานต์นี้มันสนุกซึบ-เลย --- 5 : 5 : 5 : 5 :
ข้าพเจ้าสนุกจริงๆ ความลึกซึ้งในการสนุกเหลือเกินนี้ ก็ถือว่า กนโง่โง่ทั้งหลายเขาใช้น้ำอบ
ไทยผสมน้ำใส่ขันเงิน --- เซอะ เสียเวลา ข้าพเจ้าอย่างนี้ก็เอาแป้งรากาถูกถูกลมละลาย
น้ำประปา แล้วทำไมจะทองใส่ขันเงิน ข้าพเจ้าละลายดังใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเลยที่เดียว

¹อบ ไชยวุธ "เอาที่ไซค์บางกอกสู่หนองปิ่นแตก" หัตถ์ศิลป์ ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 335-336

²ก. หน้า 333

แล้วทำไมจะต้องคิดทำไมจะต้องพรหม ข้าพเจ้าสวดโครมเลย! แล้วก็ต่างปากหัวร่อ 5555"¹

หรือเมื่อทุกคนเขียน ฮ่า ฮ่า ฮ่า จนเป็นที่แพร่หลาย "ฮิวเมอริสต์" ก็เปลี่ยนบรรยากาศ โดยการเขียนใหม่เป็น "หัวเราะสามพยางค์" ดังนี้

"... วันปลูกต้นไม้- หัวเราะสามพยางค์- ไม่เห็นจำเป็น- หัวเราะสามพยางค์- ต้นไม้ในประเทศไทย- หัวเราะสามพยางค์- ในประเทศไทยมีเยอะ- หัวเราะสามพยางค์- ท่านจะเป็นอะไร- หัวเราะสามพยางค์- ก็ตามใจเถอะ- หัวเราะสามพยางค์- ทางหากิน- หัวเราะสามพยางค์- บนพื้นแผ่นดินไทย- หัวเราะสามพยางค์- แผ่นดินไทยมีเยอะ- หัวเราะสามพยางค์- แค่ออกอก- หัวเราะสามพยางค์- ท่านไปไ้หรือ- หัวเราะสามพยางค์- หลง- หัวเราะสามพยางค์- หลงจริงจริง- หัวเราะสามพยางค์- ต้องดม- หัวเราะสามพยางค์- ถึงจะไม่หลง- หัวเราะสามพยางค์ ..."

ระหว่างให้สัมภาษณ์โดยไม่ต้องตั้งคำถาม โดยผู้ตอบและผู้ไม่ได้ถามก็รินส่งให้กันและกันอยู่ตลอดเวลา จนเหนื่อยเต็มทีทั้งผู้ไม่ได้ถามและผู้ตอบผสมเสียงหัวเราะเมื่อได้ยิน เพราะเอาสามคำเข้าห่อรวมไว้เป็นคำเดียวแล้ว อรรถุเหวาสุราจึงก็ลากลับ "²

8. ใช้ภาษาพูดและเขียนตามเสียง

การใช้ภาษาพูดและเขียนตามเสียงเป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่นักเขียนสามารถสื่อความเข้าใจได้ดี เพราะผู้อ่านจะได้รับเสียงที่แท้จริงตามภาษาพูดธรรมดา ไม่ต้องสร้างความรู้สึกตามตัวเขียนด้วยการออกเสียงเอง เช่น

"พวกกรรมกรทั้งสี่เข้ามามุงดูตราบริษัทที่ผมออกแบบไว้ แล้วตีว่า ว่า มันธรรมดาเหลือเกิน ผมก็อธิบายเพิ่มเติมว่า เก่าก็ต้องยังงี้ เราขายกบก็ต้องเอารูปกบใส่ลงไป จะ

¹อบ ไชยวสุ "ไปบุรี" ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง)
หน้า 554-555

²อบ ไชยวสุ "เอาที่ไซค์บางกอกสู่หนองบึงแตก" หัสคคีส์มัจจุร ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 337-338

เอารูปหมารูปข้างเป็นตราয়ังใจ โกรเซาก็จะนึกว่าชายหมาชายข้าง แล้วคำว่ากบก็เป็นคำไทยไทย อีวักันดูบาสีสันสกฤตแล้วไม่เห็นมี นากลัวแขกจะไม่กินกบหรือไม่กิน อีวักันต้องเอาคำไทย "1

อีกตัวอย่างหนึ่ง

"รุ่งขึ้นพนักงานบริษัทมากันประท้วงพร้อมด้วยควมสัจซึนแล้วก็เปิดออฟฟิศ พนักงานดูแลประตูก็เปิดคอก แล้วรุ่งขึ้นด้วยเสียงอันดังพร้อมกัน กบหายไปไหนหมดก็ไม่รู้ ...

มันหนีไปหมดแล้วก็เลิกกันเสียก็ตีไวย อ้ายบริษัทกบนี้เสียเวลากินเหล่าเหล่าเหล่าแล้วจะพาลตีกบาลกันเองด้วย "2

นอกจากนี้แล้วนักเขียนยังใช้คำ"สบถ" ประกอบเรื่องอีกด้วย เช่น

"เฮ้ย ! เคี้ยวได้ซนกันกายโหงมหคหรือก . ผมร้องเอ็ดตะโรซึนในใจ ก็รถจีปมาข้างหน้านั้นคันเบ้อเรอไม่เห็นเรอะ ? ยังคันเล่นซิคชอบทางทางขวาอยู่ไค่ป็นนา ! เฮ้ย ! ยังไงกัน ! ยังอีกสี่ห้าเมตรก็จะสวนกัน ทำไมยังไม่แอบซ่ายให้เขาหลีกไปละ ? "3

9. ตั้งชื่อเรื่องชื่อตอนหรือตัวละครให้น่าสนใจ

การตั้งชื่อเรื่อง ชื่อตอนหรือตัวละครให้น่าสนใจ เป็นกลวิธีหนึ่งที่นักเขียนเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านไค่เป็นจุดแรก บางชื่อสามารถสร้างอารมณ์ซึนไค่ทันทีตั้งไค่ยังไม่อ่านเรื่อง เช่น "อีวเมอริสค์" ตั้งชื่อตอนหนึ่งใน "เอาร์ทไชด์ไทยแลนด์สู่แคนเซมร" ไค่อย่างน่าซึนและน่าสนใจ ไค่แก่ "ข้ามพรมแดนไค่โดยไม่สะกุกเส้นเขตแดน" "เขาให้ไปชมนครวัดแต่ผมอยากแต่จะตี" "แคงตัวออกโกไปลิสเซมรเห็นเป็นแจ็ก" "เข้าไปร้ายซายเหล่าฝรั่งสั่ง

¹อบ ไชยวสุ "คอกกบ" อีวเมอริสค์ในอารมณ์ซึน อีวเมอริสค์ (นามแฝง)

หน้า 96

²ค. หน้า 97

³อบ ไชยวสุ "เอาร์ทไชด์ไทยแลนด์สู่แคนเซมร" หัสคคี่ลัญจ อีวเมอริสค์

(นามแฝง) หน้า 21

เหล่าโรง" ฯลฯ ในเอาที่ไซค์บางกอกสู่นองปิ่นแตก" ไค้แก่ "ย้ายที่กินเหล่าเข้าไปใน
โหลงข้าง" "วิธียิงนกตัวนี้ให้ถูกตัวโน้น" "ขึ้นห้างละนะอย่าอะอะไป" หรือเมื่อ "ทัศน
วนาจรสู่เมืองกาญจน์" ก็ตั้งชื่อตอนๆหนึ่งว่า "แอลกอฮอล์เคย์" เป็นต้น

สำหรับชื่อตัวละครก็มีความหมายแปลกๆ เสียงแปลกๆ ให้ความรู้สึกที่น่าขัน เช่น
นายโอยสะลา ครูอบสะเรก นายประโลก นายสูง นายป่วน ปัญญายิ่ง นายปลอด
ปัญญายิ่ง นายจุ่น ฯลฯ

เท่าที่กล่าวมานี้เป็นลักษณะการใช้คำและความหมายของนักเขียนในการสร้างวรรณ-
กรรมที่ให้อารมณ์ขัน การใช้กลวิธีต่างๆนี้นักเขียนจะใช้เหมาะสมกับเรื่อง ตัวละคร
หรือบุคคลในเรื่อง และใช้โดยมุ่งหวังให้มีผลอย่างใดอย่างหนึ่งกับเรื่อง มิใช่ใช้โดยเปล่า
ประโยชน์ นักเขียนอาจจะใช้คำและความหมายสร้างอารมณ์ขันโดยตรงหรือให้มีส่วนในการ
ช่วยสร้างอารมณ์ขันก็ได้ การใช้คำและความหมายจึงนับว่าเป็นส่วนสำคัญที่นักเขียนจะมอง
ข้ามมิได้

การบรรยายและการพรรณนา

นักเขียนจะมีวิธีบรรยายและพรรณนาให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันได้โดย

1. บรรยายและพรรณนาอย่างละเอียด

นักเขียนจะกล่าวถึงของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ใดๆก็ตาม
ด้วยการบรรยายหรือพรรณนาอย่างละเอียด จนเกือบจะเรียกได้ว่าเป็นความจำเป็น สิ่ง
ที่สร้างอารมณ์ขันคือความละเอียด และถ้าจะตัดความละเอียดทิ้งก็จะไม่ทำให้เกิดอารมณ์ขัน
เช่น "ฮิวเมอริสต์" จะพูดว่าตนเองยอมกินกล้วยบวชชื้ออย่างเกี่ยว ก็จะบรรยายว่า

"โดยกล้วย ผมหมายถึงกล้วยน้ำว้า กล้วยหอม กล้วยไข่ กล้วยตานี ทั้งที่ปลายหวี
เขียวและไม่เขียว กล้วยหอมจันทร์ กล้วยน้ำไทย กล้วยแขก กล้วยมั้ง กล้วยทับ กล้วยฉาบ
กล้วยไม้ ... ถ้ามีใครยกเย็บคู้เข็ญให้กิน ก็จะยอมกินอยู่กล้วยเดี่ยวคือกล้วยบวชชื้อ" ¹

¹อบ ไชยวสุ "วิชาไม่น่ารู้เรื่องกล้วย" ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 99

อีกตอนหนึ่งบรรยายถึงความแก่ของคน ดังนี้

"ผมนี้แก่ลงทุกวันทุกวัน หรือที่แน่นอนทุกชั่วโมงด้วยซ้ำไป แล้วก็หึ่งเพื่อนหึ่งไม่ใช่ เพื่อนก็แก่ลงพร้อมพร้อมกัน ก็มีอยู่ไม่ใช่บ่อย ในกรอกเดียวกันก็หลายคน ในถนนเดียวกันก็หลายคน ในอำเภอเดียวกันก็ไม่ใช่บ่อย ในจังหวัดคนบุรีด้วยกันก็เยอะเยอะ ในไทยแลนด์ แคนสยามเดียวกันก็ประมาณไม่ถูก ยิ่งในโลกด้วยแล้ว ก็ต้องเอาล้ามาเป็นหน่วยนับ "1

และอีกตอนหนึ่งบรรยายถึงความเจริญเติบโตของตนว่ามีลักษณะดังนี้

"ถ้ากำหนดเอาหูเป็นจุดกึ่งกลางแล้ว ความเจริญทางกายของผมตั้งแต่เด็กมาจนถึงราวอายุยี่สิบ เป็นไปโดยวิธียี่ออกไปทางปลายสองข้าง คือตรงพุงอยู่กะที่ แล้วก็ปลายข้างบนยี่ขึ้นไป ปลายข้างล่างยี่ลงมา ปลายข้างบนคือหัวนะยี่ขึ้นไปทางฟ้าเป็นส่วนสูง ปลายข้างล่างคือตีนยี่ลงมาทางดินเป็นส่วนสูงเหมือนกัน ที่จริงมันควรจะเป็นส่วนต่ำแต่เพราะว่าการยี่ขึ้นไปทางฟ้า ไม่มีอะไรกีดขวาง หัวจึงสามารถกะโปกกะเคดขึ้นไปได้ ส่วนการยี่ลงมาทางดิน มีดินเป็นสิ่งกีดขวางความเจริญอยู่แผ่นเบ้อเรอ ตีนไม่สามารถจะยี่จมลงไปใ้ดินได้ แต่ยี่คนะต้องยี่ เว้นเสียไม่ได้ รับชะจากธรรมชาติมาอย่างนั้น จำเป็นต้องทำ เพราะฉะนั้นตีนมันก็รอ ไม่ปฏิบัติงานยี่จากส่วนกลางในเวลากลางวัน พอกลางคืนผมก่าดังหลับหลับ ส่วนตั้งแต่พุงลงไปถึงปลายตีนก็ฉวยโอกาสยี่ออกจากความยาว เติมไปที่ละหุน ... และขณะเดียวกันนั้น ส่วนตั้งแต่พุงขึ้นไปถึงหัวก็พึด่อนพร้อมกับตัวของผม กลางคืนขึ้นพึดยี่อยู่อีกโดยไม่พึดบ้าง ก็จะทำให้เกิดความวิกลแก่รูปร่างของผมขึ้น คือพุงก็จะไม่อยู่ตรงกลาง โดยระยะตั้งแต่พุงขึ้นไป ก็จะวัดได้เป็นสองเท่าของระยะตั้งแต่พุงลงมา จะโง่งงเงงเงง่าเกลียดพิลึกอยู่ เหมือนตัวหัวโตที่นำขบวนแห่บวชนาค "2

¹อบ ไชยวสุ "แก่ให้หันสมัย" อิ๋วเมอริสค์ในอารมณณ์ฉัน อิ๋วเมอริสค์(นามแฝง)

²ก. "ผมว่าพุงของผมสมาร์ທີ" หน้า 218-219

2. บรรยายหรือพรรณนาโดยอาศัยศิลปะการตีความ

นักเขียนจะมีศิลปะในการบรรยายหรือพรรณนาโดยอาศัยศิลปะการตีความ ด้วยการสร้างความหมายให้ต่างจากความหมายเดิม และความหมายใหม่ทำให้เกิดอารมณ์ขัน เช่น "ฮิวเมอริสต์" บรรยายการนั่งสามล้อของหนุ่มสาวชาวเขมรคนหนึ่งว่า

"มีข้อกำหนดอยู่อย่างคือ เจ้าหนุ่มฤวนคนที่ผมเห็นนี่คงจะเพิ่งหัดให้อีหนูนั่งถีกล้อใหม่ใหม่ หรือเกรงใจอีหนู หรือทะเลาะกันมาหยกหยกกับอีหนูอย่างใดอย่างหนึ่ง วิธีวางแขนของเจ้าหนุ่มจึงแก้งก้างไม่รัดกุม คือไม่รัดและไม่กุม น่าเกลียดมาก"¹

คำว่า "รัดกุม" หมายถึงเรียบร้อย ทะมัดทะแมง แต่ "ฮิวเมอริสต์" ใช้ในความหมายที่ต้องแยกคำคือ รัดกับกุม ซึ่งเป็นกริยาอย่างหนึ่งที่ชายชอบทำ

นักเขียนอีกคนหนึ่งที่มีความสามารถในการบรรยายหรือพรรณนาโดยอาศัยศิลปะการตีความ คือ "น.ม.ส." ได้บรรยายหรือพรรณนาด้วยกลวิธีนี้หลายแห่ง เช่น บรรยายการเต้นรำ ในเรื่อง "นางจันทลีลา" ดังนี้

"กลิ่นดอกไม้หอมกลบทำให้เกิดเบื่อบานท้ว เสียงดนตรีไพเราะเป็นจังหวะให้หญิงกับชายเป็นคู่ๆ งามเท่าเห็นเวียนรอบไปในห้องกว้าง เรียกว่า "เต้นรำ" แต่จะไควมีใครเต้นหรือมีใครรำนั้นหาไม่ได้อีหญิงชายเป็นคู่ๆ ซึ่งมีได้เต้นแลมิไควรำ แต่กำลังเต้นรำอยู่นั้น ต่างก็แต่งกายโอ้อ่าเป็นเครื่องชูเกียรติ ความงามแห่งเครื่องแต่งกายส่งกับความงามแห่งคน และสมกับความงามแห่งห้อง ซึ่งประดับเครื่องแต่งอย่างวิเศษ อันผู้ไม่เคยเห็นย่อมเป็นที่พิศวง"²

การกล่าวถึงความหมายของคำว่า "เต้นรำ" ในลักษณะนี้เป็นกรกล่าวถึงสภาพความเป็นจริงที่ไม่ค่อยมีผู้นึกถึงนัก ผู้อ่านจะชนกับคำนี้ที่ผู้แสดงกริยาอาการมิได้ทำตามเลย

¹อบ ไชยวสุ "เอาท์ไซด์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" ทัศนะที่ลึกลับ ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 118

²พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "นางจันทลีลา" นิทานของ น.ม.ส. น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 50

และอีกตัวอย่างหนึ่ง "น.ม.ส." กล่าวถึงความงามของหญิงว่า

"หญิงที่นายเขียวเห็นสวย นายแดงอาจไม่เห็นสวยเลยก็เป็นได้ นางสีดาซึ่งกล่าวกันว่างามนั้กงามหนานั้น บางคนเห็นว่างามหนายิ่งกว่างามนั้ก งามหนาในที่นี้หมายความว่างามอวบๆ ไม่ใช่งามเแวเล็กเแวบาง นางสีดาจึงเจยถูกหาว่าตะโพกสุดเสียงสังข์"¹

3. บรรยายหรือพรรณนาโดยใช้เครื่องหมายประกอบ

ในการสร้างความรู้สึกให้กับผู้อ่าน ในกรณีที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตามลำดับชั้น นักเขียนจะใช้เครื่องหมายใดเครื่องหมายหนึ่งแทนเสียงพูดและความรู้สึก เช่น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ประกอบการพูดแสดงถึงความตกใจ แปลกใจ จนเกือบจะถึงขั้นโมโห แต่ไม่เป็นเรื่องจริงจังนัก เมื่อถูกสามล้อพนมเบญจุม ดังนี้

"เฮ้ย! นี้อะไรกันไวย้! กล้วยคายแล้ว! ครูครับช่วยผมด้วย -- อ้าย! อย่าทำยังงี้ไวย้! พ่อแม่พี่น้องทั้งหลายเจ้าข้า! ลูกขอบอกกล่าว สามล้อเมืองพนมเบญจุมถูกกลางวันแสดๆ!"

ข้อความข้างบนนี้ผมร้องอยู่เรื่อยๆ ในทันทีที่ก้าวลงจากรถเมื่อรถมาจอดที่หน้าตลาดเมืองพนมเบญจุม เพราะคนถีบสามล้อดูเหมือนจะหอบคเมืองเข้ามามะ รุมมะตุ้มจุกมือจุกแขนจุกขา และจุกอะไรต่ออะไรกันให้กั้มไปหมด"²

เครื่องหมายอัศเจรีย์นี้เป็นเครื่องหมายบอกความรู้สึกได้มากมาย ถ้าใช้ประกอบคำพูด เช่น ตกใจ แปลกใจ สงสาร เข้าใจ ฯลฯ เพราะเหตุนี้จึงกล่าว "อิวิเมอริสต์" จึงบรรยายเครื่องหมายนี้ประกอบคำพูด ให้ความรู้สึกตามลำดับชั้นคือ

"... ความมุ่งหมายอีกอย่างหนึ่งก็คือ ใส่ท้ายวลีหรือท้ายประโยค เป็นการเน้นความหมายให้แจ่มขึ้น เช่น ประโยคที่ว่า "เพ็ททีโก๊ทแลมแอะเธอ" โดยไม่มีเครื่องหมาย

¹พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "นางจินตลีลา" นิทานของ น.ม.ส.
น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 49

²ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ถกเขมร หน้า 119

ตกใจ อ่านเป็นเสียงเนือยเนือยธรรมดาที่แสดงว่า สุภาพสตรีที่ถูกลูกแปดเก้าคนแล้วนั้น มี
ปรกติที่จะเผลอปล่อยให้เพ็ททิโคห์แลบอยู่เสมอ สุภาพบุรุษนี้เป็นพ่อของลูกแปดเก้าคนนั้นก็บอก
หรือเตือนด้วยความอ่อนใจ เป็นครั้งที่สองพันห้าร้อยเอ็ด (ไม่ใช่ห้าร้อยหนึ่ง- ขอเสียที่) --
แต่ถ้าใส่เครื่องหมายตกใจลงไปเป็น "เพ็ททิโคห์แลบนะเธอ:" อ่านเป็นเสียงละล่ำละลัก
กระหนกตกใจเสียหายชาน้ำอย่างร้ายแรงว่า "เพ็ททิโคห์แลบนะเธอ!" ยังงี้ก็แสดงว่าคุณ
นี้เพิ่งแต่งงานกันใหม่ใหม่วันหรือสองวันหรืออย่างมากก็สามวัน กรันแลบปีละสามร้อยหกสิบห้า
หน หรือสามร้อยหกสิบหก ถ้าเป็นอธิษฐานแล้วเครื่องหมายตกใจก็หายไป "1

วรรณกรรมร้อยแก้วที่ได้อารมณ์ขันจะใช้เครื่องหมายเป็นสื่อในการสร้างความรู้สึก
ประกอบคาพูด การบรรยายหรือพรรณนาเสมอ และเครื่องหมายนี้ก็มีส่วนในการสร้างอารมณ์
ได้มากขึ้น การใช้เครื่องหมายนี้จะใช้มากน้อยตามปริมาณความรู้สึกของนักเขียน เช่น

"... ถึงเกิดมาจะไม่เคยได้ยินเสียงเสือเลย พอได้ยินเข้าครั้งแรกก็จะรู้ว่าเสือ
โดยไม่ต้องมีใครบอก พรานกลองคิดว่าจะทำยังไงดี นี่ถ้ามันโหดฮากเข้ามาต้องมีของเอาหลอก
ไฟถ่ายรูปปามันหรือ เสียงนั้นก็โกล้เข้ามา-โกล้เข้ามา-โกล้เข้ามา-- !!! "2

และอีกตัวอย่างหนึ่ง "ฮิวเมอริสต์" ใช้เครื่องหมายคำถาม (?) ประกอบการ
บรรยายความรู้สึก ดังนี้

". . . ครงก้านขาของหัวรถคันนี้ในโกล้ประจวบขึ้นลงนั้น ว่างนั้นทำเป็นรูปบาร์ชาย
เหล่าเราก็คืนี่เอง มีขวคน้ำสีต่างๆตราต่างๆตั้งเรียงรายอยู่แยะ ... ผมขยับแว่น
พิจารณาที่ละชวคเป็นรายชวคคะไปเลย ทั่วแล้วมอหน้าคนโน้น คนโน้นก็ยิ้ม มอหน้าคน
นี้ คนนี้ก็ยิ้ม มอหน้าคนนั้น คนนั้นก็ยิ้ม มอหน้าผมเอง ผมเองก็ยิ้ม และยิ้มกว้างขวาง
กว่าใครใคร เครื่องจักรกลไกข้างในเตรียมตัวพร้อมทั่วทุกส่วนแล้ว กรอกอายน้ำสีต่างๆ

1 อป ไชยวุฒ "วิทยานิพนธ์" ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์(นามแฝง)
หน้า 196

2 อป ไชยวุฒ "เอาชีโศกมางกอดสู่นองปิ่นแตก" หัลลคคีส์ญจร ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 238

ในเวลานั้นลงไปพร้อมกับโซคาเมื่อไร เครื่องจักรกลก็ก็จะรีบคว่นจัดการให้เป็นประโยชน์ แก่ร่างกาย กลั่นกรองแยกย้ายให้ฉีกไปตามลำดับต่างต่างทันที โดยมีกำหนดเวลาที่บริเวณหน้า ให้ฉีกขึ้นไปให้มากหน่อย เอ๊ะ! ยังไงยังเงียบอยู่??? --ใส่เครื่องหมายคำถามควยสายตา อีกห้าอันเอ้า- รรรร? ก็ยังเงียบอยู่นั่นเอง ... เอ๊ะ! นี่ผมจะหนีการกำหนดเวลาเกินเหล่า ไม่พ้นเสียแล้วหรือในโลกนี้ "1

สำนวนโวหาร

สำนวนโวหารเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการใช้ภาษา ที่นักเขียนสามารถใช้เป็นสื่อ ในการสร้างอารมณ์ขัน สำนวนโวหารที่สร้างอารมณ์ขันจะมีลักษณะแตกต่างจากสำนวนโวหาร ที่ให้อารมณ์อื่นๆ อาจจะต่างกันในการเปรียบเทียบ ความตลกขบขัน หรือการยกสิ่งต่างๆ มา เป็นข้ออุปมาอุปไมย ซึ่งนักเขียนจะใช้ถ้อยคำต่างๆ กัน ดังนั้นการใช้สำนวนโวหารในการ สร้างอารมณ์ขัน จึงอยู่ในลักษณะต่างๆ กัน คือ

1. การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง (Simile) หรืออุปมา

การเปรียบเทียบชนิดนี้ไ้แก่การนำของสองสิ่งหรือการกระทำสองอย่างที่มีลักษณะ เหมือนกันมาเปรียบเทียบกัน ให้อ่านเห็นภาพและเกิดความรู้สึกที่นักเขียนต้องการ โดยการ ใช้คำว่า เปรียบ ปาน คู่จ ดัง เหมือน ฯลฯ เป็นคำเชื่อม การเปรียบเทียบที่ให้อารมณ์ขันจะ เกิดจากการเปรียบเทียบกับสิ่งที่ต่ำกว่าในความรู้สึก เปรียบเทียบให้เห็นความบกพร่อง ความ ขัดแย้ง หรือความเหมือนกันอย่างตลก สิ่งที่ทำให้เกิดอารมณ์ขัน คือ ลักษณะ คุณสมบัติ กิริยา อากาาร ความรู้สึก ฯลฯ ของสิ่งที่เป็นตัวตั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่เป็นตัวเทียบ เช่น

จางวางหว่าเปรียบเทียบจดหมายที่วุ่นของเจ้าสนธิ์บุตรว่า

"เจ้าพุกจกใช้ถ้อยคำวนไปเวียนมาเหมือนลูกหมาที่ไล่กัดหางตนเอง ถ้าอายตุมัน ไล่กัดหางมันบ่อยๆก็ทำให้มันโคเร็ว ข้อล้ามันล้าสั้นสั้น ทำให้เจ้าของมันรัก ก็จะได้กินน้ำข้าว

1 ออบ ไชยวสุ "เอ้าท์ไซด์ไทยแลนด์สคูแคนเซมร" หัสกีสัญจร ฮิวเมอริสต์

(นามแฝง) หน้า 19-20

บ่อยๆ แต่ส่วนเจ้าที่ผูกจวนเวียนเช่นนี้เสียเวลาเปล่าทั้งเรื่อง มันไม่ทำให้มันสมองของเจ้าจำเจริญขึ้น อย่างที่ทำให้ขอล่าของอ้ายตุมมันเติบโตขึ้นนั่นเลย "1

อีกคนหนึ่ง จางวางหว่าเปรียบเทียบการทำตามอย่างกันว่า

"ผู้ชายที่ไม่กล้าทำอะไรผิดกับผู้อื่นนี้ เป็นคนใจเหมือนผู้หญิงที่ฝังใฝ่ในแพชชั่น จะกระดิกตัวหนอยกก็กลัวผิดแพชชั่น ซึ่งกลัวยิ่งกว่าลูกาสิกกลัวศีลขาด แพชชั่นท่านสั่งสอนอย่างไร ก็จะต้องปฏิบัติตามประหนึ่งทาส ซึ่งแพชชั่นไก่ออกเงินไปทำสาธารณธรรมมาไว้ ทาสแพชชั่นเหล่านี้พระราชบัญญัติเลิกทาสก็ช่วยไม่ได้

การทำอะไรตามพวกนี้ก็เหมือนกับข้างโซลง ซึ่งถ้าต่างตัวต่างแตกกระจายเพ่นพ่าน อาละวาดไปตามล่ำฟ้างทุกๆตัว ก็จะไม่มีการมาขอลูกเลี้ยงชังเมืองไทย "2

ถกรเปรียบเทียบการทำตามอย่างกันว่าเหมือนผู้หญิงที่ฝังใฝ่ในแพชชั่น กับเหมือนข้างโซลง นี้ เป็นการเปรียบเทียบที่ได้ทั้งความรู้สึกและภาพพจน์ เพราะเป็นการทำตามอย่างงุ่มง่าม ไม่มีความคิด ผู้หญิงที่เดินตามแพชชั่นจะต้องปฏิบัติตามแพชชั่นอย่างเคร่งครัด แม้จะยากลำบากก็ต้องทน ส่วนข้างโซลงนั้น การทำตามอย่างเป็นอันตายถึงชีวิต ถึงแม้จะไฉฉื่อว่าเป็นสัตว์แสนรู้ แต่ก็ยังมีความงุ่ม ถูกวางบ่อยๆ ตกเป็นเครื่องมือในการหาความสนุกสนานของมนุษย์ เช่น "การคล่องซ้าง" การคล่องซ้างจะสนุกเมื่อซ้างโซลงตามซ้างต่อมาเป็นจำนวนมาก การมากันเป็นโซลงก็เพราะเมื่อตัวใดตัวหนึ่งมา อีกตัวหนึ่งก็ตาม

อีกตัวอย่างหนึ่ง "น.ม.ส." เปรียบเทียบความอยากกินของนายปลอดกว่า

"นายปลอดเห็นไก่แพนงแกงนกตลอดไปจนทองหยิบฝอยทอง ก็ให้อยากจนปากกราวกับเคื่อน 12 "3

1 พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ จดหมายจางวางหว่า น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 62-63

2 ก. หน้า 38-39

3 พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "ประกรวกโง่" ประมวลนิทานของ น.ม.ส. น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 166

"เดือน 12" หมายถึงสุนัข ปากกราวกับเดือน 12 หมายถึงปากสุนัข ที่กินไม่เลือก แสดงกิริยาอาการว่าอยากมาก ตะกราม มูมมาม

การเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกัน อาจจะเปรียบกับลักษณะที่เห็นเด่นชัดของสิ่งนั้น เช่น "ฮิวเมอริสต์" เปรียบเทียบสีผิวของทหารแขกว่า "คำปือยังกะไว้ทุกข์ทั่วผิวหนัง" แสดงให้เห็นว่าคำสนิห์ทั่วทั้งตัว

อีกตัวอย่างหนึ่ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เปรียบเทียบวัฒนธรรมของขอมไว้อย่างวิเศษ การเปรียบเทียบประกอบการบรรยายตอนนี้ ทำให้ผู้อ่านได้ทั้งรูป รสและกลิ่น และเกิดความรู้สึกตามโดยไม่ต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนไว้ว่า

"... นกกินปลานั้นถึงจะมีสีสังคางมันก็จริงแท้ แต่ทว่าเมื่อทำรังแล้วก็เอาปลา มารองรัง เมื่อปลานั้นเน่าก็ลงกลิ่นเหม็นตระหอบไปไกล เมื่อเปรียบเทียบความเน่าเหม็นของรัง นกกินปลาที่สังคางกับความเน่าเหม็นเหลวแหลกของสังคมขอมโบราณ ก็ดูจะใกล้เคียงกันอยู่ มาก และถึงจะเปรียบกับกลิ่นอายเมืองเขมรทุกวันนี้ ซึ่งตระหอบไปด้วยกลิ่น "ปลาชุก" ก็อ ปลาร้าเขมรที่ใส่เกลือแต่น้อยเพราะเกลือขาดแคลนจนกลายเป็นปลาเน่า วัฒนธรรมขอมกับ รังนกกินปลานั้นก็ใกล้เคียงกันเป็นที่สุด ใครที่ได้ไปเมืองเขมรอย่างเราไป น้อยคนที่จะเว้น สังกะตกลิ่น"ปลาชุก"นี้เสียได้ว่ารุนแรงเพียงใด แฉกวางเพียงใด และการแทรกซึมเข้าไป ทุกที่ทุกทาง ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้เลย "1

อีกตัวอย่างหนึ่ง "น.ม.ส." เปรียบเทียบการท่งายของคนขี้เกียจ ชอบสร้างแต่ วิมานในอากาศ ในลักษณะของ "เจ้าชุน" ซึ่งใช้เป็นข้อเตือนใจของการทำงานในปัจจุบันได้ คีอีกด้วย ดังที่กล่าวว่า

"ในโลกเรามันมีเจ้าชุนอยู่มาก คือคนชนิดที่ชอบหาเงินในหัววันละ 5 พันซัง ยิ่ง กว่าหาเป็นบาทๆวันละ 5 บาท คนชนิดนี้ถ้าเสียไม่ได้ก็ให้ยืมเงินเสียเล็กน้อยก็ว่าจ้างไว้ใช้ คุ้มเวลามาทำงานมันคงค่อยๆองเข้าประตูออฟฟิศ เหมือนลูกหมาที่ถูกอายตัวใหญ่มันก็คมา ใหม่ๆ ต้องหยุดเสียแฉลตามทางรำไป ครั้นเวจาเลิกชิกลับมีอาการผลนผลนลูกจากแก้ว

เหมือนกรีธาเสื่อที่โดนกักเนื้อ ในที่ทำการคงมีคนชนิดนี้อยู่ด้วยเสมอๆ แลถ้าความเป็นไฟ
เจ้าของออฟฟิศก็คงต้องซื้อนาฬิกาวันละเรือนเป็นอย่างน้อย ด้วยมันคงดูนาฬิกาว่าไปจนเครื่อง
จักรแลลานละลายไปกับที่ "1

2. การเปรียบเทียบโดยนัย (Metaphor) หรืออุปโลกณ์

การเปรียบเทียบชนิดนี้เป็นกรกล่าวถึงของสิ่งนั้นหรือลักษณะ เช่นนั้นว่า "คือ" หรือ
"เป็น" อะไรอย่างหนึ่งที่มีคุณลักษณะ คุณสมบัติเหมือนกัน รวมทั้งการเปรียบเทียบที่นำเอา
ลักษณะเด่นหรือชื่อของสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาขยาย ให้อ่านเข้าใจ เกิดความรู้สึกและเห็นภาพพจน์
เช่น "น.ม.ส." กล่าวถึงจางวางหว่า เมื่อทราบว่าบุตรชายคิดจะมีภรรยา ก็ตักเตือนสั่งสอน
ว่า ความรักมีหลายชนิด ชนิดหนึ่งคือ

"ความรักประเภทที่ 1 เป็นความรักอย่างเทวดา เกิดเพราะหมายศฤงคารซึ่งเล็ง
เอาเมตุนโดยเฉพาะ ถ้าจะพูดไม่อ้อมไม่ค้อม ความรักชนิดนี้คือความรักของหมาในเดือน 12
นั่นเอง ไม่เป็นของประจำใจยั่งยืน เป็นความประจักษ์ชั่วคราวเท่านั้น การที่ตั้งชื่อความรัก
ประเภทนี้ว่าเป็นความรักอย่างเทวดานั้น ก็เพราะปรากฏว่าความรักในหมู่เทวดาเป็นไปเพื่อ
เมตุนล้วน เห็นได้จากข้อที่นางฟ้าเป็นผู้บริสุทธิ์อย่างสาวพรหมจารีอยู่เป็นนิตย์ แลเทพบุตร
กับเทพธิดาเป็นคู่เมียกันทุกๆ ไปไม่ประจำคู่ เพราะมีข้อที่นางฟ้าเป็นสาวพรหมจารีอยู่เสมอ
นั้น เป็นเครื่องป้องกันความแก่งแย่งอยู่แล้ว ถ้าจะกล่าวอย่างไม่เกรงใจเทวดา ความรัก
ชนิดนี้ก็มีชื่ออื่น คือศฤงคารอย่างหมานั่นเอง "2

ความรักของหมาเดือน 12 เป็นความรักในฤดูที่สุนัข "เป็นสัก" จะผสมพันธุ์ไม่
เลือกที่ ไม่เลือกคู่และไม่เลือกเวลา ในการเปรียบเทียบก่อนนี้ เมื่อเปรียบเทียบความรักประเภท
ที่ 1 เป็นความรักอย่างเทวดา ผู้อ่านจะมีความรู้สึกแรกว่าเป็นของสูงส่ง แต่เมื่อเปรียบเทียบ
ไปในลักษณะที่ขัดแย้งว่าเหมือนความรักของหมาเดือน 12 ความรู้สึกแรกจะเปลี่ยนไปในทาง

1 พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ จดหมายจางวางหว่า น.ม.ส.

(นามแฝง) หน้า 85

2 ก. หน้า 98

ที่ต่ำกว่า หยาบกว่า ขณะเดียวกันก็เกิดอารมณ์ขันกับความช่างเปรียบเทียบของ "น.ม.ส." ที่เปรียบเทียบอย่างลึกซึ้ง แปลกและเห็นจริง

อีกตอนหนึ่ง "น.ม.ส." ให้จางวางหว่าเรียกจดหมายวทวนของเจ้าสนธิว่า

"ข้าเก็บความไค้จากจดหมายเขาวงของเจ้าว่า เจ้าต้องการจะกลับอ้อมทางอเมริกา และญี่ปุ่น" ¹

และ

"ตามความในจดหมายเขาวงของเจ้า ข้ารวบรวมความไค้ว่า ถ้าเจ้ากลับทางอ้อม ก็เช่นกับขุดขั้วอีกชั้นหนึ่ง ทำให้สี่สัปดาห์ของเจ้าผูกคอตาย" ²

"เขวง"ในที่นี้หมายถึงเขาวงกต ในเรื่องมหาเวสสันดรชาดก เป็นเขาที่พระเวสสันดร พระนางมัทรี กัณฑ์ ชาลี ไปประทับที่นั่น เขานี้มีเส้นทางคดเคี้ยว วทวน ผู้ที่ไม่รู้ทาง จะหลงไค้ง่าย แต่ชุกก็สามารรถลอกรวงพรานเจตบุตรให้นำทางไปถึงที่ประทับไค้และไค้ขอ กัณฑ์ ชาลี ไปเป็นผู้รับใช้ "น.ม.ส." เปรียบจดหมายเจ้าสนธิว่าเหมือนทางวทวน คดเคี้ยว ของเขา

3. การสมมุติสิ่งไม่มีชีวิตให้มีคุณลักษณะเหมือนสิ่งมีชีวิต (Personification)

วิธีนี้นักเขียนจะนำสิ่งที่ไม่มีชีวิตมากล่าวราวกับมีชีวิต อาจให้มีความรู้สึกนึกคิด แสดง กิริยาอาการเหมือนมนุษย์ หรือนำเอาสัตว์มากล่าวให้เหมือนบุคคล เป็นการสร้างเรื่องให้ น่าสนใจ เราความรู้สึก ให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตาม เกิดภาพพจน์ ผู้อ่านจะเกิดอารมณ์ขันกับการเปรียบเทียบเช่นนั้นเมื่อนึกถึงสภาพที่เป็นจริง เช่น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เทียบ ลีลาแห่งชีวิตชาวเมืองเสียมเรียบกับสายน้ำ เพราะทุกคนในเสียมเรียบประกอบธุรกิจต่างๆ อย่างสบายใจ ไม่รีบร้อน จับกลุ่มคุยกันเบาๆ ไม่มีอาการแสดงว่าตื่นเต้นกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดในชีวิต จนเกินไป ทำให้บ้านเมืองไม่เจริญเท่าที่ควรและอยู่ในสภาพที่ล้าหลังค้ำย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์

¹พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ จดหมายจางวางหว่า น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 63

²ค. หน้า 74-75

ปราโมช กล่าวถึงคอนนี้ว่า

"เมืองเสียมเรียบนั้นตั้งอยู่ริมแม่น้ำเล็กๆ ซึ่งเล็กจนดูคล้ายกับว่ามีคนชุกไว้เล่น มีน้ำใสไหลเอื่อยๆผ่านไปอย่างไม่มีกิจธุระรีบร้อน กระแสน้ำในแม่น้ำใหญ่ๆที่เคยเห็นมานั้น จะไหลเร็วเหมือนกับว่าจะรีบไปให้ถึงที่ใดที่หนึ่ง หรือมีกิจธุระสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะต้องรีบไปทำ แต่น้ำในแม่น้ำเสียมเรียบนั้นไม่เหมือนน้ำในแม่น้ำใหญ่ๆที่สำคัญและมีชื่อรู้จักกันในโลก เพราะน้ำในแม่น้ำนี้ไหลเอื่อยๆอย่างสบายอารมณ์ ไม่มีที่ที่จะรีบไป ไม่มีกิจธุระที่จะรีบทำ น้ำในแม่น้ำนี้จึงแฉะนอนเสียวตามโขกทรายที่ผูกขึ้นมากกลางแม่น้ำเสียยิ่งหนึ่ง พอมีแรงก็ไหลซ้าๆต่อไป แต่ไม่ลึ้มที่จะแฉะกุกกระซิบกระซาบกับพงอ้อที่ขึ้นอยู่ริมน้ำด้วย เรื่องที่ได้ผ่านมาได้เห็นมา ทำให้คนออกผงกหัวรับอย่างเข้าใจซิมหราบแต่ซ้าๆ หรือบางที่แม่น้ำนั้นก็หยุดเอาสวะที่ลอยตามน้ำมาแต่ไกล ผากไว้กับรากต้นไม้ใหญ่ที่ห้อยลงไปจากตลิ่ง อากาการที่ผากนั้นก็ดูจะอาศัยอยู่มาก เพราะสิ่งแล้วสิ่งอื่อกอยู่หลายตลบก่อนที่น้ำจะไหลต่อไป"¹

การสมมุติให้กระแสน้ำมีชีวิตอย่างเห็นอຍหน้าย ชาติความกระตือรือร้น มีแต่ความเฉื่อยฉะ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขมรอย่างลึกซึ้ง เมื่อนึกเปรียบเทียบกับการยธรรมดั้งเดิม ก็แทบจะไม่น่าเชื่อว่าเป็นดินแดนที่เคยเจริญมาก่อน และในมุมมองสภาพชีวิตปัจจุบันก็น่าอยู่หรือจะทำให้อาชาติที่ล่าหลัง โดยที่เจ้าของประเทศไม่พยายามพัฒนาให้ดีขึ้น เพราะความเป็นอยู่ที่เหนือกว่าและเหตุผลทางการเมืองทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขันอย่างลึกๆ

4. เปรียบเทียบโดยอาศัยเนื้อเรื่องและตัวละครในวรรณคดี

วิธีนี้นักเขียนจะไขเนื้อเรื่องหรือลักษณะตัวละครในวรรณคดี เทพนิยาย นิทานพื้นบ้าน เปรียบเทียบกับตัวละครในเรื่อง หรือพฤติกรรมของตัวละครในเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจดีขึ้น ขณะเดียวกันก็เกิดอารมณ์ขันกับสิ่งที่เปรียบเทียบ หรือความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่มาเปรียบเทียบนั้น เช่น "น.ม.ส." เปรียบเทียบการไล่สุนัขของหลวงรักษากับการปราบมังกรของเทพดาเซนต์ยอช ดังนี้

¹ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ถกเขมร หน้า 78-79

"ข้าพเจ้า เคน เลียบกำแพงพระนคร ไปไต่คู้ใหญ่ๆ เห็นสุนัขใหญ่สองสามตัวพากันล้อมไล่สุนัขเล็กเป็นจ่าละหวั่น แต่สุนัขเล็กเป็นสุนัขชนิดตัวลีบขยาวมีผีเท้าคีก็วิ่งหนีไปได้ อ้ายตูบ อ้ายแดงอ้ายหมี่พากันไล่ ลี้ยวณนไป ข้าพเจ้านึกสงสารสุนัขเล็กกลัวจะเป็นอันคราย ก็รีบสาวเท้าตามไปดู พอเลี้ยวก็พบเจ้าของอุ้มสุนัขเล็กขึ้นกอดไว้กับอก อ้ายตูบแลบริษัพพากันทำอาการข่มขี้จะให้เจ้าของส่งสุนัขเล็กให้มันช่วยกันกัด เจ้าของสุนัขเล็กหน้าซัดตัวสั้นด้วยความกลัว มีผู้หญิงผู้ใหญ่ท่าทางเป็นผู้ดีผู้หนึ่งกับบ่าวหญิงสองคน ช่วยกันค่อสู่ตานทานศัตถุด้วยร่มแลไม้ ซึ่งถ้าจะใหญ่กว่าก็ไม่ที่อ้ายตูบให้เจ็บไต่ยิ่งกว่าไม้ก้านรูป ครั้นข้าพเจ้าไปถึงเห็นคนสี่คนในที่คับขันดังนี้ ก็ใช้ไม้เซอร์รี่ที่ถือเป่ เกทาวุธเข้าโจมตี ข้าศึกแตกกระจัดกระจายพากันหนีไปสิ้น

ก่อนที่ข้าพเจ้าสาแแดงเคชแทนที่เทพคา เซนคัยอชสังหารมังกร คืออ้ายตูบแลบริษันั้น ข้าพเจ้าเห็นไต่แคว้นางผู้เป็นเจ้าของสุนัขเล็กนั้นเป็นหญิงสาว ค่อเมื่อมังกรหนีไปหมดแล้วจึงทราบว่าเป็นหญิงสวยด้วย แม่นั้นจะเป็นใครก็ตาม แต่เป็นผู้ไต่ลงไต่ถึงแคว้นางระหม่อมตลอดสะลิปเปอร์ "1

การเปรียบเทียบว่า ไม้เซอร์รี่ (ท่อนไม้) เป็นคทาวุธ สุนัขเป็นมังกร หลวงรักษำ เป็นเซนคัยอช เป็นการเปรียบเทียบที่ไต่ความหมาย แสดงถึงความเก่งกล้าสามารถของหลวงรักษำ ที่สามารถไล่สุนัขไต่ แต่ในความรู้สึกของผู้อ่านเซนคัยอชเป็นเทพเจ้าที่มีความสามารถปราบมังกรไต่ เป็นเทพเจ้าผู้สูงศักดิ์ แต่หลวงรักษำเป็นคนธรรมดา ไต่สัตว์ที่ไต่มีฤทธิ์เคชอะโรมาก ความซัดแย้งของสิ่งไต่เปรียบเทียบไต่ ึ่งไต่สามารถเรียกอารมณ์ขันไต่ไต่ นอกจากนี้ความรู้สึกของหลวงรักษำ ที่ไต่สาแแดงเคชไล่สุนัข ก็เปรียบเทียบเหมือนวีรบุรุษที่นำชนในสายตาผู้อื่น

อีกตัวอย่างหนึ่ง "น.ม.ส. เปรียบเทียบการเรียนของนายบุญทัคว่าเหมือนกับหนุมาน คัมศาลา ดังนี้

"นายบุญทัคนั้น ที่จริงก็เป็นลูกชาวบ้านนอก แต่ไต่ไต่เล่าเรียนมาก แลณลากพอจะพูดชาคคนไต่ เติมกิดาไต่ส่งไต่ไปเรียนหนังสือที่วัดศาอาญน นายบุญทัคเรียนจนความรู้กับโรงเรียน

1 พระราชนิพนธ์, ธง กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "เรื่องค่างๆ" ประมวลนิทานของ

เหมือนหนุมานคัมศาลา บิดานายบุญทักทกที่นั่งถาษีที่ถูกหนุมานกวน จนต้องนิรมิตศาลาใหม่ แต่ นิรมิตโรงเรียนไม่เป็น เพราะไม่มีอำนาจในกรมศึกษาธิการ จึงต้องใช้วิธีย้ายลูกชายเข้ามา เรียนในกรุงเทพฯ "1

การเปรียบเทียบเช่นนี้แสดงว่านายบุญทักทเรียนจบหลักสูตร จนโรงเรียนไม่มีหลักสูตร สูงกว่านี้สอนให้อีก บิดานายบุญทักก็เหมือนถาษีต้องหาทางออกให้บุตรชายโดยส่งไปเรียนที่กรุงเทพฯ ลักษณะเช่นนี้เหมือนกับหนุมานทหารเอกพระราม มีความเก่งกล้าสามารถ ชอบลองดี คราวหนึ่งได้เหาะไปยังเขานิลคีรี ไปขออาศัยอยู่กับพระนารทถาษี เพื่อจะถามทางไปลงถาษีก็เนรมิตศาลาให้อยู่ หนุมานอยากรู้ว่าถาษีมีฤทธิ์เพียงใดก็เนรมิตกายให้ใหญ่ขึ้นจนคัมศาลา เป็นที่มาของคำว่า"หนุมานคัมศาลา" ถาษีรู้ว่าหนุมานลองดีก็เนรมิตศาลาให้ใหญ่ขึ้นตามตัวหนุมาน

อีกตัวอย่างหนึ่ง "น.ม.ส." เปรียบการเลือกคู่ของนางพระยาระหว่างพระยาว่าเหมือนรจนา ทั้งนี้ "ความพอพระทัยของนางพระยาในมอเรลลี (ซึ่งกลายเป็นเจ้าคาโลปลอมมา) ที่พาให้เป็นความอยากให้มอเรลลีเป็นเจ้า ฝัดจะได้เลือกคู่หรือพูดอย่างลูกสาวท้าวสามล ก็คือ ทั้งนางมาลัยไปสวมข้อมือนั้นก็ไม่เป็นความซัดของอันใด "2

การเปรียบเทียบเช่นนี้เพราะเมื่อท้าวสามลให้ธิดาทังเจ็ดเลือกคู่ ก็ใช้วิธีเสียดนางมาลัย ซึ่งรจนาธิดาสุดทองเลือกเจ้าเงาะที่...ที่คำศักดิ์ นางพระยาก็เช่นเดียวกันเมื่อเสนาข้าราชการพาราณาเจ้าชายมาให้เลือกกลับไม่เลือก แต่ไปเลือกมอเรลลีซึ่งมีฐานะต่ำกว่า ท่อมาจึงทราบว่าเป็นเจ้าชายคาโลปลอมมา

การเปรียบเทียบวิธีนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจน และจะเกิดความรู้สึกซึ้งซึ้ง ถ้านำเรื่องทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน และเห็นความเหมือน ความคล้าย หรือความขัดแย้งซึ่งกันและกัน

1 พระราชนิพนธ์เรื่อง กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "หางแมว" นิทานของ น.ม.ส.
น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 2

2 ถ. "ความรักของนางพระยา" หน้า 412

5. เปรียบเทียบกับสุภาษิต คำพังเพย คำคม

วิธีนี้นักเขียนจะเปรียบเทียบการกระทำของบุคคล หรือเหตุการณ์ในเรื่องกับสุภาษิต คำพังเพย คำคม ที่เป็นที่รู้จักและเข้าใจความหมายกันทั่วไป เพื่อให้ผู้อ่านเห็นจริง เข้าใจมากยิ่งขึ้น เช่น "น.ม.ส." บรรยายลักษณะของหมอมูลเส้นซ์ ดังนี้

"ส่วนตัวหมอมูลเส้นซ์เองนั้น อะไรก็ดูฉลาดหมด แต่เมื่อถึงเรื่องผู้หญิงเข้าแล้วดู กระไร ช่างโง่เสียหนักหนา ในกองทหารทั้งกองดูเหมือนไม่มีใครมีไหวพริบเท่าหมอมูลเส้นซ์ เพราะฉะนั้นดูเป็นการประหลาดอย่างยิ่งที่หมอมูลเส้นซ์แลดูน้ำใจนอร่าให้ไปรุ่งตลอดไป ไม่ได้คิดว่าเขารักตัวจริง ใครสักทีพอเห็นได้ก็รู้ว่านอร่ามิได้รักหมอมูลเส้นซ์มากกว่ารักแมว ซึ่งเป็น สัตว์เลี้ยงของกองทหารนั้นเลย การที่หมอมูลเส้นซ์หัวตันไปดังนี้ ก็เป็นด้วยความหลงเข้าใจ ภาษิตอังกฤษว่า "ความรักทำให้ตาบอด" นั้นเอง "1

การเปรียบเทียบเช่นนี้ทำให้ทราบว่าหมอมูลเส้นซ์รักนอร่ามากขนาดไม่ยอมมองอะไร รอบตัว หลงอย่างไม่ลืมหูลืมตา จึงเป็นที่น่าขันในสายตาของผู้อื่น

อีกตัวอย่างหนึ่ง "น.ม.ส." เทียบความโง่ของคนโง่อดฉลาดว่าเหมือนความฉับไว ของเต่า ซึ่งตรงกับคำว่า "ช้าเหมือนเต่า" "งุ่มง่ามอย่างเต่า" นั้นเอง ดังนี้

"การที่หมอแสงไม่ยอมใช้ยาที่แกไม่รู้จักนั้น ก็เป็นเรื่องที่ไม่พึงติเตียน แต่ที่กล่าวว่า ของที่แกไม่รู้จักเป็นของใช้ไม่ได้ทั้งหมดนั้น เห็นจะพูกมากเกินไปสักหน่อย เพราะไม่มีใครจะ รู้คุณชั่วแห่งสิ่งที่ตนไม่รู้จักได้ นอกจากจะเป็นความรู้ของคนที่ไม่รู้อะไรเสียเลย หรือเป็น ความฉลาดของคนที่ไม่รู้จักคนที่สุด ถ้าจะยกเอาเต่ามาเปรียบก็พอจะกล่าวได้ว่า ความรู้ใน สิ่งที่ไม่รู้นั้น คือความฉับไวของเต่าเท่านั้นเอง "2

และอีกตัวอย่างหนึ่ง "น.ม.ส." ให้จางวางหรั่งสอนเจ้าสนธิให้รู้จักปฏิบัติตัวว่า

"อนึ่งเจ้าจะต้องจำไว้ว่าท่าคมในฝักงายกว่านอกฝัก ท่าฉลาดโดยอาการมันง่ายกว่า

1 พระราชวรพงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "ปลาหมอกายเพราะปาก" นิทาน ของ น.ม.ส. น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 339

2 ก. "หางแมว" หน้า 5

ฉลาดโดยวาจา เจ้าจงปล่อยให้ข้าข้างโน้นมันพูดมากกว่าเจ้าพูดเอง ฟังมันพูดมากกว่าปล่อยให้มันโง่เราพูด " ¹

การสอนเช่นนี้เพราะจางวางหวังเห็นว่า การทำคมนอกฝักจะทำให้เจ้าสนธิ์ขยายความโง่ออกมา

6. การเปรียบเทียบที่ไม่สัมพันธ์กัน

ในการเปรียบเทียบนั้น นักเขียนมักจะนำสิ่งหนึ่งมาเทียบกับอีกสิ่งหนึ่ง เพื่อแสดงว่าเหมือน คล้าย ใกล้เคียงหรือต่างกัน สิ่งที่ยกมาเปรียบเทียบนั้นจะมีผลต่อกัน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมาย เห็นภาพ ได้ความรู้สึกมากขึ้น ในวรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขันนักเขียนมีวิธีสร้างอารมณ์ขันอีกแบบหนึ่ง คือ เปรียบเทียบสิ่งที่ไม่สัมพันธ์กันเลย สิ่งที่ยกมานั้นไม่มีผลต่อสิ่งที่ต้องการอธิบายเลย ซึ่งผู้อ่านจะเกิดอารมณ์ขันตรงนี้ ตัวอย่างเช่น "อิิวเมอริสต์" เปรียบเทียบการกินอยู่ว่าเหมือนงูกินหาง โดยบรรยายไว้ดังนี้

"คนเราคนเขาก็มีอยู่สองอย่างนี้แหละครับ คืออยู่กับกิน แล้วก็ต้องสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นกระชั้นชิดคิดเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน คือถ้าไม่ได้กินก็ไม่ต้องอยู่ ต้องทำไปพร้อมกัน ทั้งอยู่ทั้งกิน และให้ติดต่อกันเป็นลูกโซ่กันไป ท่านองเราอยู่เพื่อจะกิน เพื่อจะอยู่ เพื่อจะกิน เพื่อจะอยู่ เพื่อจะกิน ฯลฯ อย่างนี้เรื่อยไปอีกหลายหน้ากระดาษฟูสแก๊ฟ จนกว่าจะไม่อยู่ถึงจะไม่กิน หรือจนกว่าจะไม่กินถึงจะไม่อยู่ เป็นเรื่องงูกินหางของมันเอง ธรรมดาของมันมีแค่หัวกับหาง ตัวไม่มี มันตั้งกันหางของมันตั้งแต่หัว หรือหัวอยู่ที่กันหาง เพราะฉะนั้นเมื่องูกินหางของมันเอง เริ่มตั้งแต่เอาปลายหางยัดเข้าปากของมัน แล้วก็ค่อยค่อยกระเดือกกลืนเข้าไป กลืนเข้าไป มันก็ทำหัวทั้งตัวเป็นวงกลม เมื่อปลายหางลึกลงเข้าไปในปากในคอ ยิ่งมากวงกลมก็ยิ่งเล็ก และเล็กลงทุกทีทุกที จนเมื่องูกินหางของมันหมดกระบวนหางแล้ว ก็ถึงท้ายหัวของมันเอง... เป็นอันว่ามันกินตัวของมันเองหมดโดยสิ้นเชิงไปมีเหลือให้เห็น " ²

¹พระราชวรราชเจ้าเธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ จดหมายจางวางหวัง น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 80

²อบ ไชยสุ "วิธีอยู่" อิิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน อิิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 321-322

การเปรียบเทียบเช่นนี้ผู้อ่านจะสงสัยว่าไม่เห็นสัมพันธ์กันเลย แต่ "ฮิวเมอริสต์" ได้เฉลยว่า

"นี่ผมตั้งใจจะเปรียบเทียบให้เห็นว่า การอยู่เพื่อกิน เพื่อจะอยู่ต่อไป เพื่อจะกินต่อไป สำหรับจะได้อยู่อีกกินอีกอยู่อีกเรื่อยไปนั้น เหมือนงูสลับหาง แต่กรันยกขึ้นมาเปรียบเทียบกันแล้ว ก็เห็นว่าไม่เข้าท่า คือเปรียบเทียบไม่ได้เลย ไปพวกละทิศชนิกละทางไม่เข้ากัน ก็เลยขอดอนการเปรียบเทียบที่ผิดพลาดไปนี้ เบี่ยงดูภาพบุรุษที่จีจะฟังตอน พอดอนแล้วก็เลิกกัน ไม่ชวนขวาทอะไรมาเปรียบเทียบให้ต้องขอดอนเสียเวลาอีก "1

7. แสดงโวหาร ใช้การมคมคาย

นอกจากจะใช้การเปรียบเทียบแล้ว นักเขียนยังใช้ความสามารถในการแสดงโวหาร และใช้การมคมคาย ทำให้ผู้อ่านทราบความคิดที่ลึกซึ้ง เจ็บแสบแหลม ขณะเดียวกันก็สามารถสร้างอารมณ์ขันค้าย เช่น "น.ม.ส." เขียนให้จางวางหว่าเขียนจดหมายสอนเจ้าสนธิว่า

"แม่ของเจ้าสั่งให้ข้าเตือนว่า เมื่อเจ้าไปถึงเมืองนอกแล้ว อย่าว่าเรียนให้มันเหลือบ่ากว่าแรงไปนัก แต่ข้าต้องเตือนไปคนละอย่างว่าให้มันเหลือบ่าออกจะ-ลันๆใกล้ๆจอรอกเข้าไว้และดี สำหรับเมื่อเหลือเมื่อขาดที่มันจะหกๆคว่ำๆเสียบ้าง "2

อีกตอนหนึ่งกล่าวถึงความน้อยใจที่ผู้ฟังแปลเจตนาผิด ดังนี้

"ผู้ตั้งตัวเป็นผู้ให้ออวาท แต่เผอิญไปพูดให้คนเห็นชั้นเข้านั้นเป็นกนเคราะห์ร้าย เพราะออวาทที่กล่าวนั้น ผู้ฟังเห็นคลกไปหมด ถ้าคำไหนไม่ชอบกัน ก็ตริกตรองในใจว่าความชอบชั้นคงจะชอบเริ่มอยู่ที่ไหน แต่หากปัญญาของคนไม่ไถ่หยอดน้ำบัน เคนไม่สู้อกลอง จึงไม่เห็นความชั้นในขณะนั้น ก็เมื่อผู้ฟังไปมัวพะวงถึงความชอบชั้นอยู่เช่นนี้ ออวาทที่กล่าวนั้นก็เหมือนน้ำค่างซึ่งหยดลงทะเลทราย "3

1 อบ ไชยวสุ "วิธีอยู่" ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 322

2 พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ จดหมายจางวางหว่า น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 11

3 ก. หน้า 112-113

หรือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตลาดน้ำบางไทรที่มีข่าวว่ารัฐบาลจะรักษาไว้เพื่อตั้งดูฝรั่ง ถึงกับระงับการสร้างถนน เพื่อให้ตลาดน้ำคงอยู่ ดังนี้

"ถูกแล้วครับ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญ นำรายได้มาสู่ประเทศปีละหลายๆ ขอนี้ผมนอกจากจะไม่เถียงแล้วยังได้พยายามชี้ชวนให้คนเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตลอดมาอีกด้วย

แต่ที่ถึงกับจะให้ระงับการพัฒนาในบางท้องที่เพื่อประโยชน์ของการท่องเที่ยว นั้น ผมเห็นว่าชักจะมากไปแล้ว

ขึ้นไปฟังความคิดเห็นเช่นนี้ เข้าอีกหน่อยเราจะมีถูกบังคับให้เดินทางด้วยเรือแจวเรือพายและช้างม้าหรือเกวียน เพื่อเล่นละครกันทั้งเมืองให้ฝรั่งดูหรือ?"¹

อีกตัวอย่างหนึ่ง "น.ม.ส." ให้ท่านเปรสิเคินส์สอนบุตรชาย ไม่ให้ทำคามค่ากล่าวที่ว่า "ชายผ้าเอาหน้ารอด" แต่ให้ทำดังนี้

"ท่านเปรสิเคินส์สั่งสอนบุตรชายหลายอย่างหลายสิ่งรวมความว่าให้ระมัดระวังตัวอย่าประกอบด้วยความประมาท แลการรักษาเกียรติยศให้ทำด้วยความประหยัดทรัพย์ แต่อย่าให้การประหยัดทรัพย์เป็นการประหยัดเกียรติยศไว้ วิธีชายหน้าเอาผ้ารอดก็ใช้ไม่ได้ วิธีชายผ้าเอาหน้ารอดก็ใช้ไม่ได้ ต้องเอาหน้ารอดด้วย ผ้ารอดด้วย นักปราชญ์จึงจะสรรเสริญ"²

คำสั่งสอนตอนนี้แสดงถึงการใช้โวหารอย่างคมคายของ "น.ม.ส." ที่ต้องการให้รู้จักรักษาเกียรติยศโดยไม่ต้องเสียอะไร เป็นเรื่องแปลกเปลี่ยน

อีกตอนหนึ่งจากเรื่องเดียวกัน "น.ม.ส." ใช้โวหารแสดงการตัดสินใจของเมาเซอร์ ดังนี้

"ป้าซา "นี่แน่เจ้า เมาเซอร์ ข้าใช้เวลาเจ้า 2 นาที ให้เลือกดูว่าเจ้าจะยอมเข้ารับแลแต่งงานกับลูกสาวข้าคนนี้เป็นการเลยตามเลย หรือจะให้เอาดินก้อนใหญ่นี้ผูกคอเจ้า

¹ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช จากหน้า 5 สยามรัฐ หน้า 258

²พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "ยาแก้โรครัก" นิทานของ น.ม.ส. น.ม.ส. (นางแดง) หน้า 70

ทิ้งลงในแม่น้ำทั้งคืนทั้งคน"

เมธาเซออร์เป็นคนไม่ชอบหินขาแต่ไรๆ น้ำในแม่น้ำก็ไม่ใคร่ชอบ เมื่อหินกับแม่น้ำจะรวมกันคั้งนั้นก็ไม่ใช่เลือกอยู่เอง ส่วนนางชิลลานั้นเมธาเซออร์ชอบมาตั้งแต่ขวยหาหาย ถึงจะเข้ารีตก็ยังคงคิดว่าหินกับแม่น้ำ เป็นอันไม่มีปัญหาว่าเมธาเซออร์เลือกอะไร "1

อีกตัวอย่างหนึ่งแสดงโวหารโดย"ฮิวเมอริสต์" ที่ตั้งใจไว้ว่าการฆ่าสัตว์เป็นการทำบุญทางอ้อม เมื่อออกป่าล่าสัตว์ครั้งหนึ่ง "ฮิวเมอริสต์" กล่าวไว้ว่า

"เมื่อถ่ายรูปผมถือปืนเหยียบบกดขุนทองในฐานะผู้พิชิตแล้ว ก็ส่งพรานกูกหรือพรานจิงโปกอนชนทาสทริกไทยกระเทียมเกล็ดอย่างเคย

ผมฉีกกินได้คำเดียวกินไม่ลง นึกถึงขุนทองที่บ้านขึ้นมา ขุนทองเอ๋ย ฮิวชอโหษเถอะไม่ได้คั้งใจจะโหดร้ายเลย จะแสดงฝีมือแะทฤษฎีหน่อยเดียวเท่านั้นเอง เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้เมียสี่มีตัวใหม่ด้วย เป็นการทำบุญไปในตัว "2

และอีกตัวอย่างหนึ่ง "น.ม.ส." แสดงโวหารให้ผู้อ่านถึกต่อเอง เมื่อผู้อ่านคิดได้จะเกิดการมอญขึ้นอย่างมาก โดยการกล่าวถึงการเทศน์ธรรมวัตรกลดตอนหนึ่งว่า

"ข้าจำได้ว่าเมื่อข้าเพิ่งโอบจุกใหม่ฯหลายสิบปีมาแล้ว ไก่บินนักเทศน์สำคัญเทศน์ธรรมวัตรในถัดตัมหาราช ข้อที่ 1 ที่แกกล่าวในคั่นนั้นข้าเห็นชันมากมายเลยยังไม่ลืมจนปานนี้ คือแกกล่าวถึงความไม่เที่ยงแห่งสังขาร พุกกล้องกันเป็นกลอนตามทำนองมหาชาติ ยกอุทาหรณ์สกปรกว่า "ถึงสาวที่ที่ว่าสวยสมไม่เขี้ยวเถอะลองระบายลบออกมาเถอะเหม็น "

นี่เป็นกำพระบุงเหลือองหมเดื่องพูบขรรมมาสน์จริงๆในเวลาเทศน์มหาชาติ ข้ามิได้สร้างประคิษฐ์ถ้อยคำขึ้นกล่าวหาความเคย คั้นนั้นมีคนมียศมีศักดิ์ฟังอยู่มาก แกจึงกล่าวแต่เพียง

1 พระราชวรพงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "ยาแก้โรครัก" นิทานของ น.ม.ส.
น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 80

2 ออบ ไชยวสุ "เอาที่ไซค์บางกอกสู่หนองปิ่นแฉก" หัตถ์คดีสัญจร ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 289

ว่า สวยสม เขาว่าถ้าเทศน์ในสมาคมซึ่งไม่ต้องพิธีพิถันถ้อยคำ แก่ว่า สวยสด ออกมาทรง
ทรงที่เดียว "1

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าในการสร้างอารมณ์ขัน นักเขียนจะต้องมี
กลวิธี และใช้กลวิธีต่างๆได้เหมาะสมกับเรื่องราว นับตั้งแต่การวางโครงเรื่อง ใส่เนื้อ
หา สร้างตัวละครและไวยาษา ซึ่งนักเขียนแต่ละคนจะใช้กลวิธีต่างๆกันตามความถนัด
วรรณกรรมที่ให้อารมณ์ขันแต่ละเรื่องจะมีลักษณะเด่นเกี่ยวกับกลวิธีในการสร้างอารมณ์ขันต่าง
กัน บางเรื่องเด่นที่โครงเรื่อง บางเรื่องเด่นที่ตัวละคร บางเรื่องเด่นที่เนื้อหา และบาง
เรื่องเด่นที่การใช้ภาษา โดยนักเขียนจะใช้กลวิธีในค่านอื่นประกอบด้วย

1 พระราชนิพนธ์ของ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ จดหมายจางวางหว่า น.ม.ส.
(นามแฝง) หน้า 114-115

ความสัมพันธ์ของอารมณ์ขันกับสภาพสังคมและพฤติกรรมของบุคคลในสังคม

อารมณ์ขัน (Sense of Humour) เป็นที่ปรารถนาของมนุษย์ทุกรูปทุกนาม ทุกชาติทุกภาษา เพราะอารมณ์ขันจะช่วยให้ทุกคนมีความสุข แม้ในเลี้ยววินาทีที่ยังดี เนื่องจากทุกคนต้องต่อสู้กับธรรมชาติและภาวะแวดล้อม ซึ่งเป็นภาวะที่หนักและเครียดพอสมควร ยิ่งสังคมปัจจุบันอยู่ในสภาพซับซ้อน รุนแรง มีปัญหามากมาย ก็ยิ่งทำให้บุคคลในสังคม "เครียด" ยิ่งขึ้น สิ่งที่จะช่วยระงับความเครียดได้บ้างคืออารมณ์ขัน ดังนั้นทุกคนจึงต้องพยายามไขว่หามาเป็นสมบัติของตน "อารมณ์ขัน" จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ควบคู่ไปกับสังคมเสมอ

สิ่งที่สามารถสร้างอารมณ์ขันได้มากกว่าปรกติ นั้น จะต้องเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน สภาพสังคมและค่านิยมในสังคม เพราะผู้อ่านจะเข้าใจและเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สภาพสังคม

สภาพสังคม หมายถึง เหตุการณ์ พฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงในสังคม ทั้งในอดีต ปัจจุบัน อนาคต ประกอบด้วยสภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมอารยธรรมและพันธะกรรมของแก่ระบุคคล ซึ่งต้องอาศัยเวลาและสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้จะเกี่ยวพันกันประจวบจุลโฉ ความเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบหนึ่งจะทำให้องค์ประกอบอื่นเปลี่ยนแปลงไปด้วย ✓

สภาพสังคมระหว่าง พ.ศ. 2453-2516

ระยะนี้เป็นระยะที่ประเทศไทยกำลังปรับปรุง เปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา อารยธรรมวัฒนธรรม ซึ่งทำให้สภาพความเป็นอยู่ของคนไทยเปลี่ยนไป คืบ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีการเลิกทาส ผู้ที่เคยเป็นทาสแล้วได้รับอิสระต้องต่อสู้ในการดำรงชีวิตมากขึ้น เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสวยราชย์ ประเทศไทยเป็นที่รู้จักแพร่หลายขึ้นจากการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2457-2461) มาถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ทางการเมือง คือเปลี่ยนการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 หลังจากนั้นอำนาจการปกครองซึ่งเป็นของรัฐบาลกระทบ-

กระเทือนบ่อยครั้ง มีกบฏ ปฏิวัติ รัฐประหาร จนเหมือนกับเป็นของธรรมดา บางยุคประเทศไทยต้องตกอยู่ใต้อำนาจเผด็จการ เช่น รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ คนไทยต้องตกอยู่ใต้อำนาจปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบไทยๆ จนกระทั่งถึงสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ก็เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมีผลต่อความเป็นอยู่ของคนไทยทุกๆด้าน นับตั้งแต่เศรษฐกิจ วัฒนธรรมอารยธรรม การศึกษา ภาวะในการดำเนินชีวิต และเมื่อโลกประสบวิกฤตการณ์ภาวะเงินเฟ้อในระยะสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็ยิ่งทำให้ความเป็นอยู่ของคนไทยยุ่งยากมากขึ้น ประกอบกับไทยเกิดอุทกภัยเมื่อ พ.ศ.2485 และนโยบายของ "ท่านผู้นำ" ทำให้คนไทยประสบภาวะยุ่งยากมากขึ้นอีก

อารมณ์ขันกับสภาพสังคมและพฤติกรรมของบุคคลในสังคม

แม้จะอยู่ในภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออกแต่ทว่าคนไทยก็มีความอดทนและพยายามต่อสู้เพื่อความอยู่รอด และด้วยความมีอุปนิสัยรักสนุกทำให้คนไทย"หัวเราะ"ได้ แม้จะอยู่ในสถานการณ์ค่อนข้างจะ "เลวร้าย" ก็ตาม และจุดที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขันก็คือสภาพสังคมนั่นเอง เห็นได้ดังนี้

1. การเมืองและการบริหารประเทศ

ในสมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ.2491 ปรากฏว่ามีกบฏเกิดขึ้นหลายครั้ง เช่น กบฏ 1 ตุลาคม พ.ศ.2491 กบฏแยกดินแดน กบฏ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2492 กบฏล้มล้างพระราชบัลลังก์และก่อวินาศกรรมเขาดงจันทน์ ฯลฯ ทำให้รัฐบาลประกาศภาวะฉุกเฉิน ประกาศคำสั่งการเด็ดขาดเตือนหนังสือพิมพ์ให้ตั้งอยู่ในความสงบ มิให้เขียนหรือโฆษณาใดๆในทางที่จะก่อความไม่สงบ เป็นการคัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและหนังสือพิมพ์ ทั้งๆที่คณะอภิรัฐมนตรีเห็นว่าไม่มีเหตุสมควรจะทำเช่นนั้น การประกาศภาวะฉุกเฉินนี้ทำให้เกิดความตึงเครียดยิ่งขึ้น เหตุการณ์เช่นนี้มีอยู่ตลอดสมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

เพราะความเป็น "เผด็จการ" หนังสือพิมพ์ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ แม้จะไม่มี การตรวจข่าว หนังสือพิมพ์ก็ไม่กล้าเขียน นับว่ารัฐบาลปิดหูปิดตาประชาชนได้ดีมาก แต่

นักเขียนก็สามารถเรียกอารมณ์ขึ้นจากเหตุการณ์ช่วงนี้ได้ เช่น "ฮิวเมอริสต์" เขียนถึงสภาพความเป็นอยู่ในกรุงเทพฯ

"ในกรุงเทพฯเวลานี้คือในวันที่เขียนนี้ ยังอยู่ภายใต้เงาชะงอกเงื่อมของกฎอัยการศึก โดยมีใครทำศึกกับใครที่ไหนเลย แต่ว่าคอยคลายความเครียดลงไปมากแล้ว โดยที่ท่านคณะบรรณาธิการพิเศษของหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ ซึ่งนั่งทำงานอยู่ที่กรมโฆษณาการนั้นหยุดทำงานเสียแล้ว เป็นอันว่าหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ เมื่อบรรณาธิการประจำหนังสือ นั้นนั้นปรุปรุหนังสือเป็นที่พอใจแล้วก็พิมพ์ออกขายได้เลย ไม่ต้องส่งไปให้คณะบรรณาธิการพิเศษที่กรมโฆษณาการตรวจตราความเรียบร้อยหรือไม่เรียบร้อยอีกต่อไป และเป็นอันที่ผู้อ่านไม่ต้องหงุดหงิดใจที่ต้องซื้อเอากระดาษว่างว่างขาวขาวไปอ่านอีกแล้ว แต่ผู้ที่หงุดหงิดใจมากที่สุดคือผู้ออกทุนทำกระดาษว่างว่างนั้นออกขาย ในขณะที่ผู้อ่านต้องการซื้อกระดาษที่มีตัวหนังสือ

แต่ถึงแม้ท่านบรรณาธิการพิเศษประจำกรมโฆษณาการจะหยุดทำงานแล้วก็ตามหนังสือพิมพ์หลายฉบับก็จะยังชะล่าใจพิมพ์อะไรอะไรลงไปตามชอบใจโดยเสรียังไม่ได้ ท่านคณะบรรณาธิการพิเศษยังอยู่นั้น ยังไม่ไปไหน จนกว่าจะเลิกกฎอัยการศึก และเมื่อเลิกแล้วก็ "คิดบัญชี" ไม่ได้ เพราะท่านอธิบดีกรมโฆษณาการบอกไว้ว่า ถ้า "คิดบัญชี" อันอาจจะทำให้เกิดเหตุการณ์อะไรที่ไม่ดีขึ้นแล้ว ก็จะมีภาวะฉุกเฉินขึ้นมาแทน และภาวะอย่างธรรมดาสามัญเหล่านี้แหละ ถ้าลงได้ประคิษฐ์ให้มันเป็นภาวะฉุกเฉินขึ้นมา หรือภาวะคับขันขึ้นมา มันก็เป็นเรื่องไม่สะดวกกายสบายใจด้วยกันทุกฝ่าย เฉพาะอย่างยุ่งและอย่างแย่งก็เราเราท่านท่านชานั่งรถเมล์หรือชาวเดินถนนกรุงเทพฯนี้แหละ"¹

นอกจากนี้ "ฮิวเมอริสต์" ยังกล่าวถึงบุคคลระดับบริหารที่แะต้องไม่ได้ชื่อว่า

"หนูนี้ในกรุงเทพฯคนคกหนักหนักแทบทุกวันติดต่อกัน ทำให้คุณหลวงอะไรคนหนึ่งที่เกี่ยวข้องเกี่ยวแก่เข้าประปาถูกเอ่ยชื่อน้อยลง เพราะชาวกรุงเทพฯจุ่มขึ้นขึ้นเพราะน้ำฝน ทำให้อารมณ์

¹ ็อบ ไชยวสุ "ความเป็นอยู่ในกรุงเทพฯ" ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 490-491

ไม่หยุดหยิ่ง แต่ก็ยังแอบแอบเอ่ยชื่อเกี่ยวแกไฟฟ้าอยู่ ที่ดวงแอบเอ่ยชื่อเพราะแอบเปิดเผย
ไม่ได้ เป็นคนว่าในร้านกาแฟที่มีคนที่นั่งคือหนังสือพิมพ์หน้า - - ผู้เฒ่าเอ่ยชื่อและเอ่ยถึงพระ
ที่คุณหลวงคนนั้นทำอยู่และทำไมค่อยจะดี ผู้เฒ่ามักจะเป็นคนคอมมิวนิสต์ "1

และจากเรื่องเดียวกัน "ฮิว เมอร์ริสท์" เหน็บแนมคนที่รำรวยเพราะคอร์ปชั่นหรือว่า
รวยเพราะจับฉลากจับฉลุได้เป็นคนใหญ่คนโตว่า

"ความประหลาดมหัศจรรย์กำลังจะเกิดขึ้นใหม่ในกรุงเทพฯ อีกอย่างหนึ่ง คือจะสั่ง
จำกัดเวลาหากินของสามล้อ โดยมีได้จำกัดจำนวนกินของสามล้อและลูกเมียสามล้อนั้น - - ถ้า
ความมหัศจรรย์นี้จะเกิดขึ้นจริง สามล้อก็จะรับคนโดยสารได้เพียงสองยาม พอสองยามเป้ง
ก็จะรับไม่ได้ หรือถ้าเครื่องครัดต่อการปฏิบัติก็จะต้องไล่ผู้โดยสารลง แล้วหอรดเปล่ากลับบ้าน
เข้านอนทันที ใครที่เจ็บป่วยปัจจุบันทันด่วนหรือเจ็บท้องจะออกลูกหลังสองยามหรือตอนสองยาม
เป้ง ก็จะต้องประวิงเวลาไว้ก่อน หรือมิฉะนั้นก็ต้องวิ่งไปหารดแท็กซี่แถวเฉลิมกรุงหรือ
เยาวราชหรือราชวงศ์ ถ้าบ้านคนป่วยคนเจ็บอยู่ไกลแดนแท็กซี่ - - กว่าจะได้แท็กซี่มาก็พอทีเข้า
หรือมิฉะนั้นก็พอก็ตาย - - ทางที่ดีคือทุกบ้านทุกเรือนทุกห้องแถว ควรมีรถยนต์ส่วนตัวไว้ใช้
ครอบครัวละคันสองคันสามคัน รถยนต์มีกันง่ายจะตายไป ท่านผู้ดำริอะไรที่ประหลาด
มหัศจรรย์ต่างต่างนั้น ล้วนมีรถยนต์รุ่นปีใหม่กันคนละห้าหกเจ็ดแปดคันแทบทั้งสิ้น "2

คลลกระยะเวลาที่คนไทยต้องเผชิญกับลัทธิ "เผด็จการ" นั้น ทุกคนต้องระมัดระวัง
ตัวเอง มิให้เป็นที่ถูกหน้าขวางตาหรือระคายเคืองแก่ผู้ที่มีอำนาจ แม้แต่การจะหัวเราะก็
ต้องแอบๆ ซ่อนๆ เพราะถ้าโศกไม่ดีก็จะถูกข้อหาหมิ่นประมาท หนังสือพิมพ์ซึ่งเปรียบเหมือน
ตัวแทนของราษฎรแสดงความคัดค้านไม่ได้ ทุกคนต้องสงบปากสงบคำ เพราะรัฐบาลใช้
"กฎอัยการศึก" เป็นเครื่องมือ สำหรับ"กฎอัยการศึก"นี้ใครๆก็รู้ว่าควรจะใช้ในยามที่บ้านเมือง

¹อบ ไชยวุฒิ 'ความเป็นอยู่ในกรุงเทพฯ' ฮิว เมอร์ริสท์ในอารมณชั้น ฮิว เมอร์ริสท์
(นามแฝง) หน้า 493

²ดู หน้า 493-494

เกิดศึกสงคราม รุนวาย แต่"ท่านผู้นำ"ท่านก็ใช้ตลอดมา แม้นบ้านเมืองจะสงบเพราะเหตุกิจการแล้วก็ตาม "ฮิวเมอริสต์"แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า

"ชาวที่น่าชื่นใจของชาวบางกอกที่อยู่กินเดินนอน ดูหนังดูละครร้องไห้แอบหัวร่อในระหว่างแถวนักเรียนสำหรับในรอบสี่ปีคือนักเรียนที่ว่า "มหาดไทยว่ายังเล็กกฎอัยการศึกไม่ได้" โดยเหตุผลคือแม้ภายในสงบ (นาน)แล้วก็จริง แต่ภายนอกไม่เป็นที่ไว้วางใจ ยิ่งคาดไม่ได้ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น จึงต้องทิ้งระยะเวลาการออกสถานการณ์นอกประเทศว่าจะมีอะไรรุนแรงเกิดขึ้นอีก และเป็นธรรมชาติของการรอคอยอะไรรุนแรงที่จะเกิดขึ้น ก็คือรอไปรอไปก็ยอมจะเกิดสักวันหนึ่งในสามวันยังไม่เกิด ในห้าวันมันก็จะต้องเกิด ในสามเดือนยังไม่เกิดในห้าเดือนมันก็จะต้องเกิด ในสามปียังไม่เกิดในห้าปีมันก็จะต้องเกิด ในสามสิบปียังไม่เกิด ในห้าสิบปีมันก็จะต้องเกิด และระหว่างที่รอให้มันเกิดนี้เราก็อยู่กินเดินนอน ดูหนังดูละครร้องไห้แอบหัวร่อกันไปในช่วงกฎอัยการศึกไปพลาง ครั้นสถานการณ์รุนแรงภายนอกประเทศเกิดขึ้นสมประสงค์ ก็ใช้ว่าจะพ้นจากกฎอัยการศึกก็หาไม่ได้ เราก็ยังคงต้องอยู่ในกฎอัยการศึกอันเดิมต่อไป เพียงแต่ที่อยู่หน้อยที่ไม่มีกฎอัยการศึกอีกอันหนึ่งเพิ่มขึ้นมาเท่านั้น เพราะประกาศหนเดียวก็ใช้การได้"¹

ถึงแม้ว่าจะใช้กฎอัยการศึก แต่ผู้บริหารระดับรัฐมนตรีก็ยังไม่สามารถบริหารงานได้ก็เพราะความแตกแยกในคณะรัฐบาล ทุกคนต้องการเป็นใหญ่ ราษฎรต้องก้มหน้าก้มตาฟังเพลงปลุกใจ ปฏิบัติตามนโยบายของท่านผู้นำ สถานการณ์ของประเทศมีแต่จะทรุด คงไม่มีราษฎรคนไหนพอใจกับสภาพเช่นนี้ การที่ต้องต่อสู้กับสภาพชีวิตอย่างไม่ปรกติสุขทำให้เกิดความเดือดร้อนโดยทั่วหน้า แต่"ฮิวเมอริสต์" ก็ยังสามารถนำเหตุการณ์ดังกล่าวมาเขียนในแนวข่าวสั้นเพื่อผ่อนคลายอารมณ์เครียด ดังนี้

"และเพราะความที่รัฐมนตรีชดกันนี้เอง หนังสือพิมพ์หลายฉบับลงข่าวที่ทราบมาว่าเป็นเหตุให้ต้องยืดระยะเวลาการใช้กฎอัยการศึกออกไปอีก ก็เป็นอันเลยสรุปรวมได้ว่า กฎอัยการศึกนี้จะมาหรือจะอยู่หรือจะไป มิได้เกี่ยวกับความผาสุกสุขสบายของราษฎรเลย หากเป็นเรื่องเกี่ยวแก่การเมืองซึ่งก็ที่บ้านเมือง ซึ่งคือรัฐบาลแล้วก็ซึ่งคือรัฐมนตรี อย่าได้สงสัย

¹อบ ไชยวสุ "ชาวบางกอกเขาอยู่เขากินกันยังงัย" ฮิวเมอริสต์ในอารมณ์ขัน
ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 493-494

เข้าใจผิดไปเลย

เมื่อคนหมู่นึงกำลังร่วมกันทำงานเพื่อความเจริญขึ้นหรือเสื่อมลงก็ตามของอะไรสิ่งหนึ่ง พอเกิดการฉีกประโยชน์ชั้กันขึ้นก็จำต้องแบ่งออกเป็นสองฝ่าย แล้วก็ทะเลาะกัน เพราะต่างก็หวังประโยชน์ขึ้นนั้นกันก่อนนั้นด้วยกัน ถ้าฝ่ายหนึ่งได้ไปอีกฝ่ายหนึ่งก็จะไม่ได้ ก็ต้องใช้กำลังกันด้วยแรงด้วยอุปกรณที่มีอยู่ แล้วก็เกิดชั้กันขึ้นเท่านั้นเอง จะอะไรเสียอีกละ

วิทย์ของรัฐบาลก็ได้ยู่อยู่ทุกวัน วันละสามเวลาหลังอาหารโดยรูปของยี่เกข้างโดยรูปของบทเพลงบ้าง โดยรูปของบทความบ้าง ให้นำราษฎรสามัคคีกันให้หนักหน่อย แต่แก้วรัฐมนตรีของรัฐบาลเจ้าของวิทย์นั้นเอง ก็ยังอุทิศชั้กันวันละสามเวลาหลังอาหารเหมือนกัน "1

การชั้กันเพื่อความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมืองเป็นสิ่งที่ไม่ค่อยจะปรากฏในการบริหาร แต่การชั้กันเพื่อความอู้อริและผลประโยชน์ของตนเอง เป็นสิ่งที่ถูกกล่าวถึงและวิพากษ์วิจารณ์(อย่างลับๆ)กันอยู่เสมอ เพราะผู้บริหารเกือบทุกยุคทุกสมัยล้วนแต่เป็นนักคอร์รัปชั่น หวังกอบโกยเป็นสำคัญ โดยมีได้นักถึงประชาชนผู้เสียหาย การกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่ใครจะแคะต้องมิได้ แต่ถ้าไม่มีใครพูดถึงเสียเลยก็จะเป็นการยอมรับการถูกข่มเหงโดยสิ้นเชิง ดังนั้น "นายรำคาญ" จึงพูดถึง "รับประทานศิลป์หรือวิธีกินข้าว" เหน็บแนมเสียดสีผู้เป็น "นักกิน" ว่า

"... สมมุติว่ามนุษย์เราจะไม่กินเสียเลย โดยที่ชี้่เกียจกินหรือไม่มีจะกิน จะเอาแต่การทำงานและเที่ยวเตร่ชุกชอนไปเรื่อยๆก็จะต้องตายลงในไม่ช้า ไม่เคยปรากฏมาเป็นที่แน่นอนที่เดียวว่า เมื่อมนุษย์เราหิวจึกเข้า แล้วการกินก็จะเกิดขึ้นเองหรืออิมขึ้นมาเอง ดังนั้นเราจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การกินเป็นกิจวัตรประจำวันที่สำคัญยิ่งที่สุดของมนุษย์ในทุกกาลทุกสมัย และในกระบวนการกินนั้นแบ่งแยกออกได้หลายอย่าง หลายขนาน หลายประเภท หลายชนิด และหลายประการด้วยกัน (เช่น กินข้าว กินน้ำ กินเหล้า กินจอบ กินเสียม กินผ้า กินอาคาร กินสะพาน กินแผ่นดิน กินประเทศไทยและกินเปล่า (หมายถึงการ

1 ออบ ไชยวสุ "เรื่องของการชั้กัน" ชีวเมอริสท์ในอารมณั้ชนั้ "ชีวเมอริสท์ (นามแฝง) หน้า 499-500

กินอะไรก็ได้ ซึ่งเมื่อกินแล้วผู้กินไม่ต้องเสียค่ากิน แต่ระวังอย่าเข้าใจปะปนกับการกินเปล่าๆ การกินเปล่าๆนั้นหมายถึงการไม่ได้กินอะไรเลย)) ส่วนที่ว่ามนุษย์เราควรกินอะไรบ้าง ควรกินอะไรก่อนอะไรหลัง เมื่อกินอะไรแล้วไม่ควรกินอะไร หรือควรกินวันละกี่มื้อ หรือมื้อละกี่วัน นั้นย่อมสุดแล้วแต่สතු์กส์ตทางค์หรือสติปัญญาจะอำนวยให้ "1

อีกเรื่องหนึ่ง "นายรำคาญ" เขียนถึงนักคอร์ปชั่นที่ "กิน" ไม่รู้จักพอ โดยใช้ตนเอง เป็นสื่อแทนว่า

"แล้วไอ้เงินมันช่วยซ้ำเติม

ครั้นข้าพเจ้าได้อ่านจมาแล้วใจไม่เป็น พักเดียวเท่านั้นแหละ เงินมันก็จะไหล มาเทมาคังน้ำตก ซึ่งพรั่งพลลงมาจากที่สูง แล้วเรื่องเงินนะท่านเอ๋ย ลงใครมีโอกาสสวาปาม เข้าไปอีก-เข้าไปอีก-เข้าไปอีก-เข้าไปอีก ตอนนั้นแหละความเป็นดินมันจะเข้าถึงตัวข้าพเจ้า!

แล้วข้าพเจ้าจะเป็นอย่างไรต่อไป

อนาคตของข้าพเจ้าก็ไม่มีอะไรมากไปกว่ากลายเป็นกินยิ่งขึ้นทุกที ในคอนั้น ข้าพเจ้าอาจถูกเรียกว่าเป็นไอ้ตัวบ้่าจ่านาจ บ้่าเงินตราก็ได้ แต่ทว่าไม่ต้องเข้าไปอยู่ในโรงพยาบาลโรคจิต พุคอีกนัยหนึ่งก็เป็นพวกไอ้บ้านนอกโรงพยาบาลนั่นเอง

โอกาสแก้ตัวก็ยังมี

ข้าพเจ้ายังมีหวังจะกลายมาเป็นคนไค้อีก ถ้ารู้จักกลับตัว แต่ถ้าไม่รู้จักกลับตัว มันก็เป็นกรรมของข้าพเจ้าเอง ไม่มีใครเขาเวทนาเลย! "2

เพราะความบกพร่องตั้งแต่ผู้นำระดับบริหารนี้เอง ทำให้เกิดความบกพร่องในการบริหารบ้านเมืองทุกแขนง ได้แก่ การคอร์ปชั่น การข่มขู่ราษฎร การขาดการบริการในค้ำน

¹ประหยัด ศ. นาคะนาท "รับประทานศิริมหรือวิธีกินข้าว" เรื่องอย่างว่า
นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 203

²ประหยัด ศ. นาคะนาท "ข้าพเจ้ากลายเป็นดิน" เรื่องอย่างว่า นายรำคาญ
(นามแฝง) หน้า 114

สาธารณูปโภค เช่น การประปา ไฟฟ้า รถเมล์ ฯลฯ การดำเนินงานซับซ้อน การคัดเลือกบุคคลรับราชการ ฯลฯ และผลที่ได้คือประเพณีได้เจริญขึ้นเท่าที่ควร

สภาพทางการเมืองและการบริหารประเทศ ยังเป็นกลไกที่ซับซ้อน ยุ่งยาก เป็นปัญหาที่เรื้อรังมานาน จนกระทั่งปัจจุบัน บางสมัยที่พอจะนับได้ว่าผ่านยุค "เผด็จการ" เข้าสู่ประชาธิปไตย ก็ยังคงเป็นประชาธิปไตยแบบไทยๆอยู่นั่นเอง

2. เศรษฐกิจ

ได้แก่ระบบการเงิน ค่าครองชีพในการดำรงชีวิต ระบบเศรษฐกิจแต่เดิมไม่ยุ่งยากซับซ้อน เริ่มจากการแลกเปลี่ยนสิ่งของด้วยสิ่งของ ต่อมาจึงแลกเปลี่ยนสิ่งของด้วยเงินตรา เมื่อสังคมไทยติดต่อกับต่างประเทศมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจก็มีมากขึ้น ระบบเงินตรามีได้ขึ้นอยู่กับการค้าขายในเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวพันกับสถานการณ์ภายนอกด้วย ยามใดที่เศรษฐกิจของโลกตกต่ำ ค่าของเงินลดลง เงินเพื่อ เศรษฐกิจของไทยก็ต้องตกต่ำด้วย เช่น เมื่อคราวเกิดสงครามโลกทั้งสองครั้ง ประชาชนประสบภาวะเดือดร้อนในการครองชีพ สินค้าราคาสูงขึ้นทั้งที่คุณภาพเท่าเดิมหรือต่ำลงและประชากรมีรายได้เท่าเดิม รายจ่ายสูงกว่ารายรับ ปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาหนักที่ทุกคนหนีไม่พ้นและจำต้องทน

เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำอยู่แล้วและเกิดอุทกภัยซ้ำอีกในบางระยะ เช่น ปี พ.ศ. 2485 ความเดือดร้อนทุกข์ยากที่ประชาชนประสบ ก็ยิ่งหนักขึ้นอีก มีผู้บันทึกเหตุการณ์ตอนนี้ไว้ว่า

“...โรงพิมพ์ที่พิมพ์หนังสือทุกแห่งปากจน เพราะไม่มีสบอนเซอร์รายได้จะมากำจุนต่อไป เนื่องจากต้องปิดร้านปิดโรงหนังสือกันจั่วหัวกันเช่นนั้น เมื่อไม่มีสบอนเซอร์ ไม่มีคนอ่าน มีแต่คนเห็นน้ำ และกินหุนหุรายไม่ให้ตกตายจากการที่ข้าวของไม่มีจะขาย หรือถ้ามีก็แพงหูฉี่”

...เกือบจะตลอดเวลา ผู้คนในเมืองหลวงไม่ต้องทำมาหากินอะไรกัน นอกจากกินน้ำ ยกพื้นเห็นน้ำ วิตน้ำ ขนของให้พ้นระดับน้ำ เพราะถ้าปล่อยให้น้ำไปถึงไหนก็พินาศทุกสิ่งทุกอย่าง... จอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งดำรงตำแหน่งทั้งนายกรัฐมนตรีและตำแหน่งที่ท่านชอบคือคำว่า "ผู้นำ" ของประเทศ นั้นเรื่อบดไปกับนายทหารคนสนิท เพื่อตรวจน้ำท่วมกรุง เมื่อท่านกลับไปยังทำเนียบนายกที่มีชื่อว่า ทำเนียบสามัคคีชัย ก็นั่งเขียนบทความส่งไปอ่านทาง

วิทยุกระจายเสียง บอกว่า "น้ำท่วมดีกว่าฝนแล้ง" เมื่อท่านผู้นำบอกว่า น้ำท่วมดีกว่าฝนแล้ง ทั้งๆที่ความพินาศกำลังกลืนทุกอย่างอยู่ในกรุง เมื่อท่านผู้นำว่าดี อำนวยพรทุกคนก็ต้องบอกว่า ครบดี ตอนนั้นท่านชักชวนให้คนไทยทำก๋วยเตี๋ยวไทยขายกัน แข่งกับก๋วยเตี๋ยวจีน และทุกวันตอนกลางวัน ท่านก็ให้คนสนิทหนึ่งเรือไปซื้อก๋วยเตี๋ยวไทยไปกินที่ทำเนียบ เมื่อโยบายขายก๋วยเตี๋ยวแพร่หลายทั่วไปแล้ว ท่านก็แนะนำให้คนไทยเพาะถั่วงอกแก่เงิน ทั้งยังผูกโคลงกลอนด้วยว่า "เพาะถั่วงอกขายเพื่อนบ้าน เท่านั้นหมดจน" มีคนไทยมากมายเพาะถั่วงอกขาย และใช้ถั่วงอกผัดกินทุกวัน เพราะไม่มีอะไรจะขายให้กินกันแล้ว เป็นภาวะการที่กรุงเพทฯได้รับความทุกข์ทรมานมากที่สุด รายได้โดยเฉลี่ยของคนในกรุงนั้นวันสองวันสสิ่งก็พอยาไส้อยู่ได้แล้ว"¹

หลังจากรัฐบาลนี้ก็มี การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลอีกหลายครั้ง ได้แก่ รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช รัฐบาลนายทวี บุณยเกตุ รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม (ครั้งที่ 2) รัฐบาลนายพจน์ สารสิน รัฐบาลพลเอก ถนอม กิตติขจร รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร (ครั้งที่ 2) ฯลฯ นายกรัฐมนตรีแต่ละคนมีโอกาสตั้งรัฐบาลหลายครั้ง แต่ก็ไม่มีรัฐบาลใดที่สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจได้ มีแต่การกู้เงินจากต่างชาติเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งเงินนี้ก็สูญหายไปมากกว่าจะทำประโยชน์ต่อส่วนรวมเพราะการคอร์รัปชั่น ปัญหาเศรษฐกิจ การเมืองและความกดดันของประชาชน ทำให้เกิดการฉ้อฉลวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2516 ที่นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการ การเรียกร้องของประชาชน แต่ทุกอย่างดูเหมือนจะถึงจุดอ้อมค้อม จึงไม่ทำให้อะไรดีขึ้นกว่าเดิมสัก

ช่วงระยะแห่งความยุ่งยากนี้ ถ้าใครจะก้มหน้าก้มตาบริหารอย่างเดียว โดยไม่ยอมผ่อนคลายเป็นบ้าง สุขภาพจิตคงจะเสื่อมโทรมมาก กังนั้นคนไทยจึงยอมรับสภาพเช่นนี้อย่างหน้าชื่นตาบาน ยัง "หัวเราะ" ให้กับเศรษฐกิจที่นับวันจะเลวลง ดังที่ได้ยินกันบ่อยๆถึงคำ

¹เสลา เรชะรุจิ ฝันร้ายของชาติไทย 42 ปี เล่ม 2 ไทยน้อย(นามแฝง) หน้า 260-262

กล่าวที่ว่า "ไข่ต้มอมเจ็ดสิบห้า ไข่ต้ญญาบาทหนึ่ง ฯลฯ " เพราะไข่เป็นอาหารหลักของคนไทย ทุกยุคทุกสมัยที่กล่าวถึงค่าครองชีพ มักจะไข่ไข่เป็นเครื่องมือในการเปรียบเทียบ เช่นประมาณ พ.ศ.2492 เศรษฐกิจแย่มากประชาชนถึงกับต้องซื้อไข่ราคาควบคุมของรัฐบาลเหมือนกับซื้อข้าว ในปัจจุบัน "นายรำคาญ" เขียนให้นายประโศภคคุยกับเพื่อน ดังนี้

"งั้นเลิกคุยกันเถอะ ไปซื้อไข่โฆษณาสามใบบาทกินกะฉันทดีกว่า เอาบาแบ่งกันกินคน ละใบครึ่ง"...

"ไปยังไง เธอมีจำกัดสำหรับซื้อไข่ถูกของรัฐบาลได้เพียงสามใบเท่านั้น"

"เดินไป"

"ที่นี่สิลม"

"จะ-ฉันทแล้ว เราเดินไปตั้งแต่ที่นี่แหละเดินไปซื้อไข่โฆษณาราคาถูกเพื่อสนับสนุน ระบอบการปกครองประชาธิปไตย " ¹

เมื่อรัฐบาลเห็นว่าประชาชนเดือดร้อนมากก็ประกาศลดค่าครองชีพ เมื่อพรรคการเมืองต่างๆต้องการหาเสียง ก็อ้างว่าจะลดค่าครองชีพถ้าได้เป็นรัฐบาล รัฐบาลก็มักจะแถลงนโยบายว่าต้องลดค่าครองชีพ จนทำให้คำว่า "ลดค่าครองชีพ" เป็นภาษาการเมืองไป "นายรำคาญ" ต้องเสนอว่าคำนี้ควรจะเป็น "ไม่เห็นของถูกสักที" ² ตามความคิดเห็นของประชาชน

เมื่อวิทยาศาสตร์เจริญขึ้นมีการประดิษฐ์เครื่องผ่อนแรงมากมาย แต่ประชาชนก็ไม่มีเงินจะซื้อ ดังนั้นพ่อค้าที่มีทุนจำนวนมาก ก็คิดวิธีที่จะเรียกเงินและรีดเงินจากลูกค้า โดยใช้ระบบ "เงินผ่อน" ดังที่ "ฮิวเมอริสต์" เขียนไว้ว่า

"...เดี๋ยวนี้เราสามารถซื้อพัดลมใช้แรงไฟฟ้า (เงินผ่อน) มาตั้งเปิดฉิ่งเย็นสบาย

¹ ประหยัด ศ. นาคะนาท "ปรัชญาในทอข้างถนน" เรื่องอย่างว่า นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 180

² ประหยัด ศ. นาคะนาท "พูดกันติดปากคือเสียงข้างมากในระบอบประชาธิปไตย" เรื่องอย่างว่า นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 77

หุ่นแรงพัตควัยปกสมุทนั้นไว้ได้

...เดี๋ยวนี้เราซื้อเตาขนาดเล็ก (เงินผ่อน) มาตั้งไว้ใกล้ใกล้ตำแหน่งปลั๊ก เสียบเข้าเท่านั้นไม่ต้องออกแรงไม่ต้องเก๊กโทโส ประเดี๋ยวเดี๋ยวไถ้น้ำร้อนชงโกโก้กาแฟสมประสงค์ และเมื่อเห็นความสะดวกเช่นนี้ และพอจะสู้อ้าไฟฟ้าไหว และการหุงต้มผักคั่วจี่ไม่ค่อยมีมากนัก จะสั่งให้ยกเตาหุงต้มด้วยแรงไฟฟ้ามาตั้งหึ่งซุก (เงินผ่อน) ก็ทำได้ไม่ยาก ...นักค้นคว้า ประดิษฐ์เครื่องอะไรอะไร ถ้าคิดได้ไม่ซัดซ้องเป็นบุญคุณแก่มนุษยชาติอย่างผอมอย่างยั้งอยู่แล้ว ขออีกอย่างได้ไหม อย่างเดียวเท่านั้น ไม่เอาอะไรอีก ขอให้ช่วยคิดเครื่องไฟฟ้าที่ช่วยหุ่นแรงการชำระเงินผ่อนของไอ้พวกเครื่องหุ่นแรงเหล่านั้นแทนผมที่เถิด พอถึงกำหนดก็ยกปุ้มอะไรให้ผ่อนเขาให้เป็นที่เรียบร้อย ไม่ต้องหลบหน้าสิ่งเล็กๆไม้อยู่ หรือไม่ต้องหลบหน้าปวยร่วงโรย ผมเป็นกระเซิงยุ่ง บอกว่าไม่ได้ไปออฟฟิศหลายวัน ขอปลัดอาทิตยหน้าเถอะ อะไรท่านอง นั้น "1

อีกตอนหนึ่ง "ฮิวเมอริสต์" เขียนถึงคนจนว่า

"วิธีค้ายอย่างไม่เบาสื่อค้าใช้จ่ายและเป็นวิธีสุ่มเยือกเย็น ค่อยเป็นค่อยไปไม่ฮวบ

ฮวบ ก็คือเป็นคนจนอยู่ในกรุงเทพฯ

เวลานี้ข้าวน้ำท่วมทางเหนือ ทำให้ประมาณได้ว่าจะท้องหวมภาคกลาง ทำให้ไร่นาเสียหาย ทำให้ข้าวไม่พอกินไม่พอขาย ข้าวจึงเริ่มแพงเสียตั้งแต่เดี๋ยวนี้ เพราะเรื่องของแพง ของขึ้นราคาแล้วเป็นเรื่องถ่วงรอไม่ได้ต้องรีบขึ้น คอนลคราคานั้นหรือที่ค่อยค่อยลดหรือทำไม่รู้อะไร และเดออิฐหมูซากแคลนด้วยเหตุผลต่างๆ ซึ่งท่านผู้ใหญ่ใหญ่กำลังเร่งรัดตั้งกรรมการสอบสวนอยู่ทุกวันตามเวลาราชการอย่างคร่ำเคร่ง ตั้งแต่สิบโมงเช้าถึงสิบโมงครึ่ง หยุดพักกลางวันสี่ชั่วโมง เริ่มรอมบายตั้งแต่บ่ายสองโมงครึ่งถึงบ่ายสามโมงเลิก เดี่ยวนี้จวนจะได้เหตุผลแล้ว และเมื่อได้เหตุผลก็ตั้งกรรมการแก้ไขอีกทีหนึ่ง โดยฝ่ายแก้ก็แก้ไปจนหลดลุ่มที่เดียว ฝ่ายไขก็ไขจนเปิดโรสองบานออกมาทีเดียว

1 อม ไชยวสุ "ขออีกอย่างเดียว" ฮิวเมอริสต์ในอารมณชั้น ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 289-294

และเมื่อหมูแพ่ง คนก็เฮโลกันไปกินไข่กินปลากินเนื้อวัว ไข่ปลาและเนื้อวัวก็เลยแพ่งตามคิดกันขึ้นไปมีให้น้อยหน้ากัน

บาทหนึ่งจึงเป็นแต่เพียงความหลัง และสิบสทางก็จึงไม่มีความหมาย ของแพ่งขึ้นลือลือเหมือนประทัดความร้อนถูกจับด้วยกันนุหรี แต่รายได้นั้นเคยอยู่คงที่ เท่าไรก็เท่านั้น นายทุนเชื่อว่าเขาให้มากโขแล้ว ทั้งที่ราชการเขาเพิ่มกันมาจู้จิกก็หนักเท่า

✓ วิธีตายอย่างสุ่มค้อยเป็นค้อยไปในกรุงเทพฯ ก็คือเฉยเฉยมันเสีย ข้าวปลาอาหารมีแรงขึ้นราคาได้ก็เชิดขึ้นไป เราไม่เชื่อมั่นกินเสียยังงั้นแหละใครจะทำไม ก็เราอยากตายโดยไม่ให้เปลืองค่าใช้จ่ายนี่นา แล้วเป็นการปฏิบัติความค้ำของท่านรัฐมนตรีท่านหนึ่งด้วย ที่ท่านว่า "ของแพ่งก็ช่างมัน เราไม่เชื่อมั่นเสียมันก็ต้องถูกลงไปเอง" ๑

จากตัวอย่างนั้นนอกจากจะเห็นความเป็นไปทางเศรษฐกิจแล้ว ยังทำให้เห็นระบบราชการได้คืออีกด้วย การจะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างรีบเร่งก็ต้องคิดระบบการทำงานของข้าราชการและผู้บริหาร เมื่อเสนอนโยบายในการแก้ไขก็ไม่สามารถจะทำได้ เช่น สมัยหนึ่งเสนอให้ประชาชนเพาะถั่วงอก ขายถ้วยเดียว กินถ้วยเดียว เมื่อทุกคนทำก็หาคนซื้อไม่ได้ และเมื่อเลิกทำกิจการนี้ก็ตกเป็นของ"คนจีน" ซึ่งทำของพวกนี้ขายมาแต่เดิม ดังที่- "นายร่ำคาญ" เขียนให้เห็นว่าคนจีนที่ใจที่ได้ข่าวว่าแต่กิจการจะมาครองเมืองอีก ขณะที่ชาวสวนคนไทยไม่ยอมให้มาอีก ดังนี้

✓ "ชาวสวน- ไม่รับประทานละยะ ต้นหมากของพวกเราเพิ่งจะรุ่นหนุ่มรุ่นสาวเท่านั้นเอง เดี่ยวพอมานี้กันๆกันหมดอีก แล้วหมามันรับประทานหมากเมื่อไหร่เล่า จะได้เอาหมากแห้งหมากสงที่ซุกซ่อนไว้ไว้ไปขายให้มัน

ฯลฯ

๑อบ ไชยวสุ "ท่านจะตายฟรีได้โดยไม่เปลืองค่าใช้จ่าย" อิฐ เมอริสต์ในอารมณณ์ชั้น

อิฐ เมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 507-509

✓ เจ๊กชายก๊วยเตี้ยว-อึ้งยังจำวิภทนายี่ด้องเพงล่าโยล อาคุงโอย๋ พอเที่ยงก็ "ก๊วยเตี้ยว ! ก๊วยเตี้ยว! ..." แล้วลงก็อี่ก็เป่าโลกสะนาให้อึ้ง ทุกคงอี่เจ๊ยะวังลาจามเป็นอย่างโน้ย ฟูเหลี้ยวเลี้ยวก้อหมกหาว คงทนายมาชายแข่งอึ้งน๊ะหสิ้อ อาคุงโอย๋? สองสามวังอี่ก้อต้องเลหลัง โนม์เลหลังหาว เลหลังไม้คาง อึ้งนั้ถึอี่เปงเตี้ยอี่ก้อล่าย เพาะอี่ช่วยให้อึ้งลวยๆ! "1

นอกจากผู้รับผิดชอบแก้ปัญหาก็ไม่ถูกจูนแล้ว ประชาชนบางคนก็ยังไม่คิดช่วยตนเอง ยังคงใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย แล้วโวยวายว่าของแพงๆ รัฐบาลบางสมัยจะแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มภาษีของฟุ่มเฟือย ผู้ใ้ก็มอถว่าจำเป็น ขาดไม่ได้ จะทำให้เสียเกียรติ รถก็ต้องเปลี่ยนใหม่ เครื่องสำอางก็จำเป็นต้องใช้ สุรานอกก็ยังคงจำเป็นสำหรับรับแขก ฯลฯ รัฐบาลบางสมัยก็ไม่ยอมรับความจริงว่าค่าครองชีพสูงขึ้น เพราะรัฐบาลบางท่านเป็นนักจ่ายตลาด ยังซื้อของในราคาถูกซึ่งชาวบ้านซื้อไม่ได้ เช่น มะนาว 5 ใบบาท สรุปลแล้วก็นับได้ว่าพอกันทั้งฝ่ายรัฐบาลและประชาชนบางกลุ่ม ประชาชนส่วนมากก็ต้องรับกรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ถ้าใครจะจริงจังกับค่าครองชีพ หรือเศรษฐกิจจนเกินไป ก็จะอยู่ในสังคมไม่ได้ ยังมีข่าวเสมอว่ามีการฆ่าตัวตายที่นั่นที่นี้เพื่อหนีภาระในครอบครัว หนีความจน บางคนก็ฆ่ากันตายทั้งครอบครัวก็มี วิธีที่ดีที่สุดคืออย่าจริงจังกับค่าครองชีพมากนัก มองในแง่ขันบ้าง แล้วก็คงจะอยู่ในสังคมได้อย่างสบายใจ แม้ชั่วขณะหนึ่งก็ยังดี

✓ 3. วัฒนธรรม-อารยธรรม

วัฒนธรรม-อารยธรรม หมายถึงระเบียบประเพณีทางสังคม ที่บุคคลในสังคมจะต้องพยายามปฏิบัติตาม ถึงแม้ว่าจะไม่ประพฤติปฏิบัติก็ไม่ผิดกฎหมาย แต่ก็จะทำให้ถูกลงโทษทางสังคม เช่น ถูกดูหมิ่นดูแคลน ถูกหัวเราะเยาะ ฯลฯ

วัฒนธรรม-อารยธรรมตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวถึงปัจจุบัน เป็น

1 ประหยัด ศ. นาคะนาท "ท่าที่ทุกหย่อมหญ้าต่อผู้เผด็จการกระเป่า" เรื่องอย่างว่า

เป็นวัฒนธรรม-อารยธรรมที่ได้รับอิทธิพลตะวันตกมากขึ้น เช่น การศึกษาเปลี่ยนจากการศึกษาตามวัดมาเป็นการศึกษาตามโรงเรียนและสถาบันศึกษา มีการถ่ายทอดวิทยาการตามแบบตะวันตก ทางด้านภาษาก็รับภาษาอังกฤษมาใช้มากขึ้นเพราะต้องติดต่อกับต่างประเทศ และต้องรับความเจริญทางวิทยาการจากต่างประเทศ ระเบียบประเพณีได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ทัดเทียมอารยประเทศ เช่น การสวมเสื้อเข้าเฝ้า การคัดผมการไว้ผมของชายหญิง การแต่งกายเปลี่ยนจากชุดไทยมาเป็นชุดสากล ฯลฯ ประเพณีบางอย่างเลิกกันไป และมีประเพณีบางอย่างเพิ่มเข้ามา ซึ่งบางอย่างก็ทำให้สังคมดีขึ้น และบางอย่างก็ทำให้สังคมเลวลง

เพราะความผูกพันประจวบจุใจในวงสังคม เมื่อมีส่วนหนึ่งเสียก็มักจะทำให้อีกส่วนหนึ่งเสียไปด้วย เช่น ระบบเศรษฐกิจไม่ดี ระบบการเมืองและการบริหารประเทศไม่ดี ก็ทำให้วัฒนธรรมบางส่วนไม่ดีด้วย เช่น ระบบการศึกษา แต่เดิมมีนักเรียนไม่พอ เมื่อมีการตื่นตัวทางการศึกษามากขึ้น ก็มีผู้คัดตั้งโรงเรียนเพื่อหาผลประโยชน์ให้ตนเอง เก็บค่าเล่าเรียนสูง บางระยะที่ระบบการเมืองเอื้อให้ก็เพิ่มค่าเล่าเรียนขึ้นอีก ภาระก็ตกอยู่กับประชาชนส่วนมาก ดังที่ "ฮิวเมอริสต์" เขียนไว้ว่า

✓ "เรียกไปเถอะค่าบำรุงโรงเรียน (เลี้ยง รักษา ปรุง) หรือค่าบำเรอโรงเรียน (รับใช้ ปฏิบัติ ปรนเปรอ) หรือค่าบำรุงโรงเรียน (ตกแต่งทำให้เจริญ) หรือค่าบำเพ็ญโรงเรียน (รื่นเริง เบิกบาน) หรือค่าบ่าวงโรงเรียน (บูชา) หรือค่าบำแห้วบำไก้อะไรก็ตามใจ ผมจะเรียกว่าค่าเรียนละ ก็ชวนชววยวิ่งหาให้ฝุ่นฟุ้งไปเพื่อจะให้ถูกพับใส่ซอง เอาวางบนเส้นผม ไปถูกเข้าให้โรงเรียนยังงี้ จะไม่เรียกค่าเรียนแล้ว จะเรียกค่าอะไรให้เสียเวลาเรียก

ผมมีลูกที่กำลังเรียนอยู่เมื่อปี (การศึกษา) ที่แล้ว หากน พอมามี (การศึกษา) นี้ ท่าบหาทางลัดให้ผมได้มีลูกที่กำลังเรียนเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัวเป็นสิบคน ท่านนี้กว่าผมชอบ แต่ท่านคืออย่างที่ไม่ได้เพิ่มจำนวนคนขึ้นมาให้จริงจริง ท่านเพียงแต่เพิ่มค่าเรียนที่จะต้องเสียให้สำหรับห้าคนเท่าเดิมนั่นเอง เป็นจำนวนเท่ากับที่จะต้องเสียให้แก่ลูกสิบคน " ¹

¹ ออบ ไชยวสุ "วิทยาทานหรือวิทยาพาณิชย์" ฮิวเมอริสต์ในอารมณชั้น
ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 240-241

✓ วัฒนธรรมที่เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันมาก คือสมัย "วัฒนธรรม วีรธรรม มาลاناไทยไปสู่หา
อำนาจ" ที่ประกาศใช้เมื่อ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2485 เป็นยุคที่คนไทยมีวัฒนธรรมแปลกๆ
ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แล้วมาแอบ "หัวเราะ" กันภายหลัง "ท่านผู้นำ" มีนโยบายให้
สามีต้องจูบภรรยาออกนอกไปทำงานทุกวัน อนุญาตให้หยุดราชการอาทิตย์ละครั้งวันไปว่าง
ต้องสวมหมวก สวมรองเท้า แม้ชวามาไปทำาก็ไม่เว้น ห้ามกินหมาก สนับสนุนให้กินกล้วยเตี๋ย
การใช้ภาษาต้องท่องสูตรให้ขึ้นใจว่า "ฉัน ท่าน จะ ไม่ ชอบใจ ขอโทษ" นุรุษที่หนึ่งสองสามีใช้
ฉัน ท่าน เขา เหมือนกันหมดโดยไม่ต้องคำนึงถึงความสัพพัตร์ ก็ว้อซ่ง คำรับกับคำปฏิเสธใช้
จะกับไม่ คำว่าชอบใจ ขอโทษ ต้องใช้ให้ดิปาก ในการเขียนหนังสือต้องระวังสะกดตามวิธี
ประหยัดคือ คัดสระ พยัญชนะออกบ้าง การประกาศนโยบายเช่นนี้ นับว่าเป็นการสร้างอารมณ์
ขันให้กับประชาชน เป็นการผ่อนคลายภาวะตึงเครียดได้ก็ (แต่จะหัวเราะมากๆไม่ได้เพราะ
อาจถูกจับ) "ฮิวเมอริสท์" ได้เขียนล้อวัฒนธรรมสมัยนี้ไว้ว่า

✓ "ประเทศไทยภายใต้การนำของพระท่านนายกรัตมนทรี โดยไม่รู้ว่าท่านแอมซันแอมซัน
ขึ้นไปนำหุ่ยบนเรือบินหรือหย่างไร เห็นใครใครใครใคร เขาก็ใช้หย่างนี้กันทั้งนั้น--บ้านเมืองก็
จเรินรุ่งเรื่องก้าวหน้าสะบั้นเห็นถนัดชัดประจักษ์แก่ตาปรากฏหลักฐานหย่างเหลือหลาย ท่านได้
วางกคกำหนดเกณฑ์ออกกคหมายกริสตีกา ประกาศวัฒนธรรมวีรธรรม ล้วนอานวยคุณประโยชน์เป็น
กอบเป็นกวางนาคไทยทั้งทางทริสตีและปตักติ แก่พสกนิกรราษฎรชายหญิงภิกษุสงฆ์ผู้ซ่งสี่พุทธ
บริษัท และทหารนาข้าวราชการทุกชั้นมันคาสักดิ์ ทุกกระทรวงทบวงกรมฝ่ายกองส่วนณแณกห้อง
โตะทุกพวกทุกพรรคต่างเชิงแซแซกซ้องสันเสิน ไบการสั่งสันทางค่านเสดกจินัน ท่านก็เอาใจ
ใส่สั่งเกตการณ์พิจารณาปริกสาหาข้อเท็ดจิงทุกกรนี้ส่ง เสิมการกอุพากัมให้มีซึ่งสมถภาพในกลีกัม
การเพาะปลูกพืชผล อุสาห์กัมการประคิตคิคันผลิตสิบกำและพานิชยกัมการนำออกมาเพื่อ
จำหน่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้มีทั้งคุณภาพและปริมาณ เมื่อไม่มีอะไรเหลืออยู่
จะให้ท่านบริหารปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อีก ท่านก็หาได้หยุดยั้ง ท่านจึงไคร่ครวนสำหรวกตรวจดู
เป็นการกระทำหย่างจิงจิงคร่าเคร่ง หย่างกับพระสงฆ์เข้าชานหุ่ยไนโบล ก็มีอะไรมาคนใจ
ให้ท่านนึกถึงประโยชน์ทางภาสาสาตร์อันจะเฟิงมีขึ้นหย่างกว้างขวางไพศาล ท่านจึงแก่งตั้งคนะ
กัมการขึ้นให้ช่วยส่ง เสิมวัฒนธรรมภาสาไทย ปรับปรุงชัยขบชายขึ้นหย่างใหม่โดยวิธีตัดตัวอักษร
เรียกว่าเป็นปัจจัจจันโลงชาติ ให้ภาสา เรื่องจำหรัควธิโนภาสาสดแสงสว่างไปทั่วอาลัยมณฑล

แม้ขณะนั้นจะมีผู้ประพริติกะทำตบเป็นฝ่ายล้างฝ่ายยลน พยายามจะคิดนึกกันจะกันว่าถ้าตัดถ้าเปลี่ยนเสียแล้ว มิกาทลอลหม่นกันใหญ่หรือ ตัวหย่างก็คือหย่างกะว่าราชาศัพท์ ชงชาม สเค็ด สมเค็ด ตรีศพระโอดและอะไรอะไรต่างต่าง ชื่อ เค็อนชื่อวันชื่อประเพณีสำคัญอีกหลายหย่างก็จะบรวนแปรเป็นที่น่าเส้าใจ ท่านก็ว่าไม่เป็นไรไม่เป็นไรเหล้ามันคิดผู้ชำนาญทั้งอังกฤษทั้งไทยที่อยู่ในบึงกับบันชาเขาเห็นพ้องค้วยแล้วทั้งหมด บันคิดอื่นนอกวงขอไห้คการวิพากส์วิจารณ์ แล้วท่านก็ออกกำหนดสั่งการไห้โคลนาออกประกาศไห้ใช้การสกคควาไทยหย่างใหม่ "1

จากตัวอย่างนี้จะทำให้ผู้อ่านทราบถึงวัฒนธรรมในสมัยหนึ่งเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่า"ท่านผู้นำ" จะบังคับแต่ก็เป็นการบังคับที่สรวรทั้งความเค็ดร่อนและความขบขันไห้แก่ผู้ประพฤติ ในความช่างคิดของท่านผู้นำ แก่นโยบายนี้ก็ต้องล้มเหลวเพราะไม่เหมาะจะสมกับสังคมไทย คนแก่อยังมีความต้องการกินหมาก ขาวนาไม่ต้องการสวมรองเท้าไปท่านาไห้ลำบากยิ่งขึ้นกว่าเดิม เล็เกียงไม่ยอมแต่งสากลเวลาแสดง ฯลฯ และที่นโยบายนี้ออกมาได้ก็เพราะความชอบการประจบสอผลอ บุคคลบางคนได้ก็เพราะความช่างประจบ ซึ่ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชเขียนล้อใน "เรื่องสั้นสมัยหิน" ได้อย่างวิเศษ

ต่อมาสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลง อารยธรรมตะวันตกแพร่หลายเข้ามามากมาย บางระยะก็เกิดการหักท้วงเพราะความไม่เหมาะสม ชัดกับวัฒนธรรมไทย เช่น การนุ่งกางเกงตามสมัยนิยม การนุ่งสั้แบบที่เรียกว่า "มินิ" การปฏิบัติตามแพ้นั้นตะวันตก เช่น แพ้นั้นไม่สวมชั้นใน หรือที่เรียกว่า "โนบรา" จนกระทั่งการไว้ผมยาว ปฏิบัติคนแบบที่เรียกว่า "ฮิปปี" อิทธิพลตะวันตกมากขึ้นทุกทีจนทำให้วัฒนธรรมบางอย่างเปลี่ยนแปลงไป เช่น แต่เดิมนิการประกวดนางสาวไทย เพื่อสนับสนุนความเป็นกุลสตรี มีความงามเพียบพร้อม แต่งกายด้วยชุดไทย ต่อมาเปลี่ยนเป็นชุดอาบนำที่ล่อแหลมต่อความรู้งู้ง ทำให้ความเป็นกุลสตรีตามความมุ่งหมายเดิมแทบจะไม่เหลือ ลักษณะเช่นนี้จะถือเป็นการเสื่อมไม่ได้ เพราะบางคนก็เห็นว่าดี บางคนก็ว่าไม่ดี และผู้ที่ไม่มีความคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้เลยก็มีไม่น้อย พวกที่เห็นว่าดีก็สนับสนุน พวกที่เห็นว่าไม่ดีก็

1 ออบ ไชยวสุ "สุชนาตะกัม" รวมเรื่องสั้นบางเรื่องของฮิวเมอริสต์
ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 84-85

พยายามชักชวน คักค่าน ผลที่ได้รับคือวัฒนธรรมที่ทุกคนพบได้ในปัจจุบัน

ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม-อารยธรรมนี้ ถึงแม้จะมีได้สร้างความซับซ้อนโดยตรงเหมือนสมัยหนึ่ง แต่ก็ยังเป็นจุดที่สามารถสร้างอารมณ์ขันได้ ในวรรณกรรม นักเขียนจะนำสภาพเช่นนี้มาเขียนให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ขัน โดยการเขียนเสียดสีเหน็บแนม ประชดประชันหรือทำให้เป็นเรื่องตลกโดยตรง เช่น หัสน์คดีของ "นายร่ำคาญ" หลายเรื่อง ได้แก่ เรื่อง "ข้าพเจ้าไม่คักค่านการเรียกร้องสิทธิสตรี" "คิดฝันหลงฤดู" "นุ่งผ้ากันทำไม ?" "แพ้นุ่นงะโปรงเด็ก" "เห็นแต่ซา" "อย่าลืมยกทรง" และ "ว่าด้วยการประกวดนางสาวไทย"

ตัวอย่างหนึ่งที่ "นายร่ำคาญ" สร้างอารมณ์ขันด้วยการตักเตือนถึงแพ้นุ่นงะโปรงชั้นในว่า ✓

"เวลาออกนอกบ้านนั้น ถ้าไม่ใส่ยกทรงแล้วละก็ส่วนมากคงไม่ค่อยน่าดู เพราะอาจทำให้ผู้อื่นมองเห็นโลกไปในทางขาคๆ เกินๆ หรือมองเห็นแต่ความไม่เสมอภาคอันจักนำไปสู่ความรู้สึกเศร้าหมองก็ได้ ... อย่างไรก็ตามก็ ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่าผู้หญิงที่ไม่ใส่ยกทรงนั้นถ้าเจ้าตัวไม่บอกให้รู้กายปรากฏหรือสวมเสื้อผ้าโปรงหรือผ้าบางแล้วคนอื่นจะรู้ได้เสมอไป ซึ่งเป็นการตรงกันข้ามกับผู้หญิงที่ใส่ยกทรงส่วนมาก ที่พอเห็นเกินมาแต่ไกลใครๆ ก็รู้ เพราะตั้งเนื้อหิ้งตัวของเธอ ดูเหมือนจะมีแค่ยกทรงเท่านั้น เพื่อนของข้าพเจ้าผู้หนึ่งกับแฟนสาวของเขาซึ่งรักกันอยู่คึกคักตั้งนานต่างได้หันหลังให้แก่กันและกันเสียเฉยๆ ทั้งที่ไม่เคยมีเรื่องระหองระแหงกันเลย เราสนิทสนมกันมาก เขาจึงเล่าความจริงให้ข้าพเจ้าฟังว่า วันนั้นเขาไม่ได้ตั้งใจจะล่วงเกินคนรักของเขา แต่อย่างใดเลย แต่มึงเอ๊ยมีเหตุให้ร่างของเธอกับร่างของเขาต้องปะทะกันอย่างจัง จนเธอกับเขาคงฉวากอดกันเข้าไว้ และเมื่อต่างคนต่างตั้งหลักใจได้แล้ว เธอก็ถลันหนีจากเขาไป ด้วยความอาย เมื่อเห็นเขาคกใจร้องออกมาด้วยความแปลกใจ แล้วเธอก็ไม่กลับมาให้เขาเห็นหน้าอีก" ¹

อีกตัวอย่างหนึ่ง "นายร่ำคาญ" เขียนถึงการประกวดนางสาวไทย กล่าวถึงผู้เข้าประกวดและผู้ดูการประกวด ตอนหนึ่งว่า

¹ ประหยัด ศ. นาคะนาท "อย่าลืมยกทรง" เรื่องอย่างไร ชุติใหม่

"มีคนเป็นจำนวนมาก เข้าใจว่าผู้หญิงสาวสวยที่เข้าประกวดนางงามเพื่อเป็นนางสาวไทย หรือเป็นนางสาวอะไรก็ตาม จะต้องเป็นผู้ที่มีความสวยความงามมาแต่กำเนิด ซึ่งเป็นความเข้าใจผิดเกือบทั้งเพ

ความจริงนั้นผู้หญิงสาวที่เข้าประกวดนางงามเป็นจำนวนไม่น้อยไม่ได้สวยไ้ดงามมาแต่กำเนิด หากแต่ได้รับการปรับปรุงตรงส่วนสำคัญของร่างกายเอาภายหลัง เมื่อโตเป็นสาวจนได้ขนาดที่จะวิ่งแรไปสมัคร เข้าประกวดหรือถูกเกลี้ยกล่อมให้เดินขาสั้นไปสมัคร เข้าประกวดก็มีอยู่เป็นอันมาก

✓ผู้หญิงสาวบางคนหน้าตาเหมือนถั่วมันๆที่ถูกคนมีอบอนเขียนตา เขียนคิ้ว เขียนจมูก เขียนปาก เขียนหู เขียนนมให้เท่านั้น แต่พอพวกเขาเสริมสวยเขารู้ว่า เธอจะสมัครเข้าประกวดนางงาม และมีเงินสำหรับจ่ายเป็นค่าจ้างเสริมสวยมากพอๆ เขาก็จะจัดแจงทำหน้าตาให้ใหม่ ถ้าตาเล็กเกินไป เขาก็ช่วยเบิกให้โตขึ้น ถ้าตาโตเกินไป เขาก็จะช่วยบีบให้เล็กลง ถ้าจมูกแพบ เขาก็จะช่วยค้ำให้โค้งออกมา ถ้าจมูกโค้งเกินไป เขาก็จะช่วยเฉือนออกเสียบ้าง ถ้าปากเล็กเกินไป เขาก็จะช่วยทำให้ใหญ่ขึ้นได้ ถ้าปากใหญ่เกินไป เขาก็ช่วยทำให้เล็กลงได้ แม้แต่คอถ้านั้นเกินไป เขาก็จะช่วยยึดให้ยาวออกไปได้ สำหรับคอที่ยาวเกินไปเท่านั้นที่ช่างเสริมสวยไม่กล้าตัดทิ้งออกเสียบ้างเพื่อให้เหลือเอาไว้กำลังพอดีๆ "1

และ

"... คนเป็นจำนวนมากที่ชอบดูผู้หญิงแก้ม้า หรือเมื่อไม่มีโอกาสจะดูผู้หญิงแก้ม้าเพียงแต่ได้ดูผู้หญิงเกือบแก้ม้าก็เอาดี จึงจำลูกหลานของตัวเองหรือลูกหลานของเพื่อนที่นับถือถือตัวเป็นญาติผู้ใหญ่ไม่ได้เอาจริงๆ เมื่อเข้าไปนั่งศาลาถนถนนางงามที่เกือบแก้ม้าออกมา เดินอยู่บนเวทีประกวดนางสาวไทยในงานวชิราวุธานุสรณ์

แต่ก็มีคนเป็นจำนวนมากเหมือนกันที่ชอบดูผู้หญิงแก้ม้า หรือเมื่อไม่มีโอกาสจะดูผู้หญิงแก้ม้าเพียงแต่ได้ดูผู้หญิงเกือบแก้ม้าก็เอาดี ที่เมื่อเข้าไปนั่งศาลาถนถนนางงามที่เกือบแก้ม้าออกมา

1 ประหยัด ศ. นาคะนาท "ว่าด้วยการประกวดนางสาวไทย" เรื่องอย่างว่า
ชุดใหม่ นายร่ำกาญ (นามแฝง) หน้า 135-136

เดินอยู่บนเวทีประกวดนางสาวไทยในงานวชิราวุฒานุสรณ์ แล้วก็จำได้ว่าเป็นลูกหลานของตัวเอง หรือลูกหลานของเพื่อนที่นับถือตัว เป็นญาติผู้ใหญ่ แต่ก็ปลงตกว่าช่างมันเถอะวะ... แล้วก็นั่งตาลนจ้องดูต่อไป "1

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมมีมากมาย เพราะวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทุกคน แต่ละคนจะมีความคิดเห็นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่างกัน แล้วแต่ความสำคัญและความเกี่ยวข้องของแต่ละบุคคล ดังนั้นในวรรณกรรม นักเขียนแต่ละคนจึงเลือกจุดที่จะสร้างอารมณ์ขึ้นต่างกัน แม้แต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสนา พระสงฆ์ เช่น เรื่องที่คนไทยถือว่าเป็นสิ่งที่ควรเคารพบูชา ศักดิ์สิทธิ์ นักเขียนก็ยังสามารถเลือกบางจุดมาสร้างอารมณ์ขึ้นได้ เช่น "ฮิวเมอริสต์" เขียนถึงการบิณฑบาตของพระในกรุงเทพฯ ดังนี้

✓ "... พระในบางกอกท่านบิณฑบาตกันยังมี ก็ต่างองค์ก็ต่างไป บางทีก็รวมไปเป็นเซต เลือกที่จะไม่ชักใจไม่ชักคอกไม่ชักแบงไม่ชักคทไม่ชักขวางไม่ชักจังหวะกันจนจะเป็นเหตุให้ต้องชักเคือง แต่โดยมากที่ไปกันยังมีมักจะเป็นพระบวชใหม่ที่ เดินองค์เดียวกลัวตื่นชวิด สมัยเมื่อผมบวชพอศอกเหงั้นนั้น รวมกลุ่มเดินเรียงสี่หน้ากระดานในถนนได้ เดียวนี้ถ้าทำยังงั้น องค์นอกที่สุดหรือสององค์ด้วยซ้ำจะมีโอกาสไปนอนโรงพยาบาลวัดโคกได้โดยไม่ยากอะไรนัก-- ถ้าพระเก่าท่านมักไปเดี่ยว-- ตามหน้าม้าใหญ่ใหญ่ที่ทำบุตักบาตร โถโกเข้าละหลายหลายองค์ ก็จะมีพระคอยกันเป็นกลุ่ม (แต่ผมกับคณะไม่เคยแวะเข้าไปกองเพราะออกบิณฑบาตที่บ้านผมเองและบ้านคณะที่เดินด้วยกัน แล้วก็ถือเป็นมอร์นิ่งวอล์คไปในตัว เจอเขานิมนต์ตามทางก็มีบ้าง) -- พระที่คอยนี้ท่านไม่ต้องเข้าค้ำกันเหมือนซื้อตั๋วรถไฟท่านมีคิวมีลำดับเหมือนกันแค่ไปได้แสดงด้วยการยื่น ท่านรู้กันเองว่าองค์ไหนบ่าก่อนองค์ไหนมาที่หลัง องค์ไหนมากอยกั้งแต่ยังไม่เปิดประตู แล้วท่านก็เข้ารับตามลำดับที่ท่านรู้กัน แต่ก็ยังออกซีเรียค่าน้ำไม่ได้คือมักเป็นแถว มาแต่ไหนไม่รู้ลัดคิวปรี๊ดเข้าไป เล่นเอาพระลำดับที่ถูกต้องนั้นต้องชะงัก "2

1 มัชฌิม นาคะนาท "ว่าด้วยการประกวดนางสาวไทย" เรื่องอย่างว่า ชุดใหม่ นายรำคาญ (นามแฝง) หน้า 138-139

2 อบ ไชยวสุ "เอาที่ไซค์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" หัตถ์คดีสัญจร ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 72-73

เข้ามาเมื่อศาสนาทำท่าจะเสื่อมลง พระไม่ประพฤติกาม วรรกรรมวินัย เช่น มีเรื่องเกี่ยวกับผู้หญิง พกอาวุธ ทำร้ายกันเอง จึงตั้งเงินแก่นิจฉาริชยา ทวีงลาภยศสรรเสริญ ทำตนเป็นผู้วิเศษ จนกระทั่งฆ่ากันตายทั้งยังครองผ้าเหลือง ซึ่งเป็นเรื่องน่าเศร้า แต่นักเขียนก็ยังสามารถนำเรื่องเศร้ามาเขียนให้น่าอ่าน ขณะเดียวกันก็นึกปลงสังเวช เศร้าใจ โดยการเขียนทั้งปดอบทั้งชู ตักเตือน เสนอแนะให้ถูกรกระทำนี้ดีขึ้นหรือมีระเบียบกฎเกณฑ์ขึ้น ในรูปของเรื่องสั้น สารคดี การ์ตูนล้อ การ์ตูนประกอบคำบรรยายและบทสัมภาษณ์ เช่น ตอนหนึ่งจากคอลัมน์ "ข้างวัด" ของ "ประสก" เขียนถึงพระที่ทำตัวอาพาธเพราะหวังจตุปัจจัย ดังนี้

“เมืองภราทาสาวัดดี (เมืองสมุทรหอกครับ) มีพระฤาษีเยอะ ก่อนนี้ เมื่อพระฤาษีอาพาธก็เข้าไปตรวจรักษายังโรงพยาบาลร่วมกับชาวบ้านปะปนเบียดเสียดชาวบ้าน จึงสร้างโรงพยาบาลสำหรับตรวจรักษาพระฤาษีขึ้นเป็นเอกเทศโดยเฉพาะ ไม่ให้ปะปนกับชาวบ้าน

พระฤาษีเป็นเพื่อนบุญของชาวบ้าน ทางบ้านเมืองจึงอุปถัมภ์ ชาวบ้านก็ช่วยเหลือบริจาค มีมูลนิธิสำหรับโรงพยาบาลนี้กันมาก ส่วนมากไปทำบุญวันเกิด หรือไปทำบุญบั้งสุก อุทิศส่วนกุศลให้คนตาย พระฤาษีที่อาพาธที่เคยย้ายนอนกลับเป็นฤาษีอ้วน ทรงกันขำจากคำพังเพยที่ยกย่องกันว่า "ข้างวัด ฤาษีอ่อม"

พระฤาษีบางองค์อนุรักษ์อาพาธอยู่เพียงเดือนเดียวมีรายได้จากการสวดมนต์ฉันเข้าฉันเพลและชักบังสุกุลในโรงพยาบาลร่วมหมื่นบาท

มีะ ที่วังสะ ข้าวฉันทิฟรี ยาดันรักษาโรคคิฟรี ห่วงนอนก็ฟรี แถมยังได้ปัจจัยอีก หาได้ที่ไหนในโลกนี้

ครั้นแล้วจะเพราะมองเห็นสิ่งดังที่ได้เล่ามาหรือเพราะความหละหลวมของทางโรงพยาบาล ตลอดถึงหาการบ้านเมืองภราทาสาวัดดีหรือไม่ทราบได้ ฤาษีเดือนก็เข้าปะปนอยู่ในโรงพยาบาลนั้นด้วย "หลวงพ่อบึงบึง" หมอถามฤาษีวัยหลวงคารูปหนึ่ง "หมอตรวจเช็คละเอียดแล้วไม่มีอะไรเลย หายอาพาธแล้วนี่ กลับอากรรมได้แล้วละ เพราะหลวงพ่อบึงมาอยู่ที่นี้ได้ 3 เดือนเข้านี้แล้ว"

"โอ๊ยเจริญพร ยังมีศีรณะและปวคทองอยู่ คุณหมอบอกอย่าเพิ่งให้กลับเลย"¹

¹ ประสก (นามแฝง) "ข้างวัด: ฤาษีเดือนแห่งเมืองภราทาสาวัดดี" สยามรัฐ

4. พันธะกรณีของแต่ละบุคคล

✓ พันธะกรณีของแต่ละบุคคล หมายถึง ภาระความรับผิดชอบ การดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล อันทำให้พฤติกรรมของบุคคลในสังคมต่างกันหรือเหมือนกันในบางกรณี แต่ละบุคคลจะประสบปัญหาและต้องแก้ปัญหาเพื่อความอยู่รอด หรือพยายามต่อสู้ให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น วิธีการของแต่ละบุคคลมีมากมายหลายแบบ ถ้าวิธีการนั้นถูกต้องตามครรลองคลองธรรมก็ได้รับการยกย่องสรรเสริญ แต่ถ้าจะละเมิดสิทธิของผู้อื่น ฝ่าฝืนความเชื่อคร่ำครึให้แก่ผู้อื่นก็มักจะถูกสาปแช่ง นินทา และทุกๆ คนในสายตาของผู้อื่นมักจะขาดความพอดี จะต้องบกพร่องในค่านิยมค่านิยมหนึ่ง ข้อบกพร่องต่างๆ ล้วนเป็นจุดที่สาधारณเรียกอารมณ์ขันได้ เช่น สามีภรรยาทะเลาะกันเพราะเรื่องอาหารการกิน คนตึกสุราแสดงกิริยาตลก พดตาทะเลาะกับแม่ยายเพราะลูกเขย ลูกสาว เศรษฐีหนีตามพระเอกลิเก เศรษฐีปลอมเป็นคนกวาดถนน ข้าหลวงทดลองความสามารถของพนักงานเทศบาลจนไฟไหม้บ้านจริงๆ คนปลูกบ้านต้องเอาใจข้างทั้งๆ ที่เสียค่าจ้าง นักเขียนแกล้งตายเพื่อให้บทประพันธ์ขายได้ราคาดี คนใหญ่คนโตมีหน้าที่เปิดป้ายอาคารสถานที่จนไม่ต้องทำงานประจำ นักเรียนหนีโรงเรียน ฯลฯ

เพราะปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่ทุกคนต้องเผชิญนี้ นักเขียนจึงได้วัตถุดิบมาเขียนได้มากมาย ยิ่งเป็นนักเขียนเรื่องประเภทที่ให้อารมณ์ขันด้วยแล้ว ก็ยิ่งทำให้มีโอกาสเลือกเรื่องได้มากขึ้น เรื่องที่เขียนอาจเป็นเรื่องส่วนตัวของนักเขียนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เขียนถึงแอร์โศสเทสคนหนึ่งว่า

"... แล้วเราก็ถูกจับตัวเข้าแถวขึ้นเครื่องบินของบริษัทแอร์เวียคนาม และไปตกอยู่ที่ไต้หวันของแม่แอร์โศสเคิสส์ชาวเวียคนามคนหนึ่ง ซึ่งเราลงมติพร้อมเพรียงกันเป็นเอกฉันท์โดยไม่ต้องอภิปรายปรึกษาหารือกันเลยว่า "นั่งคนนั้นหน้าเหมือนม้าหมากruk"

ความจริงไม่ใช่หน้าแก่เท่านั้นหรอก ที่เหมือนม้าหมากruk แต่กิริยาท่าทางของแกจะเดินเหิน หยิบ คว้า หรือส่งอะไรให้เรา แก้ก็โฉบไปๆ เหมือนม้าหมากruk อยู่ด้วยเหมือนกัน พอขึ้นเครื่องบินไปไต้หวัน แกก็เริ่มแจ่มมากฝรั่งตามธรรมเนียมของการขึ้นเครื่องบิน แต่อาการกิริยาที่แจ่มมากฝรั่งนั้น ดูคล้ายๆ กับว่าแกอยากจะทำแจ่มมากไทยผู้โดยสารมากกว่า "1

อีกตัวอย่างหนึ่ง "อิวิ เมอริสต์" เขียนถึงลักษณะ ของสามล้อ คนขับสามล้อชาวเขมรและผู้นั่งสามล้อ โดยอาศัยอารมณ์ขันของคนว่า

"มีตัวอย่างเดียวเท่านั้น คืออาการที่เรานั่งข้างหน้าในลักษณะของการบรรทุกน้ำแข็งหรือหัวลำโพงหรือเชิงผักอย่างที่เห็นรถในบ้านเราโดยคนขับขี่อยู่ข้างหลังสิ่งของอย่างนี้ เราข้อมไม้ไค้กลิ้งของคนขับขี่ ถ้าคนขับขี่อยู่ข้างหน้า เหมือนของเราเราคงสำคัญหรือสลมอยู่ภาที่นั่นนั่นเอง เพราะของเราก็คอนขับขี่อี่सानที่กินบนรถนอนบนรถถ่ายข้างทางรถไฟและหาที่อาบน้ำไม่ก่อบยได้แล้ว เราก้ก็เกือบสำคัญเกือบสลบคาที่นั่นอยู่แล้ว คนขับขี่สามล้อเขมรยิ่งกว่านั้น ยิงอี่सानของเขมรยิ่งกลิ้งแรง - - ส่วนเสียนั้นคือ เมื่อคนขับจะต้งอยู่ข้างหลังแล้ว ที่นั่งของมันก็ข้อมจะต้งสูงกว่าหัวเราขึ้นไป ม่ายงั้นจะเห็นหนทางได้ยั้งใจ ตอนขึ้นนั่งจากร้านข้าวเม็ดหมูแดงจะไปสถานชุกไทย อันเป็นเที่ยวแรกของการนั่งสามล้อพนมเบ็ญ คุณชายผู้อยู่ท้ายขบวนตะโกนฟ้องว่า "ดูค้ำบ อ้ายสามล้อมันโอรคหัวดมค้ำบ มันชากควยค้ำบ มันถมรดหัวดมค้ำบ" ผมไค้ยินแล้วก็ไม้รูจะเรียกคนสามล้อนั้นมาตีมือหรือให้ยีนคาบไม้บรรทัดไค้ยั้งใจ ทั้งอ้ายคนขี่คันของผมเองมันก็กำลังประพฤติ เควยงั้นอยู่เหมือนกัน " 1

การกล่าวถึงบุคคลนี้มักจะกล่าวถึงจุดบกพร่องเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีไค้กล่าวถึงเฉพาะบุคคลให้เป็นที่เลื่อมเสียบ หรือถ้าจะกล่าวถึงเฉพาะบุคคลบ้างก็ เป็นจุดบกพร่องเล็กน้อย ไม่ถือว่าสำคัญแต่อย่างไค้ และมีนักเขียนหลายคนที่ใช้จุดบกพร่องของตนเองมาสร้างอารมณ์ขัน เช่น "อิวิ เมอริสต์" จะเขียนถึงตนเองในทำนองว่าชอบดื่มสุรา ข้อมรับอย่างหน้าขึ้นตาบาน จนทำให้หนักเขียนอื่นเขียนล้อบวดยๆ

✓ ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ บุคคลที่ถูกกล่าวถึง มักจะเป็นบุคคลที่อยู่ในวงสังคมชั้นสูง เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เช่น บุคคลในคณะรัฐบาล ผู้นั่งในวงการธุรกิจ การภาพยนตร์ ผู้ที่มีชื่อเสียง หรือเป็นบุคคลที่ประพฤติแปลกจากธรรมดาจนเป็นข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ ถ้ามีพฤติกรรมพิสดารมากเท่าไค้ ก็จะมีการกล่าวถึงมากเท่านั้น

1 อม ไชยวสุ "เอาท์ไซด์ไทยแลนด์สู่แคนเขมร" หัลลคี่ส์ญูจ อิวิ เมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 119

สำหรับผู้ที่ถูกกล่าวถึงนั้น ถ้ายอมรับความจริง ปรับปรุงแก้ไข ก็ไม่มีเรื่องราวใหญ่โต แต่ถ้ายังตั้งคั่นไม่ยอมรับความจริงก็จะทำให้เหตุการณ์ยิ่งเกรียก ฉะนั้นจะต้องมีอารมณ์ขันรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นบ้าง ถ้าทุกฝ่ายมีอารมณ์ขันก็จะทำให้สังคมดีขึ้น

5. ค่านิยม

ค่านิยมหมายถึงความนิยมอย่างรวมๆของสังคมใดสังคมหนึ่ง ที่บุคคลในสังคมจะประพฤติปฏิบัติหรือยึดถือคล้ายๆกัน ค่านิยมของคนต่างชาติต่างภาษามักจะต่างกันตามสภาพแวดล้อม เช่น ค่านิยมของสังคมไทยต่างจากค่านิยมของสังคมจีน อเมริกัน อังกฤษ ฯลฯ หรือแม้แต่ในสังคมเดียวกัน ก็จะมีลักษณะต่างกันตามลักษณะสังคมย่อย เช่น สังคมชนบท สังคมชาวเมือง สังคมธุรกิจ สังคมคารา ฯลฯ

ค่านิยมของบางสังคม เช่น สังคมไทย ยังยึดถือความศรัทธาอย่างเหนียวแน่น ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคม เช่น คนไทยนิยมความพุงเพื่อพุ่มเฟิอຍ จะจัดงานแต่ละทีก็เข้าลักษณะ "ต๋าน้ำพริกละลายแม่น้ำ" ทั้ๆที่ภาวะเศรษฐกิจไม่อำนวยให้ ถ้าใครจะปฏิบัติผิดไปบ้างก็จะถูกตำหนิ บางครั้งความรู้สึกต่างๆก็อาจมีผลให้บางคนไม่สามารถเป็นคนดี เช่น นักโทษที่พ้นโทษก็ไม่ใช่ที่ยอมรับในสังคม ทำให้เขาไม่สามารถประกอบอาชีพสุจริตได้ หญิงหม้ายมักจะถูกดูหมิ่นและถูกเข้าใจว่ามีความเชื่อวธาในทางเพศ หรือคนหัวล้านมักจะถูกมองว่าโมโหง่าย ใจน้อย ความเชื่อ เช่นนี้ เป็นสิ่งที่นักเขียนนำมาเขียนใ้อารมณ์ขันอยู่เสมอ

เรื่องที่สามารถเรียกอารมณ์ขันได้ก็เกี่ยวกับค่านิยมคือ ความต่างกันและความผิดปกติในการประพฤติปฏิบัติ เช่น "น.ม.ส." เขียนให้คุณแม่สุกมีลักษณะ ดังนี้

"วิชาของคุณแม่สุกที่มีสำคัญอยู่ ก็คือวิชาท๋านายฉันและที่แกบ่วิชาในทางนี้ก็ด้วยความเคยและความชำนาญด้วยแกฉันแก่ง ถ้ากระโดนจะแตกหรือลูกวายจะตกร่องแกก็คงฉันเสียก่อน ที่สุดการไม่ได้เกี่ยวอะไรกับแกเลย เช่นถ้าทราบข่าวว่าฝรั่งกับญี่ปุ่นรบกันเช่นนี้ (นิทานนี้เขียนในเวลาสงครามรัสเซียกับญี่ปุ่น) แกก็อาจทราบล่วงหน้าได้ในทางฉันของแกเหมือนกัน" ¹

¹ พระราชวรพงศ์เชอ กรบหมิ่นพิทยาสงคราม "ทำคามฉัน" ประมวลนิทานของ
น.ม.ส. น.บ.ส. (นามแฝง) หน้า 46

ดังนั้นบุคคลใกล้เคียงจึงเห็นคุณแม่วางเป็นแก้วตกไป หรือคือเรื่องหนึ่ง "น.ม.ส." เขียนให้ท่านเปเรสิ เดนตักุคแตก แสดงความตระหนี่ถี่เหนียวแม่ในยามที่ต้องลงทุน ดังที่สอนบุตรชายว่า

"เรื่องเสื้อผ้านั้น ต้องเอาเครื่องแต่งตัวเวลาเย็นไปถวายสำหรับกินเลี้ยงเวลาเย็น ใช้สำหรับเก๋าก็ได้ ตักใหม่ช่วยการเพราะทางแบคสันสโอมสรบวิษัทธิคราคาแพงนัก ส่วนเสื้อผ้านั้นที่จะแต่งเข้าเผ้านั้น ใช้เสื้อทหารกองอาสาสำหรับเก๋าก่อนดีกว่าก็ได้ จะแก้เสียก่อนก็ตามใจหรือถ้าไม่แก้จะซื้อเสื้อชั้นในอย่างหมากก็เห็นจะได้ กระจับต้องใช้กระดาษทรายขัดเสียก่อน เพราะถ้าให้แขกเห็นสนิมฝรั่งก็เสียเกียรติยศ อนึ่ง เจ้าต้องจำไว้ว่ากระจับนั้นขัดข้างซ้าย ถ้าขัดผิดข้างก็เสียเกียรติยศของบ้านเมืองเหมือนกัน เว้นแต่เขาจะคิดว่าทหารเมืองเราหัดถือดาบมือซ้ายนั้นแหละจึงคอยยังชั่ว ส่วนรองเท้านั้นต้องใช้รองเท้ายูนิฟอร์มทหาร คู่เก๋าก่อนข้ามมือคู่หนึ่ง เจ้าเอาไปใช้เถิด ถ้าหลวมก็ซื้อรองเท้า ใหม่ๆไปถวายคู่หนึ่ง เวลาสวมจึงจะพอดี อนึ่งรองเท้านั้นต้องคิดสะเปอรั ซึ่งอาละวาดไต่ราวกับสัตว์มีชีวิต เจ้าพึงฝึกซ้อมให้คุ้นเคยเสียก่อนจึงจะออกแขก " ¹

เพราะกานนิยมบางอย่างนี้เอง จึงทำให้เกิดมีรายการใหม่ๆเกิดขึ้นเสมอ เช่นการพบปะสังสรรค์ เลี้ยงรุ่น เลี้ยงสมาคม ฉลองยศ ฉลองตำแหน่ง ฯลฯ ที่แพร่หลายมากคือการจัดงานวันเกิด "นายร่ากาฎ" ได้เขียนลัทธิกานนิยมนี้ ดังนี้

"วันเกิด มีประโยชน์อีกอย่างหนึ่งสำหรับเอาไว้ฉลองหรือเอาไว้กินเลี้ยง การกินเลี้ยงในวันเกิดเป็นการกินเลี้ยงกันในระหว่างเจ้าของวันเกิดกับญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง โดยเจ้าของวันเกิดเป็นผู้เลี้ยง และญาติพี่น้องกับเพื่อนฝูงเป็นผู้กิน

คนที่ฉลองวันเกิด ด้วยการทำบุญตักบาตรหรือทำบุญเลี้ยงพระโดยไม่เปิดโอกาสให้ญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงได้มากินเลี้ยงกันด้วยก็มีอยู่ไม่น้อย แต่สังคมไม่ถือว่าเป็นการฉลองวันเกิดที่สมบูรณ์ ยิ่งกว่านั้นสังคมยังถือด้วยว่าเป็นการฉลองวันเกิดที่เห็นแก่ตัว ถึงแม้ว่าจะเชื่อ

¹ พระราชวรพงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ "ยาแก้โรครัก" นิตานของน.ม.ส. น.ม.ส. (นามแฝง) หน้า 69-70

แต่ไปถึงพระสงฆ์องค์เจ้านั้นเป็นจำนวนสิบรูป ก็เพื่อจะปลุกตัวขึ้นสวรรค์ไปแต่ลำพังเท่านั้นเอง
ทำไมจึงไม่ถนัดหน้าคิดหลังเสียให้ที ว่าการขึ้นสวรรค์ไปแต่ลำพังนั้นอ้างอ้างว่าแห้วเพียงไหน

การฉลองวันเกิด ที่ถูกแบบอันควรแก่การยกย่องสรรเสริญก็มิใช่ว่าเจ้าของวันเกิดสัก
แต่จัดให้มีการกินเลี้ยงกันขึ้น ในระหว่างตัวเองกับญาติพี่น้องเพื่อนฝูงเท่านั้นก็หาไม่ หากแต่เจ้า
ของวันเกิดจะต้องจัดหาสุรอาหารให้กินกันได้มากที่สุดและอร่อยที่สุดด้วยถึงจะถูกต้อง ¹

ค่านิยมบางอย่างที่เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ทำให้ผู้นั้นเกิดความ "ขบขัน" กับสิ่งนั้น
เมื่อเปรียบเทียบกับค่านิยมในสมัยของตน เช่น ความนิยม "พันคำ" เพราะกินหมาก เค้ก รุนหลัง
จะหัวเราะเมื่อไต่บัน "พิศพนต์ดั่งนิกรเรียงราย" และเมื่อไต่บันเพิ่มเติมอีกว่าที่นิยมพันคำเพราะ
ไม่ต้องการให้พื้นขาวเหมือนสุนัขขี้ขามากขึ้น ดังนั้นจึงไม่เป็นปัญหาว่าค่านิยมของคนต่างชาติ
โดยเฉพาะชาติที่ถือว่ามีความดีกว่าจะเรียกอารมณ์ขันได้ดีเพียงใด เช่น ความนิยมของคน
จีนเกี่ยวกับการกินเลี้ยง ที่ถือว่าผู้มีมารยาทที่สุดคือผู้ที่แสดงอาการว่าอึดที่สุด เอิร์ดอร่อยที่สุด
จนถึงขนาด "เรอ" ออกมา ค่านิยมนี้ขัดกับค่านิยมไทยอย่างสิ้นเชิง

เมื่อ "ฮิวเมอริสต์" ไปเที่ยวเขมรได้เล่าถึงความนิยมของชาวเขมร ซึ่งเป็นที่ขบขันแก่
ชาวไทยมาก คือพันทอง "ฮิวเมอริสต์" เล่าไว้ว่า

"เท่าที่เห็นนั้นทุกคนทั้งหญิงชายมีพันทอง บ้างเต็มปาก บ้างสามในสี่ปาก บ้างครึ่ง
ปาก บ้างหนึ่งในสี่ปาก บ้างชี้เดี่ยวพอเป็นเครื่องหมายประจำเชื้อชาติ" ²

และกล่าวว่าเพราะความนิยมนี้เองทำให้เกิดอุตสาหกรรมรับทำฟันอย่างที่เราเรียกว่า "แบ
กะกิน" จนดูคล้ายกับเป็นตลาดนัด ดังนี้

"ตลาดนัดฟันทองก็เหมือนตลาดนัดของเรา เพียงแต่ไปไหนนัดกันเอาแน่ เอาข้าวต้มมัด
ขนาดมั่วๆใหญ่เกินไป และเล็กจิ๋วเกินไป เอากล้วยทั้งเครือ เอาไม้ไผ่ไม้ดอกไม้ผลหญ้าบอน

¹ ประหยัด ศ. นาคะนาท "วันเกิด" เรื่องอย่างว่า ชุดใหม่ นายร่ำคาญ
(นามแฝง) หน้า 34-35

² ออบ ไชยวสุ "เอาท์ไซด์ไทยแลนด์สู่แกนเขมร" หัตถ์คดีสัญญา ฮิวเมอริสต์
(นามแฝง) หน้า 78

สารพัดเอาเครื่องกระป๋องบุบบีบมูมกนดูคังเอาเครื่องเคลือบมีกาหมึกะเทาะนิดหน่อย เอาหม้อ
 ฆ่าหม้อฆ่าปูที่นอนและของอื่นๆที่เห็น เข้าก็อยากซื้อโดยไม่จำเป็นต้องซื้อนั้นมาชุมนุมกันชาย --
 แต่เขานักกันมาตั้งแผงลอยรับเลี่ยมพันทองเป็นแถวยาวเป็นฟืด มีทองแม่ทำเป็นซี่ฟันไว้ขนาดต่าง
 ต่างให้ทดลองใส่เข้าไปส่องกระจกยิงพันแยกเขี้ยวปลิ้นเหงือกดูได้ เหมาะใจเหมาะขนาดอันไหน
 ก็นั่งลงบนม้าเกี้ยวเคี้ยวขนาดที่ใช้นั่งกินข้าวราดแกง หรือนั่งย้อยของแหงนหน้าให้ช่างทำพิธีใส่ ซึ่ง
 อาจจะต้อมีกรอพันมีประทุษร้ายพันด้วยประการอื่นเพื่อเอาแผ่นทองหุ้มไว้ให้อยู่ให้จงได้ หรือจะ
 ถอนจะชุกจะปลุกจะฝังคงไปใหม่ บรรดาที่ทำยังงัยกับพันได้ ตลอดจนพันทองก็สามารถทำให้ได้
 ทั้งนั้น เสื้อออกอกก็มีพื้นดินเป็นกระโถนอยู่แล้ว มีกระป๋องใส่น้ำสำรองไว้ให้้วนปากแล้วจะกลัว
 อะไร คืออยู่อย่างที่ไม่ไคมีเสียงตะโกนร้องชวนเชิญ ไล่พันทองทางนี้แล้วท่านจะไม่ผิดหวัง เรามา
 บริการท่านอย่างลุดฝีมือ ออย่าพลาด เชิญเร็วอะไรท่านอนันัน เท่านั้น เห็นนั่งกันเฉยเฉยแล้วก็มี
 แพนอำปากเข้าไปยื่นพันให้จัดการหุ้มทองให้เท่านั้น "1

ค่านิยมของชาวเขมรเป็นสิ่งที่"น่าขัน"ในสายตาชาวไทย ในมุมมองชาวเขมรก็อาจ
 หัวเราะกับค่านิยมของคนไทย และคนไทยเองก็หัวเราะกับค่านิยมของคนไทยด้วยกัน ซึ่ง
 "ฮิวเมอริสต์"เขียนไว้ในเรื่องเดียวกันว่า

"ก็คั้งที่เคยเล่าให้ฟังหรือเขียนให้อ่านแล้วว่า พันทองแพรวพราวไปหมกในเมืองเขมร
 เครื่องแสดงฐานะของเราอยู่ที่สายสร้อยคอ เครื่องแสดงฐานะของเราอยู่ที่พันทอง --วิธีของ
 เขานับว่าแนบเนียนกว่า เพราะสายสร้อยอาจจะขยายขนาดขึ้นไปถึงสายโซ่ได้ ตลอดเวลาที่คอ
 ยังสามารถทานน้ำหนักไว้ได้แล้วสายโซ่ก็ใหญ่ขึ้นได้ไม่จำกัดขนาด ถ้าวันหนึ่งข้างหน้าเส้นมันใหญ่
 เท่าเสาเห็นหัวคือเด็กขึ้นมาพันสายสร้อยหน่อยเดียวละก็อย่าไปตกใจหรือหนักใจแทนเจ้าของคอ
 ว่าจะทนจะทานไม่ไหว เพราะคนที่เขามีพอจะทำสายสร้อยใหญ่เท่าเสาได้ เขาก็บังเอิญเกิด
 ปัญญาเกิดสติที่จะไม่ทำ และคนที่ทำสายสร้อยเส้นเท่าเสาถ่วงคอเช่นนั้นได้ ข้างในเสาสาย
 สร้อยนั้นก็มักถ่วง ซึ่งถ่วงอมทานได้ไม่ต้องเป็นห่วงเป็นใยแทน --ที่นี้ชาวเสียมราฐชาวพนม-

1 ออบ ไชยวสุ "เอาท์ไซด์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" บันทึกสัญจร ฮิวเมอริสต์
 (นามแฝง) หน้า 137

เบ็ญ (ไปเห็นมาสองแห่งเดานั้นเองนี่กรับ แข่งอื่นไม่ได้ไป) ที่แสดงฐานะด้วยพันทองนั้นมีเขตจำกัด คือยิ่งทองมากซึ่งฐานะก็ยิ่งดี แต่ไปถึงที่สุดเอาตรงเต็มปาก เมื่อเต็มแล้วจะเลี่ยมให้เต็มอีกปากหนึ่งก็ไม่ได้ เพราะมีอยู่ปากเดียว ก็ต้องแสดงไปในรูปสายสร้อยเหมือนของเราต่อไป แต่ไม่เห็นนิยมกันเท่าไรหรอกในเรื่องสายสร้อย จึงไม่เห็นสายโซ่พันธนาการที่คอคันทาเหมือนของเรา เปล่า ของเราก็ไม่ได้น่าเกลียดอะไร เพราะเรามีทางออกไปในการห้อยพระเครื่องเป็นทำนองยิ่งนับถือมาก เส้นก็ยิ่งโทหรืออะไรทำนองนั้น "1

ค่านิยมบางอย่างนั้นว่าแปลก น่าพิศวงในความรู้สึกของคนไทย คือการทำลายพระมหามหารีเกล้าหญิงของชาวเขมรโบราณ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช บรรยายไว้ว่า

✓ "เป็นประเพณีของมิตามารดาที่จะไป เชิญพระบาททำลายพระมหามหารีเกล้าหญิงเล็กๆของคน ถ้าเป็นครอบครัวที่มั่งคั่ง ก็ประกอบพิธีนี้ตั้งแต่เมื่อลูกสาวอายุระหว่างเจ็ดขวบถึงเก้าขวบ แต่ถ้าครอบครัวนั้นยากจนก็อาจรอไว้จนบุตรสาวอายุสิบเอ็ด พระในศาสนาพุทธหรือพราหมณ์ก็ใช้ได้เท่ากัน สุกแล้วแต่วัดไหนจะอยู่ใกล้ แต่พระบางองค์มีคนนิยมมาก และมีอัตราค่าจ้างกำหนดไว้แน่นอน เป็นสิ่งของมีเหล็ก ไม้ ขี้ผึ้ง ไม้ไผ่ หนากพลูและลาดเงิน สำหรับครอบครัวที่ยากจนนั้นพระบางองค์ก็ทำให้เปล่านั้นไม่เอาเงิน เขาถือกันว่าถาถกระทำเช่นนี้เป็นบุญ "2

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าอารมณืขันกับสภาพสังคมและพฤติกรรมของบุคคลในสังคมสัมพันธ์กันอย่างเหนียวแน่น ถึงแม้ว่าตัวอย่างที่กล่าวถึงจะมีน้อยในบางแขนงแต่ก็แสดงให้เห็นว่าอารมณืขันสามารถแทรกซึมไปได้ในทุกสถานการณ์ และมีประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด กล่าวคือ

1. ชีให้เห็นจุดบกพร่องของสังคม
2. ลดความตึงเครียดของเหตุการณ์ในสังคม

1 ออบ ไชยวสุ "เอาท์ไซด์ไทยแลนด์สู่แกนเขมร" หัตถ์คดีสัญจร อีวีเมอริสต์ (นามแฝง) หน้า 135-136

2 ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ถกเขมร หน้า 70-71

3. สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันโดยใช้อารมณ์ขันเป็นสื่อ
4. เสนอแนะในการแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมสังคมให้ดีขึ้น
5. สร้างความสนุกสนานรื่นเริงโดยตรงและทางอ้อม
6. เพิ่มพูนสติปัญญาโดยการแทรกความรู้โดยผู้รับเกือบไม่รู้ตัว
7. ช่วยให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ถ้าทุกคนเข้าใจ ยอมรับ และเห็นความจำเป็นของอารมณ์ขัน อารมณ์ขันจะช่วยลดความตึงเครียดของสังคมได้มาก ดังที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสื่อสารมวลชนว่า "นักหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลมากกว่านักเขียน เพราะนักหนังสือพิมพ์พูดคุยกับประชาชนโดยตรง นักเขียนนั้นพูดกันทีละปะ บางทีสาส์นที่นักเขียนส่งถึงผู้อ่าน มันก็หายไปกับศิลปะหมกมเลศคนรับก็รับไม่ได้เลย แต่หนังสือพิมพ์นี่พูดตรง พูดถึงเหตุการณ์ประจำวันตรงๆ ถ้านักหนังสือพิมพ์หรือนักเขียนคอสมันมีอารมณ์ขันหรือมคงอะไรในแง่ขัน ก็จะมีประโยชน์และช่วยคนอ่านได้มาก"¹ จึงพอจะสรุปได้ว่า "อารมณ์ขัน" เป็นสิ่งที่ทุกสังคมขาดไม่ได้ มีใช้สิ่งที่เหลวไหลไร้สาระขาดความรับผิดชอบ แต่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ สร้างขึ้นเพื่อช่วยให้ชีวิตมนุษย์ที่มีความทุกข์ยากได้คุณภาพ และนับว่าเป็นโชคของคนไทยที่รักสนุกและมีอารมณ์ขันจนได้รับสมญาว่าดินแดนแห่งรอยยิ้ม คนไทยจึงสามารถต่อสู้กับสถานการณ์ทุกอย่างได้อย่างหน้าชื่นตาบาน

¹ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ผู้ให้สัมภาษณ์ สุภวรรณ(นามแฝง) ผู้สัมภาษณ์

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยอารมณชั้นในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทยระหว่าง พ.ศ.2453-2516 นี้ พอจะสรุปรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัยและผลการวิจัยได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาจุดมุ่งหมายในการสร้างอารมณชั้น
2. เพื่อศึกษาเนื้อหาและโครงเรื่อง
3. เพื่อศึกษารูปแบบของวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทที่ให้อารมณชั้น
4. เพื่อศึกษากลวิธีในการสร้างอารมณชั้น

วิธีดำเนินการค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) และเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)
2. ข้อมูลที่ใช้ศึกษาค้นคว้าเป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสารชั้นรอง (Secondary Sources)
3. วิเคราะห์กลวิธีในการสร้างอารมณชั้นตามแนววรรณศิลป์ (Literary Art) และวิเคราะห์จุดที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณชั้น ตามแนวพินิจเชิงสังคมวัฒนธรรม (Socio - Cultural Approach)

การศึกษาวิจัยได้ดำเนินการตามจุดมุ่งหมายและวิธีการที่ได้กำหนดไว้ ผลจากการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยพบว่านักเขียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้อารมณชั้นเป็นสื่อในการแสดงออกอย่างมีศิลปะ ด้วยกลวิธีต่างๆ

นักเขียนจะใช้อารมณชั้นในการสร้างวรรณกรรมอย่างมีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญ และมีจุดมุ่งหมายในการชี้แนะจุดบกพร่องของสังคมหรือพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ตลอดจนเสนอแนะวิธีแก้ไขสังคมให้ดีขึ้นแปงอยู่ด้วย

โครงเรื่องและเนื้อหาของวรรณกรรมร้อยแก้วที่ให้อารมณชั้นจะสัมพันธ์กับสังคมในยุคนั้นๆอย่างมาก กล่าวคือนักเขียนได้เค้าเรื่องหรือเนื้อเรื่องจากสภาพสังคมและพฤติกรรมของบุคคลในสังคม แต่จะมีผลต่อสังคมมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสภาพสังคม ถ้าบ้านเมือง

สงบสุข เรื่องที่ให้อารมณ์วันก็จะเป็นเรื่องง่ายๆ นึกอ่านแล้วก็ผ่านไป เช่น วรรณกรรมในระยะก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. 2475 จะมีเรื่องสัมพันธ์กับการเมืองน้อยมาก ถ้าบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงสลับซับซ้อนมากขึ้น ระบอบการปกครองเปลี่ยนไป สภาวะการดำรงชีพของคนในสังคมค่อนข้างลำบาก เรื่องที่ให้อารมณ์ขันก็จะมีแง่คิดบางประการแฝงอยู่ เพื่อช่วยแก้ไขสภาพสังคมให้ดีขึ้น และมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมกว้างขวางมากขึ้น

นักเขียนสร้างวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทข่าวชั้นในรูปแบบต่างๆ กัน ได้แก่ บทข่าวชั้น บทละครพูด เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน สารคดีและเรื่องประเภท"อินไซด์" รูปแบบที่ใช้ขึ้นอยู่กับความนิยมในแต่ละสมัย คือ วรรณกรรมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และระยะใกล้เคียง นิยมรูปแบบบทละครพูดมากที่สุด รองลงมาคือนิทานและเรื่องสั้น ต่อมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนิยมรูปแบบสารคดี บทข่าวชั้น เรื่องสั้น นวนิยายและเรื่องประเภทอินไซด์ ความลำดับ

ในการสร้างอารมณ์ขันนักเขียนจะใช้กลวิธีต่างๆ กัน ซึ่งพอจะสรุปได้คือ สร้างตัวละครให้มีบุคลิกพฤติกรรมน่าขัน มีลักษณะเป็น"ตัวตลก" วางโครงเรื่องง่ายๆ ที่ผู้อ่านมักจะคาดคิด สร้างเนื้อเรื่องจากสภาพสังคมและพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ด้วยวิธีเหน็บแนม เสียดสี ล้อสังคม สร้างเรื่องสัปดน สร้างเรื่องให้เกินจริง นำวรรณคดีหรือรูปแบบทางฉันทลักษณ์มาเขียนในแนวข่าวชั้น นำเรื่องของตนเองแทรกไว้ในเรื่อง สร้างเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์ให้ไม่สัมพันธ์กัน ใช้สัญลักษณ์ ใช้ภูมิหลังทางสังคมประกอบเรื่อง เรื่องจบแบบผิดความคาดหมาย กำหนดให้บุคคลในเรื่องตีความประสบการณ์ผิด สร้างความขัดแย้งในตัวเอง ลวงให้คิด ใช้ตรรกวิทยาผิดๆ และใช้ความรู้ความสามารถทางภาษาวิพากษ์วิจารณ์การใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ และนักเขียนใช้ภาษาอย่างมีศิลปะในการเลือกใช้คำ การตีความหมาย การบรรยายการพรรณนาและสำนวนโวหาร

ในวรรณกรรมแต่ละเรื่องนักเขียนจะใช้กลวิธีหลายๆ อย่างประกอบกัน แต่จะเน้นวิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเขียนแต่ละคนเป็นสำคัญ บางคนเด่นในเรื่องการใช้ภาษา บางคนเด่นในการวางโครงเรื่อง บางคนเด่นในการสร้างเนื้อเรื่องและบางคนก็เด่นในการสร้างตัวละคร

อารมณ์ขันมีประโยชน์ต่อสังคมมากมายในฐานะ เป็นสิ่งช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด

ทำให้มนุษย์อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และจะมีประโยชน์มากยิ่งขึ้นถ้าทุกคนใช้ "อารมณฺ์ขัน" อย่างมีศิลปะ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่องอารมณฺ์ขันในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทยระหว่าง พ.ศ. 2453-2516 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบสิ่งที่น่าสนใจหลายประการและคิดว่าน่าจะได้มีการวิจัยสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ จึงขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรจะได้มีการศึกษาค้นคว้ากลวิธีในการสร้างอารมณฺ์ขันของนักเขียนที่เป็นที่ยอมรับว่ามีความสามารถและมีผลงานมากเป็นรายบุคคล เช่น "อิ๋ว เมอริสต์" ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
2. เสนอให้ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าอารมณฺ์ขันในวรรณกรรมไทยที่นอกเหนือขอบเขตการศึกษาของผู้วิจัยครั้งนี้ เช่น อารมณฺ์ขันในวรรณกรรมไทยระหว่าง ตุลาคม พ.ศ.2516 ถึงตุลาคม พ.ศ.2519 ซึ่งเป็นช่วงที่นับได้ว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่
3. รูปแบบของวรรณกรรมที่นอกเหนือจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ และกำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน คือ การ์ตูนประกอบคาบบรรยาย เป็นวรรณกรรมที่มีรูปแบบและโครงสร้างในการสร้างอารมณฺ์ขันที่เป็นแบบอย่างเฉพาะตัว จึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง
4. ขอเสนอให้มีการศึกษาอารมณฺ์ขันในค่านเปรียบเทียบ ศึกษาอารมณฺ์ขันระหว่างวรรณกรรมที่ต่างสมัย หรืออารมณฺ์ขันในวรรณกรรมที่ต่างสังคม เช่น วรรณกรรมไทยกับวรรณกรรมต่างชาติหรือวรรณกรรมตะวันตก เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระแสร์ มาลาภรณ์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน มหามกุฏราชวิทยาลัย 2512, 206 หน้า.
- วรรณคดีเปรียบเทียบเบื้องต้น โรงเรียนสตรีเนติศึกษา แผนกการพิมพ์
พิมพ์ครั้งที่ 2 2516, 463 หน้า.
- การฝึกหัดครู, กรม เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 100 คู่มือครูภาษาไทย เล่ม 3 หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2513, 420 หน้า.
- ก้าวหน้า, สำนักพิมพ์ หัวเราะทุกเวลา ประมา ลาภา 2504, 571 หน้า. ภาพประกอบ
กิ่งแก้ว อัครถาวร วรรณกรรมจากบ้านใน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2513,
444 หน้า.
- กุลหลาบ มัลลิกะมาส วรรณกรรมไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2517, 207 หน้า.
- "คนเขียนหนังสือ: ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ" สยามรัฐ 23 พฤศจิกายน 2520 หน้า 9.
- กีกฤทธิ ปราโมช, ม.ร.ว. จากหน้า 5 สยามรัฐ โปษีสำตันทนาการพิมพ์ 2514, 392 หน้า.
- ถกเขมร พิมพ์ครั้งที่ 2 นครเขมรบุ๊คส์โตร์ 2499, 136
หน้า. ภาพประกอบ
- สยามรัฐหน้า 5 เล่ม 3 ก้าวหน้า 2515, 399 หน้า.
- สยามรัฐหน้า 5 เล่ม 4 ก้าวหน้า 2515, 392 หน้า.
- เจตนา นาควัชระ "วรรณคดีวิจารณ์และการศึกษาวรรณคดี" วรรณไวทยาการ: วรรณคดี
โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
2518 หน้า 1-54.
- ฉลวย พิชัยสรหัตต์ ประวัติศาสตร์ชาติไทย เล่ม 2 วิเทศกรณีย์(นามแฝง) ศิลปาบรรณาการ
2512, 682 หน้า.
- เฉลิม อยู่เวียงชัย ประวัติศาสตร์ไทยสมัยกรุงธนบุรีและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ หน่วยศึกษา
นิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2513, 556 หน้า.
- เช็คสเปียร์ ตามใจท่าน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแปลจาก As You
Take It. องค์การคำคุณุสสภา 2508, 214 หน้า.

- อุทัย ชุมสาย, ม.ล. วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช 2516, 207 หน้า.
- เต็มสิริ บุญยสิงห์ "อ้อ! วรรณกรรมมรดกชน" ปากไถฉบับวรรณกรรมวิพากษ์ สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย 2518 หน้า 117-128.
- ทิพย์สุนเภร นาคชน บทละครพูดร้อยแก้วพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516, 188 หน้า
- นราธิปพงศ์ประพันธ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่น วิทยาวรรณกรรม . แพรวพริษา 2515, 1042 หน้า.
- นัยวิจารณ์, หลวง "เป็นข้าใครแน่" ศรีกรุง ศรีสุวรรณ(นามแฝง) 7(73):1573-1575 ธันวาคม 2469
-
- "ทำไมเด็กจึงหกล้มบ่อยๆ" ศรีกรุง ศรีสุวรรณ (นามแฝง) 7(66): 453-455 พฤษภาคม 2469
-
- "สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ" ศรีกรุง ศรีสุวรรณ (นามแฝง) 7(65): 181-195 เมษายน 2469
- นิยะกา สาริกะภูติ ความสัมพันธ์ระหว่างละครไทยกับละครภารตะ วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 213 หน้า.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. "หัวใจของวรรณคดีไทย" วรรณไวทยาการ: วรรณคดี โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2514 หน้า 55-153
-
- บุญ "วิ... รลวรรณคดี ไทยวัฒนาพานิช 2517; 214 หน้า.
- บุญमानพพานิช, หลวง รวมเรื่องคุณเล็ก แสงทอง (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ 2 แพรวพริษา และไอเคียนสโตร์ 2496, 368 หน้า.
- บำเหน็จจรฎาน, หลวงและคณะ บทละครพูดเรื่องเสียดร้อย โครผิพิสูจน์ด้วยสองแก้ว หมอดูแม่นยำ บ่าวคนใหม่ อำนาจยาวิเศษและหมอกองทัพสมัย องค์การคำคุณสุภา 2507, 344 หน้า.
- ประกาศ วัชรภรณ์ นักประพันธ์ ป.วัชรภรณ์ (นามแฝง) ฅดุงศึกษา 2505, 487 หน้า.

ประสก (นามแฝง) "ข้างวัด: ภาษีเถื่อนแห่งเมืองภราดราสวัสดิ์" สยามรัฐ

28 พฤศจิกายน 2520 หน้า 6.

ประยัต ศ. นาคะนาท เรื่องอย่างว่า นายรำคาญ (นามแฝง) แพร์พิทยา 2503,
446 หน้า.

เรื่องอย่างว่า จุกใหม่ นายรำคาญ (นามแฝง) แพร์พิทยา

2515, 475 หน้า.

ปรีชา อินทรปาลิต เขยใหม่ ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) ดวงศึกษา 2518, 144 หน้า.

เจ้าบ่าวแห้ว ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) บรรณกิจ 2518, 96 หน้า.

คืนกรุง ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) ดวงศึกษา 2518, 146 หน้า.

ทายาทคุณเตี้ย ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) ดวงศึกษา ม.ป.ป.

144 หน้า.

เทวรูปมหากาฬ ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) บรรณกิจ 2518,

104 หน้า.

ผู้คักกยาก ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) ดวงกิจ 2518, 138 หน้า.

เลือกนักร้อง ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) บรรณกิจ 2518, 138 หน้า.

วันทัพฟ้า ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) บรรณกิจ 2517, 84 หน้า.

สามเกลอไปอเมริกา ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) ดวงศึกษา 2518,

142 หน้า.

อยากเป็นพระเอก ป.อินทรปาลิต (นามแฝง) ดวงศึกษา 2518,

176 หน้า.

เปลื้อง ณ นคร คำบรรยายวิชาการประพันธ์และการหนังสือพิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนา-

พานิช 2497, 467 หน้า.

อนุวินัยายชุกนายเลากะงิมม์และศุภลักษณ์ นายคำรา ณ เมืองใต้ (นาม

แฝง) องค์การค้ำของกรุงสภา 2505, 306 หน้า.

พิสดารพิทยาฎน, พระ บทละครเรื่องคึกคึก อำนาจเสือโคร่ง วันชัยและสัญญาบังคับ
องค์การคำของคุรุสภา 2516, 351 หน้า.

พิทยาลงกรณ์, พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่น จดหมายจางวางหว่า ศิลปบรรณาการ
2514, 134 หน้า.

นิทานของ น.ม.ส. คลังวิทยา 2513,
440 หน้า.

ประมวลนิทานของ น.ม.ส. คลังวิทยา
2504, 255 หน้า.

พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ บทละครเรื่องสังข์ทอง องค์การคำของคุรุสภา
2496, 249 หน้า.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ บทละครพูดเรื่องกลแตกและหมายน้ำบ่อน้ำ
องค์การคำของคุรุสภา 2513, 313 หน้า.

บทละครพูดเรื่องขนมสมกับน้ำยา หลวงจำเนียร-
เดินทาง โพงพางและปลอยแก่ องค์การคำของคุรุสภา 2512, 245 หน้า.

บทละครพูดเรื่องเจ้าคุณเจ้าชูและจักรการรับเสด็จ
องค์การคำของคุรุสภา 2516, 72 หน้า.

บทละครพูดเรื่องน้อยอินทเสน ความคิมี่ไชย
เจ้าชา, สรวัด เห็นแก่ลูกและตั้งจิตคิดคลัง องค์การคำของคุรุสภา 2515,
298 หน้า.

บทละครพูดเรื่องหมื่นประมาทศาล ตบตา ฉวย-
อำนาจและหนามยอกเอาหนามบ่ง องค์การคำของคุรุสภา 2506, 348 หน้า.

ยศ วัชรเสถียร ความเป็นมาของการประพันธ์และนักประพันธ์ของไทย แพร่พิทยา 2516,
422 หน้า.

แย้ม ประพันธ์ทอง รสวรรณคดี ธรรมบรรณาการ 2502, 285 หน้า.

- ยุพร แสงทักษิณ "อสังการไพบระนิพนธ์ของพระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์"
ชุดชีวิตและงาน น.ม.ส. โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคม
สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย 2519, หน้า 145-236.
- รัฐจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมวิจารณ์ ตอนที่ 2 พิศนาคะ 2518, 175 หน้า.
- ลาวัณย์ โชตามระ "คึกฤทธิผู้มีอารมณ์ขัน" ท่วย'ตูน 4(9): พฤษภาคม 2518
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ ไทยวัฒนาพานิช 2492, 334 หน้า.
"อารมณ์ขัน" เอกฉันทน์ไทย 1(2): 73-75 กุมภาพันธ์ 2520
- วิลาส มณีวัต โฉมหน้านักประพันธ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 ก้าวหน้า 2515, 444 หน้า.
- สิทธิา พิณีภูวกลและคณะ ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2515, 488 หน้า.
- สุพรรณี วราทร ประวัตินวนิยายไทยตั้งแต่ปลายสมัยรัชกาลที่ 5 ถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการ-
ปกครอง วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516,
322 หน้า.
- สุพัศรา สุภาพ สังคมและวัฒนธรรมไทย ไทยวัฒนาพานิช 2518, 179 หน้า.
- สุวัฒน์ วรดิลก "นกขมิ้นบินถึงหิมาลัย" สกุลไทย รพีพร (นามแฝง) 24(1205): 23
พฤศจิกายน 2520
- เสถียร จันทิมาธร คนเขียนหนังสือ ประพันธ์สำลัน 2517, 254 หน้า.
- เสลา เรชะรุจิ ฝันร้ายของประชาธิปไตย 42 ปี เล่ม 2 ไทยน้อย (นามแฝง) แพร่พิทยา
2517, 519 หน้า.
- อบ ไชยวสุ "ไปบุรี" ท่วย'ตูน I.ก.ช. (นามแฝง) 2(7): มีนาคม 2516
"ไปบุรี" ท่วย'ตูน I.ก.ช. (นามแฝง) 2(10): มิถุนายน 2516
รวมเรื่องสั้นบางเรื่องของฮิวเมอริสต์ ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) องค์การคำ
ของครูสภา 2516, 146 หน้า.
- หัสตคีสัญจร ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) รวมสำลัน 2505, 546 หน้า.
- อารมณ์ขันของฮิวเมอริสต์ ฮิวเมอริสต์ (นามแฝง) ก้าวหน้า 2504,
547 หน้า.

อบ ไชยวสุ อิวเมอริสต์ในอารมณัชนั (ชกพิเศษ) คิวเมอริสต์ (นามแฝง) โอเคียนส์โตร์
2505, 560 หน้า.

อนันต์ แจ้งกลีบ "วิธีเล่าเรื่องตลกให้ตลก" ข่าวกรุง 23: 62-69 กรกฎาคม 2517

อนุমানราชชน, พระยา การศึกษาวรรณคดีในแง่วรรณศิลป์ เสฐียรโกเศศ (นามแฝง)
ราชบัณฑิตยสถาน 2500, 408 หน้า.

อนุমানราชชน, พระยาและสารประเวริฐ, พระ คำของวรรณคดี เสฐียรโกเศศและ
นาคะประทีป (นามแฝง) อักษรไทย 2515, 384 หน้า.

เอี่ยม รุจิศิษฐ์ อินไซด์ซุนข้างซุนแผน อ.ร.ค.(นามแฝง) มดุงศึกษา 2497, 664 หน้า.

อินไซด์ล้ามกัก อ.ร.ค.(นามแฝง) เฟื่องนคร 2504, 1214 หน้า.

Beckson, Karl., and Arthur, Ganz "Humor' in Literary Terms, pp. 99-102,
Farrar, Straus and Giroux. New York, 1957.

Chandler, Stanley S., edited, "Humor, Parody, Satire" in The Encyclopedia
International, vols. 9,14,15, pp. 39-41,101,213, Grolier Incorpora-
-tion, New York, 1963.

Coyne, Bernard S., edited, "Humor, Farody, Satire" in The Encyclopedia
Americana, vols. 14,21-24, pp. 526-564, 342, 294-295, Americana
Corporation, New York, 1974.

Gurank, David B., edited, Webster's New World Dictionary and Thesaurus
of the American Language, The World Publishing Company, New York,
1968, 1960 pp.

Shakespeare, William, "As You Like It," in Complete works of William
Shakespeare, pp. 227-239, Greystone Press, New York, 1954.

Wellek, Rene, and Warren, Austin, Theory of Literature, Harcourt, Brace &
World, New York, 1949, 403 pp.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ผู้แต่ง

กึกกฤษ์ ปราโมช, ม.ร.ว.

เกิดเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2455 เป็นบุตรคนสุดท้องของพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าคาร์ม และหม่อมแดง ปราโมช เป็นผู้มีอัจฉริยภาพในทุกสาขา คือ เป็นทั้งนักการเมือง เศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ กวี ศิลปิน ฯลฯ ผลงานทางวรรณกรรมที่เด่น ๆ ได้แก่ สี่แผ่นดิน ไผ่แดง หลายชีวิต ฮวนนัง ถกเขมร " บทความในหน้า 5 สยามรัฐ " ฯลฯ

ไผ่วิจารณ์ , หลวง

มีนามเดิมว่า เป็ล่ง คิมยบุตร เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองลามา กระทรวงยุติธรรม เป็นนักเขียนที่มีผู้นิยมมากคนหนึ่งในสมัยศรีกรุงรายเดือน เรื่องที่เขียนส่วนใหญ่เป็นเรื่องตลกขบขัน แม้บางเรื่องจะโลดโผนก็ไม่พ้นแนวตลก ใช้นามปากกาว่า " ศรีสุวรรณ " ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2472 มีผลงานทางวรรณกรรมมากมาย เช่น " อีทะเล " " สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ " " วิถีหนุ่มอย่างใหม่ " " ปากสตรี " " คนซี้เกียจที่สุดในโลก " " ขยำไว้ใจทาง " " รอคอยเพราะปัญญา " ฯลฯ

บุญมานพพาณิชย์ , หลวง

มีนามเดิมว่า อรุณ บุญมานพ เกิดเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2436 ศึกษาจบโรงเรียนกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม เข้ารับราชการที่โรงภาษีหรือกรมศุลกากร แล้วมารับราชการกระทรวงยุติธรรม กระทรวงเศรษฐการ ตำแหน่งสุดท้ายคือหัวหน้ากองกระจายเสียงกรมประชาสัมพันธ์ เริ่มงานเขียนครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2454 ได้แกบทละครเรื่อง " ซ่อนกล " ใช้นามปากกา " แฉ่งทอง " เมื่อออกจากราชการได้รับตำแหน่งที่ปรึกษารับผิดชอบการจนกระทั่งถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2507 มีผลงานสำคัญได้แก่ นิราศรอบโลก เรื่องสั้นชุด " กุณดึก " และเรื่องแปลของ F.W. Bain. 13 เรื่อง ได้แก่ อนงคราตา อภินิหารวัลลวี อลิขุมพิศา นาคีร์คำฉันท ทินมาลี วัดสาตรี ศัทรุณชัย อรุโณทัย อปราชิตา ชมความเท็จ และ ปฐมที่ป ฯลฯ

ประหยศ ศ. นาคะนาท

เกิดเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2457 จบจากเทพศิรินทร์ แล้วรับราชการที่กระทรวงการคลัง เริ่มเขียนบทความลงใน ประชาชาติ เมื่อ พ.ศ. 2476 และเริ่มเขียนหนังสืออย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ. 2481 เขียนทั้งเรื่องสั้น สารคดี คอลัมน์ และเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ของผู้หญิง ในที่สุดก็หันมาเขียนเรื่อง ประเภทตลกขบขันลงในนิตยสารหลายฉบับ เขาแต่งงานตามหนังสือหลายฉบับ เช่น บางกอก สยามสมัย สยามนิกร พิมพ์ไทยวันจันทร์ แสนสุข และยังเป็นผู้นำในการจัดตั้งชมรมนักประพันธ์ มีผลงานเป็นจำนวนมาก เช่น แคเชมร เรื่องอย่างว่า นักสืบสำคัญ พระเจ้านาถกาธิบตี ฯลฯ เขาเป็นทั้งนักพูดและนักเขียน ใช้นามปากกา " นายร่ากาญ " " นายประโลภ " และ " ประหยศ ศ. นาคะนาท " เขียนเรื่องประจำใน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ข่าวกรุง และ น้ำเมืองไทย

ปรีชา อินทรปาลิต

เป็นบุตรพระวิศิษฐพจนการ เคยเข้าศึกษาที่โรเรียนนายร้อยแต่ไม่ชอบเป็นทหารจึงลาออก แล้วเข้ารับราชการที่กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม เริ่มเข้าสู่วงการประพันธ์ประมาณ พ.ศ. 2475 - 2476 นวนิยายเรื่องแรกคือ นักเรียนนายร้อย บิดาอาชีพการประพันธ์เรื่อยมาจนถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2512 งานประพันธ์ในระยะแรกเป็นเรื่องรักโศก ต่อมาเขียนเรื่องตลกชุด สามเกลอ เขียนเรื่องบูต เสือคำเสือใบ ในระยะหลังเขียนชุด ศาลาโกหก ก็ยังได้รับความนิยมเช่นเคย ผลงานทุกชิ้นใช้นามปากกา " ป. อินทรปาลิต "

เปลื้อง ณ นคร

เกิดเมื่อวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2452 เรียนจบที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วรับราชการครู เริ่มใช้นามปากกา " นายคำร่า ณ เมืองใต้ " เมื่อเขียนเรื่อง " ตาของเจ้าหลอน " ลงในหนังสือของมหาวิทยาลัย ผลงานส่วนใหญ่เป็นสารคดีและตำราวิชาการ มีเรื่องอ่านเล่นเป็นบางเรื่อง เช่น ชุดเลากะจิ้งจกและศูภลักษณ์ บทละครเรื่อง " ภรรยาอนามิส " เคยตั้งโรงเขียนการประพันธ์ทางไปรษณีย์แต่ไม่มีเวลาพอก็เลิกไป ปัจจุบันยังเขียนสารคดีและตำราวิชาการอยู่เสมอ โดยใช้นามปากกา " ป. ณ นคร " " นายคำร่า ณ เมืองใต้ " หรือใช้นามจริง นอกจากนี้ยังดำรงตำแหน่งบรรณาธิการหนังสือ วิทยาสารรายสัปดาห์ และเป็นที่ปรึกษาของบริษัทไทยวัฒนาพานิช

พิสนัทธิพิทยาภณ, พระ

เกิดเมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2423 รับราชการครูโดยตลอด เมื่อมีเวลาว่างก็เขียนบทละครเรื่องสั้น ส่วนมากมักเป็นบทละครพูดชวนหัว โดยใช้นามปากกา " นายรุ่ง ฉลาณุเคราะห์ " หรือใช้นามจริง ผลงานที่เป็นบทละครพูดชวนหัว ได้แก่ " หมอทองทันสมัย " " อานาจเสื่อโคร่ง " " สัญญาบังคับ " " ตอนรับ " " กลับใจ " " ราหูพิโรธ " " ฉันทะบวช " ฯลฯ ที่เป็นเรื่องสั้น ได้แก่ " แม่จ๋า " " เด็กวัดควนซี้หนอน " ฯลฯ นอกจากนี้ ยังแต่งหนังสือประเภทตำราอีกหลายเล่ม เช่น หลักภาษา วรรณคดีไทย ฯลฯ เมื่อตรากตรำทำงานมาก ประกอบกับต้องขอมลละคร จึงทำให้ล้มป่วยลงจนกระทั่งถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2493 มีบุตรธิดา 10 คน ที่เป็นที่รู้จักในวงการประพันธ์ คือ คุณหญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ๗ อุษยา และ สุภร ผลชีวิติน

พิทยาลงกรณ์, พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่น

พระนามเดิมคือ พระองค์เจ้าวัชรนิเฒ่าจรัส โอรสในกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญและจอมมารดาเลี่ยม ประสูติเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2419 ทรงเป็นกวี นักเศรษฐศาสตร์ นักสหกรณ์ นักหนังสือพิมพ์ นักปาฐกถา นักกีฬา เมื่อมีงานพระนิพนธ์ทรงใช้นามปากกา " น.ม.ส. " ผลงานที่สำคัญได้แก่ สามกรุง กนกนคร จดหมายจากวังหน้า กลอนและนักกลอน ตลาดเงินตรา นิทานเวตาล ผสมผสาน พระนลคำฉันท์ สืบราชสมบัติ ฯลฯ เมื่อลาออกจากราชการทรงทำหนังสือ ประมวลมารค ประมวลวัน ประมวลสาร จนกระทั่งโรงพิมพ์ถูกกระเปิดเมื่อคราวสงคราม จึงเลิกกิจการ หลังจากนั้นอีก 2 ปีก็สิ้นพระชนม์ ทรงมีทายาทที่สร้างผลงานทางวรรณกรรม ได้แก่ " ว.ณ ประมวลมารค " และ พ.ณ. ประมวลมารค "

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ

พระมหากษัตริย์องค์ที่ 6 แห่งราชวงศ์จักรี ทรงได้รับการยกย่องว่าเป็น " สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า " พระราชนิพนธ์ที่สำคัญ ได้แก่ เรื่องปลุกใจ เช่น " เมืองไทยจึงตื่นเกิด " " โคลนติดล้อ " บทละครเรื่อง " พระร่วง " ฯลฯ เรื่องแปล เช่น เวนิสวาณิช ตามใจท่านแมลงป่องทอง ฯลฯ และบทละครพูดอีกมากมาย เช่น " เจ้าชา, สารวัค " " น้อย อินทเสน " " ความดีมีไชย " " หลิวจำเนียรเกินทาง " ฯลฯ

อบ ไชยวสุ

เกิดเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2444 เรียนจบจากเทพศิรินทร์แล้วรับราชการครู เริ่มเขียนหนังสือตั้งแต่ยังเป็นนักเรียน เขียนเรื่องพระราชนิพนธ์ในหนังสือพิมพ์สุภาพบุรุษ โดยใช้นามปากกา "อีว เมอริสต์" เรื่องแรกคือ "มาจริง ๆ เป็นอย่างไร" ต่อมาลาออกจากอาชีพครูมาเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ สยามราษฎร์ และโยกย้ายไปทำหนังสือพิมพ์อื่น ๆ อีกหลายฉบับ เช่น ประชามิตร - สุภาพบุรุษรายวัน สุวรรณภูมิ สยามนิกร ปัจจุบันยังคงเขียนหนังสือในนามปากกา "อีว เมอริสต์" L. G. S. " ผลงานที่สำคัญ ได้แก่ อายเปี้ยควน นิยายทิเบต นิยายไอยคุปต์ ชุคนางใน สะกดให้ถูกตามพจนานุกรม นิยายรักราชสำนักฝ่ายใน หัศคคีสังขจร อีว เมอริสต์ใน อารมณชั้น อีว เมอริสต์เบง ฯลฯ

เอ๋อม รุจิทธิง

เป็นนักหนังสือพิมพ์ นักประพันธ์ นักแปล นักเขียนคอลัมน์ประเภทพระราชนิพนธ์ ใช้นามปากกา " อ.ร.ค. " เป็นคนพูดน้อย ยิ้มยาก แต่เขียนเรื่องพระราชนิพนธ์ได้ยาว ๆ แม้แต่ชื่อคอลัมน์ขมขื่นก็ยาว เช่น ทำอย่างไรจึงจะมีความสุขหลังอาหาร ใน นิกวันอาทิตย์ ผลงานที่สำคัญได้แก่ ชุคอินไซค์ คือ อินไซค์สามก๊ก อินไซค์ขุนช้างขุนแผน อินไซค์พระอภัยมณี อินไซค์ลงกา อินไซค์สามล เรื่องสั้น เช่น " เมื่อผู้ชายไม่รักเป็นผู้ชาย " " Portable W.C. " ฯลฯ

ภาคผนวก ข.
เรื่องย่อ

" กลแตก "

หลวงวิกาลพัฒน์นายกรพยายามหาเรื่องกับคาราภรรยาของตน เพื่อจะได้หย่าขาดและไปแต่งงานกับพิมพา แต่ขุนประกาศกิจการรู้ทันจึงร่วมมือกับพระเทพราชเสวีช่วยเหลือนำคาราไม่ให้เสียชื่อเสียง จนพระเทพ ๑ กองเสียชื่อแทน ทั้งนี้ พิมพารู้เห็นเป็นใจกับพระเทพ ๑ ด้วย เห็นว่าพระเทพ ๑ เป็นคนก็จึงตกลงแต่งงานกับพระเทพ ๑ ฝ่ายคาราเกลียดรักกับหลวงสิทธิ์ผู้ภักการพิชชาพิมพามาก่อน เมื่อเป็นอิสระจึงตกลงแต่งงานกับหลวงสิทธิ์ หลวงวิกาล ๑ นั้น นอกจากจะไม่ได้พิมพาแล้วยังเสียภรรยาอีกด้วย

" ชมสมถกษณ์น้ำยา "

หลวงภิรมย์ฤๅที หลวงวิจิตต์อัสตรและนายจัน สนทนากันถึงเรื่องที่นายจันยังไม่ยอมมีภรรยา เพราะนายจันเห็นหลวงวิจิต ๑ กลัวภรรยา ส่วนหลวงภิรมย์ ๑ ก็คุยโวว่าภรรยาอยู่ที่อำนาจเพราะเคยได้เสียมาก่อนแต่งงาน เมื่อแขกกลับหมดแล้วแม่สรวยก็ต่อว่าหลวงภิรมย์ ๑ ที่นำเรื่องไม่ค้ำไปคุยให้เพื่อนฟัง นางอ้างว่านางยอมเสียตัวให้หลวงภิรมย์ ๑ ก่อน นางก็คงยอมชายอื่นมาแล้วเช่นกัน หลวงภิรมย์ ๑ ตกใจเกรงจะขายหน้า จะบั้งกับแม่สรวยก็ไม่ได้ จนในที่สุดต้องอ่อนวอนให้แม่สรวยอยู่ด้วย แม่สรวยจึงขอสัญญาว่า ไม่ให้หลวงภิรมย์ ๑ คุยโวอีก แล้วบอกความลับว่าผู้ที่คู่ควรด้วยกันคือหลวงภิรมย์ฤๅทีนั่นเอง

" เขยใหม่ "

คร. คิเรก ณรงค์ฤๅที เก่งแต่วิชาการแต่ไม่เก่งในทางจับผู้หญิง สามสหายและเจ้าคุณปัจจุบัน ๑ จึงต้องสอนให้ แต่คิเรกยังแสนจะเป็นจนประสาทสงสารยอมรับหมั้น เมื่อถึงวันมีไหม สีสหายและภรรยาวิ่งงานเลี้ยงเชิญแขกมากมาย ตลอดงานมีแต่ความวุ่นวายเพราะสี้เกลดแสดงลิเกเรื่องจันทโครพตามใจชอบ โดยไม่ฟังผู้กำกับคือเจ้าคุณปัจจุบัน ๑ ฝ่ายภรรยาที่ดื่มสุราเมามายเป็นที่ขวางหูขวางตาผู้ใหญ่ กว้างงานจะเล็กก็ทำให้แขกต้องกักตองแข็งตาม ๑ กัน

" ความคิมมีไชย "

นักเรียนนายร้อยสวัสดิ์ก็ถูกส่งสัยว่าจะเป็นผู้ที่นำความลับของทางราชการไปเปิดเผย เพราะมีหลักฐานมาอย่างมิดพิ้ว เวลาเกิดเหตุก็ช่วยผู้ที่กองร้อย สวัสดิ์ก็ให้การปฏิเสธแต่ไม่ยอมเปิดเผยว่า

ขณะที่เกิดเหตุอยู่กับใคร ส่วนแม่สายหยุดเล่าความจริงให้พอกับแม่ทราบว่าคุณสาวสวัสดีอยู่กับตน พระพิพิธ
พัฒนารัฐเป็นพ่อจึงนำความไปบอกผู้บังคับบัญชาคุณสาวสวัสดี ประกอบกับหลวงกำจัดทุรชนสามารถจับ
คนร้ายตัวจริงได้ สวัสดิ์จึงพ้นผิด ทวยความก้มที่พยายามรักษาชื่อเสียงสายหยุด พ่อแม่แม่สายหยุดจึง
อนุญาตให้แต่งงานกันได้

“ กิดผิด ”

สุจิตจรรยาให้หลวงรัตนสามี่ของกรมแต่งงานกับทองคำ โดยอ้างว่าสุขภาพของนางไม่ดี
ในวันงาน เมื่อส่งตัวเรียบร้อยแล้ว หลวงรัตนมีราชการสำคัญ ต้องฝากทองคำไว้กับบ่าวรุ่งและมีเหตุ
จนหลวงรัตนต้องยกทองคำให้บ่าวรุ่ง ต่อมาสุจิตถูกยาพิษ หมอช่วยไว้ทัน บ่าวรุ่งสงสัยจึงสืบความจน
ทราบว่าคุณกิดผิดกินยาพิษเอง เพื่อหนีนายสำรวยที่มาขู่อุบายเสมอ ทั้งนี้เพราะสุจิตเคยนำเงินในความรั
บผิดชอบของหลวงรัตนไปให้ญาติ นายสำรวยร่วมมือคอยและมาเอาเงินเสมอ ครั้งสุดท้ายจะวางยาพิษ
หลวงรัตนด้วย แต่สุจิตกินเองเพื่อให้เรื่องยุติ นายสำรวยจึงถูกจับจำคุก

จดหมายจางวางหว่า

เป็นจดหมาย 7 ฉบับ ที่จางวางหว่าเขียนไปถึงนายสนธิบุตรชายที่ไปศึกษาอังกฤษ
แต่เดิมจางวางหว่าเป็นคนจนแถมฐานะยากจนจนร่ำรวย จึงพยายามสั่งสอนบุตรชายให้ประพฤติตนในทาง
ที่ชอบ ให้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน รู้จักพูด รู้จักใช้เงิน รู้จักเลือกคบเพื่อน เพื่อเป็นกำไรชีวิตในภายหน้า

“ จัดการรับเสด็จ ”

พระยากรีนบุรีรมย์ได้รับโทรเลขว่า หลวงจะเสด็จเมืองกรีกริมย์ จึงจัดเตรียมการรับเสด็จ
อย่างกระตือรือร้น ทำให้ขุนวายุไปหมดทั้งจวน เครื่องแต่งกายของทานก็เผอิญไม่ครบ คนใช้ก็ไม่ได้เรื่อง
ยิ่งทราบว่าเป็นคนหัวนอกก็ยิ่งทำอะไรไม่ค่อยจะถูก จนกระทั่งนายชั้นปรากฏตัวแล้วบอกว่า
แกล้งโทรเลขมาหลอกเล่น เพราะโอรสพระยาตรี ๑ ที่ตั้งพี่สาวตน

“ เจ้าอา , สารวัตร ”

แมสงวนลองใจร้อยตรีเจริญ วัฒนานนท์ ว่ารักคนหรือไม่ จึงบอกให้เจริญไม่แต่งเครื่องแบบ
มาหา เจริญก็ทำตามทั้ง ๆ ที่กลัวสารวัตรจะจับได้ เพราะกฎบังคับให้แต่งเครื่องแบบออกจากกรม
เมื่อมาที่บ้านสงวน เจริญก็คิดว่าปลอดภัย แยกตัวมาพบพันโทพระพิทักษ์ยุทธวินัย ผู้บังคับบัญชาและ
ว่าที่พ่อตาแสนจะเคร่งตอร์ระเบียบ สงวนต้องลลอกอุบายจนพระพิทักษ์ ๑ สงสาร บอกกับสารวัตรว่า
ที่นี่ไม่มีใครแต่งนอกเครื่องแบบมา ทำให้เจริญพ้นจากการถูกทำโทษอย่างหวุดหวิด

เจ้าขาวแห้ว

เจ้าแห้วมีอายุมากแล้ว เจ้าคุณประสิทธิ์ก็คุณหญิงวาดจึงขอมแม่แจวสาวไซ้เจ้าคุณดีพระราชให้
บรรดาเจ้านายทั้งหมดต่างก็ช่วยงานเจ้าแห้วอย่างเต็มที่ เริ่มด้วยการฉีกน้ำอวยพรแทนการรดน้ำมี
การให้พรกันอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน แฉวให้ของขวัญราคาแพงเป็นจำนวนมาก ทำให้เจ้าขาว
เจ้าสาวปลื้มใจมาก ในที่สุดพิธีแต่งงานก็เสร็จสิ้นอย่างสนุกสนาน เจ้าแห้วพาเจ้าสาวไปสนันนิมนต์
บางแสน ตั้งใจว่าจะกลับมาเป็นบ่าวที่คี่ต่อไป

• เด็กวัดควนซี้หนอน "

นายกรีนุ้ยลูกศิษย์วัดควนซี้หนอนเล่าถึงเรื่องอดีตว่า มีสมภารเจ้าวัดชื่อพ่อดานจับ เป็นคนดู
ทั้งเด็กวัดและพระต่างก็กลัวกันมาก เด็กวัดมักจะถูกทำโทษเสมอเพราะทำในสิ่งที่อนุการไม่ชอบ
พ่อดานจับมีปมอยู่อย่างหนึ่งคืออ่านหนังสือไม่แตก จึงทำให้เด็ก ๆ ไปลอกกันอย่างสนุกสนาน วันหนึ่ง
เด็กวัดแอบเล่นตะกร้อ ตะที่หนึ่งปากก็หลุดออกนนั้นคนนี้ แม่สมภารเองก็ไม่เว้น ขณะกำลังเล่นเพลิน
นั้นเองอนุการก็ออกมาขึ้นดู เด็ก ๆ ตกใจมากเพราะสมภารไม่ชอบให้เล่นตะกร้อ จะแก้ไขก็ไม่ทัน
คราวนั้นเลยถูกทำโทษให้ตะขุ่นแทนตะกร้อจนวม และให้ผูกกันเหมือนที่เคยผูก เด็ก ๆ ได้รับความ
เจ็บปวดอย่างทั่วถึง

คนกรุง

ลุงเซยไม่เคยมากรุงเทพ ๆ เลย ฉะนั้นเมื่อมีโอกาสมมา สยามศหายจึงพาลุงเซยเที่ยว
ภูเขาทอง แล้วยกแกลงต่าง ๆ นานา หลังจากนั้นก็ตั้งใจจะหลอกให้ลุงเซยเลี้ยงเหล้าที่เสปปีฮอด
แต่ลุงเซยรู้ทัน จึงหนีกลับบ้านขณะที่สามศหายเมา แล้วไปบอกให้แม่เลี้ยงทั้งสามมาตามกลับ ต่อมา
สามศหายพาลุงเซยไปงานเลี้ยงและสั่งให้ลุงเซยทำตามกิมหงวน จะได้ไม่ปล่อยความเซยออกมา
พาลุงเซยประสบความยุ่งยากใจมาก รีบกลับบ้านในวันรุ่งขึ้น

ถกเขมร

คณะพรรคประกอบด้วย ม.ร.ว.กิติอุทิศ ปราโมช ออบ ไชยวสุ ประยูร จรรยาวัณ และ
ประหยัด ก. นากะนาค ตกลงไปเที่ยวเขมรเพราะต้องการเปลี่ยนบรรยากาศ ได้กำเป็นการติดต่อกับ
สถานทูตเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็เดินทางทางเครื่องบิน ไปได้เที่ยวที่ต่าง ๆ ซึ่งนำเที่ยวโดยไกด์
ที่แสนเก่ง พบการทำงานแบบเขมร อาหารเขมร เหล้าเขมร กวยเตี๋ยวเขมร รถมอเตอร์เขมร
การแต่งแบบเขมร ตลอดจนความเป็นอยู่ใ้เขมร ล้วนแต่เป็นสิ่งประทับใจทั้งสิ้น

ทายาทคุณเตี้ย

กิมหงวนดีใจมากที่เตี้ยตาย เพราะเขาได้รับมรดกเป็นจำนวนมาก กิมหงวนได้ทำตัวเป็น
ผู้ดีแปดสัปดาห์ มีข้าทาสบริวารมากมายถวายพระราชทาน จนทำให้พลและนิกรหมั่นได้ แต่ก็สามารถ
แก่น้ำสียกิมหงวนได้ ทั้งตามตกลงไปเที่ยวสงขลา ไปพบท่านชายเนาวรัตน์กับหม่อมชาวอังกฤษ ท่าน
ชายกับพลีหน้าตาคคล้ายกัน จนเกิดเหตุวุ่นวายในที่สุดก็สามารถตกลงกันได้ ตามสหายเที่ยวเตร่กัน
อย่างสนุกสนานจนกลับกรุงเทพฯ

ทำไมเค็งจึงหกล้มบ่อย ๆ

คุณนายสามหม่อมมาตรวจ ค.ศ. กุญ ซึ่งป่วยตั้งแต่เช้า มีอาการลุกขึ้นยืนไม่ได้ ต้องหกล้ม
ทุกที ทั้ง ๆ ที่ร่างกายแข็งแรง หมอตรวจพบว่าสาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะคุณนายใส่ขาทั้งสองข้าง
ของเค็งชายตุ๋นในซากางเกงข้างเดียว

เทวรูปมหากาฬ

ผลประมุขเทวรูปมหากาฬได้ แม้จะปีนทุกที่ท่วงก็ไม่เชื่อ คืบวันแรกที่นำเทวรูปเข้ามาในบ้าน
ก็เกิดปาฏิหาริย์หลอกคุณหญิงวาศ เจ้าคุณ และดีสหาย จนคุณหญิงต้องบนควยอาหารมากมายจึงเลิก
หลอก รุ่งขึ้นมีการแค้น กิมหงวนและนิกรถูกเจ้าดี สองสหายจึงได้กินอาหารอย่างเอร็ดอร่อย แต่
เจ้าพ่อทั้งสองพระองค์ยังไม่ทันเสวยเอร็ด ก็ต้องรีบเข้าห้องน้ำเพราะท้องเสีย ทั้งนี้เพราะคุณหญิง
จับได้ว่าเรื่องทั้งหมดเป็นอุบายของกิมหงวนและนิกร จึงใส่สลอกในอาหารควย

น้อย อินทเสน "

พระสมานและหลวงราชภัทก์ไม่ชกยหลวงวรเวส เพราะหลวงวรเวสอยากจะมีลูกเขย
เป็นเจ้า จึงวางแผนให้คนรับใช้ชื่อ น้อย อินทเสน ปลอมเป็นเจ้าไปพักอยู่กับหลวงวรเวส จนรัก
กับมาลัย ธิดาหลวงวรเวส หลวงราชภัทก์รักมาลัย แต่มาลัยไม่รักตอบ หลวงราชภัทก์จึงบอก
เรื่องน้อย อินทเสนให้ทราบ มาลัยก็ยังรักน้อยเช่นเดิม ภายหลังจึงรู้ความจริงว่า น้อย อินทเสน
เป็นเจ้าราชบุตร เมืองเชียงราย แต่ชอบสุมเงินปลอมตัวมาเป็นผู้รับใช้หลวงราชภัทก์

นายเลากะงังขี้

เป็นเรื่องของนายเลากะงังขี้และสหาย รวม 10 เรื่อง คือ

1. " โรคพบใหม่ " นายเลากะงังขี้เป็นโรคแปลก เห็นผู้หญิงสวยเหมือนกันหมดทุกคน

และเขาก็รักผู้หญิงทุกคน ผู้เขียนจึงต้องแนะนำให้สวมแว่นตาคำ

2. " ชีวิตอินสโตลเมนต์ " นายเลากะงังขี้มีความสุขและชื่นชมกับระบบ " เงินผ่อน "

แต่ระยะหลัง เขาก็ต้องเคืองครอนและไม่ยอมกลางจนถึงเรื่องเงินผ่อนอีกเลย

3. " สำนักงานจิตมิกุเทก " นายเลากะงังขี้ตั้งสำนักงานจิตมิกุเทก รับประทาน

ผู้ที่มีปัญหา เขาตั้งตนเป็นผู้เชี่ยวชาญ แต่ในที่สุดก็ต้องปิดสำนักงาน

4. " ลิเบอร์คินนิสม์ " นายเลากะงังขี้ถูกฟ้องร้องฐานเข้าไปในห้องแม่จำปาทอง

จนเกิดมีปากเสียงกับนายกลมสามี่ของบาง กาลสืบพยานทราบแน่ชัดว่าเป็นเพราะนายเลากะงังขี้เมา

จึงภาคทัณฑ์ และให้ขมาสองสามี่ภรรยา

5. " ไปหิมพานต์ " ผู้เขียนพบว่านายเลากะงังขี้ประสบผลสำเร็จในการเดินทางไป

หิมพานต์ นายเลากะงังขี้ได้พาผู้เขียนท่องหิมพานต์ด้วย ขณะกำลังเพลินนั้นเองผู้เขียนก็ถูกปลุกให้ตื่น

เพราะมีสัญญาณภัยทางอากาศ

6. " รถถีบเลากะงังขี้ " นายเลากะงังขี้ใคร่รถจักรยานเป็นของขวัญจากพ่อตา จึง

ถีบรถไปเที่ยวแล้วชนหญิงงามคนหนึ่ง จึงอาสาไปส่งถึงบ้าน พบว่าบ้านหญิงนั้นมีนักมวยจึงรีบกลับ

กลับมาถึงบ้าน แมกรีเรือ่อกก็โกรธที่ได้เห็นผู้หญิงชอนท่าย จึงพันรถพัง

7. " สัตถ์ถันคร " เสียแต่เพียงตู่กับชว่นนายเลากะงังขี้และสหายตั้งกกกิน แล้วพากัน

ไปกินอาหารฮองเต้ ที่เรียกว่า ไป่เซียงก็ เมื่อกินแล้วต่างก็มีความสุข พากันไปกินสุราอาหารต่อ

จนเกิดเรื่องชกต่อยกัน

8. " แมลงป่องคอง " เพื่อน ๆ เกานายเลากะงังขี้ไปสมัครงาน แล้วให้นำแมลงป่องคอง

เป็นกำนัดแก่เจานาย เจานายกินแมลงป่องคองมากจนเป็นพิษ โมโหนายเลากะงังขี้มาก สั่งให้

นายเลากะงังขี้ไปหา นายเลากะงังขี้ยังไม่ทราบก็ไปหา พอรู้เรื่องก็ต้องรีบหนีอย่างไม่กัคชีวิต

9. " สืบการลี้ลับ " เพื่อน ๆ ไม่ทราบว่านายเลากะงังขี้ทำงานอะไร จึงลองสืบคุ

รว่านายเลากะงังขี้มีอาชีพรับจ้างเป็นคู่แอกกับผู้อื่น เพื่อน ๆ จึงขอคำปิดปากด้วยการให้เลี้ยง

สุราอาหารหนึ่งมือ

10. "เลากะงังขี้เคินทาง" นายเลากะงังขี้และสหายไปเที่ยวหัวหิน ไปพักอยู่กับ นายสำอาง และร่วมวงดื่มสุราอาหารกัน ตอนหนึ่งอายหมนลักเนื้อกระป๋องไปกิน นายบโทร จึงตีหนีไปแล้วนำเนื้อที่เหลือทำกับแกลม ต่อมาอายหมนก็เดินนำลายพุ่มปากมาหา ทั้งหมดคิดว่า เนื้อเป็นพิษจึงรีบไปหาหมอให้ช่วย เมื่อเรียบร้อยก็กลับบ้าน มาทราบว่อายหมนตายเพราะถูกรถยนต์ทับ

นิทาน ของ น.ม.ส.

เป็นนิทานสนุก ให้ทั้งความรู้ ความบันเทิง 17 เรื่องคือ

1. "หางแมว" หมอแสงและอำแดงอนโค้หางแมววิเศษจากชรั่วเขี้ยว หมอแสงคิดจะขอเงินจากหางแมว 200 บาท ก็อายเจ้าเข่งบุตรชาย จึงไซ้เจ้าเข่งไปหยิบกะปิ จนเกิดเรื่องเพราะเจ้าเข่งถูกกับคักหนูหนีบ ต้องไปซื้อยาและถูกรถชนตาย หมอแสงจึงไต่เงินตามที่ขอหางแมวไว้ เป็นเงินที่ไต่จากเจ้าของรถที่ชนเจ้าเข่งตาย เป็นค่าทำขวัญนั่นเอง

2. "นางจันทลีลา" นางจันทลีลามีรูปร่างสวย จึงถูกแม่เลี้ยงและลูกสาวแกล้งขู่เสมอวันหนึ่ง ทั้งสามไปงานเลี้ยง จันทลีลาอยากไป นางวิทยากรจึงแสร้งทำให้ไปร่วมงานด้วย เจ้าชายหลงใหลจันทลีลามาก ก็นั้นนางสนุกจนลืมเวลาเลยรีบร้อน ทำรองเท้าหลุดไ่วข้างหนึ่ง พระราชาจึงออกประกาศหาหญิงที่สวมรองเท้าใ้มาอภิเษกกับเจ้าชาย นางจันทลีลาจึงได้เป็นคู่อภิเษก

3. " ยากแ้วโรครัก " เปรวิเภนต์ไซ้ให้เม่าเซอร์บุตรชายไปเจรจาซื้อเกาะแคณดีพร้อมกับให้ยากแ้วโรครักไปป้องกันตัวด้วย เม่าเซอร์ทำงานเกือบสำเร็จ ขวดยาก็หาย เขาก็รักชิลลาและพานางหนี เม่าเซอร์ต้องเปลี่ยนภรรยาเข้ากับชิลลา การเจรจาซื้อเกาะครั้งนั้นก็ได้ผล

4. " จับผู้หญิงสองมือ " ผู้เขียนชอบพอกับหญิงที่มหาวิทยาลัยถึงขนาดสัญญาว่าจะแต่งงานกัน ขณะเดียวกันก็รักหญิงอีกคนหนึ่งถึงขั้นให้หมายกัน หญิงฝ่ายแรกจึงฟ้องร้องศาล ทำให้เขาต้องเสียค่าปรับเป็นจำนวนมาก ฝ่ายผู้เขียนเห็นว่าเขาใจคอโหดเล็กเลยถอนหมั้น

5. " คนเคี้ยวรอกตาย " เบ็ลลา ยังฉลาดล่ที่จะตัดสินใจเลือกผู้เขียน มอริชหรือเกรก กอร์ เป็นคู่ชีวิต ขณะนั้นเองก็เกิดสงคราม นายหนุ่มทั้งสามสมัครไปรบเพื่อเพิ่มคะแนนให้ตนเอง ผู้เขียนรอกตายมาได้เพียงคนเคี้ยวจึงไต่แก่งงานกับเบ็ลลา

6. " ตาเบ็คกับยายแมว " ตาเบ็คไม่ชอบยายแมว เพราะยายแมวมายุ่งกับเรื่อง ส่วนตัวของเขา วันหนึ่งตาเบ็คได้ตำราที่ จึงเสกยายแมวให้เป็นแมว ตาเบ็คกลัวความผิดจึงคิด แก้ไขตามตำรา โดยการตัดคอแมวแต่ก็ไปกล่าท่า ไตจางเจกมาหมุท่า ก็เกิดมียายแมวขึ้น ผู้เขียน ซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ด้วยสงสัยเพราะไม่ทราบว่ายายแมวพ้นจากแมว หรือยายแมวเกิดเบาพอดิ

7. " สู้กันควยกลืนยาพิษ " โมดิซันเล่าถึงสาเหตุที่เขาไม่มีภรรยาว่า ครั้งหนึ่ง หมอมูลได้ขอลอเรื่องคุณหมื่นของตน จนเป็นเหตุให้มีการสู้กันควยการกลืนยาพิษ ไกรกินยาเม็ดดี ก็รอดตาย เขามั่นใจว่าจะต้องตายแน่ เมื่อกลืนยาก็เกิดอาการเหมือนคนใกล้ตาย ทำให้เพื่อน ผู้่งที่เบ็ชชยามหัวเราะเยาะเพราะยาที่กิน ไม่ใช่ยาพิษ คุณหมื่นทราบข่าวก็ไม่ยอมผูกจากควย ในที่สุด ก็ไม่ได้แต่งงานกัน

8. " ทหารพระเจ้าราชาธิราช " มะซังรักบุตรสาวมะลอง แต่ผู้หญิงมีภูมื่นแล้ว แมจะพาตีก็ไมสำเร็จ จึงไปสมัครเป็นทหารพระยานอย ต่อมาพระยานอยเป็นใหญ่ เสด็จไป นมัสการพระบรมธาตุ พบบุตรสาวบะควง จึงตอนนี้แต่งงานกับภูมื่นแล้วก็ชอบใจ นำตัวมาเป็น สนมเอก ลาวผู้นี้คือเมยมะนิกันเอง ตัวมะซังก็คิดไควว่าบุญของตนไม่เท่านั้น

9. " ลายตามหนา " ลุงทนายเล่าให้หลานฟังว่า สาเหตุที่ลุงหน้าลายเพราะวันหนึ่ง มีคนมาจ้างให้ไปทำพินัยกรรม เมื่อทำเสร็จผู้ให้ทำก็ถึงแก่กรรม ลูกสาวผู้ตายมาพบให้ฉีกพินัยกรรม หิง ลุงก็ฉีก คนโง่ที่จะใคร่รับมรดกก็ไม่ไ้ เลยใช้ไม้ตีลุงจนสลบ ฟันซี่บนาก็พบว่าหน้าลายหลายแห่ง

10. " ถึง 30 เปอร์เซ็นต์ " ยอน อิงเกอร์ถูกจับและมีหลักฐานว่าฆ่าเบ็ลลีช นายจ้าง ตาย กาลถัดคืนให้ประหารชีวิต แต่รอการประหารไว้อีกสองเดือน ต่อมานายแวกทนายส่วนตัวของ เบ็ลลีช ได้รับจดหมายจากผู้ตายว่าฆ่าตัวตายเอง และสร้างหลักฐานว่าคนใช้เป็นคนฆ่า เพื่อเป็น ขอเตือนใจแก่ผู้ออกกฎหมาย ที่เชื่อพยานหลักฐาน เพราะบางทีผู้บริสุทธิ์ก็ถูกลงโทษ นับว่าเขา ไม่เต็มเต็ง 15 เปอร์เซ็นต์ และบ้างอีก 15 เปอร์เซ็นต์

11. " สืบสรรพากร " นายบานปลอมตัวเป็นกัปตันเสนามาพักกับพระยา ก แฉวลัก ทรัพย์ไปเป็นจำนวนมาก นักสืบสืบจนพบ เพราะสังเกตจากรอยเท้าที่ปรากฏ สีที่บานที่ติดกับเสื้อผู้ รวบรวมทั้งทราบว่ากัปตันเสนาตัวจริงกำลังอยู่ที่ประเทศลาว

12. " อะไรแน่หนอ " เกิดการพินิจวาทาแก่จะสามารถเรียกผีไค้หรือไม่ ชายหนุ่มคนหนึ่งไม่กล้าก็พินิจแล้วเข้าไปทดลองในหนองมีค ปรากฏว่าชายหนุ่มคนนั้นกลัวถึงกับสลบ ขณะที่คนข้างนอกไม่ทราบว่าจะเกิดอะไรในหนองนี้

13. " ปลาหมอตายเพราะปาก หมอมูลเดินชรักันอรวร่า กัปตันนอตันก็รักกันอรา หมอมูลเดินจึงเหยียบกัปตันนอตันจนเกิดการท้าวถกกันขึ้น กัปตันนอตันยิงหมอมูลเดินรพิการทั้งขาและแขน ทั้งนี้เพราะกัปตันทราบว่หมอวางอุบายให้ตนไปใช้กระสุนปลอม คนที่บอกกัปตันคือนอรา หมอไม่รู้ว่านอรารักกัปตันเลยบอกความลับให้

14. " รอดตายเพราะเฉลอ บิลตันแต่งงานกับบีลินดา แต่ไม่ต้องการไ้นายทราย เพราะขายทองการ เขาเป็นลูกเขย ต่อมาบิลตันส่งจดหมายถึงภรรยาและลูกสาวเจาขาย แสดงสับกัน ทำให้ความลับแตก ลูกสาวขายเลยแต่งงานกับชายอื่น จะไว้วางใจใครประโยชน์

15. " โมเตอร์คาร์ใหม่ " ถูกนับเป็นหวังลูกชายที่หายไปทั้งคืนพรอมร ดิใหม่ เกรงว่า จะเกิดอุบัติเหตุจนเป็นลมเป็นแลง รุงเช่าลูกชายก็กลับบ้านเลาให้แม่ฟังวาร ดเสีย

16. " ความรักของนางพระยา นางพระยาเลือกคู่ตามที่ข้าราชการบริพาร เสนอแนะ แทนนางพระยากลั้ไปชอบชายอีกคนหนึ่งและตกลงอภิเษกควย ภายหลังจึงทราบว่า เป็นเจ้าชายคาโปลอวมตนา

17. " ความกตัญญูผล " ถูกเฉลอมีความคิดแปลก ๆ เช่น คิดว่าน่าจะเรียกข้างเผือกว่าหม้อใบง, นะโปเลียน ก็เป็นข้างเผือก ฉะนั้นควรจะเรียกนะโปเลียนว่าหม้อใบง หรือคิดว่า 50 แรงม้า น่าจะเป็น 1 แรงข้าง หรืออีกคว่าควรขยายสงครามตะวันตกควยแง่มุมต่าง ๆ จนทำให้เชือด ๆ สุกุดนาน ขณะเดียวกันก็รำคาญเป็นอย่างมาก

ประมวลนิทานของ น.ม.ส.

ประกอบควยนิทานหรธา 11 เรื่อง เป็นร้อยแก้ว 10 เรื่อง ร้อยกรอง 1 เรื่อง คือ

1. " เรื่องค่าง ๆ " หลวงรักกับแม่สื่อิ่งลูกพี่ลูกน้องของตน พระเวชก็รักแม่สื่อิ่ง พระเวชมีภัยพิพาล จึงพยายามหาเรื่องไ้แม่สื่อิ่งโกรธหลวงรักษ์ หลวงรักษ์รู้ทันจึงออกอุบายให้ผู้ใหญ่บอกป้พระเวช ส่วนเรื่องหลวงรักษ์กับแม่สื่อิ่งยังคงค้างอยู่แค่นั้น

2. " ทำตามฝัน " นายจุก ลูกชายอำแดงสุด เป็นคนเชื่อความฝันแม่มีดแม่ เมื่อจะแต่งงานกับแม่หวงก็ฝันว่าจะได้ลูกสองหัว เลยยังไม่ยอมแต่ง ต่อมาแม่หวงฝันว่าจะไ้รับมรดกเป็นจำนวนมาก นายจุกนอยากไ้มรดก จึงแต่งงานด้วย เคียงนี้ นายจุกมีลูกสองคน กะจะหัว แต่มรดกยังไ้ไ้

3. " กันโขกรามเกียรดี " เป็นนิทานร้อยกรองเรื่องเคี้ยว กล่าวถึงพาลีชลอเขาไ้และไ้นางเป็นรางวัล แต่ถูกทกกันรูแย่งไป

4. " เรื่องหงส์ " กุณดิน กุณเมมและคณะไปเที่ยวทางเรือ วันหนึ่งกุณดินอยู่โยงเฝ้าเรือ เมื่อพรรคพวกกลับมาพบกุณดินตัวร้อนเหมือนเป็นไข้ ละเมอถึงแต่หงส์และพูดจาเลอะเทอะพอรุ่งเช้ากุณดินก็หายแล้วบอกว่าไม่รู้เรื่องอะไร คณะพรรคเพิ่งทราบถึงสาเหตุว่าเป็นเพราะอะไร นั่นคือบรณคี่ที่เตรียมมาหมกชวด

5. " กลซ่อนกล " ลินเค้นหะไ้ไ้ว่างอุบายให้สมุนไปหลอกกุญเฝ้ายมาแต่งงานกับตน โดยลวงนางว่าเป็นสทอฟเฟลกรัก เฟลโฉม้บายโจรรักนิสยสทอฟเฟลจึงซ่อนกลให้สทอฟเฟลแต่งงานกับยูเฝียด

6. " นางเทวยานี " นางเทวยานีเป็นธิดาพระสุกร ไ้พระยชาติเป็นสาวมี มีโอรสสององค์ ต่อมาพระยชาติไ้นางกรรมนิฐาซึ่งตกเป็นทาสนางเทวยานี มีโอรสชายองค์นางเทวยานีหนึ่งนางให้พระสุกรสาปพระยชาติ ๆ ให้พระปฤโอรสองค์ที่สามของนางกรรมนิฐารับคำสาปแล้ว ต่อและไ้ราชวรมยตี

7. " ประกดโง " นายปวงบะบายตลอดเป็นคนโง่ เพราะความโง่เเองที่ทำให้ยายแถมานั่งไห้ทั้งสองสงสัยว่ายายแก่ไ้ไ้ใคร ยายแก่บอกว่าไห้คนที่โง่ที่สุด ทั้งสองจึงรีบแข่งกันเล่าความโง่ของตน

8. " ขอขอชิงตันกับชวาน " วุงเล่าเรื่องขอขอชิงตันกับชวานไห้หลานฟัง แต่หลานร่างรักข้างตามจนลุงรำคาญ ไ้ที่วุงเรื่องที่จะเล่าก็เลยไม่ได้เล่า

9. " กลแกกัน " เฟลโฉม้บายโจรปลอมเป็นราชทูตไปจับพระเจ้าแผ่นดินมาได้ แล้วเดินทางไปรับลมนที่ถูกจับเป็นเชลยกลับมาทั้ง 12 คน แล้วจึงปล่อยพระเจ้าแผ่นดินไห้เป็นอิสระ

10. "กลองกัน" กลองของผู้เขียนเผชิญหน้าขึ้นมา จึงเดินทางอุปกรรมสำหรับเขี่ยออกจนไป พบสาวสวยผู้หนึ่งเกิดการเข้าใจผิดว่าผู้เขียนเป็นเจ้าของบ้านเขา จึงได้คุยกันและมีโอกาสตามไป สดถึงบ้าน

11. "ภูตพูด" พวงเชือกนทกรจึงพาทองไปอยู่ไปพิสูจน์ ทองอยู่จับได้วาทะทรง ประดิษฐ์ เรื่องขึ้นมาเอง เป็นอันว่าเรื่องภูตผีเป็นเรื่องที่เหลวไหล ต่อมาทองอยู่ไทรกัณฑ์มาคุยกับพวงแหจะ ยังไปทันวางหู ก็กรับใช้ก็บอกพวงว่าไทรกัณฑ์เสียยังแก้ไขไม่เสร็จ สักครู่หนึ่งตำรวจก็มาตามพวงไปดู กพทองอยู่ซึ่ง เกิดอุบัติเหตุตายเมื่อชั่วโมงที่แล้ว

"เป็นชาใครแน่"

เอมเปอร่ เรอร์อักษาร์เสด็จประพาสอุทยาน พิรพลตามเสด็จโดยใกล้ชิด เขาพูดเอาพระทัย เอมเปอร่ เรอร์ตลอดเวลา ท่านเห็นมะ เชื่อก็คิเขาก็เห็นด้วย จนเอมเปอร่ เรอร์ที่เห็นเขาประจบ สอพลอ เขาจึงพูดถามเอมเปอร่ เรอร์ว่า เขาเป็นชาเอมเปอร่ เรอร์หรือเป็นชามะ เชื่อน

"ผีทะเล"

ทิดกอยชอบดื่มสุราเสมอ แม่หวงภรรยาจึงร่วมมือกับนายแกนเพื่อนทิดกอยวางอุบายให้ นายแกนปลอมเป็นผีมาหลอก ทิดกอยยกถ้วยขอมสาวบ้านว่าจะไม่กินเหล้าทุกชนิดตลอดชีวิต แต่แม่หวง ก็เสียให้นายแกน เพราะทิดกอยต้องส่งเงินไปให้ภรรยานายแกนทุกเดือนตามสัญญาอีกด้วย แม่หวง จึงซ่อนกลด้วยการบอกทิดกอยว่า ผีนายแกนมาหลอกบอกว่าไม่ได้รับเงิน ให้ทิดกอยส่งเงินโดยผ่านทางแม่หวง ให้แม่หวงเป็นผู้ส่งเงินแทน ตั้งแต่นั้นมานายแกนก็ไม่ได้รับเงินอีกเลย

ผู้ติดกยา

พล นิกร กิมหงวน ต่างก็มีเรื่องกับภรรยาถึงกับยอมออกจากบ้าน และให้สัญญาว่าจะ ไม่รบกวนเงินทองเลย จะช่วยตัวเองอย่างเต็มที่ แล้วก็ตามเขาบ้านเจ้าคุณกำแหงอยู่ ทั้งสาม ตัดใจกรองทองลูกสาวสวยของเจ้าคุณ พล นิกรมีปัญหาคือเพราะรูปหล่อ แต่ก็มีปัญหาเกิดขึ้น คือ กรองทองต้องแต่งงานกับวิจิตเพราะเจ้าคุณเป็นหนี้ไม่สามารถใช้หนี้ได้ สามเกลอจึงช่วยเหลือ ใช้หนี้แทนและไล่วิจิตออกจากบ้าน

‘เมื่อผู้ชายไม่ยกเป็นผู้ชาย’

กณณาแต่งงานกับภรรยา แต่ปีต่อมาถูกคว่ำเพราะภรรยามีลักษณะเป็นผู้หญิง กณณาจึงติดต่อกับนายแพทย์พงษ์ศักดิ์ซึ่งเป็นจิตแพทย์ให้ช่วยรักษาภรรยา ภรรยาขอหย่าอ้างว่ากณณาทารุณจิตใจ แล้วไปผ่าตัดแปลงเพศที่โคเปนเฮเกน กณณาจึงแต่งงานกับพงษ์ศักดิ์ แต่ก็มีปัญหาถึงขั้นหย่าร้างอีกเพราะภรรยาเป็นเหตุ ในที่สุดกณณาจึงไปผ่าตัดแปลงเพศเป็นชายแล้วเปลี่ยนชื่อเป็นกณะอ์ แต่งงานกับภรรยา เปลี่ยนชื่อเป็นภรรณิการ

รวมเรื่องคุณถึก

เป็นเรื่องของคุณถึกและสหาย ประกอบด้วยนายฉัตร เบนจมางกูร ชุนสุวัฒน์โถม และ นนิตยุกติกรณ์ มีทั้งหมด 19 เรื่องคือ

1. "ปารุณคุณถึก" คุณถึกและเพื่อนไปเที่ยวป่า ได้กินเหล้ากันอย่างสนุกสนาน คุณถึกพยายามจะร้องเพลงก็ไม่เป็นเพลง จึงพยายามจะแสดงปารุณฤๅ แต่ก็พูดได้แต่เพียงว่า โซ-คา-เย็น-เย็น
2. "ตุงาน" คุณถึกและเพื่อนไปตุงานที่วัดมหาธาตุ งานนั้นเป็นการแสดงการรบระหว่าง พยกับหมา คุณถึกหลงเข้าไปในกองทัพไทย กว่าจะหลุดออกมาได้ก็เป็นทีครั้นแครงแก่ผู้ดูเป็นอันมาก
3. "เคราะห์ดี" คุณถึกต้องขึ้นศาล และมีเรื่องกับนายบนกาลถึงกับจะคอยกันอีก แต่ภาพทรมไว้ได้
4. "เป็นความ" คุณถึกขึ้นศาลเพื่อแก้ขอหาอนาจารนางสาวอุต ในที่สุดเสียค่าทำขวัญ 5 บาท
5. "ขอเคลงใจ" คุณฉัตรไปช่วยเพื่อนทำหน้าที่ถือขิมพื้ลพบุรี ถูกหนึ่งถือขิมพื้ตรงข้าม ลาวหาว่าเป็นคู่กับภรรยาเพื่อน จึงต้องรับตกลงกันและเดินทางกลับ
6. "นักร้องกัน" คุณฉัตรนักร้องกับหลวงโฆษพิชมิมชัย เหตุมาจากการที่คุณฉัตรทิ้งนามบัตรไว้เมื่อคืนนี้ คุณฉัตรเองก็สงสัยตนเองที่นำทิ้งนามบัตรไว้ แต่ยังไม่ถึงเวลาเรื่องก็สงบ เพราะหลวงโฆษจำได้ว่าผู้ทิ้งนามบัตรไว้ก่อนายกกัน
7. "เขาห้องผิด" คุณถึกเขาห้องผิด ไปเข้าห้องนางสาวแหมแล้วไม่กล้าเล่าให้ยายล้อมภรรยาของนางฟัง นายล้อมเข้าใจผิดคิดว่าคุณถึกจะประจานภรรยาของตน ส่วนแม่แหมเกรงว่าจะเกิดปากกันตายก็ไปแจ้งความ ตำรวจจึงจับคุณถึกไป

8. "ไปโซยา" คุณเด็กและคณะไปโซยา แต่ไม่มีกรมารับ จึงตกลงกันเช่ารถม้าเดินทางไปเอง การเดินทางเหมือนตามอดเพราะไปรู้ทาง ม้าก็พยศ ตำรวจสงสัยว่าจะลักม้าชาวบ้านมาจึงจับไว้ คุณเด็กและคณะจึงได้ตำรวจเป็นผู้นำทางในคราวนั้น

9. "ลอบพบ" คุณเด็กนัดหมายสาวชาวเมืองที่พุมเรียง ถูกกล่าวหาว่าเป็นชะโมย จึงต้องรีบวิ่งหนี

10. "สามสู" คุณเด็กกับสหายไปพบโยคีประหลาด พูตแต่คำว่า สามสู ขุนสุวรรณนึกถึงคำว่าไตรรัตน์ได้ โยคีตีใจคำนี้ แต่กลับตลวงเพราะมาถาม คุณเด็กจึงบอกว่าคำอะไรก็เหมือนกัน เพราะหมายถึง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

11. "ซื้อวิชา" คุณเด็กและคณะอยากซื้อวิชาเกี่ยวกับการรถไฟ จึงยอมเสียค่าปรับคนละสิบสลึง ให้คุณเด็กซึ่งสัญญาให้ลดหย่อน ปรากฏว่าลดหย่อนจริงแต่เสียค่าปรับถึง 50 บาท เพราะเปลี่ยนค่าปรับใหม่

12. "ติดคอ" กางปลาติดคอขุนนิยต ทำอย่างไรก็ไม่ออก จึงต้องไปตามหญิงชู้ชายคนหนึ่งซึ่งเวลาถลอกเอาเท้าออกมาจนมาช่วย โดยการเอาเท้าเขี่ยคอขุนนิยต 3 ครั้งกางจึงหลุด

13. "พวกนักร้อง" คุณเด็กและพรรคพวกซื้อสุราอาหารไปกินกันที่บ้านมหาหงส์ ตกดึกก็ร้องเพลงเอะอะ เจ้าของบ้านเขาที่อารมณ์ไม่ดีเพราะไม่ใคร่เขาบ้านต้องออกปากไล่ พวกนักร้องจึงต้องกลับโดยเร็ว

14. "เล่นสะเกต" คุณเด็กหกล้มที่ลานสะเกตเพราะเล่นไม่ค้อยเป็น แต่อ้างว่าเป็นเพราะไม้ซีกก้านเดียวที่ทำให้เขาสะดุด ถึงกับหกล้ม

15. "เห็นแพะ" คุณเด็กและคณะเข้าใจว่าสุนัขตายเพราะเห็นแพะ รีบตามหมอมานำไขพวกตนซึ่งกินเห็นเข้าไปเป็นจำนวนมาก เมื่อหมอรักษาเรียบร้อยแล้ว จึงทราบว่าเป็นสุนัขตายเพราะถูกรถทับ แต่พวกคนฟังนายเจิ้งพูดไม่ทันจบว่าเป็นเพราะเหตุใด ก็เหมามาว่าเป็นเพราะเห็นแพะ

16. "ไปแทงม้า" คุณเด็กไปแทงม้าครั้งแรกโชคดีได้เงิน จึงคิดจะย้ายไปที่คูจากที่ละสลึงเป็นเม็ดละบาท แต่แขกยามไปขอม คุณเด็กและคณะจึงถูกโทษ

17. บทละคร เรื่อง "ความเท็จ" แม่จำเรียงพยายามโกหกคุณฉัตรสามีเรื่องไปกินข้าวกับนายล่าภู คุณฉัตรกับภรรยาพยายามช่วย "คุณฉัตรไม่เชื่อ พอคือนายล่าภูมาจึงบอกว่า เขาชวนแม่จำเรียงไปกินข้าวด้วยเพราะรักแม่จำเรียง

18. "หาญยกกลาง" ชุนสู่วัดฯ กำลังหาญยกกลางสนามเพื่อจะปลุกมะพร้าว คุณฉัตรหาให้ไกล แต่ยังคงเตี้ยงกันอยู่จนเหยียบขี้หมา จึงลงมือปลุกมะพร้าวตรึงจุดที่คุณฉัตรแนะนำ

19. บทละคร เรื่อง "หลบภัย" คุณฉัตรและคณะนำสุราอาหารไปกินควยขณะที่หลบภัยทางอากาศ หญิงคนหนึ่งเข้ามาในหลุมหลบภัยด้วย เมื่อทราบว่า เป็นคุณฉัตรและสหายก็รีบออกไปตามสามีมานุกบูกอกที่มีกตติศัพท้อลัน พร้อมกับนั้นก็เฝ้ารอลงเท้าคุณฉัตรไปเป็นที่ระลึกด้วย

"เรื่องสั้นสมัยหิน"

พระเจ้าสุริยวรมันทรงสร้างนครวัด ทรงเกณฑ์คนให้มาสลักหินโดยมีกฎอัยสละเรคเป็นผู้ควบคุมการแกะสลัก กฎอัยสละเรคเห็นว่าชายโอยสะสามีฝีมือดีกว่าผู้อื่นจึงให้มาแกะสลักรูปนางอัปสร แต่โอยสะสามีไม่เคยเห็นนางอัปสร ร้อนถึงกฎอัยสละเรคต้องพาไปรู้จัก โอยสะสามีแกะนางอัปสรได้วันหนึ่งพระเจ้าสุริยวรมันเสด็จตรวจรูปสลัก มีงาเอิญทอดพระเนตรเห็นนางอัปสรของโอยสะสามี ทรงพอพระทัยมาก ตรัสให้โอยสะสามีไปหาช่างอัปสรมาให้พระองค์ภายในเจ็ดวัน โอยสะสามีกลายเป็นสุขแต่ใจเป็นทุกข์มาได้หกวัน ก็ไม่สามารถหาช่างอัปสรได้ จึงไปปรึกษากฎอัยสละเรค กฎอัยสละเรคแนะนำให้โอยสะสามีเกรงว่าพระเจ้าสุริยวรมันจะกริ้ว เพราะนางอัปสรนี้ช่างแกะสลักรู้จักก็ทุกคน กฎอัยสละเรคก็แนะนำให้เข้าไปถวายโดยไม่เปิดไฟ หลังจากนางอัปสรถวายแล้ว โอยสะสามีนอนรอความตาย แต่เขากาดการณียดเพราะพระเจ้าสุริยวรมันไม่ออกวาราชการถึงหกวัน พอวันที่เจ็ดก็มีรับสั่งให้เขาเข้าเฝ้า โอยสะสามีพบว่าพระเจ้าสุริยวรมันมีท่าทางอิดโรย พระองค์ชืด ตากดวงแต่ไม่กริ้ว เขากลับตั้งให้เป็นมหาราชเถลิงมีเงินเดือนเป็นทองคำพันชั่ง มีหน้าที่สำคัญคือหานางอัปสรมาถวายพระองค์ต่อไป

เรื่องอย่างว่า

เป็นหัตถ์คดีถึง 54 เรื่อง คือ

1. "คำให้การของราษฎรผู้วิเศษ" ในการสำรวจสำมะโนประชากรคราวหนึ่งผู้สำรวจ

คือ เคนโซซัคโซเซออกจากบ้านของราษฎร เพราะความหิว เนื่องจากเจ้าของบ้านเกรงความผิดที่
จะให้อาหารแก่ จึงเล่ารายละเอียดถึงแม้จะมีคดี "สอ พุ่มเกษ"

2. "ความเรียงเรื่องหมาเจะคน" กบกับหมาที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อมีการปราบหมา

คนจึงมีโอกาสได้ชิมอาหารโอวราอีกหลายอย่าง

3. "คำปราศรัยของคณบดีผู้ดีของชาติว่าด้วยความเจริญของบ้านเมือง" ผู้นำได้

รายงานถึงผลงานที่ได้ทำไปแล้ว และกล่าวว่าเมืองเราเจริญยิ่งขึ้น ต่างชาติยังคงสนับสนุนเงินทุน
ได้อีกมาก

4. "ข้าพเจ้าเตรียมตัวเป็นกษัตริย์ของชาติ" นายประโดกเตรียมตัวเป็นคนสำคัญโดย

การชักชวนการให้สัมภาษณ์ด้วยการค้นพบตัวเอง

5. "ข้าพเจ้าสนทนากับลิง" นายประโดกมีโอกาสสนทนากับลิง จึงถือโอกาสสั่งสอนลิง

ให้มีเกียรติในการกิน ไม่ให้กินธัญพืช ผัก ทราย หรือถนน พร้อมกับบอกว่าถ้ามีโอกาสอีกจะมาสอนวิธี
เล่นการเมืองให้ฟังด้วย

6. "ข้าพเจ้าถูกปลุกขึ้นมาตามกึ่งแต่ที่สามว่า" ใจ? ตกใจหรืออย่างไรว่าจะว่าการ

กระทรวงใหม่ ?" เป็นความวุ่นวายของโทรศัพท์ ทำให้ผู้เขียนได้รับคำถามที่ไม่รู้เรื่องรูราว
แต่ก็ตอบไปว่าการกระทรวงใหม่ก็โดยกเวบคดาใหม่ เพราะผู้ใหญ่ว่านคงอยากจะวาระราชการเอง

7. "พูดกันติดปากคือเสียงข้างมากในระบบประชาธิปไตย" มีการเปลี่ยนชื่อกระทรวง

พวง กรม หลายแห่ง ผู้เขียนเห็นว่าเดี๋ยวนี้ปกครองระบบประชาธิปไตยจึงควรเรียกชื่อวา ซึ่ง
ตามที่ประธานาธิบดีกันมาก

8. "ข้าพเจ้าสถาปนาตัวเองลง(หรือขึ้น)เป็นชนชั้นกรรมกร" คนตัว ๆ ไปมักจะ

กล่าวว่าไม่มีเวลา โดยไม่รู้ว่าจะไปไหนทางใด ปัจจุบัน "เวลา" จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก

9. "ท่านมีไซโคโลยีบ้างไหม ? ขอขมึ้นหน่อย" เมื่อรัฐบาลใช้คำไซโคโลยีบ่อย ๆ

ประชาชนก็ใช้กันติดปากทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ว่าจะหมายถึงอะไร

10. "เคราะห์ดีที่ข้าพเจ้าไปได้เกิดปีหมา" ในวันเกิดผู้ใหญ่ ท่านมักจะแจกเครื่องหมายสัตว์ที่เป็นปีของท่าน ผู้เขียนก็มีวันเกิดคือไม่ได้เกิดปีหมา สำหรับวันเกิดปีนี้ตั้งใจว่าจะทำให้สจนาคคนแถว ๆ ทั่ววันจนเย็นจึงคอยหากคนมาช่วยฉลองเลี้ยง วันเกิดให้

11. "พยากรณ์สงครามโลกคราวที่แล้ว (หลังจากที่สงครามโลกคราวที่แล้วเล็กไปแล้ว)" ผู้เขียนพยากรณ์สงครามโลกคราวที่แล้วว่า ถ้าสงครามยังไม่ยุติทหาร ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดคง จะไม่มีทางเกงนุงเป็นแน่

12. "สงครามชิงแมว" เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ไทยประกาศว่าแพ้สงคราม ญี่ปุ่น ทั้งที่ยังไม่มีการรบ มีแต่ระเบิดกับระเบิด ผู้เขียนสงสัยว่าสงครามคราวนั้นเขาชิงอะไรกัน

13. "ข้าพเจ้ากลายเป็นคน ถ้าผู้เขียนมีอำนาจ อำนาจจะทำให้เสียจนจนกลายเป็นคน แต่คนก็อาจจะกลายเป็นคนได้ถ้ารู้จักกลับตัว

14. "ข้าพเจ้าไม่วางแผนการศึกษาของชาติ" แผนการศึกษาชาติฉบับใหม่ไม่ได้แก้ไขปัญหาโรงเรียนไม่พอเรียน แสดงว่ารัฐมนตรียังศึกษาไม่พอ ทำให้ผู้เขียนสงสัยว่าแผนการศึกษาชาตินี้จะมีโรงเรียนเอาไว้อให้รัฐมนตรีเรียนกันบ้างไหม

15. "ข้าพเจ้าตอบกระทู้คำถามชื่อของรัฐบาล" รัฐบาลอยากทราบความเห็นของประชาชนที่มีต่อธนาคารออมสิน ถ้าตอบเป็นที่พอใจ เพราะประชาชนเห็นประโยชน์ของธนาคารออมสินอย่าง ยิ่ง ที่ไม่น่าพอใจคือเขาไม่มีเงินฝากกัน

16. "ตำราวิทยุสำหรับนักวิทยุสมัครเล่น" วิทยุมีสองชนิดใหญ่ ๆ คือชนิดที่เสียบภาณีและชนิดที่คิดว่าจะไปเสียบภาณีแต่ไม่ได้ไปเสียบเลยที่

17. "วิชาการ ล้วงกระเป๋าสตางค์ที่นิยมมีให้มีกระเป๋าสตางค์ทั้งเจ็ดและกางเกง ข้างคนล้วงกระเป๋าสตางค์ เพราะความเคยชิน ข้างคนล้วงกระเป๋าสตางค์ เพื่อค้นหากระเป๋าสตางค์ แต่ต้องระวังอย่าไปล้วงกระเป๋ากันอื่น เพราะจะทำให้ติดกระดาษ

18. "ช่างหลังกางเกง" กางเกง มักจะดูกันว่า เป็นของตัว ฉะนั้นเวลาแต่งกายจึงมักนุ่งกางเกงที่หลัง จนบางทีคิดว่าเรียบร้อยจึงเดินออกจากบ้าน รอนถึงตำรวจต้องรีบมายกกว่า คุณลืมนุ่งกางเกง

19. "ทำอย่างไรจึงจะมีเงินเป็นถึง ๆ ?" ถ้าอยากเป็นเศรษฐีก็ควรเจริญรอยตามเศรษฐีรู้จักเลือกค้าขาย รู้ลักษณะนิสัยของเศรษฐี ฯลฯ ส่วนมหาเศรษฐีนั้นก็แนะนำให้แต่งงานกับมหาเศรษฐีเสีย

20. "ตะไกรกับมิดโกน" นายประโดกคุยกับช่างตัดผมเรื่องการเลือกผู้แทน เขากลัวตะไกรกับมิดโกนมากเกรงว่าจะตอบไม่ถูกใจช่าง แต่เคาะบุญที่ช่างกับเขามีความกិតกรงกัน คือไม่เลือกใครเป็นผู้แทน

21. "ปรัชญาในท่อข้างถนน" มักจะมีการวางท่อโดยไม่กลมกันอยู่เสมอ จนทำให้ผู้สัญจรไปมาได้ปรัชญาเกี่ยวกับตนเองว่าต้องระวังเพื่อรักษาชีวิต ทั้ง ๆ ที่เสียภาษีไปจ้างเขาแล้ว

22. "ปรัชญาของนายประโดก" นายประโดกโชคคืออย่างประหลาดที่ไม่มีเงินกินข้าวเลยเพื่อน ๆ จะเลี้ยงฉลองให้ก็ไม่ยอม เพราะเขาถือว่าไม่มีเงินกินข้าวเลยโชคคืออยู่แล้ว ฉะนั้นจะกินที่เพื่อนเลี้ยงทำไม

23. "เรื่องกวางและเรื่องปลา" เมื่อน้ำท่วมจนทำให้สัตว์บกกลายเป็นสัตว์น้ำ นายประโดกก็คุยกับภรรยาว่าคนหาปลาคงจะร่ำรวยแล้วก็หันไปถามคนหาปลา แกก็ทำปากขมขมรับตอบแล้วเดินจากไป

24. "รับประทานกิลป์หรือวิธีกินข้าว" เป็นการสอนให้รู้จักกินข้าวช้อนส้อมตามวัฒนธรรม เพื่อจะได้เป็นอารยชนและแนะนำการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการทำช้อนส้อม แมวว่าจะไม่มีเวลาว่างเลยก็ตาม

25. "ท่าที่ทุกหย่อมหญ้าต่อผู้เผด็จการกระเป๋" เป็นความคิดของราษฎร 35 อาชีพที่มีต่อท่านผู้นำที่จะหวนกลับมาครองอำนาจอีกครั้งหนึ่ง

26. "ทั้งคนขับสามล้อและคนขี่สามล้อก็อย่างง่าคือพอกีกัน" คนขับ และคนขี่สามล้อคุยกันถึงเรื่องนุทรีที่ถูกเก็บภาษีแพงขึ้น เพราะหัวรถกันเดียวกัน สุกท้ายผู้ขี่สามล้อต้องจ่าย 7 บาท แทน 5 บาทตามราคาปกติ เพราะผู้ขับสามล้ออ้างว่าหนักกว่าทำบุญให้โร่งงานมวนุทรีกับรัฐบาลร่วมกัน คนขับสามล้อก็แล้วกัน

27. "น้ำทะเล หาดทราย สายลมและหอย" เมื่ออากาศร้อนบรรดาผู้ที่ไม่มีเงินก็ร้อนมาก ร้อนนอยตามระดับความมีเงิน ต่อพากันไปตากอากาศ ที่หัวหินเดิมมีแต่หอยสวยงาม แต่เดี๋ยวนี้ เปลี่ยนไปเพราะมีผู้หญิงสวย ๆ มาแทนที่ จนบางครั้งก็อาจจะทำให้เกิดเรื่องขึ้นได้

28. "ฤดูหนาวมาแล้วและไปเสียแล้ว" เมื่อฤดูหนาวมาเยือน คุณประโดกต้องหาวิธี แก่นาวด้วยการเอาน้ำร้อนใส่ขวดมาวางไว้ข้าง ๆ แต่ขวดมีราคาแพง คุณประโดกเลยต้องทนซื้อ เหล้า กินเหล้าให้หมดวันละขวดทุกวัน เพื่อจะได้นำขวดมาใส่น้ำร้อนแก่นาว

29. "ข้าพเจ้าเผชิญภัยหนาวบนเนินเจริญกรุง" คุณประโดกหนาวจนต้องสวมเสื้อหลายชั้น ทำให้หูเกะกะจนรถเมล์ไม่ยอมรับ มีคันหนึ่งที่คุณประโดกสามารถขึ้นได้แต่ต้องเสียทั้งค่าโดยสารและ คาร์ระวาง

30. "เจ็บเหลือเกิน จริง ๆ นา หินไม่พัน ข้าพเจ้าหนีผู้เผด็จการไม่พ้น เขารุมเล่นงาน ข้าพเจ้าเสียสะบักสะบอมไปเลย" บนรถเมล์ที่แสนจะแน่น กระเป๋าจะทำตัวเป็นผู้เผด็จการ สิ่งนี้ ถ้าใครไม่ทำตามผู้นั้นจะเคราะห์ร้ายทันที

31. "ปรัชญาบรรดประจำทาง(ก็มี)" เนื่องจากผู้ที่ขึ้นรถเมล์จะต้องออกถนนเป็นพิเศษ ผู้เขียนจึงเห็นว่าน่าจะอบรมนักการ เมืองด้วยการให้ขึ้นรถเมล์เสียก่อน จะได้ฝึกฝนให้ทนความ ลำบากได้แต่คนมี

32. "เรื่องเกี่ยวกับรถประจำทาง" ซึ่งรัฐมนตรีว่าการคมนาคมไม่ต้องอ่านก็ได้ " ผู้เขียนชี้เร่รถประจำทางกระเป๋าสตางค์ก็หาย ขึ้นแท็กซี่ก็ถูกตะกอก ขึ้นรถรางก็แสนจะช้า แต่ ผู้เขียนไม่อยากบนและวิจารณ์ เพราะทราบว่ากำลังมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และผู้เขียนมั่นใจ วาจะเรียบร้อยภายในไม่ถึง 50 ปี

33. "ความรักเมื่อเหลียวมาใหม่ก็ยังมิ" เป็นธรรมดาของชายที่ขอมมองเห็นความสวย ของผู้หญิงไปหมดทุกคน บางคนก็มองเพลินจนไม่ทราบว่าหญิงคนนั้น เป็นภรรยาของตน

34. "มีความสุขอยู่ในผู้หญิงทุกคน" ถ้าจะถามผู้หญิงว่าอยากสวยหรืออยากฉลาด ผู้หญิงมักจะตอบว่าอยากสวย ถ้าจะถามผู้ชายว่าผู้หญิงสวยไหม ก็จะได้รับคำตอบว่า สวยเหมือนกัน ทุกคน แต่คนที่สวยที่สุดคือคนรักของตนเอง

35. "ผู้หญิงก็สวยเหมือนกันทุกคนแหละนะ" ผู้ชายเห็นผู้หญิงสวยเหมือนกันหมดจะต่าง
กันที่ชื่อของเจ้า หลอนเท่านั้น

36. "ชายหนุ่มแผนปัจจุบันจะครองตัวอย่างไรจึงจะพ้นภัยสวาทจากหญิงสาวสมัยใหม่"
ใครรับคำตอบวางใจเอาอกเอาใจแต่อย่าตกปากรับคำเป็นอันขาด

37. "ข้าพเจ้าพวกตัวที่คืบหน้าจนเจริญรุง" คุณประทุพบุรุษเพี้ยตนเป็นสามีที่สี่ ด้วยกา
รชนของที่ภรรยาชื่อจนเกือบถูกรถชนและภรรยาที่หัวของมากกว่าคุณประทุพบุรุษเสียอีก แต่คุณประทุพ
บุรุษไม่โกรธหมยยังเอาใจจะซื้อกระโปรงให้อีก

38. "โรงเรียนเมีย" อันผู้หญิงที่จะบังอาจเป็นแม่คนได้นั้น ความจำเป็นบังคับให้
ต้องไปเมียเสียก่อน ฉะนั้นจึงควรตั้งโรงเรียนเมีย เพื่อฝึกหัดอบรมก่อนที่จะเป็นเมียจริง ๆ

39. "ผู้หญิงเล่นการเมือง ขูย สนุกกันใหญ่---" ผู้หญิงไม่ค่อยเล่นการเมืองกันนัก
แต่ถ้าเล่นก็มักจะดี เพราะผู้ชายจะสบายตาม ๆ กัน เนื่องจากกฎหมายทุกฉบับผู้หญิงยอมเพ่งเล็ง
ไปในทางเห็นอกเห็นใจหรือเอาอกเอาใจกูรักหรือสามีเป็นแน่

40. "ข้าพเจ้าพบปฤถณอักบรไซวตั้งแต่เด็ก" เวลาที่คนเราจะมีความสุขคือเวลาที่
คิดถึงเรื่องราวในตอนเป็นเด็ก คุณประโดกจึงคิดบ้างและพบว่าในอดีตตนเองมีแต่ความสงสัย

41. "เรื่องของเด็ก" เด็กผู้หญิงมักจะเจริญเติบโตเร็วกว่าเด็กผู้ชาย เด็กชายประโดก
จึงเป็นเพื่อนที่แสนเป็นของเพื่อนหญิงวัยเดียวกัน

42. "ความรักครั้งแรก" คุณประโดกมีความรักครั้งแรกเมื่ออายุ 15 ปี ความรักครั้ง
แรกนั้นทำให้เขาต้องทำเลขการบ้านเพิ่มอีก 10 ข้อ คือของเขอที่รักและของพี่เขออีกคนละ 5 ข้อ

43. "เรื่องจำพวกถ่านไฟเก่า" คุณประโดกพบแฟนเก่าที่เขาติน การพบกันครั้งนั้น
ทำให้เขาคิดไปไกลว่า ถ้าเขาได้แต่งงานกับเขอ เขาคงมีลูกถึง 9 คน ใน 12 ปี เพราะเขอมีลูก
ตามมาเป็นพรวน

44. "ข้าพเจ้าสอนคุรรักให้เท่ากับข้า" คุณประโดกพยายามสอนคุรรักให้เท่ากับข้าเป็น
ตามที่คุณแม่ต้องการ แต่ก็ไม่สำเร็จ คุณประโดกไม่เสียใจเลยที่ไม่ได้แต่งงานกับเขอเพราะอย่าว่า
แต่กับเขาเลย เขาเขอก็รักไม่เป็น

45. "ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าเป็นพนักงานโทรศัพท์" คุณประโดกทำงานแห่งหนึ่ง มีอันต้องรับโทรศัพท์ตามคนมาพูดตามมรรยาทที่ดี จนทงไม่ไหวย้ายที่ทำงาน ก็ไปพบเจ้านายที่ต่อโทรศัพท์ไม่เป็น ต้องใช้เขาต่อเสมอ ครั้งหนึ่งคุณประโดกวงใจต่อไปที่โรงพยาบาลลคนมา จึงไม่ตอมีหน้าที่ต่อโทรศัพท์อีก

46. "อาไร่ สิบกว่าปีเท่านั้น ูกค้าเป็นถึงไปได้ " ในงานชุมนุมศิษย์เก่า คุณประโดกพบว่า จะมีการหักทหายแปลก ๆ ไม่รู้ว่ากาลเวลาเรือสุราที่ทำให้คนเปลี่ยนไป

47. "การสนทนาระหว่าง งคพชาติกับคนชาติ" คุณประโดกไปเยี่ยมเพื่อนที่เผอญชาติก็ ไคสนทนากันถึงเรื่องชาติ ไคสนทนากันถึงเรื่องต่าง ๆ สรุปได้ว่า อะไร ๆ จะดีขึ้นถาทานผู้ใหญ่ ถานไปถานมาบ่อย ๆ เช่น ถนน ตรอก ซอย เป็นต้น

48. "ไอ้ทาโง่" เมื่อท่าวโลกบาลเสด็จออกขุนนาง ทา อูฐ วัว ต่างก็ร้องทักว่าถา ใครทาอะไรโง่ ๆ มักจะถูกคาเป็น ทาโง่ อูฐโง่ วัวโง่ ท่าวโลกบาลก็ทรงศคัสินด้วยความยุติธรรม แต่เจ้าสัตว์ทั้งสามกลับคาพระองค้ว่าเป็นไอ้ทาโง่

49. "สวัสดิ์ปีใหม่ พุทธศักราช 2503" คุณประโดกฉลองปีใหม่เต็มที เขาก็คิดว่า จะปรับปรุองตนเอง เพราะเกิดเป็นคนตองรัฐภาษาคน

50. "กระบองยอดเพชรและหวงสะบักซอ" นายร่าคาญและคณะอภิปรายถึงค้ว่า กระบองยอดเพชรว่าไซ่ไค้เหมาะสม แต่ค้ว่า ฮูล่าฮูล่าจะไค้ค้ว่า หวงสะบักซอ แทน

51. "คนไทยชอบกินไซ่เบ็ดมากกว่าไซ่ไค้" เสนีย์ นุชปะเกก ฝากปัญหาไว้ให้นายร่าคาญ คิดเล่นว่า ท้าไมคนไทยจ้ชอบกินไซ่เบ็ดมากกว่าไซ่ไค้ นายร่าคาญคนพวากคนไทยไม่ไค้ชอบอย่าง ที่คุณเสอียพูค แต่เป็นเพราะคนไทยรู้เศรษฐกิจจ้ดี จ้กินอย่างที่มีปริมาณมากกว่าในรากาที่เท่ากัน

52. "นิทาสโมสร" ยูแทนย้ง ะนะคร, ธนบุรี และนายร่าคาญกุกันถึงภาวะปัจจุบันว่า แมจจะมีการควบคุมราคาสินค้า แต่สินกาก็ยังมีราคาแพง มีแคยุงเท่านั้นที่ยังสุขเหมือนเดิม

53. "ทำผิดโดยไม่เจตนา" นายร่าคาญพูดถึงปัญหาการออกเสียง ร ล ว่าไม่ให้โทษ ผู้สอนหรือผู้เรียน เพราะทุกคนตองการถูกถูก สิ่งทีผิดคือว่าผิดโดยไม่เจตนา จ้ไม่จำเป็นตองโจมตี คนนั้นกนนี่ ควรจะหาวิธีแกไซ่ คือไม่ค้กักับ ไม่โทษกัน

54. "เขาเอาข้าพเจ้าไปชกทางทีวี" ประหยัด ค. นาคะนาท ให้สัมภาษณ์ทางทีวี เกี่ยวกับนามปากกา "นายร่าคาญ" ว่าค้จ้ขึ้นตง ๆ ไปอย่า นั้นเอง เมื่อตค้ตลาคจะไซ่ช้จ้จริง ๆ ทางโรงพิมพ์ก็ไม่ยอม ส่วนนายประโดกก็เป็แก้วละครเขี้ยว ๆ ตัวหนึ่งทีเขียนไปเขียนมาจนกลายเป็นชื่อของตนเอง

เรื่องอย่างว่า ชุดใหม่

เป็นเรื่องชวนคิดชวนขัน 25 เรื่อง คือ

1. "แล้วกัน" ผู้เขียนถูกม้าชนจนสลบ อาโมโหมากขนาดจะเอาปืนไปยิง ดีแต่ว่าแม่และย่าห้ามไว้ ประการสำคัญคืออาไม่มีปืน

2. "อะไรก็ได้" คนที่ไม่มีความคิดมักจะพูดว่า อะไรก็ได้ แต่เมื่อได้ "อะไรก็ได้" จริงๆ กลับโยกโย้ไม่อยากจะได้

3. "วันเกิด" ควรจะมีการฉลองวันเกิดกันอย่างเต็มที่ ควรจะหยุดงานเลี้ยงเมื่อที่หนึ่งหรือที่สอง ขณะที่แขกวนเวียนหาประตูบ้านแถวหลังบ้าน

4. "สมาคมโกหกแห่งประเทศไทย" สมาคมฯ เชิญแขกมาเลี้ยงน้ำชาในวันเปิดสมาคม แยกหลงฟังสุนทรพจน์อยู่หลายชั่วโมง จึงรู้สึกตัวว่าไม่มีการเลี้ยงตามที่แจ้งไว้ในบัตรเชิญ

5. "ความหลังของคนอื่น" บันทึกของชายผู้หนึ่งที่ผู้เขียนเก็บได้ เป็นบันทึกเมื่อ 40 ปีมาแล้ว ไม่ทราบอนาคตของชายผู้นั้นว่าจะเป็นอย่างไร

6. "นุ่งผ้ากันทำไม?" ผู้เขียนลองนึกถึงวิวัฒนาการของการนุ่งผ้า และสรุปได้ว่าผู้หญิงจำเป็นต้องใส่ชั้นในเพราะความไม่สมบูรณ์ คือไม่พอประกอบและเกินประกอบ

7. "คิดฝันหลงฤดู" ผู้เขียนไปยืนคิดฝันแห่งหนึ่ง พบว่าสตรีส่วนใหญ่ต้องการให้เสื้อผ้าเปียก ยกเว้นผู้ที่มีรูปร่างผอมจนดูไม่ได้

8. "ข้าพเจ้าไม่คัดค้านการเรียกร้องสิทธิของสตรี" ผู้เขียนเห็นว่าหญิงเสียเปรียบชายในทุกกรณี จึงไม่คัดค้านการเรียกร้องสิทธิของสตรีที่กำลังถูกลดลงเป็นไฟไหม้มุ่งอยู่ตามสมาคมหรือตามวงไฟทองขณะนี้

9. "แพ้นุ่งกระโปรงเด็ก" ผู้หญิงนุ่งกระโปรงสั้นตามแฟชั่น คล้ายกับเอากระโปรงเด็กมานุ่ง ผู้ชายก็ไม่ยอมแพ้เพราะทำท่าว่าจะเอากางเกงเด็กมานุ่งเหมือนกัน

10. "เห็นแต่ขา" เพราะผู้หญิงนุ่งกระโปรงสั้นเห็นแต่ขา ผู้ชายก็มักจะมองแต่ขา บางคนมองเพลินเห็นขาผู้ชายที่นุ่งกางเกงขาสั้นเป็นขาผู้หญิงก็มี

11. "อย่าลืมยกทรง" ขณะที่แพ้นไม่ใส่ชั้นในเป็นที่นิยม สตรีชั้นนำต่างก็วิพากษ์วิจารณ์ถึงความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม แต่ชั้นในก็เป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งนี้อาจทำให้รู้รักหันหลังให้กันทั้งๆที่ไม่มีเรื่องโกรธเคืองกันมาก่อน ทั้งนี้เพราะยกทรงทำเหตุ

12. "ว่าด้วยการประกวดนางสาวไทย" เกิดปัญหาถกเถียงกันว่าควรจะมีการประกวดนางสาวไทยหรือไม่ ทั้ง ๆ ที่มีการประกวดทุกปี ที่สำคัญไม่มีใครคิดก็คือตำแหน่งนางสาวไทยว่างตั้ง 11 เดือน เพราะนางสาวไทยอยู่ในตำแหน่งเพียง 28 วัน เธอก็จะกลายเป็นอดีตนางสาวไทย

13. "นกกระเจาบเหี่ยม" เกิดการชกต่อยในร้านอาหาร เพราะความเข้าใจผิด ผู้สั่งสั่งนกกระเจาบเหี่ยมตามเมนู ผู้ขายบอกไม่มี ผู้สั่งก็จะโห่ ผลสุดท้ายปรากฏว่าผู้สั่งอ่านคำ "กระเหี่ยม" ตกไป เหลือแต่เหี่ยม จนเกิดเรื่องดังกล่าว

14. "กินเข้าไป" แยกอวยกับข้าวฝีมือเจ้าของบ้านมาก เรียกอาหารไม่หยุด แม่เจ้าของบ้านจะบอกว่าเครื่องปรุงหมักก็ไม่ฟังเสียง เจ้าของบ้านจึงต้องตัดสินใจทำอาหารมาให้อีก และได้ความรู้ใหม่ว่าเสื่อออนผัก ฝักก็อวยเหมือนกัน

15. "ใครกินก็กิน" โรงแรมยูนิเวอร์ซิตีจัดอาหาร ยองเตชนิกพิเศษ 108 รายการ อาหารที่สำคัญที่สุดคือมันสมองลิง ใครสนใจก็ติดต่อได้

16. "พอครัวหัวแตก" ผู้เขียนเป็นคนที่กินไม่เลือก ฉะนั้นตำราอาหารที่ผู้อ่านต่อว่ามาว่าไม่ไค้ความ จึงมีเครื่องปรุง วิธีการปรุงต่างจากธรรมดา

17. "ไปป่าหาอะไร" คณะหนึ่งเที่ยวไปเที่ยวป่าเพื่อหาความเพลิดเพลิน ครัวหนึ่งครุอบยิงได้ ทุกคนออกปากชม ครุอบกลับพูดว่าตั้งใจจะยิงข้างแท้ ๆ มองไม่เห็นนกเลย

18. "ระหว่างคนกับสัตว์ป่า" คนมักจะเข้าป่าล่าสัตว์เป็นส่วนมาก การล่าสัตว์มีหลายวิธี แต่วิธีที่ควรระวังคือการเผาป่า เพราะอาจจะถูกจับในข้อหาลักลอบตัดไม้หรือทำลายป่าได้

19. "เรือควนเที่ยวแรก" เมื่อเรือควนเปิดใหม่ ๆ มีผู้นิยมโดยสารมากถึงแม้จะเปียกบ้างก็ไม่เป็นอะไร ผู้โดยสารก็มักจะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน คือ นั่งเรือเที่ยวมากกว่าทำธุระ

20. "รอร่างเที่ยวสุดท้าย" เมื่อมีข่าวว่าจะเลิกรอร่าง คุณประหยัดไม่เคยคิดอยากนั่งรอร่างเที่ยวสุดท้าย เพราะมีความหลังฝังใจกับรอร่าง คือครั้งหนึ่งนั่งหลับจนรอร่างเข้า ออกจากอุโมงค์ในตอนที่รอร่างเที่ยวแรก คุณประหยัดเกรงประวัติศาสตร์จะซ้ำรอย จะไม่มีโอกาสออกจากอุโมงค์เหมือนคราวก่อน

21. "บ้ารอร่าง" ชายคนหนึ่งอยากให้มีรอร่างเหมือนสมัยก่อน แม้จะบ้าหรืออาจจะติดก็ตาม เขาคิดวางรถติดมากเท่าไรก็จะหาให้ของตัวเองเห็นสภาพรอร่างในอดีตได้มากเท่านั้น

22. "บนเส้นทางรถไฟสายปากคลองสาน(เดิม)" รถไฟสายปากคลองสาน - สมุทรสาคร เป็นรถไฟที่เอาใจผู้โดยสารมาก จะมาช้าก็หนอยกยั คอย บางทีถึงเวลาออกก็ยังไม่เข้าสถานีก็ยังมี คุณประโดกเชื่อว่าสาเหตุทางสายนี้ เพราะเคยผจญกับขบวนรถไฟไม่ยอมวิ่งเสียเฉย ๆ ในฐานะที่เคย ผจญขบวนมากจึงมีผู้ถามว่าเคยพบขบวนขนาดหนักที่ไหนบ้าง เขาตอบว่ามี 3 แห่งคือที่คลองโคกขามขณะ ที่เขามีอายุ 10 ขวบ ที่คลองด่านเมื่อ 20 ปีมาแล้ว และที่บ้านเขาที่กรุงเทพฯ เมื่อไรก็ได้พบ เป็นมาทุกวันเลย

23. "ว่าด้วยรถประจำทาง" คุณประหยดก็ใช้การ เดินทางด้วยพาหนะหลายอย่าง เริ่ม ด้วยรถลากที่เคยผจญถึงสองครั้ง ต่อมาก็เป็นรถราง เขาพบปรัชญาหลายอย่าง เช่น สามีมกรรยา บางคู่แต่งงานกันเพราะรถราง บางคู่เลิกกันเพราะรถราง เมื่อเลิกรถรางก็ขึ้นรถเมล์ รถเมล์ก็ แสนจะแน่น บางทีก็ช้ากว่าคนเดิน บางทีก็ถูกฉกกระเป๋าสุด บางทีก็ขึ้นรถติดๆ เมื่อมีข่าวว่าจะมี รถสองชั้นจึงตั้งตาคอย จนแล้วจนรอดก็ยังไม่ มี ก็มีข่าวว่าจะมีรถปรับอากาศ คุณประหยดก็เกิดมีปัญหาคือ ขึ้นมาอีกว่า ถ้าผู้โดยสารนำของกลิ่นไม่ดีมาขึ้นรถจะทำอย่างไร เครื่องทำความเย็นเสียจะทำอย่างไร และถ้ารถแน่นผู้โดยสารแย่งกันขึ้นจะมีวิธีแก้ได้อย่างไร

24. "รถร้อน" คุณประหยดคุยกับคนขับแท็กซี่ท่ามกลางความร้อนถึงชีวิตคนรถ พบว่า บางคนซื้ออาหารไว้ไรต์ แล้วนำรถไปก็ รุ่งเช้าไปขออาหารคืนแต่ไม่ได้ คราวหลังจึงแกล้งลืมอีก พร้อมกับใส่ผลสดในอาหารด้วย ของจึงไม่หายอีก บางคนมียาแก้ปวดคือพริกขี้หนูใช้ เคี้ยวเวลา ง่วงนอน

25. "ไปร้อนที่หัวหิน ร้อนนี้ไปไหน ?" คุณประหยดค้นคว้า เพื่อนว่าจะไปเที่ยวหัวหินด้วยกัน คุณประหยดเดินทางไปคอกที่หัวหิน ลงเอนน้ำทะเล หาประสบการณ์เกี่ยวกับมาโคลหลายอย่าง แต่ ไม่ปรากฏว่าแววของเพื่อนที่นั่นกันไว้เลย

เรื่องคนักสู

ลุงเชยพานายยอดมาเป็นลูกน้องสามสหาย เพื่อจะได้สนับสนุนให้นายยอดเป็นนักมวยที่มี ชื่อเสียง สามสหายและศิเรกช่วยกันจนยอด เป็นนักมวยที่มีชื่อเสียงโด่งดัง ครั้งหนึ่งชาตุมหาจางให้ ยอดล้มมวย ยอดตกลงเพราะต้องการนำเงินไปซื้อนาให้พ่อแม่ เมื่อถึงวันชกยอดก็จะล้มมวยแต่สี่สหาย จับได้ พจ, กิมหงวนรีบบอกยอดว่า ถ้ายอดแพ้กิมหงวนจะเสียพนันถึงห้าแสนบาท ยอดจึงไม่กล้าล้มมวย นายชาตุมหาจางไม่กล้าไว้วางใจเพราะกลัวเสียชื่อ ก็ในวันนั้นคุณหญิงวาคจึงพา ยอดและสี่สหายไปเลี้ยง

"วันชัย"

สัมฤทธิ์ถูกอุ้มขึ้นจากญาติกรรยาจนทนไม่ได้ หนีออกจากบ้าน สายใจและสำราญใจบุตรชาย
เคื่อรอนพี่ชายและพี่สะใภ้โก่งงานและทรัพย์สิน แต่เคราะห์กรรมก็ทำให้หมดเนื้อหมกตัวต้องขายบ้าน
สัมฤทธิ์สร้างฐานะจนร่ำรวยซื้อบ้านนั้นไว้ แลวกลับมาอยู่กับลูกเมียอย่างมีความสุข สัมฤทธิ์ให้อภัยพี่
ทั้งสองที่เกยโกงตนและให้ลืมเรื่องราวแต่หนหลัง อังวรวินนี้เป็นวันชัยในชีวิตครอบครัวของเขา

วันที่ฟ้า

กองทัพอากาศเชิญเจ้าคุณปัจจุบัคและคุณหญิงไปร่วมงานของกองทัพ สามสหายซึ่งเป็นอดีต
เสืออากาศได้แสดงการขับเครื่องบินผาดโผนเป็นที่ครึกครื้นแก่ผู้ร่วมงานมาก คุณหญิงวาดอยากนั่ง
เครื่องบินจึงบริจาคเงินแสนบาท กิมหงวรับอาสาขับเครื่องบินให้ เขาขับขับแบบผาดโผนจนคุณหญิง
เป็นลมหน้าผาก เขารู้สึกตัวอีกครั้งหนึ่งเมื่อไ้รับวิทยุว่าคุณหญิงวาดสลบ จึงรีบนำเครื่องบินลง

"สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ"

ปลัดแสงและนายดาบเพื่อมาติดไม้กับนางสาวสังวาล ชิตาขุนบุษบันบุรี ทานขุนชอบปลัด
แสงจึงสอนปลัดให้วางอุบายช่วยชีวิตกษัตริย์สังวาลจะโศกโศกใจมากกว่านายดาบเฟื่อง ทั้งนี้
ทานขุนแนะนำให้ปลัดแสงฉลัดนายดาบเพื่อจงกนน้ำด้วย แต่เมื่อถึงเวลาทานขุนกลับถูกฉลัดตกน้ำ
เสียเอง ทานขุนโมโหมากรีบบอกทุกคนว่าถูกแก๊ง แต่ไม่มีใครเชื่อเพราะเห็นว่าทานขุนแก๊งจะ
เป็นลม ส่วนปลัดแสงก็แก๊งทำเป็นจะตาย แมสงวนก็เห็นใจในที่สุดก็ได้แต่งงานกัน

"สยามรัฐหน้า 5 วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512"

ระยะนี้มีแต่ข่าวว่าเรือหาปลาของไทยถูกเขมร พม่า เวียดนามจับ แต่ไม่ปรากฏว่าไทย
เคยจับเรือชาติอื่น แสดงว่าน่านน้ำไทยไม่มีผู้ใดรักษา หรือไม่ก็เป็นเพราะเรือหาปลาเราทันสมัย
จึงออกจับปลาได้ไกล ๆ แต่ของเพื่อนบ้านทันสมัยสู้เราไม่ได้จึงหาปลาใกล้ ๆ ฉิ่ง มาเมื่อสองวันนี้
ชาวยูพีไอก็แจ้งว่า เจ้าสีหนุปล่อยจาวประมงไทยพร้อมกับแจกเงินทุกคน และมีรับสั่งว่าไม่ทรง
ขาดหมายเกลียดชังคนไทย แต่เนื่องจากระยะนี้เป็นระยะใกล้เล็ดลอดตั้ง ผู้เขียนจึงตั้งข้อสังเกตว่า
"ท่านสีหนุจะเป็นหัวคะแนนพรรคไหนก็ไม่รู้เหมือนกัน"

"สยามรัฐหน้า 5 วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512"

ผู้เขียนมั่นใจว่า จอมพลถนอม กิตติขจร จะได้เป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยหน้า แต่ไม่ให้อธิบาย
อิจฉาเพราะท่านจะต้องยุ่งยากใจ ไม่รู้จะเลือกใครทำงานดี เนื่องจากรัฐบาลต้องให้ความ

มันใจกับประชาชนจะเลือกพรรคเขาไปประชาธิปไตยก็ไม่มี ความหมาย เปรียบเหมือนการแต่งงาน ที่สำคัญคือการส่งตัวไม่โชกกันเลี้ยงหรือจดทะเบียนสมรส ตอนนี้จอมพลถนอมเป็นเจ้าของไม่มีปัญหา แต่งงาน รคนำ จดทะเบียนเลี้ยงเชกแล้ว รอแต่งงานตัวเท่านั้น ฉะนั้นจะเป็นการแต่งงานจริงหรือไม่จริงต้องดูกันต่อไป

"สยามรัฐ หน้า 5 วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2512"

กนส่วนใหญหากินบนความต้องการของคนอื่น และตรรกะที่คนยังมีความต้องการ คนก็จะมีอาชีพต่าง ๆ ออกไป เช่น หอquilav แห่งหนึ่งในนิวยอร์กจับจอบที่หนึ่งของผู้ที่ต้องการไปเที่ยวในสุริยจักรวาล ชาวอเมริกันมีการจับจอบที่ดินบนดวงจันทร์ สมาคมดาราศาสตร์ผู้ป่วนจักรวาลที่ดินในดาวพระอังคาร บริษัทในอังกฤษอัดอากาศจากลอนดอนออกขาย และที่กำลังทำมาคาคาถองคือการเอาแพนเธียนที่เมืองฟินิกส์อเมริกา ในอัตราค่าผลละ 70,000 บาท ด้วยความหวังว่าในอนาคตอาจจะลุกขึ้นมาเดินเล่นได้อีก ทั้งหมดนี้ก็คือเหาชั้นพื้นฐานของคนทั่วไป ตรรกะที่คนยังมีค้นหา ก็จะมีคนที่หากินกับค้นหาเรื่อยไป ใครคาดความต้องการของผู้อื่นถูกก็รวยไป ใครคาดผิดก็ล้มจมเรื่องเล็กมาก

"สยามรัฐ หน้า 5 วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2512"

หนังสือพิมพ์ครุโฆวาทได้นำความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมาเผยแพร่ ใคต่อสู่ทาง ความคิดกับกนรุ่นเก่าโดยการตั้งนิยายเสียดสี เช่น เรื่อง "ความฝัน" กล่าวว่ามีชายหนุ่มคนหนึ่งฝันว่าเดินเข้าไปในบ้านที่ใหญโต ทราบว่าเดิมเจ้าขอ บ้านเป็นแม่ทัพ ต่อมาก็ค้าขายจนร่ำรวย เคียวนี้ก็ยังค้าขายอยู่ จึงถามว่าเหตุใดจึงโลกไม่หยุด การทำงานหนักจะทำให้อายุสั้น เจ้าขอ บ้านยังไม่ทันคอย เขาก็สิ้นเสียงกอน ผู้เขียนอ่านเรื่องนี้แล้วเห็นว่าเมืองไทยมิได้เปลี่ยนไปจากเมื่อ 95 ปีมาแล้ว จะหายไปก็มีแต่บรรดาก็คือสมเด็จพระยาเท่านั้น แต่ถาหนุณีให้มีขึ้นใหม่ก็งจะเหมือนเก่าทุกประตู

"สยามรัฐ หน้า 5 วันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2513"

ใครที่เชื่อหมอกุในหนังสือพิมพ์ก็งจะไม่ต้องทำงานอะไร คงต้องนั่งระวังตัวแแจ เพราะหมอกุจะห้าตัวเป็นพอกอยส่งสอน บางทีก็ห้าตัวเป็นคนสนิทเชื่อ เจ้าของดวงจะทำอะไรก็ไม่ดี เช่นกล่าวถึงกนราสีเมฆว่า จงแก้ปัญหาต่าง ๆ ภายในบ้านให้เรียบร้อยก่อนออกจากบ้าน มิฉะนั้น

ปัญหาเหล่านั้นจะวนวายขึ้นอีก หรือ ขณะนี้ดาวอังคารกำลังถึงลัคน์ ระวังสุขภาพให้มาก

"สยามรัฐหน้า 5 วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2513"

ผู้ใหญ่ท่านหนึ่งประกาศไม่ยอมรับเงินของใคร จนเป็นที่เลื่องลือว่าท่านเป็นคนตรง ไม่มีนอกไม่มีใน เมื่อปีใหม่มีพอกาไปอวยพรทายพร้อมกับบุตรหลานสิบกระเปาะ ท่านก็นำแจกจ่ายบริวาร คนสวนโกมา 1 กระเปาะ พบว่าในนั้นมีธนบัตรใบละร้อยถึง 3,500 บาท จึงนำไปคืน ท่านก็ให้รางวัลมาอีก 500 บาท หลังจากนั้นก็เรียกบุตรหลานจากทุกคน ผู้เขียนสร้างปัญหาให้ชวนคิดว่า ท่านทำอะไรกับเงินที่ได้คืนมา ท่านเอาไปเก็บแจกหรือเปล่า ท่านลงโทษผู้มีเจตนาคิดสินบนท่าน หรือเปล่า ท่านดูหน้าบริวารของท่านอย่างไร ฯลฯ นี่ท่านเรื่องนี่เกิดขึ้นเทศกาลตรุษจีน

"สยามรัฐหน้า 5 วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2513"

สำนักงานทองเที่ยวเสนอให้ก่อสร้างถนนในแถบตลาดน้ำจะไตรักษาตลาดน้ำไว้ได้ ทำให้ผู้เขียนเห็นใจชาวตลาดน้ำที่ตองเดือดร้อนจากคลื่นเรือของฝรั่งที่มาท่องเที่ยว และเห็นว่าควรระงับการพัฒนาเรือประโยชน์ในการท่องเที่ยวขึ้นมากไป โดยให้ชอกคิดไว้ว่า "ขึ้นไปฟังความคิดเห็น เช่นนี้เขา อีกหน่อยเราจะมีถูกบังคับให้เลิกทางควยเรือแจวหรือเรือพายและช่างมาหรือเกวียน เพื่อเล่นละครกันทั้งเมืองให้ฝรั่งดูหรือ ?"

"สยามรัฐหน้า 5 วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2513"

ระยะที่กำลังมีปัญหาเศรษฐกิจ รัฐบาลควรจะได้ภาษาของพุ่มเพื่อโยให้หนัก แต่มีปัญหาว่าอะไรเป็นของพุ่มเพื่อโย เพราะ "--- ดิปลิดักไม่จำเป็นหรือใจ ไม่ทาแล้วฉันไม่กล้าออกจากบ้าน หรอกเหมือนแฉาเคินถนน เมกคัพขึ้นไรเท้าไรแล้วรู้ใหม่ น้ำอบ ---", "โอโย นั้นมันเรื่องโบราณ คุณรู้ใหม่ว่าเดี๋ยวนี้ igrมันใช้ซาเน็ต ? ก็เกี่ยวกับคุณฉันก็ลครระดับลงมาเป็นมัสมันอยู่แล้ว อย่าให้เป็นถึงกะรีเลยคะ", "โอโอ คาร์คือขจกกันนี้เหลือหลายนะครับนายห้าง, กรับ ก็พอซี เพิ่งได้เมื่อวานนี่นี่เอง, ซือเมื่อภาบี่ขึ้นแล้วหรือกรับ, ไซ่ ถ้าซือไว้ก่อนก็เสียเจิงเกรษรู้"

"สยามรัฐหน้า 5 วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2513"

ใบอนุญาตมีรถไฟที่นาสนุก 2 สาย สายแรกอยู่ที่อังกฤษ พวกวัยรุ่นมักจะจับคู่กันในรถไฟ จนเป็นปัญหาวัยรุ่นไม่เสียค่าโดยสาร ทางสายนี้เรียกวารถไฟเสนาหา อีกสายหนึ่งเป็นขบวนพิเศษ จากเยอรมันตะวันตกไปอิตาลี เกิดการชกชววนเพราะนิตยสารฉบับหนึ่งลงรูปหญิงสาวน้อยหม่นน้อย นายตำรวจยื่นกอดกับผู้โดยสารสาว ผลการชววนชววนได้ความว่า เป็นรถขบวนพิเศษของผู้โดยสารสาว

มีการจัดระเบียบไป เลี้ยงเหล่าไม้อื่น ระหว่างพรมแดนก็มีผู้ดูแลรักษาขึ้นมาตรวจ ตรวจละเอียดขนาด เปิดเสื้อผ้าตรวจ ทั้งสาว ๆ พนักงานรถไฟ ผู้ดูแลรักษาแม่น้ำเดิมที่ ทางการรถไฟกำหนดมาตรการ แก้ไขให้พนักงานหนุ่มออกจากขบวนนี้ ให้คนแก่ทำงานแทน นับว่าถูกต้องคนแก่มาก

"สัญญาบังคับ"

เสริมรักพยอม แต่ถูกบีบบังคับให้แต่งงาน จึงทำสัญญาบังคับบุตรออกให้แต่งงานแทน พยอม ก็หนีการแต่งงานมาอยู่กับป่าแล้วมารักกับเสริม ภายหลังจึงทราบว่าพ่อแม่เป็นเพื่อนกันและหมั้นหมาย กันไว้ บุตรออกจึงต้องยอมไม่ทำตามสัญญาบังคับให้เสริมแต่งงานกับพยอม แต่ถูกทำให้ทำสัญญาบังคับ แต่งงานกับน้องสาวพยอมอีก

สามเกลอไปอเมริกา

สี่สหายกับลุงเซบไปเที่ยวอเมริกา ก็มหงวนอาศัยความกะลอนของนิกร ลักลอบนำเพชร เข้าไปขายควย ทั้งหมดทำตัวเป็นเถรบุรีเซงกับอเมริกัน จนลุงเซบถูกจับ เรียกค่าไถ่แล้วสามารถ ลวงกระเป่าโจรนำเงินคืนมาได้ ต่างสนุกสนานจนลืมบ้าน เจ้าแห้วทองโทร เลขหลอกกว่าทุกคน ทาขานป่วยบาง นอกใจบาง ฯลฯ จึงเดินทางกลับ

"หมอตองหันสมัย"

หมอตองเป็นหมอไทย แต่อยากทำตัวหันสมัย จึงเก็บเอาความรู้ผู้อื่นมาใจทั้ง ๆ ที่ไม่ เข้าใจองแต่เมื่อทราบว่าเมืองนอกใช้หน้ากากป้องกันโรค ก็จ้างเจ๊กเกาทำถึง 100 อัน แล้ว ก็ใส่หน้ากากรักษาโรค โรคก็ไม่หาย ซากด้วยถูกสุนัขไล่กัด กลั้มมาก็ถอนพันธุ์ที่ของนายพรมออก นายพรมก็เรียกค่าเสียหาย ต่อมามีข่าวว่าเด็กใช้หน้ากาก หมอตองก็คิดจะเลิกจ้างเจ๊กเกาทำ แต่เจ๊กเกาไม่ยอมเรียกค่าเสียหายในคราวนั้นหมอตองเสียเงินทั้งหมดพันกว่าบาท

"หมิ่นประมาทกาล"

บัวเรียกตัวเองว่าหลวงราชกิจมีดขาว เป็นคนลึกลับเด็กชะโม่น้อย ถูกพิพากษาให้จำคุก อยู่เสมอ ลักลอบเข้าไปในบ้านพระพิทักษ์กรรมบุญกิจ ไค้ชูพระพิทักษ์ต่าง ๆ นานา ทำตาม อำนาจใจทุกอย่างถึงกับผูกพระพิทักษ์ฯ ยึด"วายุ" เสือเบตบพิพิพิพิที่จะต้องใช้ในวันรุ่งขึ้นไปด้วย แล้วหนีไป

หีบศพสี่ผู้จร

เป็นการเล่าถึงการท่องเที่ยว 4 แห่ง คือ "เอาท์ไซค์ไทยแลนด์สู่แดนเขมร" กล่าวถึงความ เป็นอยู่ในเขมร ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสมัยนั้น ครั้งที่ 2 "เอาท์ไซค์บางกอกสู่หนองจอกเป็นแตก" เป็นเรื่องของพรานรักสนุกย้ายที่กินเหล้าเข้าไปในโซลซ้าง เป็นการผจญภัยของพรานคอนซ้างใหญ่ ครั้งที่ 3 "ทัณฑ์นาวาจรสู่เมืองกาญจน์" เป็นการเข้าป่าโดยไม่ล่าสัตว์ แต่ไปหาทำเลเพื่อใช้เป็นเขต สงวนรักษาสัตว์ป่า ครั้งที่ 4 "ทัณฑ์ทะเลจรสู่เกาะไผ่" เป็นการท่องเที่ยวทางทะเลเพื่อชมธรรมชาติ คราวนี้มีผู้ที่ไม่เมาคลื่นพยายามทำตัวให้เมาคลื่นโดยเมาอย่างอื่นหลายคน

อยากเป็นพระเอก

สี่สหายอยากเป็นพระเอกหนังไทย จึงลงทุนซื้อโรงถ่ายหนัง ขณะที่ถ่ายหนังเกิดเรื่องงุ่นงาย เพราะมีภรรยาหนีจากโรงพยาบาลมารวมตัว กว่าจะถ่ายหนังเสร็จ สี่สหายและภรรยาแทบจะหย่ากัน แต่เมื่อสร้างเสร็จก็หาโรงฉายไม่ได้ เพราะหนังดีเกินไป

อารมณ์ขันของฮิว เมอร์ริส

ประกอบด้วยเรื่องชวนขัน 27 เรื่อง คือ

1. "สุนทรพจน์เปิดสัปดาห์สาธารณะ ในพิธีเปิดป้ายสัปดาห์สาธารณะ ผู้รายงานกล่าวถึงเหตุ และประโยชน์ในการสร้างสัปดาห์ และเรียกเชิญให้ประธานกลายเป็นปฐมฤกษ์ ประธานกล่าวตอบและ อวยพรให้ผู้ที่มาถ่ายประสมแต่โชคคือ

2. "หลอกผี" นายฮุกถูกผีหลอก ก้องเสียงสุราทุกคืน ฉะนั้นตามหาครูรัก นายฮุกจึงเขียน จดหมายหลอกผีว่าคนรักก็อยู่ที่อื่น ตั้งแต่นั้นผีก็ไม่มารบกวนอีกเลย

3. "ตามผี" นายฮุกตามผีออกมาจนออกบ้าน แต่ถูกตำรวจจับ เพราะนั่งกางเกงในออกมา ตัวเดียว

4. "จะรีบร้อนไปไหนกัน" ทุก ๆ คนมักจะรีบร้อน ผู้เขียนขอรู้ว่าอย่ารีบร้อนกันนักเลย และควรจะคิดรับราชการจะได้มีเวลาพักผ่อน ๆ

5. "แก้ปัญหาเสียเกือบแยะ" คู่รักเก่าพบกันขณะที่เป็นอิสระ ทั้งคู่ตกลงจะแต่งงานกัน แต่มีปัญหาเพราะว่า มีลูกศิษย์รวมกันได้เป็นวันสักกัณนิมเบอร์ ขอช่วยกันแก้ปัญหา ที่คู่ตกลงกันได้ เพราะนับเกินไปคนหนึ่ง

6. "ออกป่าล่าสัตว์" คณะล่าสัตว์ต่างถิ่นตัวโครตตัวมัน เมื่อมาขึ้นเพราะพบเสือ ผู้เขียนรีบหนีกลับที่พัก พบนายอำเภอหัวหน้าคณะล่าสัตว์จับกับสาวรุ่น จึงได้เหล่าเป็นคำปิดปาก
7. "นำเที่ยวไทยแลนด์(สยาม) นายตุ๊กแปลเรื่องนี้โดยไม่เสียค่าลิขสิทธิ์ กล่าวถึงฝรั่งคนหนึ่งเที่ยวเมืองไทยได้ทุกซอกทุกมุม และแนะนำวิธีเที่ยวให้ถึงเมืองไทยแลนด์ด้วยการไปที่ชาร์โคลบริคซ์
8. "ศิลปินกองยี่เก" พ่อโกสินทร์โมโหคิดว่าภรรยาเป็นที่รำคาญห้องข้างเคียง พ่อพ่อโกสินทร์หยุด คนข้างบ้านก็ฉลัดกันคิดว่าบา จนสว่าง
9. "สุขนาคะกัม" เป็นการถ่ายทอดบรรยากาศ พ.ศ. 2485 เกี่ยวกับการสะกดการ์นต์ในสมัย "วิชฌัม วิรัชัม มาลानำไทยไปสู่มหาอำนาจ"
10. "บริมาโสภส (แปลว่าอะไรก็ไม่รู้ แต่หมายความว่าตำรากับข้าว)" เป็นตำราเกี่ยวกับอาหารที่สนใจหลายสิบชนิด
11. "เรื่องกลอง" เป็นการรวบรวมความรู้เกี่ยวกับกลองทุกแห่งทุกมุม แม้จะอ่อนวอนกระหรวงก็กล้าเพียงใด ก็ไม่ยอมรับเป็นตำราแบบเรียน
12. "แมนางเอกไม่ชอบกระรอก" เพราะแม่ของเข็นเดือนไม่ชอบกระรอก ทำให้พลเกือบเพราะห่วย คือแต่เขาเป็นทายาทตระกูลหลายล้าน เรื่องราวจึงจบอย่างมีความสุข
13. "เอกพจน์บุรุษที่หนึ่ง" "เอกพจน์บุรุษที่หนึ่ง" เป็นนามปากกาที่โด่งดังจากเรื่องหลอจริงชะการา งามตาจริงแม่สาวเอ๋ย หลังจากที่เข้าใจว่าผู้เขียนตายแล้ว เขากลับมาหาภรรยาแต่ภรรยาขอร้องให้เขาตายต่อไปเพราะเธอจะแต่งงานใหม่กับเจ้าของโรงพิมพ์
14. "คืนน้ำลมไฟ" เสี้ยไฟสิริแยง ออกไม่มาจากอายสภปรก แล้วจางอายสามมือจับอายสภปรกได้ตน อายสามมือถือโอกาสรับเงินจากทั้งสองฝ่ายจนซีก็เลยจะรับเงิน นำดอกไม้ใส่กระสอบมาให้ไฟสิริแยง เสี้ยไฟสิริรู้ตัวว่ายิ่งฉิดตัวเมื่อเปิดกระสอบดู พบเมียสาวกลายเป็นศพ
15. "โรสมารีหน้างู" ผู้เขียนร่วมมือกับนายกระต่ายแกแค้นกลดในวันเกิดโรสมารี คยเขี้ยวเข็ญร้องเพลง อ-บูช-ยา ทุกคน โรสมารีโมโหมากถึงกับขยหน้ากลดคุกรักเธอ
16. "หมี่ขาวกลายเป็นลิงคำ" เกิดการพิสูจนว่าเวลาเปิดตู้เย็นไฟจะดับหรือไม่ จึงลอกเค็กเข้าไปดูปรากฏว่าไม่ได้ดับเพราะเค็กพูดไม่รู้เรื่อง และหลอดไฟแตกด้วย

17. "นวกหนต" ผู้เขียนจะไปออกรายการทีวีแต่ฝันไม่ดี หลานชายจึงแนะนำให้ใส่พันปลอม ฉะนั้นเมื่อไปออกรายการจึงต้องออกตัวว่าอาจจะพูดไม่ชัด เพราะเพิ่งหัดพูดใหม่โดยมีของปลอมอยู่ในปาก

18. "อายหน้าจี้กับคุณแจ่มมสาวชรา" ท่านองถูกกล่าวหาว่าฆ่าคนตายเมื่อตอนสองยาม แทรกพูดว่ากล่าวหา เพราะคุณแจ่มมสาวชรา เขาอาชวาเมื่อสองยามเขาอยู่กับเธอ เพราะเธอมีความหลังขยา งอยา จึงตั้งนาฬิกาสองยามตลอดเวลา

19. "พบบ่อน้ำแข็ง วิ เกบักก็ลีเกี" ผู้เขียนพบบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์สามารถรักษาได้ทุกโรค บางคนก็นำบวไมทองการกินอาหารอีกเลย แต่ผู้พบไม่กล้ากิน เพราะยังต้องการความสุขที่เกิดจากการกินอยู่

20. "ชาวสังคมนาคม" เป็นชาวชุมชนในสังคมของคนทุกชนชั้น

21. "ลี้ก๊ตบัก๊ตบ" กล่าวถึงลักษณะของเรื่องน้ก๊ตบัก๊ตบ ทั่ว ๆ ไปว่าผู้เขียนมีเทคนิคอย่างไร

22. รักะตาสตรหรือรักะชบาย กล่าวถึงเรื่องที่หนุ่ม ๆ ควรทราบ เช่น ความสำคัญของการมีเมีย อายุที่ควรมีเมีย ข้อควรเว้นในการเกี้ยวพวญญ์ และข้อควรปฏิบัติขณะที่ปีความรัก

23. "สังข์ทองตอนทีกอล์ฟ" พระอินทร์ทาทาวสามลทีกอล์ฟ หกเขยรับอาสาแต่สู้ไม่ได้ พระสังข์ทองออกสู้และโค้ชัยชนะในที่สุก

24. "กรุงสะทามานสะเทือน" ข้าหลวงใหม่จุดไฟเผาบ้านเพื่อทดลองสมรรถภาพของเทศบาล กวารถดับเพลิงจะมากก็เกือบสองชั่วโมง แต่แล้วเพลิงไหม้จริง ๆ โดยไม่มีใครทราบสาเหตุ นอกจากนายสุกนายกเทศมนตรี

25. "คยเจาหน้สร่างาน" เจ้าขอขานตองผจญภัยในการสร้างบ้าน เพราะช่างทำเหตุ เบียดบังเวลาและของที่ระสร่างานไปเป็นของตน เจ้าขอขานสิ้นเปลืองเป็นอันมาก เพราะเป็นการปลุกเรื่อนตามใจนายช่าง

26. "กวนานุกรม" เป็นพจนานุกรมฉบับฮิวเมอริสต์ ไม่เขียนตามลำดับตัวอักษรหรือศักรี

27. "โลกนิตีสวนตัว" เป็นภานิคที่เขาคิดหลายประการ

"อ่านาจาควินิน"

นางจาตไม่สบาย แม่และสามีไปตามหมอผีมารักษาแต่ไม่หาย วิจิตให้ยาควินินแก่จันทร์ลูกสาวมารักษา ปรากฏว่าได้ผล ต่อมาพ่อของวิจิตและจันทร์ทะเลาะกัน ลูก ๆ ต้องไกลเกลียดสามารถตกลงกันได้และทราบความดีของวิจิตที่นำยาควินินมารักษานางจาตจนหาย สองตระกูลจึงกินดีกิน วิจิตจึงได้แต่งงานกับจันทร์

"อ่านาจเสื่อโครง"

มีข่าวลือว่ามีเสื่อโครงอาละวาด ทำให้แม่คำกับพ่อคันทวาคกลัวจนไม่เป็นอันทำอะไร เมื่อมีเสื่อโครงมกรามนอกบ้านพ่อคันทวาก็รีบหนีไปอยู่บนซ้อ แม่คำหนีไปอยู่ในโถงบันนูน ขณะนั้นนายโหนกก็เดินเข้ามาในบานกล่าวหาว่าพ่อคันทวาคเป็นเสื่อ(โครง) จึงต้องรีบหนี ทั้งสองต้องแตกตัว จึงตกเป็นพยาน จึงเข้าใจกันได้

อินไซค์ขุนช้างขุนแผน

ขุนช้างรักนางพิมจึงออกอุบายจนโก่งแต่งงานด้วยขณะที่ขุนแผนไปทัพ เมื่อกลับมาขุนแผนลักตัวนางพิมไปอยู่ด้วยกันในป่า ต่อมาเขามอบตัวกับพระพันวษา ขุนช้างจึงพานางพิมไปอยู่ด้วยและคิดกำจัดพลายงาม พลายงามหนีไปอยู่กับย่าแล้วเขาอายุตัว แล้วร่วมกับขุนแผนตีเมืองเชียงใหม่ ไคภรรยาชื่อสร้อยฟ้าและกรีมารดา เกิดการหึงหวงฆ่าเสน่ห์ จนพลายชุมพลต้องแกแสนท์ สร้อยฟ้าถูกเนรเทศไปตลอดบุตรชื่อพลายบังค์

อินไซค์สามก๊ก

ในสมัยพระเจ้าเลนเต้ครั้งที่เรื่องอ่าบาช เกิดโจรโพกผ้าเหลือง ผู้ที่มีฝีมือต้องเข้าปราบปราม เกิดแบ่งแยกเป็นหลายฝ่าย กิ่งโตะตั้งตัวเป็นใหญ่ในสมัยพระเจ้าเหี้ยนเต้ แดอองอุณหรยก แล้วให้ลิโป้ตั้งตัวเป็นใหญ่ แต่ถูกโจโจปราบไค มีผู้คิดปราบโจโจหลายคนแต่ไม่สำเร็จ ขณะนั้นมีก๊กใหญ่ ๆ คือ ฉวนเสี้ยว ขุนกวน เล่าปี่ ฯลฯ จับอุกหายเหลืออกก เล่าปี่กับขุนกวน เล่าปี่มีขงเบ้งเป็นที่ปรึกษา ขุนกวนมีจิวยี่เป็นที่ปรึกษา ขงเบ้งออกอุบายร่วมกับจิวยี่ตีทัพเรือโจโจสำเร็จแต่ก็ไม่ชนะโดยเด็ดขาด ทั้งสามก๊กจึงรบกันตลอดมา ในที่สุดสุมาเวียนสามารถรวบรวมได้และตั้งตนเป็นกษัตริย์ราชวงศ์ไคฉิน

ชีวเมอริสค์ในอารมณ์ขัน

ประกอบด้วยหัตถ์คีตหลายสิบเรื่องคือ

1. "จากเด็กธรรมดามาเป็นผู้ใหญ่ธรรมดา" เป็นชีวประวัติของผู้เขียน ที่เขียนโดยตนเอง พิมพ์เอง และอ่านเอง
2. "หลังม่านเชลลูลอยด์" ผู้เขียนแสดงหนึ่งในฐานะตัวที่ทำให้เปลืองฟิล์ม แทนจนแล้วจนรอดหนังก็ไม่ได้นาย เพราะเกิดการไม่ปรองดองจนหนังไม่สำเร็จ
3. "หลังม่านกระต่าย" กล่าวถึงวิธีการเลือกนักเขียนในการทำหนังสือ เอดิเตอร์ต้องพยายามให้ใคร่เรื่องดี ๆ เสียค่าเรื่องน้อย ๆ ซึ่งเขามีวิธีการของเขา
4. "บุคคลที่ควรโยกมือให้" เขาทำงานมามาก งานก็หนักเขามากโดยที่ไม่ได้แตะต้องกันเลย เขาไม่กลาครองชีวิตด้วยขบถคึกและปรัชญา ต้องการอาหารเพียงวันละสามมื้อและมีความหวังเพียงขอถูกล็อตเตอรี่หนึ่งสี่ห้าหนเท่านั้นเอง
5. "วากวยเรื่องผู้ชายกับผู้หญิง" เมื่อเวลาผ่านไปผู้เขียนเห็นว่ารูปร่างของคนน่าเบื่อเต็มที่ จึงควรพัฒนาเพิ่มเติมอะไร ๆ ในที่ขึ้น
6. "กุกกุกกุกนุสสรณ์" ท่อไปก็โกะหมคความหมายเพราะความเจริญทางค่านวิทยาศาสตร์ที่สามารถผลิตไก่โค ไก่ตัวผู้ตัวเมีย (จริง ๆ) ต้องไปเริ่มต้นกันใหม่ในป่า
7. "ปลุกคนไม่วันชาติ" ผู้เขียนปลุกคนไม่เพื่อความอภิรมย์และเพื่อเป็นภษิต แต่ไม่ได้ปลุกเพราะกำชักชวนของรัฐบาล
8. "คอกกบ" ถ้าคิดจะรวบรวรจะเลี้ยงกบให้เป็นลำเป็นสัน แต่อย่าให้เสียเวลาเงินเหล่านี้แล้วกัน
9. "วิชาที่ไม่нау เรื่องกล้วย" เมื่อผู้เขียนก็คลคความอ้วน เจที่บ้านช้อกล้วยมาให้กินทุกวัน จนความอ้วนของผู้เขียนหมคไปถึงขนาดประกาศว่าจะยิงผู้นำกล้วยมาให้เห็นอีก
10. "ปัญหาที่ไม่เห็นจะนาถิด" ธรรมดาเด็กชอบทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ห้าม ละนั่นถ้าอยากให้เด็กทำอะไรก็ควรห้ามไม่ให้เด็กทำสิ่งนั้น
11. "ไตอาร์" ผู้เขียนฉลองกรัทยาผู้ให้ไตอาร์ด้วยการบันทึกถึง 9 วัน ต่อจากนั้นก็มีการะกิจ เมือเดิมจึงไม่ตอณบันทึกอีก

12. "คงเติกเติก" เด็ก ๆ จะมีผลพลอยได้จากผู้ใหญ่ที่ชุมนุมกัน ฉะนั้นอย่าบังคับเด็ก ควรจะให้เด็กสนุกกันเต็มที่

13. "เลนสงกรานต์ไม่ต้องขึ้นศาลเข้ากรง" สงกรานต์เป็นของดีเพราะเป็นปีใหม่ ไทยแต่บางถนนไม่ดีด้วยเพราะมอเตอร์ไซด์ถึงกันจะฆ่าพันกันตาย

14. "เปลือกแพงกว่าเนื้อ" ในงานศพมีผลไม้ต่าง ๆ คนส่วนใหญ่แย่งแย่งมะนาวเอาเงินดอลลาร์ออกแล้วทิ้งมะนาว ทั้งที่ทั้งๆ ที่มะนาวราคาแพงกว่าสิ่งเสียอีก

15. "หนาวจัง" ความหนาวของเมืองไทยเมื่อคืนนี้ทำให้ไฟแช็ก เสียงแช็ง เพราะนักร้องยืนเอาปากร้องเพลงแต่พูดไม่ได้อีกเลย

16. "ขึ้นมาไม่เห็นยาก" ผู้เขียนเลิกขึ้นมาเด็ดขาดเพราะเคยถูกฆ่าพยก จึงห้ามอำมวยที่มาขออนุญาตไปขึ้นมา แต่อำมวยไม่ยอมฟัง กลับร้องไห้แล้วรีบไป

17. "หากินบนหัวผม" ช่างตัดผมมักจะเหมือนกันทุก ๆ คนคือกว่าจะตัดผมเสร็จผู้ที่มาใช้บริการก็แทบจะเป็นลม

18. "เปล่า ผมไม่ได้อะไร" ผู้เขียนไม่ใคร่ร่วมฉลองยี่สิบห้าพุทธศตวรรษ เพราะเกรงว่าชาติหน้าจะไปเกิดร่วมกับรัฐบาลมือถือนี่อีก

19. "วิทยานิพนธ์" เป็นความรู้เรื่องเครื่องหมายตกใจอย่างพิสดาร

20. "ชาวจากวงการวิทยากาสดร" นักวิทยากาสดรคิดสูบจักรยานขึ้นได้ แต่ไม่มีประโยชน์ ต้องคิดจักรยานไซเพื่อจะได้อใจสูบให้เป็นประโยชน์

21. "ฮือฮือ" เพื่อนผู้เขียนรวบรวมของเก่าโดยหยิบมาจากบ้านเพื่อน ๆ เสมอ เมื่อผู้เขียนไปเยี่ยมก็คิดรวบรวมของเก่าของผู้เขียนไว้ด้วย ผู้เขียนจึงต้องใจวิธีเดียวกันนำของที่ระลึกสองสามอย่างมาจากบ้านเพื่อนคนนั้น

22. "บายา" เคี้ยวนี้ยาเม็ดสี่ส่วย จึงมีบางคนเก็บยาเม็ดใส่ขวดไว้ดูเล่น บางคนก็ว่าถึงขนาด ถ้าเห็นยาต้องกิน ขนาดเก็บยาได้เป็นร้อย ๆ เม็ดก็กินตามสลากข้างขวด โดยไม่รู้ว่ากินเพื่อแก้อะไร เมื่อเจกบอกกว่าแพงก็ใจเพราะได้กำไรหลายสตางค์

23. "ผมว่าฟุ้งของผมน่าสมัคร" เมื่อร่างกายหยุดยั้งทางหัวทางเท้าก็มักจะยึดตรึงกลาง ผู้เขียนมีลักษณะเช่นนี้แต่ก็เห็นว่าสมัคร

24. "แต่ก็ยังมีผู้ไม่เห็นด้วย" เวื่อพุ่งขึ้นมาก ๆ ก็มีผู้ขอร้องให้ลดพุ่ง แต่ผู้เขียนทำไม่สำเร็จ
25. "ทิตานุกติก" ทิตของหญิงและชายต่างกัน ทำให้พระอาทิตย์ขึ้นในทิตต่างกัน โดยที่เข็มทิตไม่มีประโยชน์ในการอธิบายเลย
26. "วิทยาทานหรือวิทยาทาธิชย์" รัฐบาลขึ้นค่าเล่าเรียนเท่าตัว ทำให้ผู้เขียนซึ่งมีลูกห้าคนมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นเหมือนมีลูกสิบคน
27. "เดินขบวนเป็นการส่วนตัว" ผู้เขียนประท้วงรัฐบาลที่ขึ้นค่าเล่าเรียน แต่ประท้วงคนเดียวไม่ขวาทา จราจรและไม่เกิดจลาจล
28. "ตกวิชาลูกเสือเอก" หนังสือพิมพ์ลงข่าวเดินขบวนคลาดเคลื่อนกันเป็นพัน ๆ คน แสดงว่าตกลูกเสือเอกเป็นแถว ๆ
29. "โทรทัศน์" การแสดงโทรทัศน์ไม่เหมือนกันทั้งก่อนแสดงและหลังแสดง ผู้แสดงไม่มีโอกาสรู้ได้เลยว่าผู้ชมชอบหรือไม่ชอบ
30. "ใครจะรู้?" เดินทางด้วยอะไรก็ไม่เร็วเท่ากับเดินด้วยใจ แต่การเดินทางด้วยใจนี้เป็นวิธีเดินที่ไกลมากที่สุด
31. "ซูดสากลจากต่างประเทศ" ผู้เขียนได้ซูดสากลจากต่างประเทศ มีขนาดใหญ่ไปท่องนำไปยก แต่ก็ยังใหญ่อยู่ จะใส่ได้เมื่อกินอาหารอิ่มแล้ว ฉะนั้นจึงไม่มีประโยชน์ที่จะใส่ไปงานเลี้ยง เพราะอิ่มเรียบร้อยแล้ว
32. "ปฏิทินขึ้นสมอง" ผู้ที่นิยมปฏิทิน ควรจะประชุมเพื่อพัฒนาปฏิทิน เพิ่มวันอาทิตย์เข้าอีกเดือนละสิบวัน และปฏิทินที่ดีที่สุดคือปฏิทินซึ่งรายวันที่ทำด้วยใบละร้อย
33. "แก่ให้ทันสมัย" คนแก่ทุกคนควรจะครองโลกไม่ให้หนุ่ม ๆ ครอบงำ เพราะมีโอกาสคุยว่าแก่หนุ่ม แต่คนหนุ่มไม่มีโอกาสคุยได้กว่าแก่เลย
34. "ขออีกอย่างเถียว" วิทยาการศาสตร์ช่วยทุนแรงเกือบครบทุกอย่าง ซาคอีกอย่างเถียวที่ไม่รู้เร็วไวทำไม่คือ เครื่องไฟฟ้าที่ช่วยทุนแรงการชำระเงินผอน
35. "เชิญเลือกตอบเอาเอง" ภายหลังคนหนึ่งสมัคร เป็นคนขับรถของแท็กซี่เลือกต้องถูกหักเงินวันละสิบบาท ผู้เขียนนึกหาวิธีเลือกอนาคตของเขาถึง 3 ทาง คือ ขอเงินล่วงหน้าแล้วหายไปเป็นลูกเขยแก่แก่หรือวิธีสุดท้ายก็อกินเหล้าแล้วทำงานจนกว่าจะหลับในจนขับรถชนเสาไฟฟ้า

36. "เหตุไรจึงต้องกินข้าว" เราต้องกินข้าววันละ 3 เวลา เพราะข้าวคืออาหาร แต่ถึงแม้ว่าเรากินข้าวทุกคนก็จริง แต่ก็ไม่จำเป็นต้องปลูกข้าวทุกคน

37. "วิทยาศาสตร์ของความโกรธ" ความโกรธเหมือนความเมาอยู่อย่างหนึ่ง ถ้าเกิดขึ้นพร้อมกันสองคน ใครมีมากกว่าก็ชนะ แต่ควรระวังสติและปริมาณที่ตนควรมี ถ้าเป็นผู้น้อยอย่าควรมีความโกรธ

38. "คนกับงานกับเงิน" คน งาน เงินเป็นสิ่งสัมพันธ์กัน ถ้าคนงานไม่มีเงินก็ไม่ดี มีเงินมีงาน ไม่มีคนก็ไม่ดี แต่ถ้ามีคนมีเงิน จะเกี่ยวย่างยิ่ง

39. "วิธีอยู่" ทุกคนจะอยู่เป็นสุขเมื่อได้ทำสิ่งที่ตนพอใจ ผู้ใหญ่เป็นสุขเมื่อบังคับเด็กได้ และเด็กจะเป็นสุขเมื่อเป็นผู้ใหญ่ ได้บังคับเด็กรุ่นหลังต่อไป

40. "การอยู่สุขและอยู่เป็นสุข" วิธีหาความสุขที่ไม่เสี่ยงกับอันตรายคือการหาอะไรที่อยากทำ โดยไม่ทำลายความสุขของผู้อื่น

41. "สิ่งที่ควรทำแต่ไม่รู้ว่าอะไร" ทุกคนมีความสุขไม่เหมือนกัน แต่สิ่งที่ดีที่สุดคือสิ่งที่ให้ความสุขสำราญและเป็นอาชีพที่ใหลต่างค่าวย

42. "การอ่านหนังสือพิมพ์" การอ่านหนังสือพิมพ์ที่ดีคือการซื้ออ่าน ดีกว่าอ่านฟรีเพราะโรงพิมพ์จะแจ้ง ที่สำคัญคือควรเข้าใจภาษาหนังสือพิมพ์

43. "การฉวยภัยในการใช้เหรียญบาท" ผู้เขียนแลกเปลี่ยนบาทไว้หลายร้อย ทำให้เกิดความยุ่งยากเพราะรถเมย์บางคน แมกบางคน ที่ไม่ยอมรับเงิน เพราะเกรงว่าจะเกิดการเข้าใจผิดใช้เหรียญบาทเป็นเหรียญห้าสิบลบาท

44. "รวมทำบุญ" ผู้เขียนทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ขณะที่บ้านไม่มีอุปกรณ์อะไรเลย จนงานเสร็จก็ขมรอยมันจากอาหารตามเสาวางฝาบาง แฉมน้ำอัครมฤกเปิดหมด เพราะแขกต้องการหาเบียร์จึงเปิดก๊มขอเป็นกริยา

45. "เรื่องของคนที่ไม่เกี่ยวข้อง" เกิดคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับเซ็คมอย ๆ เพราะเจ้าหน้าที่เล็กใช้วิธีปลอมลายเซ็นผู้บังคับบัญชากำกับกัน ทำให้ทั้งลูกหนี้และเจ้าหน้าที่ยุ่งพอกัน โดยที่เบ็ดไม่เกี่ยวข้อง

46. "การฉวยภัยของลูกหนี้" ทุกสิ้นเดือนจะมีคนพื้มาคอยเก็บดอกเบี้ย ลูกหนี้ก็ต้องส่งมอบเสงี่ยมจนกว่าเพื่อนที่เป็นสามีคุณพี่จะพาไปขังขังอยู่แล้ว

47. "ถือหัว" คนที่มีโอกาสถูกหัวผู้เขียนคือพอกกับกนศักดิ์สม แต่ปัจจุบันกระเป่ารถเมลมีโอกาสด้วย บางกนเมื่อภิสิตีถึงกับจับหัวผู้เขียนแล้วคุยกับคนอื่น เช่นช่างตัดผมแถวสถานีรถไฟจนผู้เขียนต้องพยายามหลีกเลี่ยง

48. "รุกไปความหาสาระอะ" วิวเมอริสต์เป็นคนสนใจเรื่องตัวสะกดการันต์ เมื่อพบประกาศให้หาสาระอะที่หายไปก็พยายามค้นหา แต่ยิ่งตามก็ยิ่งพบว่าสาระอะหายมากขึ้นทุกที

49. "เรียงความเรื่องน้ำฝน" ผู้เขียนชอบน้ำฝน จึงรองไว้ถึง 73 ทุ่ม และเขียนบอกไวว่าหวงเสียด้วย

50. "หอยชา" ผู้เขียนเขียนหนังสือเป็นครั้งแรกเมื่อไปโรงเรียนวันแรก และทำให้ญาติถูกหอยนับเป็นความรู้เรื่องหอยครั้งแรกก็หอย กอซอ ต่อมาก็รู้เรื่องหอยเลข หอยแซร์และหอยชาก็อการท่าชาปนกิจ

51. "วิธีทำบุญอายุหกสิบโดยไม่ทองเมา" คือการทำบุญที่โรงพยาบาลสงฆ์ จะทุนค่าเหล่าที่ต้องเลี้ยงเพื่อนและโคบุญด้วย

52. "คนไม่สำคัญ" ผู้เขียนซึ่งรักไปเผ็ดขบวน มีผู้พยายามทักท้วงแต่กลับไม่สนใจ

53. "ขอตำแหน่งกนแรกให้ผมเถิด" เมื่อมีไขหวัคใหญ่ระบาคที่สิงคโปร์ ผู้เขียนอยากเป็นคนแรกที่เบ็นในไทย จึงไปอ้อนวอนขอแว้วไขหวัคใหญ่จากเพื่อน

54. "ผมเกือบตาย" ผู้เขียนเบ็นไขหวัคใหญ่เกือบตาย แต่ไปไขตายเพราะไข แต่เกือบตายเพราะหนังสือพิมพ์รูปคำพูดของรัฐมนตรีมหาดไทยที่พูดกับกรรมกรที่สไตรก์จนผิดความหมายว่า "วิวก็ไมพอกิน"

55. "เบ็นเองหายเอง" เมื่อเค็ดอกหนังสือพิมพ์ที่ควรจะลงว่า "กินไมพอ" ในวันนั้นทำให้ผู้เขียนหายวันหายคืนโดยไม่ทองรักษา

56. "หายแล้วครับ" เมื่อหายจากไขหวัคใหญ่โดยไม่มีสติคิดว่าเบ็นไขหวัคใหญ่ เพราะไม่ให้ขมูลกับทางการ เนื่องจากเกลียดรัฐบาล เลยไม่ให้ขมูลเสียเฉย ๆ อย่างนั้นแหละ สติของรัฐบาลก็เชื่อไม่ได้

57. "การปฏิบัติตนเมื่อหายไข" รัฐบาลแนะนำสิ่งทีควรปฏิบัติเมื่อหายไข แต่ผู้เขียนทำไม่ได้เลยเฉย ๆ

58. "จะยังโง่เสียแล้ว" ผู้เขียนมักคิดว่าเพ็ญกนิให้มีคุณสมบัติพิเศษ เพื่อแก้แค้นคนคนหนึ่ง ที่ชอบมาเบ่งเสมอ แต่มาคิดได้ว่าไม่มีประโยชน์เลย เลิกความคิดนั้น

59. "มือที่สาม" เกิดมีคำว่า มือที่สามใจอย่างแพร่หลาย แต่ผู้เขียนไม่ทราบว่า เป็นอะไรแน่

60. "มีเซ้าท์จริงจริงแล้วไหมวะ" เมื่อผู้เขียนมีมือที่สามทำให้ไอ้ต๋าเขียว เทียบไอ้ต๋าหัวโน

61. "โอยไม่เอาแล้วมือที่สาม" ผู้เขียนใช้มือที่สามโดยไม่มี ครรฐ์ คราวหนึ่งเกรง ความลับแตก แต่มือที่สามกลับแนะนำว่าไม่ต้องกลัว เพราะมือที่สามจะมีสำเนามืออีกทุกหนึ่ง

62. "ตัดทิ้งเสียมือที่สาม" ผู้เขียนทราบว่ามือที่สามคืออำนาจ แต่คำจริงคือตัดทิ้งเสีย

63. "เลิกกันที่มือที่สาม" เมื่อปล่อยให้ไอ้ตัวเบ่ง ๆ ตามใจชอบผู้เขียนก็ไม่สบายใจ จึงทำเป็นไม่สนใจอะไร ไอ้ตัวเบ่งก็สิ้นฤทธิ์

64. "คุยกันด้วยเรื่องโตหลังกำแพง" ผู้เขียนเสนอวิธีทำให้หุจขยเป็นอิสระ ก็ไม่พะวากับเสียงของหญิง

65. "วันหนึ่งในกรุงเทพฯ" กรุงเทพฯเมื่อผู้เขียนอายุ 50 ปีมีการมุ่งไปทุกหนทุกแห่ง บางก็ถูกรถชน บางก็ทะเลาะกัน แย่งน้ำประปากัน ตำรวจจับแม่ค้า มีละครชายชา ชณะที่ที่บ้านทุกคมีไฟริบหรี่

66. "ความฝันอยู่ในกรุงเทพฯ" มีการประกาศกฎอัยการศึก จำกัดเวลาทำมาหากิน ความคุมหนังสือพิมพ์ แต่ยังมี การเลือกตั้ง ที่กล่าวว่ายักษ์คนจะได้รับเลือกตั้งเพียงสองคน คือ นายควง กับหมอน้อย

67. "เรื่องของการชั๊กกัน" รัฐมนตรีชั๊กกัน แต่นายกรัฐมนตรีสามารถโกดเคลื่อนได้และได้เพิ่มเวลาการใช้กฎอัยการศึก 1 ชั่วโมงกับออกกฎใหม่คือให้ไซ้ส่งหนักร ณฑนาการไซ้แทรก หลังสองขยามแล้ว

68. "ท่านจะตายฟรีได้ไหม ปลืงค่าไซ้จ่าย" ใครอยากตายเร็วควรจะให้รชชตาย ใครอยากตายอย่างสุขุมก็อยากกินข้าวปลาอาหาร เพราะราคาแพงเหลือเกิน

69. "ความตื่นเต้นครั้งใหญ่ในกรุงเทพฯ" กระทรวงการคลังเปิดให้แลกสตา งค์ที่ออกใหม่ คำนหนึ่ง ของสตา งค์เป็นรูปเดียวกับหน้าสมวกโปลิศ เพราะโปลิศกำลังขึ้นหม้อ

70. "ประกาศที่ศักดิ์สิทธิ์ในกรุงเทพฯ" มีประกาศห้ามสูบบุหรี่ในโรงหนัง ทำให้มีปฏิกิริยาจากบุคคลหลายอาชีพ

71. "อุตสาหกรรมสร้างมนุษย์" เมื่อมีการสร้างรถยนต์แบบใหม่ ๆ ขึ้น ก็ควรมีการสร้างมนุษย์แบบใหม่ขึ้น สิ่งไหนอยากได้อีกงั้นไว้ สิ่งไหนไม่อยากได้อีกควรถวคทิ้ง

72. "สำมะหาอะไรกับค่าน้ำซื้อ" ไม่ว่าใครจะเรียกค่าน้ำซื้อว่าอะไร นายสุกก็ยังคงเป็นนายคาน้ำสุก สุราสิดี เหมือนเดิม

73. "ไป-บุรี" เป็นเรื่องขำขันสั้น ๆ แต่น่าคิด

"PORTABLE W.C."

ในสมัยที่วิทยาศาสตร์เจริญมาก คร.ชฎิล ได้คิดสิ่งพิเศษ เรียกว่า PORTABLE W.C. คือสิ่งที่สามารถผูกติดกับตัวได้ ภายเวลาใดก็ได้ จะมีระบบชำระล้างเรียบร้อย เขาได้เพื่อนทดลองก็ปรากฏว่าได้ผล แต่เมื่อนำเสนอต่อสภาเผยแผ่วิทยาศาสตร์ เครื่องเกิดขัดข้องทำให้เจ้าคุณมเหศวรประธานสภาของอัยายชายหน้า คร.ชฎิล จึงประดิษฐ์ยี่ห้อใหม่ สามารถหายตัวได้ คร.ชฎิลทดลองให้เจ้าคุณมเหศวรเห็นกับตา จึงกำหนดวันแสดงผลงานชิ้นนี้ เจ้าคุณมเหศวรต้องชายหน้าเป็นครั้งที่สอง แหกที่รับเชิญหาว่าเจ้าคุณเป็นบ้าเดินแกงาโทง ๆ ทั้งนี้เพราะแมวทำชวดยาแตก กนใจเกรงว่าจะถูกเอ็ด จึงใส่หน้าธรรมดาในขวคที่เหมือนกัน คร.ชฎิลจึงประสบความสำเร็จอีกครั้งหนึ่ง